

# ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૪૮૫૮- વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૫૧૬ મહાલેખકશાસ્ત્ર

વિષય ૫૮૪૪

પાક ખુદાવંદ.

“પાક મહજબે જરતોશત  
વ  
હાલતે જરતોશતીઆને ઈં જમાન”

યાને

અશેા જરતોશતની દીન

અને

હાલના જરતોશતીઆની હાલત.

લખી છપાવી પ્રગટ કર્તા

મીસ દીનખાઇ સોરાખજી અન્જનીયર  
અમદાવાદ.

તે

તમામ પાક ખોરદહ અવસ્તાએ શેહેનશાહી બા એજમતી  
નીરગ (મોટાં દફતર), તમામ પાક ખોરદહ અવસ્તાએ શેહેનશાહી  
(પોકીટ દફતર), ગાથાનાં દા પનેતો, ત્રીસે રોજની સેતાએસ, અહે-  
વાલે નોશેરવાન આદેલ મજદક વ મેહેમુદશાહ, મોહોટું ખવાખનામ,  
વેજીટરીન વાનીઆનું પકવાન પુસ્તક, વિગેરે વિગેરેની પ્રગટ કર્તા.

પ્રગટ કર્તાએ સર્વ હક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

આવૃત્તિ પેહેલી

પ્રત ૧૫૦૦.

૧૨૮૩ યહકેકરદી. ૧૯૧૮ ઈસ્વી. સવત ૧૯૫૦. શાક ૧૮૩૬.

અમદાવાદ

ધી “ડાયમંડ ન્યુબીલી” પ્રિન્ટિંગ પ્રેસના  
પરીખ દેવીદાસ છબનલાલે છાપ્યું

કિંમત ૩—૪—૦

વિધાપીઠ પ્રેમસેને અહુરમજદ.  
અમદાવાદ ગવશની.

જરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૫૮૪૫૬



મનશની

દુનશની.

અશો જરતોસ્ત જેવા નેક થજો

સરસ સૌથી અગે રહેઅર, અશો જરતોસ્ત પયગમઅર.

અવસ્તા—ઉસ્તાનો જાતો આશ્રવયો, સપેંતામો, જરતોસ્તો.

અર્થ—મોટાં ભાગ્ય જરતોસ્તીઓના કે તેઓની રાહબરી કરવા જરતોસ્ત જનમ્યા.

અવસ્તા—જરતોસ્ત્રય સપેંતામય, ધધ અશોનો અ-  
પોમય, કંવશીમય, યજમયદે, ( આકરગાન ).

અર્થ—અશો જરતોસ્તની અપોધને અને (તેનાં) ફરોહરને  
આ કેકાણે માન સાથે યાદ કરીએ છીએ.

(ગાથામાં અશો જરતોસ્ત પોતાના કાકાના દીકરા મેરીઓમાહને કહે છે) અએ સપીતમાન ખાનદાનના મેરીઓમાહ, જે મોઝ દીનની મારશ્તે ભણેલો યધને તેમજ દુનિયાના લોકોપર પોતાની મોહોબત બત-  
લાવીને, તથા પોતાની જીંદગીનાં કામોથી વધારે નેકીવાલો યધને, અહુર-  
મજદના કાયદાને જાહેર કરે છે, તે શપ્થ પોતે હમોને શીદ થયલા ગણાય છે, (માને હમારી સંજ્ઞો અને હમારા કામને મદદ કરનારો ગણાય છે.)

( વોહુક્ષત્ર ગાથા, યજશને હા ૫૧ ક. ૧૬ ).

## બંદગી.

દયાળુઓ દાનાવ દાવરે દાદગર, જમીનને જમાનો છે તારો નફર.  
તુંને હોલો સો ચીજની ખુલ્લું પાદશાહી, મુબારક હોલો તુંને બધી ખુદાઈ.  
એકજ વં હલો ને રહેશે ત્રી એક, કીધું તેં નેક અને કરેય બી નેક.  
સદા ખલકપર તું મુરંબી મેહેરખાન, તારીથી રોશન છે આ બન્ને બેહાન.  
ધરત્ય હું પરચમ તું સાહેબતું નામ, બની આવેચ તુંથીજ કુલ જગતતું કામ.  
લગાડેય તુ મકશફની ડાલપર ફલ, દર્દમંદને દુઃખીની વાલે છે કલ.  
રહેય તારી કુમકનો આધાર મોટો, તુ વગર રો ચીજનો ધતબાર ખોટો.  
આ જગતતું પાલન તારાથી છે. બુંડાને બી તારણ તારાથી છે.  
તારી કરેય અવલમાં અત્રે હું યાદ, મુબારક થાય છે આ ચાંદથી હર શરૂઆત.  
બંદગી હું કરેય તુજ મેહેરખાનની પાસ, રંતેહની રાખ છું તુંજથી આશ.  
મુજ ખાતર તુંજ બક્ષેશની સંદુક ઉધાડ, કલમ મારી કસવાને કર હુશીયાર.  
આ અંજલિ માર્ગમાં તું યા રહેતુમા, મુજને આપ તારી ખલવત પનાહ.  
અગર કોઈ કરવા ચાહે મુજને હરકત, તો સંતાળ તું પુગાડલે જેમી મદદ  
એટલું કહી કરેય આ બંદગી તમામ, નરમીથી કરેય હજારો સલામ.

## નેમાજ.

નેમાજ તુંને ખુદરત બહીને અરો, બહી તારી પાદશાહી તે કાયમ થલે.  
દીનદાવર જે શક્તિ મહાન બહી, તેમને પણ નેમાજે હોલો બહી.  
આ જરતોરતી ધર્મ તુંથીજ ઉત્પન, નેકનામી તારીનું નહીં થાય વર્ણન.  
અખુદ તુ શક્તિ મહા બળવાન, જરતોરતી ધર્મની ખિરખાહ નેકનામ.  
નેમાજ તુંને અએ ખુશ વખત હોશખામ, હીવસની શરૂઆત તુંથી તમામ.  
અરોહથી સવાળની વૃદ્ધી કરનાર, દુઃખીની દાદે તું ખરી પુગનાર.  
બહી તું અરોને વૃદ્ધી કરનાર, મને ચારી આપે તું નામદાર.  
સદા રહેલો ખુદરત મુરંબી મેહેરખાન, તારાથી રોશન છે પેદાયસ તમામ.  
સર્વ તારી અરો શક્તિઓ તમામ, બહી કેરદારની વળી મહા બળવાન.  
અમશારૂપદો બહા ફરેસ્તાઓ નેકનામ, તેઓને બી હોલો સદ હજારો સલામ.  
આતશ-ખોરદાદ, આતશ-નેરીઓ સંગ વળી, નમસ્કાર તેઓને બી હોલો બહી.  
બરહક જેગમ્બર જરતોરત નેકનામ, ના કશુલ કર્યા આપણે અવસ્તા કલામ.  
દીનનાં તે ખયરખાહની સાચી રાહ, ની લીધી છે જરતોરતી કોચે પનાહ.  
પાણુ ઉલટથી આ સાચો ધરમ, પેદાના કરનારને કરે નમન.

માંગી લક છું ગફલત, બુલ, અને ખાંમ, ફરી નમનતાઈથી કહું છું આમ.  
કે વગર લોબને લાલચે કીધું આ કામ, તન મન તેલાવીને કીધુંય તમામ.  
મેહેનત ને અડચણનો નથી કંઈ પાર, હેયામાં છે ફક્ત નામની દરકાર.  
કદરદાનોજ મુજશે કદરની પીછાણુ, બે કદરોને હોલો દુરથીજ સલામ.

મજદ કર્તા-મીસ દીનખાઈ સોરાખણ એનજનીઅર.



## અર્પણ.

‘ મહાન ખુદરત ’ એ ઉત્તમ નામ  
દરેક બાબદમાં અનુપમ શક્તિ  
ધરાવનાર છે.

તેમજ

સર્વ પેદાયસ અને આપણુ બંદાઓ વટીક તેના  
ફરમાખરદાર છીએ તો તે પેદાના કરનારની  
પવિત્ર યાદમાં આ અંથ નમનતાપ,  
સર્વમાન, પુણ્ય ભક્તિભાવથી  
માનપુર્વક અર્પણુ  
કરું છું.

તેમજ

“ જરતોસ્તી ધર્મનો પાયો નાંખનાર તેને વધારનાર, ખીલવનાર, અને તે દીનના પ્રકાશક રૂહશાહ પાક પેગમ્બર અશો જરતોશ્ત, જેવણુ પોતે મહાન શક્તિ છતાં ધનશાનીયત તરીકે જન્મી, અશોધથી પાક મહજબ માટે ધર્મનાં ફરમાનો થકી ખુલાંદ બેહેમનની મદદથી ખુદરત સાથે જરતોસ્તી દીન બાબે પુરેશેસ (પુછપરછ) કરી તન મન અને ખરા ઉમંગથી, જરતોસ્તી દીન રોશ્નીમાં લાવી, ધનશાનોના ગુમરાહ મગજોને રાસ્ત અને નેકાની રાહ પર ચલાવવાને ખરો માર્ગ બતાવવા થકી, ખુદરતના ફરમાનને આધીન થઇ, પોતાની સાચી મતીના બળે, અનેક સંકટો પણુ વેદી આપણુ જરતોસ્તીઓ (નેઓના સાગેદી) માટે જે ભેમુલા અંથો (નુરકો) એકથી અનેકનો સંગ્ર કર્યો તે આદી અનેક તેવણુની ઉત્તમ ખુબીઓની કદરસનાસ પ્રત્યે અત્રે યાદ કરી, આ અંથ જરતોસ્તી આલમ સનમુખ રજુ કરું છું.”

પ્રગટ કર્તા

મીસ દીનબાઇ સોરાબજી એન્જનીયર.



## બનામે ખુદા.

“જ્યારથી તુંને અઝે અહુરમઝદ ! દુનિઆની પેદાયસમાં મેં સૌથી ચઢતો જોયો છે, ત્યારથી મેં તુંને ખચીતજ આપાદી કરનાર ગણ્યો છે. પેદાયસનાં સૌથી છેવટના તખ્ત સાધી તારી ઇતસાફ બરી રીતી મુજબ માણસોને તેઓનાં કામ તેમજ વચન પ્રમાણે તું બદલો આપશે, તે એવી રીતે કે જુરા માણસને જુરો નતીજો, તથા બલા માણસને નેક આર્શિવાદ.” ( ઉક્તવદ ગાથા. )

“અઝે અહુરમઝદ ! તુંને હું ધણોજ પસંદ કરું છું, સખબ કે તારી હુરવેરુષ આગાહ અક્કલના વિચારની મારફતે રાસ્તી ફરમાવે છે તે ખડ્ડે એખ્તયાર કરવું, જેથી તારી આઝે દીનને અઝે અહુરમઝદ ! હમો આશ-કારા કરવાને શક્તિવાન થઈએ.” ( રપેન્તોમદ ગાથા. )

“અઝે ધણોજ વૃદ્ધિ કરનાર તથા બંદગીના બલો બદલો બલી નેઆ-મતમાં આપનાર મીનો અહુરમઝદ ! મને તું પવિત્ર કર. મારી પાક નૈયતને લીધે રાસ્ત રાહો ચાલવાનું મક્કમપણું તું મને આપ, મારી અશોધને લીધે મને હિંમતવાળું જોર બખ્શ, તથા મારી નેક મનશ્ચીને લીધે અશોધના માર્ગ ઉપર આપાદી ફેલાવનાર રાહબર બનાવ.” ( અહુનવદ ગાથા. )

પેદાના કરનાર ઝો મહાન મુરખી, તારો હયાં ખીન્ને કાઈ જોડયો નથી. મરજી મુજબ સૌપર તું ચલાવે રાજ, વધો તારો પ્રકાશ ને રહો સરફરાજ. નેમાજ તમેને અશો નેરીઝો સંગ, ફતેહનો આપનાર તું ચજદ બુલંદ.

અધર્મમન ચજદ દર્દ ટાળનાર, દુઃખીની દાજો દુરત પુગનાર.

મદદે મારી તે હરમે પોંહેંચો, સદ હજરો નમસ્કાર તેને હોજો.

આ જાન મારો તનમાં છે જ્યાં સુધી, નેક વિચારપર ઝોસ્તવાર છું મનશનીથી. નેક સખુનપર ઝોસ્તવાર રહું ગવશનીથી, નેક કામેપર ઝોસ્તવાર છું કુનશનીથી. અઝે ખુદરત

તું આપ આપ જીવને હુશીયારી અકલ, અશોધથી રહી કરું જીંદગી સફલ.  
સુખી જીંદગીને પુરતું પોશન, મોટાઇ ને તેજ જ્યાંન સાથે ડાહ્યાપણ,  
રોજીને રજખનાં ખુલ્લાં કર બાર, સાથે સુખ અને શાંતિ હીમતને કરાર;  
થી રાખજો તું હમેશાં હમોને શાદ, રહે તારી દુનિઆ સુખીને આપાદ.

આમીન !!! સબલે આબાદી વ્યાપો.

તારી તમામ પેદાયમપર તું સુખી રાજ અમલ ભોગવ, મહાન શેહે-  
નશાહ, પ્યારા પાલનહાર માતીક, “ ખુદ ખુદરત અદુરમજદ ” તારું  
પાક અને મુયારક નામ જોયાંનપર લખને હું આગળ વધું છું. તારા પાક  
નામની એજમતી અસરથી પશુ પક્ષીઓ અજાન નથી તો ઇનસાન કે  
જોઓને તું સાહેબ તરફથી સમજ શક્તિની એસુલી બેટ (અકલ) મળી છે  
તેઓ તારું પવિત્ર નામ અને બદગી ભુલી સ્વધર્મ તજીને ચાલે એ તેઓને  
સજવાર છે ? તું સાહેબે સખાવતની યાદ ડર ડગલે અને હર પગલે દાનેસમંદ  
આદમ કરવાને સુકતું નથી. જે ઉત્તમ હવાતા ઉત્તમ જીવે છે તે તારી  
યાદ હર હમેશ કરે છે અને તેઓ સર્વને તું માલેક અખડ સહાયકતાં છે.  
તારી યાદ હૈડે ધરી ચાલનાર ઇનસાનોપર પડતાં દુઃખો થકી તારા ફરમાન  
મુજબ ચાલનાર ઉત્તમ યત્નોની મારફતે ગેમી મદદ તું આફીનદ પુગાડે  
છે. અને કતા હરીફાથી બનયવા અગમખુદ્દિ બક્ષી દુનિઆની સુગમતાનો  
રસ્તો લેવા કુદરતી જ્ઞાન બક્ષે છે. તેનીજ કીમમની અએ કુદરત, મારીપર તારી  
ગેખી મદદની નવાજેશ માટે સર નમાવી, તું મેહેરબાન મુરખીની ગેખી  
બક્ષેસ માટે પ્રથમ તું પરવરની યાદ કરી વધું છું.

શું નહાનું કે મોટું કાઈ પણ પુસ્તક પ્રગટ થતા તેમાં દીપાચો-પ્રસ્તાવના  
લખવાનો એક જાતનો રીવાજ ચાલુ રહ્યો છે. કોન પુસ્તકો એવાં હોય  
છે કે તેને દીપાચોની કસી જરૂર નથી; અને કોઈ કોઈ પુસ્તકો એવાં હોય  
છે કે જોને માટે ખાસ દીપાચો, તેમજ વળી તે સાથે ખુલાસો પણ  
લખવાની જરૂર હોય છે. આ “ પાક મહજબે જરતોસ્ત વ હાલને જર-  
તોસ્તી ” આને ઇ જમાન ” કતાબ ઉપલા છેલ્લા વર્ગમાં આવી જતી હોવાથી  
તેને લગતી બાબદો અને “ તે પ્રગટ કરવાનો મયમ તથા ખુલાશો ”  
અને જીદુ દર્શાવેલું ” છે કે જોથી વાંચનારી આલમને તે માટે ખુલાસો  
જણવાનો મળ્યાથી કટલીક ગેરસમજુતીનો નીવેડો થશે. અને હમારી  
તરફથી ૧૯૦૨ ની સાલમાં જે “ તમામ પાક ખોરદેહ અવસ્તાએ શેકેન-

શાહી આ ઝોજમતી નીરંગ. ” કેતાળ પસિદ થયા પછીથી તેનાં હરીફાએ અદેખાઈની બળવાનાં જે જે ગુચમરા કર્યાં છે તેનો નીવેડો ધશે. તે લખવા પહેલાં અત્રે મારે કહેવાની જરૂર છે કે, જ્યારે જામાસ્પી કેતાળ પહેલ વહેલી ઇ. સ. ૧૯૦૧ માં મારા વાંચવામાં આવી ત્યારે આજનાં જમાનાની રૂઢી મુજબ તે સરખાવતાં કેટલીક બાબદો આગાહી જેવી માલમ પડી અને કેટલીક બાબદોમાં ગુચવાવું પડ્યું તે વખતે અશો શક્તિ (વાંચો આગળ અશો શક્તિ માટે સમજણ પડશે ) કે જેવળનાં મુકાબલાથી મારા જાણવામાં જે જે બાબદો આવી તેની મેં નોંધ રાખી હતી. તેમજ બીજાં પુસ્તકો મેં પોતે ખરીદ્યાં હતાં જેવાં કે—“ ધર્મનિતી અભ્યાસ, એરવદ કા. એ. કાંગા કૃત અવસ્તાઓનાં તેમજ વંદીદાદના તરજુમા, યજ્ઞશતેનો તરજુમા, મીનો-એ-ખેરદ, બીજી હાથથી લખાયેલી જમાસ્પી, ર. ફ. શેકના કૃત છાપેલી જમાસ્પી, યાનચક, દેરાળ ૩. જા. દસ્તુર મેહેરજી રાણાં કૃત છાપેલી જમાસ્પી, ધરાંનની મુમાફરી, જરતોસ્તનામું, શાહાનામું, મંજનામું, મી. રશીકની બેનો વાંચેલી, ડિગેરે. મુખ્ય કેતામો હતી. અને તે સિવાય બીજી કેટલીક ગુજરાતી ચોપડી તેમજ ઇંગ્લેન્ડ ચેમ્બરસીય ઍન સાઈક્લોપીડીઆ, નોબલ થોત્સ ઇન નોબલ લેંગ્વેજસ, ઇંગ્લીશ ડીક્શનેરી વિગેરે હતી. તેમજ મેં સુરતથી એરવદ આધ્યાપાડા પાસેથી “તવારીખે કદીમ ધરાંન ” નામની કેતાળ વાંચવા મંગાવી હતી તે તેવજે મોકલી હતી. તે સધળી ચોપડીઓ વાંચી તેમાંનો સાર મેળવી અશો શક્તિનાં મુકાબલાથી તેવજુનો જવાબ લઇ તે મુજબ લખાણ હેઠળ ખુલાસા આપેલા છે.

**લખાણની સમજણ—**વળી ખુલાસા હેઠળ પ્રગટ કર્તાની સહી છે, તે લખાણ મારી પોતાની તરફનું છે. વળી જે જે ઠેકાણે જે જે કેતામોનું વાંચેલું લખાણ હોય ત્યાં તે ચોપડીનાં નામ આપેલાં છે. તેમજ જ્યોતીષની બાબદ મારા બાર વર્ષનાં જ્યોતીષના અભ્યાસ મુજબ ટુંક સાર આપેલો છે.

૧૯૦૧ ની સાલમાં “ તમામ પાક ઝોરદેહ અવસ્તાએ શેહેનશાહી આ ઝોજમતી નીરંગ ” ની કેતાબના હેન્ડબીલ સાથે આ “ પાક મજહબે જરતોસ્ત વ હાલતે જરતોસ્તીઆને ઈ જમાન ” કેતાબનાં હેન્ડબીલ પણ ‘ કયસરે હીન્દ ’ અને ‘ જામે જમશીદ ’ પત્રમાં જુલાઈ ૧૯૦૧ માં વહેંચ્યાં હતાં. તે હેન્ડબીલમાં દર્શાવ્યા કરતાં વિશેષ બાબદોનો વધારો આ પુસ્તકમાં વાંચનાર જોશે. કોઈ એમ સવાલ કરશે કે જમાસ્પી જેવી કેતાબને છુટી પાડી ખુલાસા આપ્યા છે વિગેરે. તેની સમજણ એ છે કે ઉપર કહ્યું તેમ જમાસ્પી કેતાળ માટે ખતફરી છે. કોઈ કહે છે કે “ જમાસ્પી વજીરનાં

વખતની લખાવલી કોપીમાં જુદા જુદા ઉમેરા થયા છે.” વિગેરે જ્યારે મેં પોતે જામાસ્પીમાંનાં કેટલાક દાખલા ખરા જોયા તે ઉપરથી આ કેતાબ “પાક મજહબે જરતોસ્ત વ હાલને જરતોસ્તીયાંને ઈ જમાન.” યાને “પાક જરતોસ્તી મજહબ અને હાલનાં આપણા જરતોસ્તીઓની હાલત” આ નામ આ ચોપડીનું રાખી અસલ બાબદો લખને તેના ઘટને ઠેકાણે ઘટતા ખુલાસાઓ આપેલા છે, કે જેથી ખુલ્લી સમજવાર વાંચનારને મનમાં ખ્યાલ ઉતરે, અને નાના બાળકોનાં વાંચવામાં આ વિષય આવ્યાથી તેઓનાં કુમળાં ભેજાંમાં ધર્મની બાબદોનો ખ્યાલ ઉતરે અને તેઓ મોટપણમાં ધર્મની બાબદોમાં અભણ ન રહે. તેમજ વળી જવાન અને જમ્દશ આસા-મીઓ પણ વાંચે તો મહજબના ઉડાં યાનમાં ઉતરવાની જગાસા થાય, અને તે મુજબ તેઓ ચાલે તો તેઓને ત્યાંનાં નાદાન ઉઝરતાઓથી તે દાખલા મુજબ વર્તે તો કોમનું યજીન ધર્મપર વધારે ચુસ્ત થાય. આ બાબદ માટે હું પોતે એટલુંજ કહીશ કે જેઓએ આ મુજબ તનથી તરદી ભોગવી બજાવ્યું હશે તેઓનેજ તેની પીછાણ વધારે હશે. જો કે જામાસ્પી કેતાબ તો અસલ છે પણ જાતમેહેનતથી પૈસો મેળવી કેતાબો ખરીદી, અબ્યાસ કરી, તનથી તરદી ભોગવી અશો શક્તિનો સુકાબલો કરી ઠેકાણે ઠેકાણે ઘટતી બાબદો આપી છે, તે પ્રમાણે જેઓ બજાવતાં હશે તેઓજ કદર પીછાણશે. હું કહું છું કે મને જે જે કાશેષો કરવાની છે અને પારસી કોમની, તથા પચરંગી સર્વ કોમની જોઇતી બાબદોને લગતાં પુસ્તકો માટે સેવા બજાવવાની ઉમેદ છે તેની મેં આ અદના શરૂઆત કરી છે. મારી ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબોને જેવું કોમ તરફથી ઉત્તેજન મળ્યું તેવું આ કેતાબને પણ મળશે અને દરેક જરતોસ્તી બાપુશીયી આ કેતાબ ઉપયોગમાં લેશે તો આ કેતાબ પાછળની મારી રંજ અને ખર્ચેલા ગંજનો બદલો મળેલો સમજશ.

• હું છેવટ પણ સર નમાવી આપણા પેદા કરનાર માલેકનો ઉપકાર માનું છું, કે તેની જેમી બક્ષીસ અને તેની અશો શક્તિઓની જેમી મદદથી આ મહાભારત કામ મેં સંપૂર્ણ કર્યું છે.

વળી આ પુસ્તક માટે જે જે મહેરબાન બાતુઓ અને ગ્રહસ્થોએ આગમનથી આહક થઇ ઉત્તેજન આપ્યું છે તેમજ મારા વગર કહેવે બીજાં આહકોનાં નામો બરાવી મોકલ્યાં છે તેઓનો આ તકે ઉપકાર માનું છું.

તેમજ આ ચોપડી છપાઈ તે (અમદાવાદનું છાપખાનું) “ધી ડાય-મંડ જ્યુબિલી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ” ના માલેક પરીખ દેવીદાસ જીમનલાલનો ઉપકાર માનું છું કે અવલથી આખર સુધી આ કામ માટે ખંત રાખી

મેહેરબાની બતાવી કામ આસાનીથી ખીન તકરારે સરંનળમ ઉતાર્યું છે. તેમજ આ હાપખાનાની વ્યવસ્થા કરનાર વગેરેને પણ શાખાશી થટે છે કે તેઓએ કાળજી રાખી પુરતી સદાધથી કામ કર્યું છે.

આ કેતાખમાં હાપવા માટેના વાપરેલાં સઘળાં “છલેકટ્ટો પ્લેટ કટ” મેં પોતે મુખાધથી ધી નિર્ણયસાગર પ્રેસમાંથી અને કીકાભાઇ હરીવલ્લ-બદાસ ટાઇપ ફાઉન્ડરીમાંથી મારા પોતાના ખર્ચે મંગાવ્યાં હતાં, તેમજ પુઠાપર એમ્પોસ તથા સોનેરી કરવા માટે જે જે કટ વાપર્યાં છે તે અહીં અમદાવાદમાં નીળમઅલી શુલામઅલીને ત્યાં ખાસ મારા ખર્ચે બનાવ્યાં છે.

એકંદર રીતે મેહેનત તેમજ ખર્ચ વિગેરેની કસી ક્યાસ આ પુસ્તકમાં રાખી નથી. અને કાળજી રાખી પ્રુફ ચેક કરવા છતાં જો કોઇ જગ્યાએ વાંચનારની નજરમાં ભુલ માલમ પડે તો હાથે સુધારી લેવાની મેહેરબાની કરવી. આ પુસ્તકમાં પાને ૩૮૯ મે પાંચમી લાઇનમાં ભુલ થઈ છે કે “દશ્તુર આજ-રકએવાંનનાં એકપુરા બેટા જરતોસ્ત” તો તે બદલ એમ વાંચવું કે “દશ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદના એકપુરા બેટા જરતોસ્ત” વિગેરે. વળી આ કેતાખમાં સાંકળ્યું આખ્યું નથી કેમકે દરેક પેજમાં આવતી ખામદો તે પેજનાં મથાળાંપર લખી છે તે કારણે જુદી ટીપ કરી નથી.

છેવટ ફરી મને ઉત્તેજન આપનાર સઘળાઓનો હું ઉપકાર માનું છું.

અમદાવાદ.  
તા. ૧૧મી જાનેવારી ૧૯૧૪. } મીસ દીનબાઈ સોરાબજી એન્જનીયર.  
શેહેનશાહી રોજ ૨ માહ ૫  
સને ૧૨૮૩ ચઢદેઝરદી.



## અરો શકિતનો મુકાબલો અને આ કેતાબ પ્રગટ કરવા માટેનો ખુલાસો.

કોષ પશુ પુસ્તકનો પ્રગટ કર્તા કંઈ પશુ પુસ્તક પ્રગટ કરે તે માટે થતો ખરી અનેલી હકીકતનો ખુલાસો તેના વાંચનાર સનમુખ શરૂઆતમાં આપે તો તેથી વાંચનારનાં મન પર પુસ્તક માટે બેવડી અસર થાય છે. અને પુસ્તકો પાછળ કદાચ દુસ્મનાઈથી કોષ ગેરસમજીતીની વાતો કરતું હોય તો તેનો પણ ધણે ભાગે નીવેડો થાય છે. હું પોતે પણ આ કેતાબના બાબમાં તેમજ સમજું છું. કેમકે ઇ. સ. ૧૯૦૧ ની સાલમાં મારા તરફથી “તમામ પાક ખોરદેહ અવસ્તાએ શહેનશાહી બા એજમતી નીરંગ” કેતાબ માટે અને “આ પુસ્તક” માટે હેન્ડબીલ વહેંચાયાં હતાં. ત્યારબાદ મજકુર ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબ ૧૯૦૨ માં પ્રગટ થઈ તે પછીથી હોમોપથ વીતેલાં ચાલુ વિદ્યાર્થીઓ અને શત્રુઓએ મચાવેલું હુકુમ અને ગેરસમજીતીના નીવેડા અર્થે અને આ પુસ્તક પ્રગટ કરવાના હેતુ થકી ખરી અનેલી હકીકતનો ખુલાસો આપુ છું. દુનિયાના ભાગમાં આજદીન સુધીમાં ધણાંક પુસ્તકો પ્રગટ થઈ ગયાં હશે, હાલ થાય છે અને હજુ પણ ધણાં એક પ્રગટ થશે, પરંતુ આ મારા પુસ્તકો પ્રગટ થતાં શત્રુઓ તરફથી જે જે હાની અને તુકશાન વેઠવાં પડ્યાં છે. તેવું કિંમિત કોષ એકના બાબમાં પણ બન્યું નહીં હશે. ને બીન ફોગટ કોષએ સોસ્યું ન હશે. આ કારણના લીધે મારાં સગાં સ્નેહીઓ તરફથી પણ સુચના થઈ અને મને પણ તે ચોખ્ખા લાગવાથી અત્રે ખુલાસો આપવાનો વાજબી ધારૂં છું. તે માટે કામદા સંબંધી મત લઈ પછીજ તે લખી છપાવી જાહેરમાં મેલું છું.

**ખુલાસો—**“મારી પોતાની બાલક વયથીજ ધર્મેપર ખુદરતી આસ્થા મને વધુ હતી. અને ૯ વરસની વયમાં સઘળી નેઆએસો તેમજ પતેત તનદુરસ્તી વિગેરે મહોંડે બજીતી. ૭મે વરસે મને સ્કુલમાં બેસાડી. ૭ થી ૯ વરસની વય સુધી ગુજરાતી સ્કુલમાં (મુંબઈ બાહારકોટ ખાટલીવાલાની સ્કુલમાં) ગુજરાતી પાંચ ચોપડીનો અભ્યાસ કર્યો અને મારી ૯ મા વરસની ઉમરે પાંચમી ચોપડીમાંથી સ્કોલરશીપ રૂ. ૩ મંડાઈ. પણ મારા માતાપીતાની મરજી તે સ્કોલરશીપ નહીં લેતાં ધરની ફેલવશ્પી આપવા માટે વધારે હતી. જેથી મને ૯મું વરસ ચાલુ હતું ને મારાં માતાપીતાએ સ્કુલ મુકાવી, અને ધરની રાંધણીકળા તથા શીવડું, બરડું, ગુંધવું અને કુરસદે ઉમેજી બાપાનો અભ્યાસ ધરમાંજ કરવો વિગેરે હતું.

સ્કુલમાં ૭-૮ વરસની બાલક વયથીજ બ્યારે અને ધર્મનીતિ શીખવવામાં આવતી ત્યારે ખુદરતી મારા મનને થતું કે બધાંમાં ખુદા ખુદા સૌ કરે છે પણ ખુદા પોતે આપણને નજરે આવે નહીં એ શું હશે ? ખુદા ક્યાં છે ? સૂર્ય તથા ચંદ્ર ખુદા હશે ? અને આ તારાઓ રાતે દેખાવ દહ દીવસે ક્યાં જતા હશે ? માણસો મરી જાય છે તે ક્યાં જતાં હશે ? વિગેરે વિગેરે બાબતો માટે સ્કુલમાં મેં મારા પોતાના તે વખતના એરવદ શીક્ષક મરહુમ શ્રીઆરજી દોરાબજી રખાડી જેવણુ તે વખતે હયાત હતા તેવણુને પૂછી. તેવણુ વલતા જવાબમાં જણાવ્યું કે “ જ’દ બાપા શીખો અને અવસ્તાના તરજુમા કરો, અશોધપાલો, તો ખુદા ક્યા છે તે માટે શીખશો ” વિગેરે. તે વખતે સ્કુલમાં જ’દ બારાખડીના અક્ષરોવાળી ચોપડીપરથી બળવાનું શીખવતા હતા અને શુજરાતી પાચમી ચોપડીમાંથી જ’દ બાપા શીખવવાનું ચાલુ થયું. આ વેળા મારી ૯ વરસની ઉમર હતી, અને તે વખતે જ’દ બાપા શીખવા માટે મને ઘણી ઉત્તર હતી, પણ ૯ વરસની ઉમરે સ્કુલ મુકાવી તેથી જ’દ બાપા શીખવાનું નહીં બન્યું. સ્કુલ છોડ્યા પછીના બચપણના વખતમાં ઇંગ્લેઝ બાપાનો અભ્યાસ ધરમાંજ શરૂ કર્યો. તે વેળા મરાઠી અને ઉર્દૂ બાપા પ્રેક્ટીસથી મારે મોઢે ચઢી. પણ ઇંગ્લેઝ બાપા માટે સંપૂર્ણ વખત નહીં પુગતો હોવાથી પુરેપુરું શીખાયું નહીં.

મુખાબમાં તે અરસામાં “ધી ફ્રીલી સરક્યુલેટીંગ લાઇબ્રેરી”નાં પુસ્તકો ઘેરઘેર આવતાં હતાં, તેમાં મારા પીતા પણ દર મહીને ૪ આના ભરતા હોવાથી તે લાઇબ્રેરીમાંથી અસલ નામાંઓ આવતાં હતાં જેવાં કે બરજોનામુ, ફરાચરોજનામું, બહમનનામું, સ્યાવક્ષનામું, કેરશાસ્પનામું, શાહનામું, (ખેતવાહું) જરતોસ્તનામું, અવસ્તાનો તરજુમો વિગેરે પુસ્તકો ઘણા શોખથી હું વાંચતી હતી. મારી ૯ વરસની વયના અરસામા આ વાચતે મારા ‘મનપર ઘણી મજબુત અસર કરી, અને ધર્મ સંબંધી બાબતો માટે મને ઘણી ઉડી અસર થઈ.

પોઠોક વખત વચગાલે ગયા બાદ મારા પીતાજી સોરાબજીના માસીના દીકરા મરહુમ અરદેસર રૂસ્તમજી કાવશજી બાહદુરજીની બને બેટીઓની નવજોત થઈ, તે ક્રિયામાં સામેલ થવાનું તેડું હોવાથી હમો ગયાં હતાં. ત્યાં તે વખતની મારી ઉમરનાંજ બીજાં બાઇઓ સાથે મને પિછાણ થવાથી એકબીજામાં શીખવા બળવાની વાતો થઈ. તે ઉપરથી તે બાઇઓએ મને બલામણુ કરી કે “ આજના વખત પ્રમાણે ઇંગ્લેઝ તો શીખવુંજ જોઈએ ને બને તો તેથી વધારે અભ્યાસ કરવો. કેલવણીથીજ ઈનશાન હુક્કિમાર થાય છે.” વિગેરે. ત્યાંથી હમો ઘેર આવ્યા બાદ બીજે દીવસે મેં મારાં



માતાજીને આગ્રહ કર્યો કે મને શીખવા પણ ગમે છે અને બીજાઓ બ-  
લામણુ કરે છે માટે તમે પૈસા ખર્ચી શીખવો. એ વખતે મારી ઉંમર ૧૪  
વરસની હતી. તે વખતમાં મારા બાપુએને ગુજરાતી ઇંગ્રેજ વિગેરે સ્કુલનું  
લેક્શન પાછું ઘરમાં શીખવવા માટે, ઘેર માસ્તર આવતા હતા. તે માસ્તર  
આગળ મારો અભ્યાસ મારાં માતાજીની પરવાનગીથી ચાલુ કર્યો. સહ-  
વારમાં જલદી હડી ધરતું સોળસાગ્રુ વિગેરે કામકાજ કરી, માસ્તર આવે  
તે વખતે તેવણુ આગળ શીખવા બેસતી અને ત્યાંથી હડી પાછું રાંધણું વિગેરે.

ધરતું કામ દીવસના વખતે કરવું અને રાત્રે બેસી લેશન પઠકું કરવું  
વિગેરે. એ પ્રમાણે હમેશાં કરતી હતી. મુખ્યાર્થમાં આ મુજબ થોડાક જ  
માસ સુધી મારો આ અભ્યાસ રહ્યો કેમકે હમેને મારા પિતાજીના ધંધાના  
સખબે અમદાવાદમાં સબળાને આવવું થયું. ૧૮૯૪ ની સાલથી હમારો  
વસવાટ અહીંઆં થયો. (૧૮૯૧ની સાલથી મારા પિતાજી અમદાવાદમાં  
આવેલા હતા અને ૧૮૯૪ થી હમે સબળાંઓનો અહીંઆં વસવાટ  
થયો.) અહીંઆં અમદાવાદમાં પણ મેં મારી જતી ખંતથી ધરના કામ કાજ  
સાથે ધરમાં માસ્તર આગળ ઇંગ્રેજ, ફારસી, અભ્યાસ ચાલુ રાખ્યો. એ  
મુજબ મારી ઉંમરના બે હાથકા વીત્યા. વાજત્ર શીખવાની મને હમેદ  
થવાથી મારાં માતાજીને તે માટે પણ મેં આગ્રહ કર્યો, જેથી મારાં માતા-  
જીએ થોડાક વખત તે અભ્યાસ માટે અત્રેના જાણીતા વાજત્ર શીક્ષક  
શુદ્ધલાલ ગીરધરલાલ પરદેશીને દરરોજ શીખવવા માટે ઘેર બોલાવ્યા.  
અને હું પોતે મારાથી બનતું ધરતું કામકાજ કરવા ઉપરાંત ઇંગ્રેજ ફારસી-  
નો અભ્યાસ કરતી અને સંગીતનું પણ જ્ઞાન મેળવ્યું. તે વખતમાં દરરોજ  
સાધારણ બંદગી પણ કરતી હતી. તે વખતમાં મને હમેશાં રાતની વખતે  
બીજાને જતી વેળાએ બંદગી કરીને પછીજ બીજાને જવાની ટેવ હોવાથી  
કોઈ કોઈ દીવસે કંઈ કંઈ ખવાખ થતા અને તે આખાદ ખરા પડતા હતા.

આ ઉપરથી મને ખુદરત પર વધારે અને વધારે ચકીન મળ્યુત  
થતું ગયું. આ વેળા ઇ. સ. ૧૮૯૬ ની સાલમાં મરહીની શરૂઆત  
થઈ, તે વખતે મારાં માતાજીને ખુદરત રૂક્ષા થઈ અને દરરોજ સહ-  
વારમાં માથાવેરથી નાહી જે રોજ હોય તે દીવસે તે શીરેસ્તાને નામથી  
ફૂલ, ફૂલ, ફુટ, વિગેરેનું ખુશાલીનું લોખાન મુકતા. જે કામમાં પણ હું  
પોતે સામેલ થઈ દરરોજ પાછલી રાતની ૪ વાગેથી હડી માથાવેર નાહી  
સ્વચ્છ સુફેદ સુતરાઉ કપડાં પહેરી લોખાનને માટે ધાળ તૈયાર કરવા સપ્ત-  
ળાં રૂપાનાં વાસણો વિગેરે હાથેજ સાફ કરી ચાળ બેમાર કરી લોખાન

મુકી તે પછીજ ધરમાં સધળાંઓ આહ પાણી ભેતાં. તે પછી બંદગી કરી ચુલા આગળનું હાથે કરતાં, ત્યારબાદ ધરનું ખીન્નું કામકાજ અને પછીથી મારા પોતાના અવ્યાસનું કરતી. કે જે વખતે મને ફાજલ વખત ખીલકુલ મળતો નહીં હતો. તે વખતે હમારે ત્યાં હમારાં દુબે સુખે ટપકા વિગેરે જેવા કરવા માટે લાંના (અમદાવાદના) જેશી ઉત્તમરામ દુલભરામને મારાં માત પીતા તેડાવતાં હતાં. એક દીવસ મારાં માતાજીએ ઉત્તમરામ જેશીને મારો ટપકો દેખાડતાં કહ્યું કે “આગળ કોઇએ મને આ છોકરીનું વરસ ભારી કહ્યું છે તેથી મને શીકર છે.” વિગેરે. ઉત્તમરામ બોલ્યા કે “કંઈ નહી થશે, વૈદનું ઘેર જેવું નહી પડે. કિંચિત ગાડીમાં બહાર જતાં પડી જશે ને સહેજ વાગે, એવું બનશે.” વિગેરે. આ વખતે હું આગળ હોવાથી મેં તે બાબત સાંભળી હતી તે પછી થોડેક દીવસે મને શીતળા (સહીએર) ખીમારી થઈ. જે કે ખીમારી સખત હતી પણ શીતળા વખતે દવા નહી થાય એટલે વૈદનું ઘેર જેવું નહી પડ્યું, તે એક આગાહી ખરી પડી. વળી થોડાક દીવસે બહાર ગયાં ત્યાં ગાડીનો અકસમાત થયો તે ખીજ આગાહી ખરી પડી. અને ઉત્તમરામ જેશીએ ગણુની કરીને કહેલું ખડું પાડવાથી, માંદગીમાંથી હુશીયાર થઈ કે મને જેતીશ શીખવાની રૂક્ષા થઈ. પણ તે વખતે તુરતજ તે ઉમેદ બર આવી શકી નહીં.

હવે ઉપર કહ્યું તેમ ઇ. સ. ૧૮૯૬ની સાલથી ખુશાલીનું ફરેસ્તાઓને નામથી લોખાનનું થયું હતું તેને ત્રણેક વરસ વીતી ગયાં અને ૧૮૯૯ની સાલમાં એક બનાવ બન્યો તે એ કે દુનિયાના રિવાજ મુજબ મારા માં-ગાની વાત ચાલતી હતી. એક દીવસે હમેશના રામેતા મુજબનું માફ કામ-કાજ કરી, બંદગી કરીને હું ખીજાને ગઈ અને ખવાબમાં મેં જોયું કે એક બાઈ છે, દેખાવે ધણાંજ ખુબસુરત, ઉંચા ધટમારાં અને કદાવર છે. તેવ-ણના અંગ ઉપર મહાભારત મોતી હીરાનું જરીઆન છે, પોશાક શુદ્ધ સફેદ છે. મોતી અને હીરા એકેકા મુરધીના ઈડા જેવડા છે. એવું મહાભારત જરીઆન મેં મારી ઉમરમાં આ દુનિયાના કરોડોપતીના ધરનાં ઘેરાંને પણ અંગપર જોયેલું નહી તેવા આ દેખાવ જોઈ હું હેરત થઈ. આ બાઈ સાથે ચાર મોમેદ છે અને આવીને હાંક મારી કહે છે કે “તમે બોલાવ્યાં તે આવ્યાં, તમારાં માતાજીને કહેજે કે તમે મુરાદ આહી અપરજ કીધી કે દુનિ-યાની આદત શીટિ, (મરકી ટલે), અને ખુદરત આ હીકરી આપી તે તમેજ પરજીવવાની મદદ આપો. તેથી હમો આવ્યાં છીએ. મારો ફરજને એક ખુદરત કરતાં ઉતરતો છે. તે માલીકનો હુકમ થાય તો હુદી કુપડી

હોય ત્યાં પણ જઈને હમારે ઉભું રહેવું પડે, હમેશાં ઝેરી મદદ આપતાં આવ્યાં છીએ અને હજુ પણ ખુદરતના હુકમ મુજબ આપીશું તમે કન્યાદાન આપો, હમો રૂપીઆ એકથી માંડી દશ હજાર સુધીની પેરામણી કરીશું.” આટલું જોતાં હું જાગી ઉઠી. પણ સહવાર પડવાને હજુ ઘણી વાર હતી. તેથી પાછી સુતી. પણ ઉંઘ નહોં આવવાથી ઉઠી બહીને જરા અલેતાઇ તેટલામાં સડેજ ઝોકાં આવતાં પાછો તેજ બાઈનો દેખાવ થયો ને કહે છે કે “જરૂર સહવારમાં તમારાં માથાજીને કહેજો ને મને જવાબ દેજો. હું અહીંયાં છું” એટલું કહી ઝોરડામાં આવ્યાં અને સાફ જમીનપર પોતાના એક રૂમાલ જેવું પાથરી તેપર બેઠાં છે. આટલું જોતાં પાછી હું જાગી. હવે સહવારે ઉઠી આ જગાપર આવી બેઠું છું તો કાંઈયી નથી.

આ ચમત્કારથી હું બહુ અજબ થઇ. સહવારમાં મારાં માતાજીને મેં સર્વ હકીકત કહી, મારાં માતપિતા સમજી હેરત પામ્યાં. ત્યાર પછી મારાં માતાજીએ મને કહ્યું કે હવે કહેજો કે “તમે આવ્યાથી હમો તમને હમારાં વડીલ ગણીએ છીએ. અને દશ હજાર પેરામણી તમે કેવી રીતે આપશો?” વિગેરે. બીજો દીવસે રામેતાવું માફ કામ બજાવી રાતે બીજાણે ગઇ. જ્યાં ઉંઘમાં પડી કે પાછાં પેલાં બાઈ ચાર મોમેદ સાથે આવ્યાં ને ઘરમાં પોતાનો કટકો પાથરી બેઠાં. તેવણે મને પુછવાથી મારાં માતાજીનાં કહેવાં વાક્યો કહ્યાં. પેલાં બાઈએ કહ્યું કે “હમે કંઈ ગાંસડા બાધી મુટી જઈએ ? કે આસમાનપરથી ફેંકી દઈએ ? તમેને કંઈ ધધો આવડતો હોય તો તે કરો કે તેમાં ખુદા નફા આપશે. હવે પછી તમારા બાપનો પગાર વધશે. હમે તમારા આગલા અવતારોમાં મોસાળાં આપેલાં છે અને હજુ આપીશું.” આટલું જોતાં હું પાછી જાગત થઇ, તે હકીકત સહવારે મારાં માતાજીને કહી. વળી ત્રીજો દીવસે પણ તેજ દેખાવ થયો. તે બાઈએ કહ્યું કે તમારા માંગાની જે વાત થાય છે તે ઠેકાણે નથી કરવું, તેમાં દગો છે માટે તે વાત પડતી મેલો, તમારા કુટુંબમાં શોધ કરો ત્યાં થશે.” વિગેરે.

તે મુજબ હમારા મુઆઇનાં પંથકીપર લખી પુછાવ્યું તેવણ તરફથી ધટતો. ખુલાસો મલ્યો. અને અશો શક્તિની કરેલી આગાહી અને બાબદો ખરી મળી. આ ઉપરથી હમારા ઘરમાં સર્વ કોઇને નેઓાર યકીન વધારે બેઠું. અશો શક્તિ પોતે કાણુ છે એ સવાલ તેવણને મેં તે વખતે પુછવાથી તેવણે તે વેળા હુંક ખુલાસો એટલેજ કર્યો કે “હમો ખુદરતનાં ઘરમાં બરદાર છીએ અને ખુદરત તરફથી તમારી મદદને માટે આવ્યાં છીએ. હમારૂં કામ ફિનિયાની રંજ ખેડવાનું છે” વિગેરે. આ વેળા મારા મનને હજારો

સવાસો થતા કે એ આવેલાં કાણુ હશે ? અધે ઠેકાણે જતાં હશે ? તેઓ કેમ આવતાં હશે ? એ બધું શું થતું હશે ? કાઢને પથ્રુ મોઢોડે મેં એમ સાંભળેલું નથી કે એ મુજબ ખ્યાલમાં વાતચીત ચાલુ વિગેરે. આ મુજબ કેટલાક દિવસ સુધી આમનસામન સવાલ જવાબ થયા કર્યા. અને “તેવણુ જે જે આગાહી કરે તે દરેક વાતો નજર સામે યત્નતી” અને દેખાતી જોયી મારાં માતાપીતાને તેઓપર આસ્થા બેઠી. તે વખતમાં હું ઇંગ્રેજ, ફારસી વિગેરે ભાષાનો ધરમાં અભ્યાસ કરતી, તેથી મારા મનને થયું કે હવે મારે એક પુસ્તક રચવું, તેમાં ત્રણ ભાષા લેવી, ગુજરાતી, ઇંગ્રેજ, અને ફારસી. આ ત્રણમાંની કોઈ એકથી ભાષા જાણનાર માણસ સહેલાઈથી બે ભાષા શીખી શકે તે ચોપડીનું નામ “ખુદ ઉસ્તાદ” રાખવું. તે વખતે (૧૯૦૧ માં અહીંયાં) અમદાવાદમાં કોઈ પણ પ્રેસમાં ઉઠું ફારસી ટાઇપો નહી હોવાથી તે ચોપડી માટેની વાત મેં દીલમાં નાંખી અને વિચાર્યું કે પેહેલો ખુદા, પછી હુનર, તેથી ખુદાની તારીફ ગાવાની પાક ખોરદેહ અવસ્તા છપાવું. તેમા અસલ બાબદો જે જે નહી પ્રગટ થયલી હોય તે દાખલ કરવી કે લોકોમાં ઘણી ખપશે વિગેરે. તે વિચાર મેં પેલાં બાપ કે જેવણુને હું રોજ ખ્યાલમાં જોતી હતી અને માયજ કહેતી તથા “અશો શક્તિ” કહેતી હતી તેવણુને મેં કહ્યું. તેવણુ વલતો જવાબ દીધો. જે “ખુદ ઉસ્તાદ” “કેતાબ કાઢવી. ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબમાં જે નીરંગો તાવીજે લેશો તો હીક નહીં પડશે. આ વખત રસ્તાખેજનો છે તેથી વીટળના પડશે માટે નીરંગોની ખોરદેહ અવસ્તા કાઢવા કરતાં “ખુદ ઉસ્તાદ” ચોપડી છપાવવી.” વિગેરે. પણ મને ખુદા તરફ ધ્યાન વધારે હોવાથી ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબ માટે જીગ્રાસા થઈ અને ખુદરતી મદદ મળી. અને ખોરદેહ અવસ્તા છપાવવાની શરૂઆત કરી. ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબ છપાવાની શરૂઆત કરી તેમાં પહેલાં જોઈતા નાણાં માટે મારાં માતાપિતાએ જ જોગવાઈ કરી હતી.

મારે અત્રે ખુદલું કહેવું જોઈએ, કે મારા મમાવાજી નામે આદરજી બરજોરજી, અને મારા બપાવાજી નામે હીનશાજી હોરમજી બન્ને સગા ભાઈઓ હતા. મારા મમાવાજી પોતાના કાકાના પાલક બેટા થયલા તેથી પોતાનાં નામ સાથે પોતાના કાકાનું નામ ચાલુ રાખ્યું હતું. બાપદાદા અને વડવાઓ સુરત શહેરના રહીશ હોવાથી સુરતમાં જીવર ડચ લોકોનાં વહાણો આવતાં તેની એજન્સીનું કામ કરતા હોવાથી ડચ લોકોની ભાષામાં એજન્સી કરનારને “દેતી” કહેતા હતા. તે પરથી દેતીગરા અટક પડી. અને

ધંધાને લીધે સુરતથી મુંબાઈ આવી વસ્યા. ત્યાં જેતીમરા અટકને બદલે કોઇ કોઇ ધાતીમરા બોલવા લાગ્યા. તે ઉપરથી અટક ધાતીમરા પડી. મારા મમાવાળાને કોન્ટ્રેક્ટનો ધંધો હોવાથી તેવણની અટક કોન્ટ્રેક્ટર કહેવાતી હતી. સુરતમાં તે વખતમાં હમારા વડવાઓનું બહુ અખડ કુટુંબ વસતું હતું. હજુ પણ જશુભાઈ, વારડીન, સખાવાલા, જગેશ, પટેલ, બાહાદુરજી, મુસ, તારાચંદ, વાઝા ગાંધી, મોદી, વાડીઆ, વઝીલ, લાલકાકા, કારંજી-વાલા, પુનેગર, પાલખીવાલા, કોઠાવાલા, દાવર, ખરાસ, એડનવાલા, માણેક-શાહના, કમ્પાણીવાળા, શેઠના, વીકાજ મેહેરજી, તારાપોર, વિગેરે, વિગેરે, અને એ સિવાયનાં ખીજાં ઘણાં જણીતાં કુટુંબીઓ હમારાં કુટુંબમાં ભેળા-યલાં છે. માણસની વરધી થાય અને દીકરી આપ લેનાં વહેવારથી વનવે-વાઇ વિગેરે થાય તેથી કુટુંબો એક ખીજાં કુટુંબમાં ભેગાય છે.

હવે મારા પિતાજી સોરાબજી ૬ વર્ષના બાળક હતા જે વખતે એવણના પિતા 'દીનશાજી તેવણની ૨૧ વર્ષની વયે બેહેસ્તનસીન થયા. એટલે મારા મમાવાજી પોતે સુરત જઈ પોતાનાં માય, બાબી, (=મારાં બપાઇ) ભત્રિજા (=મારા પિતા) ને મુંબાઇ લાવ્યા. અને આ સાથે ખીજાં હમારાં કુટુંબનાં આસામીઓ સાથે મલી હમાઈ કુટુંબ મુંબાઇમાં વસતું હતું. મારા મમા-વાજીને ધર્મપર સંપુર્ણ આસ્થા હોવાથી અને સમ્રાજાઓનો છુટે હાથે સંપુર્ણ ખર્ચ મારા મમાવાજી પોતેજ પોતાની સકમાઈથી નીભાવતા હતા. તે વખતમાં તેવણની માસીક આવક રૂપીયા હજારોની હોવાથી ખરચની બાબદમાં કમ્પાસ નહી રહેતી. તેવણને બહુવું ગણવું આખો વખત વધારે પસંદ હતું. અને તેમજ તેવણ ચાલતા. તેમજ કુટુંબનાં યુજરેલાંઓની ધર્મક્રિયા ધર્મ દરમાન મુજબ કરવી, તથા ફરેસ્તા કરવા અથવા ફરેસ્તાઓની આરાધના વિગેરે ધર્મનાં ક્રિયાક્રમો તેવણને ત્યાં હમેશાં થતાં હતાં, તેવા સહવાસમાં નહાનપણથી મારાં માતાજી વસેલાં હોવાથી તેવણને પણ તેવીજ વલન હતી. મારાં માતાજીની ૮ વરસની વયમાં મારાં મમાઈગુજરી ગયાં હતાં. મારા મમાવાજી ધંધાદારી હોવાથી તેવણની ભાગીદારી કુંપની હતી. અને તેઓ લાખોનો વેપાર કરતા હતા. ત્યાંને માટે મારા જણવામાં એવું છે કે દર રવીવારે ફકીરોમાં તેવણ ધાની, પાઇ, વિગેરે હમેશાં વેહેંચ્યા કરતા. છતાં બહુખરી વખતે આવનાં સમોસા વિગેરે એકી વખતે સેકડોની સંખ્યામાં બનાવરાવી ફકીરોમાં વેહેંચ્યા કરતા. ગરીબોની તેવણને હેયે દાજ બહુ હતી. એટલે ધરમાં આ પ્રમાણે વડાંઓ જેમ ચાલે તેમ નાહનાંઓ સેહેલાઈથી ચાલતાં શીખે. તેવણને ત્યાં એટલું ફરજ નહી હતું અને મારાં માતાજી એકલાંજ હોવાથી એવણનો લાડ બહુ પોસાતો. આ મુજબ મારાં માતાપિતા બહુ નાહનપણથી

સાથેજ વસેલાં. અને કુટુંબમાં તથા સમા સમામાંજ લગન ગોઠવવાનો રીવાજ હોવાથી એઓનાં પશુ નાહની વચમાંજ મારા મમાવાજીએ ધણી હોસથી હજારો રૂપીઆનો ખર્ચ કરી લગન કરી હોંસકોડ પુગાડ્યા. ત્યારબાદ મારાં મમાઈ મમાઈ આવ્યાં. મારાં માતપીતાનું હું પેહેલું ફરજ હોવાથી અને સધળું કુટુંબ અત્યાર સુધી સાથેજ વસતું હોવાથી મારો પણ જન્મ મારા મમાવાજીને ત્યાંજ થયો.

મારાં માતાજી હાલ હમારી આગળ વાતો કરે છે કે મારો જન્મ થયા પછી થોડા દીવસે મારા મમાઈ મમાઈએ મને રમાડવા લેતાં તેવણુ બોલ્યાં કે “મમાવાને ઘેર એવે પગલે આવ કે તેવણુને ત્યાં દીકરો આવે તો સોનાનાં વારા પેહેરાવીશ” એટલું તેવણુ (=મમાઈ) હસ્તાં હસ્તાં બોલ્યાં. અને ખુદરતી તેમજ બન્યું કે તે પછી નવ દશ માસે તેવણુને ત્યાં દીકરાનો જન્મ થયો વિગેરે. ત્યારબાદ બીજા બેટા બેટીઓનો પણ જન્મ તેઓને ત્યાં થયો, મારી ચારેક વરસની વય હશે અને મારાં માતપીતાને તેઓનાં વાલીથી જુદાં રહેવાની ફરજ પાડવામાં આવી. સખખ જ્યાં સરા સાવકાં થયાં ત્યાં ટંટા ઉપજેલો ધણે ઠેકાણે જોઈએ છીએ, અને તેવુંજ અહીંઆં પણ બન્યું. હવે મારા પીતાને તેવણુનાં બચપણમાં મારા મમાવાજીએ ધણું પણ શીખવવાની કોશિષ કરેલી પણ બ્યર્થ થઈ, કેમકે એવણુને શીખવા બજીવાપર ચાહ હતો નહી. તે સખખે મારા મમાવાજીએ પોતાના જોળખીતાના કારખાનામાં શીખવા રાખ્યા હતા. પછીથી તેવણે ધંધામાં સાથે રાખ્યા વિગેરે પણ જ્યાં ટંટાએ ધર ધાલ્યું ત્યાં ધંધો પણ સુખેથી કેમ થઈ શકે ? તે પણ ચાલી શક્યો નહી. હવે જુદાં રાખ્યાં. તો બાકું આપવા જોઈએ, રોજનો ખાવા માટે દાનો જોઈએ, તેથી મારા પીતાજી ફીટરના કામે ( પોતાની આ વેળા પત્નીસ વરસની વયે ) રૂ. ૩૦ ના પગારે જતા. એઓનાં વાલીઓ તરફથી એઓને અખંડ ભર્યાં ધરમાંથી જે ભાગલાગ મળ્યો તે એજ કે “ પોતાનાં ( મારાં માતપીતાનાં ) પેહેરવાનાં કપડાં, અને પોતાનું તગદીર પોતાની સાથે હતું. અને સાથે વળી મારાં માતાજીને પણ નવ માસ પુરા જતા હતા, તેથી જુદાં રાખ્યાં પછી પંદરેક દીવસે મારા વડા બાઈનો જન્મ થયો. જે વેળા મારા પિતાજીનાં માસીજી મરહુમ બેટીબાઈ રૂસ્તમજી બહાદુરજી હયાત હતાં તેવણુ સુખથી દીલાસો આપતાં તથા જોઈતી સગવડ કરતાં. અને મારાં માયજીનાં મમાઈજી ખરસેદબાઈ પેસ્તનજી પાલખીવાલા હયાત હતાં તેવણુને ત્યાં મારાં માતાજીએ મારા વડા બાઈનો જન્મ આપ્યો. એક વખતમાં કેટલું સુખ ભોભવેલો જીવ તે પર આવી કીસમનાં ફુનિયનાં ફરતાં ચકરની ગીરદેશી.

સુવાવડ બાદ સૌ સૌને સુકામે ગયાં. તે અરસામાં એઓ બે વરસ સુધી પોતાની દાજ રોટલી સિવાય વધુ મેળતી શક્યાં નહી. પણ વખત જતાં સૌ સાફ થયું. આ વખતમાં એઓ પોતાની કમાઈથી પોતાનો નીભાવ કરતાં અને જરૂરજોગી ધરની ચીજો ખરીદતાં ગયાં વિગેરે. ઇ. સ. ૧૮૯૧ ની સાલથી મારા પિતાજી અમદાવાદમાં ધધાને અર્થે આવ્યા. ઇ. સ. ૧૮૯૪ ની સાલથી હમારો પણ અહીંયાં સાથેજ વસવાટ થયો જે હજી સુધી છે. ૧૮૯૪ ની સાલથી તે ૧૮૯૯ ની સાલનાં પાંચ વર્ષના અરસામાં એઓ પોતાનો સ્વતંત્રપણે નીભાવ કરતાં પોતાની પાસે માયપુંજમાં એકંદર “શેર સોના” ની ( ૪૦ તોલાની ) જથ્થોસો વસાવેલી હતી. તે ઉપર કહ્યા મુજબ જ્યારે ખોરદેહ અવસ્તા છપાવવાની શરૂઆતનો ખર્ચ મારાં માતૃપિતાએ આપ્યો ત્યારે તે જથ્થોસપર રૂ. ૫૦૦) બ્યાજે લીધા અને રૂ. ૫૦૦) અંગડ બ્યાજે લીધા. મળી એકંદર રૂ. ૧૦૦૦ રોક્યા અને ખોરદેહ અવસ્તા છપાવવાની શરૂઆત કરી. છતાં ચોપડીઓની એડવાન્સ શી રૂ. ૧) દર નક્કે હતી. જેનાં બસેં રૂપીઆ ઉપર આવ્યા તે બર્થા. ખોરદેહ અવસ્તા ૩૦૦૦ કૉપીઓની પેહેલી આવૃત્તિ હોવાથી પ્રેસનું કાગલ છપામણીનું ખીલ હતું તેમાં ફક્ત ઉપર કહ્યા મુજબનાં રૂપીઆ બરાયા એટલે લેહેરું વધારે રહ્યું હવે ચોપડી બંધાઇ આઠકોમાં ગઇ તેનું નાણું આવ્યું તે ખીલમાં બરાતા ગયા. અને એજ મુજબ છેવટ સુધી ખોરદેહ અવસ્તા ચોપડીનું થયું. પણ તે વખતે ગબરદાનો ખર્ચ ધણો નીકળ્યો.

હવે ખોરદેહ અવસ્તા જ્યારે છપાતા મોકલી ત્યારે હેન્ડખીલ વહેંચ્યાં હતાં. તે પછીથી મારી સખ્ત જીવલેન ખીમારી થઈ. અને સમજણ વટીક નહી પડે કે એ શું થાય છે? ખીમારી એવી થઇ કે “ ચાલુ સખ્ત તાવ, ઉલટી, તેમાં પીત સાથે તમામ લોહી પડે. ધણી ખરી વખતે ઝાડો (પેટ) આવે તેમાં પણ લોહી જાય. ” આવી હેરાનગતી ધણો લાંબો વખત ભોગવતી પડી. દવા લાગુ થાય નહી વિગેરે. હવે છાપખાનાં તરફ એવું બન્યું કે કમ્પોઝીટરો ખીમાર થાય, યા મલી નહી શકે, મશીનપર રૉરમ છપાવા જાય ત્યાં સાહી આવી નહી શકે, યા ભાગદુટ થાય, લીથોનો પ્રેસ “ નીરજો ” છપાવા ગઇ ત્યાં પથ્થરનાં પણ ટુકડા, માણસો ખીમાર થાય, જતાં રહે, વિગેરે અડચણો થઈ. આવા સંજોગોને લીધે ખોરદેહ અવસ્તાનું છાપવાનું ધણી વેલા બંધ રાખવું પડતું હતું. ચોપડી બંધાતા ગઇ ત્યાં બાંધન્દર ખાતામાં પણ એજ હાલ થયા. ચોપડી તે છાપવા આપી ત્યારે ઇ. સ. ૧૯૦૧ માં એ યુનીયન પ્રેસ ફડઆમાં જવાનું હતું અને બધાં લોકો હમોને

કહેતાં કે “ તમારી ચોપડી રખડી જશે. ” પણ ખુદાની મેહેરથી તે પ્રેસમાં ચોપડી છાપવા આપ્યા પછીથી એટલું બધું કામ આવી પડ્યું કે જેથી તેનું દેવું શીટમાં હજારોનો નફો પ્રેસના માલિકને થયો. મારાં માતાજીએ પોતે મારા આ ધંધા થકી ઉત્તેજન આપેલું હોવાથી અને મારી તખીયન તદ્દન નાદુરસ્ત ચાલવાથી મને તે વખતે મારી હયાતીની આશા નહતી. તે કારણે મેં પોતે મારાં માતાજીને ખોરદેહ અવસ્તા કેતામ હક શુદ્ધ અર્પણ કરી અને પ્રગટ કર્તામાં એવણું નામ મેં પોતે આપ્યું. કે કદાચ મારી હયાતીમાં ખીજવાર ચોપડી છપાય થા ન છપાય તો પાછળથી તેવણને ખીજું એડીશન કાઢનાં અડચણ પડે નહીં એવા હેતુથી એવણું નામ પ્રગટ કર્તામાં આપી એવણુને અર્પણ કરી. આ કારણે પણ મારાપર કેટલીક છુપી દુશ્મની થઇ. ( ઇ. સ. ૧૯૦૨ માં ખોરદેહ અવસ્તા પ્રગટ થઇ. ) ત્યારથી પણ ઘણી દુશ્મનીના સમયેજ મને તખીયતની હેરાનગતી ભોગવતી પડતી હતી. તે સધાં કારણોની શાંતિને ખાતર અશો શક્તિને મેં આપહ કર્યો કે આ બધી મુશ્કેલી કેમ ટળશે ? જવાબ મળ્યો કે પેગમ્બર જરનો-સ્તને મુશ્કેલીઓ ઘણી પડી હતી તેવણે પણ ખુદાની એક ચીને બદગી સ્મરણ કીધાં હતાં માટે “સ્મરણ” કરવાથી મુશ્કેલી ટળશે. હવે હમારે ત્યા તો જેમ દુનિયામાં જેમ સૌ બદગી કરે છે તેમ હમો પણ રોજ ફરજ-આત બદગી કરતાં હતાં. અને “સ્મરણ” બોલ વટીક તેવણથી સમજા હું અજાણ થઈ કે તે શું હશે ? તે સમજ નહીં પડી ત્યારે અશો શક્તિએ પોતેજ તે તરતીય બતાવી. આ વખતમાં અશો શક્તિએ બતાવેલાં મારાં માંગાની વાત ચાલતી હતી, પણ તેમાંખી અડચણ જેવું માલમ પડ્યું. હવે મને જે મદદ મળી હતી, તેવણને અશો શક્તિને જેતાં એટલી બધી મારી લાગણી તેવણપર દોરવાઇ ગઇ હતી કે આ દુનિયા તો શું ચીજ છે, અને માણસો તથા પેદાયસ તેવણ નજદીક કંઈજ ખીસાદમાં નથી એટલી બધી હું અશો શક્તિ તરફ દોરવાઇ હતી. અને મારા માંગાની વાત ચાલતી હતી પણ મારા મનને એમજ થતું કે “ માણસો સહેજમાં ફરી જતા વાર લાગતી નથી પણ ખુદરત નિયમીત છે. માટે આવો ચાન્સ ફરીયા મળશે નહીં. તેથી માંગાનું ( લગનનું ) નહીં થાય તો કંઈ નહીં પણ ખુદગન, પેદાયસ, વિગેરે સૌ શું છે તે જાણી લેવું. ” આ આશામાં હું હતી. અશો શક્તિએ નસીબત કરી કે “ ખુદાનેખી પીઠાણુરો, મદગીખી કરી, અને પરણીને સંસારી બનવું અને દુનિયાદારીનાં અનેક ખેંચાણુ વચ્ચેયા પોતે પ્રમાણીકણે પોતાપર કાણુ રાખી આગળ વધવું. તેમજ સ્મરણ લેવાથી



દુનિયાની ઉત્પત્તિનું અને પોતાનો જીવ કોણ છે એ બાબ થશે.” વિગેરે. તેવણે (અશો શક્તિએ) “સ્મરણ” મારે જે તરતોય બતાવી તેમાં પહેલાં તો જે ઝોરડામાં સ્મરણ લેવાનું હતું તે ઝોરડાની બોલ ઉપેડારી નવેસરથી ટીપણી કરાવી તથા ચુનાથી દેવાલો ધોળાવી, અને જમીન પાણીથી ધોતરાવી, પછી સ્મરણ લીધું. તેમાં પાંચશોર ધી, એક મણ સુખડ, મારે મારે શુદ્ધ સફેદ સુતરાઉ નવાં કપડાં એ જોડ એટલું કરીને શેહેનશાહી રોજ કેપાકર માહ અરદીએહેસ્ત, ૧૨૭૨ ચઝદેજરદી, બુધવાર (ઇ. સ. ૧૯૦૨માં) એ દીવસે, દીવસ ઉગતાં શ-રૂઆતમાં પેહેલું સ્મરણ લીધું. તે વખતે એક શેશ કીધી તેમાં સાકર, કંકે, ગુલાબ, ચોખા, મારો ટપકો વિગેરે અને એ જોતની ધીની બત્તી કીધી. ત્યાં તેજ વખતે આદરમાનીઆમાં રકાબીમાં આતશપર સુખડ મુકી આતશ જરી કર્યો, તેમાંથી જોત વધારી. અને આગલ જમીનપરજ છુટી બેઠક લીધી. આતશ જરી કરી તેમાંથી પેલી એ જોત વધારી, ફરજઆત બંદગી ત્યાં કરી તુરત મુરાદ ચાહી કે “માલેક તારી મદદ પુગી અને હોકમ મુજબ અને બતાવ્યા મુજબ આ “સ્મરણ” (=એક ચીતે બંદગી) કંઈ છું. તારી મરજી પુરે તો લગનનું થશે ને જે રોકાણ થનાર હોય તો મારી ધચ્છા એ છે કે તારી પનાહમાં રાખ, અને દુનિયાની સુગમતાનો રસ્તો બતાવ.” આ મુજબ નવ દીવસ અને નવ રાત સુધી આતશ અને બત્તી જે કરેલી હતી તેની તેજ ચાલુ હતી. બત્તીની જોત પણ તેની તેજ હતી. નહીં દીવસે બુખ કે નહીં રાતે ઉંધ, અને ત્યાંને ત્યાંજ બેસી આખો વખત બંદગી કરવી પડતી. કોઇનો ઓલો વડીક ત્યાં નહોતો. દીવસની પાંચે ગેહમાં દર ગેહે ગેહ જેવી ગેહ શરૂ થઇ કે તુરત ફરજઆત બંદગી કરવી અને જમ અગીયારી, આતશ-આતશ બેહેરામમાં બાય દેવાય છે તે મુજબ ગેહે ગેહ આતશપર સુખડ ચઢાવવું. હાવન ગેહની ફરજઆત બંદગી કર્યા પછી સહવારમાં ગલાસ દુધ અને ફૂટ મારાં માતાજી લોખાનની ચાલીનું આપતાં તે ત્યાં ખાતી તે સિવાય સાંજે ફક્ત એક ગલાસ ગરમ કરેલું દુધ લેતી. દીવસ હોય ત્યાં સુધી તે લેવાનું પણ રાત પડી કે કંઇજ નહીં. એ મુજબ નવ દીવસ અને નવ રાત સુધી અજ પાણીની અપવાસી ત્યાંને ત્યાંજ બેસી રહી. કેપાદર રોજની સહવારથી બંદગી શરૂ કરી તે રસ્ના રોજની સહવારે નવ દીવસ નવ રાત બરોબર પુરી કરીને દશમે દીવસે સ્મરણની બત્તીની એ જોત ત્યાં તે આતશ પરજ નમાવી. અને પછી તે બંદગીનાં ફક્ત આતશ બીજા અલગ ચુલામાં એક રાત રહેવા દીધા, અને બીજે દહાડે તે આતશ હમેશના વપરાતા ચુલામાં નમાવ્યા. હવે જે નવરાત ને નવ

દીવસ બંદગી કરી તે વખતે બળેલી સુખડની રખ્યા હતી તે તેજ ઓર-  
ડામાં પવિત્રાઈથી રહેવા દીધી અને કોઈથી ધનશાનના દુઃખે સુખે તે આપતાં  
તેને તદ્દન આરામ થતો. મોખેદો નવરાત અને નવ દીવસનું યરશનુમ  
હે તે તો દરેક ખોરાક ખાય પીએ બધું થાય. (અને નીરંગ વાપરે. આ સ્મ-  
રણમાં નીરંગ ખીલકૂલ નહી.) અને રવાનની નૈયતે બહુાયલું વટીક ખાય પણ  
સ્મરણના માર્ગમાં દાખલ થયા પછી રવાનનું બહુાયલું વટીક ખવાય નહી,  
રવાન થયું તે રીમન કહેવાય ત્યાં જવાય નહી. પ્રાણી ખોરાક (ગોશ્વ, મઝ્છી,  
ઈંડું) વગેરે નહિ ખાવું. સખખ કે મારેલું જનાવર રીમન ગણાય. સ્મરણ-  
માંથી ઉઠ્યા બાદ પણ રોજ નિયમ પાળવાના એ કે માથા વેરથી નાહવું, બહુવું,  
પછીજ ચાહ પાણી વિગેરે લેવું. વળી આખો વખત કોઈથી દુરવંદને અડકવું  
નહી. ધરમાંથી બહાર જવું પડે તો જઈ આવી તુરત નાહવું અને પછીજ  
ખાવું પીવું અને ખીજ કામમાં લાગવું. તે સિવાયનાં ખીજ ધણા નિયમો  
પાળવાના છે. દુનિયામાં કોઈના ધર્મને ઉતરતો ગણવો નહી. જરતોસ્ત્રી પાક  
મહજબની શ્રેષ્ઠ પવિત્રાઈ સંપૂર્ણ સમજી ધર્મ પાળીને ચાલવું. અકરીટથી  
મહજબની યરખાતી નહી કરવી. હું પદ નહી ધરાવવું. આપણા પાછળ ગેર-  
સમજુતીનું કોઈ બોલે તો તેની સામે નહી થતાં આપણી કરણીથી ખડ્ડ  
સાખીત કરી બતાવવું. કોઈએ ગમે તેટલું ખુર કર્યું હોય તો પણ બ્યારે  
તેની પર આદત આવે ને મદદ બેઠતી હોય તો તુરત પુગાડવી. ગંભીર-  
તાથી ચાલવું. ઇતરાજ, અકરીકટ, મોટાઈ, બડાઈ નહી રાખવી. સાદાઈથી  
ચાલવું. ઠાવકાઈથી પોતાનું સાર્યક અને સામાં થઈ પરસ્વાર્ય વાપરવો,  
ફાકટ કુપલો છોડવો. વિગેરે, વિગેરે. ખીજ ધણા એક અંગત નિયમો પાલ-  
વાના છે ત્યારેજ ખુદરતની હવાનો મેલાપ અને હરવેસ્થ આગાહીને પુગાય  
છે. અને ખુદરતનો જવાબ મળે છે તથા કોઈ અંતની ઘડીએ મરતા માણુ-  
સનો જતો જીવ બચાવી શકાય છે. અને સ્મરણ કરનાર અને નિયમ  
પાળનાર ધનશાન બહુતર જે સીદ કરે ને તે બહુતર મરતાં માણુસ આગળ  
બણે તો જતો જીવ બચે છે. તેથીજ સ્મરણવાળા માણુસથી બહાર જાય  
ત્યા ખવાય નહી વિગેરે. એ પછી ચાર મહીને ખીજ વાર સ્મરણ  
લીધું તે યઝ્દેજરદી ૧૨૭૨ નીજ સાલમાં ( ઇ. સ. ૧૮૦૩ ) લીધું. તે  
પંદર દીવસ અને પંદર રાત ઉપર કહ્યા મુજબજ અત્ર કે પાણી વગર  
ફક્ત દીવસમાં એકજ વાર ફુટ અને બે વખત દુધ આપતાં. તે પણ  
અખંડ બે જોતની બતી અને ચાલુ આતશનું પાતરું વિગેરે લઈ બંદગી  
શરૂ કરી. આ પંદર દીવસની બંદગી વખતે અમદાવાદમાં ધરતીકંપ થયો

હતો, તેથી મને ધાસ્તી લાગી. તે વખતે મારા પિતાએ માળપરથી કુદી પડવાનો ઠરાવ કર્યો. બધાં ગબરાયાં કે ક્યાં જઈએ, શું કરીએ ? પણ તે વખતે હું બંદગીમાં હતી ત્યાં અરજ કરી કે “માથેકું સતવંતો છે તો તાફે સલ હોય અને આ બંદગી ખરી હોય તો એ દુનિઆના પિતા ! આ ધરતી કંઈ બંધ થાય.” જેથી તુરતજ તે ધરતીકંઈ સહેજ આંચકો થઈ બંધ થયો. પંદર દીવસ પુરેપુરા તે સ્મરણને યમા પછી ઉપર કંઈ તેમ જોત નામી આતશ લીધા અને સુખડની ખાક (રાખ) હતી તે સાચવી રાખી. તે દીવસથી હમારે ત્યાં રાત ઠહાડાની ધીની બત્તી ચાલુ રાખી છે જે ઇ. સ. ૧૯૦૩ ની સાલથી જ આજ સુધી છે. હવે ત્રીજું સ્મરણ-લીધું તે બાજુમાં બીજું વાસણ લઈ તેમાં ૯ જોત કરી અને બંદગી લીધી, જે ૧૧ દીવસની હતી. ત્યારે પણ અન્ન પાણીનો અપવાસ હતો. ચોથી બંદગી ૧૫ જોતની હતી ત્યારે પણ ઉપર જાણ્યા મુજબ અન્ન પાણીનો અપવાસ હતો. પાંચમી બંદગી-પણ તેમજ લીધી હતી. તે પણ અપવાસી મહીનેજ લીધી હતી. મારી તરફથી આ મુજબ બંદગી થતી હતી ત્યારે પુરે પડનાર શત્રુ પોતાનાં કાવત્રાંઓમાં મશગુલ થઈ હર હમેશ સતાવવાનું ચાલુ રાખ્યો. તેની સાથે બીજાઓને ભેળવીને એક ટોળી બતાવી. અને ફરેબ ફીતુરથી નોકરી ધંધામાં, તળીશતમાં અને અનેક પ્રકારે હેરાંનગતીમાં હમોને લાવવાની યુક્તિઓ ચાલુ રાખી. ૧૯૦૩ના મે માસમાં મેં એ બંદગી લીધી તે યજ્ઞદેવરદી ૧૨૭૨ની સાલમાં આદર મહીનો ને અહુરમજ્દ રોજે શરૂ કરી, તે બરોબર એક માસનો અપવાસ હતો. તે વખતે અમદાવાદમાં મરહુમ દસ્તુર જમશેદજી હયાત હતા તેવણને મારાં માતપીતાએ ધર તેડાવી પુછતાં તેવણે ના પાડી કે “ફરેસ્તા કરવાનાં અહીં અમદાવાદમાં સગવડ બનશે નહીં માટે તમે મુંબાઈ જ્યાં સ્થળો ધર્મ કરાવો છો ત્યાં કરો.” વિગેરે. કારણ કે આ બંદગી વખતે એમ જવાબ મળ્યો હતો કે એક માસની બંદગી પુરી થાય અને દરેક મહીનોને અહુરમજ્દ રોજે ફરેસ્તા કરી પછીજ મારાથી અન્ન પાણી લેવાય. તેથી અહીંયાં અમદાવાદમાં ફરેસ્તા કરવાની સગવડ કરવાની ધારી પણ બની શક્યું નહીં જેથી હમારા મુંબાઈના પંથકીને કહેવરાવ્યું અને ત્યાં સગવડ રાખી, મહીના દીવસની હું અપવાસી મુંબાઈ જઈ ફરેસ્તા બજાવું તોજ મારાથી અન્નનો ખોરાક લેવાય. એ પ્રમાણે હોવાથી આદર મહીનો ને મારે-સ્પંદ રોજે અમદાવાદથી મુંબાઈ જવાની તૈયારી ચાલતી હતી તેટલામાં એક દીવસ આમમય આદર મહીનો ને જમીઆદ રોજે રાત્રે (તા. ૯ મી જુન ૧૯૦૩ ની રાત્રે) બ્યારે મને ૨૮ દીવસનો અન્ન પાણીનો અપવાસ હતો ને

કાવીનું થયું. હમારો શનુ ધણો ગમરાય છે એવો સદેશો મારા પીતાજીને મળ્યો. તે સદેશો મળતાં હમો બાપ બેટી ત્યાં ગયાં. જ્યાં જતાં કાવીનું જોયું કે “ ગમરાય છે તે જોવા આવો ” કરીને તેડાવી, ત્યાં ઢાંગ સોટા તૈયાર રાખેલા હતા. એક તો મને ૨૮ દીવસનો અન્ન પાણીનો અપવાસ હતો ને બીજે દીવસે હું સહવારમાં મુઆઇ જનાર હતી કે ત્યાં જઇને ફરે-સ્તા થાય તો ફરેસ્તાના દરનની ચાસણી કરી પછીજ બીજું સધળું ખાવું એવો ખુદરતનો હુકમ હતો, ને તેમાં તેડી બોલાવી આ કાવતું કર્યું જેથી મારો સ્વભાવ ખુબ તપી ગયો અને મેં તુરત કહ્યું કે “ આ રાત પુરી થઇને સહવાર પડશે અને ઇનસાફના દરવાજા ખુલશે ત્યારે જો જવાબ માગવામાં આવે તો શું દેશે, અને કદાચ આ દુનિયામાં લોભનું પશ્તુ નમાવશે પણ માલેકની દરબારે તેના વડા જડજ ખુદ મેહેરદાવરની નજનીક આખર વખતે તું શું જવાબ દેશે ? અને આ કરણીનાં ફળ જાહેગીમાં તો ભોગવવાનાં છેજ ” વગેરે. આ પ્રમાણે વાદવીવાદ થતો હતો તેટલામાં મેં કહ્યું કે “ પાંચ માણસ હમારી તરફનાં બોલાવીને નીકાલ કરો. હમો અહીંઆંથી એમને એમ જમીશું નહીં.” હું પોતેજ ત્યાં મારા પીતાને થોભાવીને ત્યાંજ ઉભી. અને જીવ પર આવી તે કાવતું કરનારની ફેંટ પકડી. જેથી કેટલાક ઝોળખાણુવાળાઓને બોલાવી આ હેવાલ રજુ કર્યો. તે વખતે આવનારા ઇનસાફનાં જોઓ ધરખમ માણસો હતાં તેઓ હમારે માટે ત્યાંજ બોલ્યાં કે “ તમે ઇ. સ. ૧૮૯૧ ની સાલથી તે આજ સુધીમાં ( ઇ. સ. ૧૯૦૩ સુધીમાં ) લગભગ ૧૨ વર્ષ થયા એકને એક જગોએ (આર્યો-દય મીલમાં ) વસો છો પણ ક્યાં વસો છો એ ખબરબી પડતી નથી. એટલું શાંત રહેવાનું છે. તમોને અને તમારા શત્રુને લાંબા વખતથી વાદ-વીવાદ ચાલતો હતો અને તમને દગો કરી બોલાવ્યાં તમે ભોળવાઇને નીક-જ્યાં, પણ આ તમારા ભોળપણનો લાભ તેણે લીધો.” તેજ વખતે હમારા શનુએ કહ્યું કે “મેં બોલાવ્યાં નથી પણ મારે ત્યાં તો કર્તુક કરવા આવ્યાં છે.” વિગેરે ઢાંગ દેખાડ્યો. મેં તુરત કહ્યું કે જ્યારે “ હમો કર્તુક કરવા આવ્યાં છીએ તો તને આગળથી કેમ ખબર પડી કે હમારે માટે ઢાંગ સોટા કેમ તૈયાર રાખ્યા છે ? ” તો કે “આગળથી થોડા દીવસથી એમ થતું હતું.” મેં તુરત કહ્યું કે “જ્યારે આગળથી એમ થતું હતું તો આ ઇનસાફનું રાજ છે, હેવાનનું નથી. છુપી પોલીસ કેમ નહીં બેસાડી ? ડાંગ સોટા કેમ તૈયાર રાખ્યા ? તું સત્યનો કાંટો ગમે તેટલો પેહેરે પણ તારૂં કાવતું તો ખુલ્લું છે. હમો આ બધું ઇનસાફની અદાલતમાં રજુ કરીશું, ત્યાં જ થાય તે

ખડું.” આ વાદવીવાદ થતાં થતાં સહવાર પડી અને હમો ઘેર આવ્યાં. એવામાં એ કલાક નહીં ગયા ને એક ગૃહસ્થ હમારે ત્યાં આવ્યા અને કહ્યું કે ‘તમારા શત્રુએ તેડાવ્યો હતો તેથી હું ગયો હતો ને તમને પણ કહેવા આવ્યો છું કે હવે લાંબી તકરાર જવા દો, ને કોર્ટ દરબાર જાઓ તેમા સાર જેવું નહીં, વાત જવાજ દો.’ વિગેરે. હવે મને તો ૨૮ દીવસનો અપવાસ હતો ને તે દીવસે મુંઝાઇ જવાનુંજ હતું પણ સહવારમાં જહીં જતાં રાતની ગાડીએ હું મુંઝાઇ ગઇ. અને તે વખતના (૧૯૦૩ની સાલના) અમદાવાદનાં યુરોપીયન સીવીલ સરજન ડૉક્ટરને ત્યાં મારા પીતાજી ગયા. પોતાપર જે ડાંગ સો-ટાનો ઉપયોગ અદેખાઇથી શત્રુએ કરેલો તેની તપાસ કરાવીને સરટીફિકેટ લીધું. અને તેની સામે ધટતાં પગલાં લેનાર હતા પણ બીજા આસામીએ વચ્ચે આવીને કહ્યું કે “કોર્ટ દરબારે જવું સાફ નહીં માટે માંડી વાળો. કદાચ વચ્ચે કોઇ બીજું ઇનશાન કાવતું કરી ગયું હોય તેથી વાત જવાજ દો.’ વિગેરે. હું તો તે વખતે ઉપર જણાવ્યા મુજબ મુંઝાઇ હતી. તેટલામાં વળી શત્રુએ બીજું એક રમખાણ ઉભું કર્યું. ૧૯૦૩ માંજ ધોળે દીવસે અમદાવાદમાં મારો નાનો ભાઇ પોતાને હાથે હમારી ટાંગા ગાડી હાંકીને આવતા હતા તેવામાં અમારા શત્રુએ પોતાના સોબતીઆઓને ઉસ્કેરી તેમની આડાઇએ આવી, હમારી ગાડી સાથે તેમની ગાડી અથ-ડાવીને ગાડીનું નુકસાન કર્યું. અને મારા ભાઇપર આજકાનો ઉપયોગ કરી, ફોજદારી ણીધી. હમારા ઘોડાવાળાએ જેવું રસ્તામાં જોયેલું તેવું ધરમાં કહ્યું. વળી તેજ દીવસે ચોડીકવાર પછી પેલાજ આસામી કે જેવણે હમોને આગમચ પણ શત્રુ સામે ધટતાં પગલાં લેવાની ના પાડી હતી તે વણ પાછા મારા પિતાજી આગળ આવ્યા અને કહ્યું કે “હોકરાંઓની બાબતમાં મોટાંએ વચ્ચે નહીં બોલવું જોઇએ” વિગેરે. જેથી મારા પિતાજી પહેલાં તો કંઇ બોલ્યાજ નહીં પણ ઉપર કહ્યું તેમ શત્રુના ગોઠીઆએ મારા નાના ભાઇપર ફોજદારી કરી તેનું માણસ આવતાં મારા વડા ભાઇ બહાર પડ્યા અને ધટતા ઠાવકા સવાલ જવાબો આપ્યા. ત્યારબાદ મારા નાના ભાઇના શરીરપર આજકાના સોર ઉડેલા હોવાથી મારા પિતા સીવીલ સરજનને ત્યાં લઇ ગયા. સીવીલ સરજને સરટીફિકેટ લખી આપ્યું અને કહ્યું કે “આ લુચ્યાઓને બદલો દેખાડો, તેઓને જતા કરશો નહીં.” વિગેરે. હવે મારા વડા ભાઇએ ઠાવકા સવાલ જવાબો કરેલા હોવાથી તેવણુપર શત્રુએ એવી દુસ્મની લગાવી કે જે દીવસે કેશ હતો તે દીવસેજ તેવણુને મેબાન કરી નાખે એવો તાવ, ઠંડીનાં લખલખાં અને ઉલટી થાય તે તમામ

લોહી, ઝેરી હાલત થઇ. માતાજી ઘરમાં એકલાં હતાં તે પણ આ સંતાપ નેધ, છતી હુશીઆરીએ ગુમ જેવાં થયાં. મારા પીતાજી અને નાના ભાઇ કેસ હોવાથી કોર્ટમાં ગયા. હવે સામાવાળા આસામીની (ફાજલદારી કરનારની) આલચલગતની ફેડીટની સરટીફિકેટ જે અત્યાર આગમ્યની કોર્ટના બી કલાસમાં તેના કેસની હશે જે ક્ષીર અમોએ મગાવી કોર્ટમાં રજુ કરીધી. વળી જે દીવસે કેસ તે દીવસે તે ફાજલદારી કરનારા કોર્ટમાં પણ હાજર નહોતા; કેમકે હમોને હેરાનગતીમાં લાવતાં તો પોતેજ ઉધાડા પડ્યા એટલે તેવણે કેસ ઉભો કરીને મોહ છુપાવ્યું. આવા તેઓના ખોટા સંજોગોને લીધે કોર્ટ તરફથી કેસ કહાડી નાંખ્યો. ( કેસ ઉડી ગયો. )

પુઠે પડનારાઓએ જોયું કે આ વખતે પણ શાબ્યા નહી તેથી મહાભારત ચોજના પાછી ચાલુને ચાલુ રાખી. જેથી આર્યોદય મીલની નોકરીમાંથી કઢાવી મુકવાનાં કાવત્રાં રચ્યાં. તે વખતે સમજી માણસો હમોને કહેતાં કે તમારો શ્રુત્ય કાવત્રાં કરે છે કે કોઇને રૂપીઆ આપી મોહોની વેહેંચી, કોઇને ત્યાં કેક પેચીના ખુમચા, મીઠાઇના થાળ કોઇને પાંચ વચ્ચ, કોઇને ધાન શાક, કોઇને ક્વાળ કટલેસના ભોજનો, ઉજાણીઓ વિગેરે વિગેરે લાલચો આપી અભણ માણસોને ઉરકેરે છે અને તોફાન ચાલુજ રાખે છે. અને ઉપરથી ઘેરે ઘેર ફરી જુડા રોઢડા રડે વિગેરે. હવે તે છેવટ સાંભળનારાઓ પણ કંટાળ્યા કે “મરદ થઇને આવી કીસમના જુડા કુચલા કરે છે?” ને “હમારે માટે” લોકોએજ કહ્યું કે તમારી તરફનું તો કાંઇજ પણ ઇસારો બી માલમ પડતો નથી કે અમદાવાદમાં ક્યાં વસેા છો ? વિગેરે.

એક તરફ હમારે ત્યાં આ બંદગી સ્મરણ વિગેરે હતાં ને બીજી તરફ આ શ્રુત્યો આવી કીસમતનાં કાવત્રાં કરતા હતા. કદાચ ઘરનાં વડા સાથે ધંધા ધાપાની બાબતમાં ખટપટ હોય તો શું હીલપીલ ને ઘટીનું ખીલ છેકના છેડા સુધી તેનાં નીર્દોષ બાળ બચ્ચાને પણ જુડું સતાવી ધંધામાં હરકત નાખી હેરાન=Ruin કરવાની કોશિષ કરવી એ શું ગૃહસ્થાઇને છાજતું કહેવાય ? પણ આ જુડું સતાવનારાંઓને તેવુંજ બાવ્યું. અને આખરે તેઓને આપસ આપસમાંજ ઢંટો થયો ને ટાળી વીખરાઇ. હમારાં ઘરડાં વડાંઓથી હમોને એવી નશીબત મળેલી છે કે “ જે કોઇ બીન ફાગટ સતાવે તે આખર પોતેજ પસ્તાય માટે યુદ્ધ કરે તેનો ફેજ ખુદરત તેને આપશેજ. આપણે સાથે સાથે બકારો કરવો નહી. “ ઉત્તમ છેડાચ તે શુપચુપ બેસે ને અધમ છેડાચ તે આંગણે બેસે અને બેસાડે ” માટે અદે-બાકી કોઇ આપણને સતાવતું હોય તો સાથે સાથે આપણે મોહોડેથી કળા-

હોળ નહીં કરતાં આપણી કરણીથી સાબીત કરી બતાવવું પણ તેની બરોબર ટંટો શીસાદ નહીં કરવો. સૌ સૌને ઝોળખે છે” વિગેરે. હવે અશો શક્તિની પણ એવોજ સલાહ હતી. તેમજ હમારો જાતી સ્વભાવ પણ કોઇની ખાસ કરીને તોફાન મચાવે તેવા નહીં, કોઇનું ભુકું કરવું નહીં ને ભુકું સાંભળવું નહીં. અને જે કોઇ તોફાન કરતું હોય ત્યાંથી અલગ રહેવું વિગેરે. તેથી હમે આ જુઠા તોફાનને મચક આપ્યું નહીં અને તે પુઠે પડનારના જેવા કોઇને ઘેર જઈને જુઠા રોદડા કર્યા પણ નહીં. જે કોઇ હમારે ત્યાં પુછતું આવે તેઓને પણ કહીએ કે “ તમારે ખાલી કુથલો સમજવો પણ નહીં જોઇએ. જે કરશે તેજ ભરશે તમે તમારા ધંધામાં ધ્યાન લગાડો. ” વિગેરે.

હમારી તરફથી ૧૯૦૩ની સાલમાં પાછાં મેં સ્મરણો લીધાં તેમાં સેંકડોથી હજારોની સંખ્યામાં જેત બનાવી સાથે બાંધી, મોટાં પીપોમાં એકઠી ઉતારી તેમાં ધી બરીને ઉપર કંથું તેમ આતશનું પાતડું સાથે લઇ બત્તી કરી સ્મરણો ડીધાં. રાત દહાડાની ચાલુ એક જેતની એક ધીની બત્તી તો જુદી હતી. આ બંદગીઓમાં પણ કોઇ વેળા પાંચ દીવસ તો કોઇ વેળા આઠથી પંદર દીવસ સુધીનો અજ પાણીનો અપવાસ હતો. એકંદર રીતે ઇ. સ. ૧૯૦૨ ની સાલથી ૧૯૦૪ ની સાલ સુધીમાં એવી એવી પંદર બંદગીઓ લીધી અને કોઇ કોઇ વેળા બંદગીમાં ફારેગ થઇ ફરેસ્તા થાય તે દરાનની ચાસણી કરી પછીજ બીજું અજ ખાવું. ૧૯૦૩ ની સાલમાં જ્યારે મહીના દીવસનો મને અપવાસ હતો ત્યારે હયાં એક મહીના સુધી બંદગી હતી (તે વખતમાં આ હુલડ હમારાપર થયું) અને અજ પાણી વગર મહીનો દીવસ ગયલો છતાં અહીંથી તેવીજ હાલતે મુબાઇ ગઇ (તે વેળા અહીંથી ખાસ ફર્સ્ટ ક્લાસમાં એકાંત શાંતિથી મારાં માત પીતાએ મને મુબાઇ મોકલી હતી ) અને ત્યાં પણ તે દીવસ અપવાસમાં કાઢ્યો અને બીજે દીવસે ( મુબાઇમાં ) સવારમાં ફરેસ્તા બણ્યાયા. તે બાદ આતશ બેહેરામ જઈ આવી. અને છેક સાંજે એક મહીના દીવસનો અપવાસ ખોલ્યો. અને ફરેસ્તાનાં દરાંનથી ચાસણી કર્યા બાદ અજ પાણી લીધું. આ બંદગી જેવી બીજી કોઇથી બંદગી આટલી સખત તરદી ભોગબ્યાની લીધી નથી.

હમારી પુઠે પડેલો આ તુરકસ્તાની કાફલો અને તેને જગાડેલો નાના સાહેબનો બળવો હજી શાંત થયો નહીં. તેઓએ હુલડ ચાલુ ને ચાલુજ રાખ્યું, અને ઇ. સ. ૧૯૦૪ માં મારા પિતાજીની આર્યોદય મીસની નોકરી પર બીજાઓ મારફતે હદયાર કાવત્રાં ચાલુ રાખ્યાં. આખર તે નોકરી

હમોને છોડવી પડી. ત્યાંથી નીકળ્યા પછી બીજા રહેવાની જોગવાઈ કરે કે ત્યાં તુરત તેઓ પુગી વળીને બીજા માણસોની ગોઠવણ કરી આપે. જ્યાં મારા પિતાજીની ચાલુ નોકરી હોય ત્યાંને માટે અફવા ઉરાડે કે ત્યાં બીજા ઇન્જનેર જોઈએ છીએ. જે બીજા આવનારો ઇન્જનેર સમજી હોય તો બધી બલાઈએ તે ખુલાસો કહીને જાય અને જે કાંઈ તેવો હાંડ હોય તો એણે પગારે રહેવાની ચુકતીઓનાં તે કાવત્રા જુદા કરે. હવે ૧૯૦૪ ની સાલમાં આર્યોદય મીલની નોકરી છોડ્યા બાદ નોકરી માટે હમારી કદર કરનારા ગૃહસ્થોમાં મી. પીરોશાહ નશરવાનજી વહીવ, મી. પેસતનશાહ નશરવાનજી વહીવ એમ. એ., મરહુમ મી. ખુબચંદ નરશીહ દીવેટીયા, મરહુમ મી. સોરાબજી કંડાકા વિગેરે વિગેરે મુખ્ય ગૃહસ્થો હતા. અને બીજાં આસા-મીઓએ પણ જાણી લીધું કે શત્રુઓ પુડે પડી અમદાવાદમાંથી કાઢવાનું કરે છે. બીજા કેટલાકોના તેઓએ એવાજ ઘાટ ધડેલા તેથી હમારીપર વડીક ફાવ્યા ગયા, પણ કાવત્રાં ખુલ્લાં થયાં તેથી હમોને હેરાનગતીમાં આવવું પડ્યું એટલુંજ થયું પણ તેઓ વધારે ફાવી શક્યા નહી. એક તરફથી મારા પિતાજીની નોકરીપર ધાડ લાવે ને બીજી તરફથી બહારનાંઓને ઉશ્કેરે. તે વાત મરહુમ પંડીત ગણેશ ગોપાલ બી. એ. તે વેળા હયાત હતા, તેવણે હમારી સાથેની વાતચીતમાં કહ્યું કે “તમારો શત્રુ મારે ત્યાં પણ આવીને નીંદા કરતો હતો, હું જાણું કે તે સોરાબજીની છોકરી, સોરાબજીની છોકરી કર્યા કરે છે અને નીંદા કરે છે ને છોકરી કેવી એક નાદાંન હશે અને તમે સર્વને નજરે જોવું છું તો વાતમાં કેટલો ફેર છે? તમારી પુડે જીટી નીંદા કરે છે” વિગેરે. હવે, હું ઉત્તમરામ દુલભરામ જોશીને ત્યાં મારો જ્યોતીષનો અભ્યાસ કરતી હતી ત્યાંના ધરના સર્વની સાથે મને અંજાણ નહી હતું. અને ઉત્તમરામના ઘણીઆણી, બેટીઓ, તથા આવતાં જતાં સર્વ હળી મળીને ચાલતાં હતાં. ત્યાં તે શત્રુએ મરહુમ ડૉક્ટર સૌભામન મારફતે ઉત્તમરામને ભરમાવતા કરી, ઉત્તમરામનાં ઘણીઆણીએ તુરત છોડો છોડવ્યો કે.

“આજે તો શીખવા આવતી છોકરીને માટે એલે છે અને હવે પછી એ હમારા ધરનાં માટે બી એમજ કહેશે કે કાઢી મુકો, એને તકરાર થઈ તેથી શું હમે બી લડીએ, શુ રોયો વાતો સંભળાવે છે? જાતે લુચ્ચે તેથી બધાજ લુચ્ચા હશે? તે છોકરીને અને તેનાં ધરનાંને નજરે જુવે, વાતો કરો તમને તુરત માલમ પડશે કે કોણ લુચ્ચું છે ને કોણ જીલમ ખમે છે? ખબરદાર, આજ પછી ફરીથી હમારે ત્યાં કાંઈની નીંદાની વાતો કરવી નહી જોઈએ. એના જેવી પચીસ છોકરીઓ મારે ત્યાં આવશે તો હું આવવા



ના કહીશ નહી. પણ રૌયા આ લુચ્ચા માટે તો ઘોઢા (લાકડી) ઉગામીશ.” ડૉક્ટર સોલોમન તે વાત સાંભળી અજબ થયા અને તે પછી એક દીવસ ઉત્તમરામના ઘરમાંજ હમો સધળાંને રૂબરૂ વાતો થઇ. તે વેળા વાતો સાંભળી ડૉક્ટર સોલોમન બોલ્યા કે “આ શત્રુની કરેલી ખોટી વાતો સાંભળવામાં ને નજરો નજર માણસને જોવામાં અને વળી તે માણસ સાથે સમાગમમાં આવેલાં માણસોથી ખરી હકીકત સાંભળવામાં કેટલો બધો ફર છે. ડોસી (ઉત્તમરામનાં ધણીયાણી) ખરોખર છેડાઇ પડયાં. મેં સાંભળેલું કેટલું ગલત છે. એવું કરનાર શુ ભોગવશે ? ” વિગેરે.

મેં ત્યાંજ બધાંનાં દેખતાં ડૉક્ટર સોલોમનને કહ્યું કે “જ્યારે એ આસામી હમારી પછવાડે સૌને સંભળાવે છે, લોકોને ઘેર ઘેર ફરીને બોલે છે તો એટલુંજ કરવું હતું કે અનનુમન મેળવીને હમોને પણ બોલાવને ને બધું રજુ કરતે તો એની અખંડ હીરટરી બા પોકાર, પુર હીમત, અને ભર મીજલસ વચ્ચે કહેવાને હમો પણ સમર્થ અને પગભર હતાં. આ મુજબ લોકોને જુલું ભરમાવે છે, તેથી હમોને અડચણ નથી, કરનારાંએ વિચારવાનું છે. કેમકે આંખ અને કાનની વચ્ચે બે આંગળો ફરકે છે. નજરે જોવામાં અને કાને સાંભળવામાં ધણો ફરક છે. ઘરડાં વડાંએ કહી ગયાં છે કે “વાત વાતનો પાયો ને કહેતા કરતાં સાંભળનાર જોઇએ ડાહ્યો” ઘરનાં વડા સાથે એને ખટપટ હતી તેથી અદેખાઇની આગથી આ હુલડ કયું છે કે શત્રુને ઘેર એવાં ફરજંદ છે ? ” વિગેરે. બાદ કેટલીક વાત થયા પછીથી ડૉ. સોલોમન બોલ્યા કે, “ઠીક છે કંઈ નહી. મી. સોરાબજીની નોકરી માટે હું બદોબસ્ત કરીશ.” અને પછીથી તેમજ થયું. આર્યોદય મીલની નોકરી ગયા પછીથી બીજા ઠેકાણેની નોકરીએ માટે પોતેજ બલામણ કરીને નોકરી મોકલે અને કાંઈપણ શત્રુના કહેવાથી ગેરસમજીતીની વાતો કરતાં હોય ત્યાં પોતેજ ખુલાસો કરે. હવે કેટલાકો વળી આ ગલત બાબત સમજી હીમાયતની સ્વારીએ બેસી તેની સાથે મળી મહાભારત કોશેષો ચાલુ રાખી, પણ તેમાં અતે “ધર્મે જય અને પાપે ક્ષય.” તે મુજબ તેઓનાજ હકમાં બન્યું.

૧૯૦૫ની સાલ સુધીમાં શત્રુએ જોયું કે ગમે એટલું હમોને દુઃખ દેવા છતાં તે પોતેજ પકડાઇ જાય છે ત્યારે અમારા ઘરમાં અંદર અંદરમાં કુડુંખી-ઓમાં તકરાર ચાલુ કરવાની કાશીષ કરી કે જોયી કુડુંખમાં કુસંપ થાય તો તે બહાર બોલતો ફાવે. તે મુજબ કરતાં પણ તે પુરો ફાવ્યો નહી. પણ આ બધા કુથલા, ખારી તખીયત પણ અહીં સારી નહી રહે, અને છેવટે હમારા ઘરમાં પણ વિચાર ફર્યો કે ઉત્તમરામે તો જાદુ શીખવ્યું વિગેરે.

જેથી હું કંટાળી. હવે અશો શક્તિને અરજ કરી કે આનો નીવેડો કરો. તેવણે નીવેડો કર્યો કે “તમારે મુંબાઈ રહેવું.” વધુ સમજવાનું એ છે કે ૧૮૯૪ ની સાલથી હમો અમદાવાદમાં વસ્યાં પણ ત્યારથીજ મારાં માત-પિતાએ મુંબાઈમાં એક માસિક રૂ. ૧૦ના ભાડાનું મકાન રાખી ત્યાં અમારો સામાન રાખ્યો હતો. અને દરમાસે બાકું અહીંથી મોકલતાં હતાં. જે વેળા હમો કોઈખી મુંબાઈ જઈએ તો અમે તે જગ્યાએ ઉતરતાં અને આવીએ ત્યારે મકાન બંધ કરીને આવતાં. ૧૯૦૧માં ચોપડી ખોરદેહ અવસ્તાની કેતાબ નીકળ્યા પછીથી મારે અવારનવાર મુંબાઈ જવું આવવું પડતું તો હું ત્યાંજ રહેતી. મારો ખર્ચ મારાં માતપિતા મુંબાઈ મોકલતાં. તેઓ અશો શક્તિપર નર્ચીત રહેતાં. અને ત્યાં મારા આસપાસનાં તેમજ ધરનાં ખીજાં બાકુનો પણ જ્યારે મારા બચપણમાં અમો મુંબાઈ રહેતાં તે વખતનાં હોવાથી મને પણ અજાણું લાગતું નહીં અને મારા વસવાટ અને રીતમાતથી તેઓ પણ નાખુશ થતાં નહીં. પણ કોઈ કિંચીત નબળી સમજનું અને લોભી ઇનશાન હોય અને તેને આ પુડે પડેલા ઇનશાનો તરફથી જરૂરે ભોગે મને સતાવવા ઉસ્કેરણી થાય તો કદાચ કોઈ વેળા તેવાં ઇનશાનો પોતાની રીતમાત કરે પણ અંતે પોતાનો વાંક કયુની માફી માંગે. સખ્ય કે મારો જાતી સ્વભાવ એક માર્જો અને જો કોઈખી ઇનશાન પોતાની રીતમાત કરતું હોય તો તેના પર ધ્યાન નહો આપવું, પણ જો તે રીતમાત કરવા છતાં તેના પર કંઈ આક્રમક હોય તો તુરત બનતી મેહેનતથી મદદ કરવી. એટલે સામું માણસ પોતેજ સમજે. આ કારણસર કેટલાક અબણો પોતાના મનની વલણને અનુસરતી અફવાઓ ઉરાડે છે. પણ હું એકલી મુંબાઈ રહેવાથી મારી સાથે વસનારાંઓ એમજ કહેતાં કે “એવાં સલુકે ચાલે તો સુખી થામ. કાને સમજેલી જુદી અફવાઓ કરતાં સાથેના વસવાટથી તો જુદાંજ નેમ્મએ છીએ, કે જાતે જીવે તરફી ભોગવી ધર્મની ચીવટ લાગણીએ દોરવાઈ પરસ્વારે ખરી રોકથોક ચાલે વર્તવાનું છે.” વિગેરે. મારા મુંબાઈના એકલા વસવાટ દરમિયાનમાં પણ એકસ બંદગીએ તથા અપવાસ વિગેરે ચાલુજ હતું. અને બંદગીમાં બજેલા સુખડની ખાકથી, અથવા બંદગી વેળા તેમાં હુકમ મુજબ મેલેલી ચીજોથી, કેટલાંક ખીમારો સાગળ થતાં અને ઘણી વેળા દાકતરોએ જે દર્દીની આશા છોડેલી તેવા દર્દીઓને તે બંદગીની ચીજો આપતાં તેઓનો જીવ બચે તે પરથી કેટલાક ધર્મની બાબદમાં ડામાડોળ થયલાં ઇનશાનોને ધર્મજરે શ્રદ્ધા વધતી જતી. અને આવા દાખલાથી મને પણ ખુદરતપર વધુ અને વધુ મજબુત યકીન થતું. ગમે એટલી દુસ્મની મારા સામે થઈ પણ

તેઓને સામે જવાય નહી વાહતાં, તેમજ તે માટે માતપીતા થા કોઈને પણ નહી કહેતાં, ખુદરતની બત્તી આગળ તેની બંદગીમાં અરજી ગુન્જ કે “માલેક દુનિયા તારી પોતાની છે. હું પોતે અને મારી પુઠે પડનારાં ધન-શાનો પણ તારીજ પેદાયશ છે, તો તું તે પુઠે પડનારાઓને જરની નવા-જસ કર કે તેઓ પોતાના સુખમાં પડે તો જુઠ્ઠી નીંદા ઝુકે, તે છતાં જો તેઓની વલણ ન સુધરે તો તું લાયકને લાયક દરજ્જે બક્ષીસ કર.”

સુખ વાંચનાર ! શું લખું ? દુઃખ દેનાર ધનશાનોને પોતાની મેજેજ ફેજે પ્રગેલા હું જોતું, અને જો કોઈ વેલા તેઓને જર પડે તો તેઓને ખ્યાવવા મારાથી બનતી અદના કોશીશ કરતી. સગાં વહાલાં, માતપીતા, ભાઈઓ, બહેનો, જુદા હોયજ નહી. મતફેરી થાય અને વિચાર જુદા પડે એ જુદું કહેવાય. સમજી ધનશાનો હોય તો મતફેરી થતાં તેનો નીવેડો થાય, તેટલા માટે એકબીજાથી છુટાં પડે તેમાં કંઈ સગપણ જુદું થતું નથી. સમાધાની થતાં સૌ એકનાં એક છે. મતફેરી હોય તેટલામાં જો કોઈ ચાલુ જીતી વાતો કાઢી ઉસ્કરણી કર્યા કરે તો કુચલો લંબાણ વધે, પણ ખોટી વાતોને દાખી દઈ પોતાના ધંધામાં ધ્યાન લગાડી ચાલે અને કજીઆની સમાધાની કરે તો સધળું શાંત થાય. વળી આ હમારી પુંક પકડનાર શત્રુ જાહેરમાં ભોંકો આગળ ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબ માટે ખોટી અફવાઓ કરે છે કે ખોરદેહ અવસ્તા ચોપડીમાં મદદ આપી વિગેરે. ઉપલા દાખલાપરથી વાંચનાર જોઈ ભેશે કે કેવી પ્રકારની મદદ અને કેવું ઉત્તેજન આપ્યું વિગેરે. ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબ વખતે મારી તખીઅત ખરોખર નહતી અને મને અપેનડીક્સ યાને આંતરડાનું દર્દ થયલું હોવાથી ઉપર જણાવી ગયા મુજબ જીવવાની આશા પણ નહોતી, એવું બનેલું હતું. તે વખતે ધરના સધળા કામકાજ સાથે ખોરદેહ અવસ્તા કેતાબની આપ ભે તથા નાણાની વ્યવસ્થા એ સધળું મારાં માતાજી કરતાં હતાં. ગ્રાહકોએ ચોપડીઓ ખરીદી એ કામ તરફનું ઉત્તેજન મળ્યું તે ખરું છે. સિવાય એ શત્રુ અફવા ઉરાડે છે તે તદ્દન ગલત છે.

આ કેતાબમાં આ ખુલાસો આપવાની મારી રહેજીખી મરજી નહોતી. પણ, ધણે ઠેકાણેથી તેમ કહ્યું અને ઘેરે અવારનવાર કોઈ આવી વાતે બેસે તે સધળાંઓ આગળ વાત કરવાના વખતની મને દુરસદ પણ નહી હોવાથી અને ભવીષ્યમાં ગેરસમજીતીના નીવેડા અર્થે કામદાની સલાહ લઈ મછી જ આ વીતેલી બાબતોનો ટુંક સાર આપ્યો છે.

અત્રે કહેવાની જરૂર છે કે ઇ. સ. ૧૯૦૯ માં મારા પિતાજીને ખીજ બે મિત્રો એવા મહ્યા કે જેથી ધરમાં ગેરસમજીતીનો નીવેડો ભાગ્યેજ

ચાય. આ કારણના અર્થે ૧૯૧૧ માં હમારા કુટુંબી ધી ઑનરએબલ સર-દાર ખાનબહાદુર રૂસતમજી અને મીસીસ વકીલની સારી સલાહ અને સમજવટથી તે ગેરસમજીતીના પણ નીવેડો થયો. તે પછીથી એવણનાં (ખા. બા. રૂસતમજીનાં) એકેક પછી બન્ને બેટાઓની સખ્ત ખીમારીના વખતે મીસીસ વકીલની લાગણી પોતાનાં બચ્ચાંઓ માટે બણી હતી કે તે બચ્ચાંઓની હયાતી સલામત રહે વિગેરે. તે વખતે મારી સાથે રૂબરૂ વાત થતાં બહુતરનો ઉપાય વિગેરે મેં બતાવ્યા. તેમજ જાતી ખતથી હયાતી સાચવવાનું બહુતર વિગેરે મારે ત્યાં મેં પોતે કર્યું હતું. તે માટે પણ ધર્મની બાબતમાં અબણ, એવાં બીજાં ઇનશ્ચાનોએ કંઈ એક અફવા કરી મુકી. જે બાબતના ખુલાસા માટેજ મને અત્રે બે લાઇન લખવી પડી છે.

આબ્દીન સુધીમાં મારી પોતાની ઉમરના ત્રણ દાયકા આ દુનિયામાં વીતેલા છે. અને ખોરહેહ અવસ્તા છપાઇ ત્યારે ફક્ત બે દાયકા વીતેલા હતા. એવી તરણ ઉમરમાં એક નાજુક નારીજાતી પર શત્રુએ દુસ્મનાઇથી હરેક તરેહની વીટંબણાઓ ગુજરવાને કમર કસી, અને તેથી વધી પોતાને મરદમાં ખપાવીને. હશે, જેવી ખુદરતની મરજી. એ પણ એક સરજત હશે.

વળી મારી તરણ વયમાં ઉઘ, લુખ, અને સઘળું સુખ બધું એક કારાણે મુકી દુઃખ સહન કરીને ખુદરત ખુદરત ને ખુદરત એજ હૈયે લાગ્યું હતું, તેજ રસ્તો પકડ્યો. પણ ઉત્તમરામને ત્યાં જ્યોતીષનો અભ્યાસ કર્યો તે જાણે શત્રુઓને મનથી જાડુ શીખી, સમય કે ખીજ કાંઈ પારસી બાઇ જ્યોતીષ શીખેલી નથી, અને અસલ નીરંગ તાવીજેવાળી ખોરહેહ અવસ્તા છપાવી તે મંત્ર તંત્ર છે એવું અદેખાંઓએ ઠોકી બેસાડ્યું છે. વળી ધંધાને અર્થે મારે મુઆઇ એકલું જવું આવવું તથા રહેવું પડે તે માટે પણ અનેક ખોટી વાતોની લોકોમાં સમજવટ કરી છે. હવે હું કહું છું કે આ અદેખાંઓએ કહેલું જાડુ મેં મારી આખી કામને શીખવવાની કાશીષ કરી છે, જે દરેક વાંચનાર આ પુસ્તકમાં જોઇ લેશે.

આવા પ્રસંગોને લીધે પુસ્તક છપાતાં બણે લાંબો વીલંબ થઇ ગયો છે. તે અરસામાં મેં એડવાન્સ શી મોકલનારાં આહકોને લખ્યું હતું કે તેઓની એડવાન્સ શીનો રૂ. ૧) પાછો મોકલું. કેટલાકોએ પાછો મંગાવી લીધો ને મોટે ભાગે આહકોએ એમજ કહ્યું કે ચોપડી જ્યારે છપાવે ત્યારે વસુલ ગણાવે. હમણાં જોઇતો નથી વિગેરે. હમણાં જ્યારે ચોપડી છપાવા માંડી ત્યારે સઘળાં આગલાં આહકોને ખબર આપી હતી. તેમાં કેટલાંક આહકોના કાર્ડ પાછા dead-letter મળ્યા છે. તેથી હું કહું છું કે

જે કોઈ ગ્રાહકોએ આગમય નામ નોંધાવ્યું હોય અને તેઓને જે આ પુસ્તકની જાણ થાય તો જરૂર મારાપર પોતાનું સરનામું લખી મોકલવું. તેમને કીંમત રૂ. ૨૫ આ કેતાબના પડશે. અને પોસ્ટેજ જુદું આપવું પડશે. આ કેતાબના આગમયથી થયેલાં ગ્રાહકોના નામનું લીસ્ટ મારી પાસે છે. તેમાં નામ સરખાવી જેમ ચોપડી મજકુર કીંમતે મોકલવામાં આવશે. અખંડ દુનિયાની ઉત્પત્તિ માટે જે જાણવાનું અશો શક્તિ તરફથી મને મળ્યું તેનો દુંક સાર નીચે મુજબ છે. ( કોઈ પુસ્તકમાં વાંચેલું અથવા કોઈનું કહેલું નથી. )

અખંડ દુનિયાની ઉત્પત્તિનું દુંક વર્ણન—અશો શક્તિ તરફથી મળેલા યાન મુજબ દુંક સાર નીચે મુજબ છે. શરૂઆતમાં કંઈજ ઉત્પત્તિ નહીં હતી. ફક્ત ખુશનુમા હવા હતી. આ હવામાં ચાર તત્ત્વો હતાં. હવા, આતશ, ખાક, અને પાણી. આ તત્ત્વોથી વાતાવરણ હવા બની. દેખાવમાં તે ધુમસ જેવી હતી. તે હવામાંથી જોશ ઉત્તર પશ્ચિમે=વાય ખુણે થયો. અને ખુદરતી રીતે મેથી જેવા બીજાંમાંથી આકડાનું કુલ થયું. તે પાંચ પાંખડીનું હતું. તે કુલની નલીમાંથી ( મધ્યમાંથી ) હવા થઈ. તેની બાજુમાં અનાર=દાડમનો રોપો થયો, અને તે પર દાડમ થયાં. હવે, આકડાનાં કુલની નળીમાંથી હવા થઈ હતી તે ૧૨૧ શીટના વિસ્તારમાં ગોળા માફક મજકુર હવાનો આકાર બન્યો, આમાંથી એક જમણા હાથના પંજ જેવા આકારનો સેતારો થઈ ઉત્તર દિશાએ હવામાં અધર રહ્યો. ( મહોમેદનો જેને પંજેતન કહે છે અને પંજ કાઢે છે તે એનો બેદ છે. ) મજકુર ૧૨૧ શીટનાં વાતાવરણના ગોળા નીચે ૧૯૮ શીટ જેટલા ઉંડાણના વધીને પ્રમાણમાં હવા હેઠલ ગઈ. અને ત્યાર બાદ તે ૧૯૮ શીટથી પણ ઉંડાણ ૨૫૧ શીટના વિસ્તારમાં ઉંડી ઉતરી. યાને રફને રફતે તે વધીને એકંદર રીતે તે હવા ૫૭૦ શીટ જેટલી ઉંડી ઉતરતી ગઈ. મજકુર ૧૨૧ શીટના વાતાવરણના ગોળા પર ધ્રુવો થઈને ૨૧ કલાકમાં એક ધનશાનરૂપ શક્તિ નીકળી. તેની ઉંચાઈ પચથી માથા સુધી ૨૧ ફીટ હતી. તેનું તન નાન્યબર જાતીમાં હતું. દેખાવ આનો હતો. રંગ રાખોડી હતો. તેને ત્રણ માથાં હતાં, અને તેને છ હાથ હતા તથા બે પગ હતા. આપણા અવસ્થામાં એને અખંડ હવા કહે છે, હોંદુઓ દત્તાત્રય તથા કલયુગ કહે છે. ત્રણ માથાના ત્રણ બેદ હતા. વળી તે છ હાથમાં છ ચીજો પકડેલી હતી. એકમાં તુલસીનું ઝાડ હતું. આ શક્તિમાં મજકુર સેતારામાંથી જીવ આવ્યો. પણ વાતાવરણના ધ્રુવાના સપાળે આ શક્તિથી આમળ વધાર્યું નહીં. એમ ૨૭ દીવસ

યદ્યપિ આ પશુ ધ્રુવો ને વમલ એમને એમ રહ્યો. મજકુર દાડમ ફલ આ શક્તિનાં પોષણ અર્થે ઉત્પન્ન થયાં હતાં. વાવ્યપ્રણે આ મુજબ હાલ આજુ હતો અને આ હવાથી ૧૧ રાશીઓ ઉત્પન્ન થઈ. તેટલામાં પુર્વ ઉત્તરે=ધશાનપ્રણે પુદરતી હવા ઉત્પન્ન થઈ. જે હવા સપેનત કહેવાઈ. (હીંદુઓ તેને સત્યુગ કહે છે) એ પ્રકાશનો ઝરો છે. જેને નીરંજન નીરાકાર કહે છે. તેમાં શરૂઆતમાં પશુ હવા પાણીનું વીરજ થયું. તેમાંથી હવા થઈ ગોળાબનું એક કુલ ઉત્પન્ન થયું. જેની પાંત્રીઓ હીરા= Diamond જેવી ઝલતી=Brilliant હતી. તે કુલની દાંડી પોગલ હોવાથી તેમાંથી પુદરતી રીતે હવા નીકળતીજ આવી. તે હવા ધશાનપ્રણેથી પશ્ચિમ દીશાએ જે રસ્તે ગઈ, તે રસ્તે પુદરતી ગોફા થયો. હવે પશ્ચિમ દીશાએ હવા ૫૭ શીટ ગોળ વિસ્તારમાં થઈ અને પુદરતી રીતે ૧૨૫ શીટ ઉઘાઈ થઈ. અને તેનો પુદરતી પહાડ બન્યો. તે ઉપર એક મકાન પીળી માટીનું (સેના જેવું) દેખાયું. તે મકાનમાં આદમરૂપ શક્તિ દેખાઈ. તેમાં જીવ ધશાનપ્રણેની હવાનો અરશ રોશનીનો આવ્યો. એ શક્તિને આપણા અવસ્થામાં દીનદાવર ગણી છે. (જ્યોતિષમાં કન્યારાશી કહે છે) આ શક્તિના પોષણ અર્થે બાળુમાં એક અમરફળ=(આજના સફરચંદની જાતને મળતું ફળ) નું ઝાડ પુદરતી ઉત્પન્ન થયું હતું. આ દીનદાવર શક્તિ નર, નારી અને નાન્યતર ત્રણ રૂપને ગણાય છે. ૧. દીનદાવર પોતે ધર્મ કહેવાય, અને અરશરોશની નર ગણાય; તેથી એ નરજાતી છે. ૨. નારીરૂપ ઉપરનો દેખાવ અને ઉત્પત્તિનો પુદરતી પોશાક હતો. તેથી નારીજાતી કહેવાય. ૩. તેનું તન=શરીર તે નહીં નર કે નહીં નારી એમ નાન્યતર જાતીમાં હતું. ઉપરું ફળ ખાઈ તે આંક દીવસ સુધી શરીરમાંજ પચે. મળમૂત્રની હાજતનું યા સંસારી તન નહીં હતું. આ સખએ ત્રણનાં તરીકા પવિત્ર ગણાય છે. દીનદાવરનો પોશાક શુદ્ધ સફેદ હતો. અને એ હવાને પવિત્રાઈ ધણી હતી. દીનદાવર શક્તિ ઉત્પન્ન થયાં તે ઉપર કહ્યું તેમ પહાડ સહીત એક સુંદર મકાન સાથે છે તેમાં હવાનાં સેતારાનો=અરશ રોશનીનો જીવ આવ્યો. અને તે પહાડ પુદરતી આગળ વધ્યો. (આ બન્ને શક્તિઓ સપેનત અને અંત્ર જોડીઆ બે મીનો છે) દીનદાવર પશ્ચિમથી નૈઋત્ય અને દક્ષીણે, અને લાંથી અગ્નિપ્રણે અને પુર્વે, અને લાંથી ધશાનપ્રણે આવ્યાં. એમ જોળ ફરતાં ફરતાં ૧૦૦૦ વરસ જેટલો સમય નીકળી ગયો. જે અરસામાં તે દીનદાવર પોતે પહાડ સહીત આગળ વધતાં અને પુદરતી રીતે પહાડની બન્ને બાજુએથી જે પાણી ધ્રુવમાં તેના જમણી તરફના પાણી અને હવાથી પુદરતી રીતે આશ-

માનનો અંધાર થતો ગયો. તથા ડાબી તરફનાં પાણીથી ખુદરતી ફરીઆવ થતો ગયો. અને ખુદરતી રીતે જમીન અંધાતી ગઇ. અને આઠ થળ જમીન બાળુમાં અંધાતા ગયા. તેમાં ક્ષીલીઆન, હીરા, મોતી, લાલ માણેક, સફેદ માણેક, અસરશી, સોનું, રૂપુ વિગેરે ખુદરતી અંધાયા. હીનદાવર ઉત્તરે આવતાં સપેંત અને અંધ અને મીનો વચ્ચે ખુદરતી અથડામણ થતાં અને ફરીઆવમાં ગયા. ત્યાંથી લોખંડનો પહાડ તપીને જ્વાળામુખી બન્યો છે.

શરૂઆતથી આદિતામ (સૂર્ય) અને માહાતામ (ચંદ્ર) વિગેરે ઉત્પન્ન થયા હતા નહીં. પણ આ બન્ને મીનો વચ્ચે અથડામણ થતાં અને શક્તિઓનાં જીવ અને તન ફરીઆમાં ગયા પછી ત્યાંથી તે જીવોનું તારામંડલ થયું. અને અંધ હવાની શક્તિમાંથી પુરો અંશ છુટો પડ્યો તે 'સેતાન' કહેવાયો. તે પછી ફરીઆને કાંઠે કમળ કુલતું ઝાડ થયું અને તેમાંથી ઈનશ્ચાન રૂપે આદિતામ (સૂર્ય) અને માહાતામ (ચંદ્ર)ની ઉત્પત્તિ થઈ. તેઓમાં પણ હવાઓનું તોફાન થતાં સૂર્યનું બસ્ત=burst રહ્યું અને ચંદ્રનું ધડ રહ્યું અને જીવનો તારો માથે આવ્યો. ત્યારબાદ ફરીઆનાં પાણી ઉછાળો મારતાં હતાં તે દીવસથી ફરીઆમાં ભરતી અને ઝોટ થઇ. અને પાછા તે જીવોને વાસ્તે પાછાં ખુદરતી ઝાડ થયાં. અને તેમાં પંખી જેવાં કે પોપટ, કાકાકૌવા, કાગડા, વિગેરે ઉત્પન્ન થયાં ને તેમાં બન્ને મીનોના તારામંડલના જીવો આવ્યા વિગેરે. ત્યાર પછી પાછી હસ્તી આગલ વધી. અને તે પછી મીનોઈ દુનિયા રચાઇ. ઉપલા લખાણ પરથી માલમ પડશે, કે શરૂઆતમાં કુલ થતાં, તેમાંથી રાશીઓ ઉત્પન્ન થઇ અને તેઓના પોષણ અર્થે બાળુમાં ફૂટનાં=ફળ ઝાડ ઉગતાં. જે ફળ કાચાં ખવાતાં. મીનોઇમાં પણ તેઓ ફલ ખાતાં હતાં.

મીનોઇ ભરાઇ જતાં જ્યારે ગેતી દુનિયા વસાવી ત્યારે ખુદરતી લીલાં શાક, બાજી, તરકારી ઉગ્યાં. અને જે પ્રાણી ખોરાક છે તે દેત્યો, રાક્ષસો વિગેરેની હવા અને રાશીઓ થઇ, તે જીવોને માટે પાછલથી થયું હતું.

હવે આસમાન પાણીનો ને હવાનો અંધાર છે. હવામાં ધાતુનો અંશ છે, તેથી આસમાન પોલાદ જેવો મજબુત છે. આસમાનની ઉપર કશું નથી. મીનોઇ દુનિયા છે તે પણ એા દુનિયાની માફક છે. અને જેમ એક શહેરથી બીજો શહેર જમીન ને વચ્ચે પાણી હોય તો પુલ બાંધેલો હોય તેમ ગેતી અને મીનોઇ દુનિયા વચ્ચે ચીનવત પુલ છે. અને તે દુનિયા પણ આ દુનિયા માફકજ છે. હવે પછી મીનોઇમાં એવા જીવો પેદા થશે કે જેઓ મીનોઇથી સોધ કરતા ગેતીમાં આવશે અને ગેતી તેમજ મીનોઇ બન્ને દુનિયા એક થશે. જેમ અમેરીકા ખંડ કાલખસે શોધ્યો તેમ તે પણ સોધ કાઇ જીવ કરશે.

સૂર્ય, ચંદ્ર, સેતારાઓ વિગેરે આસમાને લાગેલા નથી પણ સૌ પોતપોતાના ગળા માફક ઉંચાઇએ હવામાં ટકી રહેલા છે. પુરશેદ ઉગે છે તેના પ્રકાશથી દુનિયાને અન્નવાળું છે, અને તે પ્રકાશથી તારાઓનું તેજ ઝાંખું થાય છે; જેથી તેઓ દીવસે જણાતા નથી.

આ બધું વર્ણન વિસ્તારથી લખતાં આ કેતાબ જેવાં ડઝન પુસ્તક થાય તેથી તેનો દુંક સાર આપ્યો છે. મેં પોતે પણ ચઢતા દરજ્જાની બંદગીઓ શરૂઆતમાં વાંચ્યું તેમ “સ્મરણ” લેવા પછીથીજ “અખંડ દુનિયાની ઉત્પત્તિનું” અને મારા જીવનું પેણુ જાણવું થયું. મારા જીવ માટે જ્યારે મને જ્ઞાન થયું, અને ખબર પડી, ત્યારે મને બહુજ વિચાર પુગ્યો કે જ્યારે જીવ એટલો માતખર ગણાય છે તો આ પ્રમાણે જન્મથીજ કેમ છે? વિગેરે. અશો શક્તિ તરફથી જે જીવ માટે જવાબ મલ્યો તે પરથી મને મજબૂત શ્રદ્ધા થઇ કે પુનર્જન્મ છે. જ્યારથી મારા જીવની ઉત્પત્તિ થઇ, ત્યારથી અશો શક્તિએ મારા કહેલા પુનર્જન્મોમાં ધણા જન્મો થયેલા જણાય છે. જીવ દરેક ધર્મોમાં જન્મે છે. પણ ખુદરતી જે ધર્મમાં જન્મ મલ્યો તે ધર્મપર હીમનથી શ્રદ્ધા રાખીને ઝોસતવાર રહેવું જોઇએ. તે ધર્મ તજીને બીજા ધર્મમાં (ખુદરત વિરૂદ્ધ) પોતાની મેળે જવું તે અત્યંત ગુનાહ બરેહું છે. એવું કરનાર આપદે દુઃખી થાય છે. મારા પૂર્વ જન્મોમાં થોડાક જન્મ માટે મને યાદી છે અને તે દર્શાવવાનો અશો શક્તિનો હુકમ હોવાથી અત્રે લખું છું. જરતોસ્ત્રી ધર્મમાં ચાલુ જીંદગી છે અને બીજી આગલી જીંદગીઓ પણ ગઇ છે તેમાં આગલા દસ્તુરોની પણ જીંદગી થઇ છે. અને અશો જરતોસ્ત્રની રૂબરૂમાં દીન કયુસ કરનાર શુસ્તારપની રાણી કેતાયુન પણ એજ જીવ છે. હોંદુ ધર્મમાં જન્મો, સીતા, દમયંતી, નરસીંહ મેહેતાની દીકરી કુંવરબાઇ (=જેને માટે ખુદરતી મામેફ આબ્યું હતું તે) તારામતી, સાવિત્રી (=જેને જમને અટકાવીને પોતાના ધણીને બચાવ્યો હતો.) બકત પ્રહલાદજી વિગેરે બીજાં ધણાંએક જન્મો છે. અને છેવટ અવતાર બારીસ્તર ચીઝલ એમ. એનસ્તી છે. અને તે પછી આ મારી ચાલુ જીંદગી છે. પહેલાં હું આ વાત પુનર્જન્મની કોઇના આગળ પણ કરતી નહોતી, કેમકે પુનર્જન્મની ધણી મતફેરી છે અને લોકોની મતફેરીના લીધે મને પણ વખતે હેરાનગંતીમાં આવવું પડે. પણ ખુદરતના જવાબ મુજબ તે ખાત્રીથી જાહેરમાં ચુકું છું.

મારો પોતાનો હેતુ હતો કે “અખંડ દુનિયાની ઉત્પત્તિ” એ નામની એક ચોપડી પ્રમટ કરવી અને અખંડ ઉત્પત્તિનો હેવાલ આપવો. પણ મેં સ્મરણ લીધા પછીથી મારો રીવાજ એ છે કે કંઇ પણ કામ કરવા પહેલાં



પ્રદરતનો જવાબ મેળવી પછીજ તે કામ કરવું, તે મુજબ મને જવાબ મળવાથી ૧૯૦૧ માં “ મહજબે જરતોસ્ત ” કેતાબનાં હેન્ડબીલ છપાવીને વેહેંચ્યાં અને તેમાં અસલ બાબતો લખ ઘટતે ઠેકાણે ઘટતા ખુલાસા આપ્યા છે જેથી ધારવા કરતાં આ કેતાબ કદમાં ડબલ થઇ છે. પણ કૌંમત આગળ જણાવી મયા મુજબ રાખી છે. ખુદાવંદ મદદગાર. દુનિયા આપાદ.

**મીસ દીનબાઈ સૌરાબજી એન્જનીયર.**

**સુસ વાંચનારને નમ્ર અરજ**—સમજી વાંચક વર્ગને મારી નમ્ર અરજ એ છે કે આ કેતાબ સંબંધી કંઈ પણ પુછપરછ કરવી હોય તો મને કરવી, તે સિવાય મારાં માતપિતાને, પ્રેમને ( જાપાખાનાને ), અથવા બીજા કોઇને પણ તે સંબંધી પુછપરછ કરવી નહીં. આ પુસ્તકમાં જર, જેહેમત મારીજ છે તો તે માટે મનેજ પુછવું. જેઓના વાંચવામાં આ પુસ્તક આવ્યું હોય તેઓએ સ્નેહી મિત્રોને તેમજ બીજાં જરતોસ્તી બાઇ બહેનોને બલામણુ કરવી. આ કેતાબ છપાવા ધારેલી તે કરતાં કદમાં ડબલ થઇ છે, છતાં કૌંમત તેની તેજ રાખી છે કે જેથી દરેક ધનશાનોને ખરીદવા બને.

**મીસ. દી. સો. એ.**

**ગ્રાહકોને ચેતવણી**—ગ્રાહકોએ પોતાનાં સરનામાં ખુલાં લખવાં. ધણી વખતે એવો દાખલો બને છે કે એક વખત જો એક ગ્રાહક ચોપડી મળાવી હોય તો બીજી વેળા ઓરડર મોકલે ત્યારે સરનામું પુરૂં નહીં લખતાં હોવાથી ચોપડી મોકલતાં ઢીલ થાય છે. માટે દર વખતે પોતાનું સરનામું ખુલ્લું લખવું. તેમજ પોતાને જોઇતા ખુલાસા માટે વળતા જવાબની ટીકીટ મોકલવી.

**મીસ દી. સો. એ.**

**નાહક સતાવનારોને અગત્યની ખબર**—આ લખવાથી ખબર આવું છું કે આ પુસ્તક સંબંધી કંઈ પણ ખોટી અફવા, જહેરમાં જાપાજાપી કરવી થા કરાવવી, તથા અદેખાઇથી હેરાનગતીમાં લાવવાની કંઈ પણ યુક્તિ કરનારાઓને ધણીજ દીલગીરી સાથે તેઓને હું વકીલને સોંપી આપીશ, જેથી કામદો તેઓને શીખવશે કે દુનિયામાં કેમ વર્તવું? ઘટતાં પગલાં લેવા બદ માફીપત્ર મિત્રે બતાવશે તે રૂઢી ચાલશે નહીં. માટે આદીલગીરી બરેલી દરજ માટે આપવાથી તેઓએ અલગ રહેવું.

**મીસ દીનબાઈ સૌરાબજી એન્જનીયર.**

લખી આજે તા. ૨૬ મી જાન્યુઆરી સને ૧૯૧૬.

# પાક મહજબે જરતોરત

વ

હાલતે જરતોરતીઆને ઈં જમાન.

## પ્રુદાની તારીફમાં.

અએ સર્વ શક્તિવાંન સાહેબ ધણી, તું શહેનશાહથી જેહાંન અને કુદરત બની;  
કંઈ કેવી કળાથી તેં દુનિયા સરજી, જેની જાણ જગતમાં ન હશે હજી.  
પવિત્ર ને પ્યારા જગ પાલનહાર, સર્વ પેદાયસેનો પેદા કરનાર;  
આ ચોમેર આસમાનો અજબ ચમત્કાર, સૂર્ય ચંદ્રનાં ચમત્કારી ચીતાર.  
તેમનાં બળ અને વેગજાપણાં વિચાર, દેખાડે તારૂં કહાપણુ અને દોલત અપાર;  
આ ગૃહની ગતી ગણીતની ગંત્રી, તેથી થતી ગરમી ને થથરતી ઠંડી.  
કુદરતે રાખેલા રાત્રીના રખેવાલ, જલકતા માહાતાબની ચુપકીદી ચાલ;  
થી દેખાતા દરરોજનાં અનેક દેખાવ, ચંદ્ર સૂર્યનાં શોભીતા શોભાવ.  
ચંદ્ર, સૂર્ય-ગૃહણુ અને ગગનનું ગ્લાન, આતેન બારીક બેરંગ તારાઓનું બ્યાંન;  
ઉપરથી ધનશાંનને આવે એ બ્યાંન, તું કારીગર ખરો સર્વ શક્તિવાંન.  
તારામંડલ રાશીચક્ર હતુ અને રાત, પછી આવે સુંદર પ્રકાશીત પ્રભાત;  
ત્યારે પેહેડે સૃષ્ટી પોતાનો પોસાક, સૂર્યનાં કીરણો પ્રતાપી ને પાક.  
જલકતા સૂર્યનાં પ્રકાસીત કીરણ, દેખાડે તું કીરતારનું ખરૂં વર્ણન;  
ધ્યાનદિક વિગેરે એ વાસ્તવીક વાત, દેખાડે તું મહારાજાની જેહેમન અપાર.  
દર્યામાં થતી બરતી અને ઝોટ, માટે નૌકા શાસ્ત્રીઓની નોંધેલી નોંધ;  
ઉપરથી માનવીઓને આવે એ બોધ, કે કયેં તું મહારાજાનાં નામ કામની સોધ.  
અજબ તારી આ બધી સુધ્ધવાંન કિર્તી, બેહદ તારો ઉપકાર અને અપાર ગતી;  
તારો ભેદ જાણવાનો રાખે જે સોખ, તેજ કરે તારાં નામ કાંમની સોધ.  
સુખ સર્વ તજીને રાખે તુંજ યાદ, પ્રાર્થના તારી કરવામાં માને પ્રુદ શાદ;  
તેજ કરે તારાં નામ કામની સોધ, તું વિના છે સધળું અપત ને ડોક.  
બદગુમાની નહીં બુજે તારી કદર, લોભ ખાતર કરે જંગળી સફર;  
અએ શહેનશાહઓનાં શહેનશાહ અને દુન્યાનાં પેદર, સાચો તું જગવાલી  
ખરો રાહબર.

તારી એથી કરાંમતની અજબ ગતી, તારો કોષ બીજે હયાં બેઠયો નથી;  
અપાર તારી સર્વ અમૂલ્ય કીર્તિ, સંક્ષેપમાં કહે કર્તા દી. અંસ. દી. ઈ.

મીસ દીનબાઇ સોરાબજી એનજીનયર.

### પેગાંબર જરતોશ્તની યાદમાં.

હૈયામાં યાદ કર્યે જરાતુશનું નામ, કયુલ કયે તેનાં પત્રીત કલાંમ.  
 પેગાંબર જરાતુશ છે પાકગાદ, કયે નાંમ તેનું હરદમ યાદ.  
 દુવા તેનાં રૂહપર હજારો હજાર, પગબર તુંથી થયું દીનતું બજાર.  
 તું આપદાદેથી ઉગી યુનીયાદ, શાહ ફેદુત, જમશેદથી તારી ઝોલાદ.  
 અરશ રાસ્તીનો સોબતી તું ખરો નખી, અવસતા કલાંમોમાં પુરો કાંમીલ.  
 પૃથ્વીનાં શુર તે તારા ચેલા, તું મહાન દર્યાવને સૌ તે રેલા.  
 બંદગી સેતાએશ કયે હરરોજ, તેથીજ મળશે હયાં ખુદાઈ મોજ.  
 બંદગીથીજ બક્ષેશ અને તેથીજ સૌકાર, તેથીજ મળશે હયાં ફતેહથી રોજગાર.

### જીવને નસીબત.

હમેશાં બંદા તું રાખજે સલુક, સરદારી ભોગવ તુંને મળ્યું મલુક;  
 વખત મળ્યો તેનો ફાયદો ચાખ, લગાડ ચીત કે પેદાનો કરનાર છે પાક.  
 તેનાં બાગનાં અકલનાં ફુલને સુંગ, અવસર મળેલામાં નાં કાદ ઉંગ;  
 મક્કર ચાલાથી હમેશ રહે દુર, આલસાઈથી સૌ ચીજને નાં કર ધુલ.  
 બદ વમાસણથી દુર રાખ તારું મન, સાઈ ત્યારેજ હોય ઓ સ્યાનાં સજ્જન;  
 પસ્તાવું નહી પડે એ દીલમાં યાદ રાખ, કે તેથીજ તું હમેશાં રહેશે ખીદાર.  
 દમામથી નાં ગણુ કોઈને તુચ્છ, મગરીથી હરદમ નાં મરદનો મુચ્છ;  
 નકલીદી ધમારતપર નાં કર નાજ, ધકેલા ખાવાનો તે છે ધલાજ.  
 હરદમ તું સચ્ચાઈને સાચી ગણુ, સપુરીનાં સાહ્યાથી તું ડાહ્યો બન;  
 અનુભવી નજરે દુન્યા તું જો, બદ અંદેશ ને કુદલામાં વખત ના ખોહ.  
 કયુલ રાખ ખુદાનો ખુદાઈ પે'ગાંમ, આહેબત તે માલેક થશે મેહેરબાંન;  
 થા હમેશ તે માલેકનો ફરમા બરદાર, નેક નામદારી મેળવી થા સદા યાદગાર.  
 ખુદરત માખાપ સૈથી મોટાં બળવાંન, તે વીના ઈનશાંન છે સદા હેરાંન;  
 માટે તું બંદગી કર એખતયાર, શુરીથી થા તું એકદમ ખીદાર.  
 બંદગીથી રોશનકર જીવની ચેરાગ, કે ભોભ અને લાલચ થશે આખર ખાક.  
 યાદ રાખ દાનાંવી નસીબત તમાંમ, યાદ કરજે જીગરથી ફીરતારતું નામ.  
 સદા તે મહાચાની છે સુરખી મેહેરબાંન, શરૂ કરજે ખુશીનાં કાંમ અને ધાંમ.

દી. સો. એ.

## ખુદરતની યાદ.

સુક તારી બક્ષેશનાં હજારો હજાર અઝે મહાંન સુરખી, તારી તમામ પેદાયસોપર તું સુખી રાજઅમલ ભોગવ, અય કીરતાર, તારા નામની મદદથી સર્વ ચીજ ફતેહમંદ છે, તો એ બોલ સાદી જુઆનમાં ખરાં જીગરે સર નમાવી તુંજ યાદ હૈડે ધરી આગળ વધું છું, તારી સર્વ પેદાયદસમાં, તારી શ્રેષ્ઠ હવાનો હું એક અદનાં બંદો, તારા પેદા કરેલા સર્વ આદમજન નજદીક આ એક અસલ અંથ પુરતા ખુલાસા સાથે રજુ કરું, તેમાં તું મદદગાર થઈ પાર ઉતારજો. ને ખુશાલી સાથે ફતેહ આપજો. આસપાસની ગમે એટલી મુશ્કેલીઓ છતાં આ નાહનો અંથ પ્રજા સનમુખ અજવાળું જેવા પામે એ સર્વ તારી કમાલ કારીગરી છે અને તું કીરતારની ખુશી છે, નેક મનશનીથી તારી યાદ હૈડે રાખી એકમાર્ગી જાંઘી ગુજારનારને તેના ગમે એવા કત્તા હરીફથી બચાવવા તું મદદ પુગાડે છે એજ તું સત્ય છે.

## વાંચનારને થોડાક ખુલાસો.

અય ફાંનાવ ઇનશાંન, આપ જે ખુદરતી વીધા જાણવાને શોખીન હોવ, અને તેથી અચાન હોવ, પરંતુ પ્યારા પેદા કરનારની માહાબારત કારકર્દી જાણવા માટે કોષીય કરો તો શરૂઆતમાં સમજણ થરી આ નાહનો અને પવિત્ર અસલ અંથ આપ સનમુખ મારી તરફના થોડાક ખુલાસા અને નોટ સહીત રજુ કરું છું. જે સંપૂર્ણ નહીં અને ઘટતું જાણવાનું તેમજ કોમનાં ધાર્મિક રીત રેવાજથી વાકેફ થવાનું આ વાંચણથી મળશે. તેમજ આ સૃષ્ટીની ઉત્પત્તી વિષે, વળી ખુદરત, શીરેસ્તાઓ, અમેશાસપદો, તેઓની સેફત, કામ, વિગેરે બાબદો અસલ હાથથી લખાયેલી જમાસ્પીમાંથી તેમજ વાંચણનાં અભ્યાસ ઉપરાંત નેક યાનીઓની નશ્ચિઅતભરી યાની વાતચીતથી જે મારા શિખવામાં આવ્યું છે તે, અને મારી કાષીશમાં જે મેં અનુભવેલું છે તે, સહજું ખુલાશાવાર પ્રસંગોપાત દર્શાવેલું છે. આ પ્રમાણેનાં એક સામટા સંગ્રહનાં નાહનાં અને હમેશનાં ઉપયોગમાં આવે એવા અંથની મને જરૂર જણાઇ અને લાંબો વખતથી તે અંથ બાહાર પાડવાની મારી મરજી હતી, પણ આસપાસની અનેક મુશ્કેલીઓના સખમે ધાર્યા મુજબ તે પ્રગટ થઈ શક્યું નહીં. જે હાલ રજુ કરું છું.

આ ક્ષણભંચુર દુનિઆની નાપાયદાર મોજબબહમાં આખો જન્મારો ગુમાવી દેવા કરતાં ખુદશનાસ્તીનાં સત્ય જ્ઞાનનો અભ્યાસ કરવામાં કુરસદનો

વખત ગાળવાની ટેવ કોમનાં બાનુઓ મહરથો પારે, તો ખચીત સુખી અને સંતોષી હાલત અને પવિત્ર કીર્તિ આપણો ટોળો મેળવી શકે, અને હાલનાં પારસી સંસારમાં જે નાસવંત સડાઓ પેવશ થઈ છુપી અને જાહેર ખરાબીઓ નીપજવી રહ્યા છે તે નાબુદ થાય. ખુદાઈ બાબતોનું જ્ઞાન જેમ એક શ્રીમંતને સાહેસાઈ, નમ્રતા અને ખરી પરમાર્થી જીંદગી ગુજરવાને શીખવે છે, અને પોતાને મળેલી સુખી હાલતનો બહો ઉપયોગ કરવાનું શીખવી આ અસાર સંસારની ઠગારી મોહનીના ફાંદામાંથી સદા બચાવેલો રાખે છે, તેમજ જ્ઞાનઅમૃત એક ગરીબમાં ગરીબને પણ ભરપૂર સંતોષ અને અજબ બેહેજત સાથે મીનોઈ શક્તિઓમાં મહા બલવાન કરી કોઈનીથી મોહોતાજ-મંદી વગરની આનંદ જીંદગી ગુજરતાં શીખવી આ જન્મ સફળ કરવાને સામર્થ્યવાન કરી દુઃખનો સાગર તરાવી દે છે, આ સંસાર એક સાગર અને ધનશાંત એક નાવ છે. જેમ ભરદર્થે એક નાહની નાવ ( હોડી ) નીભી શકે નહી તેમ નીતિ, સભ્યતા, બંદગી, તેમજ વેહેવાઈ અનુભવ, અને પવિત્રાર્થ વગર ધનશાંત આ સંસારમાં આગળ વધે નહી, પવિત્રાર્થ તનની, મનની, અને ઘેરની છે.

ઘેરની પવિત્રાઈ તે ઘેર સાફસુદ્ધ રાખવાથી ગલીચી દુર થઈ હવા સ્વચ્છ રહે છે અને તખીઅતને ફાયદો છે.

તનની પવિત્રાઈ ગોસલ કરી ( નાહી ) સ્વચ્છ કપડાં પેહેરી સુખપ્રાપ્ત સફાઈથી રહેવાની છે.

જ્યારે મનની પવિત્રાર્થ વડે અંતરધ્યાન ખુદરતનું ધરીને તેનાં નિયમ પાળી ચાલવાથી, તેમજ ખુદરતનાં કાનુન સમજી, તે માલેકની બંદગી કરવાથી ભવસાગર તરી શકાય છે, તેમજ સામાનું મન હરણુ થાય છે. અને કીર્તિ તેમજ યસ મહે છે. જે બાબદોમાં મુખ્યતત્વે સચ્ચાઈ સાથી જોઈએ, પરસ્વાર્થી જીવ, નેક ચાલવું, અદેખાઈ છોડવી, રાસ્તી બોલવું, પરકહેણે લાગી પરખુદ્ધિએ કોઈ પણ ધનશાંતને નાહક પજવવું નહિ, તેમજ ખાલી કઠૂઆ-જીથી દુર રહેવું, 'વડીલનું તેમજ સામાનું માન સાચવી ચાલવું, પ્રસંગ પડતું

૬ ઘણીખરી વખતે જુદોજ દેખાવ બને છે. જ્યાં સુધી સંપૂર્ણ કેળવણીથી સર્વ પ્રભ પુરું જ્ઞાન મેળવે નહી, અને એક લણેલું ધનશાંત નિયમ પાળે તેમાં બીજું અલગ અજ્ઞાન હોય તે નાહક સતાવવું ચાહુ રાખે જોઈ આ નિયમમાં બલલ થાય છે, કારણ કોઈ વડીલ અનધક જાપતો કરે અને તેને ત્યાં ઉધરતાં આ નિયમ પાળવા જતાં બહુ વિપતી થાય છે. એટલે વડીલનો અલગ જાપતો તે નાંહનાં સાચુ બોલતાં શીખવે છે.

અને વખતને અનુસરતું બોલવું, નીતિ મર્યાદા સાચવવી, ખાવા પીવાની પર-  
હેજગારી વિગેરે. ખીજી ધણીએક બાબદો નિયમીત પાળવાની છે. જે ખુદ-  
રતનાં ઉડાણુ બેદોનો અભ્યાસ કરનારને તે મદદગાર છે. આ ચાલુ વખ-  
તના જમાનામાં ઉપર મુજબના નિયમો પાળવા એ સહેલી વાત નથી. તે  
માટે ધણું સોસવું પડે છે અને સહનશક્તિ પુરી જોઈએ, તેમજ વિચાર-  
શક્તિ અને મનનાં હવશપર કાબુ હોય નહીં તો આ નિયમ પળાતા નથી.  
અને જો પાળે તો હેરાનગતી ભોગવવી પડતી હોવાથી મુકી દેવાય છે. પણ  
ધીરજથી ટેવ રાખ્યાથી સીદ થાય છે. આ ચાલુ જમાનાના રંગ એવા છે  
કે પારસી ટોળાનો મોટો ભાગ અકકડ બની ખાલી દેખાદેખીનો “યુરો-  
પીયન સીસતમ” અને ફેશનએબલ સુધારો બતાવી કેટલીક ન સહન  
થઈ શકે તેવી બદીના ઉડાગારમાં ગુટેલો છે, જ્યારે એવો ફેસન ટોલો,  
ધાર્મિક લાભણી ધરાવનારને વહેમી ગણે છે, કમ્મરે બાંધેલી કુત્તીને કુવા-  
માંથી પાણી કાઢવાનાં દોરડાંની ઉપમા આપે છે, પવિત્ર બહુતરોને મંત્રતંત્ર  
ગણે છે, જ્યારે તેઓનાંજ કુટુંબીઓ અથવા અનલગનાંઓ અને કોઇ વેળા  
તો એ કહેવાતા દેખાદેખીનાં સુધારાવાળાઓ વટીક ખરી દેહદેહેડાંની વહેમી  
બાબદોમાં ઉતરે છે. અને ઉપર ઉપરથી ફેસનએબલ સુધારો બતાવે છે.  
ત્યારે જે ઇનશાંન પોતાના સ્વધર્મ મુજબ પોતાના પેદા કરનારને પીછાણે  
નહી, દીન દુન્યા નહી ગણે, ખરા રાહને ધીકારે, ત્યારે સાધારણ, મનશક્તિ-  
નો વિચાર છે કે આ સુધારાવાળાઓનો વિશ્વાસ કેટલો? તેઓ પોતે પવિત્ર  
બહુતરોને વેહેમ ગણીને ધર્મી વીદવાનોમાં પોતાનું માન પોતાને હાથે મુમાવે  
છે. આ બાબદપર ધણું લખાયું બોલાયું અને વીવેચન થઈ ગયલું છે, પરંતુ  
આ કેતાબના બાબમાં બે બોલ અનુસરતું લખાણ હોવાથી મેં ટુંક વિવેચન  
કર્યું છે. ફરેક ઇનશાંનને નીતિ, નમનતાઈ બંદગી એ સાચો સાથી છે. જે  
એક રક્ષક છે અને બંદગીના તરીકાએ ચાલનારને અત્યંત ફાયદો છે.

### કેતાબ પ્રગટ થવાની ઢીલ માટે કારણ:—

આ કેતાબ માટે મારે ખુલાસાવાર કહેવું જોઈએ, કે ઇસવીસનની  
ચાલુ આ ૧૯ મી સદીના ૧૯૦૧ ના સાલમાં આ કેતાબ પ્રગટ થનાર  
હતી, અને તેની જાહેર ખબરનાં હેન્ડબીલ તા. ૨૧ મી જુલાઈ ૧૯૦૨ ના  
દીવસે ‘જમે જમશેદ’ પત્ર સાથે વહેંચાયાં હતાં. અને તે પછીના અઠવા-  
ડીઆમાં ‘મસરે હીન્દ’ પત્ર સાથે વહેંચવામાં આવ્યાં હતાં તે બે કે-  
તાબોનાં નામ.

૧. તમામ પાક ખોરદેહ અવસતાએ શેહેનશાહી આ એજ મતી નીરંગ.

૨. પાક મહજબે જરતોસ્ત વ હાલતે જરતોસ્તીઆને ઈ જમાન.

ઉપલી બે કેતાબોમાંની પહેલી કેતાબ “ તમામ પાક ખોરદેહ અવસ-  
તાએ શેહેનશાહી આ એજમતી નીરંગ. ” ઑગષ્ટ ૧૯૦૨ માં પ્રગટ થઇ  
હતી અને તેજ વર્ષમાં આ બીજી કેતાબ “ પાક મહજબે જરતોસ્ત વ હાલ  
તે જરતોસ્તીઆને ઈ જમાન ” પ્રગટ થશે એવી સામગ્રી રાખી હતી અને  
આશા હતી કે એ કેતાબ પણ આ ચાલુ ૧૯૦૨ માંજ પ્રગટ થશે, પણ  
પહેલાંથી મારી પોતાની સખત માંદગી થઇ, અને તે પછી આસપાસની મુ-  
શ્કેલી દીનપરદીન વધતીજ ગઇ. ૬ સ. ૧૯૦૩ ના જુન માસમાં હાંની  
જરતોસ્તી કોમના એક કદરદાન ગૃહસ્થ તરફથી હમારા કુટુંબપર જે જુલમ  
મુજરવામાં આવ્યો અને ‘ ચોર કોટવાળને દંડે ’ તે મુજબ અમદાવાદની  
પ્રજને નાહક બંનેરી ઉસ્કેરી માર્યા. તેજ વખતમાં તેમના ગોઠીઆઓ  
સુદાને માટે ઘટતાં પગલાં લેવાનો હમારો હેતુ હતો, પણ અહીંના ચોક્કસ  
ગૃહસ્થો તરફથી અમોને આગ્રહ થયો કે “ નક્કામી તકરાર વધારવાથી શું  
ફાયદો છે ? સૌને સૌ ઓળખે છે તમો ૧૮૯૨ ની સાલથી અમદાવાદમાં  
વસો છો તો આજે ૧૯૦૩ માં તમોને લગભગ બાર વર્ષ થવા આવ્યાં છે  
તે સમયમાં સૌ એક-બીજાને પીછાણે છે, અને આ તમો લોકપર જુદો  
જુલમ થયો છે, વળી સામાવાળાને પણ તમારી માફક લાગ્યું છે કે આ  
શું થયું છે ? આ કાવતું કરનાર કોઈ કરીને હતી ગયું છે ને નાહક તમો  
લોક આમનસામન થાવો તેમાં સાફ નહી, માંડીવાળો ” વિગેરે. તે મુજબ  
હમો મુગાં મેઠાં. પણ સાંમી પક્ષ તરફથી જરને ભોગે લોકોને ઉસ્કેરવાનું ચાલુ  
રહ્યું. હદબહાર ઉસ્કેરણી થયાથી તેમજ પૈસા અને હયાતી બાબતમાં સર્વની  
બધા થયાથી સમજુ ઇનશાંનો પોતેજ સમજ્યાં કે આ હમારીપર અદેખા-  
ઈનાં બલનાં છે. તે બાબતને આજે લગભગ એક ફાયકો વીતવા આવ્યો પણ  
સાંમી પક્ષથી લોકોમાં ખોટી સમજાવતો તેમજ ફટવા આપવાનાં ચાલુજ છે.  
એક માર્ગી જાંદગી મુજરનારને જરના ભોગે નાહક સતાવવું તે કરતાં કોઈ  
લાચારને આસરો આપી જરનો ભોગ કરે તે બેહેતર છે. ખુદરત સૌને  
નેક અક્લ બક્ષી સતમાર્ગ બતાવે, અને કુસંપ મટે. આ હુંક ખુલાસા થકી  
નાહક નવો ફટવો ઉત્પન્ન નહી કરતાં ખુદરતની યાદ હૈડે રાખી અવસ-  
તાનાં ફરમાન મુજબ નાહક પળવવાનું મોકુફ થાય તો તેઓનેજ ફાયદો છે.

છે. ખુદરતના ઇન્સાફી ત્રાજુમાં સમ્બાધનું પદલું નમે છે. કોઈ પણ ઇનશાન નાહક કોઈને અદેખાઈથી પગલે, તેનું ફલ તે પરમકૃપાળુ તરફથી તેને મલશેજી.

આ કેતાબ પ્રગટ થતાં આસપાસની અનેક મુસ્કેલીઓના સબબે લાંબો વખત કામ પડી રહ્યું. પણ તે છતાં આ એક અસલ અંથ તેના ખુલાશા વધારા સાથે સામતા સંગ્રહમાં રજુ થયો એ પણ તે હારતારની મહેરબાની અને ખુબી છે. આટલા વખતે પ્રગટ થયાથી ફેટલીક બાબદો સંપૂર્ણ આપી છે અને અસલ છપાવા ધારેલી બાબદો કરતાં ઘણો વધારો કર્યો છે જેથી વાંચનાર, ખરીદનારને વધારે ઉપયોગી થઈ પડશે એવી ધારણા છે. આટલું છતાં હેન્ડબીલમાં દરશાવ્યા મુજબજ એની કીમત રૂ. ૩ રાખી છે. હું ધારૂં કે માહારાં મહેરબાન ગ્રાહકોને વધુ પસંદ પડતું થઈ પડશે. ફેટલાંક ગ્રાહકો તરફથી ફરમાશ થઈ હતી કે “આહારનાં પુંકાંની સોનેરી ગીલીટની શોભા કરતાં અંદરના ભાગમાં લખાણ નવું વધારે આપો તો સારું.” તે મુજબ આ કેતાબમાં વધારાનું લખાણ પાછળથી ઉમેર્યું છે. તેમાં “ખ્યાબનામુ, ફાલનામુ, નજુમનામુ, જનવરોની બાષાપરથી ‘સારા-માહા સુકન જેતીપની બાબદ’” વિગેરે બાબદો પાછળથી ઉમેરેલી અને તે માટે આ કેતાબમાં પાછલા ભાગમાં ખુદલું દર્શાવેલું છે કે “અસલ હેન્ડબીલમાં દરશાવ્યા કરતાં વધારેલી બાબદો” જે જેવાથી ગ્રાહકોને માલમ પડશે. આ મુજબ કેતાબમાં વધારો કર્યો છે. વળી ફેટલાંક ગ્રાહકો આગળથી ૧૯૦૧ ના સાલમાં ગ્રાહક થયેલાં ત્યારે રૂ. ૩ ) આ કેતાબની કીમત રાખી હતી, જે પછીથી ઘટાડીને રૂ. ૧ ) ઓછો કર્યો હતો પણ સને ૧૯૦૨ માં ઘણાક ગ્રાહકો તરફથી એલતેમાસ થઈ કે, નહીં પ્રગટ થયેલી ખીજી બાબદોનો સમાવેશ કરો ને અસલ કીમત મુજબ પહેલાંના ગ્રાહક પાસેથી રૂ. ૨૧) પછીથી રૂ. ૩) રાખજો તે મુજબ કરતાં લગભગ વધારે કદની થઈ છે. (અમણાં પ્રમાણમાં કહીએ તો ચાલે) આ પ્રમાણે કારણ બનવાથી હેન્ડ-બીલમાં જણાવ્યા મુજબ ટુલગીલીટ કરાવવાનું માંડી વાળ્યું છે તેમજ અસલ કીમત મુજબજ ભાવ રાખી મજકુર નવી બાબદો આમેજ કરી છે જે પાછલા ભાગમાં વાંચનાર જેશે. અસલ કીમત રાખીને તેમજ પેજ ગીલીટંગ માંડીવાળીને સાદી મજબુત બાંધની કરાવી છે અને ગીલીટનો ખર્ચ તે આ વધારાની બાબદો છપાવવા ઉમેરવામાં વાપર્યો છે. જે મારાં ગ્રાહકોને વધુ પસંદ પડતું થઈ પડશે. અને બાખુશીથી ઉપયોગમાં દરેક જરોતોસ્તી લેશે તો આ અંથ પાછળ લીધેલી મહેનતનો બદલો મળેલો જાણીશ.

પ્રગટ કર્તા,



## ગૌહરે અવસ્તા.

નમો વૈ ખુદ ખુદરત અંશોનીશ

અર્થ—અએ પવિત્ર ખુદ ખુદરત તમોને નેમાજ.

ગાથા અહનવદ યજ્ઞને હા. ૨૮ મો.

નમનતાઇથી હાથ ઉઠા કરીને સૌથી પેહેલાં અનદીઠ ( તથા ) આબાદી કરનાર હોરમજ્જને તમામ રાસ્તી બરેલાં કામોને ( તથા ) બલાં મનની અક્કલને આએ ખુશાલીમાં હું માયું છું, જેથી કરીને દુન્યાનાં આત્મા ( અથવા જોહર ) ને હું ખુશાલ કરું. યજ્ઞને હા. ૨૮ મો, ફકરો ૧ લો.

ઓ મહાગાની સાહેબ બલાં મનની મારફતે તને પુરતી રીતે હું પીછાનું. (આમ) (જે) હાડમંદ તથા પેલી જે મીનો એ બેહુ દુન્યાના ફાયદા (જે) રાસ્તીથી (છે). ( યાને રાસ્તીથી મેળવી શકાય છે ) તે મને તું આપ, જે ( ફાયદાઓ ) ની મારફતે ખુશાલી આપનાર સુખ હાંસલ થાય.

યજ્ઞને હા. ૨૮ મો, ફકરો ૨ નો.

જોની પૂર્વે ખીજો કોઈ નહીં એવા ખુદરતને તથા અય અય (રાસ્તી) અને વોહુમનો ( બહુ મન ) તમુને હું કીર્તિનાં ગાયન ગાઉં, જેઓથી આબાદી આપનારી સંપૂર્ણ મનશની તથા હમેશની દોલત ( યાને જેહેસ્તનું સુખ ) ( મલે છે ) મારી ખુશાલીને માટે ( મારી ) આરાધનાઓ તરફ તમે આવો.

ઉપલોખ હા. ફકરો ૩ નો.

ઓ રાસ્ત ! બજોલો થઇને તુને, તથા વોહુમનો ( બલા વિચાર ) ને, તથા ધજોજ ફાયદો કરનાર (તું) હોરમજ્જને માટેનાં મુકામને (તથા) (તારો પેંગામ લાવનાર સરોશ યજ્ઞને (હું) ક્યારે જોવશ. આએ (તારા) માથની મારફતે ( હમારી ) જબાન ( નીફસાહત ) થી પુરતી રીતે દુષ્ટ માણુસોને હમો ધિમાન આપી શક્યે છીએ.

( ઉપલો હા. ફકરો ૫ મો. )

ઓ રાસ્તીને માટે બક્ષેશ કરનાર સાહેબ બલાં મનની મારફતે ( હમારી મદદે ) તું આવ (અને હમુને) લાંબી જીંદગી બક્ષ. આએ હોરમજ્જ ! સામ્યા સખુનોને લીધે જરોસ્તને તથા હમો ( તેનાં શાગેરદો ) ને ખચીત મહોદી ખુશાલી ( ઉપજે છે ) જેથી દુષ્ટ માણુસની ખરાબીઓને હમો તોડીએ.

( ફકરો ૬ હા. )

ઓ અય તે આશીર્વાદ કે જે બલાં મનનું ફળ ( અથવા હાંસલ ) ( છે તે ) તું ( મને ) આપ. ઓ આરમંઘતી ગુસ્તાસપને તથા મને (મનની)

મુરાદ ખચીન બક્ષ. ઝો મહારાની અને હકુમત કરનાર ( સાહેબ ) તું મેહેરખાંન થા. જેથી તારા કીમતી (અથવા સુખ આપનારા) માથા હમો સાંભળ્યે. ( ફકરો ૭ મો. )

બલી માજદયસની દીનનો ફેલાવો કરવા સારૂ મને અને બાહદુર ફર-શાસતરને હમારી જીંદગીના છેડા સુધી અએ હોરમજદ ! તું ડાહ્યાપણ તથા હુશીયારી આપવાને મેહેરખાંન થશે. ( ફકરો ૮ મો. )

જેઝો પોતાની મનશક્તિને રાસ્તીથી ચલાવે છે તેમની મુરાદ પુરેપુરી બર લાવ. મેં જાણ્યું છે કે તારા પસંદ પડતા ( અથવા ફતેહમંદ ) કલામો એજમતી ચલકાતથી બરપુર છે. ( ફકરો ૧૦ મો. )

એ ( કલામોની મદદ )થી રાસ્તને અને નેક વિચારને મારી જીંદગીના છેડા સુધી નેધાહ રાખીશ. ( લોકોમાં ) જાહેર કરવાને માટે ઝો અહુરમજદ ! ( તારા મીનોઈ તખ્ત ઉપરથી ) તારા મોહોડે તુ (પાત) મને શિખવ કે ( આ અને પેલી ) દુનીઆ પહેલાં (કેમ) પેદા થઇ. ( અથવા આ દુનિઆ પેદા કેવી રીતે થઈ તે તું મને શિખવ. ) ( ફકરો ૧૧ મો. )

કા. એ. કાંગાફૂત તરજુઓ.

**ઉપલું લખાણ ચળશને હા. ૨૮ મો છે.**

અવસતાનાં સઘલાં લખાણોમાં કેટલાંક ખુદલાં સમજવાર છે અને કેટલાંક બેદી લખાણો જે અનેક અર્થથી બરપુર છે તેમાંનાં થોડાંક સમજવાર લાં ટાંખ્યાં છે.

ઉપલા ( ૧૧ મા ફકરામાં ) બહુનાર પોતે આતુરતા બતાવે છે કે દુનીઆ કેમ પેદા થઈ? વિગેરે. વાંચનાર જાણે છે કે આજદીન સુધીની કોષળી કેતાબ એવી સીલસીલાખંધ મલી આવતી નથી કે સૃષ્ટિની ઉત્પત્તી માટે ખરું બ્યાન મળી શકે, અને સૃષ્ટા એસે. આ કારણસરજ ધાર્મિક બાબદો ડામાડોલ છે.

**ગયોમર્દ અને મેહાઆખાદ.**

શાહાનાંમાં સુજબ આ દુન્યાની ઉત્પત્તીમાં પહેલો મર્દ તે ગયોમર્દ હતો, આ દુન્યા ગેતી કહેવાય છે જે જરતોસ્તી ધર્મનાં અવસ્તાનાં લખાણો

૧ ખ્રીસ્તીઓમાં કહે છે કે આદમ અને ઇવ પેહેલાં થયાં હતાં. હિંદુઓમાં શમ હતા એમ છે. મહોમ્મદનોમાં કહે છે કે બાવા આદમ હતા, ચેમબરસીસ એન સાઈકલોપીડીઆમાં 'આદમ અને ઇવ'નું લખાણ મળે છે.

તેમજ અસલ રવાયતો મુજબ ગયોમર્દથી છે. મસીમસીઆતું' નેકું પણ એજ કહેવાય છે.

આ દુન્યા આગમચની દુનીઆ મેહેઆબાદના વખતની કહેવાય છે (કેટલાકો તેને મીનોઈ દુનીઆ કહે છે.) 'મેહેઆબાદ' પુરપતું નામ છે, અને 'માહ' સ્ત્રીનું નામ કહેવાય છે. તેઓની ઉત્પન્તી સાથે ખુદરતી રીતે ફલ-ફલાદીનાં ઝાડો ઉત્પન્ન થયાં હતાં, જેથી ફલ ખાતાં હતાં, અને ઝાડનાં પાત્રાં તે યોજાક તરીકે શરીરપર વીંતાળતાં. મેહેઆબાદ ધણેજ પરહેજગાર આસામી હોવાથી ખુદરતી જ્ઞાન ધણું હતું. અરશરોસ્તી જે ધર્મિરી મહાન શક્તિ છે, તે જીવ એ પોતે હોવાથી ખુદરતી તકશક્તિ વધારે હતી, અને તેના બળથી દુનિઆની સર્વ ચીજો શોધી કાઢી. ગામે, શહેરો, વિગેરે વસાવ્યાં. અને મોહોળી વસ્તી વધી. એનાં ૧૩) વંશજો રાજા અને ધર્મ ગુરૂ તરીકે કામ બજાવી ગયા. તેઓ આબાદનાં નામે પ્રસિદ્ધતા પામ્યા. આ ટોળાનો છેલ્લો પાદશાહ 'આજરઆબાદ' જેણે ધણાંક વર્ષો સુધી રાજ્ય અમલ ભોગવ્યો અને તે બાદ ગોફેનશીન થયો. તે પછી ઇરાનમાં હુલ્લક ધણું થયું. તેથી રૈયતનાં શહેરી આગેવાનોએ એક પરહેજગાર મર્દ જેનું નામ 'જેઆફરાંમ' હતું તેને રાજ્યપર બેસાડ્યો.

'જેઆફરાંમ' રાજાથી જે વંશ થયું તેને 'જેઆનીઆન' વંશ કહેતા હતા. આ વંશમાં છેલ્લો પાદશાહ 'જેઆબાદ' થયો. તે પછી 'શાહકલીવ'નો વંશ આવ્યો. તે વંશમાં છેલ્લો પાદશાહ 'માહાબુલ' હતો. તે પણ રાજ્ય તજ બંદગીમાં મશગુલ થઇને ગોફેનશીન થયો. તેથી રાજ્યમાં ઝગડો થયો. તેથી 'માહાબુલ'નો બેટો 'આશાને' તપ્તપર બેટો. અને સલાહસંપથી રાજ્ય અમલ લાંબો ચલાવ્યો. આ વંશમાં છેલ્લો શાહ 'આશાની' થયો. જેના મરણબાદ આબાદી ટોળાનો અંત આવ્યો.

ઇરાન શહેરમાં જોજોગ ખુનરેજ ચાલવા લાગી. તે પછી ઇરાન શહેરના કેટલાક ડાહ્યા અને કાબેલ ઇનશાનોએ ઠેરાવ કર્યો કે કોઇ કાબેલ આસામીને રાજ્ય અમલ સોંપવો. પણ લાંબો વખત જતાં મોહોમહેન્ની તક-રારના સખબે રૈયતની જબરી ખ્વારી થઈ. પણ સલાહસંપથી નક્કી કરી કેઈ તખ્તનશીન થયું નહીં. જેથી એક આકેલ ધર્મગુરૂએ બંદગીના ઇરાદાથી જમલ તરફ ચાલુ શુરૂ. ત્યાં ગયોમર્દે ને જમજમાંથી બંદગી કરતા જોયા તે સાથે લઈ આવ્યા. ગયોમર્દે ડાહ્યા, ખુજર્ગ, અને દાનાવ હોવાથી તેને રાજ્ય અમલ સોંપ્યો, 'ગયોમર્દે' (૪૦) વર્ષ રાજ્ય અમલ કર્યો.

## દુનિઆની ઉત્પન્તી.

અવસ્તાનાં લખાણો વાંચવાથી તેમજ આકેલ અને અશોશકિત તરફથી જાણવામાં આવ્યું છે તે એકે જ્યારે ‘ગેતી’ તેમજ ‘મીના’ દુનિઆ કંઈજ પણ ઉત્પન્તી નહતી. ત્યારે ફક્ત હવા ધણીજ ખુશનુમાં હતી. અને તે ‘ખુદ ખુદરત’ ને નામે જણાયલી છે. તેમાંથી જોશ થયો, અને આદમ જાત રૂપે એક શક્તિ વાંચખુને ઉભી થઈ જેમાં હવાથી જીવ આવ્યો, તે પછી હવા આમળ વધતી ગઈ. ઇનશાનથી જેમ ઇનશાનની આલાહ વધે છે, તેમ હવાની વધી થઈ. મૂળ હવાઓ શ્રેષ્ઠ દરજ્જાની કહેવાય છે. જ્યારે ખીજ તેની પેદાયસ હજુરીઆ પ્રમાણે છે.

ત્યાર બાદ પશ્ચિમ દીશાએ જે શક્તિ થઈ તે હીન દાવર કહેવાય છે. પાછળથી અહુરમજ્દ પણ એ પોતેજ છે. તેનાથી ધર્તી, આસમાન, પાહાડ, પાણી, ઝાડપાન સર્વ તુરી પેદાયસો, આતશ, સૂર્ય, ચંદ્ર વિગેરે, પેદા થયું છે, સર્વ શક્તિવાન સાહેબ ‘ખુદ ખુદરત’ પોતેજ છે. જ્યારે અમેશા સપદોમાં અહુરમજ્દ પોતે શ્રેષ્ઠ દરજ્જાનો ગણાય છે, પણ જુદી શક્તિ છે.

‘અમેશાસપદો અને યજ્ઞદો.’

અમેશાસપદોનો અર્થ—એમર્ગ (અમર) અને પવીલ, એવો થાય છે. અમેશાસપદો એ પાક દાદરની મુખ્ય શક્તિઓ છે. અને શ્રેષ્ઠ દરજ્જાવાલા છે. જ્યારે યજ્ઞદો તે અમેશાસપદોના જોડીઆ સાથી છે, હમકારા ગણાય છે, અને દાદારના ઉતરતા દરજ્જાના ફરેસ્તા છે. તમામ ઝીજોની જાલવણી માટે તેઓને નેમવામાં આવેલા છે. પાક ખુદાવદે યજ્ઞદ અમેશાસપદોને જ્ઞાન શક્તિ આપી છે જેથી તમામ પવિલ ઝીજોને દુષ્ટ ગનામીનોથી નુકશાન નહી થાય, અને હૈયાત સલામત રહે તે માટે હસ્તી આપી છે. તેઓ યજ્ઞદો નામની તે દયાળુ દાતારની અસંખ્ય શક્તિઓ છે.

“શરૂઆતમાં ઉત્પન્તી દરમીઆનમાં ઉપર લખ્યા મુજબ હવામાંથી ખુદરતી શક્તિ ઉભી થઈ, અને તે પછીથી ઝાડપાન, સોનું, રૂપું, હીરા, માણિક, ખીલીઆં, લીલમ, નીલમ, અડીક અને સર્વ ધાતુઓ પેદા થઈ. આ મુજબ પેદાયસ થયા બાદ મસીમસીઆનું જોડું આ ગેતી દુનિઆમાં

૧. દુનિઆની ઉત્પન્તીનું વર્ણન સંસ્કૃત અને ખીબા અવસ્તાનાં લખાણો તેમજ અશોશકિત તરફથી મળે છે તે અખંડ સેતાં આ જ્યાં ધણાંક પુસ્તકો થાય, આ શાસિક વેદવાદ આખરો છે

ઉત્પન્ન થયું તેમાંથી દરેક આદ્યમજતની વૃદ્ધિ થઇ, અને તે સર્વે ઝીજોપર બંદાઓને યુજર્ગી મલી. અને સર્વે પેદાયસનો બંદાઓએ હક મુજબ અમલ ભોગવ્યો. અને હજુ પણ કરણીનાં કાયદા મુજબ મેળવ્યા જાય છે.”

### લિસે રાજનાં નામો.

૧ દાદાર અહુરમજદ.	૧૭ સરોષ અશો.
૨ બેહેમન અમેષાસપંદ.	૧૮ રસ્ને રાસ્તી રાસ્ત.
૩ અરદીબેહેસ્ત. „	૧૯ ફરોખ ફરવરદીન.
૪ શેહેરેવર. „	૨૦ ફતેહમંદ બેહેરામ યજ્ઞદ.
૫ અસપંદારમદ. „	૨૧ મીનો રામ.
૬ ખોરદાદ. „	૨૨ ગોવાદ યજ્ઞદ.
૭ અમેરદાદ. „	૨૩ દએપ-દીન-દાદાર.
૮ દએપ-આદર-દાદાર.	૨૪ રાસ્ત દીન દાવર.
૯ આદર યજ્ઞદ.	૨૫ મીનો અરશશવંધ.
૧૦ આવાં અરદવીસુર.	૨૬ આસતાદ યજ્ઞદ.
૧૧ પુરશેદ યજ્ઞદ.	૨૭ મીનો આસમાન.
૧૨ માહબોખતાર.	૨૮ જમીયાદ યજ્ઞદ.
૧૩ તેસ્તર તીર.	૨૯ મીનો મેહેરેસપંદ.
૧૪ ગાવ ગોશ યજ્ઞદ.	૩૦ અનેરાંન.
૧૫ દસેપ-મેહેર-દાદાર.	૧ { ૩૧ દહમ યજ્ઞદ.
૧૬ મેહેર દાવર.	૨ { ૩૨ હોમ યજ્ઞદ.
	૩ { ૩૩ બરજો યજ્ઞદ.

૩૩ ફરેસતાઓ અને તેઓનું વર્ણન તેમજ શું શું ઝીજોપર તેઓ મવકલ છે ? વિગેરે.

### રાજ અહુરમજદ.

એ રાજ ખુદ ખુદરતને મલતો ખીજ દરજગવાલો છે. જામારખી મુજબ આ રાજ પારસીઓમાં અસલ વખતથી યુજર્ગી ગણાય છે. જરતોસ્તી મહી-નાની શરૂઆતનો દીવસ એ ગણાય છે.

અહુરમજદ એ સાત અમેષાસપંદોમાંનો પહેલો ગણાય છે.

૧. સંપૂર્ણ ખુલાસા માટે વાંચો આ કેતાબમાં ઉપલા તલુકે ફરેસતાઓની સંકેત.

### એ રોજની તાસીર—

એ રોજ સરગોસલ કરી નવાં કપડાં પહેરે. ગોસપંદ ખરીદ કરે. ઇમારત બંધાવે, હરેક રૂડાં કામ કરે. કોઈ આગળી પડે તે સેતાબ સાઈ થાય. તન-પરથી નસો ઉતરાવે. ફરજંદ જન્મે તે નેકબંધ હોય, કોઈ નાહસી જાય યા કાંઈ વસ્તુ જાય તે સેતાબી હાથ લાગે. ખવાબની તાસીર તેજ દાહાડે ફળે. જે કોઈ ખુશીથી બીજાંઓ સાથે વર્તે તે અહુરમજ્દને ખુશી કર્યા ખરાબર છે. જે બંદો સંપથી રહે તેમને અરબ હુરશીએ પહોંચાડે.

### રોજ બેહેમન—

બેહેમન પાદશાહને હવાલે ગાવ ગોસપંદ છે અને સર્વ ચોપગાં તેમજ ઉડનારાં પંખીઓનો તે પાસબાન ગણાય છે. બેહેમન તે ‘અકલે અવલ’ ને નામે ઓળખાય છે. સુલેહનો અમલદાર છે. એનો હરીફ અકોમન દેવ છે, એ દીને નવાં કામ કરવાં. એ દીને નવાં કામોનો આરંભ કરવો. એ દીને બલદ ઘોડાપર સ્વારી નહીં કરવી યાને ગાડીએ નહીં બેઠવાં. એ રોજે સ્વપ્ન જોય તે દીન ૪ માં ફળે. ખબર સાંભળે તે ખોટી હોય. જે કંઈ ગુમ થાય તે જલદી હાથ આવતાં મેહેનત પડે. બેહેમન પાદશાહ બંદાઓને નેક રાહ-પર ચલાવે છે. મહિામહિની અંતથ અને ટંટા બેહેમન પાદશાહની આરાધના કરવાથી દુર થાય છે. (આરાધના એટલે અરજ. ખુશીથી યજ્ઞને જશન દરન કરે.)

### અરદીબેહેશત રોજ—

આ ફરેસ્તા આતશ પાદશાહને નામે ઓળખાય છે. બીતરનાં આતશ-પર અને અનદીક આતશપર એ મવકલ છે. જગતને આકર્ષણ શક્તિ, રોશની, ગરમી અને વીજલી પુરી પાડે છે. ખુદરતની જુસ્સા બરેલી શક્તિ એ આતશ કહેવાય. એ અતી ખુબસુરત અને નુરબંદ છે. રાસ્તીનો ધણી અને બેહેસ્તનો સરદાર છે, આતશ ખોરદાદ, આતશ નેરીઓથંગ વિગેરે સર્વ ખુદરતની જુસ્સાવાળી શક્તિઓ છે. જે રોતોદીન દુન્યાની પાયદારી ચક્રી બદ હવા, મેલી હવા, દુર કરવા તતપર છે. પારસીઓમાં કોઈ પણ જગ્યાએ રવાંન થાય ત્યારે તેની ખાલી જગ્યાપર આતશ રોશન કરે છે. કે જેથી બદ હવા દુર રહે, અને રવાનતા જીવને આજાબ નહીં પુગે. અરદીબેહેસ્ત રોજ, આતશ નીઆએસ કરવી, ને આસાયસ લેવી ઘટે છે. એ દીને જોયલા ખવાબનું ફળ દીન બેમાં ફળે. અને જન્મેલું ફરજંદ તંગદસ્ત હોય, (પૈસા આવે તે કરતાં ખર્ચ વધારે થાય, એ દીને જે જન્મે તેને માટે એ તાસીર છે.) આતશ પાદશાહનો મુદ્દમ ‘અમદર દેવ’ છે. જે કોઈને દહે નહીં સાઈ થઈ

હોય તે એ દીને આતશ નીઆએસ કરે ને સુખડ ખુશ્યુ આતશ પર સુકી અરબખુબરે તો દર્દ તુરત સાઈ થાય.

**રોજ શેહેરેવર.**

શેહેરેવર શાહ પશુ સપેનતોમઇન્યુસની એક શક્તિ છે. સોનું, રૂપ, મેતી, હીરા, જવેર, નીલમ, લીલમ, માણેક, લાલ, બરબદ, અકીક, કરબો, તથા સર્વ પ્રકારની ધાતુ જેવી કે ત્રાંચુ, પીતલ, લોહોડું વિગેરે સર્વ ધાતુઓ પર, તેમજ પાદશાહ અને ઇનશાન પર અવક્રમ છે, એ ખુદ ખુદરતની ક્યાલુ શક્તિનો અંશ હોવાથી જો કોઈ ઇનશાન દર્દબરેલું થયું હોય, અથવા દુખ-દર્દથી થા ટ'ટા ફેસદર્દથી, અને આ શેહેરેવરને અરજ કરે તો દર્દ તુરત મટે. એ દીને ધાતુ હથીબશરે ખરીદવાં, સખાવત કરવી, વેવાહ આદરણી કરે, ખેસત કરે, ચોખમ ખરીદે. આગળી પડે તે જલદી સાઈ થાય. ખવાખનું ફલ તેજ ધડી ફલે. ફરજંદ જન્મે તે નેકખખન હોય, ખખર સાંભળ્યે તે સાચી હોય, ગયલી ચીજ જલદી હાથ નહીં આવે.

**અસપનદારમદ રોજ—**

(સપેનતા આરમખતી) આ જમીન ઉપરનો નારી જતી ફરેસ્તો છે. એ રોજ જમીન, ખેતર વેચાતું લેવું, બંદાઓની મનશાનીને પાયદાર રાખનાર એ યજ્ઞ છે. એ રાતનાં ખવાખનું ફળ દીન ૨૦) માં ફલે, ફરજંદ જન્મે તે કમતાલે હોય. જમીન એ અસપનદારમદ ગણાય છે તે જો ન હોય તો તમામ ઉગતી પેદાયસ માટે દરેક ઇનશાનને બહુ હેરાંન રહેવું પડે. અસપનદારમદનો હરીફ અસ્તુવાદ દેવ છે એ દીને આગળી પડેલું સેતાય સાઈ થાય, ખખર સાંભળેલી સાચી હોય, યુમ થયલી કોઇખી ચીજ હાથ નહીં આવે. શરઆતમાં દુન્યાની ઉત્પત્તીમાં ચાર હવાનો કુપો થઈ આદમજાત ઉત્પન્ન થયું એ કુપો અસપનદારમદ શાહ કહેવાય છે. હકતંગ યસ્ત આ રોજે બજવાથી વધારે ફાયદો થાય છે. જરૂર બજાવી જોઇએ.

**ખોરદાદ રોજ—**

(હઉર્વતાત) આ આકાશી ફરેસ્તો તમામ વેહેતું પાણી જમીનનું પાણી નહીં તળાવ વિગેરે તમામ દુન્યાના પાણી પર અને આકાશી દુન્યા પર સરદારી ભોગવે છે. એનો હરીફ 'તઉર્વ દેવ' છે. એ દીને રૂંડાં કામનો આરંભ કરવો. ખતપતીમાં કામ નહીં કરીએ, કુવા તલાવ ધમારતલું કામ કરીએ, નસો ઉતારે, ગોસલ કરે, નવાં કપડાં પહેરે, ફરજંદ આવે તે નેક ખખત હોય, ખવાખનું ફળ તેજ ફાહાડે ફળે, સાંભળેલી ખખર સાચી હોય, ગયલી વસ્તુ હાથ નહીં આવે.

### અમરદાદ રોજ—

( અમરેસ્તા ) અમરપણાપર મવક્કલ છે અને ઝાડપાનનો ધણી છે. એનાં હરીફ, ' તારીફ અને જરીફ ' જે બુખ અને તરસ ઉપરના દેવો છે તેમને ગણેલા છે. એ રોજ બીજા ઝાડપાન રોપવાનું ફરમાન છે અને એ દીને આસાયસ ભેવી. એ દાહાડે ખવાળ જોય તેનું ફળ ૧૦ ) દીવસમાં ફલે. અમરદાદ પોને ગાય ઢોરનાં ટોળાંનો ઉપરી છે. અનાજના ઉગવાપર અને ગઝોફરેન ઉપર સરદારી ભોગવે છે. બદનને પાયદાર રાખવા સાર ખોરાકની અગત છે તે એ ફરેસ્તાથી મમે છે. એ દીને જમીનમાંથી ઝાડ ઉખેડવું નહીં, નવાં બીજ વાવે, એ દીન દરેક કામકાજ નહીં કરે. ફરજદ જન્મે તે તુરત મર અથવા જી જીવે તો હાડમારી ભોગવે ને લાંબા આવરદા નહીં હોય ખવાળનું ફળ દીન ૨૦ ) માં ફલે ને આજરી એ દીને ખડે તે ધણું રીમે. ખખર સાંભળે તે માઠી હોય. અસપ'નદાદ મહીનો ને અમરદાદ રોજ જે જન્મે તે હાડમારી ભોગવે, પણ સભા બરોબર સુખ વાપરે. અસપ'નદાદ મહીનો ને અમરદાદ રોજ બહુ ઉત્તમ દીવસ ગણેલો છે. એ દીને આતશ-ખાનામાં ગોલાખનાં ઝોરવર ( ઝાડ ) મોકલવાથી તેમજ જમીન વિગેરે ધર્મ કરનારને ધણો સવાળ છે.

### ખોરદાદ અને અમરદાદ બંને અમેપાસપ'દાની તારીફ—

'ખોરદાદ, અમરદાદ' આ બેઉ અમેપાસપ'દો માટે જમાસ્તીમાં વધુ એમ લખેલું છે કે ખોરદાદ અને અમરદાદનાં મુદ્દા ' તારીફ અને જરીફ ' આ નામના બે દેવો છે. હવે ખોરદાદ અને અમરદાદ અમેપાસપ'દ ખાનાં પર મવક્કલ છે અને આદમીઓ ખાવા બેસે છે અને તેમાં માંહોમાંહે બ્યારે ટટેા જાગે છે તે એ ઉપલી ધુરી શક્તિ? 'તારીફ અને જરીફ'થી છે. વળી

૧ આ ધુરી જે શક્તિઓ હવા રૂપે ખાનાર ઈન્શાનના હમમા જવાથી તે ખાનાર ઈન્શાનોને હેરાન કરે છે. બાજ ધરી ખાવામાં ધણા બારીક નિયમો સચવાયલા છે જે અનુભવી નજરે જોતાં હમરનાં પુગેલાં તથા ધર્મ ધ્યાનવાળા દરેક ઈન્શાનોને માલમ પડશે કે બાજધરી ખાવાથી પેદા કરનારનું ફરમાન સચવાય છે તેમજ ઝોર પોતાની તળીઅતનો લાભ મળે છે કે વાત કરી ખાવાથી ધણી વખતે અતરસ જાય છે અથવા ખુટે છે, અથવા કોઈવેળા અજ્ઞાન સમજાણથી વાત કરતાં કુઠ્ઠો ઉભો થયો કે જુમબેશ થાય છે ને આ કલ્લાટનું ફળ છેવટે કંઈજ નહીં પણ જ્યાં તોફાન ત્યાં વેરાનમાં આવે છે, અને જે ખરા પરસેશથી મળેલું તકલીફના લખ્યા પ્રમાણેનું નીમક રેંદી સાંતિથી નહીં ખાવાથી પેદા કરનારને ગોચા અપમાન કર્યા બરોબર છે અને વળી એમ પણ છે કે ખુદરતે આપેલા પર જે કલકલાત થાય તો પછી તે માલેકનું ફરમાન તોડવાથી તેની વખતસરની મદદમાં ખલલ થાય જેથી તે ઈન્શાને પોતાનેજ તે ભોગવવું પડે છે.

મુગટ કંતા.



પાક દાદારે જરતોસ્ત સાહેબને કહેલું વાંચવામાં આવે છે કે ખોરદાદ અને અમેરદાદથી જેહાન આપુદેર હે છે અને ખુશાલ છે. અને તમામ ખલક જે એ બે ફરેસતાથી મોરાદ પામેય તે એ કે જે દુન્યામાં ઓરવર (ઝાડ) અને પાણી નહી હોતે તો કંઈથી ચીજ થતે નહીં અને જેહાન વેરાંન રહેતે. જ્યારે કંઈજ નહતું ત્યારે ધર્ષી, ઓરવર, અને પાણી પહેલાં પેદા કર્યું અને તે પછી આ જેહાન આરાસ્તે થઈ છે. અને તમામ દુન્યા એ બે ચીજોથી પગભર છે. દુન્યા ઉભી કરવાનું મેં મંડાણ માંડ્યું તે પેહેલું પાણી પેદા કર્યું. તે તમામ આલમનું મંડાણ પાણીપર થયું, તે પાણીથી ધાસ તથા ઓરવર તથા સખજો તથા બીજી ચીજો પાણીથી પેદા થયું. વાસતે હે જરતોસ્ત મારા બંદાઓને સેપારસ કરે કે જેવાર ખુબ ખાણું ખાય તેવારે સેતાબ બાજુ ધરે. આપણી અવસ્તામાં જમતાં બેઠવાના ફરમાવ્યું નથી. વગર બાજુ ખાણું ખાનારને શહેતાંનની ખસલતનો જાણજે, દીનને નહી માનનારને આકેઅત રંજ સખી સિવાય બીજું કંઈજ નથી મલવાનું. હું મારા બંદાઓથી બીજું કંઈજ માગતો નથી, જે ખુદાના સુકાના કરે, અને બાજધરી હમેશાં જમે, બંદગી હર વખત કરે, તેને મારો ખાસો દોસ્ત કરી જાણું. જે કોઈ ખોરદાદ અને અમેરદાદ અમેવાસપદના ખાણાંપર ખાવા બેસે અને સુકાનાં કરી ખાય, ટંટો ફેસાદ નહીં કરે અને બંદગીમાં વખત ગુજરી જે એકબીજાની કદરે ચાલે, મારા બંદાને આજ્ઞા નહીં દીએ તે મારો ખરો દોસ્ત છે. અએ જરતોસ્ત હું વધારે એમ કહુંય કે જે ઉપલી બે બદ શક્તિ-ઓ તારીક અને જારીક એવું તોફાન કરેય કે જ્યારે માણસો ખાવા બેસે ત્યારે બાજુ નહીં ધરે, ટંટો કરે, એવી મતી થાય છે.

~\*~

**ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદ રોજે જે જે કામો નીપજ્યાં તેની હકીકત.**

**દાદારે જરતોસ્તને કહ્યું કે—**

ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદ રોજ એ દીવસે કષ્ટો મરશર એ દીન વજુદમાં આવ્યા પેદા થયા, અને તમામ આદમ જાતની ઉત્પત્તી

૧. જમાસ્પીથી એવું જાહેર છે કે 'કષ્ટઓમરસ' જ્યારે બીજી કતાબોમાં ગયામર્દ લખેલું છે હાલ આપરા લોકો એમજ બોલે છે.

પણ એ રોજે થઈ છે. મશી મશીઆનું જોડું જમીનથી<sup>૧</sup> ઉત્પન્ન થયું. હોશંગ પાદશાહ એજ દીને જન્મ્યા. એ દીવસે તેહેમુરશ દેવમંદ પાદશાહ પેદા થયો તેને કૌવત, નુર એવું મળ્યું કે દેવ લોકો તે પાદશાહ આગળ ગુલામ હતા. તે પરથી તેનું નામ દેવમંદ કહેતા. અને અંધરહમ-ધન્યુશને એ પાદશાહે ૩૦ ) વર્ષ લગી કેદમાં રાખેલો હતો, તેથી અંધરહમ-ધન્યુશ ચારો કર્યો ને એની ઓરતથી કંઈ બરમ મલશે તો મારો છુટકો થશે તેથી તેને તેહેમુરસની બાવડીને પુછ્યું ને તારા ધણીને પુછ કે મને શા માટે કેદ કર્યો છે અને ક્યારે છોડશે ? એ બાબદ તેહેમુરશની બાવડીએ પોતાના ધણીને અરજરૂપે પુછ્યું ને આ આસામીને કેદ રાખવાનું શું કામ છે ? છુટા કરવા. તેહેમુરશે ધણી ઓજરખવાહીબાદ પોતાની ઓરતને કહ્યું કે ખુદરતની પેદાયસનો નાશ અંધરહેમધન્યુસ કરે છે ને સખખે મેં કેદ કર્યો છે વિગેરે. તે બાબદ પેલી બાધએ તે દેવને કહી અને અંધરહેમધન્યુસે તેને ફક્ત ખવાડવાથી દુન્યામાં નસો<sup>૨</sup> ઉત્પન્ન થયો છે.

વળી ફરવરદીન<sup>૩</sup> મહીનાને ખોરદાદ રોજે જમસેદ પાદશાહ ઉત્પન્ન થયો. તેને આક્રતાબ મીશાલ નુર હતું અને ખુલંદ મરતખો હતો. અય જ-રતોસ્ત એ દીને જમશેદ પાદશાહ મારી નજદીક આવ્યો ત્યારે મેં તેને દીનની રાહરવેશ કહીતી. તારી આગમય દુન્યાની શરૂઆતમાં એ પેગમ્બર થયો હતો. મેં તેને કહ્યું ને એ દીન કપુલ કર અને દુન્યામાં રવા કર. ત્યારે જમશેદે મને સેજદો કર્યો ને કહ્યું કે ખુદાવંદતાઆલા હું ચાહુંય ને તું મને મોટા દરજ્જાનો પાદશાહ કર મને જોહાનની પાદશાહી આપ. મેં તેને

૧. આ બાબે વધારે ખુલાશા માટે આ કેતાબમાંજ વાંચો “ આ દુન્યાની ઉત્પત્તી માટે થોડાક ખુલાસા ” વાળી બાબદમાં મસી મસીઆનાં જોરાંવાલી ખીના સંપૂર્ણ ખુલાશે વાંચો.

૨. ‘નસો’ એટલે ફરમહીને ઓરતબત માસીક રોકાણે રહે છે યાને દુર<sup>૪</sup>ગેસે છે તે નસો કહેવાય છે. ને તેહેમુરસની ઓરતથી આ દુન્યામાં જાહેર થયો છે. તે પેહેલાં દુન્યા રચાઈ તે વખતમાં શરૂઆતમાં જ્યારે સંસારી આદમીઓ ઉત્પન્ન થયાં તેઓને બચ્ચાં થતાં ત્યારેજ તે જેખાવ દેવું પણ દર મહીને નહીં હતું, વધુ માટે આ પુસ્તકમાંજ માસીક માંદગીવાળી ખીનાં વાંચો.

૩. વાંચનાર વિચારશે કે ફરેક બાબદ ફરવરદીન મહીનાને અહુરમઝદ રોજે લખી છે તે શું એકજ દહાડે બધું થયું હશે ? પણ નહીં. અતુમાન એમ છે કે દર વર્ષે એ દીવસ ખોરદાદસાલના નામથી આવે છે અને વખત વખતે બનાવ બનેલા છે. આગલા વખતમાં હમણાંની આફ તારીખ, દાહાડો વાર નહીં લખેલું હોવાથી સીલસીલાબંધ નથી મળતું, લખાણ જમારૂપીના બાલે બાલ છે, તેથી ખુલાસા માટે કુદનેાટ આપી છે.

બહુ પશુ તેને દીન નહીં કબુલ કીધી. અને કહ્યું કે દુન્યામાં હુનર-ઉદ્યોગ વધારવાનું સુધારવાનું ધનશાનોના સુખના સાધનનું હું બનતું કંઈ પછી દીન ફેલાવીશ. બ્યારે તે અલયુરજ પાહાડપરથી નીચે ધરાંનવેજમાં ઉતર્યો ત્યારે દુન્યામાં એ આક્રતાબ દેખાયા. યાને જમશેદ? પાદશાહનું તુર એવું થયું હતું. ખુરશોદ યજ્ઞના તુર બરાબર જમશેદનું તુર જોધ ખલક તાબુબ થઈ કે કુદરતે આ ખાકી ધનશાનને શું તુર આપેલું છે. એ દીન જમશેદ પાદશાહે જશન કીધું અને તે જશનનું નામ ખોરદાદસાલ? રાખ્યું અને બીજા રાજનું નામ અવરદાદસાલ રાખ્યું. તે જશન કરીને પાદશાહ જમશેદે ચીનવત પુલ આગળ જઈને રસ્તો બંધ કીધો. જેથી દોજખી દેવો આ દુન્યામાં આવતા બંધ થયા. અને ત્યાંથી આવી પોતે ખુશાલીશું તખ્તે બેઠો, એના વખતમાં મોત, બીમારી, કે દર્દ નહીં હતું. ખલકને દરમીઆનમાં કીનો ગરૂરી નહીં હતી. એવી રીતે વર્ષ ૭૧૮) ગુજર્માં જે વખતમાં આ જેહાન બેહેસ્ત

૧. શાહનામાંથી એનું હાસ્તાન મહી આવે છે. અને આ કેતાબમાં પશુ પાદ-શાહોના વરજનમાં એ અરો નર માટે ખુલાસાવાર લખાણ છે. એના રાજ્ય અ-મલમાંજ એને પોતાની રૈયતના ચાર વર્ગ કર્યા હતા જે હજી સુધી ચાલુ છે એ નીચે મુજબ છે:—

અવસતા બાબા મુજબ	સંસ્કૃતમાં જોતીધ મુજબ	અર્થ મુજરાતીમાં.
આથોરનાન.	બ્રાહ્મણ.	મોબિદ તથા ગોર.
રથએસતાર.	ક્ષત્રી.	પાદશાહોનો વર્ગ.
વાસતઓશ.	વૈશ્ય.	કારીગરો.
હુતોક્ષ.	શુદ્ર.	બેકુતો.

એજ મુજબ પાનાં રમે છે તેના ચાર રંગ છે. કેક, હાએમંડ, છુર, અને કુલાવર. હજી એના ભેદ ધણા છે. ચાર હીરાઓ પુર્વ, પશ્ચીમ, ઉત્તર, દક્ષીણ. વળી ચાર ખુણાઓ, અગ્નિ, નેરત્ય, વાયવ્ય, ઈશાન. દુન્યાના ચાર ધર્મો. જરથોસ્તી, ખ્રીસ્તી, મુર્તિપુજક, મહમદી. ચાર અઠવાડીઆનો એક મહીનો વિગેરે, રાજઆતમાં ચાર રંગની હવા યદ તેનો એ ભેદ છે.

૨. વાંચનાર વીચારશે કે શું તે વખતમાંજ વર્ષ, મહીના, કહાડિલા હતા ? પશુ આ ભેદ બહુ હંડો છે તે વાચનાર આગળ ચાલતાં જશે. જોતિષ વિદ્યા મુજબ બાર રાશી તે પચી વર્ષના બાર મહીના, સાત મહાપરથી એક અઠવાડીઆના સાત વાર અને તે વારનાં નામ પશુ મહાપરથી આપેલાં છે. મહીનાના ૩૦) દીવસ, તે નક્ષત્ર પરથી ૩૦ દીવસનો મહીનો ગણેલો છે. મુજ ઉત્પન્તીમાં બધું વિદ્યાજ્ઞાન નહતું. પશુ જેમ જેમ જમાનો આગળ વધતો ગયો તેમ તેમ ખુદરતની મેહેરબાનીથી તેવા તેવા જીવો જન્મ પામતા ગયા અને સુધારો થતો ગયો. અને હજી દર દિવસે નવી બાબતો આપણા જોવામાં આવતીજ નથી છે. તેઓએ પોતાની અક્કલના બળથી નવી નવી શોધો ચાલુ રાખી અને ફતેહ મેળવી.

મીચાલ થતી ગઇ. સાતસેં અઢાર વર્ષ પુરા થયા બાદ અંધરહમખનુશે કોશેશ કરી અને બાહાર આવવાને રસ્તો મળ્યો. અને તેની બદલવાથી જમશેદ પાદશાહના દીલમાં ગરૂરી ઉત્પન્ન થઇ અને ખુદાઇ દાવો કર્યો જે ખુદા હું પોતે છું તે પરથી તેનું નુર ગયું અને હાડમારી વધી. રાજ ગયું. જેહાકે રાજ લીધું, અને પરદેશમાં જમશેદ પાદશાહ હતો બ્યાંથી પકડાવી મંગાવી કરવતે વેરાની મારી નખાવ્યો. તે પછી જેહાક તખ્તે બેઠો. ૧૦૦૦ વર્ષ પાદશાહી કીધી અને એની પાદશાહી પુરી થતાં આ-હારેમની હજારો પુરો થયો અને એક નેક પાદશાહ જનમ્યો. તેની માથે તેનું નામ ફેડુન રાખ્યું. તે પાદશાહને મારી નાંખવા બહુ કાવીત્રાં થયાં પણ સરોષ અશોએ તેની નીએહયાની રાખી હતી. ગાવીઆની ગરજ તથા જુન્દો રાખનાર ફેડુનશાહ દુધમલ બાળક હતો તે ગાયતું દુધ પી મોટો નવ વર્ષનો થયો. એ પોતે અરવંદ નદી તરફ ગયો. અને નાખોદા પાસે હોડી માગી કે બેસાડી પાર ઉતાર. પણ નાખોદાએ કહ્યું કે પાદશાહનો હુકમ હોય તો લાવું. તેથી ફેડુન ગુસ્સે થયો અને ખુદાવંદની બંદગી કરી જેથી અએ જરતોશ મેં પોતે તેને મદદ આપી અને નદીના પાણીના બે ભાગ થયા, વચ્ચે જમીન થઇ ત્યાંથી ફેડુન પાદશાહ ચાલી ગયો અને સાથે લસ્કર ગયું. જેહાકને મારીને ફેડુને ધરાનનું રાજ લીધું તેમાં ફેડુન પોતેથી તખ્તે બેઠો તે રાજ ખોરદાદ અને માહ ફરવરદીન હતો.

ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદ રોજે અદલ ઇનસાફનો કરનાર કએ-કોબાદ પાદશાહ પેદા થયો (જન્મ પામ્યો). કએકાઉશ પાદશાહ ( કએકો-બાદનો દીકરો ) એને ત્યાં શીઆવક્ષ પાદશાહનો જન્મ ફરવરદીન મહીનોને ખોરદાદ રોજે થયો.

શઆવક્ષનો દીકરો કએપુશર, ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદરોજની રાત્રે જનમ્યો, કએપુશરએ પાદશાહી ધરાનની કીધી તે દરમ્યાનમાં તુર્કસ્તાનમાં તેનો મનાવો અફરાસીઆબ રાજ કરતો હતો તેને કએપુશરએ પોતાના બાપ શઆવક્ષના કીનામાં ફરવરદીન મહીનાના ખોરદાદ રોજે કતલ કર્યો અને જહાં પુરાધથી છુટી આબાદાન થઇ. એ દીને કએપુશરએ પોતે લોહો-શસ્ત્રને પાદશાહી આપી પોતે એફેનશીન થયો. ફરવરદીન મહીનાના ખોરદાદ રોજે પેગમ્બર સાહેબ જરતોસ્તનો જનમ થયો, અને મોટા થયા બાદ એજ મહીનો ને રોજે, દીન માટે અહુરમજ્દ સાથે પુરશેશ કરી ( પુછપરછ કીધી ) દીન કયુલ કીધી અને બ્યારે ગોશતાસ્પશાહ નજદીક દીન જાહેર થઇ, તેથી એજ રોજ અને માહ હતો. આખર હજાર પછીનાં જે નેક

છવો આ દુન્યાની રાહબરી માટે પેદા થશે તેઓનો જન્મ પણ એ માહ રોજ થશે. યજ્ઞેજ્ઞરદી સને ૧૫૦૦ માં દરવરદીન મહીનો ખોરદાદ રોજ બેહેરાંમ વરખવંદ પાદશાહ આવશે. આ દીવસ ખોરદાદ સાલને નામે છે.

સામે સવાર પહેલવાંને માછનદરાંનમાં નાપાક કરડએ ઉપર મોટી ફતેહ મેળની હતી. કેરેશાસ્પ પહેલવાંને સરવર નામનાં અજદાહાને માર્યો હતો. તેથી એજ રોજ હતો.

પ્રલાસો—“ નોરોજે ખાસ ” અથવા “ ખોરદાદ સાલ ” બાબે દીનની કેતાખોમાં એ દીવસનું નામ “ ખોરદાદ સાલ ખુદાએ ” છે. એ “ ખોરદાદ સાલ ખુદાએ ”ના આખા નામનો અર્થ તમામ વર્ષની રજક રોજ ખુશી અને આખાદીનો સાહેબ ખોરદાદ રોજ એમ છે. જરતોસ્તીઓને રોજન છે કે માજ્દયસની દીનની તાલીમ મુજબ બક્ષેશોનાં ખજાનાનું મુળ એકલો દાદાર અહુરમજ્દ પોતેજ છે. એટલે એ દીને સકાલ સહવારમાં ઉઠી નાહી ( માથાવેરથી ) બદન પવિત્ર કરી નવો પોશાક પહેરી પેદા કરનારની બંદગી કરવી જેથી રોજની વર્ધા છે. વળી પોતાનાં ખેશ કુટુંબ સાથે આ-તશખાનાં અને એઆદતખાનાંમાં જઈ પાક પરવરની બંદગી ગુબરી દાદાર અહુરમજ્દ પાસે બધી મુરાદો ચાહી પછી અનજુમન ભેગા જશન બંદગીમાં સામેલ થઈ મેખેદોને આશોદાદ આપવી એ દરજ છે. જે પછી અશો પરહેજગારો, દીનનાં પેશવા તેમજ ખેશ, દોસ્ત આસનાવો, અને જરતોસ્તી બાઇઓ સાથે હમાજેર લીધા પછી અશો મરદો, ફકીરો, મુદ્દેશ, મોહ-તાજે તેમજ દીનના દરમાન મુજબ ખેરાત કરવી રવા છે. એ દીને મિત્ર મંડળમાં ખુશીનાં ખાણાં, મેહેમાની મેજખાની સાથે ખુશાલી કરવી—અને હરેક રીતે અને તેમ સખાવત નેકી, અને ખુશીનાં કામો મોજ ખુશી સાથે આખો દીવસ ગુબરવો ઘટે છે. ખોરદાદ સાલનો દીવસ મોટા જશનનો દીવસ છે. કારણ જરતોસ્તીઓનાં મહીનાના ( ૩૦ ) દીવસ છે, અને એક દાહાડો જેમ તારીખ અને વારની ગરજ સારે છે, જેમ બીજી કામવાળાઓનું અઠવાડીયું, ખખવાડીયું, શુદ્ધ, વદ, આવે છે તેમ આપણા મહીનાના ( ૩૦ ) દહાડા હોવાથી આખો મહીનો છ પંચવાડીઆં અને પાંચ છવાડીઆંનો પુરો થાય છે તેથી આ ખોરદાદ રોજ, પેહેલાં દરવરદીન મહીનાનાં, બીજા પંચવાડીઆનો પહેલો દિવસ, અને પહેલાં છવાડીઆનો છેલ્લો દીવસ છે તે સખબે એ એક જશન બરાબર ગણાય છે.

બીજું.—વળી બધી દીનના તરીકા મુજબ જ્યારે મહીનો અને દાહાડો એકજ નામનો આવે તે પણ મોહોટો જશનનો દીવસ છે, તેમજ

જે મહીનો હોય અને તેનો હમકાર રોજ હોય તો તે પણુ દીવસ જશન સરખો સમજવો, જેમકે ‘દઝે’ મહીનો એ ‘અહુરમજ્દ’ મહીનો ગણાય છે અને અહુરમજ્દના હમકાર ‘દઝેપ-આદર’ ‘દઝેપ-મેહેર’ ‘દઝેપ-દીન’ છે. દઝે મહીનો ને ‘અહુરમજ્દ’ ‘દઝેપ-આદર’ ‘દઝેપ-મેહેર’ ‘દઝેપ-દીન,’ રોજ એ જશનો છે. એ મુજબ ફરેક રોજ અને મહીનામાં જે મહીનો હોય તે નામના ફરેસતાને રોજ જશન ગણવા ઉપરાંત તે ફરેસતાનાં હમકાર યજ્ઞનો રોજ આવે તોપણ તે જશનનો દહાડો ગણાય છે હમકારાની આધીનમાં છે કે,

હમાજેર બાદ ખોરદાદ અમશાસપદ યુરજે ખોરહે અવજ્યાદ, અવા તેસ્તર, ફરવરદીન બાદ કે હમકારો હમ જખો હમ્યાર.

અર્થ—ખોરદાદ અમેશાસપદનું ખોરેહ તથા તુર બ્યાદે થવો તથા હમશરીક થએ કે જે ખોરદાદ સાથે—ફરવરદીન તીર, ગોવાદ, અકેક સાથે હમકારા, એક જશન તથા એક ખીજનાં મદદગાર ગણાય છે.

એજ મુજબ ફરવરદીન મહીનાનો પહેલો ખોરદાદ રોજ હોવાથી એજ દાહાડે મુખારક બનાવોની થોડીક નોંધ ઉપર વાંચી ગયા તેમ છે.

વધુ ખુલાસા માટે વાંચો ‘અમેશાસપદો અને તેઓનાં હમકાર યજ્ઞો’ પુરેપુરી સમજ પડશે.

પ્રગટ કર્તા.

**દઝેપ-આદર-દાદાર—**

પાક, દીલનો સાદ યજ્ઞ છે. એ દીન ગોશલ કરે, નવાં કપડાં પેહેરે, ચોપગ ખરીદે, વીવાહ, આદરણી કરે, હમારત બાંધે, એ દીન આજરી પડેલું જલદી સારું થાય, ખવાબનું ફળ ફલ દીનમાં મળે, ગુમ થયેલી ચીજ જલદી મળે, ફરજદ આવે તે નેક બખ્ત હોય, જે આદમી યજ્ઞને કરે તેને દઝેપ આદર દાદાર સારો રસ્તો બતાવે.

**આદર યજ્ઞ—**

આતશ અને રાસ્તીપર મવકલ શીરેસ્તો છે. એ દીને સફર કરે, ખાણું નહી પકાવે, રૂઠાં કામ નહી કરે, બંદગી કરે, એ રોજ સખાવત કરે, દીલની મોશાહ બર આવે, આજરી પડે તે હેરાન થાય, ખવાબનું ફલ દીન ૧૦ ) માં ફળે.

**આદર યજ્ઞની સેફત—**

આદર યજ્ઞની મદદવડે કુએકાઉશ પાદશાહને બમેવાર પાદશાહી મળી છે. દેવોના બહાયાથી કુએકાઉશ પાદશાહ આસમાનની પાદશાહી લેવા

થકી ગયો, એટલે ફોકાબ પક્ષીની સાથે થોડોક સીધાસામન બાંધીને પોતે તેપર બેઠો, અને ફોકાબ પક્ષી ઉડ્યું તેની પીઠપર કએકાઉશ પાદશાહ પથ્થુ આસમાનની પાદશાહી લેવા ગયો. જે અહુરમજ્દની સાથે લડી રાજ લેતું પથ્થુ અહુરમજ્દે તેના પર એમ મેહેરબાની કરી કે તેને કંઈથી જીઆન નહીં પુગે અને ગોવાહ ચળદને ફરમાવ્યું કે રથાવક્ષ નામે બળવાન શાહનદો જનમશે તેથી કએકાઉશના જીવને હાની નહીં પુગે તેમ એને હેઠળ ઉતારો. તે મુજબ બન્યું. કએકાઉશનું નુર તથા જેબાઇ સર્વે ગયું અને કેટલાએક દીવસો સુધી દીલગીર રહ્યો. પથ્થુ શાહનદા રથાવક્ષની ખાતર અહુરમજ્દે આદર ખોરેહને ફરમાવ્યું જે એને પાછું આપ. જેથી બીજી વાર નુર તથા જેબાઈ, ઇજત, તથા પાદશાહી કએકાઉશને આદર ખોરેહથી મળી.

રથાવક્ષનો હેવાલ એ બન્યો જે કએકાઉશને ત્યાં જનમ્યા બાદ તેની સાવકી મા નામે સોદાબે રાણીએ કએકાઉશને બરમાવ્યું જેથી શાહાનદાપર ધણો જીલમ થયો. ને તેથી તુર્કસ્તાન તરફ નીકળી ગયો. જ્યાં અફરાસીઆબની બેટી સાથે પરણ્યો અને અફરાસીઆબે તેના પર બહુ મેહેરબાની રાખી થોડાંક ગામેની પાદશાહી આપી. અફરાસીઆબનો બાઈ કરશેવજ નામે હતો તેનાથી એ નહીં દેખી શકાયાથી અફરાસીઆબને બરમાવીને લડાઇ કરાવી, શાહાનદા રથાવક્ષને બેચુનાહ મારી નખાવ્યો. તે વખતમાં રથાવક્ષની આરાત બાનું ફરંગીઝને હમેલ હતા જેથી તેના પરબી ખુબ જીલમ કરાવ્યો. જેથી અફરાસીઆબનો વજીર પીરાંનપીર નામે હતો તે પોતાને ઘેર તે બાઇને લઈ ગયો ને પોતાની બેટી બરાબર ગણી ખીદમત કરી, ત્યાં તે બાઇ છુટી અને કએખુશર પાદશાહનો જન્મ થયો. નવ વર્ષની ઉંમર કએખુશરની થઈ ત્યારે વજીર પીરાંને, તે શાહાનદાને દરબારમાં દાખલ કર્યો અને પછી ઇરાનમાં જ્યાં કએકાઉશ પાદશાહ રાજ કરતો હતો ત્યાં મેળવ્યો. હવે કએકાઉશ પાદશાહનો બીજો ફરેબજ નામે હતો. તેથી બ્યારે કએકાઉશ પાદશાહે પોતે પોતાની હયાતીમાં કએખુશરને રાજ સોંપવા ફરમાવ્યું તે વખતે પુરો કએકાઉશને કહ્યું કે તારા બેટા ફરેબજને પાદશાહી આપ, તે ધણો લાયક છે. કએકાઉશે કહ્યું બન્ને સરખા છે. એનો ધનસાફ એવો છે જે દેવોનું એક શહેર છે તેને ફરતો ફાટ છે તે શહેરનું નામ ફેજ બહુમન છે. ત્યાં ફોઈ જઈ શકતું નથી. કએખુશરે અથવા ફરેબજને ત્યાં જાય અને તે શહેર આ બેમાંનું જે ફોઈ કબજે કરે તેને ઇરાનની પાદશાહી આપું. આ બાબદપર કએખુશર અને ફરેબજ બેઉ રાજ થયા. પ્રથમ ફરેબજે બારી બારકર લઈ નીકળ્યો. અને ફેજબહુમન ગયો, ત્યાં ધણો હલાક થયો. અને

દેજબહમન જતાયો નહીં તેથી પાછો આવ્યો. જેથી કએકાઉશ પાદશાહે કએપુશને ફરમાવ્યું કે તારા લશકર સાથે તું દેજબહમન જા, તું જો એ મુલુકપર ફતેહ પામે તો તુંને પાદશાહી આપું. નામદાર શાહાબદો કએપુશને ભારી લશકર સાથે દેજબહમન ગયો, અને ત્યાં પુગ્યો ત્યારે કએપુશને આસમાન પરથી એક નુર ભરેલો સોલો દીડો અને જોત થઇ, તે જેમ હવામાં પંખી ઉડે તેમ તે નુરની જોતનો ટુકડો આવીને કએપુશના ઘોડાના કાનપર પડ્યો, તેથી કએપુશને તે નુરનું નામ આદર ગુણે અરપ રાખ્યું. તે નુરની એજમતથી કએપુશને દેજબહમન ફતેહ કીધો. અને ઇરાનસર જમીન આવી પુગ્યો અને પાદશાહી લીધી.

ખીજું એકે જમારપ હકીમ ફાજેલ પેદા થયો તે આદર યજ્ઞની મદદ-વડે ડાહ્યાપણુ નુર પાકીજગી મળ્યાં અને દાનાઇ ધણી વધી. આદર યજ્ઞ પાદશાહો, વજીરો, દયતુરો વિગેરેને અકલ નુર આપે છે જે કોઇને મુશ્કેલ શક્તિ રંજ હોય તે આસામીએ આદર રાજે ખેરાત કરવી.

### આવાં અરદવીરસુર બાનું—

આ નારી જાતિ ફરેસતો ખુદાઈ શક્તિ છે, કે જેથી ખુદરને પાણીપર મવકલ ગણેલો છે. દુન્યાને આબાદી, પૃથ્વીને ફળદ્રુપપણું, રાજ્યોની કીર્તિ, પેહેલવાનોને ફતેહ, મોખેદોને ડાહ્યાપણુ અને પાકીજગી મરદોને મની, અને હમેલવાલી ઓરતોને કૌવત વિગેરે એ યજ્ઞ થકી છે. એ દીને આવાં અરદવીસુર નીઆએશ ભણવી. દર્યા તથા નદીની સેનાએસ કરવી. ખેતીવાડી અને ધરતી ઇમારત સંબંધી કામ એ દીને કરવાં, ઘોડો ખરીદ કરવો, પણુ કોઇને અનામત આપવી નહીં. એ દીને આવેલું ફરજદ નેકયામ હોય, જે કોઈ ખીમાર પડે તે જલદી સારો થાય, આવેલા સ્વપનાનું ફલ દીવસ ૧૦) માં ફળે, સાંભળેલી ખબર સાચી હોય, ગુમ થયેલી ચીજ તથા આદમી પાછું નહીં મળે.

### ખુદશેદ યજ્ઞ (સૂર્ય)—

ખેઉ જોહાનને રાશની અને નુર પહોંચાકનાર છે. તે પોતાની તેજ રા-સ્નીથી જમીનપરની દુર્ગંધી બાળી હવા સ્વચ્છ કરે છે. આ યજ્ઞ ખુરી હવાને સાફ કરનાર ગણાય છે. આમદાદ પછી સહવારના પહોરમાં પૂર્વ દિશાએથી ખુદશેદ યજ્ઞની સ્વારી નીકળી કે તેનાં નુરથી હવા ગરમ થઇ, પલીદી દુર થાય છે. જેમ જેમ ખુદશેદ ઉંચે આવે તેમ તેમ કુવા, તલાવ, નદી, દર્યાવ વિગેરે પાણી સ્વચ્છ થાય છે. જોહાનનો માલેક ખુદ ખુદરત છે બ્યારે



રાજા ખુદશૈદ યજ્ઞ ગણાય છે. ગુજરાતીમાં સૂર્ય કહે છે, અથવા સુરાજ કહે છે તે ઉપરથી આપણા ભોક સુરજ કહે છે. બાગ, બગીચા, ખેતી વિગેરેને ખુરશૈદની ગરમી નહીં મળે તો પાક બરાબર નહીં થાય; દર દીવસમાં ત્રણવાર ખુરશૈદની નીઆએસ કરવી સજવાર છે.

એ દીને છોકરાંને નીશાળે મુકવા, ખુશાલી કરવી, ફરજદ આવે તે નેકબખ હોય, ખ્યાબનું ફળ દીન (૫)માં ફળે, આગળી પડે તે સેતાબ સાઈ થાય, એ દીન બીજાં કામ નહીં કરીએ.

### મોહોર યજ્ઞ ( અંદ્રમા )—

એ દીન ખુશાલી રામશની કરવી, માહાબોખતારની નીઆએસ કરવી. અંદ્રમા પોતે પોતાના નુરથી વનસ્પતીને તાજગી બક્ષે છે. તેમજ પેહેલાં પેદા થયેલાં પ્રાણી, પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલા ગોધાને તેમજ વનસ્પતીને વધારે છે. એ દીને બાજ આફરગાંન યજ્ઞશને માહ યજ્ઞને નામે કરવાથી નેક મુરાદ આહેલી બર આવે છે. એ દીને જોયેલા ખ્યાબનું ફળ દીન પાંચમાં મળે, ગુમાયલી ચીજ જલદી મળે, આરંભેલું કામ અધુરું નહીં મુકવું. એ દીને સાઈ કામ કરવું, ધર બાંધવું, પણ કોષ્ટને અનામત નહીં આપવી. એ દીને આગળી પડે તે જલદી સાઈ થાય, ખબર સાંભળ્યે તે જુડી હોય, દરરોજ નહીં બને તો દર મહીનામાં ત્રણવાર માહબોખતાર નીઆહશ કરવી સજવાર છે. મોહોર રાજ, ચાંદરાતે, પુનમને દીવસે.

### તીર યજ્ઞ—

વરશાદપર મવક્કલ શીરેસ્તો છે. ( અમી ખુણેની સફેદ હવા છે જે તેશતર તીરને નામે ઝોળખાય છે તેમાંથી એ યજ્ઞની ઉત્પન્તી છે ) સેતારા મોહોનો એ ધણી છે, અપઓશ જે દુકાળ અને મરકોનો દેવ ( નૈરત્ય ખુણેની બદ હવામાંથી ઉત્પન્તી અપઓશ દેવની છે ) તે દેવ, તેશતર તીર ને વર્ષાદ લાવવામાં બહુ હાની કરે છે. તે પર તીર યજ્ઞ વાહલાંથી વર્ષાદ લાવે છે. તેની મદદમાં દીન યજ્ઞ રહે છે. અને બળ મલવાથી વર્ષાદ લાવવામાં ફાવે છે. એ યજ્ઞ લાંબી ઉમરનો વધારનાર છે, એ રાજ સખાવત કરવાથી દીલની મુરાદ હાંસેલ થાય છે. એ દીવસે તાલીમ તથા તીરંદરાજીનો હુમર શીખવો, એ દીને જન્મેલું ફરજદ કમતાલે હોય, એ દીને બીમાર પડે તે જોહેમત ખેંચે, ખબર સાંભળ્યે તે જુડી હોય, નાસી જાય તે ફરી નહીં આવે, ખ્યાબનું ફળ દીન (૨૦)માં ફળે. ખલકની ઉમર એને હાથ છે, અને ખેરાત કરવી રવા છે, મુરાદ હાંસેલ થાય. ઉમર વધે.

## તેશતર તીર યજ્ઞની સેફત.

પાક જરતોસ્તે અહુરમજ્દને પ્રુછયું કે તીર યજ્ઞની સેફત શું છે તે અને કહે. અહુરમજ્દે પોતે જરતોસ્તને કહ્યું કે સાંખળ અગ્નિ જરતોસ્ત, તેશતર તીર તે ૧૧૫૦૬ લાવનાર ફરેસ્તા છે, વાદળાંના ઉપરી છે. વાદળને

૧ વર્ષાદ માટે ગુજરાતીમાં એક કંઠકથા છે કે હિંદુસ્તાનમાં ઉજ્જૈની નગરીમાં વીર વિક્રમાજીત રાજાએ રાજ કર્યાબાદ તે નગરીમાં બોજરાજાએ રાજ વાપર્યું તે વખતમાં રાજા બોજે હુકમ કાઢ્યો કે દુન્યાના રાજ્યકર્તાઓમાં કહો રાજા વધારે સારો છે ? અને તે સેફતમાં જે કોઈ દુઃખી અને આપો અર્થ સમજાય એવી કવેત રચી લાવે તેને સાફ ધનામ મળશે. વિગેરે. ઉજ્જૈની નગરીના સર્વ લોકમાં આ યાત્રે થયાં થઈ અને ઘણા એક આસામીઓએ કવીતા રચી રાજા સન્મુખ દરબારમાં લઈ ગયા. તે અમલમાંજ એક બ્રાહ્મણ હતો જેને પોતે પણ વિચાર્યું જે નસીબ અજમાવવું, કંઈ મળશે. તેથી તેનેબી કવીતા રચી કે—

કુલ તો ભયકા, દુધ તો ગાયકા;

રાજા તો બોજ રાજા, જ્યાર રાજા કાયકા.

અર્થ—કે ભસુંદીના કુલ બરોબર બીજી કુલ નહીં, ગાયના દુધ બરોબર બીજી દુધ નહીં, અને બોજ રાજા જેવો બીજો કોઈ રાજા નથી.

બનાવ એમ થયો કે ઉપલી કવીતા વખતે દરબારમાં બુદ્ધી જવાય તેથી તે બ્રાહ્મણ ઘેરથી નીકળ્યો, તે રસ્તામાં ચાલતાં ચાલતાંબી મોટેથી બોલતો બોલતો જતો હતો, તે એક ખેતરમાંથી ચાલી જતો હતો તેટલામાં ખેતરના ઘણી ખેડૂત હતો તેને પેલા બ્રાહ્મણને પ્રુછ્યું કે બાઈ ! આટલી સકાલ સહવારમાં વાહાણું પણ નથી વાળું ને તું ક્યાં આમ બડબડતો ભય છે ? બ્રાહ્મણે કહ્યું કે “ આપણી નગરીના રાજા બોજે ભહેરનાયું કરેલું તે તો તું ભણતો હશે ? તેને આજે દરબાર ભરાશે ને જેની કવેત સારી હશે તેને ધનામ મળશે. ” ખેડૂત કહે છે કે “ બાઈ ! તને ઈનામ મળી રહ્યા બાદ રાજા આગળ અરજ કરશે ને મને બોલાવશે. ” બ્રાહ્મણે કહ્યું કે “ વાઈ, ” કહી ચાલતો થયો. રસ્તે જતાં બ્રાહ્મણના મનને વિચાર થયો કે ખેડૂતે કહેલું હું કહું અને માફ ઈનામ મેળવેલું રદ ભય તો ? માટે નહિ કહીશ. મનથી એવું વિચારી દરબારમાં જઈ નમસ્કાર કરીને પછી ઉપલી કવેત કહી, જેથી બોજરાજા ખુશ થયો અને ઈનામ મળ્યું. બીજાઓનેબી મળ્યું. તે જોઈ બ્રાહ્મણે કહ્યું કે “ રાજા સલામત, હું હમણાં આવતો તો તે વખતે એક ખેડૂતે દરબારમાં તેને બોલાવેલો એમ કહેલું છે, તેથી આપની પરવાનગી હોય તો બોલાવું. ” રાજાના હુકમથી વજરે તેને બોલાવ્યો જેથી ખેડૂત આવ્યો અને કહ્યું કે આ કવેત નીચે મુજબ છે.

કુલ તો ગુણકા, દુધ તો માયકા;

રાજા તો મેધરાજા, જ્યાર રાજા કાયકા.

અર્થ—એટલે કે કપાસના કુલ જેવું બીજી કુલ નથી કે જે વગર રાય નહિ અને

મેં સર્વ અખતયાર સોંખ્યો છે તેથી જેહાંન ખુશી છે. એ સફેદ હવા છે, તે હવાથી બ્યારે વાદળાં ફરીયામાં આવી, પાણી લઇ ઉપર ચઢે અને આસ-માનસે લાગી પોતાના હાંઘામપર પાણી રેડે, જેહાનમાં ધણી મેહેરબાની કરે. જે વર્ષાદ નહી વર્ષે તો એક પણ આદમી જીવી શકે નહીં. વર્ષાદથી આલમ આપ્પાદાન છે, આલમનું માએયું તે વર્ષાદનું પાણી છે, તેથી ખલક ખુશાલ દીલ બેરીકર થાય, સર્વે જમીનની ઉત્પન્તી વર્ષાદના પાણીથી છે, એનો ફાયદો ધણો છે, તેજતર તીર યજ્ઞનું તમામ કામ બક્ષેશનું છે. જેમ વર્ષાદ વધારે વર્ષે તેમ નદી, તલાવ, ફરીઓ, ચસ્મા, કુવા, ખાડી, સર્વે પાણીની વૃદ્ધિ થાય છે. તેમ આલમને ખુશી ધણી થાય. જે કોઇ ખીમાર થાય અથવા મરવા પડ્યું હોય તેવારે તીર યજ્ઞને દોઆ કરે, જે કાંઇ હાજત માંજે તે રવા થાય, તમામ આદમીનો અખતયાર તીર યજ્ઞને સોંપેલો છે. આદમીઓની જાતમાં રવાન તથા જીવ તેજતર તીર યજ્ઞ રાખે છે. તમામ આદમીઓની ઉમર એ યજ્ઞ બ્યાદે કરેચ જેવારે કોઇ મરવા પડ્યું હોય તે તેજતર તીર યજ્ઞને અરજ કરે તો ઉમર દરાજ ( વધારે જીંદગી લાંબી થાય ) થાય, એ ખેરાત કરવી રવા છે, ખેરાત કરી દોઆ માંજે તો મોરાદ હાંસલ થાય. ખલકની ઉમેદ અને ઉમરદરાજી તીર યજ્ઞને હાથ છે.

**ગોશ યજ્ઞ.**

આ નારીજાતી યજ્ઞ અતિવૃદ્ધિ કરનાર, કૌવત આપનાર, તનદુસ્તી આપનાર, આગાહી કરનાર છે. આ યજ્ઞ બેહેમન અમેશાર્પદના ગોશ્પદોની પાસખાન છે, એક રાતમાં સાતવાર ગોશ્પદોની ચોક્કી કરે છે, જેથી નાપાક હેરેમન તેમને ફતવા આપી શકતો નથી. તેમજ એ યજ્ઞ સર્વ પાદશાહોને

કપડાં વણાય સીવાય નહી તે કુલ બહુ ઉપયોગી છે. વળી માયના દુધ વગર બાલકને સંતોષ થાય નહીં, અને મેઘરાજ જેવો રાજ બીજો આ પૃથ્વીપર નથી. એટલે કે વર્ષાદ વર્ષે નહીં, ધાન્ય, તરકારી, લીલાંતરી પાકે નહીં, ટોરદાખર રહે નહીં, ઈનશાન જીવે નહીં, ધણી આ દુનિયાનો ઇનશાન રાજ શું પાદશાહી કરે? આથી રાજ ભોજ ગુસ્સે થયો, પણ વજરે સમજાવ્યો કે એ ખરૂં કહે છે. વિગેરે.

ખેડૂતે વધું કહ્યું કે જો રાજ, મને કંઈ બીજા તારા રાજમાં કમી નથી, હું બિલીવાડી કરી માંજે સ્વતંત્રપણે ગુજરાન કંઈ છું અને જે તકદીરનું નીમક રોટલી મળે છે તેપર સંતોષ પકડું છું. મને કંઈ એમ નથી કે તારા અપમાન માટે આ મેં કહ્યું હોય એમ નહીં માનહું, જેથી રાજનો ગુસ્સો શાંત થયો. વજરે પણ કહ્યું કે રાજ એને ખરેખરે ઈનામ ઘટે છે. તેથી થોડીક જમીન રાજ તરફથી ખેડૂતને ઈનામમાં મળી. મેઘરાજ વગર દુનિયા અટકી પડે એમાં નવાઈ નથી.

મગ્ન કર્તી.

ચારી તેમજ મદદ આપનાર છે, એ દીને ખુખીનાં કામ કરવાં, રામશની કરવી, જથ્થા સહૈક ભેવી, ખુશાલી કરવી, નવાં કપડાં પહેરવાં, ઓસડ નહીં કરવું, ફરજંદ આવે તે નજીમી હોય, આગરી પડે તે સેનામી સાફ થાય, ખવાખનું ફળ દીન (૨૦) માં ફેલે, કોઈ નાસ્તી જાય અથવા વસ્તુ ગુમ થાય તે પાછી નહીં આવે, ખખર સાંભળે તે જીટ્ટી હોય, એ રોજ ગોશ્ત-મસ્ત બહુને આરાધના કરે તો તુરત મુરાદ ફળે સુખ મળે.

### ગોશ્ત યજ્ઞની સફેત—

જરતોસ્તે દાદાર અહુરમજ્દને પુછ્યું જે અગ્ને પેદા કરનાર અને વૃદ્ધિ કરનાર મીનો તું મને કહે કે ગુશરંગને તે શું શુ કામ સોંપેલું છે. તે મને કહે, પાક દાદારે જવાબ દીધો જે અગ્ને જરતોસ્ત, તું સમજ કે બેહેમન અમેષાસપંદની પેદાયશ મેં ગોશરંગને સોંપીય. તમામ ગોશપંદ મુર્ગ તથા પંખી સર્વનો પાસખાન છે એ જો રંગ સખ્તી ખેરે નહીં તો બદ હવાઓ ધણું નુકશાન કરે અને ધણા ફતવાઓ આવે. બેહેમનની ખલકને રાખનાર ગોશરંગ જેવી નહીં હોય તો વાધ વરૂની ચુંગાલથી એકબી ગોશપંદ બચવા પામે નહીં એ નારીબતી ફરેસતો છે. જમશેદ પાદશાહે હારેમન સાથે લડાઇ કરી દોજખનો દરવાજો બંધ કરીધો, તેથી ૭૧૮ વર્ષ વેર મોહોત આ કુન્યાથી નાખુદ હતું, પણ છઠ્ઠેરે (ઉદરડીએ) દોજખનો પાયો કોતરી દરવાજો પાડી નાખ્યાથી દોજખનાં બારણાં ખુલ્લાં થયા જે કયાંમત વેર રહેશે.

તેમજ ફેદુન પાદશાહે ગોશમજ્દની મદદથી જોહાકને કેદ કર્યો, જે દેમાંવંદ કોહપર તાંગીઓ હતો. વળી કઝેખુશર પાદશાહ પોતાના બાપ રથાવક્ષનો કીનો ભેવા થકી અફરાસીઆબને હરાવ્યો ત્યારે કઝેખુશરના હાથથી બચી અફરાસીઆબ નાસવા લાગ્યો ત્યારે ગોશયજ્ઞે આ અફરાસીઆબને હોમ દશતુર પાસે પકડાવીને કઝેખુશરને હવાભે કર્યો હતો. આથી ગોશ્ત યજ્ઞ મુશ્કેલીનો તાળનાર છે. સાચા દીલથી આરાધના કરનારને મદદ આવે છે. આ યજ્ઞ નારીબતી ફરેસતો હોઈ હોંમતે બહાદુર છે, તેજ મીબજ અને ઉતાવળ્યુ કામ તેમજ મોટાઇનો દરજ્જો મેળવે એ એનો ખુખ્ય હેતુ છે.

### કઝેખ-મેહર-દાદર યજ્ઞ.

એ દીને ગોશ્ત કરે, નખ, વાળ, ઉતારે, સલાહ સોખત કરે, જમીન ખરીદ કરે, ઇમારત બાંધે, બાળકને નીચાળે મુકે, ખુદરતને નામે સેતાએશ બંદગી એ દીને કરવી, ફરજંદ આવે તે દાનાવ હોય, ખવાખની તાસીર તેજ દીને ફળે, ખખર સાંભળે તે સાચી હોય, નાહસી જાય તે

નહીં આવે, લડાઈમાં સુલેહ કરાવનાર આ યજ્ઞ છે. એ રોજે બરીબમાં નાણું વહેંચવાથી આફત ટળી જાય છે, બંદીખાને પડે તે ધણા હઠાડા રહે.

**મેહેર યજ્ઞ—**

આ યજ્ઞ મેહેર બર્ષો છે, એનો સાથી રામ યજ્ઞ છે. એ મેહેર યજ્ઞ શારીરિક અને નીતિવાન રૌશનીપર મવક્કલ છે. એ નીતિમાં રૌશનીના રૂપમાં સ્વચ્છતાઈ, પ્રમાણિકપણું, વચન, દોસ્તી વિગેરેનો સરદાર છે, આ યજ્ઞની બેઠક અલયુરજ પહાડપર છે.

એ દીન મીઅજ્ઞ કરે, જે કોઈ આબજરી પડે તો તે મેહેર નીઆ-એસ બણે તથા બણાવે, એ દીને મેહેરની નીઆએસ, દરન, બાબ, કર વાથી આફત ટળે છે. એ દીને ઘોડે સ્વારી કરે, શીકાર કરે, જમીન ખરીદ કરે, એ દીને બઠન સાફ કરી નવાં વસ્ત્રો પહેરવાં, ખેતીવાડી કરવી, બીજ રીપે, એ દીને યુમાયલી ચીજ નહીં મળે, ફરજનું જન્મે તે નેકબખ્ત હોય, સાંભળેલી ખબર જુકી હોય, ખવાખનું ફળ દીન પાંચમાં ફળે.

**મેહેર દાવરની સેફત—**

પાક જરતોરતે અહુરમજ્ઞને પુછ્યું કે મેહેરદાવરને શું કામ સોંપ્યું છે. અહુરમજ્ઞે કહ્યું કે અલયુરજ પહાડપર આ યજ્ઞ દાવરી કરે છે. ઇનશાનના મરણની આહારમની બામદાદે તેનો ઇનસાફ થાય છે ત્યારે હીસાબ સુમાર થયેથી બેહેસ્તી રેવાનોને બેહેસ્ત તરફ અને દોજખીઓને આસમોગને સોંપે છે, એ પોતે સચ્ચાઈપર મવક્કલ છે. કોલ આપી ફરે તેને મેહેર દરજ્જોનો ગુન્હો લાગે.

**સરોશ યજ્ઞ—**

સરોશ રોજને દીન સેતાએસ બંદગી કરવી. બીજાં કામ નહીં કરવાં, નવાં કામ નહીં શરૂ કરવાં, જે કરે તો ધાત થાય, છેવટ પસ્તાનું પડે. એ

૧. જમારૂં કેતાબમાં અને અવસતામાં તેમજ જરતોરતી ધર્મ ફરમાનોમાં દેખાડે છે જે જરતોસ્તી ઇનશાન ગુજરે તે તેની કરણી સુજબ સાફ હોય તે બેહેરતમાં સુખ જીએ અને 'પોટું' કામ કરેલું દોજખમાં જાય છે ને આનંદ દેખે છે વિગેરે. હવે ખુદરતી રીતે આપણુ ઇનશાનને ખ્યાલ થાય છે કે જ્યારે જરતોસ્તીઓ એમ છે ત્યારે બીજી કોમમાં ખુદરતે પુનર્જન્મ અને ફરી ફરીનો અવતાર કેમ બતાવ્યો છે ? કંઈ દરેક અવતાર થયા પછીજ પારસી યહંને બેહેરતમાં રહેતા હશે ? વિગેરે વિગેરે મનને શંકા ઉપજે છે. વળી સંસ્કૃત પુસ્તકોપરથી તેમજ બીજા ધર્મોનું વાંચણ વાંચ્યાથી અને અવસતાથી માલમ પડે છે કે ખુદરત તે આ દુનિયાના તેમજ સર્વે પેઢાયસના માખાપ સમાન છે ને ઇનશાન પોતે આ દુનિયામાં ધીમેલાં કાર્યોની કરણીને અનુસરીને બીજી દુનિયાનું સુખ મેળવે છે.

દીને ફરજદ જન્મે તે તોફાની, લાંબી જાંઘીવાળો અને ચાલાક હોય. એ દીને જે માંદું થાય તે જીવે નહીં અથવા લાંબા દહાડા માંદગી ભોગવે. જોયેલા સ્વપ્નાની તાસીર તેજ દીને ફળે, સાંભળેલી ખબર ખરી ફરે, ખોવાયેલી ચીજ જલદી જડે, એનો હરીફ હેશમ દેવ છે. એ દીને બંદીખાને પડે તે સેતાબ છુટે.

### સરોશ ચળદની સેફત—

જરતોસ્તે પુછેલા સવાલના જવાબમાં અહુરમજ્દે જવાબ દીધો જે સરોશ ચળદ એ કામ કરે છે જે આ દુન્યામાં ફરેજ સાતવાર ફરે છે, અને બંદા તરફથી વડી સરોશ યસ્તની આશા રાખે છે, પણ જે ધરમાં સરોશ યસ્ત બચ્ચાતી નથી ત્યાં સેતાનખાજ ફાવે છે. રાત્રે ૧૦૦૦ દેવો બંદાને ફરેખ દે છે ત્યારે પાક સરોશ ચળદની પુરશી આગળ જે મુરખ છે તેની પીઠપર સરોશ હાથ ફેરવે છે, તે વાસે છે, તેની પછી આ દુન્યાના તમામ મુરખ વાસે છે ને તુરત હારેમન નાસે છે, તેથી વાસતા મુરખને મારવો એ નારવા છે. એનો હરીફ હેશમદેવ ફરે રાત્રે ધનશાનોને ફરેખ આપી પુરાઈપર ધસડે છે અને મરણ બાદ ચીનવત પુલ પાસે આવી તેના રવાનને કમંદથી પકડી દોળખ તરફ ધસડે છે અને આળખ દીએ છે.

૧. આ દેવને ગુસ્સાનો દેવ અવસતામાં કહેલો છે. ફરેક ઈનશાનમાં ગુસ્સો થાય છે તે અંશ આ બદ હવાથી છે. વળી નમાસ્પીમાં કહે છે કે એ દર રાત્રે ફરેખ આપે છે વિગેરે. તેનો ખુલાસો જે સૂર્ય અસ્ત પામ્યા પછી તેની રોશની વગર બદલવાનું જોર થાય. જેથી સારાં કામોની આશા નહીં રહે.

૨. ચીનવત પુલ માટે અવસતામાં જળબલ લખાણ મળે છે કે માણસના મરણ બાદ પેલી દુનિયામાં જવા માટે આ પુલ છે. કેટલાકો એમ માને છે કે સાત બેહેસ્ત આસમાનની ઉપર છે અને ઉત્તર દીશાએ સાત દોળખ આસમાને છે.

ધર્મ સંબંધી લાંબા અભ્યાસ કરતાં તેમજ બંદગી વિગેરેના બળથી અવસતા લખાણ મુજબ જણાય છે, કે આ દુનિયાની ઉત્પત્તિમાં શરૂઆતથી બે મીનો છે. એક લલાંનો ઉપરી છે જેથી લલાઈ નીપળે છે. તે સપેનતમઈન્યુસ કહેવાય છે. જ્યારે બીજો અંત્રમઈન્યુસ જે બદલવા છે જેથી લલાં કામોની અને ઉત્પત્તિની આશા નથી. સપેનતમઈન્યુસ જીંદગી કરનાર છે. દુનિયાની આબાહી સુખ ઈચ્છે છે. જ્યારે અંત્રમઈન્યુસથી બરબાહી અને કુસંપ છે. જ્યારે સપેનતમઈન્યુસથી સાત બેહેસ્ત પુદ્ગલી થયાં, જ્યારે અંત્રમઈન્યુસે સાત દોળખ જમીનમાં ઉત્તર દીશા તરફ બાંધ્યાં. જ્યારે આ ચાલ જાંઘીમાં ફરેક ઈનશાન સમજે છે કે સદ્ગુણથી ફાયદો અને દુરગુણથી ગેરફાયદો છે પણ તે સંપૂર્ણ લવસાગર પાર ઉતરવા માટે સદાએ

### ૨૨ને રાસ્ત ય.જદ—

આ ય.જદ સચ્ચાઈ અને ઇનશાફર મવક્કલ છે. એ દીને મીઅજ્જહું આફરગાન કરાવે, ખુબીનું કામ કરે, રાસ્તી બોલવું, દવાઈ ખાવી, ફરજદ આવે તે નેક કદમ હોય, ખવાબની તાસીર દીન (૧૫) માં ફૂળે, જે કોઈ બીમાર થાય તે જલ્દી સાફ થાય, શુમાયલી ચીજ હાથ નહીં આવે, સાંબળેલી ખખર સાચી હોય, એ દીને ૨૨ને યશત બણે તો સવાબ મળે.

### ૨૨ને રાસ્તની સેફત—

જામાસ્પી મુજબ એ ય.જદને મેહરદાવર, આસતાદ અને સરોષની સાથે મરણ પામેલાઓના આત્માનો હીસાબ તપાસનાર તરીકે નેમેલો છે. આ મીનોઈ, બેડસ્ત, અહુરમજ્દના મુકામો, અને ગ્રહોના મુકામોપર હાજર રહે છે. એ ય.જદ ગુનેહગારોને ઉગારવા રેહેમ દીલથી ખનતું કરે છે. પણ ખુરા દોજખીઓને બચાવતો નથી. પણ જે રવાંનના ગુનાહ તથા સવાબ સરખા

સફગુણ શાથી દરેક ઇનશાનથી થઈ શકાતું નથી અને જ્યારે કોઈની ઇનશાન ફોરોશ કરે તો બદલવાનાં ફરેબ ગેબી થાય જેથી સીલસીલાખંધ આખી જાંઘી કાંઈની ઇનશાન સર્વ સફગુણથી ભરપુર કરી મીનોઈમાં જલ્દીજ પહોંચે એમ નથી. વળી મીનોઈ દુનિયા તે આસમાન ઉપર નથી પણ જેમ એક શહેરથી બીજો શહેર જઈએ અને વચ્ચે નદી આવે તો પુલ બાંધેલો હોય છે તેપરથી પસાર થવાય છે તેમ આ ગેતી અને મીનોઈ દુનિયા વચ્ચે ચીનવત પુલ છે અને તે દુનિયા પણ આ દુનિયા માફકજ છે. કેટલાક વિકાનો એવું કહે છે કે હાલનું કાલંબા શહેર જેને અસલ હાંદુઆમા રાવણની લંકા કહેતા, અને અસલ અવસતાનું જરનેગાર શહેર કહેતા. તે કાલંબાને માર્ગે જતા દરીઆમાં પાણીમાં વંતોલીઆનો વમલ છે અને તેથી વહાણોની આવબ નહીં થાય ને તોફાનમાં વહાણ નહીં વીતલાય તે કારણે લાં એક બાધકામ કયું છે.

જે એ વમલ ભાગે તો ત્યાંથી મીનોઈ જવાનો રસ્તો છે અને આગળ ઉપર ખુદરતી તેવા જીવો ઉત્પન્ન થઈને તે શોધ થશે; અને ખુદરતી આ વમલ ભાગશે. તેમજ કાલંબાએ જેમ અમેરિકાખંડ શોધી કાઢ્યો. તેમ આ મીનોઈ દુનિયાની શોધ કરશે. અને મીનોઈ તથા ગેતી તે હાલ જેમ સાત ખંડ છે તેમ થશે.

વાંચનાર વિચારશે કે અવસતામાં જાબબ મીનોઈ દુનિયા માટે લખાણો છે પણ તેની આજ દીન સુધી શોધ નહીં થઈ તો ઉપર લખેલું કંઈ કલ્પનાશક્તિ હશે. પણ બેહરત તેમજ મીનોઈ માટે આ કેતાબમાં “દુનિયાની ઉત્પત્તિ” એ લખાણ વાંચવાથી સમજ પડશે. અને આખું પુસ્તક વાંચતાં સંપૂર્ણ સમજ પડશે.

હોય તો તેને હમેશ્તગાંમાં મોકલે છે. હમેશ્તગાંમાં દીવસે ગરમી અને રાત્રે ઠંડી પડે છે, તેમજ તે જહાંન આસમાન જમીનની વચ્ચે છે. એ રોજ રશ્ના યસ્ત પઢી, પછી આફરગાન કરવું રવા છે. ખુદ ખુદરત રાસ્તી યસ્ત સાહેબનો આ દીવસ ગણાય છે.

### ફરૌખ ફરવરદીન યજ્ઞ—

આ યજ્ઞ સર્વે અશો માણસોના ફરૌહરૌપર મવક્કલ છે. તેમજ બેહેસ્તનો નેધેહયાંન અને ફરતા રંગને પાસયાંન છે. એ દીને ગોશ નહીં ખાય, અશો રવાનનાં દરૂન કરે, હરેક કામકાજ રૂડાં કરવાં, સફર કરવી, કોઈને અનામત નહીં આપવી, સોગંદ નહીં ખાઈએ, નવાં કપડાં પેહેરવાં, વેતરાબ્વાં, ફરજંદ આવે તે નેક-અખ્ત હોય, ખવાખનું ફળ દીન (૮) માં ફળે, આબરી પડે તે ધણા દહાડા બીમારી ભોગવે, ખબર સાંભળે તે સાચી હોય, જે નાસી જાય તે સેતાબી હાથ લાગે, એ દીન ધર્મે કરે તો મુરાદ પામે. એ દીને ફરવદીઆન જઈને કુટ બણાવાનો ચાલ છે.

### ફરૌખ ફરવરદીનની સફેત—

આ યજ્ઞ કેરેસાસ્પ પેહેલવાનતા કાલખુદની નીગેહયાની રાખે છે. તથા હોશેદરમાહ, હોશેદરઆમી, અને શૌસીઓસ એ ત્રણ પેગમ્બરો માટે નીગેહયાની કરે છે. એ અશોનાં ફરૌહરૌની નીગેહયાની કરે છે. આ યજ્ઞ અશો ફરૌહરૌનો ઉપરી હોવાથી અસલ વખતથી આ રીવાજ જર-તોસ્તીઓમાં ચાલુ છે જે ફરવરદીન રોજને દહાડે, ફરવરદીઆન જઈ (દોખમાં નજદીક જઈ) મીઅજ્ઞ બણુવી, બણાવવી અને યુજરેલાંઓની આરાધના કરવી. “એથી સવાબનો હબેરો હાંસલ થઈ નડત ફર થાય છે.”

### \* બેહેરામ યજ્ઞ.

એ દીન ખુશાલીનું મીઅજ્ઞ આફરગાન કરાવે, જે હાજન ખુદાતાઆલા

૧. ધણા વિકાનો એમ કહે છે જે એ હમેસ્તગાં બેહેસ્ત તે આ દુન્યામાજ છે, જે બીચારાઓને ધરખાર વગર રહેવું પડે અને દીવસના સૂર્યના તાપમા રખડી બીખ માગી પેટ ભરે અને નાવારસ હોવાથી રાત્રે ગમે ત્યાં યોગાનમાં પડી લઈ છે. તે ખરેખરે ‘હમેસ્તગાં’ છે.

૨. ફરૌશો મોબેહોનું કહેવું એમ છે ખરૂં પણ ખરી રીતે જોતાં નડતઅને દુઃખદે તેમજ કોઈબી પ્રકારની મુશ્કેલીમાં “અશો હોમ યજ્ઞ” ની આરાધના (યજ્ઞરોને જશન દરૂન બાજ હોમ યજ્ઞનાં) કરવાથી મુશ્કેલી ટળે છે.

૩. બેહેરામ યસ્તના પેહેલા ફશ કરદામાં બણે છે જે બેહેરામ યજ્ઞ ફશ બતની મુરતે આદમીની મઠે આવે છે, પેહેલા કરદામાં કહે છે જે “અહુરમઝ્ઞના પેદા કરેલા સખત ખુશનુમા પવનના રૂપમાં લડીને જાય છે.”



પાસે માંગીએ તે સેતાળ આપે, સફર કરવી, હરેક કામ કરવાં, ફરજદ આવે તે બખ્તાવર અને નજુમી હોય, જે કોઇ એ દીને આગરી પડે તે મરે, અથવા તો ધણો રીએ, ખવાખનું ફલ દીન (૭) માં ફળે, ખખર સાંભળાયે તે સાચી હોય, ધુરા અહની નડતર હોય તો આ ચસ્ત બણે છે જેથી નડતર ફર થાય છે.

કરદો ૨ ને. “ બેહેરામ, ચન્દ સોહામણાં, પીલા કાનવાલા, સોનેરી સીંગડાં-વાળા, ગોધાના શરીરમાં દોડી નય છે, તે સીંગડાપર ખુબસુરત અમ બેઠેલી હોય છે.”

કરદો ૩ ને. બેહેરામચન્દ, સફેદ ચા કીરમજ રંગનાં સોહામણાં, પીળા કાનવાળા તથા સોનેરી પાખરવાળા ઘોડાના શરીરમાં દોડી (મદદે) નય છે.

ચાથી વખતે બેહેરામ ચન્દ, બારખરદાર પાળવા ભેગ, ઝડપથી દોડતા, જોરાવર, આગળ પગલાં ભરનાર, માણસનો માલ લઈ જનાર, જીવધન લઈ જનાર, એવી સીકતનાં ઉટના શરીરમાં ચાલીને નય છે.

પાચમી વખતે બેહેરામ ચન્દ, સામે ચનારા તીક્ષ્ણ ફાંતવાળા બહાદુર તીક્ષ્ણ ખરીવાળા, એકદમ મારનાર, જોરાવર, મજબુત બાંધાનાં, આસપાસ જનારા હુકરના શરીરમાં ચાલીને નય છે.

છઠી વખતે બેહેરામ ચન્દ, ખુબસુરત પંદર વર્ષના, ચળકતી આખવાળા, નાધલી એડીવાળા, સોહામણા માણસના શરીરમાં ચાલી નય છે.

સાતમી વખતે બેહેરામ ચન્દ પાંખ ફફરાવતા, નીચેના ભાગમાં જોરાવર, ઉપરના ભાગમાં જખમ કરે એવા પક્ષીના શરીરમાં ઉડીને નય છે.

આઠમી વખતે બેહેરામ ચન્દ, જંગલી, સોહામણા, નીચે વળી ગયલાં શિંગડાં-વાળા મેંઢાના શરીરમાં ચાલીને નય છે.

નવમી વખતે બેહેરામ ચન્દ, ટકર મારનાર, સોહામણા, તીક્ષ્ણ સીંગડાંવાળા, બકરાના શરીરમાં ચાલીને નય છે.

દશમી વખતે બેહેરામ ચન્દ, નુરવાલા, સોહામણા, સોનાની મૂક સાથેની ચેચવાળી તળવાર રાખનાર, હોરમજદના પેઢા કીધેલા પેહેલવાનના શરીરમાં ચાલીને નય છે.

ખેરહેલુ અવસતા બા માએની કા. એ. કાંબાકુત.

આ ઉપરથી અનુમાન થાય છે કે જ્યારે બેહેરામ ચન્દ દશ ભતની સુરતે ઈશાનની મદદે નય છે તો પુનર્જન્મ યાને ફરી ફરીને ઈશાનનો અવતાર હોવા જોઈએ. એક અથવા આડકતરી રીતે જોતાં સર્વ શક્તિવાન પોતે તો એકજ છે અને સર્વ જીને તે માલેકથીજ છે. અને કરણી મુજબનું હરેક ઈશાન બેલી ખાય છે. હરેક ઈશાનની કરણીજ તેને આરે રહે છે. કરણી મુજબજ તે મદદ પણ મેળવી શકે છે. આપણાં અવસતાનાં ભેદી જાણણા એવાં છે જે એકથી અનેક અર્થથી બરપુર છે. કેથેબી ખુદ્દુ જાણણ એમ મળતું નથી કે “ પુનર્જન્મ છે.” પણ ભેદી જાણણની મતલબ એવી સમજાય છે.

પ્રગટ કર્તા,

### બેહેરામ યજ્ઞની સંક્રાંતિ.

આ યજ્ઞ માણસોને ફતેહ આપનાર અને દુશ્મનોનો નાશ કરનાર છે. પહાડો અને ફરીઆનો પાસખાંન છે, જ્યારે દોળખી દેવો દુન્યામાં તોફાન કરે ત્યારે એ યજ્ઞ તેમને હતાવે છે, અને ઉશ્કેળેલ ગેહમાં સરૌષ અશોને અને આસતાદ યજ્ઞને બેહેરામ યજ્ઞ આ જોહાંન હવાલે કરે છે, જે કાંઈ આફત આવે या ખીમાર પડે તો બેહેરામ યજ્ઞ બધું સેતાબ મદદ મળે. જે દુશ્મન જોરાવર સામે થાય તો બેહેરામ યજ્ઞ પઢવાથી ફાયદો છે. એ દીન આતશ-આદરાન या આતશ-બેહેરામ જાળને ખુદાની બંદગી કરે તેને ધણી ફાયદો છે, જે કોઈ બે ધનશાનો વચ્ચે લડાઈ હોય, या જીમબેશ ચાલુ રહેતી હોય તો બેહેરામ યજ્ઞને આરાધે તો નડનર દુર થાય.

### રાંમ રોજ.

આ યજ્ઞ મેહર યજ્ઞનો સાથી અને વાતાવરણનો મવક્કલ શીરેસ્તો છે. વાતાવરણ માણસોનાં સુખ માટે અગત્યનું સાંધન હોવાથી એ યજ્ઞ સુખ, ખુશી, રાંમસની ઉપર મવક્કલ છે. ચેહારમની બાંમદાદે રવાંનને દસતગીરી કરીને લાઇ જાય છે. એ દીને જે ફરજદ આવે તે એબદાર આવે અને ખીમાર પડે, તે ધણી પીડા ભોગવે. એ દીને રાંમજની, ખુશી, વીવાહ આદરણી, હરેક રૂડાં કાંમ તથા અધરણી, ધમારત એ સર્વે કરવાં, ઓસડ નહી કરે, નખ, ફેશ લેવાડે, નવાં વસ્ત્રો પેહેરે. ફરજદ આવે તે એબદાર હોય. આજરી પડે તે નહી જીવે. ખવાબનું ફળ દીન (૮) માં ફળે. ખબર સાંભળ્યે તે જીદી હોય. જે કાંઈ વસ્તુ ગુમાય અથવા કોઈ નાહાસી જાય તે નહિ આવે.

### રાંમ યજ્ઞની સંક્રાંતિ.

રાંમ યજ્ઞ વાતાવરણનો અને પવનનો ઉપરી છે, અને અવસતામાં લખાંણુ છે કે 'બહો વાય' અને 'બદ વાય' બે છે.

'બહો વાય' તે 'રાંમ યજ્ઞ' પોતે છે. અવસ્તામાં જોજોજ લખાંણુ છે કે 'મીનો રાંમ' ખુરાકમાં લેહેજત દેનાર છે. જરતોસ્તી ધર્મનાં ફરમાંન મુજબ રવાંનની નેયતે ચેહારમની બાંમદાદે ચાર બાજ કરે છે. અરદાફરવશ, મીનો રાંમ, આસતાદ, રસ્ને, સરૌષ, અને બાંમદાદે ઝઝકલાંમાં દહમનો કરેલો કરે છે. એ મીનો રાંમની બાજ તે બહો વાયની આરાધનાં છે.

'બદ વાય' ની હકીકત લખાંણુ મળે છે કે 'વીજર્સ દેવ' અને 'અસ્તો વીષાતુ' નો એ સાથી છે. 'બદ વાય' તે 'મોહોતનો પેમાં ભાવનાર દેવ' છે (મુજરતીમાં 'જમ' કહે છે) વંદીદાદની પાંચમી પર-

મરદમાં જણાવે છે કે “ જ્યારે માણસનો અંત આવે છે ત્યારે ‘ અસ્તો વીધાતુ ’ તે સપ્સનો જન ગુમલાવી નાખે છે અને ‘ બદ વાય ’ તેને લઇ ચાલતી પકડે છે. ” ( વંદીકાદ )

હવારૂપે આ બન્ને યુરી સક્તિઓ કામ કરતી હોવી જોઇએ.

પ્રગટ કર્તા.

### ગોવાદ યજ્ઞ.

આ યજ્ઞ પવન ઉપર મવક્લ હોઇ જહાંનને વધારનાર અને હરેક ઝોરવર, ખુશબો, વાદળ, વરશાદ, ગોસપંદ પંખીનો સરદાર છે. એ દીન એવું કાંમ કરે જે તેથી ખુબી હાંસલ થાય. એ દીને યુનીઆદી તથા નહું કાંમ નહીં કરે. એ દીન ફરજંદ જાણે તે યુજર્ગ હોય, ખવાખની તાસીર સેતાય ફળે, સાંબળેલી ખખર સાચી હોય. નાહાસી જય તે ફરી નહીં આવે.

### ફગ્ગપ-દીન-કાદાર.

આ યજ્ઞ રાસ્તીનો ધણી છે. એનાથી રાસ્તી પ્રગટ થાય છે. એ સવાખ ઉપર મવક્લ હોઇ દીન ઉપર યુસ્તકીમ છે. એ દીને નવાં વસ્ત્રો પેહેરવાં તથા ગોસપંદ ખરીદ કરવાં. એ દીને વહુને ઘેર તેડે. કેશ ઉતરાવે, જોજીલ કરે, ફરજંદ આવે તે નેકતાલે હોય, દીઠેલા ખવાખનું ફળ માફું હોય. એ દીને હરેક ચીજ ખરીદ કરવી. માફું પડે તે જેહેંમત ખેંચે પણ જીવે.

આ યજ્ઞ ધનશાનને પાંચ વાત ઉપર ઝોસતવાર રાખે છે. પેહેલું ધનશાનના મનને થાય કે બલાઇ કરવી અને બેહેસ્તનાં કાંમ કરવાં. બીજું એ જે કીના કપટપર દીલ રહે નહીં. ત્રિજુ મનશની ખુબ રાખે, તેમજ પાકીજગીથી ચલાવે, ચોથું જે અક્કલની વાત હાંનાવોમે કરે. પાંચમું એલમ તથા અકલ તથા સવાખ આ ત્રણે ચીજપર દેલ સામેત રાખે, અને એમ સમજે કે મને સવાલ થોડું છે તો સવાલનું કાંમ ચોક્કસ કરે. આ દીવસે અફરમજદ ચરત બજાવાથી ફાયદો છે.

### દીન-કાવર-યજ્ઞ.

એ પાક દીનનો ધણી અને દેવોનાં કાલખુદ બાંજનાર નારીજતી ફરેસ્તા છે. એ દીન ખરફસતર મારે. એ દીને દીનનું હરેક કાંમ કરે. એ દીને જનમેલું ફરજંદ કમતાલે હોય ચા જલહી મરે. આ દીને સારાં કામો આરંભવાં નહીં. એ રાતે દીઠેલા ખવાખનું ફળ દીન (૧૦) માં ફળે. એ દીને ખોવાયલી વસ્તુ તથા નાહાસી અમલો આદમી પાછો લાય આવે નહીં. એ દીને સાંબળેલી ખખર બરોબર નહીં હોય. અથવા કવચીત સાચી પડે.

### દીન દાવર યજ્ઞની સેફત

આ નારીજાતી ફરેસ્તા ઉત્તમ ખોરાક આપનાર, પૌરોષકારી, સાહસીક, અને અશો છે. ફરેક ચીજનો સરદાર છે. દેવાનાં કાલપુદ માંજનાર આ યજ્ઞ છે. જે કોઇખી ઇનશાંનપર આકૃત હાંદેશો આવી પડે અને દીન-દાવરનાં નામથી યજ્ઞશને જશન દર્શન બાજ એક મનથી નેક નૈયતે કરે તો સેતાબ ફાયદો મહે. આ રોજ દીન ચસ્ત બજુવી ઘુરત આરામ થાય. ખબરદાર રહેવું જે નાહી પવીત્ર થઇ સારા વખતે ફક્ત કસ્તી કરીને, બીજી કંઇખી નહી બજુનાં, ફક્ત દીન ચસ્ત બજુવી બીજું સાથે બજુવાથી યુવચજુ અને જેરફાયદો થાય. બાદ રાસ્તીને રાહે ચાલે તો સુખી થાય. પણ તે પછી કપટથી આલ્યાથી પોતેજ હાંદેશામાં પડે છે. ‘દીન દાવર યજ્ઞ’ થી મીનો અને જેતી ખંને જહાંન રોશન છે. આ રોજ યજ્ઞશને, જશન, દર્શન, બાજ દીન યજ્ઞને નામે કરાચ્યાથી ધણો સવાબ છે.

### અર્પિસંગ યજ્ઞ.

આ જેતી અને મીનોઈ જેહાંનનો રખેવાલ હોઇ લક્ષમી ઉપર મવક્કલ ફીરેસ્તા છે. તમામ પાદશાહ તથા મોખેદોને પુદ્ધિ આપનાર છે. આ ખલ-કતની ઉપરની રંજ ટાળે છે. આ યજ્ઞની મદદ વડે સર્વેતમાન જરેતોસ્ત સાહેબે દીન આસ્કારા કરી હતી. દાદાર આહુરમજ્દેએહેસ્તનાં પુન્યનો ખર્ચનો આ યજ્ઞને હવાલે કર્યો છે. એ દીવસે હરેક જજુસ ખરીદવી તથા વેચવી સારી. એ દીવસે સેઆદી ખુશાલી નહી કરીએ. જે આગરી પડે તે ધણો દીવાનો થાય. ખવાબનું ફળ દીન (૭) માં ફળે. સાંભળેલી ખબર જુડી હોય. ફરજદ આવે તે શુભ હોય, જે કોઇ નાહાસી જય અથવા હરેક કાંઇ શુભ થાય તે હાથ નહી લાગે. આદમીઓની રંજ, શકિત, આ યજ્ઞ ઘુરત ફર કરે છે. મીનો અર્પિસંગને તુર તથા જેખાઇ ખુદરતે આપી છે જે દુન્યાની ચારીએ પુગે. દુન્યાનાં ખર્ચનાં પર મવક્કલ આ યજ્ઞને કર્યો છે.

### આસતાદ રોજ.

આ યજ્ઞ અલપુરજ કોહ ઉપર છે, રશને રાસ્ત, મેહેર, અને સરોષ યજ્ઞ સાથે ચીનવદ પુલપર રવાનનો ઇનસાફ કરે છે. એ દુન્યાઇ ન્યામતોને આખાદી આપનાર અને તેમની વૃદ્ધિ કરનાર છે. એ દીન મીઅજ્ઞ કરે. ઘોડા, ગાયો વિગેરે જે જાનવરો હોય તેની જાતને મેળવે, જેથી તેને ફરજદ નેક થાય. સવારી સારી આપે, એ દીને ખુશાલીનું કાંમ કરે, સફર કરે, જે ધણી ખુબ હોય, એ દીને આદરણી કરે, એ દીને ફરજદ જણે

તે પહેલાં ઢાઢાપર મુકલેસ હોય, પશુ પાછળથી રાજી પામે. ખવાળ દીઠાનું ફળ એ દીવસમાં ફળે. સાંભળેલી ખબર સાચી હોય, આબરી પડે તે સેતાળ સાફ થાય. જે કંઈ વસ્તુ જાય તે જલદી પાછી મળે.

### મીના આસમાન.

આસમાન યજ્ઞ તે આકાશનો એ યજ્ઞ પાસળાંન છે. અને નવ ગ્રહ તેમજ બાર રાશિઓનો સરદાર છે. તમામ ધાતુઓપર મવક્કલ છે અને સાતે કેશ્વરોનો સરદાર છે. એ દીને સર્વ કામ કરીએ, ગોસલ કરીએ, ફરજદ આવે તે નેકળખત હોય, જે કોઈ નાહાસી જાય તે સેતાળી વાતમાંથી પાછો હાથ આવે, ખવાળનું ફળ એજ દીને અથવા આઠ દીને ફળે, ખબર સાંભળ્યે તે સાચી હોય, એ દીને લાંબી સફર કરે, કંઈ માલ વેચે તેમાં લાભ થાય, શોકાર કરે, ઘોડાપર સ્વારી કરે, કાગળ મોકલવાં હોય તે મોકલે, ગોસલ કરે, નવાં કપડાં પહેરે.

### જમીઆદ યજ્ઞ.

આ યજ્ઞ જમીન, પાહાડો તથા ખોરહનો સરદાર છે. એ પાદશાહ તથા દસ્તુરોને અક્કલ આપે છે. મરણ પામેલાઓનાં કાલબુદ્ધી નેઘેહ્યાંની કરનાર એ યજ્ઞ છે. એ રોજ સારાં કાંમો આરંભવાં હીક. એ દીને ઓસડ કરીએ. એ દીને ફરજદ જન્મે તે નેકળખત હોય, આબરી પડે તે જલદી સારો થાય, સાંભળેલી ખબર સાચી હોય, ખવાળ દેખે તે સેતાળી ફળે.

### મીના મારેસખદ.

આ યજ્ઞ પવિત્ર અવસ્તા કલામોપર મવક્કલ હોઇ આશા અને સખાવતનો ધણી છે. એની સરદારી તળે આસમાન છે. આસનીદે ખેરદ અને ઓશો સફતે ખેરદ આ યજ્ઞને ખુદરતથી મલી છે જેથી દેવ ખસલત આદમીની જાતમાંથી દુર થાય. એ દીને નવાં કપડાં દરજી પાસે વેતરાવે અને નવાં કપડાં પહેરવાં હોય તો પહેરે. સાદી, વીવાહ, હરેક ભલાઈનું કાંમ કરવું, ફરજદ આવે તે નેકળખત હોય, નખ, કેશ, ઉતરાવે, કાગળ મોકલે, સલાહ સોહોખત કરે, સાંભળેલી ખબર સાચી હોય, નાહાસી જાય તે હેરાંન થાય, ખવાળનું ફળ તેજ દીને ફળે.

### અવેરાંન યજ્ઞ.

આ યજ્ઞ રાક્ષીનો સરદાર હોઇ, અહુરમજ્દનાં તખ્તનો ઉઠાવનાર છે, ધાતુઓનો ધણી છે, અહુરમજ્દે જરતોસ્તને કહ્યું છે કે સતરપાયા અને

માહાપાયા એ એહેસ્ત \*અનેરાંનને સેપિલાં છે. ચીનવત પુલનો પાસખાંન અને અશો ફરૌહરની ચારી કરનાર છે. આ યજ્ઞદેશની કરનાર છે. એ દીને ખુશાલી કરે, તન સાદ કરે, સલાહ સોહોખત કરે, ફરજંદ જન્મે તે ધણું જોરમંદ હોય માલ ખરીદ કરે, પોતાનું લેહેણું હોય ત્યાં મગિ, જે કામ કરે તે સાઈ થાય. આદરણી કરે, ફરજંદ આવે તે જીવવું મુશ્કેલ પડે. ખવાખતું ફલ દીન (૧૧) માં ફળે. ખપર સાંભળે તે સાચી હોય. આ યજ્ઞને હોમ પાલા સાથે સંબંધ છે.

**હોમ યજ્ઞ**—આ યજ્ઞ મનુષ્ય જાતનાં જીગરને તુરનો બક્ષનાર તથા એની બંદગી કરનારને નવાજનાર છે. એને વીવધાંન, આયવિઆંન, તથા અશરત અને પોઉકસસપે ઘણો આરાધ્યાથી તેમને ત્યાં જમશેદ, ફરેહુન, કેર-શાસ્ય અને જરતોસ્ત જેવા મહાન નરો અવતર્યા હતા. ખીમાર માણસ એને આરાધે તો તેનું દરદ દરે થાય. તેમજ જોને ફરજંદ થતાં નહિ હોય તે જો એની આરાધના કરી એને નામે સખાવત કરે તો મુરાદે પોહોચે.

**ખુલાશો.**

આ યજ્ઞનો રોજ નથી પણ અમેરદાદ રોજ મોહોતી હોમ યજ્ઞ બજાવાથી મુરાદ ફળે છે. હોમ યજ્ઞ અને ગોશ યજ્ઞની મદદવડે નવ-જવાંન કમ્બોખુશર પાદશાહે નાપાક અફરાસીઆખને કુસ્તીનાં બંધે બાંધ્યો હતો. (વાંચો ગોશ યજ્ઞની સેફત આ કેતાબમાં ત્રીજા ફારમખાં છે.) જો કોઇ કુમારી કન્યા હોય અને અશો હોમ યજ્ઞને આરાધે તો ખુબસુરત હોમ ધનામ દાખલ એક લાયક બરથાર બક્ષે. રોજની અને ફરજંદની બાબદમાં પણ આ યજ્ઞની આરાધના થાય છે. અમેરદાદ રોજ આ હોમ યજ્ઞની આરાધના કરવી વાજેબ છે. કોઇને ધણી મુશ્કેલી હોય અને હોમ યજ્ઞની યજ્ઞને કરાવે અને સાથે તેજ દીવસે શાહ સ્યાવક્ષને નામે દરૂન બાજ આફર-ગાંન કરાવે તો મુરાદ ફળે. હોમ ચાર જાતનો છે, ‘હોમ યજ્ઞ’ ‘હોમે દસ્તુર’, ‘યજ્ઞનેમાં હોમ કુટે છે તે’ અને ‘હોમે સુપ્રીદ’ તું ઝાડ છે, હોમ યજ્ઞની સંપૂર્ણ હકીકત માટે હોમ યસ્તની માએની વાંચો. (પ્રગટ કર્તા)

**બરજો (બેરેજ) યજ્ઞ.**

આ યજ્ઞનું અલખુરજ પાહાડપર મકાંન છે. ત્યાંથી દાદાર અહુરમ-જ્ઞ એની મદદથી પાણી રેડે છે. તેથી તમામ ખલક ખુશીથી રહે છે. એ ધણો ચંચળ, પાદશાહી કરનાર અને ખુલંદ તાલેનો છે. દાદાર અહુરમજ્ઞ,

\* ધણુકો કહે છે કે અનેરાંન રોજ તે હજી પાદશાહીનો કહેવાય છે. ધણુક જ્ઞાન નથી.

જરથુસ્તને કહે છે કે પાણી મેં પોતે પેદા કર્યું અને વેહેતું કર્યું તે ખરજો યજ્ઞ સાથે અલપુરજ પાહાડપર જઈ વેહેતું કર્યું છે. પેહેલાં (૫૯૯) નાળ સોનાની ગોઠવી અને બેહેસ્તનું પાણી આ દુન્યામાં રવાનાં કર્યું છે.

( જમારખી )

હહમ યજ્ઞદો.

આ યજ્ઞ રવાનાનો પાસખાંન હોવાથી બેહારમની બામદાદે ઝોની આરાધનાં કરવી. એનું આદરગાંન હયાતીમાં કોઇ ઇનસાને કરાવ્યું હોય તો કરાવનાર ધણીની એ પાસખાંની કરે છે. અને અગવડ બાંજે છે. કોઇખી ઇનસાનને પોતાની હયાતીમાં અનચિંતવી આદત કંઈખી પ્રકારે નડે તો આ યજ્ઞની આરાધના કરે જેથી તુરત આરામ મહે. આરાધનાં તે દરન બાજ આદરગાંન યજ્ઞને શક્તી સુજળ કરતું જોઇએ. મુરાદ ફળે.

❧

અમેષાસપદો અને હમકાર યજ્ઞદો.

અહુરમજ્દ—દઝેપ—આદર, દઝેપ—મેહેર, દઝેપ—દીન.

બેહેમન—મોહોર, ગોશ, રાંમ.

અરદીબેહેશત—આદર, સરોષ, બેહેરાંમ, દીન.

શેહેરેવર—પુરશેદ, મેહેર, આસમાંન, અનેરાંન.

આસપદારમદ—આવાં, દીન, અરસશંગ મેહેરેસપદ.

એરદાદ—તીર<sup>૧</sup> ફરવરદીન, ગોવાદ.

અમેરદાદ—રેના, આસતાદ, જમીઆદ, હોમ,

ઉપર લખ્યા સુજળ ધ્યાન પુગાડતાં સાત અમેષાસપદો છે તેનાં હમકારા ( મદદગાર ) તરીકે દરેક ફરેસ્તાઓ છે. હમકારા અટલે દરેક કામમાં મદદ કરનાર ફરેસ્તાઓ કહેવાય છે. દરેક યજ્ઞદો નિતીમાન ગુણુ અને દુનિ-આની અકેક ઉમદા પેદામશ્વર મવક્કલ છે, તેમજ તેઓ દરેક આદમને જ્ઞાનદારાએ ગેખી અક્કલ આપનાર છે. મોટા પયગંબરો અને યોગીશજ્ઞને ખુબ્બ ગેખી ફરમાનો આ યજ્ઞદો મારફતે પોહોંચાડવામાં આવ્યાં હતાં.

૧. ' તેશતીર તીર ' કરીને બી કહેવાય છે, તેશતીર તીરનાં જોડીઆ સાથી ' વનત, હફતરંગ, અને સતવસ કહેવાય છે ' એ તીર રોજે ' વનત યજ્ઞદ, ' હફતરંગ, ' અને ' સતવસ યજ્ઞદ ' ની આરાધનાં થાય છે ' હહમ યજ્ઞદ ' ની ક્રિયા ' એરદાદ રોજે ' થાય છે. ' ખરજો યજ્ઞદ ' જોને ' બેરેજ યજ્ઞદ ' કહે છે તેની આરાધનાં દીન રોજે થાય છે, અમેરદાદ રોજે હોમ યજ્ઞની આરાધના થાય છે.

માન્દવસની દીનની ખુબી અને શીલસુરી યુજ્ય આ જેહાંમાં પાક ખુદાવંદની બંદગી અને કિર્તન ચાલુ રાખનાર બલા લોકોને યજ્ઞદ અમેવાસપદો તરફથી બંને જેહાંનો ફાયદો, રાહત અને સુખ મળે છે. ‘યજ્ઞદો પોતે’ પરહેઝગાર ઇનશાંને પવિત્ર રાહનાં ફાયદા ગેખી પ્રકારે બક્ષે છે. ઇનશાંન જ્યારે પરહેઝગાર અને સાફ દીલતું હોય છે ત્યારે તેનાં શુદ્ધ હૈયાં થકી તેનાં અંતઃકરણમાં ચોખ્ખી હવાતું અને પવિત્ર શક્તિતું મુકામ હોય છે. પણ જ્યારે ઇનશાંનમાં અદેખાઈ, હસદ, કીનો, લોભ, લાલચ, મોહ, મગફરી, અહંકાર, વિગેરે પાપી વિચારો અને ખુરા ખ્યાલો ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તે ઇનશાંન ઇશ્વરી શક્તિથી જુદો પડે છે. પણ જ્યારે તે પોતાની ગફલતી કરણી બાબે પસ્તાવો કરે છે, ત્યારે તે ખુદાઈ રાહપર આવે છે, અને પવિત્ર શક્તિઓથી તેનું રક્ષણ થાય છે. યજ્ઞદો ખુદરતી પેદાયસો સાથે સંબંધ ધરાવનારી શક્તિઓ છે. જેમ તેઓ ઇનશાંન સાથે સંબંધ ધરાવે છે તેમ તેઓ (યજ્ઞદો) ઝાડપાંન, પાણી, પશુ, પંખી, પક્ષી, આતશ, હવા વિગેરે બેહદ પેદાયસોમાં તેઓની અમર્ગ શક્તિઓનો સંબંધ છે. આ જગતને સર્વશક્તિવાને નિર્માણુ કરી છે પણ તેને શોભીતી, પવિત્ર અને જીવતી રાખનાર, યજ્ઞદો નામની તે મહાચાનની અસંખ્ય શક્તિઓ છે.

**આ યજ્ઞદો ત્રણ જાતના છે.**

નર, નારી, અને નાન્યતર.

મેહેર, સરોષ, બેહેરાંમ અને રાંમ, નરજાતી છે.

દીન, અરશશંગ, આસતાફ, નારીજાતી છે.

બેહેમન, અરદીબેહેશત, શેહેરેવર નાન્યતર છે, આ ચાર યજ્ઞદો યુજ્ય ઉપર મવકલ છે. આ ત્રણ જાતીનાં ફરેસ્તાઓનાં ત્રણ ભાગ છે.

**ખુદરતી ચીજનાં યજ્ઞદો.**

આકર, આવાં, ખુરશેહ, તીર, મેહેર, ઝાવાફ, આસમાંન, જખીઆફ, અનેરાંન.

---

૧. કેલ્લાફ વિકાનો કહે છે કે આપણાં નેઆમાંનો જરતોસ્તના જન્મવા આગમચ ‘માન્દવસની ધર્મ’ પાલતા હતા, અને જરતોસ્ત સાહેબે દીન ફલાન્ચા બાદ ‘જરતોસ્તી’ કેહેવાઈએ બીએ, અને વળી કેલ્લાફો ‘માન્દવસની જરતોસ્તી’ પણ કહે છે.



રખુળીનાં યજ્ઞદો.

બેહેમન, અર્દીબેહેસ્ત, અસપનદારમદ, ખોરદાદ, અમેરદાદ.  
 ઈદીન અને માથનાં યજ્ઞદો.

૪. રશનાં, સરૌષ, મેહેર, ખુરશૈદ, માહ, ફરવરદીન, એઓ  
 એક ખીળા સાથે આ જગતના કામ અર્થે નીકત સંબંધ ધરાવનારા છે.

ચબદો અને અમેષાસપદોની હસ્તી દરેક પ્રજા દુનિઆનાં દરેક ભાગમાં  
 જુદા જુદા નામ હેઠળ માને છે. જરતોસ્તીઓમાં ૩૩, યજ્ઞદો છે. તેમાં સાત  
 અમેષાસપદો ગણેલા છે.

સાત અમેષાસપદોની ખાસીયતો મુખ્ય કરીને બાર છે.

(૧) હુક્ષથ=સારી હકુમતવાળા; (૨) હુદા=સાર જાણનાર. (૩) યવ-  
 એજી=હમેશાં જીવનારા; (૪) યવએસુ=હમેશાં દાયદો કરનારા; (૫) વંધેઉશ  
 મનધો=સારાંઓનાં મનમાં રહેનારા. (૬) ક્ષએત=ચલકાતવાળા; (૭) વેરેજી-  
 દોષધિ=તીક્ષણ વજરવાળા; (૮) બેરેજત=બુદ્ધિદરજજનાં; (૯) અધવ્યામ=મદદે  
 પોહોંચનારા; (૧૦) તપ્પમ=જોરાવર; (૧૧) આહુધર્થ=અહુરમજ્દનાં તરીકા-  
 વાલા; (૧૨) અશવન=અશો.

અસલ કેતાબોમાં જણાવે છે કે અમેષાસપદો એ પાકદાદારની  
 છ શક્તિઓ છે. અવસતા, પેહેલવી, અને ગુજરાતી તરજુમા સાથે  
 નીચે મુજબ છે.

અવસતા.	પહેલવી.	ગુજરાતી અર્થ.
વોહુમનો. ...	બેહેમન. ...	બહુમન.
અશવહિસ્ત. ...	અરદીબેહેસ્ત. ...	પવિત્રાઈ.
ક્ષથવૈરીઅ. ...	શેહેરેવર. ...	બાદશાહી, હકુમત, સત્તા.
સ્પેંતઆરમધતી ...	અસપદારમદ ...	ડાહાપણ.
હઉરવનાત. ...	ખોરદાદ. ...	સંપૂર્ણતા.
અમેરેતાત. ...	અમેરદાદ. ...	અમર્ગી.

આ ઉપરથી સમજવું કે બધી મનશનીનો ગુણ, પવિત્રાઈ, નેકી, સત્યાઈ,  
 મોટાઈ, ડાહાપણ, સુખાકારી, કીર્તિ, અને તમામ નેકખાવસ અને સારા  
 ગુણો મેળવવાની નેક ઇચ્છા આપણે રાખ્યે તો અહુરમજ્દની છ શક્તિ  
 મારફતે આપણે તેની મદદ માગ્યે છીએ. આ છ શક્તિને જુદાં જુદાં કામો-  
 પર મવકકલ કરેલી છે.

૧. વાંચો ફરેસ્તાઓના વર્ણનમાં અહુરમજ્દ રોજથી તે અમેરદાદ રોજ સુધી.  
 પાને ૧૬ થી ૨૧ સુધી.

પવિત્ર ગાથાવાણીમાં આપણે જોઈએ છીએ કે પેગમ્બર સાહેબ ખુદ-રતને પોહિંચવા માટે, તેના ફરમાનો, અને હોકમે સાંભળવા માટે અને જોહાનનું યાન કે જે (બહુ મન=મેહેમન) અને (અરદીમેહેસ્ત<sup>૧</sup>=અશોષ)થી મેળવી શકાય છે તે મેળવવા માટે ઝેજ, ઝેજ ધીરણે ચાલુ કોપેશો કરે છે. અને એ મીનોઈ બક્ષેશો મેળવ્યા પછીજ પવિત્રાધથી પોતાનાં પયગમ્બર તરીકેના ઝોહાપર આવી, આ ગેતીની દરજી તોડવા (મીનોઈ સત્તા અને કૌવત=શેહેરેવર) ની મારફતે મેળવે છે. વળી (બહુ ડાહ્યાપણુ=અરપનદાદ) માણુસોમાં કાયમ કરવાને અને ઇનશાંનિને પોતાનાં પેદા કરનાર તરફ સારી રવેશો બકિતભાવ કરનારાં, અને તામેદારી રાખનારાં કરવાને શકિતવાન થાય છે. ગમે એટલાં એકેક પછી આવનાં બીકટ સંકટ વેડી દીનની રાહરવેશ ચલાવાનું કામ જારી રાખી (ઉપલી ચાર શક્તિઓની મદદથી) ફતેહ મેળવે છે, અને તે બદલામાં પયગમ્બર સાહેબ, ખુદરત પાસે પોતાને માટે તેમજ પોતાના મદદગારો માટે “ જોરદાદ ” ની મારફતે ‘ દુન્યાનું સુખ ’ અને ‘ અમેરદાદ ’ ની મારફતે ‘ મીનોઈનું અમરપણુ ’ માગે છે, અને જળજળ ખુદરતની અને અમેષાસપદોની વખાણુર ‘ અશો જરતોસ્ત ’ સાહેબ કરે છે. દરેક ઇનશાંન પ્રણુ પવિત્રાધથી અમલ કરી આરાધનાં કરે તો આપદે પોતાનો લાભ છે.

### “ આરે માહુનાં નામ. ”

૧. ફરરૌખ ફરવરદીન. ૫. અમ્મર અમેરદાદ. ૯. રૌશન આદર.
૨. નુરમંદ અરદીમેહેશત. ૬. શેહેરેવર અમેષાસપદ. ૧૦. દઝે દાદર.
૩. પાક જોરદાદ. ૭. ફતેહમંદ મેહેર. ૧૧. અકલેપુર બેહેમન.
૪. તેશતર તીર, ૮. પાક આવાં અરદવીસુર. ૧૨. ખુલંદ અસપંદારમંદ

૧. આતશ પાદશાહની વીરૂદ્દ દેવ ઇદ્ર કહેવાય છે.

૨. અરો જરતોસ્ત સાહેબ પોતે, આ સર્વ ગુણો અને સર્વ શક્તિઓને અંબકારીકરે પોતાની મદદે બોલાવે છે, જેથી ગાથાવાણીમાં ‘ અહુરમજ્દ ’ ને માટેનો સર્વનામ બહુવચનમાં આવે છે, અહુરમજ્દ તરફની આ સર્વ મીનોઈ બક્ષેશો મદદનાં બાવવાચક વિચારો (abstract ideas) ને, ગાથા પછીનાં અવ-સતામાં, અસલી ઇરાનીઓની રૂઢી પ્રમાણે અહુરમજ્દની જુદી જુદી શક્તિઓ તરીકે સાચીરિક (Material) રૂપ આપીને તેઓને હરવખતે વખાણુ કરે છે. અમષાસપદોને ખુદરત મધ્યેની ૭ મુખ્ય પેશ્વસોપર મવકલ જોડે કર્યા છે.

ન. ૨. કાંગા

“ હમા યશતનાં આર ફરેસતાનાં નામ. ”

૧. અહુરમઝદ. ...	૫. આદર. ...	૯. ખોરદાદ. ...
૨. તેશતર. ...	૬. આવાં. ...	૧૦. અમેરદાદ. ...
૩. ખુરશદ. ...	૭. અપંદારમદ. ...	૧૧. સરોશ. ...
૪. મોહોર. ...	૮. ગોવાદ. ...	૧૨. ફરવરદીન. ...

“ આરે માહાનાં જશનોની ખીનાં ”

માહ ૧ શો ફરોખ ફરવરદીન.

રોજ ૧ શો દાદાર અહુરમઝદ-નવરોજનું જશન (આમદાદનાં વખતમાં).

રોજ ૩ જે અરદી બેહેશત-રપીથવેનનું જશન. રપીથવેન ઇજવાનો દીવસ.

રોજ ૬ થો ખોરદાદ—ખોરદાદ સાલનું જશન<sup>૧</sup> (આમદાદમાં).

રોજ ૧૯ મો ફરોખ ફરવરદીન—ફરવરદેગાનનું જશન.<sup>૨</sup>

માહ ૨ જે નુરમંદ અરદીબેહેશત અમિપાસપંદ.

રોજ ૩ જે અરદીબેહેશત—અરદીબેહેશતગાનનું જશન.

રોજ ૧૧ મો ખોરશદથી તે રોજ ૧૫ મો દેપમેહેર સુધી દીન પાંચ મહિયોજરેમ ગાહંબારનાં જશનો.

“ માહા ૩ જે ખોરદાદ અમિપાસપંદ. ”

રોજ ૬ થો ખોરદાદે—ખોરદાદ ગાનનું જશન.

“ માહા ૪ થો તેશતર તીર ”

રોજ ૧૧ મો ખોરશદથી તે રોજ ૧૫ મો દેપમેહેર સુધી દીન પાંચ મહિયોજરેમ ગાહંબારનાં જશનો.

રોજ ૧૩ મો તીરે—તીરગાનનું જશન.

નોટ. ૧ ખોરદાદ સાલનાં જશન બાબે એકું જણાયું છે કે એ દીને દિવસ શરૂ થતાં જ આમદાદનાં ખુરા વખતમાં રહેમી દાદાર સર્વ આસામીને રોજની બક્ષેશ કરે છે. માટે આમદાદનાં ઝઝકલામાં (અસપંદારમદ રોજની રાત ખુરી થઈ, ખોરદાદ રોજ સરૂ થતાં જ) હોરાખામનાં ખુરા વખતમાં જશન કરવું થા કરાવું, અને સીરોજની (તેતરીસે ફરેસ્તાની) ચજરાની કરાવવી. તથા બાજઆફરગાંન, મંદીદાદ, ખુરદી મુજબ કરવું.

૨. એ દીને ફરવરદેગાનનું જશન કરવું, અને હોખમાં નજદીક સગલી આગળ જઈ બંદગી કરવી. તથા બાજ આફરગાંન કરાવું.

“ માહા ૫ મો અમેરદાદ અમેપાસપંદ.”

રોજ ૭ મો અમેરદાદે—અમેરદાદ ગાંનતું જશન.

“ માહા ૬ થો શેહેરેવર અમેપાસપંદ.”

રોજ ૪ થો શેહેરેવરે—શેહેરેવરગાંનતું જશન.

રોજ ૨૬ મો આશતાદથી તે રોજ ૩૦ મો અનેરાંન સુધી દીન પાંચ પયતેશહેમ ગાહંબારનાં જશનો.

“ માહા ૭ મો ફતેહમંદ મેહેર ચજદ.”

જમશેદી નારોજના દીવસે નારોજે આમનું જશન.

રોજ ૧૬ મો મેહેર—મેહેરગાંનતું જશન.

રોજ ૨૬ મો આશતાદથી રોજ ૩૦ મો અનેરાંન સુધી દીન પાંચ અયાથરેમ ગાહંબારનાં જશનો.

“ માહા ૮ મો પાક આવાં અરદવીસુર.”

રોજ ૧૦ મો આવાં—આવાંગાંનતું જશન.

“ માહા ૯ મો રોશન આદર ચજદ.”

રોજ ૯ મો આદર—આદરગાંનતું જશન.

રોજ ૧૯ મો ફરવરદીન—ફરવરદેગાંનતું જશન.

રોજ ૨૩ મો આશતાદ—જશને શહેદ પેહેલાં આતશ પ્રગટ થયો.

“ માહા ૧૦ મો દએ દાદર.”

રોજ ૧ મો દાદર અહુરમજદ—દએગાંનતું જશન પેહેલું.

રોજ ૮ મો દેપ આદર દાદર—દએગાંનતું જશન બીજું.

રોજ ૧૧ મો ખોરશેદ—પયગંમબર અશો જરયોશતનો દીસો (શુજ-રવાનો દાહાડો.)

રોજ ૧૫ મો દેપ મેહેર દાદર—દએગાંનતું ત્રિજું જશન.

નોટ ૧. ખુલંદ માલ્લીઅસની દીનમાં એવું નહેર છે કે જે કાંઈ આસામી શુજરે અને તેનો દીવસ નો નહિં માલુમ પડે તો તેની બાબ આદર મહીનો ને ફરવરદીન રોજ કરે.

૨. હોશંમ પાદશાહથી આતશ પેહેલ થેલેલો પેદા થયો તે દીવસ છે.

રોજ ૧૬ મો મેહેરથી તે રોજ ૨૦ મો મેહેરાંમ સુધી દીન પાંચ સુધી મહદયારેમ ગાહંબારનાં જશનો.

રોજ ૨૩ મો દેપ દીન દાદર—દએગાંનનું ચોથું જશન.

“માહા ૧૧ મો બુલંદ બેહેમન અમેપાસપંદ.”

રોજ ૨ જો. બુલંદ બેહેમન અમેપાસપંદ—બેહેમનગાંનનું જશન.

“માહા ૧૨ મો અસપંદારમદ અમેપાસપંદ.”

રોજ ૫ મો અસપંદારમદ—“જશને રાક્રએ કળદમ,” એટલે એ દીને કાગળપર પેહેલવીમાં નીરંગ લખીને ફરવાળે ચોહિંટાડે છે.

રોજ ૬ થો ખોરદાદ—અવરદાદ સાલનું જશન.

રોજ ૧૬ મો ફરવદીન—અશો ફરોહરનું જશન.

રોજ ૨૬ મો આશતાદથી દીન દશ સુધી મુખતારનાં પવિત્ર દિવસો શરૂ.

રોજ ૨૯ મો મીનો મારેસફંદ—મીનો મારેસફંદનું જશન.

ઉપલાં જશનો મધે શેહેર ઇરાંનમાં આગલા વખતમાં મેહેરગાંન, આવાંગાન, અને આદરગાંન એ ત્રણ જશનો વખણાયલાં છે.

જણવું જે અસપંદારમદ માહ તમામ થયા પછી દીન ૫) હમસપ-થેદમ ગાહંબાર તથા ગાહાનાં છે.

ઉપર લખેલાં જશનો તથા ગાહંબારોને દાહાડે તથા યુજરેલાં રવાનોનાં દીસા તથા મુખતારને ૧૦) દહાડાએપર વંદીદાદ હાજરજશને કરાવવી તથા ફરેન ઇગળ્યા, તથા બાજ મીઅજદ આફરગાંન તથા ફરવરી, સતુમ (ખાણાંપર) પહલું તથા પહાવું સળવાર છે.

ખીળું જશન, ‘જશને જાશીદી નોરોજ’નું કરવામાં આવતું હતું. (હાલ પછુ એ જશન આપણા લોકમાં ચાલુ છે) એ જશનને કુદરતી વર્ષ શરૂ થવાનું તથા વસંત રૂતનાં શરૂ થવાનાં વખતે કરવામાં આવતું જશન, એવે નામે ઓલખતા.

એવદ એદલજ કેરશાસજ આંદીઆ એવું જણાવે છે કે પાદશાહ જમશેદ ગાદીનશીન થયો તે દિવસ ફરવરદીન મહીનોને અહુરમજદ રોજ હતો, તે દિવસે નવું વર્ષ શરૂ કરી એ જશનની શરૂઆત કરી હતી. પછુ ઉપલે દિવસે એ જશન નથી પરંતુ તેનું કારણ એ છે કે આપણી હકુમત હતી ત્યાં સુધી આફતાબની ચાલનાં કસરનાં વખતને મજાનિમાં લેતા હતા તે આલ આપણા ટાલામાંથી પાછલથી નીકળી જવાને લીધે એ ફરક થયો છે.

આફતાખી આલ યાને સુરજ પોતાનું વરસ દાહાડનું ફરવું બારે રાશીમાં બરોબર ૩૬૫ દહાડા, પાંચ કલાક, ૪૮ મીનીટ, ૪૫ સેકન્ડે પુરૂ કરી રહે છે. અને મેષ રાશીમાંથી નીકલેલો બારે રાશી પુરી કરી પાછો મેષ રાશીમાં આવતાં તેને ઉપર જણાવ્યા મુજબ વખત થાય છે. જેને આફતાખી વરસ કહે છે. પણ આપણા રોજ માહાની ગણત્રિ પ્રમાણે દર માસનાં ત્રિસ રોજ લેખે ૩૬૦ દિવસ થાય છે, અને તેમાં ગાથાનાં પાંચ દિવસો ઉમેરતાં ૩૬૫ નું વરસ આપણે ધણાંએક વરસોથી ગણતાં આવ્યાં છીએ. તેથી દર વરસે પાંચ કલાક ૪૮ મીનીટ તથા ૪૫ સેકન્ડની કસર ગણત્રિમાં નહિ લેવાથી કેટલીક મુદતનો ફેર પડ્યો છે. પારસીઓની પાદશાહીનાં વખતમાં દર ૧૨૦ ) વર્ષે કપીસો યાને એક માસ વધુ લેતા, પણ છેલ્લો પાદશાહ ચન્દેજરદ આરબ લોકોનાં હાથપર માર્યો ગયાબાદ, તેઓ લા-ઈલાજ થયા, અને હિંદુસ્થાન આવ્યા પછીથી એ ચાલ તેઓમાંથી બંધ થયો છે.

## “ પાંચે ગાથાનાં નામ. ”

### અવસ્તામાં.

### શુભરાતી.

### ઈંગ્રેજી.

૧ અહુનવદ.	...	બલાં મનની અકલ.	...	Wisdom
૨ ઉથતવદ.	...	ઉત્તમ સુખ, અમ્મરસુખ	...	Bless.
૩ સપેતોમદ.	...	બલી મીનોઈ.	...	Spirit.
૪ વોહુખશચર.	...	બલી પાદશાહી સત્તા.	...	Power.
૫ વહેશતોએશત.	...	સર્વોત્તમ મોરાદ.	...	Divine Will.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચન્દેજરદી માહા ૧૨ ) મો અસપંદારમદ પુરો થવા બાદ બાકીનાં પાંચ દિવસ, પાક યુલદ માજદીઅસની દીનનાં ફરમાનની રૂએ ગાથાનાં ગણાય છે. ગાથા એટલે વર્ષની આખરે એ આફતાખની ચાલની કસરથી વધેલા દિવસો, અને તે દિવસોને પાક અવસ્તામાં ગાથાવાણીને નામે ઓલખાતા કવિતાશ્પી જે અવસ્તા છે તે ઉપરથી નામો આપવામાં આવેલાં છે. ( વર્ષનાં ૭ ગાહંબાર ગણાય છે અને દરેકનાં દિવસ પાંચ છે. છેલ્લા ગાહંબાર તે ગાથાનાં દિવસો છે, એ દિવસોમાં સર્વે જરથોસ્તી અનંજુમને મેજ, દરન, ખાજ, આફરગાંન ઇજનવવું ઘટે છે. એ દિવસોમાં ( મુકતાદનાં દશ દિવસોમાં અસપનદારમદ માહને અરશચંગ રોજથી વહેશતોયશત ગાથા સુધી ) રવાંનની નૈયતે દરન કરે છે તે અરદાફરવશનાં કહેવાય છે. હયાત આસામીની પોતાની શુભશ હોય યાને પોતાથી બની શકે, તો હમસપથમ-

હૃદય ગાહંબારનાં ( ગાથાનાં ) પાંચ દિવસોમાં પાક દાદારને નામનાં ખુશાલીનાં દર્શન કરી જશન સાથે આદરગાન અને પાક દાદારની યા સીરોળની યજ્ઞશની કરે તો ધણું સવાળ હાંસલ થાય. સર્વ કોઈ એકઠા થઈ એક દિલથી નીઆએશ કરે તો ૧૦) નીઆએશ કીધા જેટલું સવાળ દરેકને લાગે. તેમજ અનન્યુમન એકઠી થઈ એક દિલ અને શાંત જીવ અને નેક નેયતે મેજ, દર્શન, આદરગાન, જશન, યજ્ઞશને, વિગેરે કરે તો, ધણું સવાળ હાંસલ થાય.

### “ છ ગાહંબારનાં નામ. ”

અવસ્તામાં.      શુજરાતી અર્થ      પાક દાદારે એ અરસામાં પેદા કરેલી ચીજો.

૧ મધદયોજરેમ.	...	બર વસંત રૂતુનો વખત	...	આસમાન.
૨ મધદયોશેમ.	...	બર ઉનાળાનો વખત.	...	પાણી.
૩ પધતેશહમ.	...	અનાજની વાવણીનો વખત.	...	જમીન.
૪ અયાથરેમ.	...	અનાજની કાપણીનો વખત.	...	ઝાડપાન.
૫ મધદ્યારેમ.	...	વરસાદનો તથા ધંધા રોજ-ગારથી ફરસુદનો વખત.	...	ગળવરો.
૬ હમસપથમધરેમ.	...	વર્ષને પુર થવાનો તથા રાત દહાડો સરખો થવાનો વખત.	...	માણસો.

‘ ગાહંબાર ’ બોલતો અર્થ ‘ બાંદગી ’ થાય છે. દરેક જાણે પોતાની બનતી કોશિયથી ગાહંબારમાં સામેલ થવું જોઈએ, કેમકે રહેમી દાદારે તે વખતે જે વસ્તુઓ માણસ જાત માટે પેદા કરી છે, તે વિષે તેનો આભાર માનવા સાથે દરેક જરથોસ્તીઓએ સામેલ થવાની ફરજ છે, અને તેમ નહિ કરવાથી તેઓ નીમકહરામ થશે છે.

### ‘ દિવસની પાંચે ગેહ. ’

ગેહનાં નામ.      દરેક ગેહ સર થવાનો વખત.      દરેક ગેહનાં હમકાર ઈઆજહો.

૧ ઉશહેન	...	રાતનાં બાર વાગેથી દિવસ ઉગે	...	ત્યાં સુધી.	...	બેરેજ્ય, નમાન્ય
૨ હાવન.	...	સવારે સુરજની રોશની પડવા પ.	...	છીથી બપોરે બાર વાગા સુધી.	...	સાવંધહી, વિસ્મ.

ગેહનાં નામ. દરેક ગેહે સર થવાનો વખત. દરેક ગેહનાં હમકાર ધ્વનિજોડો.

૩ રપીથવેન. ... બારથી ત્રણ વાગા સુધી. કાદતકપુ, જન્તુમ.  
૪ ઉછરન. ... ત્રણથી સુરજ અસ્ત પામે ત્યાં સુધી કાદતવીર, દખ્યુમ.  
૫ અધવેસરથરેમ... તારા દેખાય ત્યારથી રાત્રે બાર વાગા સુધી. કાદત, વીસપાંમ.

‘ ગેહ ’ એટલે ‘ ભાગ ’ પાક માજીઅસની દીનમાં દિવસનાં પાંચ ભાગ ઠેરવેલા છે, જે ઉપર જણાવ્યા મુજબ છે.

ઉશહેન—એ ગેહ સુર્યને મધરાતે ઉપર ચઢવા માંડવાનો વખત છે. બેરેભ્ય એ પાકની મોહોસમે ઉપર મવકલ ફરેસ્તો છે. નમાન્ય એ ધરનો ફરેસ્તો છે.

હાવન—એ ગેહ સુર્ય ઉપર આવી પોહિંચવાનો વખત છે. સાવધહી ફરેસ્તો ગોસ્કદોતુ રક્ષણ કરે છે. વિસ્ય એ મોહોલાનો ફરેસ્તો છે.

રપીથવન—એટલે ગરમી, કાદતકપુ ગોસ્કદોતુર મેહેરબાની રાખે છે, અને તેમને આખાઈ કરે છે; જન્તુમ એ ગાંમતો ફરેસ્તો છે.

ઉછરન—એ સુર્ય અસ્ત પાંચતી વખતનાં ઝંઝકલાંના વખતની છે, કાદતવીર માણસોને આખાદી આપે છે. દખ્યુમ એ દેશનો ફરેસ્તો છે.

અધવેસરથરેમ—મધરાતે આખર થતી ગેહ તેનાં નામનો અર્થ બંદગી કરવાનો અને કિર્તન ગાવાનો વખત દેખાડે છે.

વાંચનાર જોશે કે દરેક ગેહની સાથે એ ફરેસ્તા આવે છે તેઓ પોતાને લગતી જણસોને આખાદી આપે છે. એક જમીનને લગતા વિભાગોપર અને બીજો જીવદારોપર સરદારી ભોગવે છે.

‘ વર્ષની ત્રણ રૂતુઓ. ’

શિયાળો, ઉનાળો, અને ચોમાસુ એ ત્રણ રૂતુઓ આખર હજાર પછી થનાર ત્રણ પચધંબરો ( હોશેદર, હોશેદરમાહા અને સોસીઉસ ) ની નીસાની છે.

‘ એકવીસ નુસ્કોનાં નામ અને તેમાં સમાયલી બાબદ. ’

અવસતામાં.	ચેહેલવીમાં.	વર્ગ.
(૧) યથા. ...	સતુદગર.	... ગાથીક.
(૨) અહ.	ચહેલતમાંથર.	...



અવસતામાં.	પેહેલવીમાં.	વર્ગ.
(૩) વેરીઝા. ...	બધ. ...	ગાથીક.
(૪) અથા. ...	દામદાદ ( દવાદેહ હોમાસત )	હધમાથીક.
(૫) રપુથ. ...	નાદર. ...	”
(૬) અથાત. ...	પાજેહ. ...	”
(૭) ઝીત. ...	રતશતાઈ. ...	”
(૮) હચા. ...	બરથ. ...	”
(૯) વંધહેઉથ. ...	કશસરથ. ...	”
(૧૦) દજદા. ...	વીશતારપશાહા. ...	”
(૧૧) મનંધહો. ...	ખેશત. ...	ગાથીક.
(૧૨) શીઝાયેનનામ. ...	ચિત્રદાદ. ...	દાતીક.
(૧૩) અંધહેઉથ. ...	સકંન્દ. ...	ગાથીક.
(૧૪) મજદાઈ. ...	બધાંન ચસ્ત. ...	દાતીક.
(૧૫) ખશેઝેમચા. ...	નીઆરમ. ...	દાતીક.
(૧૬) અફુરાઈ. ...	ગન્ધાસરવીચત. ...	”
(૧૭) આ. ...	અસપારમ. ...	”
(૧૮) યમ. ...	અસકારમ. ...	”
(૧૯) દરેખુખ્યો. ...	ગુદદેવદાદ. ...	”
(૨૦) દદદ. ...	હાદોખત. ...	ગાથીક.
(૨૧) વાસ્તારેમ. ...	સતુદયસ્ત. ...	”

પવિત્ર કલામ અહુનવરનાં પાક નામથી આ એકવીશ તુસ્કોનાં નામો તાલુકો રાખતાં હતાં. ઉપર જણાવ્યા મુજબ એકવીશ તુસ્કોનાં ત્રણ વર્ગ કર્યા હતા.

૧ ગાથીક, ૨ દાતીક, અને ૩ હધમાથીક.

ગાથીક વર્ગનાં તુસ્કોમાં મીનોષ ઘાન, દરજો, અને નેહીનાં કામો સમાવવામાં આવ્યાં હતાં;

દાતીક તુસ્કોમાં આ દુન્યાને લગતા કાયદા કાનુનો વિગેરે સમાવ્યામાં આવ્યા હતા.

હધમાથીક તુસ્કોમાં મીનો જેતી વચ્ચેનો સંબંધ જણાવવામાં આવ્યો હતો.

પેહેલવી ‘દીની-વજર કર્દ’ ઉપરથી એકવીસ તુસ્કોમાં સમાયલી બાબદોની કુલ નોંધ મળી છે. જે દીપ નીચે મુજબ છે.

**‘મથા અથવા સતુદગર’**—સતુદગર (દાયદો દેનાર) માં ૨૨ પ્રકરણો હતાં. એ નુસ્કામાં બંદગી કરવાની, નેકીને રાહે અમલ કરવાની, સારાં કામો કરવાની, ખુદાપર ચિત્ત રાખવાની અને સગાંઓમાં સુલેહ સંપન્ન થવવા, વધારવાની બાબતો વિષે ખ્યાન હતું.

**‘અહુ અથવા વહેસ્તમાથર’**—આ નુસ્કામાં ૨૨ પ્રકરણો હતાં, અને તેમાં માજદીઅસની ધર્મપર વિશ્વાસ રાખી તેપર શામાટે ધ્યાન આપવું જોઈએ તે બાબે, ધર્મી થવા વિષે, જરથુસ્તની દોષા અને વખાણોનો ઉપયોગ કરવા બાબે, તેમજ જરથુસ્ત આગમય થઇ ગયલા સધલા સારા બનાવો અને જરથુસ્તની પછી નવી દુન્યા હસ્તીમાં આવે ત્યાં સુધીમાં બનનારા બનાવોનું વર્ણન કરેલું હતું.

**‘વેરીઓ અથવા બધ’**—એમાં ૨૧ પ્રકરણો હતાં. એમાં માજદીઅસની ધર્મની સમજ તથા અહુરમઝદે માણસ જાતને શીખવેલા વિચારોનું વર્ણન કરેલું હતું તથા તે ઉપરાંત માન આપવા બાબે, ન્યાય કરવા, તથા ન્યાયધીસે પોતાની દરજ બરોબર કેવી પ્રકારે બજાવવી, અને ખોટા વિચારો દૂર કરી સારા વિચારો સંપાદન કરવા બાબે વર્ણન હતું.

**‘મથા અથવા કાઝકાક’** આ નુસ્કા દવાજોદેહ હોમાસતને નામે રેવાયતમાં ઝોળખાયેલું છે, એનાં ૩૨ પ્રકરણો હતાં. બેહેસ્ત અને ત્યાંનાં વસનારાઓ, સાઈ તથા માહું, ઇનજાનોની હસ્તી, આસમાન અને જમીન, પાણીમાં ઉત્પન્ન થતી સધલી જથ્થોસો, આતસ, વનસપતી, બાજપાલો, માણસો અને પશુઓ, પક્ષી સાપ વિગેરેની સમજ, ઉપરાંત દરેક આસામી પોતાના ગુજરવા બાદ પોતાની ફરદાર બાબે જવાબ આપવા વિષે, ચિન્તિત પુલ આગળ થતો ઇનસાફ, નેકીનો બદલો ઇનામ, પાપીઓને સજા વિગેરે વર્ણન આવેલું હતું.

**‘શતુશ અથવા નાદર’**—એ નુસ્કામાં ૩૫ પ્રકરણો હતાં તેમાં તારા, ઝહો, તેમની સારી નરસી અસર, ચાંદરાત, યુનેમ, વિગેરે વર્ણન કરેલું હતું. (આ નુસ્કાનો ફારસી અને અરબી ભાષામાં તરજુમો કરેલો છે. ફારસીમાં ‘કપામગન’ અને અરબીમાં ખુતાસને નામે તે ઝોળખાય છે.)

**‘અશાત અથવા પાઝેહ’**—એમાં જુદાં જુદાં ૨૨ પ્રકરણો હતાં. ગાહંબારની ક્રિયા, દસ્તુરો, મોબેદો, હેરબદો, તેમજ સાઈ કામ કરવાથી પાછળ ન હો એવા શખ્સોને કેવી બક્ષીમે કરવી જોઈએ, જે કોઈ આસામી ગાહંબારની ક્રિયા કરી કોઈ ગુજરેલાને નામનો સ્થાવ ઇન્જવે તે શખ્સનું મરતી વેળાએ તથા બેહેસ્તમાં શું થાય છે, ને કેવાં ઇનામ, માનને પાત્ર

છે, પરહેજગાર ગુજરેલાં સગાંઓ માટે પોશાકનું દાન, અને તેઓ માટે બંદગી તથા ફરવરદેગાનના દશ દિવસોપર સારાં નરસાં કામો કરવાની ફરજ, વૈદાને લગતો બાણપાલો ક્યારે એકઠો કરવો, આત્માને લગતાં તરેહવાર પાપોની તોજશ કરવાની જરૂર, તોજશ કરવાથી થતો ફાયદો, અને નહિ કરવાથી થતી હરકત, મીનો અને ગેતીની સંભાળ રાખનાર મુખ્ય ૩૩ મજદો, બધાં કામોનો ચમત્કાર વિગેરે બાબદો હતી.

**‘મીત અથવા રતશતાઈ’**—એમાં ૫૦ પ્રકરણો હતાં. નોકરી કેવી રીતે બજાવવી, વડીલ તથા ઉપરીનો સખુન કેમ બજાવવો, અને નોકર તથા હાથ હેઠળનાઓને હુકમ કેમ કરવો, ધર્મગુરૂ, ન્યાયાધીશ, અને પોતાના રાજકર્તાને તાબે થવા વિષે, શહેર, અથવા દેશ, તથા તમામ પેદાવસોનો બચાવ કરવા બાબે, અહુરમજ્દની પેદા કરેલી કંઈ જાણુસો અને અહેરેમનની પેદા કરેલી કંઈ જાણુસો, જમીન, પાહાડ, દર્યાવ વિગેરેનું વર્ણન એ કેતાબમાં હતું.

**‘હુઆ અથવા બરશ’**—એમાં ૬૦ પ્રકરણો હતાં, તેમાં રાજ્યોએ હકુમત કેમ ચલાવવી, ધર્મગુરૂઓએ ધર્મ ફરમાનો કેમ આપવાં, તેમજ આ જ્ઞાનની સંભાળ લેવા બાબે, દરેક નવું વસાવવા, બાબાદ રાખવા અને જીરૂં બદ પાપી માણુસો કેવી પ્રકારનાં હોય છે તે બાબે વર્ણન હતું.

**‘વંધહેઉશ અથવા કશસરૂબ’**—એ કેતાબમાં ૬૦ બાબ હતા તેમાં ડાહાપણ અને જ્ઞાન બાબે, છોકરાં પેદા થવાના કારણ, ડાહાપણવાળા કેમ થવું, ચોખ્ખાઈ પવિત્રાઈ કેમ રાખવી, સાચું બોલવું, માણુસોને ખરાબ રસ્તેથી સારે રસ્તે લાવવું વિગેરે બ્યાન કરેલું હતું.

**‘ફજદા અથવા વિરતાસ્પશાહ’**—એ કેતાબમાં શાહ ગુસ્તાસ્પનાં રાજ્યનો અહેવાલ સમાવેલો હતો, વળી સર્વેતમાન સાહેબ જરથુસ્ત આપણે ધર્મ અહુરમજ્દની દરબાહથી લાવ્યા હતા, તથા શાહ ગુસ્તાસ્પે તે કબુલ રાખી દુન્યામાં જાહેર કર્યો. વિગેરે બાબદો હતી.

**‘મનઘા અથવા ખેશત’** એ તુસ્કના પેહેલા બાગમાં અહુરમજ્દની જીદી જીદી સેફતોની સમજ તેમજ ધર્મમાં જે સારાં કામો કરવાની આપણાપર ફરજ છે તે પુલાસો હતો. ખીજા બાગમાં ધર્મની સમ્યાઈ, બીજીથી પરહેજ રહેલું વિગેરે બાબદો હતી, ત્રીજામાં કરજદાર માણુસો વિષે તથા દોષખમાંથી સેવટનો છુટકો મેળવવા બાબેની બાબદો સમાયલી હતી. ચોથામાં પ્રધિવ કેમ પેદા થઈ, ખેતી કરવા મેવો ઝાડપાન વિગેરે ઉગાડવા, દોરો અને માણુસોનું બળ, તથા નેક રાહે ચાલનારાઓ અને દસ્તુરો વિ-

એરેને તામે થવું તે વર્ણન કરેલું હતું. અને પાંચમા ભાગમાં ઇનશાનોની જુદી જુદી પદવીઓ જણાવેલી હતી.

**‘શીઓથેનનામ અથવા ચિત્રદાદ’**—એમાં માણસ જાતનાં જન્મથી મરણ સુધી નાની મોટી પંક્તિપર તે કેમ આવે છે તથા સુવાવડને લગતી બીના સમાયલી હતી.

**‘અંધહેઉશ અથવા સફન્દ’**—એ કેતાબ મધે પેગમ્બર સાહેબ અશો જરથોસ્તનો અહેવાલ હતો.

**‘મજ્ઞદાર્થ અથવા બધાનયરત’**—એમાં પાક અહુરમજ્ઞદ વિષે, તથા જુદો જુદો વખત ક્યારે થાય છે, અહુરમજ્ઞદથી ફાયદા હાંસેલ કરવા માટે તેની જોહામાં બંદગી કરવી, તથા દરેક અમેશાસપંદ કેવા દેખાવનો છે તે બાબે બ્યાન હતું.

**‘મુશદ્રેમયા અથવા નીઆરમ’**—એમાં પૃથ્વીપર કંઈ કંઈ જાણસો નિર્દોષ છે. દોજખમાં છુટકો કેમ મેળવવો, સારે માર્ગે કેમ ચાલવું, માણસનાં શરીર અને મગજમાં શું શું ચીજો છે, દોલત કેમ એકઠી કરવી તથા સંભાળની વિગેરે ખુલાસો હતો.

**‘અહુરાષ અથવા ગન્બાસાર વીચત’**—એમાં ખેત્યોદ્ધવતું વર્ણન, સંસારી કાયદો, ગોસ્પદોની જાળવણી, તેમની ચોક્કી કરનાર કુતરા, ગોસ્પદો બચ્ચાં જાણે તે વખતે તેમને મદદ કરવા અને તેમને ખોરાક નહિ આપે તો તેઓ મરણ પામે તે ગુનાહ વિગેરેનું બ્યાન હતું.

**‘આ અથવા અસપરામ’**—પાપીઓના કર્મના બદલા તથા આદમી જાતની કેરદારપર સરદારી ભોગવતા મહો, છત્યાદીનો આ નુસ્કમાં ખુલાસો હતો.

**‘યથ અથવા અસકારમ’**—સારાં માણસોનું પાણું જીવતાં થવું, દરેક બાબતમાં ડાહ્યાપણથી બોલવું, ચા ડાહ્યાપણ વાપરવું, હુકમ કરવા બાબે, અને અહેરેમન તથા દેવોની પેદાશસોનો નાશ થવા બાબેનું વર્ણન હતું.

**‘દરેજુબ્યા અથવા વુદદેવ-દાદ’**—આ નુસ્ક જે હાલ આપણામાં વંદીદાદને નામે વપરાય છે તેજ હાલ સંપૂર્ણ રહ્યું છે. એની પેહેલી બે ફર્ગરદોમાં જેહાનની શરૂઆતની બીના આપેલી છે, અને બાકીનો ભાગ મુખ્ય કરીને સફાઈ, સુધકાઈ, અને કાયદાથી ભરપુર છે.

**‘હકત અથવા હુદોખત’**—પરસ્વાર્થ થવું, પરમાર્થ અને આભાર કરવાની કીમતી નશીહત એમાં કરેલી હતી.

**‘વારેતારેમ અથવા સતુદ ચરત’**—એ મધ્યે રહેતી ફાદાર અને અમ્બર અમેશાસપદોની તારીફ કરેલી હતી. અમેશાસપદોની મદદ મેળવવા

૫૨ નુસ્ક અને ખારે માહના જશનો માટે વધુ ખુલાશો.

જે લણી ખાયશ રાખે તેને આ નુસ્ક પઢવાની અગત્ય જણાવેલી હતી.

હાલમાં આપણા ધર્મમાં એ નુસ્કો માંહેલાં અવસ્તા ભાષામાં બાકી રહેલા મોજુદ સફાઓ છે જે નીચે મુજબ છે.

૧. યજ્ઞશને, ૨. વંદીદાદ, ૩. વીરપરદ એ ત્રણે કેતાબો હાલ 'વંદીદાદસાદે' ને નામેથી ઝાળખાય છે.

૪. વીરતારુપ નુસ્ક એની ત્રણ આઠ ફર્ગરદ સલામત છે.

૫. હાદોખત નુસ્ક—એની ત્રણ ફર્ગરદો સલામત છે.

૬. દામદાદ નુસ્કની—ત્રણ ફર્ગરદો સલામત છે.

૭. ખોરદેહ અવસ્તા અને યશતો.



૨૧. નુસ્ક અને ખારે માહના જશનો માટે વધુ ખુલાશો.

ઉપર જણાવેલા (૨૧) નુસ્કો અવસ્તા ભાષામાં લખાયલાં હતાં, તેમાં દીનનાં તમામ ભણુતરો, કાનુનો, ફરમાન, ઉપરાંત મીનોષ્ટ જહાંન, ખેહેસ્ત, દોનખ, આ દુનિઆ, ધનસાદ, નિતી, શીલસુશી, તખાખત, જ્યોતિષશાસ્ત્ર તથા બધી જાતનાં વીધા હુન્નરને લગતી બાબતો આવેલી હતી.

૧. મએદીઓજરેમ ગાહ'બાર—અરદીખેહેસ્ત મહીનાનાં ખુરશોઃ રોજ શરૂ થાય છે અને દએપ-મેહેર રોજ આખર થાય છે. “ પુર લીલો-તરી અને બરવસ'તશ્ટુનો વખત ” એ બોલનો અર્થ થાય છે. આ ગાહ'બારમાં ઝાડપાનોમાં રસક્સ વધારે હોય છે.

૨. મએદીઓશરેમ ગાહ'બાર—તીર મહીનાનાં ખુરશોઃ રોજ શરૂ થાય છે, અને દએપ-મેહેર રોજ આખર થાય છે, એ બોલનો અર્થ “ પુર ગરમીનો વખત ” કરીને થાય છે. આ ગાહ'બારોપ ખેતરો અનાજથી બરપુર થયલાં હોય છે.

૩. પએતેશહેમ ગાહ'બાર—શેહેરવર મહીનાનાં આસતાદ રોજ શરૂ થાય છે, અને અનેરાં રોજ આખર થાય છે. એ બોલનો અર્થ “ અનાજ અને મેવો ઉતારવાનો વખત ” થાય છે, ઉતરતી ગરમીમાં જ્યારે અનાજ અને ફળ પાક્યાં હોય અને તે ઉતારવાનો હોંગમ પહોંચ્યો હોય, તે વખતને પએતેશહેમ ગાહ'બાર કહે છે.

૪. અયાથેય ગાહ'બાર—મેહેર મહીનાનાં આસ્તાદ રોજ શરૂ થાય છે, અને અનેરાં રોજ આખર થાય છે, આ ગાહ'બારપર ગરમીનું આખર થવું અને કેટલાંક ચોપગાં જાનવરોમાં શેહેવતનું ઉત્પન્ન થવું થાય છે.

૫. મએદીઆરેમ ગાહુ'બાર—દએ મહીનાનાં મેહેરરોજથી શરૂ થાય છે, અને મેહેરમ રોજે આખર થાય છે. એ બોલનો અર્થ “પુર સરદી અને વર્ષાઠને લીધે ધંધો રોજગાર કમ ચાલ્યાથી માણુસને આસાએશ મેળવવાનો વખત ” થાય છે.

૬. હમરુપથમએદેમ ગાહુ'બાર—અસપનદારમદ મહીનો પુરો થયા પછી, ગાથાના પાંચ દાહાડા જે આવે છે તેને કહે છે. એ બોલનો અર્થ “ સરદી તથા ગરમીનું સમતોલ થવું તથા રાત અને દિવસ બન્ને સરખા થવાનો વખત ” (એટલે ૧૨ કલાકનો દિવસ અને ૧૨ કલાકની રાત) થાય છે.

અસપનદારમદ મહીનોને આરેસપ'દ રોજે અશો જરતોસ્તે પોતાની પેગમ્બરી તેહેકીક કરવા સાથે ગુસ્તાસપ પાદશાહને મોજોળ કરી દેખાડયા હતા. મરહુમ એરવદ કા. એ. કાંગાકૃત ખોરદેહ અવસ્તા.

### શાહ ગુસ્તાસપ.

(ખ. પુ. ૨૬૬૮ માં) ગુસ્તાસપ પાદશાહનો ધરાન સર જમીનમાં રાજ અમલ હતો. એના અમલમાં સપેંતમાન સાહેબ અશો જરતોસ્ત પેદા થયા હતા, તેમની પવિત્ર દીન શાહગુસ્તાસપે અને રાણી કેતાયુને અને શાહાબદા અસપ'દીઆરે પ્રથમ સ્ત્રીકારી હતી. ત્યારબાદ આખા ધરાનમાં ફેલાઈ હતી તેથી અરબરુપ સાથે લડાઈ થઇ. એક સમયે બનાવ થયો કે ગુસ્તાસપ સિસ્તાન તરફ પેહેલવાન ફસ્તમને લાં પરાણો તરીકે રહ્યો હતો. તે વખતનો લાબ લઇને શત્રુઓએ ધરાનપર જીત મેળવી મોટી કતલ ચલાવી. આતશકદેહમાં બારે નુકશાન કર્યું હતું (આ લડાઈમાં ગુસ્તાસપનો બાપ લોહોરાસપશાહ અને અશો જરતોસ્ત સાહેબ પણ માર્યા ગયા હતા ) તે કારણે ગુસ્તાસપશાહે શાહાબદા અસપ'દીઆરને ખંદમુક્ત કર્યો અને અરબરુપ સામે લડવા મોકલ્યો. લાં શાહબદાએ અરબરુપને મારી નાખ્યો. અસપ'દીઆરે જરતોસ્તી દીન હિંદુસ્તાન તથા અરબસ્તાનમાં ફેલાવી હતી અને યુરોપના સુધરેલાં ભાગમાં પણ દીન ફેલાવી હતી. અને અરબસ્તાનમાં ( એઇદીન ) એહેદીન નામનું આતશકદેહ બંધાવ્યું હતું જેથી તે શેહેરને ‘ એહેદીન ’ કહેતા હતા.

૧. શાહાબદા અસપ'દીઆર માટે એવું લખાણ મળે છે કે સ્વભાવે આકરો અને પોતાનાજ વિચારે ચાલનારા હોવાથી શાહાબદા શાહ ગુસ્તાસપ સામે વારંવાર થતો હતો. એક સમયે તક્સીર થવાથી ગુસ્તાસપ-શાહે શાહાબદાને બંદીખાને નાખ્યો હતો. જેથી દીનફરમનાઈની લડાઈ વખતે બંદમુક્ત કરીને તેને અરબરુપ સામે લડવા મોકલ્યો હતો તેમાં શાહાબદો ફતેહ પામ્યો હતો. પણ અંતેથી ગુસ્તાસપની અદેખાઈથીજ ફસ્તમ પેહેલવાનને હાથે શાહાબદો અસપ'દીઆર માર્યો ગયો હતો.

ધીરે ધીરે હાલ તેને મદીના કહે છે. ગુસ્તાસ્પશાહે (૧૨૦) વર્ષ રાજ્યઅમલ ભોગવ્યો હતો. એનાં વજ્રેશ ફરસોઅ તથા જભાર્પ મોટી નામના મેળવી મયા છે.

### વજ્ર જભાર્પ.

ગાથામાં એને જભાર્પ હયુય કહેલો છે. ફરસોઅ એનો બાઈ હતો. પોતાની કાબેલીઅત, પવિત્રાઈ, અને કુલવંત હોવાથી ગુસ્તાસ્પ શાહનો એ વજ્ર થયો હતો. અશો જરતોસ્ત સાહેબે ગુસ્તાસ્પ શાહની ફરબારમાં દીન જાહેર કરી ત્યારે એ પશુ એક પેહેલા ચેલા તરીકે હતો. દીનનો અબ્યાસ કરી દીન આશકારા કરવામાં જભાર્પે તન મન અને ધનથી બનતી દરેક મેહેનત કરી હતી. શાહજાદા અસપંદીઆર અને પોતાના બાઈ ફરસોઅ અને ઝરીર સાથે એકમત થઈ ધરાનમાં જરતોસ્તી મહજબ ફેલાવવામાં અચ્છી મેહેનત લઈ પાક પેગમ્બર સાહેબનો પ્યાર મેળવ્યો હતો. તેથી અશો જરતોસ્તે જભાર્પને પોતાનો હામાદ (જમાઇ) કર્યો હતો.

### ‘જભાર્પી’ યાને જભાર્પ નામાની શરૂઆત.

પેગમ્બર સાહેબ અશો જરતોસ્તે દીનનો મોજેબે બતાવ્યો તે વખતે આફરગાન લાણી, દરૂન ઈજને, તેમાંની ચાર ચીજો ચાર સપ્સોને આપી હતી. (૧) ગુસ્તાસ્પશાહને ઈજેલો શરાબ પાયાથી તેને જીવતાં જીવત પોતાનું બેહેસ્ત બેચું. (૨) શાહજાદા અસપંદીઆરને ઈજેલું બનાર ખવાડયું તેથી તેની દેહ<sup>૧</sup> ત્રાંબા મીસાલી થઈ. જેથી રૂઢનનન અસપંદીઆર કહેવાતો હતો. (૩) શાહજાદા પેશોતનને ઈજેલું દુધ પાયું જેથી તે સમર્ગી પામ્યો અને સ્થાવર બનાવેલા કુંગદેજના ગોદામાં ગુફેનશીન થયો. (૪) ઈજેલું કુલ ગુસ્તાસ્પના વજ્ર જભાર્પને સુંવાડયું તેથી તેને આગાહી થઈ અને બની ગયલા તેમજ બનનારા બનાવોનું તેને ધ્યાન થયું, અને વધુ દાનાવ બન્યો તેમજ ભવીષ્ય કહેવાને શક્તિવાન થયો. આ પ્રમાણે ભવિષ્ય વાણી કહેવાની શક્તિ હોવાથી તે બનતા બનાવોની આગાહી કરતો જેથી ગુસ્તાસ્પશાહ હમેશાં સાવચેત રહેતો અને દુસ્મનોપર જીત મેળવતો હતો. એજ કારણે ગુસ્તાસ્પશાહે એક સમે જભાર્પ વજ્રને આગળ બની ગયલા અને હવે પછી બનનારા બનાવો તથા ધર્મો અને ઇતિહાસ સંબંધી જુદા

૧ અસપંદીઆર અને ફરતુર પેશોતન બન્ને દીકરાઓ ગુસ્તાસ્પશાહના પોતાના ઘેટાઓ હતા.

૨. ત્રાંબા મીસાલ દેહ થઈ એટલે તેના સરીરપર કોઈ પશુ દિવસ જખમ થતો નહીં. એનું મરણ એની આંખમાં ફસતમ પેહેલવાને તીર મારવાથી નીચળું હતું.

જુદા સવાલો પુછ્યા અને ખુલાસા માંગ્યા, જેના જવાબ જમારપે પોતાની જ્યોતિષ આગાહીથી આપ્યા હતા. આ સંધળી આગાહી તે વેળા એક નવીશંદા પાસે ગુસ્તાસ્પશાહે લખાવી હતી. તેને જમારપી કહીએ છીએ.

**ખુલાશો—જમારપીમાં આપું** લખાણ એમને એમ સરેહ ધણી છે જેથી આ જેવાં બીજાં અનેક દક્ષતર થતાંબી વધે, અને સાર જેનો તેજ મહે. તેથી બોલેબોલ સરેહ નહીં લેતાં ફક્ત સંપૂર્ણ અર્થ સમજાય એ મુજબ જવાબ દેનાર (જમારપ) નીજ રીતીએ લખાણ છે. વલી જર-તોસ્ત પેગમબર ખુદ દાદાર સાથે વાતચીત કરે છે તે બીતાઓમાં અમેશા સપદો, ચન્દો, બેહેસ્ત, દોજખ, દાદારની ગેબી કરામતો વિગેરે બાબદો જમારપ વજ્રનાં બોલેબોલ ધણીખરી મલતી આવે છે. આ કેતાબમાં જ્યાં જ્યાં જે જે બાબતો આવી છે તેમાં અશો જરતોસ્ત સાહેબની દાદાર સાથેની વાતચીત છે તે મુજબજ લીધી અને ગુસ્તાસ્પશાહે વજ્ર જમારપને પુછેલી બાબદો તેના ચન્દોમાં છે. અત્યાર આગમ્ય ફરેસ્તાઓ વિગેરે વર્ણુન જે ગયું તે જરતોસ્ત સાહેબે દાદારને પુછેલા સવાલ છે. અને તે મુજબજ આપ્યું છે. તેમ હવે પછી નીચેનું લખાણ ગુસ્તાસ્પશાહે વજ્ર જમારપને પુછેલા સવાલ જવાબો છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

**ગુસ્તાસ્પશાહે પુછ્યું** કે સર્વ પેદાયસમાં કોણુ શ્રેષ્ઠ છે ? અને આ બધી પેદાશો કોણથી છે ? બહુ કોણુ ? ખુદ કોણુ ? બેહેસ્ત અને દોજખ શું છે ? આ દુનિયા કેટલા હજાર વર્ષની છે ? શું શું બની ગયું અને શું શું બનશે તે મને કહે. જમારપ વજ્રે નીચે મુજબ જવાબ દીધો.

**સર્વે સ્ત્રીઓને પેદા દાદાર અહુરમઝ્દની ખુબી.**

સર્વ પેદાયસનો પિતા અહુરમઝ્દ પોતે છે અને નાસ કરનાર અહેરેમન છે. ખુદરતે નેક ચન્દો પેદા કર્યા, નવાજ્યા, કે આ દુનિયામાં સર્વ સ્ત્રીઓની વૃદ્ધી કરે, ફરજદો આપે, ઝાડપાન, ફળ, ફલાદિ, ફુલ, મેવો, વિગેરેને બરબાદ થતું અટકાવે, પ્રાણીઓની વૃદ્ધિ કરે અને ખુદરત પાસેથી રોજરજક ધનશાનેને પુગાડે. ચન્દો પાપ પ્રુ-યતું તોલ કરી પાપને કાપે છે, અને પબેહેસ્તમાં ઉમેરે છે. ચંદ્ર થકી પંદર દિવસ અજવાળું અને પંદર દિવસ

૧. સવાબ રાખે અને બેહેસ્તમાં લખાવે. આ વાક્ય થકી અને હપલાં લખાણનાં થકી સમજાવું એમ છે કે અજવાળ્યાં થકી જે સમજાવું ધનશાન હોય તો સારા વિચારોનું અવલોકન કરે અને સારી કરણી મુજબ સાફ મેળવે તેમજ વળી છુટું હોય તે તેવાજ વિચાર થકી કરણીને અનુસરી તકદીર મુજબનું મેળવે છે. સમજ કે આ છંદગીમાં કરેલી કરણી મુજબનું ફળ હયાં અને બીજી દુનિયામાં મળે છે.



અંધારું છે. અજવાળું ખુદરતા (સ્પેનનમધન્યુસની) તકદીર છે. અને અંધારું અહેરેમન (અંધમધન્યુસ)નાં નશીબતું છે. ચંદ્રની ચાલને લીધે એક માસમાં ઉપર મુજબ એ પાપવાડીઆં આવે છે તે અરસામાં અજવાળામાં (ચંદ્ર) મોહોર ચળદ? સર્વ ઇનશાનનું સવાય લખી બેહેસ્તમાં રાખે છે.

“અંધમધન્યુસનાં દોરની મુદત—શરૂઆતમાં ઉત્પત્તી દરમિયાનમાં આ શક્તિ ઉત્પન્ન થઈ જે ઉપલે નામે જાહેર છે. તેનો ખુરો અંશ જે હેરેમન થયો છે તે આ દુનિઆની શરૂઆતમાં ગયોમર્દના રાજ્ય અમલમાં આ પૃથ્વીપર આવ્યો જેથી ગયોમર્દ ૩૦ વર્ષ રાજ્ય કરી શક્યો. અને મરણુ વેળા ગયોમર્દ આશીશ દીધા કે “બહુ ખુરો તું કદીબી આ જગતમાં સુખી થયો ના, તુંને રંજશક્તિ હોજો ને તારો અમલ ના થજો. હું બીજી દુનિઆમાં જઈ છું. પણ આ દુનિઆમાં બ્યારે પેગમ્બર અશો જરતોસ્ત જન્મશે ને પેગમ્બરી લાવશે તે તારી જાતનાં તમામ દેવ દરજ્જેને આ દુનિઆથી હાંકી કાઢશે. અને રસ્તાખેજ સુધી જરતોસ્તી દીન ચાલશે. તે પેગમ્બરના વખતમાં તારું કંઈ પણ વળશે નહી. સેવટ આખરહજીરામાં તારો દોર આ જગતમાં લણો ચાલશે અને રસ્તાખેજ બાદ તું નશીઅતે પુગશે.” આ શબ્દો સાંભળી હેરેમનનું દીલ દંદ બરેહું થયું અને તેવાર પછી બીજા સાત દેવ પેદા થયા. ૧.—અકોમન, ૨.—અકતષ, ૩.—સચ્ચેની, ૪.—અસ્તુઆદ. ૫.—તકર્વ, ૬.—તારીક અને જારીક, ૭.—અચ્ચેશમ. એઓ ચળદો અમેપાસપદો વિશ્વ કામ કરનારા છે. અને ઇનશાનોને ખુરી રાહપર ચલાવે છે.”

બેહેસ્તતું ખાણું—ત્યાં ખાવા પીવાની હાજત નથી રહેતી “અવસતામાં જોજગ લખાણુ મલે છે” અને જમારપી કેતાબ મુજબ બેહેસ્તમાં શુખ યા તરસ જેવું કંઈજ નથી. રવાન બેહેસ્તમાં આતી પુગે છે ત્યારે ‘મદીઓજરેમ’ નું ખાણું પીવા મલે છે જેથી રવાનને ખાવા પીવાની ખાયસ નથી રહેતી. આ ખાણી જગતમાં ખાવા પીવાની અને હાજતની જરૂર માણુસને છે કે તે વગર કદી ચાલતું નથી.”

૧. માહોતાબની વધધટને માટે જોઓ ચંદ્રની ચાલથી મહીનો ગણનારા છે તેઓ કહે છે કે આ વધધટથી એક માસની ગણતરી થઈ શકે છે. (વાંચો ચંદ્રનું ખ્યાન.)

૨ આ ચાલુ જમાનામાં કેળવણીએ પ્રસાર કર્યાથી આ બાબતો વેહેમ ગણાય છે. અને ધરડાં વડાંઓ આપરાં કહે તેમ “અજેતાનબી સુધરી ગયો પણ ઇનશાનો ખુરી રાહપર ચાલનારાં છે તેઓ માહોમાહેની અંતર નહી મુકે તે ખરાં અજેતાન ગણાય.”

## પુદરત તરફથી ગુપ્ત રહેલી શક્તિઓનું વર્ણન.

બેહેશ્તનું મુકામ.

આસમાન જમીનથી ૩૩૦૦૦ ફરસંગ દુર છે. હમેસગી પણ તેટલીજ દુર છે. 'સતરપાયા બેહેશ્ત' પેહેલા આસમાને છે. ૨ જી 'આહપાયા બેહેશ્ત' તે 'સતરપાયા' થી ૩૩૦૦૦ ફરસંગ દુર છે. ૩ જી 'ખોરશે-દપાય બેહેશ્ત' આહપાયથી ૩૩૦૦૦ ફરસંગ પર છે. ૪ થી. 'પસુમખાંન બેહેશ્ત' ખોરશેદપાયથી ૩૩૦૦૦ ફરસંગ દુર છે. ૫ મું. 'ગરોથમાન' તે પસુમખાંનથી ૩૩૦૦૦ ફરસંગ દુર છે.

૧ જી. બેહેશ્ત સારી મનશ્ચનીએ ચાલવાથી મળે છે. ૨. જી સાઈ કામ કરવે અને બોલવેથી મળે છે. જ્યારે 'હમેસતગાંન' જેનું પાપ સવાબ સરખું હોય તેને મળે છે, ત્યાં રાત્રે ટાઢ અને દિવસે તડકો છે.

દોજખ.

અવસ્તાના લખાણ મુજબ દુશ્મત, દુનુખત, અને દુજવરેશ્ત મુજબ ભુકું બોલવે, ચાલવે અને જીંડા કામ કરવે મળે છે. એવાં કામો કરનાર રવાનને તેના મરણ બાદ દેવો, અહેરેમન નજદીક ધસડી જાય છે. અને રંજ, શક્તિ, આગળ દે છે. ત્યાં બદબો અને અંધાઈ રહેતું હોવાથી હમેશાં બેચેની છે. (જમાસ્પી.)

‘બેહેશ્ત અને દોજખ’ બાબદો માટે થોડાંક અવસ્તાનાં લખાણો સાથે પ્રગટ કર્તા તરફનો ખુલાસો.

અવસ્તા—વીરુપ હુમત, વીરુપ હુખત, વીરુપ હવરેશ્ત, વહિશતેમ અંધહુધમ અશએત, વીરુપ દુશમત, વીરુપ દુનુખત, વીરુપ દુજવરેશ્ત, અચેશતેમ અંધહુધમ અશએત.

અર્થ—સધગા નેક વિચારો, સધગા નેક સખુતો અને સધગાં નેક કામો, તે કરનારને ‘બેહેશ્ત’ તરફ લઈ જાય જાય છે, તથા સધગા ખરાબ વિચારો, સધગા ખરાબ સખુતો, તથા સધગાં ખરાબ કામો, તે કરનારને ‘દોજખ’ તરફ ધસડી લઈ જાય છે. (વીરુપ હુમત.)

અવસ્તા—તેમ વાગ્યો અહુમ દરેગવતો બોથનાધશ ખાધશ ફરેના નએષત.

અર્થ—અએ પાપી માણસો! તમારાં પોતાનાં બદકામોને લીધે, તમારી કરણી તમને દોજખમાં ધસડી લઇ જાય છે.

( અહુનવદ ગાયા, ચજશનેહા ૩૧. ફકરો ૨૦ મો )

બેહેસ્ત અને દોજખ તે આ દુનિયામાં જ છે.—આ દુનિયામાં આપણે નજરે જોઇએ છીએ કે કોઇ સુખી તો કોઇ દુઃખી, કોઇ તન્દુસ્ત કોઇ હર્ષી, કોઇ જાનવ તો કોઇ અજાન, કોઇને ખુશી કોઇને ગમી, કોઇ અકલમંદ તો કોઇ બેવકુફ, જોઇએ છીએ. કેટલાંકો જન્મથીજ ભલી ખુરી ખાસીઓ, આપણેથી હોદ્દા ઉતરતાં સુખ, દુઃખ, બીજરૂપે પોતાની સાથે લાવે છે. જ્યારે કોઇ ઇનજાન નીતિની જીવી લાગણીઓ સાથે આ દુનિયામાં જન્મ લે છે, કોઇ સખ્સ ધાતકી અને ખુરી લાગણીનો ફાળો પોતા સાથે કેમ સાધી બરોબર લઇ આવે છે? કોઇ મહાન શેહેનશાહતમાં જન્મી રૂપેરી વાસણોમાં ભોજન જમે છે, જ્યારે કોઇ સાધારણ કુટુંબમાં જન્મી જીંદગી અતવાચ એટલાં વહીતરાં કરે છે, અને કોઇ વળી બિખારીને ત્યાં જન્મી કટકા રૈટલી થકી રસ્તે રસ્તે બીખ માંગી શરીર પોષનઅર્થે જોઇતા ખોરાકની ખજી તંગી ભોગવે છે. વિગેરે.

હવે જરતોસ્તી ધર્મના ફરમાન મુજબ ‘ અહુરમઝદ ’ જે જગતપિતા છે તે તો ભક્ષો, દયાળુ અને ન્યાયી છે. તો પછી દરેક ઇનજાનને જીવ જીવ બાગ્ય કેમ આપતો હશે? અથવા શરીર સંબંધમાં લાગણીઓ તેમજ વિચાર શક્તિમાં ફરક, તથા દુનિયાનાં બીજાં અનેક સુખ દુઃખ સંબંધમાં આવા મોટા ફરકો કેમ રાખે છે? સાફ અને માફું બાગ્ય થવાનું કારણ શું? ચાને લ’વાણુ ધ્યાન પહોંચાડી દુકમાં સાર લઇએ તો તેના ખુલાસો શું? એ ઇનજાનની આગલી ભલી યા ખુરી જીંદગીનો બદલો એજ તેઓનું ‘ બેહેસ્ત અને દોજખ ’ છે. આ દુનિયામાં થોડી રંજથી પુરતું મેળવે એજ તેનું બેહેસ્ત છે, અને તે સુખી જીંદગીમાં પેદાના કરનારને યાદ રાખી સ્વધર્મનું ફરમાન પાળી ચાલે તેમજ પરનીંદામાં વખત નહિ ગાળતાં ફરસુદ પ્રસંગે પરસ્વાર્થી કાર્યો બજાવી સારી કીર્તિ અને યશ મેળવે અને આ જીંદગીમાં કરેલાં ભલાં કામોથી, મરણ પછી બીજી જીંદગીમાં મળતું બધું સુખ, અને થોડી રંજ, એજ તેનું ‘ બેહેસ્ત. ’ તેમજ ખુરાં કામ કરનારને, તેની બીજી જીંદગીમાં, પોતાના રવાનના સુધારા માટે કસ્ટી પડતી ‘ ધણી રમક અને ધણી મેહેનત ’ અને ધણી રંજ કરતાંબી મળતું થોડું સુખ અને ‘ હાડ-મારી ’ તેજ તેનું ‘ દોજખ છે. ’ એ દોજખ સાંપ, બિચ્છુ, દેવ, દરજ્જેનાં રહેઠાણ કહેવાય છે તેની બરોબર છે. પણ એવાજ દેવ દરજ્જે, અને ફાદી

ખાનારાં અને ડંખ દેનારા, પુકે પડનારા આ દુનિયામાં ક્યાં નથી? અને એવા દુઃખ અને ડંખથી પીડાતાં આપણે ધણાઓને જોઈએ છીએ. એટલે ‘ બેહેસ્ત અને દોજખ ’ ગોયા ફરેક સ્થળે છે. બેહેસ્ત<sup>૧</sup> માટેનું લખાણ ‘ વંદીદાદ ’ની ૧૯ મી પરગરફમાં ખુલાસાવાર મળે છે તેમજ હાદોખત તુસ્ક (ખાખ ૨) માં, વીસ્તારપ તુસ્ક (ખાખ ૮) માં, વીરાફનામું (ખાખ ૪) માં, ‘ મીનોએ ખેરફ ’ (ખાખ ૨) માં મળે છે. અને અદાફરવચની આફ્રી-નમાં થોડુંક મળે છે. કોઈખી ધનશાન તેના વિચાર વચન અને કામો સાફ રાખી સર્વથી સરસ હાલતે પહોંચવાની કોષેશ કરે તો તે જીવતાં જીવત બેહેસ્ત યાને સર્વથી સારી હાલતે પહોંચે છે. હીશુમાં કહે છે કે (The Kingdom of Heaven is within you) યાને ‘ બેહેસ્તનું રાજ્ય તમારા પોતામાંજ છે. ’ અવસ્તા મુજબ ગરોથમાંન બેહેસ્ત તે ખુદ અહુર-મજ્દનું મકાન, અમેષાસપંદોનું રહેઠાણ, અને અશો લોકો માટે જગ્યા છે. એટલે કે જ્યાં પવિત્રાઈ છે ત્યાં અહુરમજ્દનું રહેઠાણ હોય. અને જ્યાં તેનું રહેઠાણ ત્યાં ભક્ષાંઓનો વાસો હોય. અહુરમજ્દનું મકાન બે જગ્યાએ છે. એક ગરોથમાંનમાં અને બીજું ભલાં આદમીનાં જીમરમાં. ત્યારે બેહેસ્ત પણ તે મુજબ છે. અટલે કે ભલું આદમી સારો વિચાર ધરાવી ભલાં કાર્યો કરે અને સારી સરજતને પુજે, એ બધા ભલા વિચાર ઉત્પન્ન કરવા થકી સારી કરણી અને અહુરમજ્દની મદદ બેની મુખ્ય જરૂર છે. આપણા ધર્મના અવસ્તા મુજબ ‘ અષેમ વોહુની ’ ટુંકી બંદગીમાં સાર મળે છે. કે અશોખીજ સર્વ ઘીજો ઉત્તમ ગણાય છે.

અવસ્તા-નિજ બએરી વ હસ્તેમ અહુમ અપઓનામ રઓઅંધહેમ વીસ્થો ખાથેમ નિજબએમીગરોન્માનેમમએથનેમ અહુરહે મજ્દાઓ, મએથનેમ અમેષનામ રપેન્ત નામ, મએથનેમ અન્ય ઓષામ અપઓનામ.

અર્થ—અશો લોકોની તમામ સુખવાળી સર્વથી સરસ જાંઘી (અ-શવા દુનિયા)ને હું વખાણું છું. ગરોથમાંન (ગરોથમાંન બેહેસ્ત) જે અહુર-મજ્દનું મકાન, જે અમેષાસપંદોનું રહેઠાણ, જે બીજા અશો લોકોનું મ-કાન તેને હું વખાણું છું. ( વંદીદાદ, પરગરફ ૧૬ મી ફકરો ૩૬ મો. )

ઉપલો અવસ્તાનો ફકરો ભણ્યા કે નેમ પાર પડી ચુકી એમ નથી.

૧ બેહેસ્ત માટેનું મળતું અવસ્તા વિગેરેનું લખાણ અને તે પરથી ઉપ-જતા વિચારોનું અવલોકન પુરેપુરું લેતાં આ જોઈ એક આખું પુસ્તક થાય તેથી અહીંયાં થટઈ લખાણ આપ્યું છે.

કોષખી ઇનશાનની આ બજેલી બંદગી (ખુદરતની ગાયલી વખાણ) ત્યારેજ ખરી હરી શકે કે મોહોડેથી બોલાયલા શમ્દોને જીગરથી ખસ માની તે ઉપર અમલ કરવાની કોષેશ કરે, અને કરણી તે લાયકની ઠરે તોજ ખરૂં બેહેસ્ત મેળવાય.

બેહેસ્ત બાબે મતફેરી—બેહેસ્ત માટે અલગ તે આપણું ભોકો મનફેરથી બોલે છે. કોષ કહે છે જે ‘ રવાન બોખતગી ’ યાને ‘ આત્માનો છુટકારો ’ થયા બાદ ( મુવા પછી ) કરણી મુજબ બેહેસ્ત તથા દોજખ મળે છે. કોષ કહે છે કે “ આસમાન પર બેહેસ્ત છે જ્યાં એક બોખું હયાની માફક તૈયાર રહે છે તેમાં હયાથી નીકળેલો જીવ જમને તે ખોરી-આમાં બરાય છે ને ફરેસ્તાઓ ધનસાફ કરે છે ” કોષ કહે છે કે પુનર્જન્મ છે, વળી કોષ કહે છે કે પુનર્જન્મ માનવો એ વાહીયાત વિચાર છે, પણ એક બાબત ખરી સિદ્ધ મનાતી નથી.

અલબત્તે આટલું તો ચોક્કસ છે કે ઇનશાનના મરણ બાદ તેને માટે ખીજ જીવગી છે અને હાલની કરેલી કરણીથી ઘડાયલું કીસ્મત તેને આધારે તકદીરનું મોઝવવાનું પણ છે. ખીજ જીવગી યા હાલત ક્યાં છે ? કેવા પ્રકારની છે ? શું છે ? તે બાબે મતફેરી છે. પણ આ ઘણુંખરૂં એકમત છે કે મરણ બાદ એવી કોષ હાલત છે જ્યાં આપણુ આ દુનિયાનાં થોડાંક સાલની જીવગીનો ભલો યા જુડો બદલો પામીશુ. આ વિચારો હમેશાં ચાદ રાખવાના છે. શરીર નાશ પામશે. રવાન ( જીવ, આત્મા ) જે છે તે નાશ પામનાર નથી. જેમ એક વાસણુ ભાગી જાય છે અને અંદર સમાયલી ઝીંજે પથરાઈ જાય છે, તેમ શરીર નાશ પામતાં તેમાંનું રવાન ( આત્મા ) આજીવ્યાજીવ જગતની કોઈ પણ જગ્યામાં વાસો પામે છે.

બેહેસ્તના દરજ્જા, દરેકનું બેહેસ્ત જીવું કેમ છે—ઉપર કહ્યું તેમ દરેકને પોતપોતાની કરણીના દરજ્જા મુજબ બેહેસ્ત હોય છે. જણીતો લખનાર બેલી કહે છે કે “ કોષ પણ રવાન દશ કરોડમાં બેહેસ્તના દરજ્જામાંથી ખસાર થાય તોપણ તેને બેહેસ્તી યાને ચહડતી હાલતનો ખ્યાલ નહીં આવે. કારણ દરેક માટે સર્વશક્તિમાને તેની હાલત મુજબ જીવું જીવું બેહેસ્ત સરજ્યું છે ”

‘ બેહેસ્ત એટલે સર્વથી લાલુ ’ તે —હવે ભલો બદલો પામવો તેને માટે આપણે કહીએ છીએ ‘ બેહેસ્તમાં જવું ’, પણ દરેક ઇનશાન માટે તેની હાલત જીવું રહે છે.

બેહેસ્ત માટે વિચાર ધરાવવા પહેલાં જ્ઞાન સંખ્યા, નીતિમાન સફળતા

સંબંધી, શારીરિક ફરજ, અને નીતિમાન બાબત તરફ ધ્યાન પહોંચાડવાનું છે. જેમ જેમ વધુ જ્ઞાન મેળવી નીતિના સહયુક્તો વધુ ખીલવે, તેમ પથ દર પથ ( step by step ) પગથીએ પગથીએ આગળ વધાય છે, અને દર દીન ઉગે તેમાં વધુ અને વધુ સુધારો કરતા જઈએ તેમ આ જીંદગીમાંજ નહીં પણ આત્માની હયાતી છે ( જ્યાં સુધી આત્મા અમર છે અને બીજી જીંદગીઓ મોઝવવાની છે ) ત્યાં સુધી ચાલુ બદલો મેળવ્યાજ નહીં.

બેહેસ્ત માટે જુદી જુદી ભાષાના જુદા જુદા શબ્દો છે— લાટીન ભાષામાં ( paradisus-પેરેડીસસ ) ઇંગ્રેજી ( paradise-પેરેડાઇસ ) અવસ્થામાં ‘ પયરી દએજ ’ શબ્દ છે જેનો અર્થ ‘ આજુબાજુથી ઘેરી લીધેલું મકાન ’ એવો થાય. ફારસીમાં ‘ શીરદોશ ’ શબ્દ છે એજ ‘ પયરી દએજ ’ નું ( paradise ) નું રૂપ છે. હીબ્રુમાં ( paradis-પેરેડીજ ). ગ્રીકમાં ( paradeisos-પેરેડાઇસોસ ) કહે છે. એટલે એકંદર રીતે તેનાં અર્થ પ્રમાણે બેહેસ્ત એક મકાન પણ થઈ શકે છે, કે જ્યાં ‘ ભલું મેળવવા ’ માટે ભલી કરણીવાળાઓનો વાસો થાય છે. આપણા અવસ્થાનાં પુસ્તકોમાં અલખુર્જ પાઠાડપરથી બેહેસ્તમાં જવાનો માર્ગ બતાવ્યો છે. અને વળી ચીન-વત પુલપરથી પણ મીનોષમાં જવાય છે ( વાંચો આ કેતાબને પાને ૨૯ મેની કુટનોટ ચીનવત પુલ બાબેની. )

આ દુનિયામાં શારીરિક અને આત્મીક બેહેસ્ત, તેમજ બેહેસ્ત આ દુનિયાથીજ અને ભલી કરણીથીજ શરૂ થાય છે— આ પૃથ્વિવરના બેહેસ્ત માટે બોલીશું તો ઘણેખરે ઠંકાણે સુંદર વાડીઓ, બાગ, બગીચા, દરિયાની લેકેડો, ખુશનુમા ચાંદણી, ડાહ્યાં માણસોની નસીયતની વાતો વિગેરે જેતાં ઇનજ્ઞાન સમજશે કે ‘ બેહેસ્ત જેવું લાગે છે. ’ હવે એ તો સર્વ ખુદરતની બક્ષેશ છે અને તે ‘ શારીરિક બેહેસ્ત ’ છે. અને ઉપરનો દેખાવ છે. જ્યારે ‘ આત્મીક બેહેસ્ત ’ આ પૃથ્વિવર તેજ છે કે જે મકાનમાં સુલેહસંપત્તિ વસનારાં હોય અને મીત્રાચારીજ પશ્ચરાષ્ટ્ર હોય, નેકી વ્યાપી હોય, નીતિમાન જીંદગી ગુજારનારાં વસ્તાં હોય, પરહેઝગારી પળાતી હોય, ખુદરતના ફરમાનના નિયમો સચવાતા હોય, પાક ખુદાવંદની સંપૂર્ણ ચાક પ્રસાર પામી બંદગી થતી હોય, પરસ્પરાર્થી કાર્યો અંતઃકરણ-પુર્વક થતાં હોય, જ્યાંનાં વસનારાંઓ ખરા દુઃખીની દાન પહોંચેલાં હોય, સ્વ-ધર્મનો ઇનકાર ન હોય, પારકા ધર્મના દેખાદેખીના કુકરાજના નિયમો પળાતા ન હોય વિગેરે. તે ધર, આ પૃથ્વિવરનું આત્મીક બેહેસ્ત કહેવાય છે. મજબૂર

નિયમોનુસાર હોય તેઓથી મીનોષ બેહેસ્ત? પણ ભોગવાય છે. જેમ આ દુનિયાની એક આબરૂદાર મંડળીમાં દાખલ થવા ચાહીએ તો તે માટે સંપૂર્ણ લાયકાત બતાવવી જોઈએ. અને તે પણ ત્યારેજ બતાવી શકાય કે જ્યારે આપણે જાણીએ કે મંડલીનાં કાનુન, રૂઢી, લાયકાત અને સભાસદો કેવી પ્રકારના છે. અને તેઓ સર્વ કેવા એખલાસવાલા છે. તે જાણવા બાદ મેઝ્બર ( સભાસદ ) થવાની કમેદવારી કરવી જોઈએ, અને ત્યારેજ તે કોષેશ સફળ થાય. જો તે મંડળીવાળો કોઇ આપણો મિત્ર હોય તે પોતાની મંડળીમાં આપણને દાખલ કરવા ચત્ન કરે અને તેજ મંડળીનો કોઇ બીજો મેઝ્બર વિશ્વ થઇ સંપૂર્ણ સારો વિચાર નહીં આપે અને દાખલ કરાવવા માટે વિશ્વ થાય તો કેટલી નાસીપાસી છે? જ્યારે ચાલુ જીંદગીમાં આ નાસી-પાસીથી ઘડો મળે તો બૂલચૂક સુધારી કરણી ( conduct ) શુદ્ધ રાખવા તુરત ચત્ન કરી શકાય, જ્યારે મીનોષ બેહેસ્તમાં તુરતાતુરત કેમ અને? હવે જ્યારે આ ખાકી દુનિયાના મંડળ માટે એટલું છે તો બેહેસ્તના જેવા એક મીનોષ મંડળ થકી કરણીના કાયદાની કેટલી અગત્ય છે? આ દુનિયા કે જે દરેક ઇનશાનની રેહેણી કરણીની નોંધપોથી છે ત્યાંથીજ મીનોષ બેહેસ્તના વિચારો શરૂ થાય છે. ઇનશાન જે ખુદરતની પેદાયસમાં હાકમ છે તેને તેની કરણી સુજબ ( પેદાના કરનાર દાદાર તરફથી ) તેની માગણી પ્રમાણે, દોલત, માલ મીલકત, સુખ, ફરજ, વાડી, ગાડી, ઘરબાર, તેને મળ્યું, પ્રમાણિકપણે વ્યવસ્થા પણ કરી, પરંતુ તેથી શું મીનોષ અમર સુખ અને ખર્ચ બેહેસ્ત મળી ગયું? એ તો એક શારીરિક નેઆમત છે, પણ ઇનસાનના મનની વલનપર તેની મીનોષ બેહેસ્તની હાલતનો આધાર રહે છે. બેહેસ્ત કંઈ દોલત નથી, પણ એક હાલત છે. જે ભલી કરણીનાં ઉત્તમ માર્ગથીજ મેળવાય છે. અહમાધરેસચમાં, આતશ નીઆએશમાં, હોમ યસ્તમાં, બેહેસ્તની માગણી માટે બહુનાર આતુરતા કરે છે, પણ આ આતુરતા, શુદ્ધ, અને સ્વચ્છ નિયમ પાળીને ફરજ બજાવીને કરે તો સફલ થાય છે. આપણી કુસ્તી જે કમરપર બાંધીએ છીએ તેના ત્રણ આંટા છે જેમાં એ બધા ભરમ સમાયેલો છે. મનશની, બવશની, અને કુનશની, અથવા કુમત, કુમ, હવરસ્ત,

૧ એથી ઉલટું આ પૃથ્વિપરનું દોળખ છે.—કંઈજો, કંકાસ, માહોમાંહોની અંતર, ખુદરતનું આપેલું રબક ખાતાં સાચાલુદ્ધી અને તકશર કરવી. ધર્મીને સતાવડું, નાહક કોઇને વગોવડું, ધાર્મિક બાબદોનો ઈનકાર કરવો, સ્વધર્મના ફરમાન તોડી ખાલી દેખાડેખીનો યુરોપચન સીસ્ટમ કહીને ફાવે એમ બનતું વિગેરે વિગેરે—એ ‘ આ પૃથ્વિપરનું જીવનું દોળખ ’ સમાન છે.

આ ત્રણ પગલાંથી બેહેસ્તી રવાન બેહેસ્ત તરફ માર્ગ લે છે. આ દુનિયામાં ધંધા, વેપાર નોકરીથી કારેગ થયા કે ફરસુદ પ્રસંગ આળસાધમાં નહીં ગુજારતાં વધુ જ્ઞાન સંપાદન કરવામાં વાપરવો, નીતિમાન સહયુક્તો વધારે ખીલવવા, અને ધ્યાન ધરવું કે આ રીતીથી ઉત્તમ સુખ આ જીંદગીમાં અને બીજી જીંદગીમાં મેળવી શકાશે. આ દુનિયામાં ચહડતા ફરજગનાં ભોકામાં ભેળાવા જતાં તેઓની મોહોખત, મિત્રાચારી, માન, જાળવવા માટે ચહડતી પંકતીના સહયુક્તો પ્રાપ્ત કરવા જોઈએ. તેમ નહીં હશે તો તેઓ પોતાની સંદમાં નહીં ગણશે.

ત્યારે મનોમુક્ત ચહડતા ફરજગનાં આત્માઓની સંદમાં જવા માટે ચહડતું ધર્મજ્ઞાન, સહયુક્તો, અને શુદ્ધ કરણી અને ખરી પવિત્રાઈની કેટલી અગત્ય છે તે એખતયાર કરવી જોઈએ. તે પણ કેહેણી (ફક્ત કહેવાથી) નહીં, પણ કરણીથી (કરી બતાવીને) સાબેત થવું જોઈએ જાનાંવ એડીશન બેહેસ્ત બાબે લખતાં નીચે મુજબ કહે છે.

Heaven is not to be looked upon only as the Reward, but as the natural effect of a religious life.

અર્થ—બેહેસ્ત તરફ બદલા તરીકે નહીં પણ ભલી જીંદગીના પરિણામ તરીકે જોવું.

એડીશનની મજકુર શીખામણ બાબે હવે આપણે દાખલો લખશું કે એક વજુકરે એક સુંદર કપડું અચ્છા તેસ્તથી વણી બતાવ્યું પણ તે ચાલુ કોષેશ ન રાખે અને થોડા વખતને ગાળે ગાળે કામ પડતું મુકે તો ધારે તે મુજબ થઈ શકે નહીં તેમ કાઈ બીજનસાન જે થોડો વખત નિયમ પાળીને છોડી દે, તે લાગે વખતે પાછું ધ્યાન કરે, તો ધાર્યા મુજબ આ જીંદગીમાં સંપુર્ણ કરી શકે નહિ. આ દુનિયામાં વાવેતર દર મોહોસમે થાય છે પણ નેકીના ખેતરનું વાવેતર દર સહવારથી અને ભલી કરણીથી ચાલું રાખ્યાથીજ અમર સુખ ફાયદો હાંસલ થાય છે ઇંગ્રેજીમાં કહેવત છે કે Habit is second nature તે મુજબ હમેશાં ચાલુ જીંદગીમાં, ઉપ-ચોગી થવું, પ્રમાણિક જાત મેહેનતનું નીમકરોટી મળે તેપર સંતોષ પકડવો, અહેખાઈ છોડવી, સહયુક્ત એખતયાર કરવો, પવિત્રાઈ પાળવી, ચોખ્ખાઈથી રહેવું વિગેરે, નીયમ પાળવાથી તે સહયુક્તો આપણામાં ભેલાય છે. સરઆતમાં બીકટ લાગે છે; પણ ટેવ પડતાં સહેલું પડે છે. ઇંગ્રેજીમાં કહે છે કે, Practice makes a man perfect અને ટેવથી ધનજ્ઞાન થાય છે. વળી બીજી કહેવત છે કે, youth is time to learn, not



learn how will you earn એટલે જીવવાની એજ અભ્યાસ કરવાનો વખત છે. ને ભણ્યા નહીં તો શું કમાશો, ને મેળવશો. આ વાક્યમાં પણ બેદ સમાય છે કે ભણ્યાથીજ વિદ્યાગાન સંપાદન થઈ સદ્ગુણી થવાય છે, અને બન્ની જીંદગી ગુજરવાથી મીનોષ બેહેસ્ત પણ મેળવાય છે.

**બેહેસ્તની કુંચી અરદીબેહેસ્તને અમેશાસપંદને હાથ છે—**  
સદર કેતાબ બાબ ૧૦ મુજબ અરદીબેહેસ્ત અમેશાસપંદના હાથમાં બેહેસ્તની કુંચી છે, જેથી હાલ આપણામાં ચાલ છે કે કોઈ ગુજર પામે તો તેના હયાત ખેશી આતશ-બેહેરામમાં અથવા આતશ-આદરાનમાં, કે કોઈ ખી ફરેબેહેરામાં સુખડ મોકલે છે. એવું ધારીને કે ગુજરેલાં રવાનને જલદી જગ્યા મળે. પણ એની મતલબ એવી સમગ્રય છે, કે અરદીબેહેસ્ત અમેશાસપંદ આકર્ષણ શક્તિનો માલેક છે અને અશોધના સદ્ગુણ પર મવક્કલ છે. અને દરેક ઇનશાને બેહેસ્તની ધચ્છા રાખ્યા મુજબ તેને અશોધનો ત-રીકા પાળી ચાલ્યાથી અશોધ પોતેજ બેહેસ્તની કુંચી છે, અને ઇનશાન પોતાનીજ અશોધથીજ બેહેસ્તનો ફરવાને ખોલી શકે છે. વંદીદા-દની ૧૯ મી પરગરદ ( ફકરા ૨૬ થી ૩૩ ) સુધી વાંચવાથી માલમ પડે છે કે રવાનને બેહેસ્તમાં બેહેમન અમેશાસપંદ આવકાર દીએ છે. હવે બેહેમન ભલા યાનનો ઉપરી છે ( intellect ) અને અરદીબેહેસ્ત અશોધ ઉપર (Morality) ઉપરી છે તે ઉપરથી સાબેત થાય છે કે જ્યારે બેહેસ્તની ધચ્છા રાખીએ તો યાન અને નીતિ બન્નેમાં આપણને આમલ વ-ધવું જોઈએ, જેથીજ આ હાલતે પુગાય છે અને બેહેસ્તની ધચ્છા સફલ થાય છે. મીનોષ દુન્યામાં બેહેસ્ત અને દોજખ બતાવેલું છે અને અલખતે તે એક માપ છે. અસલ ઇરાની રાજ્ય અમલમાં પણ સામાન્ય ઇનસાફનાં કામેમાં પણ તે ફરમાન જળવવામાં આવતાં, જ્યારે હમણાં આ ચાલુ વ-ખતમાં રાજદારી બાબદોમાં અને દુનિયાદારીની બીજી બાબદોમાં કાયદા મુજબ અમલ થયાથી તે સમજદારી ધરાવનારને ફાયદો છે, તેમ આ ચાલુ જીંદગીમાં અશોધનાં તરીકાએ નિયમ પાળવાથી આ અને બીજી જીંદગીમાં તે પાળનારનેજ આયદે લાભ છે. ( પ્રગટ કર્તા )

આ ગેતી દુનિયાની ઉત્પત્તિમાં મયોમર્દના વખતથી તે શાહ ગુરતારૂપના વખત સુધી ( જરતોસ્ત સાહેબની આગમય ) બદ-લવાનો દોર.

મયોમર્દ પછી ત્રણ હજાર ઉપર વર્ષો સુધી કોઈખી દીન ખુદરતે મોકલી નહતી. અશો જરતોસ્ત સાહેબના જન્મ આગમય દેવોના અને પરીઓનાં

ટાળાંઓ આં દુનિયામાં સ્ત્રી પુરૂષનાં છુપા સેવ્યાસમાં ફરતાં હતાં. ઇનશાનો તેઓને પિછાણી નહીં શકતાં કે આ દેવો છે કે આદમજાત છે, દેવ ભોક્ષા પુરૂષના સેવ્યાસમાં આવી ધણીક સ્ત્રીઓનાં ભવનો નાશ કરતા; જ્યારે પરીઓ પણ રાજરજવાડામાં સ્ત્રી સેવ્યાસમાં તે વખતમાં મળી આવતી હતી. હવે જ્યારે પયગમ્બર સાહેબે જરતોસ્તી દીન આશકારા કીધી, ત્યારે તેવા ધુરાઓ નાસ પામ્યા સારથી તેઓ ઇનશાનરૂપે આ દુનિયામાં આવી શકતાં નહીં હતાં, જાનવરરૂપે આવતા. વળી જ્યાંપર હજારાના વખતમાં જે બદ અને ધુરી ભક્તિઓ છે તેઓ દુરવંદોનાં મુરદાંમાં દાખલ થઈ જતા, પીશાચ, ડાકણ, ખતીય, મેહુ વિગેરે થશે. (જન્માસ્પી.)

પરીઓનાં ટાળાં પાંચ છે.

૧. મૂળ શરૂઆતમાં માહિયેકર પરીઓ—(જ્યોતીષ મુજબ સાંહ રાશી પણ કહેવાય છે) એઓની ઉત્પત્તિ વાગ્ય ખુલ્લેથી થઈ છે. એ પરસ્વાર્થ ખસલન, નિયમીત ચાલતું, તેજ સ્વભાવ, સલુકાઇ બંદગી કરતી વિગેરે. એના અથવા એની હવાના વાંકમાં આવનારાં પ્રુદરતી રીતે સજાએ પુગે છે. સાત વાર અને નવ ગ્રહોની ઉત્પત્તિ આ હવાથી છે. અસીસ અને જીનાંત પણ કહેવાય છે.

૨. સાદાં યાને ડાહ્યાં પરીઓ—(જ્યોતીષ મુજબ કન્યા રાશી) નરમ માયાળુ સ્વભાવ, હારે રાંક, દુરઅદેશ, વાજખી ચાલનારાં, પશ્ચિમ દીશાએથી એઓની ઉત્પત્તિ છે.

૩. ઘેલાં પરીઓ—(તોલા રાશી પણ કહેવાય છે) પશ્ચિમ દીશા અને નેશ્વ ખૂણાંની વચ્ચેથી ઉત્પત્તિ છે. નેશ્વ ખુને ઇંદ્ર સભા છે ત્યાંથી તે હવાથી આ મેલાં પરીઓની ઉત્પત્તિ છે પશ્ચિમ દીશા અને નેશ્વ ખૂણા વચ્ચેથી થઈ છે. ઇંદ્ર રાજાને તાબેનાં આ પરીઓ છે, તેઓનો માગે એટલી વલનનો સ્વભાવ અને રીતભાતનાં છે. કંકુ, સોપારી, રૂપીઆ વિગેરે કાઢી બતાવે છે તે આ જાતનાં પરીઓ છે. આ દુનિયામાં હાથ ચાલાકીના ખેલ ચાય છે તે આ હવાથી છે. જીન, જીનાત, દેવો વિગેરેની ઉત્પત્તિ એઓથી છે.

૪. મેલાં પરીઓ—(જ્યોતીષ મુજબ વૈશ્વિક રાશી મણ્ડાય છે) દક્ષિણ અને નેશ્વ ખૂણા વચ્ચે ઉત્પત્તિ છે. ઇંદ્રને મળતાં પણ ધણી ઉત-

૧ શરૂઆતમાં દુનિયાની ઉત્પત્તિ દરમીઆનમાં બાર રાત્રી ઉભી થઈ અને હજુ પણ જોતીસ શાસ્ત્રમાં બાર રાશીઓ ગણવામાં આવે છે. આ બાર રાશી તે બાર હજાર ગણાયા. (એકેકા હજાર વર્ષનું એકેકી રાશીનું યાને તેની હવાનું રાજ્ય ગણાયું) આખરહજારે તે બારમે હજારે છે.

રતી પંક્તિનાં ગણાય છે, મેલાં ડાકણાં, ભૂત, પીશાય, જોગણી, મેલી વિદ્યા, રાક્ષસો, દેત્યો, મંત્રતંત્ર, દ્યુતમદાતમ વિગેરે. એઓથી હારેમની તોળાની ઉત્પત્તિ એ હવાથી થઈ છે. અને તેજ તરીકાએ એઓ ચાલનારાં છે.

૫. ડાહ્યાં પરીઆં—પૂર્વ દીશાએ ઉત્પત્તિ છે. રાંક અને ડાહ્યો સ્વ-ભાવ, વખતને અનુસરતી વસ્ત્રન, અને પુશ મીઝજ “પુદ અહુરમજ્દ યાને પુદરત” ને માનનારાં, બંદમી વિગેરેથી માહીતગાર, સારે રસ્તો બતાવનાર, અવસ્તા ભાષાનીરંગો એઓથી છે. અહુરમજ્દી રાહનાં ગણાય છે. (પ્રગટ કર્તા)

જામાસ્પી કેતાથ મુજબ પરીઆંઓનાં પાંચ ટોળા છે. તેમનાં ત્રણ દેવ તરફ અને એક હારેમન તરફ ચાલનારો છે. જેઓને જરતોસ્ત સાહેબે નીરંગોના જોરે જમીનમાં બંધ કર્યા છે. એક તરફનાં દેવનાં ટોળાં, એક તરફ જીનનાં, અને એક તરફ પરીઆંનાં છે. સારો રાહપર ચાલનાર અને અહુરમજ્દને માનનાર પરીઆંનો એક ટોલો અહુરમજ્દને માને છે અને પુરશૈદ યજ્ઞનું તપ્ત ફેરવે છે વિગેરે.

પુલાસો—પરીઓ માટે શાહનામામાં લખાણ મળે છે કે કએકાઉશ પાદશાહને ત્યાં શાહજાદા સ્યાવક્ષનો જન્મ થયો તે પછી પરી આ દુનિયામાં કએકાઉસના મહેલમાં કએકાઉસ સાથે વસી, શાહજાદા સ્યાવક્ષના જન્મ બાદ પાછી ગઈ. ફરામરોજ પેહેલવાન માટે પછી એવું લખાણ મળે છે કે આરજોએ નામે પરીએ ફરામરોજ પેહેલવાનનું મન હરણ કરવાથી સફેદ દેવની મારફતે ફરામરોજ જીનના પાદશાહના મુલકમાં ગયો, જ્યાંથી આરજોએ પરી મળી આવી, અને પાછળથી જેહાંબક્ષ પેહેલવાનનો જન્મ આરજોએ પરીએ આપ્યો. હજુ પછી નામગરણની દીપમાં ‘જેહાંબક્ષ ફરામરોજ’ નામ મળાય છે, આરજોએ પરી માટે વાંચી ફરામરોજ—નામું.

(પ્રગટ કર્તા)

કંગદેજ અને વર્જમકર્દ—આ બન્ને ગુફાઓ છે. કંગદેજ ગુફા પૂર્વ દીશાએ છે, ધરાનવેજની સીમામાં સતવશ સેતારા નજદીક છે. કંગદેજનો ઘેરાવો ૭૦૦૦ ફરસંગનો છે, ત્યાં દેવ દરજો દાખલ થઈ શકતાં નથી. તે ગુફા શાહ સ્યાવક્ષે બતાવેલો છે. કંગદેજમાં ત્રણ જાતની ખાણો છે. ત્યાંનાં મકાન સોનાનાં છે. ત્યાં સોનાનાં પારસ થાય છે (ત્યાંની માટી સોના જેવી હોવાથી પથ્થર વિગેરે સૌ એ મુજબ છે) ત્યાંનો સરદાર ગુસ્તારખનો ખેટો દસ્તુર પેશાતન છે. તે દસ્તુર પેશાતન પોતાના ૧૫૦) સાગેદો સાથે અમરે રહી એ ગુફામાં યજ્ઞને કરશે. કયામતવેર આ ગુફા છુપો રહેશે. (જામાસ્પી)

પુલાસો—આગળ આપણે બેહેસ્તના વિષયમાં વાંચ્યું તેમ આ ૭૬-

ગી પછી ખીજી જીવગી તો કાઇ પણ સ્થળે દરેક ઇનશાનને ભોગવવાની છે, ત્યારે રવાન તો એક તરફ અમર રહેતું નથી. એક છોડી અનેક જગ્યાએ પોતાની વખતસરની સફર કર્યું જાય છે ત્યારે ઉપર કહ્યું તેમ “દસ્તુર પેશાતન અમર રહી યજ્ઞને કર્યા કરે છે” એનો અર્થ એ થાય છે કે દસ્તુર પેશાતનને જરતોસ્ત સાહેબે ઇજ્જત દુધ પાયાથી તેનો આત્મા જીવોદાન અમર્ગી પામ્યો. તેવણુને સમૃદ્ધિ મળી જેથી બલાઈનાં સારાં કામો કર્યો અને કાર્તિ જીવોદાન અમર રહી. અને તે બલાં કામોની કાર્તિ તે ગોયા તેવણુની હમેશની યજ્ઞને બરાબર છે. દરેક રવાન પોતાના બર વખતે પોતાનું કાર્ય આ પૃથ્વીપર જન્મી બળવે જાય છે. ( પ્રગટકર્તા. )

વર્જન કર્મ ગુણ—પાદશાહ જમશેદ બનાવ્યો છે. ઉત્તર દીશા તરફ ઇરાનવેજ હેઠળ આવેલો છે. ત્યાંની જમીન છ ફરસંગ મોટી અને બે ફરસંગ પહોળી છે. તેમાં ચાર નદીઓ વહે છે. દુધની, શરબતની, મધની, અને ધીની, એ ગુફામાં કોઈ પણ બદલવા જઇ શકતી નથી. ત્યાંનાં બેહેઠીનો ૩૦૦ વર્ષ સુધી જીવે છે. ૪૦ વર્ષની વયે ઓરત જાત બચ્ચાનો જન્મ આપે છે, ને બેટાબેટીનો જોડ જન્મ આપે છે એ સુખ્ય ત્યાં ત્રણ બાગે લોક વસે છે. પહેલામાં ૮૦૦ જોડાં, બીજામાં ૬૦૦ અને ત્રીજામાં ૩૦૦ જોડાં વસે છે. અને તેમાં ષટવધ નથી થતી. એ ગુફામાં દરેક જાતનાં પંખી, ગોસ્પંદ અને તરેહવાર જાતનાં પેદાયસોનાં વિગેરે બીયાં રાખેલાં છે. તે એટલા થકી છે કે રસ્તાખેજ વખતે ‘ મલકુસદેવ ’ પોતાના જાદુઈ બળથી સખ્ત ઠંડી પાડી બરફ વરસાવશે તેથી સર્વ પેદાયસ નાશ પામશે. તે વળા દસ્તુર પેશાતન તે સર્વેને દફે કરશે. જ્યારે પરદાઓ તે બી બહાર લાવી દુનિયામાં આપાદાની કરશે. આ ખંડ પણ આખરહજીરાના વખત સુધી જાહેર થશે નહીં. ( જમાસ્પી )

ખુલાસો—ઉપર કહ્યું તેમ ‘ મલકુસદેવ ’ જો નાશ કરશે. ત્યારે આગળ બેહેસ્તના વિષયમાં વાંચી ગયા તેમ જો દરેક ઇનશાન કરણીનો કાયદો સમજી ફાકટ દુકરાજી છોડી ખુદરતને નમીને ચાલે અને કરણી શુદ્ધ હોય તો પછી આ બધું નાશ પામવાનું આપસપ સીધું થાય. અને ખુદરતને તેમજ મહાન જીવોને પણ તકલીફ ઓછી રહે. જમાસ્પીમાં દરેક આત્માહી કરેલી છે તે આખું વાંચતાં ખુદી સમજ પડે છે કે અશોઈ પાળવાથી દુશ્મન થાય છે, અને તે આગાહીથી સાવચેત થઈ કરણીનો નિયમ પળાય તો પોતાને, ખેત્ર કબીલાને, દુનિયાને, સર્વને ફાયદો થાય. લોકોમાં ક્રીત વધે,

પ્રુદરતના માનીતા થાય, આકેબત રંજ ટળે. પણ તે બધું લાવવું ક્યાંથી ? જ્યાં સુધી સ્વધર્મ ( જરતોસ્ત્રી ધર્મના અશોષિનાં ફરમાનો ) પર છતબાર લાવી સંપૂર્ણ ધર્મ પાળે નહીં, હવશ મુકે નહીં, દેખાદેખીનો ખાલી વાંદર નકલનો યુરોપીયન સીસ્ટમ દેખાડી પોતાના મનના ફાંટાની વલનની બદી છાંટે નહિ ત્યાં સુધી કશું વળે નહિ. ( પ્રગટકતા )

કચ્છે-પુશ્પ શાહનું મુકામ—ધરનવેજમાં ચચ્છે-ચસ્ત નામના મુકામાં પાદશાહ કચ્છે-પુશ્પ પોતાના એક ૧૦૦૦) પહેલવાનો સાથે અમર હયાત છે. પોતે અમર હોવાથી કયામતને દીન આ દુનિયામાં જાહેર થઈ પાદશાહી કરશે. ચચ્છેચસ્ત મુકામ અલખુજ પાહાડની એક કારાણુ છે. આ મુકામ આખરહજારા સુધી ( આખરહજારામાં પણ ) જાહેર થશે નહીં.

( જમારપી. )

ખુદાસો—ખેહેસ્તના વિષયમાં વાંચી ગયા તેમ રવાન એક જાંઘી બાદ કરણી મુજબ દુનિયાના યા બીજા કોઈબી ભાગમાં વાસો કરે છે, યાને બીજા જાંઘી ભોગવવાની છે. હવે, અમર આત્મા છે, જાંઘી અમર નથી. ત્યારે વિચાર થાય છે કે કચ્છેપુશ્પ પાદશાહ તેમજ બીજા નરો જેઓને અમર ગણેલા છે તેઓના સારા આત્મા ( જીવ ) એવીજ કોઈ કીસમે દુનિયાના રક્ષણુ અર્થે જાંઘી ભોગવતા હોવા જોઈએ. અને બ્યારે તે જીવનો આ દુનિયામાં તેના બર વખતે ખપ હોય તે વખતે જન્મી વખતસરનાં કાર્ય બજાવતા હોવા જોઈએ. એકજ શરીરમાં અમર જાંઘી પાહાડનીજ કારાણુ રહી ભોગવાય છે અને કયામતવેર તેજ શરીરમાં જીવ વાસો રાખે છે એ સમજવું મુશ્કેલ બરેહું થઈ પડે છે. સખબ જીવ સંબંધી તેમજ બીજા ધાર્મિક બાબદો સંબંધી જે અશોષકિત તરફથી આગાહી મળે છે તેમાં એમજ જણાવે છે કે “ એકી વખતે આત્મા એક શરીરમાં જન્મ લઇ તેના તેજ શરીરમાં અમર રહે ( યાને એક ઇનશાન જન્મીને તેજ જાંઘીમાં અમર થાય ) એવાં લખાણુ શરેહ છે. અલખતે અસલ જમારપી માટે આપણને એવું મત છે કે તે એક આગાહી કરનારી બાબદોથી બરપુર મોહું દફતર છે પણ અખંડ વાંચતાં અને અતુભવી નજરે જોતાં તેમાં પુષ્કળ શરેહ (સરાધાત) છે. જે કે જમારપી કેતાબ માટે મને પોતાને પણ ઉચું મત છે. પરંતુ આપણાં ધણાંક જરતોસ્ત્રીઓ એમ માને છે કે “જમારપી વાંચીએ અને પાળીએ નહીં તો યુનાહથી બરાધ જન્મીએ અને તેથી તે ( મોટેબર દફતર ) વાંચેજ નહીં તો ધર્મ પાળવાની ફરજ આપણે માથે પડેજ નહીં” વળી કોઇ કોઇને મોહોડે સાંભળ્યે છીએ કે “જમારપી વાંચી તેથી તે

ખીચારાંઓનાં મગજ ઠેકાણે નહીં રહ્યાં અને એમગજ જેવાં થયાં અને હાડ-  
મારી ભોમવવી પડી ને વેહેમી થઇ ગયાં તેથી યુરોપીયન સ્કુલોમાંજ જે  
કેળવણી મળે છે તેજ ધોરણે આપણાં બચ્ચાંઓનેખી શીખવો કે આપણા  
જીવને નર્ચાતાઈ વળે” વિગેરે વિગેરે.

વાંચનાર શું ધાર્યું? એનો સાર એટલોજ કે એવું માનનારાંઓએ  
ચતુરજીવ મેહેતાજીની નીચાળે એસી અબ્યાસ પાઠ પઠા કરેલા અને ડાહ્યા-  
રામ મેહેતાજીએ ટેકા સાથે તે વિષય પસાર કરેલા તેથીજ આ સુધારો  
પારસી જેવી એક નાનકડી પણ આગળ વધેલી કોમમાં સજ્જડ પગ ધાલી  
બેઠો છે. અને ખરો ધર્મ તે જાણે એક ઢોંગ છે અને વાંદર નકલ તેજ  
આ સંસારના સમુદ્રમાં તેઓને ભવસાગર પાર કરવાની તેઓની હોડી છે,  
તેપર હમારત બાંધી તે પસાર કરેલા રીવાજ સુજળજી ચાલવું જોઈએ. પણ  
મારાં સમજી હમીનોએ એ બાબતમાં પુષ્પ ધ્યાન પુગાડવાનું છે કે અસ-  
લથીજ દરેક ચીજો પોતાની સાથે એકેક વીરજ ચીજો ધરાવતી જન્મી  
છે. જેવું કે બહુ, તેથી ઉલટું પુરું, સાઈ અને નરસું, ચતુર અને અબણુ,  
ધનસાહ અને અન્યાય, ડાહ્યું અને ઘેલું, વિગેરે વિગેરે. અને તે સર્વ ચીજો  
નિયમીન પોતાનાં કાર્યો બજાવતાં રહે છે. જ્યારે દરેક ધનશાનને તે સમ-  
જવા થકી પાક પુદાવંદ તરફથી સમજ શક્તિની બેમલી ભેટ મળેલી છે  
તેથી ધનશાન, બહુ શું અને જુદું શું તે તો ખુદરતી રીતે પોતાની મેળે  
જાણુવા જેટલું સમજી શકે છે, પણ ધાર્મિક બારીક બાબતો થકી સ્થીર  
મન, ચોક્કસ હેતુ, શાંત જીવ, એકાગ્ર ચિત્ત, નરમ સ્વભાવ, ચપળ  
બુદ્ધિ અને સંપૂર્ણ શક્તિ હોવી જોઈએ. તેમજ ધાર્મિક બાબતોની  
સંપૂર્ણ કેળવણી તે ધાર્મિક અને સદ્ગુણી માતપિતા તરફથી મળવી જોઈએ.  
(સખ્ય કે ધર એ મોટી પાઠશાળા છે). તથા તેવાજ કોઈ ઉસ્તાદ તરફથી  
તે મળવી જોઈએ. ઉપર વાંચ્યું તેમ “ જમાસ્પી વાંચે નહીં ને ધર્મ પ્રા-  
ળવાની ફરજ પડે નહીં ” પણ તેનો સહેલો રસ્તો એજ છે કે ધનશાન  
પોતાનું રોજનું કર્તવ્ય કરતું રહે છે. ત્યારે ખાલી દેખાદેખીનો ઠાલો હમામ  
ઉપર ઉપરનો નહીં ધરાવવો, ને વખતને અનુસરતી, પ્રસંગ પડતી, જમાનાને  
શ્ચતી, રીતીએ ચાલે અને પહેલી ખુદરત તરફની, બીજી માતપિતા કુટુંબ તર-  
ફની, ત્રીજી પોતાની આસપાસનાંઓની અને ત્યાર બાદ મંડળી મોટાઈની રીતી  
હોય તો દરેક ધનશાન પોતે પણ હીનાય નહીં, કેળવણી વગાવાય નહીં, અને  
કોમની તેમજ ખરી ધાર્મિક જાંઠગી ગુજરનારાંઓની કારકીર્દિ અને કીર્તિ  
સચવાયલી રહે, સખ્ય કે દરેક ધનશાનને માથે પોતાની ફરજ તે મોટું

કરજ છે. અને ફરજ ગુન્યા વગરની જાહેરી તે એક બેસમજ ઠોર કરતાં બી નબેહેતર છે. દરેક ઇનશાને બંદગીની ફરજ તેમજ કરણીની ફરજ બંને બળવવી જોઈએ. જમાસ્પીમાં સરેહ હોવાથી ધાર્મિક ખરી બાબતો ઢંકાઇ જાય છે અને જરતોસ્તીઓ પુરૂ ધ્યાન આપતા નથી. અને કોઈક વેળા ધ્યાન આપનારાઓ એકદમ જુદીજ વળને ઉતરી પડે છે તે કારણ જમાસ્પીના લખાણ સાથે અનુભવસિદ્ધ ખુલાસો આપ્યો છે. ( પ્રગટકર્તા )

અહુરમજ્દના પસંદ કરેલા ત્રણ સખસો—જમશેદ પાદશાહ, ફેદુન પાદશાહ અને કચે—કાઉસ પાદશાહ, આ ત્રણ પાદશાહોને અહુરમજ્દે આ દુનિયામાં માન મરતબા સાથે આગળ વધાર્યા, પણ ગજસ્તે ગનામીનો તરફથી તેઓને ફરજ મળ્યો ને અહંકારથી અવળા અકલ થઇ અને તેઓને તે માટે સોસવું પડ્યું. આખરહજીરામાં આપસપ પોતાની મેજેજ અહેરેમનની ખલક ફરવાશે. અહુરમજ્દ પોતે ફરવશે નહિ.

અહેરેમનના આગળ વધારેલા ત્રણ મરદો—“ જોહાક તાજ અને અફરાસીઆબ એક પાદશાહોને બમેવાર આગળ વધારી ખવાર<sup>૧</sup> કર્યા. સીકંદર જે હવે પછી ઇરાનમાં ચઢાઇ કરશે તેને પણ તેવીજ કરણીએ યુગાડશે. દાદાર તેઓની ધુરી અકલને નાચુક કરશે. ” ( યાને તેઓની હાર થશે જીતશે નહીં ).

જોહાક પાદશાહ—“ જોહાક પાદશાહને દેમાવંદ પહાડપર એક ગુફામાં બંધેલો છે. તેની પાસબાની કરવા એક મુર્ગને ( મરધાને ) રાખેલો છે. જોહાક જ્યારે પોતાના બંદની સાંકળ ચાતીને દોરા જેવી ઝીણી કરી બાંજવાનો કસદ કરે છે, કે પેસો મુરગ પોકાર કરે છે અને સાંકળ જેવી ને તેવી થાય છે. સવા પહોર દાહાડો એની પાદશાહી બાકી છે અને જ્યારે એની પાદશાહીનો અંત આવશે ત્યારે ગફલતીથી પેસો મરધો વાસશે નહીં અને સાંકલ કે જે તે વખતે કંટાઇ ગયલી હશે તે બાંજી જોહાક બાહાર નીકળશે, અને મુર્ગને મારી નાંખશે અને ફરથારપ પેહેલવાન આવી જોહાકને મારવા જશે. જોહાક સવા પોહોર પાદશાહી બોગવશે ને તેનો અંત આવશે. હાલમાં તો તેને દેમાવંદ પહાડપર ફેદુન પાદશાહે કેદ કરેલો છે. ત્યાં તેના બંદનમાંથી દુર્ગંધી એવી નીકળે છે કે તેના રહેઠાણથી ત્રણ ફરસંગ સુધી બળ્લો આવે છે. ( જમાસ્પી. )

ખુલાસો—જોહાક માટે શાહનામામાં વાંચ્યાથી એટલેજ સાર મળે છે કે તે પાદશાહે ઇરાનમાં રાજ્ય અમલ બોગબ્યો પણ તે દરમિયાનમાં

અહેરેમન પોતે કદો કરી આદમીનું રૂપ ધારણ કરી નીમક (મીઠું) વેચવા આવ્યો. અને જોહાક પાદશાહને મીઠું નાંખી રસોઈ જમાડવાથી તે પાદશાહ પુશ્ત થઈ ગયો, જેનું ધનામ આપવા કહેતાં અહેરેમને માગી લીધું કે “તારી બેઠ આજુપર બે બોસા લેવા દે” તે મુજબ જોહાકે કયુલાન પાળી. હવે તે નાપાક લાંથી ચાલી ગયો અને જોહાકને વેદના ધણી થઈ. ગમે તેટલી દવાઓ કરી પણ વેદના નરમ પડી નહીં. અને તે તપાસી જોતાં હકીમોને માલુમ પડ્યું કે બન્ને આજુપર સાપ જેવા જીવડા બધાં બોસા લીધા તે જગ્યાપર હતા. તે મોટા જીવડાઓ કરડવાથી જોહાક પાદશાહને ધણી વેદના થતી હતી. અને કાયર કાયર થઈ રહ્યો હતો. દવાથી તે નહીં નરમ પડ્યા. હવે એક દિવસ નાપાક ગજશતે ગનામીનો પોતેજ વેદનું રૂપ ધારણ કરીને આવ્યો અને દવા મુકી અને દરમાબુંધું કે રોજના બે આદમીઓ મારી તેનાં ભેજ આ જગ્યાએ મુકવાં જેથી વેદના નહીં થશે. આ મુજબ જોહાકે દરરોજ ચાલુ રાખ્યું જેથી તેની રૈયત તેનાપરજ રહી, અને ‘કાવે અહુગાર’ નામનો આદમી હતો તેના કુટુંબના અઢાર દીકરાઓ કપાતાં એકજ બાકી રહ્યો, જેથી તે ઘણો કોષે બરાયો અને પોતાના પગનું આમકું કાઢીને ગાવીઆની જુંદો બનાવ્યો અને સામે થયો વિગેરે. સેવટ ફેંદન પાદશાહને લાવ્યા અને ફેંદને જોહાકને પકડી કંદ કર્યો. જોહાક પાદશાહે પોતે જમશેદ પાદશાહપર પણ ઘણો જીલમટ કરી પકડાવી મંગારી વેરાવી નાંખ્યો એવું શાહનામામાં વાંચ્યામાં આવે છે. પેલો ગાવીઆની જુંદો પણ હરેક લડાઈમાં ધરાની લશ્કરમાં પેહેલો કાઢતા હતા.

જમાસ્પીના ઉપલા લખાણુ તરફ જોતાં અને શાહનામું વાંચતાં જોહાક પાદશાહના અમલ અને કરણીના ફેજ માટે જે સાર નીકળે તે એજ કે એ આત્મા (જોહાકનો જીવ) બીજી કોઈ જાદગીમાં કરણીનાં ફેજ ભોગવતો હોવો જોઈએ. અને આત્મા બ્યારે અમર છે તો આ આત્મા પણ કયામતને દીન જમાસ્પીની આગાહી મુજબ કાર્ય બજાવશે. અને અહેરેમને કીધું એમ વાંચ્યું તે કોઈ બદલવાએ, આ ભાવ બજાવ્યો હોય. પ્રગટ કર્તા)

**કેરશાસ્ત્ર પેહેલવાનનાં કાલયુદની જગ્યા**—જેહાં પેહેલવાન કેરશાસ્ત્રનું કાલયુદ, તે ગુસ્તાસ્પ પાદશાહના શેકારગાહમાં અને દેમાવંદ ગુફાની નજદીક છે. ત્યાં ફળાફળાદી તેમજ ઝાડો વિગેરે કંઈજ નથી પણ સેનનાના પારસો ધણાં મળે છે. હલહલ અશીનાં ફરોહરો કેરશાસ્ત્રના કાલયુદની ચોક્કી કરે છે. અને ફરવરદીન યજ્ઞ આ ફરોહરોપર ચોક્કી રાખે છે. જેથી દેવદેવો હેરાન કરી શકતા નથી સત્યબ કે કયામતને દીન કેરશાસ્ત્ર પાછો ઉઠશે અને જોહાકને મારશે, (જમાસ્પી.)



૭૨ હોમે સુરીઠ ઝાડ, કરમાહી, શાહમુર્ગ, અમરૂસ, ચમરૂસ.

**ખુલાસો:**—ધણીખરી વખતે ધણાક જરતોસ્તીઓને મોહોડે મે' સાં-  
ભળ્યું છે કે “આ શું અન્યથા હશે કે કાલયુદ્ધ નાસ નહીં પામે, અને  
જીવ તે કાલયુદ્ધ વગર ક્યાં રહેતો હશે? વખતે આ ગપ્પાં હશે.” વિગેરે.  
વાંચનાર, આગળ જેમ આપણે વાંચી ગયા તેમ આ જીવ પણ કરણી  
મુજબ જીવગી મુજારતો હોવો જોઈએ. દુનિયાના ભોકની નશીબત માટે  
તેનું કાલયુદ્ધ કદાચ કોઈ સારી હવાના બલથી, રહેવા પામ્યું હોય, અને  
ખુદરતી સારી હવાના આ ચમત્કાર હોય. (અટકતી)

**ગોમશાહ (યુપતશાહ)નું રહેઠાણ:**—દરિયા કીનારે છે. તે વર્જમકર્ક  
યુદ્ધમાં દરિયા કીનારે ખેસી યજ્ઞશને કરી તેનો જોસ દરિયામાં રેડે છે, જેથી  
ખરફસતરો નાથ પામે છે. જો આ મુજબ યજ્ઞશને ઈજી જોસ દરિયામાં  
નહીં નાંખે તો હર સાલ ખરફસતરો ધણા વધે.

**હોમે સુરીઠનું ઝાડ, કરમાહી અને શાહમુર્ગ તથા અમરૂસ**  
અને અમરૂસ પક્ષીઓ—રસ્તાખેજનાં વખતમાં સર્વે આલમનું શરીર સ-  
મારનાર હોમનું ઝાડ તે વોહફકસ દરિયામાં પેદા કરેલું છે, ત્યાં પણ ૯૯૯૯  
અથવા દશેહરોની ચોટી છે. સખ્ય કે તે ઝાડ બાંજવા થકી ધણાં ખરાબ  
ખરફસતરો, દેડકા, કાચબા ધણાં મોટાં કદનાં પેદા કર્યા છે. જ્યારે દાદારે  
તે જળવવા થકી કરમાહી (કર નામની માછલી) રક્ષણ અર્થે દરિયામાં  
રાખી છે. કેમકે તે ખરફસતરોનો બક્ષ તે કરમાહી? કરે છે અને ઝાડ બચી  
જાય છે. તે કરમાહીના અવાજથી ૧૦૦૦૦ દેવો નાથ પામે છે. વળી કર-  
માહીની નજર એટલી બધી તેજ છે કે રંધા નદીમાં ઉત્પન્ન થતો એક  
માળ કરતાં પણ બારીક મોજો પણ તે દુર વેરથી જોઈ શકે છે. અને દ-  
રિયામાંની બરતીઓટની શરૂઆત તે પારખી શકે છે. આ હોમે સુરીઠનાં  
ઝાડપર રાક્ષસી કદનું શાહમુર્ગ (Ostrich) ખેસે છે. અને જ્યારે તે પક્ષી  
તે ઝાડપર ખેસે છે ત્યારે તેની હજાર દાળી બાંધે છે અને તેમાંનાં સર્વે બીજ  
ખરી પડે છે. અને જ્યારે તે શાહમુર્ગ તે ઝાડપરથી ઉડે છે ત્યારે તે ઝાડને  
સહજર દાળી નીકળે છે. ત્યાં અમરૂસ (નર) અને ચમરૂસ (માદા)  
નામના પક્ષીઓનું જોડું હોય છે. તે અમરૂસ ઝાડપર ખેસીને સર્વે બીજ  
ત્રિએ તોડી પાડે છે. અને ચમરૂસ (માદા) બધાં બીજ પોતાની પાંખો  
પડે બીજોડી દરિયામાં નાંખે છે. જ્યારે દરિયાનું પાણી વાદળાં ખારફતે સુર્યથી  
ખરમીથી ચુસાય છે ત્યારે તે બીજ પણ સાથે જાય છે. અને વરસાદના  
વસોમાં પાણી વરસતાં તે સખળાં બીજ પણ સાથે વરસે છે અને તેથી બીજો-  
ડી બીજી નીકળે છે. (અમારખી)

૧. ફરજી લાખામાં માછલીને માહી કહે છે.

ફરવરદીન યસ્તમાં અમરશ અને અમરશનાં ફરોહરોને વખાણવામાં આવે છે. તે પરથી અસલ વખતમાં તેઓ ક્રોધ ઉપયોગી પક્ષીઓ હોય એવું માનવામાં આવે છે. કરમાહી માટે યુનદેહેશના ૨૪ મા પ્રકરણના ૧૩ મા ફકરામાં અને ૧૪ મા પ્રકરણનાં ૧૩ મા ફકરામાં આ માછલીને એરીઝ નામથી ઝાગખેલી છે.

આ માછલી અહુરમજ્દના પ્રાણીઓમાં સૌથી ઉત્તમ છે. તેની અને દેડકાની વચ્ચે ૫૦૩ ભીંગડાવાળી માછલી સીવાય જેથી કંઈ ચીજ આવે તેનો એ ભક્ષ કરે છે. વંદીદાદમાં કરમાહીને 'કરોમસીઓ' કહે છે. રશના યસ્તમાં ૧૨ મા કરદામાં સનક રંધહીઆઓ અને ૧૩ મા કરદામાં ઉપ કરનેમ રંધહીઆઓ, ખેહેરામ યસ્તના ૧૧ મા કરદામાં અને દીન યસ્તના બીજા કરદામાં, વંદીદાદની ૬૯ મી પરગરદના ૪૨ મા ફકરામાં, અને ૨૦ મી પરગરદના ચોથા ફકરામાં એવું લખાણ મળી આવે છે. અને હયાના ખરદ-સતરને મારનાર તરીકે યુષ્ઠી ગવાય છે. યુનદેહેશ કેતાબમાં તેને દેડકાથી હમેશ સંભાળ રાખતી અને જીંદગીનાં ઝાડ ( સફેદહોમનું ઝાડ જે હયામાં છે તેને ) બચાવતી જણાવેલી છે. યજ્ઞશને હા. ૯-૧૦-૧૧ આ ત્રણે હા. માં અશો હોમ યજ્ઞ સાથે જરતોસ્તને વાતચીત થાય છે. હઝોમઝાધરી, હઝોમ ક્રાષમી, હઝોમ દુરોષ, આ પાલાની જાત છે. અને અલયુરઝ પહાડ એ એવું સુખ્ય મથક છે. પૃથ્વી એની માતા છે અને વાદલાં તેમજ વરસાદ એની પરવરસ કરનાર છે. આ પાળામાં બહુ એજમતી ગુણો છે. ( સ્વભાવીક, રસાયણી, અને ક્રિયાના ગુણો.) એનાથી બલી કરજીવાળાને ગુણ થતો હતો, યુરાંએને તેથી ઉલટું જ થતું. એને મંગનો પાસો પણ કહે છે.

મંગ પીને દશતુર આદરખાદ આરેસ્પંદ પોતે મીનોઈ પ્રગી આવ્યા અને પાછી દીન તાજ થઈ હતી. હોમનું ઝાડ જેને ફારસીમાં હોમે-સુરીદ, અવસ્તામાં વને જોઈત ખેસ, અને દુખ દઈ વીનાનું ઝાડ કહે છે, તે વરકશ હયાંવમાં વધારે ઊંડી જગ્યામાં ઉગેલું છે. જેને નુકસાન નહીં પુરે તેથી અહુરમજ્દે દશ કરમાહીને ત્યાં ચોકી કરવા રોકેલી છે. ધરગતુ દવા દાર તરીકે બહુચીસ્તાનના લોકો એ પાળા વાપરે છે, અને તેઓ તેનું ચાહુ નામ હુમ કહે છે. એવું વર્ણન વેદના સોમને મળતું આવે છે, આમળ વાંચી મયા તેમ હોમ ચાર જાતનો છે.

ખરતાલનું રહેઠાણ—આ ખરતાલને ૩ પગ, ૬ આંખ, ૯ મોહોડાં, ૨ કાન, ૧ સિંગડું, અને રંજે સફેદ છે. હયાં બરાય છે તેને ભરતી કહે છે, અને ખાહી થાય છે તેને ઝોટ કહે છે. ઝોટ થાય છે ત્યારે પાણી મીનોઈ તરફ જાય છે. અને તેના બીજા રસ્તાની ( દોજખની ) સર્વ નાખકી,

મંદગી તથા રીમની ઘોષ પાછું ફરે છે. આ યુજ્મ દોજ્મ સાથે થવાથી ત્યાંનાં રવાનો આશુદ્ધ થાય છે. ત્યાંથી પાણી પાછું ફરવાથી મંદગી બરેહું હોવાથી ત્યાં ખરતાલને અદ્ધરમજદે રાખેલો છે. તે ખર જ્યારે પોતાના ત્રણ પગો મેળે ને છ ચક્ષ્મે જુએ ત્યારે દ્યોં તમામ બરાઈ સ્વચ્છ થાય છે, જેને બરતી કહે છે. તે ખર જે એક પગે ઉભો રહી એ ચક્ષ્મે પાણી સામે જુએ તો ઝોટ થાય. (દોજ્મમાં બરાવા મારે છે.) એ પગે ઉભો રહી છ આંખે જુએ કે પાણીની તદ્દન ઝોટ થાય છે. (પાણી દોજ્મ ધોવા જાય છે.) જ્યારે ત્યાંથી પાછું ફરે છે તેને ખરતાલ સંપુર્ણ નજરે જુએ તો તે પાણી પાક થાય છે. (જમારખી)

ખુલાસો—આ દુનિયામાં ચાલુ જમાનાના વખતમાં ઉપલી બાબદ માટે મતફેરી છે પરંતુ ખુદરતનો કંઈ ભેદ હોવો જોઈએ. અને બાબદ ખરી હશેજ. હમણાં આ મોંઘવારીના વખતમાં દરેક ઇનશાનને તેનું પેટ દોજ્મ અથવા દુસ્મન બરોબર છે. કેમકે હરરોજ આ ખાડો બરનાં પુરાતો નથી અને આ એક પેટ, તે અનેક વેઠ કરાવે છે. સમજુ ઇનશાનો સદ્ગુણો અંધ ચાલે તોપણ શીકર તો ટળતી નથી. તે તો ચાલુ વેઠ કરવીજ જોઈએ. જ્યારે તુફાનીઓ પેટ ખાતર અનેક ઉલટાં કર્મ કરે તે ખરેજ દોજ્મખી ઠરણી ગણાય છે. દરેક ઇનશાનને તેના હાથ એક મીત્ર બરોબર છે. જેથી મહેનત કરીને ઇનશાન કમાય છે. જ્યારે પેટ એક દુસ્મન બરોબર છે. શ્રીમંતોને તો તે વધુ ન લાગે. વચલે વાંધનાઓને પણ હા એ હા ઠીક છે.

પરંતુ જેઓ સારો દિવસ મજુરી કરી મહેનતના પ્રમાણુ માંડ માંડ પૈસા પેદા કરે તેઓને માટે એ ખર્ચ છે. ગમે તો ગરીબ હોય આ વચલે વાંધનું હોય પણ જ્યાં દલદેશરી બરોબર પૈસો ન મળે તો ઘણું વિચારવા જેવું છે. એટલે પેટ એ દોજ્મ સાથેજ છે. તેમજ બંને હાથ મીત્ર છે.

( પ્રગટકર્તા )

વાઢલાં, તેનું સ્વરૂપ તેનાં કામો—વરસાદનાં વાઢલાં મોટાં અને જાન-વરોને આકારનાં છે, તેનાં હૃદયમાં નળી હોય છે, અને માથામાં જીવ રહે છે, તેમનાં દીલપર ભીંમડાનાં જેવું પડ હોય છે. અલયુજ પાહાડપર તેઓનું હમેશ રહેઠાણુ છે. જ્યારે ગાજવીજ થાય છે કે હવાના જોરથી વાઢલાંઓ, પવનને, જોરે દ્યોંનું પાણી ચુસી ઉઘે ચડી પાણી રેડે છે. જ્યારે આ વાઢલાં આકાશમાં અધર ઉઘે રહી પાણીનો ઘોષ વરસાવે છે, ત્યારે ગોવાદ વજ્ર પવનને જોરે તે ઘોષને બારેવાટ કરે છે. તેથી વરસાદની સેર અને બીજ પડે છે.

( જમારખી ).

પ્રકાશો—જીદાં જીદાં વાદલાંઓ જીદી જીદી દીયાનાં અને હવાનાં હોય છે. તેઓ જીદી જીદી જગ્યાએથી દર્યાવમાંથી ( ધણું કરીને ભુમધ્ય સમુદ્રમાંથી ) પાણી ભરી જીદી જીદી દીશાએ તેને લગતાંજ એતરોમાં પાણી પહોંચાડે છે. પૂર્વ દીશાનાં વાદળાં કુલ, ક્લકલાદી, મેવો, કુટ, વાડી ઓને પાણી પહોંચાડે છે. પશ્ચિમનાં વાદલાં જર બાજરીને માટે છે. દક્ષીણનાં વાદલાં ધઉં ડાંગર, તુવેરને સારાં છે. ઉત્તરનાં વાદલાં ખંડી, બાવટા, જવ, ચણા, અડદ, મગ, મઠ, લાંગ, વિગેરેને બહુજ ઉપયોગી છે.

હાલ સ્ટીમરના ઈન્જનેરો તરફથી જાણવામાં આવે છે, કે ભુમધ્ય સમુદ્રમાં જ્યારે વાદલાં પાણી લેવા આવે છે ત્યારે અંધારૂં ધોર થાય છે અને જ્યારે વાદલાં પાણી લઈ રહે ત્યારેજ હમારાથી આગળ વધાય છે વીગેરે:-

( પ્રગટ કર્તા. )

વીજળી, વરસાદ, અને ગાજવીજ—વરસાદના દીવસોમાં વાદલ ગજ છે એ તેજતર તીર ફરેસ્તાથી છે. વરસાદ લાવનાર ફરેસ્તો તેજતર તીર છે, વરસાદ પડવાને રોકાણ ગજસતે ગનામીનો કરે છે અને પોતાની પાંખ વડે વરસાદનું પાણી ઝીડી દર્યામાં ફેકે છે, ( યાને વરસાદને આવતો અટકાવે છે ) કે જેથી કરીને દુકાળ પડી ગુનાહ વધે. તે વેલા તેજતર તીર તે નાપાકની પાંખપર મારે છે જેથી તે નાહાસી જાય છે. વાદલાં રંગમેરંગી દેખાય છે તે ફરેસ્તાની તલવારની મ્યાન છે. અને વીજળી એ ફરેસ્તાની તલવાર છે. કમાન પડે છે તે ફરેસ્તાઓની છે. વરસાદમાં ગાજવીજ થાય છે તે આદર ચળદથી છે. સપોજગર દેવ ( આજદેવ ) વરસાદ લાવવામાં મોટી નડત નાંખે છે તેની સાથે દીન, આદર, શુવાદ, રાંમ, તીર, વનત, આ સર્વ ચળદો લડીને જમીનપર પાણી વરસાવે છે. તેની સામે અહેરેમનનું લશ્કર આવે છે જ્યારે આદર ચળદ રંગમેરંગી તલવાર ચમકાવે છે. જે દીવસે અહેરેમન સાથે લડાઇ થવાની હોય ત્યારે કમાન પડે છે. જ્યારે સૂર્ય પૂર્વ દીશાએ હોય છે ત્યારે અહેરેમનનું લશ્કર પશ્ચિમ દીશામાં હોય છે, તેથી ફરેસ્તાઓ કમાન ધરી સામા રહે છે જેથી કમાન પશ્ચિમ દીશાએ દેખાય છે. જો ખુરશેદ પશ્ચિમે હોય તો કમાન પૂર્વમાં દેખાય છે. જો ખુરશેદ પશ્ચિમે હોય તો કમાન પૂર્વમાં દેખાય છે. આ વખતે વરસાદનાં વાદળાં ઘેરાયલાં હોય છે, હુમસ વસે છે, અને બધે અંધારૂં ફેલાય છે. આદર ચળદ ફરેસ્તો પોતાની મ્યાન મેક્કનમાં નાંખે છે તેથી વીજળીનો મગડાટ આવે છે. આ વેળા તલવારનાં જરબો અહેરેમનપર ધણાં પડે છે. ગજસતે ગનામીનોનું બળ વધુ હોય તો કમાન નાહાની હોય, તેનું જોર કમતી

હોય તો કમાન મોટી હોય. વીજળીનો ચમકારો થાય છે એ આતશ પ્રકાશે છે. જ્યારે આતશ મેદાનમાં ચમકે છે ત્યારે દેવો નાસી જાય છે. વીજળી એ અહુરમઝદનું નુર છે. વીજળી પડતાં જે ગર્જના થાય છે તે દેવોનો પોકાર છે. (ભગવાત)

ખુલાસો—વાયુચક્ર શાસ્ત્ર અને જ્યોતીષ વિદ્યા મુજબ વીજળી જે પડે છે તેની દીશાઓ છે. જે જે દીશાએ વીજળી પડે તે તે દીશાઓપર થી કયા કયા શહેરમાં વરસાદનું આવવું થશે તે પારખી શકાય છે, ઇશાનની વીજળી હોય (North East) ની વીજળી પ્રકાશે તો મુંબાઇ ઇલાકામાં ધણું કરીને ગુજરાત જીલ્લાનો વરસાદ વસે છે, વાયવ્ય ખુણાની (North West) ની વીજળી હોય તો, અથવા ખુદ ઉત્તર દીશાની વીજળી હોય તો યુરોપ અમેરીકા તરફ વરસાદ સમજવો. નૈઋત્ય ખુણાની (South West) અને પશ્ચિમ તરફની વીજળીથી એશીયા ખડમાં વરસાદ સમજવો. ખુદ દક્ષિણ દીશાએ વીજળી હોય તો (મોતીનાં દર્યા તરફ) (black sea) અને ત્યાંના શહેરો તરફ વરસાદ સમજવો. અગ્ની ખુણે (South East) ની વીજળી હોય તો અરબી સમુદ્રને લગતા શહેરોમાં વરસાદ વસે છે એમ જાણવું. ખુદ ઉગમણની વીજળી હોય તો પુર્વનાં ઋષ્ટકોમાં વરસાદ સમજવો.

વીજળીનાં મૂળ રંગ એ છે. ગુલાબી અને પીરોજ, ગોલાબી રંગ તે પુર્વ દીશાની હવાની વીજળી છે તેનો છે. અને પીરોજ રંગ તે પશ્ચિમ તરફની હવાની વીજળી થઇ તેનો છે હાલ જે કે ધણી ખરી વખતે આકાશમાં નજર ફેકતાં કોઇ વાર કમાન દેખાય છે. તેમાં જાત જાતનાં રંગો હોય છે તેપરથી હવા પારખી કેઇ હવાનું બળ વધારે છે તે તેના અભ્યાસીઓ પારખી શકે છે. દુનિયાની દરેક ઓળે તે કંડી હાલનમાં છે અને કેઇ કેઇ ઉત્પત્તિ તેનું શું પરિણામ થશે તે તેનાપરથી જાણી શકાય છે. દાખલા તરીકે ગુલાબી કમાનથી પુર્વની હવાનું બળ વધારે સમજાય છે. પુર્વનાં વાદળો થકી જે જે ઉત્પન્ન થતું હોય તેની વરધી અંકાય છે, તેજ મુજબ પીરોજ કમાન પશ્ચિમની છે, ચહડ ઉત્તરનાં રંગ મુજબ વધતું ઓછું બલ સમજવું. જેવી બ્લ્યુ, જાંબુડો, રંગ તે નૈઋત્ય ખુણાની હવાનું બલ છે. લીલો રંગ ઇશાન ખુણાની હવાનું બલ છે. સફેદ

૧. ઉત્તર દીશાની વીજળી થકી હમેશાં ધણું કરી બરફ પડવાનો સંભવ છે.
૨. દરેક શહેર અને દીશાઓ, તથા ત્યાંની વીજળી અને વરસાદનું વર્ણન હેતાં આ જેવાં અખંડ પુસ્તકો થાય તેથી જાણવા જોઈ આપેલું છે.

રંગ અગ્નિ ખુણાની હવાનું બળ છે. જે દીશા અને ખુણાની હવા તે તેના કમાનનાં અને વાદળોનાં રંગ-પરથી પારખી શકાય છે. અને ત્યાંના બળની આંકણી છે. ગુલાબી કમાન થકી આતશ—ખોરદાદ આતશ નેરીઓશંગ, દીનદાવર, વગેરે ફરેસ્તાઓનું બળ કહેવાય છે ( જ્યોતીશ મુજબ અમરત હવા અને શુભ હવાનું બળ ગણાય છે ) પીરોળ કમાન થકી અરદી બે-હેસ્ત, આદર યજ્ઞ વિગેરેનું બળ કહેવાય છે ( જ્યોતીશ મુજબ રોગ અને ઉદ્ધવેગ હવાનું બળ છે. ) આખત એવી છે કે દુનિયાની શરૂઆતથી બે મીનો ઉત્પન્ન થયેલા છે જે કેટલીક બાબતોમાં એક બીજાની વીરુદ્ધ છે. તેઓમાં મતફેર થતાં કોષ ઉત્પન્ન થયો છે. જેથી આતશ પેદા થયો છે. વિગેરે તે પરથીજ ગુજરાતીમાં કહેવત આલે છે કે “મતફેરી થતે નહીં તો વીજળી જન્મ પામતે નહીં.”

( પ્રગટ કર્તા. )

શરૂઆતની દુનિયાનાં બે મીનો વચ્ચેનો તફાવત-ભલાઓ અને ધુરાંઓ વચ્ચેની સેવટની સર્જત.

## યજ્ઞશને હા ૩૦ મો.

૧. અને હવે, ઓ મજ્ઞ જેઓ મારી આગળ આવે છે તેઓને, કાહાપણ બરેલા ( સપુનો જે તે કહ્યા છે તે ) અહુરને માટે કીર્તિનાં ગાયણ, બલાં મન માટે વખાણનાં કીર્તન, અપે આપેલાં ફાયદાકારક સબકો અને પ્રકાશીત રોશનીઓથી જાહેર થતા આ ફર્મિનો જાહેર કરવાને હું ઇચ્છું છું. ( ફ. ૧ ભો )

૨. ( પેગમ્બર જરતોસ્ત કહે છે ) આ ઉત્તમ છે તે તમારા કાનથી સાંભળો, જે કાંઈ પવિત્ર છે તે તમારા મનથી નીહાલો, જેથી દરેક માણસ પોતાનાં રવાંન માટેની પસંદગી તે મોટાં કામની આગમય નક્કી કરે તેને માટે ( તે મોટાં કામ માટે ) ( આજે જાણવું જોઈએ ) તે શીખવવાને જે સરદારો ( સર્જનયલા છે ) તેમને તમે એટલા માટે જાણો. ( ફકરા ૨ જો ).

૩. હવે આ બંને પ્રથમ મીનો જેઓ તેમનાં પોતાનાં વિચારો, સુખનો, અને કામોની અસરથી બલા અથવા ધુરા કહેવાયલા છે, તેમને અશો ભોકો સચ્ચાઈથી પિછાણે છે, ધુરા ભોકો નહીં ( પિછાણતા ) ( ફકરા ૩ જો )

૪. આ બે મીનો પ્રથમમાં જન્મી, મોહોમ, અને હયાતીની સર્વ સર્જત ( કયામતને વખત હયાતીનું શું થશે તે ) ઉત્પન્ન કરવાને માટે જે પ્રમાણે એક બીજાની સામે થયા, તેજ પ્રમાણે ( તેઓમાંનો એક ) ધુરા ભોકોનો ખરાબ મીનો ( અને બીજો ) અશો ભોકોનો ધણેજ બલો મીનો છે. ( ફકરા ૪ થો )

૫. આ બે મીનોમાંથી જે ખરાબ હતો તેણે પાપી કામ પસંદ કર્યો, અશોભીનોએ પવિત્રાઈ પસંદ કરી, ( કે ) જે ( મીનો ) મળજીત ૧આ-કાશમાં છે, જેઓ આ બધી ખાસીયતનાં કામોથી અહુરને સંતોષ આપવા માગે છે તેઓ મળદની વલાણનાં ( ક. ૫ મે )

૬. દેવોનાં મહાજળવાલાઓ ( યાને નીંદાખોર લોકો ) સચ્ચાઈથી એ ( બન્ને મીનો ) વચ્ચેનો તફાવત ખચીત સમજી શકતા નથી; આ ( પુરાઓ ) જેઓ નાશ કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે તેમની સાથે પુરો મીનો જોડાય છે કે જો તેઓએ પસંદ કર્યો છે અને તે માણસો અએજમની સાથે બન્ને દુનિયાઓની ખરાબી કરવામાં તેને મદદ કરવાને ઝડપથી જોડાય છે. ( કકરો ૬ થો )

પુલાશો-અશો જરતોસ્ત સાહેબ કહે છે કે પુરા માણસો જ્યારે દીનની તકરાર કરવાને આપણી આગળ આવ્યા ત્યારે તેમને તદ્દન માત કીધા, અને અંત્ર મીનોનો પુરો તરીકા છોડી સપનત મીનોના નેક તરીકાએ ચાલવા ફરમાવ્યું તો પણ ધ્યાનમાં તેઓને ન ઉતર્યાથી પુરો વિચારજ એખતયાર કર્યો અને ઇનશાનોને હાંની પેહોંચાડવાને માટે ગુસ્સાના દેવની રાહે ચાલ્યા.

૭. બલવંત આર્મિષ્ટી હકુમતથી નેક વિચારથી, તથા રાસ્તીથી તે ( દીનદાર તથા પ્રમાણીક માણસ )ને મદદે આવી અને ( તેનાં ) શરીરને ફાવત બક્ષ્યું. તે ટુને ચાય. જ્યારે તું પહેલા પેદાયસો સાથે આવ્યો. ( કકરો ૭ મે )

૮. જ્યારે આએ ગુનેહગાર માણસોની ઉત્તમ શિક્ષા આવી પેહોંચશે ત્યારે અએ અહુરમજ્દ ! ટુને બલાં મનથી પાદશાહ તરીકે જાણશે. ( અથવા અણશે ); જેઓ જીવુકાઇને અશોઇનાં હાથમાં આપે છે તેઓને ઓ અહુર-મજ્દ ( તેમ કરવાને ) સારી ( બુદ્ધિ ) શીખવે છે. ( ક. ૮ મે )

૯. જેઓએ આ દુનિયાને આખાદ કીધી તેઓના જેવા ખચીત હમો થઈએ. અને હમારી એ મુરાદમાં અહુરમજ્દનાં ( હાથ હેંદલનાં ) સરદારો અશોઇની મારફતે મદદ અને ટેકા આપનારા (યાય) કારણ કે જે તરફ ડાહાપણુ ( પોતાનું ) મુકામ કરે તે તરફ સારી મનશની વાલો ( અથવા દાનેશમંદ ) શખ્સ હોય. ( ક. ૯ મે )

૧. આકાશમાં હવાના તારાઓ છે. આ બે મીનોને લગતા સર્વ તારાઓ અને સેતારાઓ, નક્ષત્રોના તારાઓ, ગ્રહો, સુર્ય, ચંદ્ર વિગેરે તેઓના ગળ પ્ર-માણમાં ઉચ્ચાઈમાં છે. આકાશના ઉપર બીજી દુનિયા માનવી એ બ્રહ્મ ભરેલું છે. ( પ્રગટકર્તા )

૨. ખુદામર્દી કરાવનારી હવાનો દેવ.

શરૂઆતની દુનિયાનાં બે મીનો. જગતપીતા પોતે હો એકજ છે. ૭૫

૧૦. જેઓ બલી કીર્તિમાં જન્મેલા છે, તેઓ જ્યારે અહુરમજ્દના, બેહેમનના, તથા અથ ( હામાને રાસ્તી )ના સારા સુક્રમમાં સામેલ થાય છે. ત્યારે તાબડોલ નાસ કરનાર દરજ્જોના ટેકા ખચીત તુટેલો થાય છે. (દ. ૧૦ મો)

૧૧. અએ માણસો, ( કરણી સુજબ ) સુખ અને દુઃખ ( બામેના ) આ નિયમ જે અહુરમજ્દે સુકરર કીધા છે ( તે ) તમે જાણો ( શીખો ); તે એ કે દુષ્ટ પાપી માણસો માટે લાંબા વખત સુધીનું સંકટ ખમવું અને અશી ( રાસ્ત ) માણસો થકી લાંબા વખતના ક્ષાયદા તે તમે શીખો કે જે ( ક્ષાયદા )ઓને લીધે ( તેઓને ) સુખ હોય છે ( ચાને હાંસલ થાય છે ).  
( યજ્ઞને હા ૩૦ મો તમામ, ૧૧ ફકરા શુદ્ધાં કાંગા કૃત તરજુમો ).

## જગતપીતા ખુદરત પોતે એકજ છે.

જેનો જોડીઓ બીજો કોઈ નથી. બે જોડીઆ મીનો ‘સપેન્ત મધન્યુશ’ અને ‘અંગ્રમધન્યુશ’ અને ‘ખુદરતી શક્તિઓ છે.

જે પોતાનાં બર વખતનું નિયમીત કાર્ય બજાવ્યા જાય છે. તો ઇન-શાને પણ સારાંનો સંગ્રહ અને પુરાંથી દુર રહેવું ઘટારત છે.

સરોશ યસ્તમાંથી અને હકતગ યસ્તમાંથી પણ લખાંણ મળે છે જે નીચે સુજબ છે.

અવસ્તા—યો પોદ્યો મજ્દાઓ દામાન, ફેરસતેરે તાત પ-યતી બરેશમન, યજ્ઞત અહુરેમ મજ્દાંમ, યજ્ઞત અમેષેસ પેનતે યજ્ઞત “ પાયુ થવેરેસ્તાર ” યા વીસપ થવેરેસતો દામાન.

અર્થ—દાદાર અહુરમજ્દની તમામ પેદાયસોમાં પાથરેલી બરસમથી પેહેલવહેલાં દાદાર અહુરમજ્દને આરાધ્યો. અમેષાસપદોને આરાધ્યા, અને “બધે રક્ષણ કરનાર તથા બનાવનાર ( સપેનનમધન્યુસ અને અંગ્રમધન્યુસ બન્ને ) જેઓએ તમામ પેદાયસ બનાવી, તેઓને આરાધ્યા.

( સરોશ યસ્ત કરદો ૧ લો )

અવસતા—નોઈત પસચએત હુશખફે ચત મધન્યુ દામાન દએ હીતેમ, યસચ સપેનતોમધન્યુસ ’ યસચ અંદરો.

અર્થ—આ બે મીનો “ સપેનનમધન્યુસ અને અંગ્રમધન્યુસ ” જ્યારથી તમામ પેદાયસને ઘાટ આપ્યા છે ત્યારથી તે સરોશ યજ્ઞ પુથ ઉંઘાતો નથી. ( ચાને સરોશ યજ્ઞ પોતે જગતપણથી અહુરમજ્દની તમામ પેદાયસોની પાસમાંની કરે છે )  
( સરોશ યસ્ત કરદો ૭ મો )



અવસતા—પાયુસ્ત્રાથવોરો સતારા ચન્નમેદે.

અર્થ—અધે રક્ષણ કરનારા અને ઘાટ ધડનારાઓને હમે વખા-  
ણીએ છીએ. (હવંતંથ ચસ્ત કરદો ૮ મો ફરો ૧૦ મો)

ઉપર મુજબ અવસનાનાં ધણાં એક લખાણોપરથી સાદું ખુદ ખુદરતની આ સર્વ સંપૂર્ણ કારીગરી અને ખુબી છે, અને તે પોતે જગતપીતા એકજ છે.

આ પ્રમાણે બન્ને શક્તિ એક બીજાને આધારે આ દુનિયાનું ચક્ર ચલાવે છે. અને એક શક્તિની મદદ વગર બીજી શક્તિ નકામી છે.

બનાવનાર જોષ્ઠતો સામાન પુરો પાડે નહીં તો ઘાટ ધડનાર તે વગર અટકી બેસે, તે મુજબ આ બન્ને જોડીઆ મીનોની જુદી જુદી શક્તિઓ (The Low of Polarity) યાને ખુદરતમાં દીકામાં આવતો સામ સામી ઉલટી અસર કરનારો કાયદો, આ તમામ પેદાયસને તેના ચુકર કરેલા કાયદા મુજબ ચલાવે છે અને જ્યારે તે બન્નેમાં કંઈ ખતલ થા વધધટ થાય છે તે વખતે તે પેદાયસમાં પ્રમાણ મુજબ નવા નવા આકારો અને રૂપો તેમજ દેખાવો રજુ થાય છે.

The Low of polarity ( ધી લો ઓફ પોલેરીટી ) હાલનાં કુદરતી વિદ્યાના શાસ્ત્રીઓની નવી શીલસુરી મુજબ હરેક ટેકાણે શરૂઆતમાં રજકણો (ઇમેજીય Matter) પેદા થયેલી હતી. તે રજકણોમાંની ગતી (ઇમેજીય Energy=Matter) મળ્યાથી તે રજકણોમાંથી ધીમે ધીમે જગત મધેની જુદી જુદી પેદાયથ તેનાં જુદાં જુદાં રૂપમાં એક પછી એક પ્રગતી નીકળી છે. આ ગતી (ઇમેજીય Energy) જુદા જુદા રૂપમાં જુદી જુદી શક્તિઓને નામે, તે પેદાયશોનાં જુદા જુદા સ્વરૂપ અને ઘાટ ધટમો ધડવાની ક્રિયા ચલાવે છે. જેવી કે Heat ( હીટ ) ગરમી, Electricity ( ઇલેક્ટ્રીસીટી ) વીજલી, Light ( લાઇટ ) અજવાળું, રાસ્તી. Magnatism ( મેગનેટીઝમ ) આકર્ષણ શક્તિ. આ સમજનાં વાણાં ( Trasformation of one Energy ) અસલ ( ગતી=Energy ) નાં જુદાં જુદાં રૂપો છે. તેથીજ આ દરરોજમાં જુદા જુદા દેખાવો કુદરતમાં જોવામાં આવે છે. અને આ શક્તિઓમાં ( સામ સામી ઉલટી અસર કરનારો કાયદો ( Low of polarity ) જોવામાં આવે છે, જ્યાં સુધી આ એકેકથી ઉલટી અસર કરનારી પણ એકેકની સાથે મળીને ચાલનારી શક્તિઓનું સમતોલ પણું દુનિયા મધેની કોઈપણ પેદાયસપર સરખું રહેશે ત્યાં સુધી તે પેદાયસ પોતાનું સ્વરૂપ ટકાવે છે પણ વધધટ કે ખતલ થઇ કે તે મૂળ સ્વરૂપમાંથી જુદાં જુદાં રૂપમાં બદલે થાય છે.

Natural Philosophy યાને ‘પ્રકૃતી વીધા’ આપણને શીખવે છે, કે હાલના જમાનામાં જુદી જુદી વીધા પ્રમાણે આ બંને શક્તિઓથી પ્રકૃતિ મધેની દરેક પેદાશ બારીકમાં બારીક રજકણો Atoms થી બનેલી છે. અને તે રજકણોને હોડે એક બીજા સાથે જોડાઇ રહેવાની શક્તિ ( Attractive force ), તથા છુટા પડવાની શક્તિ ( Repulsive force ) વળગી રહેલી છે, અને તે સાથે મળીને કંઈક વસ્તુનાં રજકણોને સાથે બાંધી રાખે છે. જોથી વસ્તુ તેના યુક્ત કરેલા આકારમાં રહે છે, તેમજ જ્યારે તે વસ્તુના સમતોલપણમાં કંઈક ખલલ થાય છે, યાને તે શક્તિમાંથી એકતું જોર કમી અને એકતું વધારે થાય છે, કે તે ચીજ પોતાનું મૂળ સ્વરૂપ બદલી બીજા રૂપમાં દેખાવ દે છે. એક દાખલા તરીકે લઈશું કે ‘ગરમી અને ઠંડી’ આ બંને ચીજો એક બીજાથી ઉલટી અસર ધરાવનારી છે. હવે પાણી જે એક પ્રવાહી પદાર્થ છે અને તેમાં ઉપલી ‘ગરમી અને ઠંડી’ ની સામસામી ઉલટી અસર કરનારી બે શક્તિઓ સમતોલપણમાં છે ત્યાં સુધી ‘ગરમી અને ઠંડી’ નું જોર સ-રખું રહેશે, પણ જો તે સમતોલપણમાં કંઈ ખલલ થઈ નથી ત્યાં સુધી પાણીનું સ્વરૂપ જેમનું તેમ સમજવું. પરંતુ જ્યારે આ બે શક્તિમાંની એકબી શક્તિ ‘ગરમી યા ઠંડી’ નું જોર ઓછું વધતું થયું કે પાણીનું પોતાનું સ્વરૂપ ફેરવાશે અને બરફ તથા વરાળના આકારમાં બદલાઈ જશે. સાયન્સમાં પાણીના ચાર તબક્કા છે. Solid=બરફ, (બટ્રીસ ડીગ્રી ગરમી) Liquid=પ્રવાહી, gess=હવા, vapour or steam=વરાળ.

Astronomy=ખગોળ વિદ્યા પ્રમાણે Sun=સૂર્ય અને તેની સાથે સંબંધ ધરાવનાર ગ્રહો planets માં પણ એકબીજા વિરુદ્ધ શક્તિઓ જોવામાં આવે છે, આપણી પૃથિવ અને બીજા ગ્રહો ( કે જેઓ આપણી પૃથિવ કરતાં પણ મોટા વિસ્તારમાં ગોળાકાર હવાઈરૂપ છે તેઓ ) સઘળી સૂર્ય=sun આસપાસ ફરે છે તે પણ આ બંને શક્તિઓથીજ છે. તે બે શક્તિ મધ્યે એક Centripetal force=(સેન્ટ્રીપેટલ ફોર્સ)=“મધ્ય બાંધુ તરફ ખસડાઇ આવવાની શક્તિ,” અને બીજી centrifugal force (સેન્ટ્રીફ્યુગલ ફોર્સ)=“મધ્યબાંધુ છોડી ઉડી જવાની શક્તિ” કહેવાય છે. આ મુજબ બે સામસામી શક્તિઓ મળીનેજ આપણી પૃથિવ, ગ્રહો, તારા, સે-તારા, ચંદ્ર, સૂર્ય સર્વને, તેઓના ઠેરવેલા ગોળ કુંડાળામાં કાયમ રાખીને આસપાસ ફેરવ્યા કરે છે.

પ્રકૃતિમાં હરજગે બંને શક્તિઓનો સામસામી હવાનો

અધડો—આ ઉપર મુજબ સામસાથી શક્તિઓ એક બીજાથી ઉલટી હોવાથી ખુદરતામાં દરેક સ્થળે બેક શક્તિઓ વચ્ચે લડાઇ ચાલતી હોય એમ જોવામાં આવે છે. આ બે શક્તિઓનો અધડો ખુદરતાની જીવદાર અને નીરજીવ પેદા-યસોમાં તેમજ સંસારમાં, નીતિમાં, ધર્મ શીલસુશીમાં, હવામાં તેમજ દરેક ઇનજ્ઞાનના દીલમાં પણ જોવામાં આવે છે. દરેક ટેકાણે દરેક બાબતોમાં જોઈશું કે એકેકથી ઉલટા અને એકેકથી વીરૂદ્ધ શુણ્ણ છે. દરેક પ્રાણી, સ્ત્રી, શુણ્ણ, વિગેરે. જમકે નેકી ને બદી, જન્મ અને મરણ, વર્ધા અને ઘટાડો, ગરમી અને ઠંડી, સાચું અને જુઠું, સલાહસંપ અને તકરાર, રહેમ દીલ અને ક્રોધ, શાંતિ અને ગુસ્સો, સાદાઈ અને ઇતરાત, તવંગરી અને ગરીબી વિગેરે. એક બીજા વિરૂદ્ધ જણાય છે. દુનિયાની પેદાયસની યોગ્ય રચના—harmony ( હારમની ) એક બીજા વગર ટકી શકતી નથી. અને હયાતી ધરાવતી નથી. તેમજ સદા સાથે જોડાયેલી રહે છે.

એક બીજા વગર નિભાવ જોવામાં આવતો નથી, યાને એકની હાજરી વગર તે બીજાની કદર પીછાણતી નથી. જમકે પુરાઈ થતી નથી તો બક્ષાની બક્ષાઈ યાદ રહેતી નથી. દુઃખ પડે ત્યારેજ સુખની પીછાણ થાય છે, ક્રોધ ક્રોધ અથવા ગુસ્સો કરે ત્યારેજ રહેમદીલ માટે યાદ થાય છે. આ દુવિશ્વાસ ઠોકર ખાવાય યાને દુઃખના ડુગરો આવે, ખરાબીના ખડકો નડે વિપત્તિનાં વાદળો ઘેરાય, અને તે સંબળું શાંતપણે વેકતાં ઇનજ્ઞાન હડાય ત્યારેજ તેને ખુદરતાની બંદગી પણ યાદ થાય છે, અને જ્યાં સુધી તે દુઃખના એક પણ મોળ વગર સુખના સાગરમાં તરતું રહે ત્યાં સુધી બંદગી તે ખાલી બરબરાત અને ખુદરતાના નિયમ ખાલી ચાલવાની જાંઘળી તે એક વેહેમ બરોબર લાગે છે. જ્યારે દુઃખ પડે ત્યારેજ કદર યુજે છે. બલાઈ અને પુરાઈ તે આપણાં એકજ દીલમાંથી બહાર આવે છે, અને સાફ અને માઠું પરીણામ જોવામાં આવે છે તે જરોતોસ્તી ધર્મની શીલસુશી પ્રચાણે તે સપેન્તમધન્યુસ અને અંત્રમધન્યુસને લગતું ગણાય છે.

જરોતોસ્તી ધર્મનું ફરમાન છે કે સપેન્તમધન્યુસ (સાર) ની વૃદ્ધિ ચાહવી અને અંત્રમધન્યુસ ( ખરાબી ) ની જડ કાઢી નાખવી.—ઈંગ્લીશમાં Creative spirit ( ક્રિએટીવ સ્પીરીટ ) શુભ-તામાં વૃદ્ધિ કરનાર મીનો. અવસતામાં ‘ સપેન્તમધન્યુસ ’ કહે છે. જ્યારે ‘ અંત્રમધન્યુસ ’ નો અર્થ ‘ નાશ કરનાર મીનો ’ થાય છે, ઇંગ્લીશમાં તેને Destructive spirit ( ડીસ્ટ્રક્ટીવ સ્પીરીટ ) કહે છે. આ બંને શક્તિઓ બે કે એક બીજા વિરૂદ્ધ છે. પણ ખુદરતાને માટે આ બંને એક-

કથી ઉલટી પણ એક બીજાને મદદ કરનારી શક્તિઓની મદદ વડે તમામ પેદાયસ તેના પ્રમાણમાં ફરતી રાખી છે. જરતોસ્તી ધર્મની મૂળ નેમ ઇન-શાનને સદ્માર્ગે ચલાવી પવિત્રાઇનો વધારો કરવાની છે. જેથી તે ફરમાનને અનુસરીને જે સારો ગુણ ધરાવનારી શક્તિ હોય તેનો સંગ્રહ કરવો. ( સારા અને પ્રમાણિક ઇનશાન માટે પણ સમજવું ) અને જે કંઈ તેથી ઉલટું છે અને હાયદો કરનાર નથી ( ઇનશાન પણ ઉપરથી બહુ અને અંદરથી આપું રહેંસે એવું હોય તે ), અને નુકશાન કરનાર છે તે અમ્મ-મમ્-યુગ્મને લગતું સમજવું. ધર્મ શીલસુશી સુખ્ય દરેક પેદાયસ પણ તેમજ છે. આસમાન, ધરતી, પહાડ, પાણી, ઓરવર (ઝાડ), સૂર્ય, ચંદ્ર, રોશની અને સર્વ તુરી પેદાયસો જે માણસ જાતના સુખને માટે અને વૃદ્ધિને માટે છે તે સર્વ યીજે સર્વેતમમ્-યુગ્મની છે. સમ્યાઈ, ઇનસાઈ, પ્રમાણીકપણું, સર્વ સર્વેતમમ્-યુગ્મથી છે. તેથી ઉલટું દુઃખ, હર્ષ, અંધકાર, કવખતવું મોત, વીષ, ફાડી ખાનારાં જાનવરો, (ગમે એટલી બલાઈ કરે પણ ઉલટા ને ઉલટા ચાલનારા આદમીઓ જે મોહોડે મરવત અને પેટમાં કરવત રાખે, સાથે બેસી વાત કરે ને બાહાર બીજ પાસે જુડીજ નિંદા બોલે ) જુદાઈ, ગેરઈનસાઈ, દુર્ગુણ સર્વ ગળસતે ગનામીનોથી છે. જરતોસ્તી ધર્મ હેખાડે છે કે જે સર્વેતમમ્-યુગ્મને લગતું છે તેને સાચવો, ખીલવો, આબાદી કરો, અમલમાં મુકો અને પુરતને નમીને ચાલો, અને જે પુર છે અને અમ્મમ્-યુગ્મને લગતું છે તેને છાડી દેવો, દુર કરો, કુસંપ મટાડો અને બદીથી દુર રહો.

પુરતનો કાયદો જે નિયમાનુમાર છે કે જે કદી તે કાયદો બદલાતો નથી. જે બલાઈની પક્ષે રહી પુરાઈને તોડવા ફરમાવે છે. અને તે પ્રમાણે જે ચાલે તેજ ખરો જરતોસ્તી છે. સખ્ય કે ઇનશાન જે આ બે શક્તિઓનો જેમ ઉપયોગ કરે છે તેમ તેના પોતાનાજ બાબમાં બલાઈ અને પુરાઈનો વધારો વા ઘટાડો ઇનશાન પોતેજ કરે છે. સખ્ય કે દાદાર અહુ-રમંજે સર્વ માણસ જાતને અક્કલતું ઉમદા ગૌહર બક્ષેલું છે કે જેથી આપણે બહુ અને પુર પોતાની મેલે સમજી શકીએ છીએ અને 'સ્વતંત્ર ઇચ્છા' Free will ( ફ્રી વીલ ) પોતાની મરજી સુખ્ય કાર્ય કરીએ છીએ. તે મનનાં હવસોપર કાબુ રાખી પુરાઈપર કાબુ રાખીને સમ્યાઈ પવિત્રાઈ કરવા મામીયે તે જાતેજ કરી શકીશું. તે માટે ઇનશાનને કોઈને પુછવા જવું પડતું નથી કે આડેનું ઉછીનું લાવવું પડતું નથી. મતલબ એજ કે પોતાની મનશક્તિપર પોતેજ કાબુ રાખવાનો છે. જેથી ઇનશાન પોતેજ તે શક્તિ

ઓતો વધારો થટાડો વાપરવાથી પોતાના બાજમાં આપ'દે તેનો લાભ મેળવે છે. આ બાબતમાં પોતાની મગજશક્તિનું માપ balance બરાબર રાખવું જોઈએ છે. નહીં તો બલતે રસ્તે ઉતરી પડતાં વાર લાગતી નથી, અને નાહક પોતેજ હેરાન થાય છે.

જરતોશ્તી ધર્મ સપેન્તમધન્યુશની પક્ષે રહેવા અને અંત્ર-મધન્યુશથી અને તેના કામથી દુર રહેવા ફરમાવે છે—જરતોશ્તી ધર્મની કેનાબોમાં યુરાધ સામે લડત કરવા અને બલાઈની પક્ષે રહેવા થઈ જાયજા લખાણો મળે છે. અશોધ ખુદાને પસંદ છે. અને જે પવિત્રાઈનાં તરીકાએ ચાલે છે તેજ તેનો દોસ્ત છે. બલાઈના બદલામાં 'બલી જીંદગી=વહેશતેમ અહુમ' એટલે બેહેસ્ત છે. (આગળ બેહેસ્તનો 1 વપસ વાંચી ગયા તેમ) અને યુરાઈના બદલામાં "અએશનેમ અહુમ=ખરાય જીંદગી" યાને દોજખ છે. દરેક જરતોશ્તીની ફરજ છે કે સ્વધર્મના જે જે ઉત્તમ ફરમાનો છે તે શખડોને માન આપી ખુદરત તરફની ફરજ અદા કરવી.<sup>૧</sup> તેમાં આપ'દે તે પોતાનેજ લાભ છે.

સપેન્તમધન્યુશ અને અંત્રમધન્યુશ થકી પેગમબર સાહેબ અશો જરતોશ્તને મળેલી આગાહી અને અવસ્તાના લખાણો-માંથી મળતો ખુલાસો—સપેન્તમધન્યુશનું કામ હુમત, હુખત, હુવરસ્ત, ના તરીકાનું છે. યાને મનશની, ગવસની, કુતશની, નેક વિચારવું, બોલવું, અને નેક કામો કરવાં. જ્યારે અંત્રમધન્યુશનું કાર્ય દુશ્મત, દુજુખત, દુજવરેશત, હુડું વિચારવું, બોલવું, અને હુડા કામો કરવાં, વિગેરે. અહુર પેદા કરનાર છે અને અંત્ર નાશ કરનાર છે.

જમવાની બાજમાં બણીએ છીએ કે "અહુરમજ્દ કે જેને ગોસ. પંદ, ખાણી, અનાજ, સેતારાઓ, ઔરવર, જમીન, અને બીજી તમામ વસ્તુઓ પેદા કરી છે." વળી યજ્ઞને ૧૯ માં, તેમજ ૭૦ માં હામાં,

૧. આને આપણે તેથી ઉલટુંજ જોઈએ છીએ કે બાપદાદાના પૈસા તથા માન કિર્તીના દરજ્જાએ પોતે અણીમાન ધરાવી ધર્મને વહેમી બણી પોતે દેખાદેખીને 'યુરોપીયન સીસ્ટમ' (તેમાંથી સફાર નહીં તેવો) બતાવી સ્વધર્મનો ધનકાર કરે છે. દેમકે પવિત્રાઈ પાળવામાં તનને તસ્તી ભોવવવી પડે છે અને જીવને કષ્ટ દેખાડવું પડે છે. તેથી ઇમેજ શીખ્યા અને તેજ પોશાક પહેરતા થયા એટલે પોતાના ધર્મની પવિત્રાઈને પણ હાંકી ચુક્યા. 'પૈસા હોય' એટલે મોટાઈ દેખાડવી. વળી હેવામાં અભિમાન રાખે કે પૈસે ફાવી જઈશું પણ વીચારવું જોઈએ કે આગલી જીંદગીના લાલા કાર્યથી હાલ ઉત્તમ જીંદગી મળી છે તો હજી પણ નમનતાઈથી ખુદરતને નમી ધર્મને માન આપી ફરમાન પાળવું જેથી આવતી જીંદગીમાં સુખ મળશે.

વંદીદાદ પરગરદ ૧૧ મી અને ૧૨ મી માં, પણ લખાણ એજ મત-  
લખ્યું મહે છે.

આ બાબતથી ઈનશાનને મળતો હડો—હસ્તી પછી નીસ્તી,  
હૃદય પછી અસ્ત, સહવાર પછી સાંજ, ચહડતી અને પડતી, બચપણ પછી  
જવાની બાદ ધડપણ આ મુજબ દુનિયાનું ચક્ર નીરંતર ચાલ્યા કરે છે.

આ બાબતમાં શેખ શ્યાદીની કરીમા કેતાબીનું લખાણ જે મારા  
શીખવામાં આવ્યું છે તે યાદ આવે છે જે અતરે તે અખંડ લખાણ તેના  
ઈંગ્લીશ ટ્રાન્સલેશન અને ગુજરાતી તરજુમા સહીત ટાંકી બતાવું છું.

ફારસી બેત. દર સફેતે હકતાલા.	English translation In Praise of Almighty.	ગુજરાતી તરજુમા. પુદાતાલાની સેફતમાં.
નેગાહ કુન બરીં શુનબદે ઝરનેગાર.	Look at this guilt dome.	આ સોનેરી ગુબંજ તરફ (આસમાન) જુઓ.
કે સેફકસ બુવદ બીસ- તુન એસ્તવાર.	Because its roof is firm without pillars.	કારણ ચાંબલા વગર તેનું છાપડું મક્કમ છે.
સદા પરદહે ચરખ ગરદંદ બીન.	Behold the pavi- lian of the re- volving sky.	ફરતાં આકાશનો તંબુ જુઓ.
દર ઉ શમહાષ દરઝંદહ બીન.	Behold the bright candles in it.	તેમાં પ્રકાશતી મીણબ- તીઓ તરફ જુઓ.
યકી પાસબાનો યકી પાદશાહ.	One is sentinal and another is king.	એક પાસબાન છે ને બીજો પાદશાહ છે.
યકી બાજબાહો યકી દાદખાહ.	One asks for tax and another seeks justice.	એક કર માંગે છે બીજો ઇનસાફ સોધે છે.
યકીરા અનાઓ યકીરા બના.	One is poor and another is rich.	એક ગરીબ અને બીજો તાલેવંત છે.
યકીરા બકાઓ યકીરા ફના.	One is perminent and another is frail.	એક જાન્યુક રહે છે અને બીજો નાશ પામે છે.

૧. અહીંયાં મીણબતીનો અર્થ—સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા, સેતારા થાય છે. કેમકે ‘આ-  
કાશમાં મીણબતીઓ જુઓ’ એટલે રોશની પર નજર કરો, તે વડે જાવાર્ય થપલો  
થાય છે. (અમદ કતી).

કારસી એત.	English translation	ગુજરાતી તરજુમો.
યકી બર હસીરો યકી બર શરીર.	One on a mat another on a throne.	એક સાદરીપર છે બીજો ગાદીપર બેસે છે.
યકી દર પક્કસો યકી દર હરીર.	One in silk-cloth and another in sack-cloth.	એક મુલ્યવાતમાં લપેટાય છે બીજો રેશમી પેહેરે છે.
યકી બીનવાઝો યકી આલસદાર.	One is poor and another is rich.	એક ગરીબ અને બીજો તર્વાગર છે.
યકી નાતવાનો યકી કામગાર.	One is disappoint- ed and another hopefull.	એક નાકમેદ થયેલો બીજો ઉમેદવાર છે.
યકી તનદરોશ્તો યકી નાતવાન.	One healthy an- other weak.	એક સારા બાંધાનો ને બીજો નબળો છે.
યકી સાલ ખુરદો યકી નવજવાન.	One is old and another young.	એક બુઢો બીજો જુ- વાન છે.
યકી દર સવાબો યકી દર ખતા.	One remains in righteousness and another in sin.	એક સવાબી છે ને બીજો પાપી છે.
યકી દર દુવાબો યકી દર દયા.	† O. in pray a. § in fraud.	એક બંદગીમાં અને બીજો દગાહટકામાં રહે છે.
યકી નેક ખુલકો યકી ફૂદ ખુધ.	O. is good natur- ed and a. worse tempered.	એક સારા ખવાસનો અને બીજો તુકમીનજી હોય છે.
યકી બરદખારો યકી નંખ જુધ.	O. forbearing and a. a strife seeker.	એક સહનશીલ અને બીજો કજીઆ ખોર છે.
યકી બર શરીરે જલાલત અમીર.	One is nobleman on the throne of grandeur.	એક દમામની ગાદીનો ઉપરાય છે.
યકી દર કમંદે હવાદસ અસીર.	a. is a captive in the snare of mis- fortunes.	બીજો હાદિસાના ફંદામાં પકેલે બંદીવાન છે.

હારતી બેત.	English translation.	ગુજરાતી તરજુમો.
યકી હર તનમ્મયમ યકી હર અઝાબ.	O is in happiness and a. in tor- ment.	એક સુખમાં રહે છે બીજો દુખમાં હોય છે.
યકી હર ખશાકત યકી કામખાબ.	O. is in hardship and a. prosperous.	એક સંકટમાં હોય છે અને બીજો આબાદ છે.
યકી હર યુલીસતાને રા- હત મકીમ.	O. is a dweller in the gargon of ease.	એક સુખના આગમાં રહેનારો છે.
યકી હર ગમેા રંજો મેહેનત નદીમ.	a. is a companion ofsorrow, trouble and labour.	બીજો દુઃખગીરી, રંજ, અને મેહેનતનો સાથી છે.
યકી હર ફઝાન અસ્ત ને અંદાજે માલ.	One has wealth Beyond limit,	એકની પાસે બેહદ દો- લત હોય છે.
યકી હર ધમે નાને ખરચે અયાલ.	a is in sarrow for bread and expense of his family.	બીજો પોતાના કુટુંબની રોટલી અને ખર્ચે યકી ગમમાં રહે છે.
યકીરા ફરજંદહ સામે તરબ.	One has a light- ed candle of de- light,	એક પાસે ખુશાલીથી લગાવેલી બતી છે,
યકીરા ને ધમ ફરે રો- સનચુ' શબ.	a. sees the bright day like night through sorrow.	બીજો ગમને મારે શશ્વન રોજને પણ રાત જેવો જોય છે.
યકી તાજકારો યકી બાજદાર.	O. is king a. is subject.	એક સજ્જ હોય છે અને બીજો રેયત છે.
યકી સરદરાજો યકી ખાકસાર.	O. is exalted and a. humble.	એક સરદારજા અને બીજો કમીનો છે.
યકી સાદમાનો યકી દર્દમંદ.	O. is joyful and a. afflicted.	એક ખુશાલ અને બીજો દુખી છે.
યકી કામચરો યકી મુ- સ્તમંદ.	O. is satisfied and a. needy.	એક સંતોષી બીજો ગ- રબંદ છે.
યકી ચુ' ગર અજાબ ખુશી આવડેલું હંમ.	O. is smiling like a rose through joy,	એક ખુશાલીને શીષે મુ- લાખતી મારક ફરે છે.



કારતી બેત.	English translation	ગુજરાતી તરજુમો.
યકીરા દેલ આઝુરદહ ખા- તર હઝન.	a. has a distressed heart and a sad mind.	બીજાનું દુઃખી દીલ અને શોકાતુર હૈયું છે.
યકી બરતે અઝ બેહેરે તાઅત કમર,	O. has girded up his loins for the sake of devotion,	એકે બકિતની ખાતર પોતાની કમર બાંધેલી છે,
યકી દર યુનાહ બરહ ઓમરે બસર.	a. has terminated his life in sin.	બીજાએ પોતાની જીંદગી પાપમાં અંત કરી છે.
યકીરા શબો રજ મસ હાદ બદસ્ત,	O. has got holy book in his hand night and day,	એક પાસે રાતને દહાડો તેના હાથમાં ધર્મ પુસ્તક (બંદગીનાં કલામો) હોય છે.
યકી ખુદતેદાર માધ ખા- નહ મરત.	a. is asleept in- toxicated in a corner of a tavern	બીજાએ એક મીઠાના ખુ- ણામાં મસ્ત થઈને પ- ડેલો હોય છે.
યકી બરદરે સરાએ મસ- માર વાર,	O. is like a noil (fixed) on the door of religion.	એક ધર્મના દરવાજાપર ખીલા માફક મક્કમ રહે છે. (યાન ધર્મચુસ્ત છે.)
યકી દર રહે કહરે ઝનાર દાર.	a. is the keeper sacred-thread on the road of im- fidelity.	બીજાએ અધર્મપથના રસ્તા ઉપર જનોઈ રાખે છે.
યકી નેક કેરદાર નેક અ- એતેકાદ,	One of good con- duct and good faith,	એક બહી વર્તણૂક અને બહા એતેકાદ વાલો છે.
યકી ધરકે દર બેહેરે દરકો દસાદ.	a. is drowned in the sea of adul- tery and vice.	બીજાએ વ્યભીચાર અને દુર્ગુણના દર્યામાં મૂકે છે.
યકી એલમો મકલમો ફુ- શીયાર,	One is learned, fortunet and clever,	એક બહોલો, નશીબવંત, અને ફુશીયાર છે,
યકી ઝાહેલો મદબારે શર્મશાર.	a. is ignorant, unfortunate and shameless	બીજાએ અબણ, કમન- શીબ, અને શરમ વ- બરનો છે.

ફારસી બેત.	English translation.	ગુજરાતી તરજુમો.
યકી આઝીઓ આબકો પેહેલવાંન, યકી બઝલો સસ્તો ત- રસંદ જાન.	O. is marlike, activs, and heroi, a. is cowardly, tardy, and afraid of life.	એક લડાયક, ચાલાક અને પહેલવાંન છે, બીજો હીચકારો, સુસ્ત ને પોતાના જીવને માટે બહીક રાખનારો છે.
યકી બરફરે કબેહ ઉમે- દવાર,	One is hopeful on the door of Ka-abeh.	એક કબેહનાં દરવાજા ઉપર ઉમેદવાર હોય છે.
યકી દર રહે કફર ઝ- નારદાર.	a. is the keeper of sacred on the road of imfidelity	બીજો અધર્મપથનાં રસ્તા ઉપર જનારો રાખે છે.

ઉપર વાંચ્યું તેમ બધી અને નેકી એક બીજા સાથે અડેકથી ઉલટી શકિતઓથી બેળાએલી છે. કોઈ પણ સારી ચીજોની જાળવણી કરવી એ ખુદરતાનાં સારા તરીકાને લગતું છે, જ્યારે તે સમજી નીભાવવું કે ગુમાવવું એ ધનસાનની સમજશક્તિને આભારી છે. સખળ કે સહઉપયોગથી કીર્તિ વધારવી યા પુરાણથી નાશ કરવો એ સમજી ધનસાન પોતાનાજ મનપર કાબુ રાખી કરી શકે છે. કારણ કે આ જોડીઆ રમે મીનો ખુદરતામાં તેમજ ધનસાનોના હલકામાં જાયુક છે. તેથી તે શક્તિઓનો જોવી પ્રકારે ધનસાન ઉપયોગ કરે તેવુંજ તેને ફળ છે.

એક દાખલો લઇએ કે 'ઝાડ' એ સર્વેત્તમધન્યુશની પેદાશ છે. હવે તે ઝાડ પોતાનાં બર વખત સુધી હસ્તી ધરાવીને પોતાની મેજે મરણ પામે તો તે 'ખુદરતી ઉત્પત્તી થઇ અને નાશ થયો.' પણ કોઈ ધનસાને જ્યારે એક ઉપયોગી અને જીવતાં 'ઝાડને કપાવી નાખ્યું તો અવસ્તાના ફરમાન મુજબ યુનાહ થયો. યાને તે ઝાડ કપાવનાર ધનસાને આબાદીની વીરહતામાં કામ કર્યું જેથી સર્વેત્તમધન્યુશની વૃદ્ધિનો અટકાવ કર્યો. તેથી

૧. પાછળ મહજબે જરતોરતાના વધારામાં જોડીઆ બે મીનોડું લખાણ વાંચો.
૨. ઉમેજમાં ઝાડને માટે કહે છે કે નીલૈવ યાને જીવવગરનું છે તેથી તેને 'ન્યુદર જેદરમાં' મણેલું છે. આપણા અવસ્તામાં 'ઝોરવર' શબ્દ ઝાડ માટે છે અને હરજમે શબ્દોએ જીએ કે "નેમે ઝોરવર વંચોદીસ મજદાતહે" એટલે 'પવિત્ર ઝાડને પણ નેમાજ ફોલો.' કારણ કે તે સર્વેતામીનોની પેદાશ છે.

તે ઝાંઝ કપાવનારનો અપરાધ થયો અને અમ્રમીનોની શક્તિનું કામ તેને પોતાને હાથેજ કર્યું, કારણ કે તે ખુદરતે કરાવ્યું નથી; જેથી તે ખુદરતી યુનાદ થયો, માને ઝાંઝની કદુવા તે કપાવનારને થઈ. એજ મતલબનું લખાણ ફરક બહુતર બહુવા પહેલા અને કરતી કરવા પહેલાં બધીએ છીએ.

“ક્ષનઝોધર અહુરહે મજદાઝો અષેમ વોહુ (૧).”

અર્થ:—“પુત્રી રહો અહુરમજદ. અશોષ ઉત્તમ નેઆમત સુખ છે, તે કે જે સાથી સરસ અશોષની બાબતમાં અશો છે તેને તે સુખ મળે છે.”

સાર એજ કે “કરે તેજ બરે.” સમજ આ બે રસ્તા છે તેમાંથી જેને જ્યાં પસંદ પડે ત્યાં વલાન અખતાર કરે છે, અને તેથીજ અવસ્તામાં જાળજી અશોષનો તરીકો ઉત્તમ દેખાડેલો છે. પેગમ્બર સાહેબ અશો જરતોસ્ત પશુ એજ તરીકાની હીમાયત બનાવે છે, અને તનની અશોષથી અને કિયાની બેટાથી (બહુતરથી) અહુરમજદની પુરશેસ (પુષ્પરજ) ને પહેંચે છે તેથી ફરકજરતોસ્તીની પશુ ફરજ છે કે અશોષ ખાળવાથી આયંદે લાભ છે. ગુજરાતીમાં કહેવત છે કે:—

ગુન્ય કહે છે હા, પાપ કહે છે ના;

બે રસ્તા છે બંદા, જ્યાં જવાય ત્યાં જા.

અર્થ—અશોષનો ખરા રસ્તો છે, અને યુરાધનો ખોટો છે, જે બન્ને જાહેર છે અને તે અખતાર કરે તો ઇનશાન ચાલે તેવુંજ પામે.

ઉપલા કારણોથીજ જરતોસ્ત સાહેબે અશોને પસંદ કર્યો અને નાશ કરનારને ધીકાર્યો છે. સખબંદે ફેરફાર તેજ પાર ઉતારનાર છે.

‘સર્વેતમમધન્યુસ’ અને ‘અમ્રમધન્યુસ’ શબ્દનો ગુજરાતીમાં અર્થ—અવસ્તામાં—સર્વેતમ કહે છે, ગુજરાતી અર્થ વૃદ્ધિ કરનાર થાય છે, અને ‘મધન્યુસ’ નો અર્થ ‘પુત્રી નજરે જોઈ શકાય નહી તે.’ ‘અમ્ર-મધન્યુસ’ એ પશુ અવસ્તા બાબતો શબ્દ છે. ‘અમ્ર’ નો અર્થ ‘ઝોહું, કમી, કોતાહ કરનાર, દુઃખ દેનાર, પીડાકારી, આબાહી ઝાલણી કરનાર, આબાહી તોડનાર, અંત લાવનાર, વિગેરે થાય છે અને ‘મધન્યુસ’ તે ઉપર કહ્યું તેમ ‘પુત્રી નજરે નહી દેખાયતે.’ વિગેરે.

સર્વેતમમીનો તેમજ સર્વેતમમધન્યુસ એ એકજ છે ફરક ઝોટલોજ કે દારસીમાં મીનો કહે છે. જ્યારે મીનો અથવા ‘મધન્યુસ’ પુત્રી નજરે આપણને નહી દેખાતો પશુ મનથી ધારી શકાય છે, અને સર્વે આબાહીની મીનોથી આત્રી થાય છે, કે તેની હતી છે, અને તે

માલેકનો ડર રાખી ફરમાન પાળવાથીજ ભવ તરસે. નહિ તો ઇનશાનની પોતાનીજ આ જુલ તેને લાયક ફરજને બેસાડશે.

પ્રુદાવંદતાઆલ્હાની મહાન શક્તિ, તેની અપાર કારીગરી અને બેચુલી બક્ષેશોની સાબિતીઓ—પ્રુદાવંદની સર્વ બેચુલી બક્ષેસો અને અપરંપાર મહેરબાનીઓ તેમજ તે કિર્તિવંત કીર્તારની અચુક પ્રુદરતથી ઇનશાનનાં મનમાં ખ્યાલ થાય છે કે જન્મતનો બનાવનાર સાહેબ હોવો જોઈએ.

કંઈપી રંજ સખ્તી, કોઈ ઇનશાનને પુત્ર કે દુરત ખ્યાલ થાય કે શું કરવું? પ્રુદા! હવે નજર સામેની તેની તમામ તુરી પેદાયસો અને જેમી મહેરબાનીઓથી પ્રમાણીક ઇનશાનને ખ્યાલ થાય કે પ્રુદાવંદ છે અને હસ્તી દેખાય છે તો પ્રાર્થના કરવી વિચરે. યુસાફરી કરતાં કંઈક અકસ્માત થયો અથવા તે જગ્યા વેરાન હોય અને નશીબસંજોએ બીજી તરફ જવું પડે તો દુરત ખ્યાલ થશે કે ત્યાં કોઈ વસનારાઓ હશેજ. વસ્તી નજર નહીં પડે તો કંઈ મકાન નજર પડે તો ખ્યાલ થાય કે એનો બાંધનાર કોઈ હોવોજ જોઈએ. અને તે બાંધવાનાં સધળા સરંજમ પુરા પાડનાર પશુ (પ્રુદાવંદ) હોવોજ જોઈએ. તે સુખ જગત રચનાર પશુ કોઈ હશેજ. શીખેલાં, બલેલાં કહો કે અબલુ, જંગલી કહો તો તે કોઈ પશુ આટલું તો કબૂલ કરશેજ કે પેદાયશનો સરંજનકાર કોઈ મહાન કારીગર હોવો જોઈએ. સખબ તેની પેદાયસની ચીજોનો ઉપયોગ કરીએ છીએ ત્યારે તે ઉપયોગી બનાવેલી દીસે છે. ઇનશાનનાં દીલનાં સધળા જુદા જુદા અવયવો તેનાં બર વખતે જુદું જુદું કાર્ય બજાવ્યા જાય છે અને તેપર ઇનશાન હકુમતથી અમલ કરે છે. તેજ પ્રમાણે તેની સર્વ પેદાયશો ઉપયોગી છે અને કાંઈ ચોક્કસ મતલબ અને તેનાં ચોક્કસ ઉપયોગ ખાતરજ બનાવેલી માલુમ પડે છે તો તે બનાવનાર સાહેબ હોવોજ જોઈએ. પ્રુદરતમાં કાંઈપશુ અનિયમીત આપણી નજરે પડતું નથી. પ્રુદરતી કાયદાસર સર્વે ચીજો નિયમાનુસાર છે. એક વાડીમાં જો ગુલાબ રેતપાય તો પ્રુદરત કંઈ ફાંટાંદાર બની કવચ કે કેવડો ઉગાડતી નથી, અને આપણે છેતરાતાં નથી. ગુલાબનાં વાવેતરથી ગુલાબજી મળે છે. તેનાં નિયમથી ઉલટું કંઈ પશુ દીક્ષમાં આવતું નથી; તેથી ખ્યાલ થાય છે કે આ નિયમીત મતી અને રચનાનો બનાવનાર મહાન શક્તિવાન કારીગર છે.

જન્મતનો બનાવનાર એકેજ છે—આ ફિનિયા બીજી શક્તિઓ, ફરેસ્તાઓથી નહિ પણ એકજ મહાનશક્તિએ (પ્રુદાએ) બનાવી છે. કારણકે ધરતી, આસમાન, સૂર્ય, ચંદ્ર, સેતારા, અને સર્વ તુરી પેદાયસો પોતાનું નિયમિત કામ બજાવ્યાં જાય છે. રૂતુઓ પોતાનું નિયમીત કામ કરે છે. બરતી

અને જોટ (દર્બાં) ચોક્કસ વખતેજ થાય છે. એ સધળાપરથી સિદ્ધ થાય છે કે પ્રુદરતે સુકરર કરેલા કાયદા મુજબ તે સધળાને ચલાવનાર કોઈ સાહેબ છે જેને આપણે સર્વ પ્રુદાર્વદ કહીએ છીએ. ઇનિશ્ચાન તો શું પણ સધળાં પ્રાણીઓને શરીરનાં અવયવો વિગેરેમાં એકજ શક્તિ દીકામાં આવે છે. પ્રાણીઓમાં ભોહીનાં ફરવા સાફ અને ઝાડપાનોમાં રસકસને આવળવ કરવા માટે એક સરખી યોજના જોવામાં આવે છે તે બીજવાલ યુજર્ગ ચળદાં-તાલા, રાત અને દીવસ, મહીનાં અને વર્ષોનાં સાહેબ, તેને પોતાની શક્તિ અને દાનાઈથી આ સૃષ્ટી નીપજતી છે જેથીજ તે સર્વશક્તિમાન છે. તેમજ આ અચુક પ્રુદરત તેના એકલાથીજ બનેલી છે.

પ્રુદરત મહા બલવાન અને સર્વ શક્તિમાન છે—પ્રુદરતીવિદ્યા અને તેનાં શાસ્ત્રોમાં જેમ જેમ ઉંડાણ અભ્યાસ કરીએ છીએ તેમ તેમ તે માલીકને પીછાણવાને અને તેની વધારે ને વધારે ખુબી અને સેફત ગાવાને શક્તિવાન થઈએ છીએ. પ્રુદરતનાં કામો જે બારીકીથી તપાસીએ તો જણાશે કે તેની શક્તિનો પાર નથી, તેની દાનાઈતું માપ નથી, તેની જેડીઓ કોઈ બીજે નથી. પ્રુદરત મહાબલવાન કહે છે એ હોલુંજ બેઠકે કે જેણે રાશન આફ-તાબ, નુરમંદ માહતાબ, પૃથ્વી, આકાશ, ગ્રહો, ઉપગ્રહો, સેતારા, તારા, હવા, પવન, પાણી, આતશ, પશુ, પક્ષી, ધાતુ, ઝવેર, સર્વે પેદા કર્યું કે જે પેદા કરનારની શક્તિનો કંઈ પારજ નથી. આફતાબ છે એ ગંજવર રાશની અને ગરમીનો ગોળો છે. જેનો પ્રકાશ એવો છે કે તે સામું નજર કરી શકાતું નથી. સર્વે ગ્રહોને પણ પૃથ્વીની માફક પોતાની ધરી પર તેમજ સુર્યની આસપાસ ફરતા બતાબ્યા છે. આ બધી મતીને રાખનાર પ્રુદરત મહા બલવાન છે. આકાશપરથી જે પૃથ્વીપર નજર કરીએ તો ત્યાં પણ અચરતીમાં આપણને ગરક કરે છે. જે સુક્ષ્મદર્શકયાંત્ર વડે નાનામાં નાનાં પ્રાણીઓને જેમશું તો પ્રુદરતનો ખ્યાલ આવ્યા વગર રહેતો નથી. ફરકને તેને લાયકની ચીજે પુરી પાડી છે. તેમજ ફરક ચીજે તેના માફક સર તેના જેમતા પ્રમાણમાંજ કરેલી છે, ઇનિશ્ચાનને તેને લાયકનાં અવયવો જનવરોને તેઓને માફક આવે એમ લાંબી ડોક, કે જેથી તેઓ ધાસ ચારો જમીનપરથી ખાઈ શકે. પક્ષીઓને લાંબી અને ટુંકી ચાંચ, કીડી જેવાં જનવરને તેમજ મધમાખને પણ ફળમાંથી રસ ચુસવાની નળી, તેમજ ઉડનારાં પક્ષીઓને હવામાં ઉડવાને પાંખ, જનવરોને ચાલવા પગ, માછલી-ઓને પાણીમાં તરવાને ચુંધ, જનવરો હુફ થકી શરીરપર વાળ, પક્ષીઓને

પીછાં, ઘેટાંને ઉન, માછલીને બાંગડાં, વગેરે. દરેકને તેઓને લામકનુંજ બદ્યું છે. જો માછલીને પીછાં, કે પક્ષીને બાંગડાં હોત તો કદી ચાલી શકત નહિ. જોને જોવું જોઈએ તેવુંજ તે સાહેબે બદ્યું છે. વળી જમીનથી ઉગનારી વસ્તુઓને તેના પ્રમાણ અને ગળ મુજબનુંજ બદ્યું છે. મોટાં ઝાડો સ્થિર રહે છે. વેલાઓ જમીનપરજ રહે છે. સખખ કે તરકારી વેલાપર થઈ જમીન પર રહે છે તેથીજ તેઓનો ભાર તે જમીનપર વેલા હોવાથી નબી શકે છે. ડુલ ઝાડ માફક જો તેઓને ઉગવાનું હોત તો તેવાં નાનાં ઝાડપર કદીખી વજન ખમી શકત નહિ. પ્રુદરતને અગમ યુદ્ધિ છે કે જોથી સર્વે ચીજો પેહેલાંથીજ તેના બરોબર માપમાં ઉત્પન્ન થયેલી છે. તે ઉપરથી સાબિત થાય છે કે ‘પ્રુદરત મહાબળવાન છે.’

પ્રુદરતની પીછાણ અને તે માલેકની અપરંપાર મેહેરબાનીની કદર ઇનશાન ક્યારે યુજે છે ? જ્યારે કંઈ પણ ચીજની તંગી પડે તોજ ઇનશાન પ્રુદરતે યાદ કરે છે. સોનું, હીરા, મોતી, માણેક, વિગેરે મોંઘાં મળે છે તેની ઇનશાનો કદર યુજે છે અને આંકણી કરે છે. હવા અને પાણી કે જે વગર ઇનશાનને એક ઘડી ખી ચાલતું નથી, અને તે મદત મળે છે, તેની કદર કેટલી યુજે છે ? તેની કિંમત કોણ આંકો શકે છે ? પૈસો જ્યાંસુધી હોય ત્યાંસુધી પોતાની મોટાઇની કદર સાચવે છે, શરીરમાં તાકાત હોય ત્યાંસુધી જુદીઓ જુલમ કરતાં પાછા ભાગતાં નથી. જ્યારે કે શરીરનો કોઇખી અવયવ અચક્ત થાય ત્યારેજ ખરી કદર પીછાણે છે. દાખલા તરીકે દરેક ઇનશાનને દિવસના જુખ અને રાતના ઉંધ સારી લાગતી જોઈએ; અને દુરસદે તે માલેકની બંદગી અને પરસ્થાઈ થવો જોઈએ. ત્યારે તે પ્રમાણે જોરેમંદ ઇનશાનોને તે ક્યાંથી ખ્યાલ આવે ? દુઃખી હર્દી હોય તેનેજ માલુમ પડે છે કે મોટામાં મોટું સુખ તેમજ દુઃખની હવા નિયમીત જુખ અને ઉંધ છે.

શરીરના સખળા અવયવોપર જીવ એક રાજ સમાન હાકેખી ભોગવે છે અને જ્યારે શરીરમાં સંપૂર્ણ તાકાત હોય ત્યારે સામા દુઃખીની કદર અને પ્રુદરતની પીછાણ તે જોરેમંદ ઇનશાનને થતી નથી. પરંતુ જ્યારે એકાદખી અવયવ નબળો પડે ત્યારેજ તે હીરતારની ભેહેર મેહેરની કદર યુજે છે કે તે જગતપીતા દુઃખનો ટાળનાર છે, અને તેજ આપણી અરજ (બંદગી) સાંભળે છે; સખખ જેમ

૧. દરેક પૈસાવાળાની બાબતમાં તેમ નથી. કમ સમજ ઇનશાનોજ આ મુજબ કરે છે. પ્રુદરતની કદર પીછાણનારાઓ જ્યારે દુઃખીની ફાળે પુગે છે. તેમજ સ્વાઈ અને પરમાઈ બન્ને સાચવે છે.

એક માવતરને પોતાનાં બચ્ચાંની કદર છે તેમ ખુદરત ખુદાવંદ કે જે હનિયાનાં માખાપ સમાન છે, તેને સર્વ ચીજની શીકર છે. જ્યારે ઇનશાનને તેની પોતાનીજ અને પોતાનાં પેટની શીકર છે. દુઃખ, આફત, અને જાનજીવન વખતે ઇનશાન આશા છોડી દે, આકળા થઈ, બળાપો કરી, ધભરાટ મચાવી, મેલે છે, તેનાં કરતાં તેવે વખતે સચુરી પકડી, હૈયું સ્થિર રાખી, લાગુ પડતા ઇલાજોનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ છે. તેમજ તે પાક ખુદાવંદની યાદ મનમાં ધરીને તેની બંદગીથી તેમજ ઘટતા બપોયોથી દુઃખ આશાન કરવા ઉપાય લેવા જોઈએ. સમય કે તે સાહેબ સર્વબ્યાપક (હર જગે હાજર) છે. આપણે જો પવિત્રતાઈથી દૂર રહી ફરમાનથી ઉલટાં ચાલીએ તો તે આપણે પોતેજ તેની મેહેરબાનીથી વેગળાં જઈએ છીએ; પણ જ્યારે આપણી રેહેણી કરણીની જુલ્યુક સુધારી સ્વધર્મપર ઇત્યાદિ રાખી પવિત્રાઈ પાળીએ છીએ, ત્યારે તે માલેકની નજદીક પુગી તેની મેહેરબાની મેળવીએ છીએ, કારણકે ‘જગતપીતા મહાબળવાન અને સર્વ શક્તિમાન’ હોવાથી ઇનશાનની દેખીતી નજરે માલેકની માયા, કદર, તેની શક્તિ, દાનાઈનો ખ્યાલ એકદમ આવી શકતો નથી. કેમકે રોજરોજ નિયમીત રીતે દરેક ઇનશાન કરણી મુજબ મેળવ્યું જાય છે. તેથી તેનું તોલ કરી શકતાં નથી. પણ કંઈમી ચીજની તંગી પડવાથી અને તે વગર નચાલવે મમે ત્યાં પણ ખુદરત યાદ આવે છે, કે તે પરમકૃપાળુની મેહેરબાની અને અપારશક્તિ અને કામીલ કારિગરી કેવી ઉમદા છે? કે જેની માયા મેહેરબાનીની હદ નથી અને તેની દાનાઈનું માપ નથી, તેની ક્યાનો ઝરો સદા હજતો છે. તે વગર ઇનશાન લાઈલાજ છે.

ખુદાનો કાસદ “નેરીઓશંગ ચન્દ” —આતશને લગતી આ શક્તિ છે. આપણા અવસ્થામાં એને “અહુરમજ્દનો કાસદ” કહેવો છે. યાને તેનાં કાસદ તરીકેનું આ નેરીઓશંગ ચન્દ કામ બજાવે છે. વેદીક ‘ન રોશ’ ને મળતી આ શક્તિ છે. ખુદરતી એક આતશનું એ નામ છે અને કાસદનું એ કામ બજાવે છે. આતશ ખોરદાદમાંથીજ એની પણ ઉત્પત્તિ છે અને એની મૂળ શરૂઆત પુર્વેની હવાથી છે. કોઈ પણ ઇનશાનને આફત, કંઈ પણ આફત હોય અને અહુરમજ્દ રોજ તે પવિત્રાઈથી નેરીઓશંગ ચન્દને આરાધી અરજ કરે તો પોતાના બાબમાં ફાયદો દેખે છે.

હોશબાંમ —જંદ બાપાનો શબ્દ “ઉપા” છે જે પરથી “ઉપા-બામી” શબ્દ નીકળ્યો છે અને હાલ ચાલુ આપણે હોશબાંમ કહીએ છીએ અને સહવારમાં બધીએ છીએ ત્યારે ‘હોશબાંમ’ બધીએ છીએ, સખખ કે ખુદરતનો સરસમાં સરસ દેખાવ બાંમદાદનો છે.

ફારસીમાં—‘આમદાદ’ ઇંગ્રેજી=Early Morning (અર્થ મોર્નિંગ) ગુજરાતીમાં=સકાળ સહવાર, વહાણું, (આપણા પારસી ભોડો ‘વાહાણું’ શબ્દ પરથી “વેહેણાનું પોહોર” કહે છે). અસલ વખતથી એને ‘સહવારનો સેતારો’ પણ કહે છે. આ ‘હોશિયામી’ તે એક નારી જાતી ફરેતો છે અને આમદાદ (સહવારનું ઝલઝલું) નાં વખતપર મવકલ છે.

અસલનાં આર્યો ખુદરતપરસ્ત હતા. તેઓ ખુદરતપર એટલા બધા મોહીત હતા કે ખુદરતનાં દેખાવો ધણાં મોજ સોખથીજ નહીં પણ ખરી દીલસોજી બરી ધાર્મિક બંદગી (ભક્તિ) ની લાગણીથી ભોગવતા હતા અને સ્મરણ સાથે ખુદરતને યાદ કરતા. તેઓ આમદાદને “બામી” યાને “સુદર સ્ત્રી” ના આકારમાં વર્ણવીને તેણીનાં વખાણુ ગાતા સ્તુતી કરતા અને ખુશ રહેતા હતા.

અલખત આજે પણ આપણે સહવારમાં જલદી ઉઠી માથાવેરથી નાહી તન પાક કરી ફક્ત એક હોશિયામ બણશું (ખરી આમદાદને વખતેજ) અને ત્યારબાદ ચા પાણી લપ્પશું તો આખો દીવસ ધણો ખુશ લાગશો. આ આખદ દરેક ઇનશાનથી બની શકે, પણ જીવને એશઆરામમાં રાખી તનને તરદી નહીં આપનારાંએને ધણું ભારી લાગે છે. પણ જો તેઓ શરૂઆતથી પોતે તેમજ પોતાનાં બાળકોને ટેવ પાડે તો કોમમાં ધણું ફાયદાકારક છે. ઠંડીનાં દીવસોમાં સહવારમાં નહીં બનવાનું કારણ મળે છે. પણ એકવાર ગરમ પાણીથી નાહાવાથી તનને તાકાદ મળી ઠંડી પણ દુર થાય છે. અસલ પારસીઓમાં, તેમજ હમણાં પણ ધણેખરે ડેકાણે ચાલ છે કે પોતે જાતે અથવા નોકર પાસે પાછલી રાતનાં જલદી ઉઠી સોજી કરી અથવા કરાવી (કચરો વાળીને પછી પાણી છાંટી) ચોક પુરી ભોખાન ધુપાવે વગેરે; કે જેથી બદલવા, તેમજ આખી રાતની ઘેરાયલી હવા દુર થઈ સારી હવાનું વસવું થાય જેથી તખીઅન સારી રહે, સારા વિચાર સુજે, સારો હુનર ધંધો થાય એટલે લક્ષમી વધે. જેથીજ આપણા ભોડો ઉકમાઇથી બોલે છે કે “ચોક ચાંદન કરે તો લક્ષમી આવે.” પણ ઉપલાં લખાણુ મુજબ જાણવું અગત્યનું છે કે ધરતી પવિત્રાઈ કરવા સાથે તનની અને મનની પણ પવિત્રાઈ ઉપર કશું તેમ સહવારથી ઉઠી પળાય તો જરૂરતોસ્તી કોમની કીર્તિનાં વધારામાં સફા ઉમેરાય તથા અનેક દુઃખનું મૂળ ટળી જાય.

અમર્યમિન યજ્ઞ—આ યજ્ઞનું કામ આરામ અને સુખ્યેન આપવાનું છે. વંદીદાદની રર મી પરમરદ મુજબ, આ દુનિયાનાં તમામ દુઃખ દર્દ દહે



કરવાને, જ્યારે 'માત્ર સપેનત' યાને મારેસ્પંદ ચંદ્રે પોતાની અશક્તિ બતાવી, ત્યારે હાદાર અહુરમજ્દે પોતાના કાસદ 'નધ્યેશિંગ ચંદ્ર' સાથે ( મારદ્તે ) અર્ધચંદ્રન ફરેસ્તાની ઉપર પેગામ મોકલાવીને દુનિયાનાં દરેક દુર કરી નાંખવાને કહેવાડયું હતું. આ ચંદ્ર વેદીક ૧ "અર્ધચંદ્ર" ને મળતો છે. કોઈ પણ અડચણ યા સુસ્કેલી યા મનની મુઝવણ હોય તો "અર્ધચંદ્ર ચંદ્ર" ના દહન બાજ કરાવવાથી સુસ્કેલી ટળે છે.

પુલાસો—હજી પણ પારસીઓમાં હર પ્રકારની સુસ્કેલી જેવી કે શાહની બાબત ધંધા નોકરી, વિગેરે તબીબતના સુધારા અર્થે, અથવા કોઈ પણ કારણની અડચણ હોય તો સુખડ, લોખાન, આતશપર મુકી અરજ કરે છે કે હમારી આ સુસ્કેલી ટળશે તો 'અધરી ચંદ્ર' નાં દરન કરાવીશું વિગેરે. જેથી અલબત્તે ફાયદો થાય છે. આ 'અધરી ચંદ્ર' નામ તે ઉપલા અર્ધચંદ્ર ફરેસ્તાનું છે કે જે ચંદ્ર થકી દરેક પ્રકારની સુસ્કેલી ટળે છે. આ ફરેસ્તાના નામથી કોઈ પણ ચસ્ત બનેલી જેવામાં આવી નથી.

પુદરત શીરેસ્તાઓના વર્ણન અને હકીકત પરથી સારાંશ નીકળે છે કે તે સર્વે પુદરતની જુદી જુદી શક્તિઓ છે, અને તે સઘળા પુદરતની તાબેદાર તરીકે પણ ભક્તિ અને આરાધનાને લાયક માનીને આપણે હાલ તેઓને આરાધીએ છીએ અને અલબત્તે ફાયદો મળે છે. આપણામાં હર વખતે સુસ્કેલી ટાળવા થકી "ફરેસ્તા" કરે છે. પુદરતે જેઓને બક્ષેલું છે તેઓ દર મહીને યા જેમ તેઓને સવડ પડે તેમ કરે છે. જેથી કરનારને પોતાને લાભ છે.

સપેનતમધન્યુશ અને અંઝમધન્યુસનું લખાણ વાંચતાં જે સાર મળે છે તે એજ કે નેકી પેદા કરનાર સપેનતમધન્યુસ છે અને બદી તેમજ પુરાષ અંઝમધન્યુસના પુરા અંશ સંચેતાનથી છે. આ સંચેતાનના સાથી દેવો છે. આબાદી કરનારા ચંદ્રો અને અમેશાસ્પંદો છે. અને તેઓ અહુરમજ્દના સાથી છે. દેવ, દરજે, અહેરેમનના સાથી છે.

દેવ, દરજે, માટે અવસ્તામાંથી મળતો પુલાસો—અવસ્તાના વાંચનથી દેવ, દરજેનું લખાણ મળી આવે છે. તેઓ ચાર તબક્કાના દેવો છે. ૧. માણસની સુરતનાં દેવો, ૨. દર્દ લાવનારા દેવો. ૩. નીતિનાં બંધ કરનારા દેવો, ૪. આબાદી ધટાડનારા દેવો.

૧ ધનશાન કે જે આ દુનિઆમાં દર્દનો વધારો અને આબાદીનો ધટાડો, અને તરેહવાર ખરાબીઓ કરે છે, તેઓને માણસની સુરતમાં દેવો

૧. હજી વર્ણના હિંદુઓ લગ્નની ક્રિયામાં, બીજા, દેવોની સાથે થાક કરે છે.

કહેલા છે. યજ્ઞશને ૯ મા મુજબ જોહાક પાદશાહને દેવ ગણેલો છે. ( આ-ગળ જોહાકનું હાસ્તાન આગલા વાંચનમાં વાંચી ગયા ) સખ્ય કે તે આ-બાદીનો ધટાડો કરનાર અને જુડો હતો. તેમજ દુનિયાની પાયમાલી કરનાર પાદશાહ હતો. માઝેનદરાન અને ગીલાનના લોકોને એમજ ગણેલા છે, વં-દીદાદની ૮ મી પરગરદમાં અનીતીવાન ઇનશાનોને ધણી ધીકારેલા છે. કેમકે જીવતાં જીવત તેઓ દોજખના દેવો છે. સખ્યકે તેઓ પસ્તાવા તથા બંદગીથી પણ પાક થઇ શકતા નથી.

૨. દર્દ લાવનારા દેવો—જે સખ્યો યા વસ્તુઓથી દરદ તથા કવખતના મોતનો વધારો થાય છે, તેઓને દેવ કહેલા છે. અરદીએહેસ્ત યસ્તમાં અનેક જાતનાં દર્દો દેવને નામે ઝાળખાય છે. ગંદકી, એકવાડ, નસો, પલીદી, હાડકાં, માંસ, લોહી, પડ, મુવેલું શરીર, કપરસ્તાન, કે જે-માંથી ખરાબ હવા નીકળી નુકશાન થવાનો સંભવ છે. શરદી અને તાવ પણ રોગ ઉત્પન્ન કરનારી હવાથી થાય છે કે જેથી મરણ નીપજે છે. આ સર્વને વંદીદાદમાં (તાવની ખીમારી ઉત્પન્ન કરનાર દેવને) યુઝ્તી દેવને નામે ઝાળખેલા છે. અને પએશીશને કાહોવાટ પેદા કરનાર ગણેલો છે. તેથીજ તાવનાં દર્દો પાશે “ આતશ નીઆએશ ૪ અને વનંત યસ્તની નીરમ ૧૧ વખત બજવાનું ફરમાન છે જેથી તાવ હડે છે.”

૩. નીતિનો ભંગ કરનાર દેવો—આ યુરી અસર થવાથી ઇન-શાન યુરી રાહે ચાલવાને લલચાય છે. ઠગાઇ, જુઠાઇ, ગીબત, અદેખાઇ, આળસાઇ, લોભ, કીનો, ચુસ્સો, ઇલાદી જે દુર્ગુણો છે કે જે અસર દીલમાં થવાથી નેકીનો નાસ થઇને યુરી રાહ ઇનશાન પકડે છે તેઓને વંદીદાદમાં દેવ ગણેલા છે.

દેવોનાં નામો—આઝુ=લોભ અને અસંતોષ ઉત્પન્ન કરનાર દેવ, યુશીઆસ્પ=આલસાઇનો દેવ, અએશમ=ચુસ્સાનો દેવ, અકમનધ=યુરી વિચાર દાખલ કરનાર દેવ, એહેમન અમેશાસપંદનો હરીફ. અશેમઝાગ=અચરામ-ની કરનાર, ઈફ્ર=માણસોને અશોઇથી દુર રાખનાર અને અરદીએહેસ્ત અમેશાસપંદનો હરીફ.

૪. આબાદીનો ધટાડો કરનારા દેવો—જે સખ્યોથી આબાદીનો ધટાડો થાય છે, તેઓને પણ દેવના નામથી ઝાળખવામાં આવે છે. વર-સાદની તંગી, શીયાળાની કકડતી ઠડી, મરકી, દુકાળ, અને એવા પ્રકારની અનેક તરેહની વિપત્તિઓ, કે જેઓથી માણસ અને ખીજ પેદાશસની આબાદીમાં ધટાડો થાય છે. તઉઝુ=એ ખોરદાદ અમેશાસપંદનો હરીફ

છે. અને પાણીની તંગી પાડનાર દેવ છે. ઝંઘરીચ લુખમરો ઉત્પન્ન કરનાર દેવ છે અને અમેરદાદ અમેશાસ્પદનો હરીદ છે. અપઓષ મરકી અને દુકાળનો દેવ છે કે જે વરસાદ આવવામાં તંગી પાડે છે અને તેશ્વર તીર યજ્ઞનો દુશ્મન છે.

શેષ સ્વાદીની કરીમા કેતાબમાં 'સએતાનને હાથ કેવાના બાબમાં લખે છે કે—“ અરે હેડાં ! જે કોઈ સએતાનને તાબે રહે છે, અને રાત અને દિવસ ગુનાહના બંદમાં રહે છે. જેનો રાહબર સેતાન હોય તે ખુદાઈ રાહબર પાછો કેમ ફરે ? શરૂઆતથીજ પાપ કરવાની ધારણા રાખવી નહીં, કે હીસાબ સુમારે (આખરે) ખુદાથી શરમાવું પડે નહીં. જે કોઈ સેતાનની દોરતી કરે, તેને સ્વર્ગનો રસ્તો કેમ મળે ? જે ઇનશાન ગુનાહથી સર ફરવે નહીં તેનું રહેઠાણુ છેક હેઠળના દોજખમાં છે. ડાહ્યા માણસ પાપથી પરહેજ રહેશે. કારણકે ખાંડ પાણીમાં પીંગળી ભય છે. અશો હોય છે તે પુરાઇમાં બેળાતો નથી. કેમકે સૂર્યની રોશની વાદળાંઓથી ઢંકાય છે. ખરાબ કામોથી તમારી જીંદગીના ધરતી પાયમાલી ના કરતા, અને પાપ, દુરવ્યસનથી દુર રહેજો, તો બેહેશ્તના બાગથી દુર થશો નહીં.” (યાને ખસ્તાવું પડશે નાહ.)

ઉપર મુજબ સારાંશ હકીકત એ છે કે શરૂઆતના બે જોડીઆ મીનોથી આ સૃષ્ટિનું ચક્કર તેની ગતીમાં નીરંતર ચાલ્યા કરે છે. જરૂરોસ્તી ધર્મની શીલસુરી બરી બાપામાં આ બે શક્તિઓમાં જે ફાયદો કરનારી શક્તિ છે, જેને સ્પેન્તમર્ધન્યુથ ગણેલી છે અને તેના હાથ હેઠળની શક્તિઓને યજ્ઞ અમેશાસ્પદો યાને ફરેસ્તાઓના નામથી ઓળખાય છે. અને અંઝમર્ધન્યુથના હાથ હેઠળનાને દેવો દર્જને કહેલા છે. જેઓનું કામ નાશ કરવાનું છે.

જે ઇનશાનો પણુ એવા તરીકા અને એતેકાદથી ચાલે તેઓ માણસની યુરતે દેવો ગણાય છે. શાહેર ફીરદોશી તુશી (શાહાનાનું પહેલવહેલું ફારસી બેતમાં લખનાર) કહે છે કે “જે માણસો ખુદાના સુકાના નહીં બળવે અને પરસતેશ નહીં કરે અને બદીને રાહે ચાલે તેઓને પુરાઇના દેવ ગણવા. ઇનશાનયતને જેખ આપે એવા કામથી જે પાછો ફરે તેને દેવ ગણવો, અને નેક આદમી નહીં ગણવો.” આપણે હાલ પણુ એવાં ધણાં

૧ ઇગલીશ અને પરશીયન (ફારસી બેત) સાથે લખાણુ લખતાં પુસ્તકનું કદ વધારે થાય છે અને સાર જેનો તેજ આવે છે. ત્યારે તે કરતાં કોઈ બીજું ઉપયોગી લખાણુ વધારે હાખલ કરવું એવી ધારણાથી ફક્ત ગુજરાતી તરજુમાનો સાર લખ્યો છે. (અગત્ય કરતાં.)

ઈનશાનો જોઈએ છીએ કે જોએ સાથે બેસી વાતો કરી સાર લખ પછી ઉલટું કરે. વળી કેટલાક એવા પણ છે કે કોઈનું સાફ ન દેખી ચકાવાથી તેની પાછળ ખીજાઓને અવળું ને અવળું સમજાવે અને તે સાંભળનાર જ્યારે પેલા માણસને દેખે, ( કે જોની બદનક્ષી પેલા અદેખા આસામીએ કરેલી છે તેને ) અને તેની બલાઈ જુએ તો તુરત વિચારમાં પડે કે આ સાંભળેલું શું હતું ? અને જોવામાં કેટલો ફેર છે વિગેરે. આ બાબતમાં સાર એટલોજ કે જુદી વાતો કરનારનુંજ માન ઝોલું થાય છે. ખુદરતની પેદા-યસમાં ઈનશાનને માનવનો ઉત્તમ અવતાર મળ્યો તો સદગુણી બની ચાલ-વાથી આ તેમજ બીજી જાંઘીમાં પણ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

‘ સપેતમધન્યશ ’ નાં જન્મજન્મ વખાણ અવસ્થામાં છે, પણ એવાં આ-પણે ધણા આદમીઓને હાલ જોઈએ છીએ કે તેઓ ઠંડા મીઠાજના, શાંત, ભક્ષા, રાંક, રહેજવારમાં સામાનું મન હરણુ કરી નાંખે છે પણ જ્યારે ૧ ઉડી જડ ઉખેડે યાને મોહપર મીઠું પીરસી પાછળથી બેમાલમ ખંધાઈ કરે ત્યારે જાણીએ કે તેની અને આપણી ભલાઈપર પાણી ફર્યું. એવી ખંધી અસ્તી-લાઈ શું ખપતી ?

સપેન્તોમધન્યુશની હવાના જીવોથી આ દુનિયામાં બનતા બનાવો જો-ઈએ છીએ. જ્યારે અંત્રની હવાના ધણાખી બળવાન જીવો છે કે જોએ સ્વાર્થ અને પરમાર્થ બન્ને સાચવી શકે છે. મતલબ કે તેઓમાંનાં ધણાકો રોકને થોક છે. લખાણનો સાર મતલબ એજ છે, કે સદગુણનો સંગ્રહ કરીને દુર્ગુણ ત્યાગ કરી જોઈતી પરહેજગારીથી પોતાના મનને શાંત રાખી, શરીરના અવ-યવોપર કાલુ મેલતી, પુરા હવશે તજ, ખાલી ઠંડાખાજ છોડી દઈ, સહકાઈ પકડી, વખતને અનુસરતી ઠાવકાઈથી ચાલવાથી આ તેમજ મીનોઈ વિગેરે બીજી જાંઘીનું સુખ આપણા હાથેજ આપણી કરણીથી સુધારી શકીશું અને ધીરે ધીરે હમેશ થકી એ રીવાજ જે દરેક ઇનશાન પોતે ચાલીને પોતાના આશરા હેઠળનાઓનાં કુમળાં ભેજાંઓમાં ઠસાવે તો હમકોમ કે પરકોમનું ફલદર તેઓ પોતાને હાથે ધણી સેહેલાઈથી ફેરવી શકશે. વાત એજ છે કે તે પ્રમાણે ચાલવા થકી જીવને તરદી આપવાની છે, અને પોતાના મનપર પોતાનો આકોશ રાખી મનને પુરાઈથી પાછું હઠાવી, ભલાઈને રસ્તે દોરવવું. જોથી સર્વ શક્તિમાનની મહેરબાની મળશે અને બદ હવા દુર રહેશે. સારા

૧ આ જીવો સપેન્તમધન્યુશને લગતા નહીં જાણવા. ખંધા સમજવા.

૨ દરેક જીવો દુનિયામાં સરખા નથી. આ માટે વધુ ખુલાસા થકી વાંચો હવાનું લખાણ.

વિચારો સુજ પડશે. દરેક ઇનશાનને આપ'દે તેથીજ લાભ અને ફાયદો છે, કારણ રોજની ચાલુ જીંદગીમાં ઇનશાનો મનના ફાંટાની વલણનું જે જે કામ કર્યા જાય છે તે જે મન સ્થિર રાખી નિયમીત કામો કરે, અને મનને કાલુમાં રાખે તો ધણો સુધારો થાય છે. કેમકે તખીયત બગડે તે દવાથી સુધરે, ગમેશે પૈસો મહેનત કરવાથી મળે છે, લુલી જવાયલા પાકો પાણું વાંચવાથી ચાદ થાય છે, જ્યારે વખત જે અમુદ્ય ચીજ છે તે અમથો વ્યર્થ કરવો નહિ યાને રોજનાં નીચમીન ચાલુ કામોનો સુધારો કરતા રહેવું. જેથી આપ'દે પોતાનોજ લાભ છે.

દેવ કોણ છે અને દેવ શબ્દનો અર્થ શું થાય છે ? દેવ સંસ્કૃત શબ્દ છે. સંસ્કૃતવાળાઓ દેવ એટલે ખુદા માને છે. સંસ્કૃત શબ્દ 'દીવ' એટલે 'પ્રકાશવું' તે ઉપરથી દીવો, દેવતા, દિવસ, દેની એ શબ્દો નીકળેલા છે.

જરથોસ્તીઓમાં દેવથી વેગળું રહેવા ફરમાવેલું છે તે સમજવું ધણું અગત્યનું છે. આગળ કહ્યું તેમ 'બે મીનો' શક્તિઓના હાથ હેંડળ ખીજ ખીજ નાની શક્તિઓ હતી. સપેંતમધન્યુશનના હાથ હેંડળની શક્તિઓ યજ્ઞો અમેશાસ્પદો છે તેમ અંઝમધન્યુશના હાથ હેંડળની શક્તિઓને દેવ ગણેલી છે. અરદીબેહેસ્ત યસ્તમાં, વંદીદાદની ૧૯ મી પરગરદમાં, યજ્ઞશનેના ૩૨ મા હામાં, પણ લખાણ મળે છે કે અકેમન દેવ સધળા દેવોનો ઉપરી છે. યજ્ઞદોમાં "બેહેમન પાદશાહ=અકલે અવલ" ઉપરી છે, ઉપર વાંચ્યું તેમ ૪ જાતના દેવો છે. વંદીદાદમાં પરગરદ ખીજમાં જમશેદ પાદશાહ માટે લખાણ છે તેમાં પણ દેવોને યાને દેવ ખસલતનાઓને, દર્દ લાવનારને અને મોત લાવનારને દુર કરવા લખેલું છે. દર્દ લાવનાર દેવથી મોતનું કારણ છે, તેથીજ દુઃખ દર્દપર 'આઝ' ના (અવસ્તાના એજમતી કલામોના) ઉપાય કરવા કહેલા છે. જે વખત આગમય મોત નીપજે તો તે પણ મેલી બદ હવાનું કારણ છે. અરદીબેહેસ્તમાં મેસમેરીઝમથી દર્દ સારાં કરવાનું લખાણ છે. વંદીદાદ પરગરદ ૭ મીમાં જમીન બાબેના લખાણમાં કબરસ્તાનમાં વસનારા દેવોની ખીના આપેલી છે. (એટલે કે તેમાંની બદ-હવાથી દર્દ પેદા થાય છે) વંદીદાદમાં લખે છે કે ૯૯૯૯૯ જાતનાં દર્દો આ પૃથ્વિપર છે. વંદીદાદની ૨૦ મી અને ૨૧ મી પરગરદમાં તેમાંનાં થોડાકનાં નામ છે. વંદીદાદની ૭ મી પરગરદમાં કેટલી જાતનાં દર્દો જમીનના નસા-થી છે તે વર્ણવેલું છે. તેમાં કહે છે કે કબરમાંથી ગંદકી નીકળે છે, અને તેમાંથી ધણાં દર્દો પેદા થાય છે.

અવસ્તામાં અખતી=ફેલાતા રોગ, ગરેનું=ગરમી અથવા ખુબલીનો

રોગ, તનયુ=તાવ, નેજથ=દુઃખલાપણું, સારસ્તી=માથાનું હૃદય તથા સર્દીથી ઉત્પન્ન થતી તાવ. અગ્રોસ્તી=સંધીવા, આવા રોગો ફેલાવાથી બગાડ થાય છે.

પહેલવી પુસ્તકોમાં દુઃખદેહોને દેવની ઉપમા આપેલી છે. તેમાંનાં કેટલાંએકનાં નામો. ૧ જમ્બેસતાન=હંડીનો દેવ. ૨ અકોમન=પુરો વિચાર દાખલ કરી પુરાં કામો કરાવવાં તે, ૩ અંદર=બલાઇને બદલે ભાંજગડ, ૪ સાંપુર=રાજ સામું તંગી ફેલાવનાર, ૫ નાઓડહુધથ=નાસીપાસી, ૬ તવરીઅ=વનસ્પતીમાં ઝેર દાખલ કરનાર, ૭ બરીક=તોફાની, તવરીઅને મલતો. ૮ તરોમત=અભીગાની ઉત્પન્ન કરનાર, ૯ મીતોખત=જુદાઇ, ૧૦ અરકશ=કીનો, અદેખાઇ. ૧૧ એશમ=ચુરસાનો દેવ, ૧૨ વીજરેશ=બલાં રવાનને આગળ દેનાર, ૧૩ ખુતક=ચોંકાવનાર, ૧૪ અકસ્ત=દી-નદરીથી ફેરવનાર, ૧૫ જરમાન=નબળાઈ અને બુદ્ધિનો જલદી લાવનાર, ૧૬ એશમક=ધરતીકંપ અને પવનથી સુખમાં ધાત કરનાર, આજશ=અંત લાવનાર, આ સિવાયના ધણુક દેવો છે જે યજ્ઞદેવથી ઉલટી શક્તિ ધરાવનાર છે.

આ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે બાંદગીના અવરતા કલામોથી દુઃખદેહ સાળાં કરવાનાં ‘અરફીએહેસ્ત’ માં લખેલાં છે. તેમ હૃદય સાળાં કરનારને ‘માથો બેસજો’ ગણેલો છે. યાને ઉત્તમ હકીમ ગણેલો છે.

હાલમાં આપણા લોકોમાં જોઇએ છીએ કે બહુતર વિગેરે જો આપણે કોઇ દુઃખી જરતોસ્તીને કહીએ તો કોઇ અકડ જેવાઓ તેને વહેમ કહેશે અને વળી જ્યારે તેઓનેજ ત્યાં ખીમાર માણુસની આગળ ઉતાર આપીરનાં, પીર બાધાનાં, અને ખીજા ધર્મોનાં ધંતરમંતર જેવામાં આવે છે તે શું હશે ?

જ્યારે જરતોસ્તી બહુતર વહેમ છે ત્યારે આ બધા શું ઢોંગ હશે ? પણ એનો સાર એજ કે ધર્મ સંબંધી પુરી ફેળવણી પહેલાંથી નહીં મળેલી. વળી દેખાદેખીનો સીસ્ટમ પાળે ( હુખાડુખ જેવો ધર્મ પાળે ) ત્યારે પવિત્રાઇ વીના ખુદરતની મદદ ક્યાંથી મળે ? અને પોતે સ્વધર્મમાં સમજે નહીં એટલે અવસ્તા કલામો તે શું જાણે ? એટલે પછી પરધર્મનું કરે અને ઉપરથી બતાવે કે હમે સુધરેલાં છીએ. હમે કંઈ સમજતાંજ નથી બહુતર તો વહેમ છે. વિગેરે. તેવાંઓએ સમજવું અગત્યનું છે કે “ શરૂઆતથીજ હુખાડુખ ધર્મ પળાતો બંધ કરવો. ”

યાને માસીક માંદગી વેળા પારસી ઐરાંઓએ જરતોસ્તી ધર્મ ફરમાન મુજબ દુર રહેવું. આતશ આગળ દુરવંદ નહિ રાખવો. ૧માથા બાનાને જન્મ

૧. આજની માહારી સુધરેલી એહનો ( પારસી મઝડો ) ને માથાબાનુ નહીં બાંધવાની છીત છે. તેથી સુધારાવાળામાં તેઓ ખપશે, એવો દુકરાજનો પવન

દેશનીકાલની સજા નહીં કરવી. બલે તેઓ શીખે, બલે, કેળવણી લે, “ ઉચ્ચ કેળવણી Liberal Education ” મેળવે. ( B. A., M. A. or B. A. L. L. B., or M. A. L. L. B., or Dr. L. M. & S., M. B. B. S., M. d. ) વિગેરે. પરંતુ સ્વધર્મ પાળે તો ઉચ્ચ કેળવણીનાં પ્રમાણમાં વધારે માન મરતવો જગવાય. તે પણ કહેણીથી નહિ, પણ ક-રણીથી એટલે જીવે તરફી ભોગરી પોતાના ચાલુ અભ્યાસ દરમીયાનમાંજ ટેવ રાખી જોઈએ, તેજ રોજની ટેવથી માહાવરો પડી જાય છે. અને રહતે રહતે આસરમ પડી જતાં ભારી લાગતું નથી. અને પોતે જોમ ટેવ રાખી છે તે મુજબ સામા જોનાર પણ નકલ કરશેજ, તો પછી દેવ ખ-સલત કે દરજ વિગેરે વીસર્જન થઇ જશે.

## પ્રુદરતની બેહદ મહાન પેદાયસો.

સેતારાઓ, આસમાન, આસમાનની તુરી પેદાયસો, આતશ, આફ-તાબ ( સૂર્ય ), માહાતાબ ( ચંદ્ર ), પહાડ, પાણી, દુનિયાના સાતે ખંડો, ૧૨,૦૦૦ વર્ષતું દુનિયાતું બંધારણ, દુનિયામાં બીજી ત્રણ કોઓની ઉત્પત્તિ, ધરતીકંપ, દુનિયાની આખેરી આગમચ બનનારા બનાવો, તેમજ જરતોશ્તી દીનના વધારે ફેલાવા બાબે, રસ્તાખેજ, અને રસ્તાખેજ પછીની દુનિયા બાબે જમાસ્તીની આગાહી તેમજ અવસ્તાનાં લખાણો, પ્રગટ કર્તી તરફના ખુલાસા સાથે.

ઉપલી બાબદો થકી અવસ્તાનાં યજ્ઞસનેના ૭૧ મા હા. માં મળતું લખાણ નીચે મુજબ છે. રૂપઓસ્ત્ર પુછે છે. અશો જરતોસ્ત જવાબ આપે છે.

નીચે લખેલું લખાણ યજ્ઞસનેમાં હાલ બજવામાં આવે છે. તે અવસ્તાનું લખાણ તેના તરજુમાપરથી હયાં આપ્યું છે. વાંચવાથી બજુતરની સમજ તેઓના લેખમા લરાયણ છે, પણ જે ધર્મમાં જન્મ લીધો, તે ‘ તેમાં નહી છાજતું દેખાદેખીતું ચાલે તે ઉલટાં અવળી ખાપરીનાં ’ ગણાય, તેમાં તેઓનું સાર્યક શું થયું ?

પડે છે અને ખુદરતની પીછાન થાય છે, તેથી હયાં ચોક્કસ થોડા ફકરા ટાંકી બતાવ્યા છે. આખી ચન્નશને આ જેવા એક આખા દફતરની બનેલી છે.

(૯) ઝરાનાં વેહેતાં પાણીઓને તથા સ્થીર પાણીઓને હમો વખાણીએ છીએ. તમામ ઝાડપાનેને, યુવદ ઉગતાં ઝાડોને, તથા જમીનપર પથરાતા વેલાઓને હમો વખાણીએ છીએ. જમીનને હમો વખાણીએ છીએ. આકાશને હમો વખાણીએ છીએ, તમામ તારાઓને, સૂર્યને અને ચંદ્રને હમો વખાણીએ છીએ. તમામ જથુકની રાક્ષીઓને હમો વખાણીએ છીએ. તમામ ગોસ્પદોને, જલચરોને, ( પાણીનાં વસનારાંઓને ) તથા તમામ આકાશીઓને, ( આકાશનાં સર્વ હવાઇ ગોળાઓને ) ઉડનારાંઓને જંગલી તથા ખરીવાલાં જાનવરોને હમે વખાણીએ છીએ. ( ચન્નશને હા. ૭૧. ફ. ૯ મો. )

( ૧૦ ) ચમત્કારી કારીગર ઓ મન્દ અહુર ! તારી તમામ પવિત્ર અને અશો પેદાયસોને અમે વખાણીએ છીએ. જેમની મારફતે તેં પુષ્કળ અને સંપૂર્ણ ( ચીજો ) ગોઠવી છે, તે તારા પ્રાણીઓ તરફની તારી ( પોતાની ખુદરતી ) સંપૂર્ણ પવિત્રાઇને લીધે તું નેમાજ અને વખાણુને યોગ્ય છે. પવિત્ર ચળકાટના તમામ પ્રકાશીત પાહાડોને હમો વખાણીએ છીએ. મન્દ એ પેદા કરેલા ( જમીનના ) માંહેલા ભાગોમાંના સમુદ્રને હમે વખાણીએ છીએ. તમામ આતશોને હમો વખાણીએ છીએ. તમામ સાચા કહેલા સખુતોને હમો વખાણીએ છીએ. ( ચ. હા. ૭૧. ફ. ૧૦ મો. )

( ૧૧ ) જે સધળાંઓની પુડે પવિત્રાઇ, ડાહ્યાપણુ, આવે છે. તેઓ મને મારા રક્ષણુ અને બચાવ માટે, મારા પોષણુ માટે, અને મારી સંભાળ માટે કામે લાગે. વખતો ઉપરના સરદારો અશો અને પવિત્ર ગાથાઓને રક્ષણુ, બચાવ, પોષણુ અને સંભાળ મેળવવા માટે હું યાદ કરું છું તેમજ વખાણું છું. તેઓ હમારે માટે (બલાઇ) થાય. હું તેઓને મારે માટે મારા આત્માના બલાને માટે યાદ કરું છું. રક્ષણુ અને બચાવ, ટેકા અને સંભાળ (મેળવવા) માટે હું તેઓને યાદ કરી વખાણું છું એટલા માટે દિવસોના વખતો ઉપર સરદારી ધરાવનાર અશો અને પવિત્ર ગાથાઓને હું વખાણું છું.

( ચ હા. ૭૧ ફ ૧૧ )

( ૧૨ ) અશો દુનિયાના અશો સરદાર હઉર્વતાતને ( ખેરદાદને ) હમો વખાણીએ છીએ. અશો દુનિયાના અશો સરદાર અમેરેતાત ( અમેરદાદ ) ને હમો વખાણીએ છીએ. અશો દુનિયાના અશો સરદાર અહુર્વેન (અહુરમજ્દને લગતું ) કેળવણીને હમો વખાણીએ છીએ. અશો દુનિયાના અશો સરદાર



અહુર્યન (અહુરમઝદને લગતું) કેળવણીને અમે વખાણીએ છીએ. અશો દુનિયાનાં અશો સરદાર અહુર્યન મહજબને હમે વખાણીએ છીએ. અશો દુનિયાના અશો સરદાર બાહાદુર અને અશો યશન હપ્તધંદાધતીને હમે વખાણીએ છીએ.

(ય. હા. ૭૧. ફકરા ૧૨).

(૧૬) જેમ ઓ અશો! તું ધૃષ્ટ છે તેમ તું થશે તું અશો હોવાથી તારા રવાનને તું એ યીનવત પુલ પસાર કરાવશે. તું અશો ઉત્તમ દુનિયામાં પુગશે. સુબારકબાદીની ખાચશો બોલવામાં ગાથા ઉચતવધતી તું બણ. સુબારકબાદી તેને સુબારકબાદી તે દરેકને કે જેને મરણ સુજબ હકુમત કરનાર અહુરમઝદ તે આપે છે.

(યજ્ઞશને હા, ૭૧ ફ ૧૬).

(૧૮) અહુરમઝદને નેમાજ! અમશાસ્પદોને નેમાજ! ખેતરો ઉપર દુર સુધી ફેલાનાર મિથ્ર (મહેરયજ્ઞદ)ને નેમાજ! સેતાબ ચાલના ધોડાઓ-વાળા સૂર્યને નેમાજ! અહુરમઝદની આ બન્ને આખોને નેમાજ. ગોધાની, મયોમર્દ અને અશો જરતોસ્તની રૂવણિઓને નેમાજ! જે તમામ પવિત્ર યેદાયસ છે, થઇ મઇ અને થશે તેને નેમાજ. (યજ્ઞશને હા. ૯૮ ફ. ૧૬)

(૨૦) (અશો જરતોસ્ત બોલે છે) યુલ્દ શરીરોમાંનું ધણુંજ યુલ્દ શરીર જે આ તારાઓ છે, કે જ્યાં આખરને વખતે સર્વેતમધ-યુલ્દ આવે છે તે જગા સુધી તારા શરીરને સુખ મળે એવી રીતે બલાં મન, પવિત્ર સત્તા, અશોધથી તું મને યુલ્દ કર.

(ય. હા. ૯૮. ફ. ૨૦)

યજ્ઞશને હા. ૪૨ મો.

(૧) યજ્ઞ હમડ-હાધતીને તમામ કરીને, અએ અમશાસ્પદો અમે તમને વખાણીએ છીએ પાણીઓના મૂળને હમે વખાણીએ છીએ. પાણીઓના મોળઓને હમે વખાણીએ છીએ. રસ્તાઓના બાગોને હમે વખાણીએ છીએ. રસ્તાઓના જેડાણને હમે વખાણીએ છીએ. (યજ્ઞશને હા. ૪૨ ફકરા ૧)

(૨) જે પાહાડોમાંથી પાણીમાંથી ધોધ નીકળે છે તેમને અમે વખાણીએ છીએ, પાણીના સરાવરોને હમે વખાણીએ છીએ. ઉગતા અનાજોને હમે વખાણીએ છીએ. તેમની સંભાળ કરનાર અને તેમને ઉગાડનારને હમે વખાણીએ છીએ. મઝદને અને જરતોસ્તને હમે વખાણીએ છીએ.

(ય. હા. ૪૨ ફકરા ૨)

(૩) જમીનને અને આકાશને હમે વખાણીએ છીએ. અહુરમઝદના પેદા કરેલા સર્વ પવનને હમે વખાણીએ છીએ. હરધતિ પહા.

હની ટાવ્ય તબ્બરને હમો વખાણીએ છીએ. જમીનને અને તમામ નેઆમતોને હમો વખાણીએ છીએ. ( ય. હા. ૪૨ ફકરા ૩ ).

ચન્નશને હા. ૩૩ માં.

(૧) પ્રાચીન દુનિયાના કાયદા મુજબ જેમ અક્ષો તેમ પુરા (માણસ) તરફ તથા જે ( શખ્સ )નાં ખરાબ અને સારાં ( કામો ) એક સરખા પ્રમાણમાં સાથે મળી ગયાં છે તેની તરફ, રત્ન (યાને ધર્મનો વડો ) સૌથી વાળખી કામ કરશે. ( ચન્નશને હા. ૩૩ ફ. ૧ )

(૨) જે કોઇ પોતાના સખુનથી, વિચારથી યા એ હાથેથી ( યાને મહેનતથી ) દુષ્ટ ૧ ( માણસ )ને પુર કરે છે, અથવા કોઇ શખ્સને તેના સારાને માટે નસિયત આપે છે તે (ગોયા) અહુરમઝ્દની મોહોબતમાં પોતાના ધર્મસંબંધી એતેકાદને માટે ભેટ આપે છે. (ચન્નશને હા. ૩૩. ફ. ૨)

(૬) હું કે જે સચ્ચાર્ધ અને પવિત્ર વિચારથી તેને આરાધું છું તે મારે માટે ઉત્તમ મીનોઇ સુખ, હું ઇચ્છું છું; એ મુજબ જે ભલાં મન (ની અસર) થી ધાસચારાની સંભાળ માટે હું મેહેનત કરું છું, તેની મારફતે, ઓ મઝ્દ ! એ યીજે હું માથું છું, કે મારી મુરાદ મુજબ 'ધારેલું કામ હું' પાર પાડું. ૧ હું-તારાં દર્શન, ૨ જી-તારી સાથે દીન બાબેની વાનચીત. (ચન્નશને હા. ૩૩. ફ. ૬.)

(૭) તું પોતે ઓ મઝ્દ ! મારી આગળ આવ; તથા ધર્મ ઉપર એતેકાદ રાખનારા માણસોની નજદીક રાસ્ટી અને નેક મનશનીને લીધે, હું જે જણાયેલો છું (તેને) (મારા હક્કમાં) જે કાંઈ સૌથી સરસ તે મને તું શિખવ. હમારી બંદગીને લગતી બેટા તારી હજુરમાં જાહેર (તથા) આશ-કારા થાય (એવું હમો ઇચ્છીએ છીએ). (ચન્નશને હા. ૩૩ ફ. ૭)

(૮) (દીન ઉપર જે હમારો એતેકાદ તેની) મૂળ નેમ (શું તે) મને.

૧ એ ફકરાનો ખુલાસો એ છે કે જે કોઈ ઇનશાન બીજા લોકોને નીતિનો અને ભલાઈનો રસ્તો બતાવે અને દુષ્ટ માણસો સાથે લડત લડીને તેઓની પુરાઈનો અટકાવ કરે તે ઇનશાન પોતે આ મુજબની પોતાની સારી કરણીથી અહુરમઝ્દને પુરાણુદ કરે છે અને તેની પરનો પોતાનો એતેકાદ મળ્યુત કરે છે. ચન્નશને હા. ૩૩ માનો ત્રિણે ફકરા પછી એજ મતલબનો છે કે કોઈ મોટું માણસ હોય અને તે પોતે ઇનસાફ કરે તેમાં બીજે કોઈ અવળા કાન ભેરવે, પરંતુ જે તે ઇનસાફ કરનાર પોતે સંપૂર્ણ સમજી લઈ પોતે સમજન્નશક્તિનું તોલ કરી ખરી હાજતનાંઓને તેઓનો ખરો હક્ક આપે તો તે ગોયા એક પોતે સવાબ કરે છે. ( પ્રગટ કર્તી ).

તું જાણાવ, જોથી કરીને નેક નૈયતથી અય અહુરમઝદ! તારા જેવાની આ-  
રાધના તેમજ તારી કીર્તિના સખુનો અંતઃકરણથી હું જારી રાખું. (તારી  
મેહેરબાનીની) બેટ તરીકે ખોરદાદ (યાને આએ દુનિયાનાં સુખ) ની તથા  
અમેરદાદ (યાને મીનોઈ જેહાનના અમરપણા) ની જાન્યુકની બક્ષેશ તું  
(મને) આપ. (યજ્ઞશને હા. ૩૩ ફ. ૮)

(૯) અહુરમઝદ અને બેહેમન નેકી તથા કૌવનનો વધારો કરે છે.  
તેઓ માણસોનાં કામોનાં પ્રમાણ મુજબ તેઓને સુખ બક્ષે છે. બધા બહ-  
મનની સાથે અહુરમઝદ તે સુખ આપે છે. તે બેક જનનાં રવાંન એકદીક્ષ  
(in harmony) હોવાથી તેઓ તમામ ખુશીથી સાથે કામ કરે છે.

(ય. હા. ૩૩ ફ. ૯)

(૧૦) જાંઘીની તમામ સુખી હાલતો, જે (માણસોથી) આગળ ભો-  
ગવવામાં આવતી હતી, તથા જે હાલમાં ભોગવવામાં આવે છે, તથા જે  
હવે પછી ભોગવવામાં આવશે તે, અએ મઝદ! (મારી તરફની) નારી  
મોહોબતમાં ખચીત તું મને બક્ષ. વળી નેક મનશની રાસ્તી, કૌવન (યાને  
સત્તા) તથા આખાદીથી (અએ મઝદ) (મારા) તનને તું મજામુન કર. દુસ્મન  
તુટેલો થજો. બદ કામપર સો હજાર લેઆનન થજો. (યજ્ઞશને હા. ૩૩ ફ. ૧૦)

(૧૧) સઘળાઓમાં ધણીજ વૃદ્ધિ કરનાર મિત્રો ઓ અહુરમઝદ!  
ઓ આરમઘતી (સપંનદારમઘ) ની દુનિયાની આખાદી કરનાર ઓ અય  
(અરદી બેહેસ્ત) ઓ વોહુમનો (બહમન) તથા ક્ષથ્ર (શેહેરેવર) (તમે બધા)  
મારી (અરજ તથા બંદગી) સાંભળો, તથા (મારા) દરેક કામને માટે મારી  
પર મેહેરબાની કરો. (ય. હા. ૩૩ ફ. ૧૧)

(૧૨) મારે માટે મેહેરબાની કરવાને ઓ અહુર તું ઉઠ. હહાપણની  
મારફતે તું મને કૌવન અને વૃદ્ધિ આપ, આરાધનાની તે પવિત્ર બેટોને  
લીધે ધણીજ પવિત્ર મીનો ઓ મઝદ! તું મને એ બક્ષેશ કર. અપની  
મારફતે બળવંત જોર (અને) વોહુમનો મારફતે સરદારી તું અને આપ.

(યજ્ઞશને હા. ૩૩ ફ. ૧૨)

(૧૩) ઓ અહુર! મારી ખુશાલીને માટે (તથા) પુરતી રીતે દીનનો  
ઐશ્વર્ય હાંસલ કરવાને માટે શેહેરેવરની તથા બેહેમનની જે આશીર્વાદ  
પામેલી બક્ષેશો તે ચોક્કસ રીતે (તું) મને આપ. ઓ સપેન્ત આરમઘતી!  
રાસ્તીની મારફતે (તું મને) દીનનાં ફરમાનો શિખવ. (યજ્ઞશને હા. ૩૩ ફ. ૧૩)

(૧૪) (પેગમ્બર) જરતોસ્ત પોતાના તનનો જ્ઞાન તથા નેક મનશનીની  
ઉત્તમતા (અથવા શ્રેષ્ઠતા) અહુરમઝદને માટે શીદા કરે છે. (વળી પોતાના)

કામની સત્તા તથા દીનનાં કલામ માટેની તાબેદારી રાસ્તીને માટે શીદા કરે છે.

(યજ્ઞશને હા. ૩૩ ફકરા ૧૪)

(૪) હમે, ઓ અહુરમજ્દ! (તારા બદલાને) લાયક થઈએ, અમે ફનેહમંદ થઈએ! તારી ખુશીમાં અને તારા બળથી લાંબી જીંદગી (ગુજ-રવા) માટે હમો ખાયસમંદ થઈએ! લાંબો વખત સુધી અમને, ઓ અહુર! સુખી કર; અએ તું ઉત્તમ પેદાયસના બનાવનાર! તું હમારી મોટાઈ થા.

(યજ્ઞશને હા. ૪૧ મો ફકરા ૪ થા)

ઉપહું લખાણુ તેમજ ખીજાં ધાર્મિક કેતાઓનાં લખાણુને મળતુંજ યોડુંક લખાણુ ‘મીનો-એ-ખેરદ’ કેતાખના બાબ ૮, અને ૬૨, માં પણ મળે છે.

ગુસ્તાર્પશાહે જમાર્પ વજરને પુછેલા સવાલના જમાર્પ વજરે તેના આપેલા જવાબો જમાર્પ વજરનાજ બોલોમાં નીચે મુજબ છે.

આસમાન અને નુરી પેદાયસો—“કંઈજ પણ પેદાયસ આગ-મય દાદારે પોતે પોતાની બેહદ શક્તિના બળે આસમાન પોલાદ જેવું બનાવ્યું છે, આસમાન ૯૦૦ ફરસંગ પોહોળું અને ૯૦૦ ફરસંગ લાંબું છે. જમીનથી આસમાન ૩૩૩૦૦૦ ફરસંગ દુર છે. પેહેલાં આસમાનપરનાં નુરી કેળલા ફરતા નહોતા, પણ જ્યારે દુષ્ટ સચેતાનને દાદારે દોજખમાં નાંખ્યો ત્યારે તેને આવવાનો રસ્તો બંધ કરવા થકી આસમાન ફરતું ઠર્યું છે.”

“આસમાનને આઠ થાંભલા છે અને તે આઠ દિશા તરીકે કહેવાય છે. આસમાન નવ છે. આપણી પૃથ્વી ગોળ ઈંડાના જેવા આકારની છે જેમ આદમીના દીલમાં ભોહી છે તેમ આપણી પૃથ્વીમાં પાણી સમાયલું છે.

૧. ફરસંગ શબ્દ ફારસી છે, ૧૨૦૦૦ વારનો એક ફરસંગ કહે છે. ઉપલા લખાણુને આધારે ગણતરી કરતાં  $૧૨૦૦૦ \times ૬૦૦ \times ૬૦૦ = ૬૭૨૦૦૦૦૦૦$  નવ અબજ અને બોતેર કરોડવાર આસમાનનો લંબ ગોળ વિસ્તાર થાય છે. યુરોપિયન ગણતરી મુજબ બરોબર મળી શકતું નથી. જુલો એમબરસીસ એનસાઈક્લોપીડીઆમાં cloud, atmosphere, dust, Elher, Fog, grass, germ, hydrostatics, light, refractions, sound, waves.

૨  $૩૩૩૦૦૦ \times ૧૨૦૦ = ૩૯૯,૬૦,૦૦,૦૦૦$  એગનચાળીસ કરોડ સાઠ લાખ વાર એટલે ૧૭૬૦ વારનો એક માઇલ થાય છે તેથી  $૩૯૯,૬૦,૦૦,૦૦૦$  ને ૧૭૬૦ થી ભાગતાં  $\div ૧૭૬૦ = ૨,૨૫,૦૦૦$  બે લાખ પચીસ હજાર મેલ દુર છે યાને આસમાન જમીન વચ્ચે બે લાખ પચીસ હજાર મેલનું છેડું છે એમ જમારપીનું લખાણુ છે. (પ્રગટ કર્તા)

ચંદ્ર પેદેલા આસમાને છે. તે એક મહિને પૃથ્વીનો ૧૬૦૨ પુરો કરે છે. તેને હાથ રોજ છે. બીજા આસમાન પર યુધ છે તે આસમાનનો નવીસદો છે. એક મહિને દોર પુરો કરે છે. ત્રીજા આસમાનપર શુક્ર છે તે એક વર્ષે એક દોર પુરો કરે છે. ચોથા આસમાનપર સૂર્ય છે તે પણ એક વર્ષે એક દોર પુરો કરે છે. પાંચમા આસમાનપર મંગલ છે તે સાડી બાવીસ મહીને એક દોર પુરો કરે છે. છઠ્ઠા આસમાને બેસપત્તી છે તે તેર વર્ષે એક દોર પુરો કરે છે. અને સાતમા આસમાને શની છે તે ત્રિસ વર્ષે એક દોર પુરો કરે છે. આઠમા આસમાનનો એક દોર ૩૬૦૦૦ વર્ષે પુરો થાય છે. અને મોટા સાન ગ્રહ સિવાયના બીજા તારાઓ આઠમા આસમાન પર છે તેને સ્થિર તારા કહે છે. નવમા આસમાને કોઈ તારો નથી. સધળાં આસમાનો પોતાના વખતપર ફરે છે. નવમું આસમાન એક રાત દાહાડો મળીને એક દોર ફરી વળે છે. આપણા જોવામાં આવે છે કે બામદાદને વખત આદ્ય તાબ પૂર્વે દિશા તરફથી આવે છે અને સાંજે પશ્ચિમ તરફ જાય છે. અને રાત્રે જમીનની નીચે હમાએલની મીથાએ ફરી પાછો બામદાદને વખતે ઉપર આવે છે અને ઉગમણેથી નીકળે છે, તેથી દરેક આસમાન ફરે છે. રશદમાં જેવાથી માલમ પડે છે કે સર્વ ચીજો વખતના પ્રમાણે ફરે છે” (જમારુપી).

**પુલાસો.**—આસમાન ઘડી એમ જણાય છે કે અદુરમજદે જે આસમાન બનાવ્યું છે તે પશ્ચિમ કરતાં દક્ષિણે વધારે ઉંચું છે અને તે કરતાં પૂર્વે વધારે ઉંચું છે અને તે કરતાં ઉત્તરે સર્વથી ઉંચું છે અને જમીનથી આસમાનની ઉંચાઈ દરેક તરફ સરખીજ છે. પણ જેટલે દરજ્જે જમીન ઉંચી છે તેટલે દરજ્જે તે તરફનું આસમાન પણ ઉંચું છે. તેથી તેટલા તળાકા આસમાનના કહેલા છે અને તેના પ્રમાણમાં હવા પણ મળે છે. આપણી આસપાસની હવા=atmospher એટલે વાતાવરણ મુખ્ય પાંચ વીજોની બનેલી છે. આતશ, પાણી, હવા, ખાક, રાશની (બીજા એલ.

૧. ફારસી શબ્દ છે. એક દોર એટલે કે બાર રાશીમાં ફરી વળી પાછું જે જગ્યાએ હતા તે જગ્યાએ આવવું તેને દોર કહે છે. સૂર્યને બાર રાશી ફરી વળી જોના તેજ જગ્યાએ આવતાં એક વર્ષ થાય છે. (તે આગળ વાંચો મયા.) એટલે એક વર્ષ સૂર્ય એક દોર પુરો કરે છે. એ મુજબ દોરનો માએનો સમજવો. (પ્રગટ કર્તા.)

૨ રશદ એટલે જેમિઆને યોગાનના હામા મકાનમાં એકંતમાં તારા વિગેરેનું અવલોકન કરવાની જગ્યાને ફારસીમાં રશદ કહે છે. અને સંસ્કૃતમાં કુદરતશાસ્ત્ર કહે છે. ઉમેલમાં ઓબજરવેટરી કહે છે (પ્રગટ કર્તા.)

માઓ ફક્ત ચારજ ગણે છે અને રાશનીને જુદી ગણતા નથી.) અને આ તત્ત્વોમાંથી સર્વ યીજેની ઉત્પત્તિ થઈ છે. આસમાન લોખંડનો અનેલો નથી પણ હવા અને પાણીનો બંધાર છે. પણ એવી ધટ હવા છે અને મજા-યુત બંધાર છે કે તે લોખંડ કરતાં પણ મજાયુતી વધે છે. તેજ કારણે લીધે જામારૂપીમાં આ ઉપમા આપી હશે. દુનિયાની શરૂઆતમાં કંઈજ પણ ઉત્પત્તિ નહીં હતી ફક્ત વાતાવરણ હતી, તેમાંથી રાક્ષસી કદમાં સેતારાઓના ગોળા થયા અને સાર પછીથી અહુરમજ્દ થયા. તે વખતે પાહાડ, પાણી, અને આસમાન એકી વખતે સાથેજ બંધાતું ગયું છે અને આગળ વધતું ગયું છે. સાર બાદ સૂર્ય અને ચંદ્ર પેદા થયા છે. તે પછીથી તારા મંડળ, ભરતી, ઝોટ, વિગેરે રફતે રફતે આગળ વધ્યું છે. આસમાનને આઠ થાંભલા છે, એ દેખીતા કોઇની નજરે પડતા નથી પણ ખુલાસો એ છે કે તે આજે ખનીજ પદાર્થોમાં ગણાય છે આઠ થાંભલામાં સોનાનો, રૂપાનો, હીરાનો, લાલ માણેકનો, સફેદ માણેકનો, લીલી અસરશીનો, જોતાનો, ખરાં લીલીઆનનો વિગેરે. હાલ આ થાંભલા દેખીતા તથા વપરાસમાં નથી. આખર હજાર પછી જાહેરમાં આવશે. અને તે વખતમાંજ રૈયત લોક આ મોંઘા મુલે મળતી જીજીસો થોડી કીમતે ખરીદશે. હાલમાં હીરા, સોના, વિગેરેની વસ્તીના પ્રયાણમાં કમ આવક છે તેથી મોંઘું મળે છે. શરૂઆતમાં ખુદરતી બાર રાશીઓ ઉભી થઈ છે. જ્યોતીશમાં એક દાખલા રૂપે ગણતરી કરતી વખતે આસમાનના બાર ભાગ ગણી તેમાં જે જે ગૃહોની ચાલ હોય તેઓને તે રાશિમાં મેલી ગણતરી કરવામાં આવે છે. તેને ગુજરાતીમાં અને ઇંગ્લેન્ડમાં શું નામે ઝાળખે છે તેનું લખાણ આગળ વાંચો.

વાતાવરણને માટે એવું લખાણ મળે છે કે અહીંયાં આપણે રહીએ છીએ ત્યાં હેડગ થોડી ધાડી હવા છે અને જેમ જેમ ઉપર ઉંચે અને છેક ઉંચે જઈએ તેમ ધાડી અને તેથી વધુ ધાડી હવા મળે છે. તેમજ સૂર્ય, ચંદ્ર, સેતારાઓ, તારાઓ, ગૃહો, ઉપગૃહો વિગેરે ઉંચાણના પ્રમાણમાં હવાથીજ અધર ટકી રહેલા છે અને તે સર્વ ખુદરતીજ ખુબી છે. તે માલેકે આદ-

૧. વાંચો 'દીનેશ નામએ જેહાંન' તેમાં હવા માટે વર્ણન મળશે. "

૨. શરૂઆતમાં અશો શક્તિવાળું લખાણ દીબાચા આગળ વાંચો. ખુફી સમજ પડશે.

૩. ચાને અહુરમજ્દે બાંધ્યું છે.

૪. દરિયા તરીકે પણ ઝાળખાય છે હાલ એને ઇંગ્લેન્ડમાં Black sea=કાળો સમુદ્ર કહે છે અસલ એ મોતીનો દરિયો છે. (પ્રગટ કર્તા.)

તાબ યાને સૂર્યને રાશીની અને ગરમીનો એક ગાંજવર ગોળો પેદા કર્યો છે. (પ્રગટ કર્તા.)

**આસમાનને સુકાબલે તુરી કેબલા-**“આસમાનને સુકાબલે ૧૨ રાશી, નાના મોટા અગણીત તારાઓ, સાત ગ્રહ, ( શુક્ર અને કેતુ બંને મળી નવ થાય ) વિગેરે પ્રમાણ મુજબ ઉંચાઇએ છે. આદમીના શરીરમાં જેમ લોહી ફરે છે તેમ આસમાનમાં અને ધરતીમાં પાણી સમાયલું છે. પૃથ્વીનો આકાર ગોળ ઇંડાં જેવો છે. ઉત્તર ભાગનો ઘેરાવો નાનો છે અને દક્ષિણ ભાગનો ઘેરાવો તે કરતાં વધારે મોટો છે. જ્યારે સૂર્ય રમેષ રાશીનો થાય છે ત્યારે દુનિયાના વચ્ચતા ભાગે ચાલુ થાય છે. જેથી દિવસ અને રાત સરખી હોય છે. પણ જ્યારે સૂર્ય ઉત્તર બાજુમાં જાય છે. તેથી તે વખતમાં દિવસ નાનો ને રાત લાંબી થાય છે. ઉત્તર તરફ ઠંડી પડે છે તેથી ઠંડીના દિવસો બધે શરૂ થઇ ઉત્તર ધ્રુવના સુવકોમાં ૬ મહિના સુધી દિવસ નાનો રહે છે. અને વધતી ઓછી સૂર્યની રાશી રહે છે. આ ૬ મહિનામાં સૂર્યને પૃથ્વીના મધ્ય ભાગમાંથી ઉત્તર ભાગ તરફ જતાં ત્રણ

૧. જ્યોતિશમાં વાચો પાછળથી લખાણ છે.

૨ હાલ ચાલુ વખતમાં એ દિવસ માર્ચ મહિનાની ૨૧ તારીખે ગણે છે. પણ જુલ બર્થુ છે. સૂર્યને બાર રાશીઓ ફરતા બરોબર ૩૬૫ દિવસ, ૫ કલાક ૪૮ મિનિટ અને ૪૫ સેકન્ડ થાય છે. જેથી તે ગણતરી મુજબ સૂર્યની ચાલની કસર મળી રહેતી નથી. જો કે ખ્રીસ્તીઓ દર ચાર વર્ષે એક દિવસ વધારે લે છે પણ ગણતરમાં એકસ વખત ઉપર મળી રહેતો નથી. તેથી ઉપલી ગણતરી મુજબ ચાર વર્ષે પણ ૩૧૧ કલાકનો ફરક રહે છે

૩ હાલ મેષનો સૂર્ય એપ્રિલ મહિનામાં થાય છે. યાને મકરરાશીનો સૂર્ય થાય છે, ત્યારે આ પ્રસંગ અંગ્રેજી જાનેવારી મહિનાની લગભગ મધ્ય ભાગે આવે છે. હાલ તા. ૧૪ મી જાનેવારીએ મકરસંક્રાંતી થાય છે. તે વખતે સૂર્ય મકરસંક્રાંતીનાં એટલે મકરરાશીમાં જાય છે. સૂર્ય દર મહિને એક રાશી બદલે છે તે બાર રાશીઓ એટલે બાર ભાગોમાં સૂર્ય સફર કરે છે અને દર મહિને સૂર્યની સંક્રાંતી થાય છે, જાનેવારી મહિનામાં મકરસંક્રાંતીનાં સૂર્ય ( ઇંગ્રેજી ) The sun of cupricornus થાય છે જેને મકરસંક્રાંતી કહે છે.

આ ચાલુ ઇ. સ. ૧૯૧૩ ની ચાલુ સાલમાં તા. ૧૨ મી એપ્રિલ ૧૯૧૩ શનીવારને દિવસે પાછલી રાત્રે (ઉત્તરતી રાત્રે) પાંચ વાગ્યાની આસપાસના વખતમાં સૂર્ય ખીન રાશીમાંથી પસાર થઇ મેષ રાશીમાં પ્રવેશ ( હાબલ ) થશે. ( આ મારી પોતાની તરફથી મેં પોતે કરેલી ગણતરી છે. ) ( પ્રગટ કર્તા. )

૪ યાને ઇંગ્રેજી જાનેવારી મહિનાથી જુન મહિના સુધી. જાનેવારી મહિનામાં મકરરાશીના સૂર્ય થાય છે અને દર મહિને એક રાશી બદલે એટલે મકર=cup-

મહિના થાય છે. અને પાછા ઉત્તર ભાગમાંથી મધ્ય ભાગમાં જતાં ત્રણ મહિના થાય છે. ત્યારે પાછો સૂર્ય ઉત્તર ભાગમાંથી મધ્યમાં ચંદ્રને દક્ષિણ તરફ જાય છે. ત્યારે પૃથ્વીને સૂર્યની આગુઆગુ ફરતાં મોટા ઘેરાવો લેવો પડે છે. તેથી તે વખતમાં દહાડા લાંબા થાય છે. અને દક્ષિણમાં ગરમી ધણી પડે છે.”



“પુરશેઠ (સુરજ) ૪૦૦ ફરસંગ લાંબો અને ૪૦૦ ફરસંગ પોહોળો છે. ધોડાપર સ્વાર છે (તેજ અને ઝડપી ચાલ છે) પુરશેઠ (સૂર્ય) ઉંચે આવે અને વધારે પ્રકાશે, તેમ તેમ દુનિયા પાક થાય. ત્યાર ધડી ઉંચે આવે (સુરજ ઉગ્યા પછી ફોહોડ કલાકે, અઢી ધડીનો એક કલાક) દરિયાનાં પાણી પાક થાય. સૂર્ય છ ધડી ઉંચે આવે તો કુવાનાં પાણી પાક થાય. આઠ ધડી ઉંચે આવે તો ખાઈનાં પાણી પાક થાય. સોળધડી ઉંચે આવે (યાને ઉગ્યા પછીનાં સાડા છ કલાકે એટલે મધ્યાન બપોરે) ડુંગરનાં, કારંબનાં, તળાવનાં, ઝરણાનાં, એ સર્વે પાણી પાક થાય. પુરશેઠ (રોજ) હમેશાં પ્રકાશે નહીં તો સાને કેશ્વરમાં અધાઈ રહે અને નુકશાન ધણું થાય. પુરશેઠ ચંદ્રના ઉગવાનો વખત આમદાદ ધણી પુરાનુમા લાગે છે.”  
(નભારપી)



“માહાત્માખતાર” (ચંદ્ર) ૨૦૦ ફરસંગ પોહોળો અને તેટલોજ લાંબો છે. બલદપર સ્વાર છે (યાને ચાલ ધીમી છે) તેને હાથ રૌજ અને સવાખ છે. ચંદ્રની વધધટ જે થાય છે યાને દર મહીને

ricornus. કુંભ=aquarius, મીન=pisces, મેષ=aries, વૃષભ=taurus. મીથુન=gemini. આ મુજબ છ મહિના સુધીજ ઉતરાચનના સૂર્ય ગણાય છે અને જ્યારે સૂર્ય કર્ક રાશિ=cancerમાં જાય છે તે ઋતુ બદલાય છે અને દક્ષિણાયણના સૂર્ય ગણાય છે આ છ મહિના જુલાઈથી ડીસેમ્બર સુધી સૂર્ય કર્ક=cancer સીંહ=leo. કન્યા=virgo. તુલા=libra. વૃશ્ચિક=scorpio. ધન=sagittarius. આ મુજબ દર મહિને સૂર્ય એકેક રાશીમાં ફરે છે. જુલાઈ, આગસ્ટ, સપ્ટેમ્બર, અક્ટોબર, નવેમ્બર, ડીસેમ્બર વિગેરે, કોઈ બીજા યાને હોંદુ, મુસલમાન, યા પારસીઓના બાર મહિના સાથે ઉપલી રાશિઓના સૂર્યને બરાબર ચોક્કસ મુકાબલો રહેતો નથી. કેમકે સૂર્યને બાર રાશી ફરી વળી મેષરાશીમાં પાછો પ્રવેશ થતાં ૩૬૫ દિવસ, ૫ કલાક, ૪૮ મિનિટ, ૪૫ સેકન્ડ થાય છે ૩૬૫ દિવસનું વર્ષ પારસીઓ ગણે છે એટલે, ૫ કલાક ૪૮ મિનિટ, ૪૫ સેકન્ડનો દર વર્ષે કરક રહે છે. તેથી દર વર્ષે જે આ ગણતરી ન થાય તો એમને એમ લાગ્યા વખતે કસર મળી ન શકે. ઇંગ્લેન્ડમાં દર ત્રણ વર્ષે એક દહાડો હમેરીને લીધે ધર ગણે છે. તેપણુ કટોકટ મળી શકતું નથી.  
(પ્રગટ કર્તા.)



ધટે છે અને વધે છે તે ધ્રુવના તારાથી વધધટ થાય છે. પડવેથી પાંચમ લગી ‘અંતર’ ચંદ્રમા કહીએ. છઠ્ઠી દશમ લગી ‘પેરેના’ ચંદ્ર કહીએ. અગીયારસથી પુનમ લગી ‘વિરપેશ્વર’ માને જોરાવર કહીએ. જમીનપર ગુનાહ પલીદી થાય છે તે દિવસે સૂર્યની<sup>૧</sup> રાશ્નીથી અને રાત્રે ચંદ્રની રાશ્ના-થી પવિત્ર થાય છે માહાબોખતારથી જહાંન ઉજળી છે.” (જમારુપી.)

સૂર્ય અને ચંદ્ર માટે ખુલાસો—ચંદ્ર માટે લખાણ જમારુપીમાં છે કે ૨૦૦ ફરસંગ પોહોળો છે એટલે ૧૨૦૦૦ વારનો એક ફરસંગ કહે છે તેને ૧૭૬૦ થી ભાગે તો માધલ આવે ત્યારે ગણીત મુજબ ૬૬૬ મા-ધલનો એક ફરસંગ થાય છે. તે મુજબ: ૨૦૦ ફરસંગનાં ૧૭૬૩૬૬ માધલ થાય છે. યુરોપીયન ગણતરી સાથે સરખાવતાં ઘણો ફરક પડી જાય છે. જ્યો-તિષની બાબતમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર માટે લખાણ છે તે વાંચ્યાથી સમજ પડશે. વળી સૂર્ય માટે જમારુપીમાં કહે છે કે ૪૦૦ ફરસંગ પોહોળો અને તેટલો જ લાંબો છે તે ગણીત કરતાં આ મુજબ થાય છે  $400 \times 12000 \div 1760 = 2729\frac{1}{2}$  માધલ થયા. જમારુપીમાં કહ્યા મુજબ સૂર્યનો વિસ્તાર ૨૭૨૧ $\frac{1}{2}$  માધલનોજ છે. આજની વિદ્યા અને યુરોપીયન ગણતરી મુજબ ઘણો ફેર પડે છે. અશો શક્તી તરફથી ખબર પડે છે કે શરૂઆતમાં સૂર્ય અને ચંદ્રની ઉત્પત્તિ કમળના ફુલના ઝાડમાંથી દરિયા કીનારેથી થઈ છે. અને સૂર્ય ૧૧ ફુટનો મોટા છે અને ચંદ્ર ફક્ત નવ ફુટનો છે વિગેરે. ત્યારે હવે ખરું શું માનવું તે માટે શકમંદ જીવ થાય છે. એવું અનુમાન થાય છે કે શરૂઆતમાં દુનિયા ઉત્પન્ન થઈ તે વખતે કદાચ થોડી મધ્ય રેખા=Diameter હશે. અને રહતે રહતે તે વધારે વધી હોય; કેમકે ધનશાન નાનું જન્મી મોટું થાય છે, દુનિયા પણ ધીરે ધીરે વ્યાગળ વધતી ગઈ છે, તેમ ઝાડપાન પણ જોઈએ છીએ કે એક બીજમાંથી એક ઝાડ, તેનાં પાછાં અનેક ફળ, તેમાંથી હજારો બીજાં, અને વળી તેમાંથી લાખોની સંખ્યામાં ઉત્પત્તિ વ્યાગળ વધ-તીજ જાય છે તેમ હવામાંથી હવા, તારામાંથી તારા, જીવમાંથી જીવ, એક ધનશાન છે તેવું કુટુંબ અને તેનાં વારસો વિગેરે વગવસીલો. આ મુજબ છે ત્યારે સૂર્ય આ અખુટ રાશ્નીનો ગંજવર ગોળો ગણાય છે તેપણ ધીરે

૧. સરખ હવા ગરમીના લીધે દુર થાય છે. દુર્ગંધ સ્વચ્છ થાય છે એટલે નાપાકી દુર થયલી કહેવાય.

૨ ચંદ્રની પડે છે એ જોનારને ખુશનુમા લાગે છે અને તાજગી મળે છે અને આનંદ થાય છે. ઝાડ પાનોને પણ ઉગતા વેલાઓ અને મોટાં ઝાડો વિગેરેને નવી જાંદગી (તાજાઈ) મળે છે. ખડ હવા દુર થાય છે. તેથી રાશ્નીથી પવિત્ર થાય છે એમ કહેલું છે.

ધીરે વધારે પ્રમાણમાં મધ્ય રેષામાં વધતો હોવો જોઈએ, કેમકે આગલા વિદ્વાનોનાં એક કરતાં અનેકનાં લખાણો વાંચીએ છીએ તેમા ઘણો ફરક ને ફરક માલમ પડે છે અને એક બાબત નક્કી થઈ શકતી નથી. તેથી એમ અનુમાન થાય છે કે કદાચ ઉપર કહ્યું તેમ વખત જતાં સુધે અને ચંદ્રમાં વધારો થતો હોય. ( પ્રગટ કર્તા )

“ફેરેસ્તાઓમાં કેટલાક ૧૫૨ તેમજ કેટલાક નારીની સુરતે છે. મેહેર દાવર યજ્ઞદતું તખ્ત અલખુરજ પાહાડથી ચીનવત પુલપર છે. તમામ ગુજરાતનાં રવાનો રસ્તે, આસ્તાદ, સરોથ યજ્ઞદ એમની સાથે ચીનવત પુલપર આવે છે. ત્યાં તેમનો ઇનસાફ થાય છે. ચીનવત પુલની આગળ પાક દાદારે એક સુધે ( મરઘો ને પેહેલો પેદા થયો છે તે ) રાખેલો છે. કે જ્યારે નાપાક દેવ દરજ્જે ઘણોજ જુલમ કરે છે ત્યારે તે મરઘો વાસે છે તેથી તમામ દરજ્જે દોજખમાં ભરાઈ જાય છે. ત્યાં મદોજખી રવાનોપર આજળ્ય કરે છે. જ્યારે દરજ્જે ઘણોજ જુલમ કરે છે ત્યારે મેહેર દાવર દોજખનાં સરપર દિવસમાં પાંચ વખત પોતાનો ગુરજ ખારે છે, તેથી તે દેવો પાછા દોજખમાં ચુપ બેસે છે અને જુલમ થોડો ગુજારે છે.” ( જમાસ્પી )

“ખેડેશ્ત અને દોજખ—સએતાને લોભ, અદાવત, અદેખાઈ, વિગેરે કામો કર્યા. અહુરમજ્દે સાત મેહેર ઉત્પન્ન કર્યા. ને દક્ષિણ દિશાએ છે. અહેરેમને સાત દોજખ જમીનમાં ઉત્તર દિશાએ પેદા કર્યા છે. ( બાંધ્યાં છે ).” ( જમાસ્પી )

“અમેશાર્પદો અને દેવો—અહુરમજ્દે પોતાની ચરમના તેજથી ૭ અમેશાર્પદો પેદા કર્યા જ્યારે અહેરેમને તેની વિરૂદ્ધતામાં ૭ દેવ પેદા

૧. આ વિષય આગળ વાંચી ગયા.

૨. ખેડેશ્તના વિષયમાં આગળ વાંચ્યા મુજબ કરણી પ્રમાણે ફરેક ઇનશાનં જાંદગી ગુજારે છે. શરૂઆતની દુનિયામાં આ મુજબ હતું.

૩. કરણી પ્રમાણે ઇનસાન ગેતી દુનિયામાં તેમજ મીનોઈ દુનિયામાં જાંદગી લોગવે છે અહીંયાંની મારફત કોઈ અંતસ કરનાર અને સતાવનારને દોજખના દેવોની ઉપમા મળી હશે. અહીંયાં સતાવનારને જેમ કોઈ મારફતે ઇનસાફ મળે છે તેમ મીનોઈ દુનિયામાં મેહેર દાવરને વડો જડજ ગણેલો છે તેથી જમાસ્પીમાં ઉપર મુજબ લખાણુ હશે ( પ્રગટ કર્તા )

૪. ખેડેશ્ત ખુદરતી ઉત્પન્ન થયાં છે, અને દોજખ ( ખુરાં રહેઠાણુ ) દેવ લોકોએ ખાસ જમીનમાં ઉત્તર દીશા તરફ બાંધ્યાં છે. આગળ આ વિષય વાંચી ગયા. પણ આ લખાણુની થોડીક લીટીઓ જમાસ્પી મુજબ છે.

કર્ચા છે. બીજા ફરેતાઓ અમેશાસ્પદોનાં હમકાર ચાને મદદગાર પેદા થયા, જ્યારે ઉપલા સાત દેવની મદદમાં બીજા અનેક દેવો પેદા થયા છે. દાદારે ફરેતાઓને બધાં કામો સોંપ્યાં જ્યારે અહેરેમને તેઓને ( દેવોને ) બુદ્ધ શીખવ્યું છે. ” ( જમ્નાસ્પી )

**ધરતીકંપ—**જમીન અને આસમાનના મુકાબલામાં પાણી વધારે છે. તે પાણીમાં ગંભીર ‘માહી’ ( માછલી )ની ઉપર એક ગાયને ઉભી રાખી છે. અને તે ગાયના શીંગપર જમીન ઠરેલી છે. જ્યારે આ જમીનપર ગુન્ડા અને પલીદી નાપાકી ધણી થાય છે ત્યારે તે ગાય પૃથ્વીને એક શીંગપરથી બીજા શીંગપર બારને લીધે લે છે. ત્યારે જમીન ધણી ધુન્ને છે. આ જમીનને ચંબ રાખવા ઉત્તર દિશાએ ‘શાકેંતમઢ’ નામનો પર્વત પેદા કર્યો છે, કે જે પર્વત સર્વમાં ધણો ઉચો અને મોટો ગણાય છે. ” ( જમ્નાસ્પી )

**દુનિયાની ત્રણ કોમોની ઉત્પત્તિ—**“ પેશદાદીઅન વંશનો ૬ ઠો પાદશાહ ફેદુન થયો તેના ત્રણ બેટા સેલમ, તુર, અને એરયના વંશથી ત્રણ કોમો પેદા થશે. પેદેલા બેટા સેલમથી કોહોલાપોસ નીકળશે કે જેઓ રહેવે પછી ખ્રીસ્તી ધર્મ અપ્પત્યાર કરશે. બીજા બેટા તુરથી તુર્ક, આરબ, હસમી, ને મોગલ કોમો નીકળશે અને તેઓ મહમદી ધર્મ પાળશે. ત્રીજા બેટા એરયથી જરતોસ્તી કોમ ઉત્પન્ન થાય છે. ” ( જમ્નાસ્પી )

**દુનિયાના ૭ કેશ્વરો—**“ અહુરમઝદે ૭ કેશ્વરો અને ૨ ગુદા મળી ૯ ખંડો સર્જેલા છે. તેમાંના પાંચ ખંડો આખર હજારના વખતમાં જળાશો. અને ચાર ખંડો અનદીક રહેશે. તેમાંના અરઝહી પશ્ચિમે, સવહી પૂર્વે, ફરદફરસુ નૈઋત્યે, વિદદફરુ અગ્નિપૂર્ણે, વોઉરજરેસ્ત ઇશાનપૂર્ણે, વૌર્યરેસ્ત

૧. આગલ ‘Volcano’ વાળુ લખાણ વાંચો.

૨. જમ્નાસ્પીના આ લખાણ પરથી અનુમાન થાય છે કે જમ્નાસ્પી લખાણ ત્યારે પછી ખ્રીસ્તી ધર્મની ઉત્પત્તિ થઈ હશે. ઇતિહાસ વાંચતાં માલમ પડે છે કે ઇસ્વીસન પૂર્વે ( એટલે હાલ ૧૯૧૩ નું સાલ ચાલે છે જે ઇસ્વીસનની સદી છે તે ૧૯૧૩ ની પછી બીજા ) ૨૬૬૮ વર્ષો આગમચ શુરેતાસ્પશાહે ઇશાનમાં રાજ્ય ચલાવ્યું હતું અને તેના વખતમાં જરતોસ્ત પેગમ્બર ફીન લાવ્યા હતા અને જમ્નાસ્પ વજરને ફૂલ સુંઘાડયાથી આગાહી થઈ અને જમ્નાસ્પી લખાઈ હતી. ત્યારે હવે જે એક દાખલો લઈએ કે ૧૯૧૩+૨૬૬૮=૪૫૮૧ એટલે કે આ ચાલુ સાલથી ૪૫૮૧ વર્ષો આગમચ જમ્નાસ્પી લખાઈ છે એવો આશરેથી અરસટો નીકળે છે. તેથી તે વખતે ખ્રીસ્તી ધર્મ નહિ હશે; કેમકે હાલ ઇમેજ સદી માટે A. D. 1913. એમ લખાય છે. અને ૧૯૧૩ વર્ષોની આગમચના માટે B. C. ચાને before christ લખાય છે.

વાળ્યપ્રજે છે, ખતીરથમાંમે વચ્ચે છે. ૧લો ગુફા કંગડેજ અને ૨જો ગુફા  
૧વર્નમ કદં છે, તે જમશેદ પાદશાહે બનાવેલો છે.” (નમાસ્તી)



દુનિયાનું ૧૨૦૦૦ વર્ષનું બંધારણ—“ દુનિયાની બાંધણી  
૧૨૦૦૦ વર્ષની છે. દુનિયાની શરૂઆતમાં પહેલાં ‘૧૨ રાષ્ટ્રો’  
પેદા થઇ એ ૧૨૦૦૦ વર્ષનું દુનિયાનું બંધારણ થયું છે. દર રાષ્ટ્રોએ  
૧૦૦૦ વર્ષ ગણાય છે. પહેલા ત્રણ હજારના અમલમાં (ત્રણહજાર વર્ષોમાં) સેતારા,  
આસમાન, જમીન, પહાડ, પાણી, સૂર્ય, ચંદ્ર, આતશ, વીજળી, તમામ ધાતુઓ,  
મીનાઇ દુનિયા વિગેરે પેદા થયું. એથા હજારમાં આ ગેતી દુનિયામાં ગયોમર્દ  
આવ્યો, તેનું વીરજ જમીનમાં પડવાથી જમીનમાંથી મસી મસીઆનું જોડું  
ઉત્પન્ન થયું, એક જોડામાંથી સાત થયાં. તેઓને સાત દીપમાં મુક્યાં. એક જોડું  
હિંદુસ્થાનમાં આવ્યું તેને મદેનાએ ગાલેબ કર્યું. ગયોમર્દ પોતા સાથે ત્રણ મીજો  
લાવ્યા. ઘડ, ગાય, આતશ. હવે પાંચમા હજારમાં સચ્ચેતાન પેદા થયો. છઠ્ઠા,  
સાતમા અને આઠમા હજાર સુધી ધરાનીઓએ રાજ્ય વાપર્યું અને ત્યાં સુધી  
(ગયોમર્દના વખતથી તે તું ગુસ્તાસ્પશાહના રાજ્ય સુધી) પોર્ચોનકેશી દીન ચાલી,  
અને તારા રાજ્યમાં સર્વેતમાન અશો જરતોસ્ત્ર સાહેબ દીન લાવ્યા. અને  
તુંએ કયુલ કીધી. પાદશાહી ગયોમર્દથી ચાલી તે ચળદેજરદ શેહેરવાર સુધી

૧. વંદીદાદની પહેલી પરગરદમા લખે છે જે અહુરમજદ પોતે જરતોસ્ત્ર  
સાહેબને કહે છે, કે “ મેં ૧૬ શેહેર વસાવ્યાં.” બીજી પરગરદમાં વર્નમકદં  
ગુફાનું વર્ણન આવે છે, કે અહુરમજદનાં કહેવાથી જમશેદ પાદશાહે મજકુર ગુફા  
બનાવ્યો હતો અખંડ લખાણુ માટે વાંચો વંદીદાદ પરગરદ ૨જી. વંદીદાદની  
બીજી પરગરદના ૨૨ થી તે છેક ૩૮ મા ફકરા સુધી જે બીના આવેલી છે તે  
મોટી રેલ બાબતી છે. એક મોટી રેલથી તમામ દુનિયા પર ખરાબી આવી પહેલો-  
અશો તે બાબે દાદાર અહુરમજદ જમશેદ પાદશાહને આગમચથી ખબર આપે-છે  
કે “ ગુફા બનાવ અને માણસો, જાનવરો, ઝાડો ઈત્યાદિના સૌથી  
સરસ તોખમ લઈજા અને તે ગુફામાં જવાના રસ્તા બનાવ ” દાદાર  
અહુરમજદના ફરમાન મુજબ જમશેદ પાદશાહે તેમ કર્યું. આ બીના હિંદુઓના  
શાસ્ત્ર ‘ મત્સ્યો પાખ્યાન ’માં આવેલી બીનાને, તથા ખ્રીસ્તિઓના ધર્મ પુસ્તકમાં  
આવેલાં (Noah) નોઆના લખાણુને મળતી આવે છે. મીનો-એ-ખરદ બાબ  
૨૭ મો, તેમાં પણ એ મુજબ લખાણુ છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

૨ અસલ હાથની લખેલી નમાસ્તીમાં હિંદુઓની ઉત્પત્તિ ગયોમર્દથી જણાવેલી છે.

૩ યાને તેઓને ત્યાં તેવી હવાનાં જીવોનો જન્મ થયો હશે.

૪ આ બાબત ગુંચવણુ ભરેલી છે, કેમકે તે બાબે મતફેરી છે.

૫ અંગ્રેનો જુરો અંશ.

ચાલશે. બાકી ચાર હજાર વર્ષ રહ્યા તેમાં ચર્યાતમાં ધરિનીઓનું રાજ્ય જશે ને જરતોસ્તી દીન બાગી પડશે. તે દસ્તુર અદ્વૈતીરાષ્ટ્ર પાછી દીન સુધારશે. તે પછી હથમી તોખમનાંઓની પાદશાહી થશે. તેથી જે દોળખો પાછી છે તે બરાવા માંડશે. પછી જ્યારે ક્યાંની પાદશાહ બેહેરામ વર્ગ-વંદ જન્મશે, ત્યારે ૧૦૦૦ વર્ષો પુરાં થયલાં હશે, તે વખતે ખોરશેહ વજ્ર કુંબના બુરજમાંથી મીનનાં બુરજમાં ગયેલાં હશે. અને ૧૨ માં મીનનાં બુરજનો (રાશિનો) ૧૨મો હજારો (યાને આખર હજારો ચાલુ થયેલાં હશે.) તે પછી ૧૦૦૦ વર્ષમાં પેગંબર જરતોસ્તનાં બેટા હોશેદરમાહ અને સોશિયોશ પેદા થઈ પેગંમબરી કરશે ત્યારે ૧૨૦૦૦ વર્ષો પુરાં થઈ ક્યાંમત થશે. તે પછી દુનિયા પાછી રોચન થશે.” (નભાસ્પી)

“આ પૃથ્વીના ગોળાના પેટામાં પાતાલ જમીન છે, તેના ચાર ભાગ કરી (ચારે ભાગે વહેંચીને) ૧જન, પરી, રાક્ષસો, દેવોને બંધ કર્યાં છે.”

“દુનિયા દરમીઆનમાં બંને બાજુએ ઉત્તર દ્રુવ, અને દક્ષિણ દ્રુવ નામના બે સેતારાઓના આનશી ગોળાઓ છે. દક્ષિણ તરફનો દક્ષિણ દ્રુવ કહેવાય છે અને ઉત્તર તરફનો ઉત્તર દ્રુવ કહેવાય છે. આ સેતારાઓ હમેશાં ગોલ ચક્રર રૂપાં કરે છે. ઉત્તર તરફના ભોકો કદમાં ઉંચા અને જોરાવર હોય છે અને દક્ષિણ તરફના ઠીંગણા અને ખડતલ હોય છે. ચંદ્રમા હમેશાં દુનિયાની અને બારે રાશીની આસપાસ ફરે છે. ચંદ્રમા સૂર્ય પાસે આવે ત્યારે અમાસ થાય છે. વેગળો જાય છે ત્યારે ૨ચાંદરાત થાય છે અને સૂર્ય અને ચંદ્રમા સામસામા થાય છે ત્યારે પુનમ થાય છે. ચંદ્રને તુર સૂર્યના તેજ થકી છે.”

“જ્યારે સૂર્ય ઉત્તરમાંથી પાછો દક્ષિણમાં થઈને મધ્ય ભાગમાં જાય છે

૧ આ દુનિયામાં તેમજ મીનોઈ વિગેરેમાં દરેક જીવો ભેળ હવાના વસે છે. દુનિયાની ઉત્પત્તિ દરમીઆનનોજ રીવાજ હતો દરેક બાળતોમાં ચાલુ રહ્યા છે એમ નથી. સર્પેનત, અને અંચની હવાના ભેળસેળ જીવો આ દુનિયામાં જન્મી પોતાના બર વખતનું કરણીનું કાર્ય બનવી રહેણીકરણી મુજબ એક જીંદગી મુજબ આઠ બીજી જીંદગી મોજાવે છે, ત્યારે આ મજકર બાબદ છે કે “જમીનનાં પેટામાં જન પરી વિગેરેને બંધ કર્યાં છે” એ માનનું અથકથ છે. હાલના ચાલુ વખતમાં પણ કોઈ કોઈ ધરના કુવામાં જપલી હવાઓનો વાસો જોઈએ છીએ તે જપરથી સિદ્ધ થાય છે કે આ હવાઓએ વખત દરમીયાનમાં જમીનમાં તેમજ પાણીમાં વાસો લીધો હોય.

૨ પૃથ્વી, સૂર્ય, ચંદ્ર, તારાઓ, માટે વાંચો જ્યોતિષનું લખાણ. આ લખાણ ફક્ત ટુંક સારાંચ છે પણ ખુદશી સમજ પડશે. (પ્રગટ કર્તા.)

ત્યારે પૃથ્વિને સૂર્યની આબુબાબુ ફરવાને મોટા ઘેરવો લેવો પડે છે તે કારણે તે વખતમાં ઢાઢાડા લાંબા થાય છે, અને દક્ષિણમાં ગરમી ધણી પડે છે. આ વખતે દક્ષિણ ધ્રુવના મુલકમાં ૬ મહિના સુધી લાંબો દિવસ વધતી ઝાઢી સૂર્યની રાશની રહે છે. તે મહિનાઓમાં ત્રણ મહિના મધ્યમાંથી દક્ષિણમાં જતાં સૂર્યને વખત લાગે છે. અને બાકી ત્રણ મહિના પાછા દક્ષિણમાંથી મધ્ય ભાગમાં જતાં થાય છે. આ પ્રમાણે પૃથ્વિ પર ઠંડી ગરમી અને ઋતુને ફેરફાર થાય છે. તેમજ રાત અને દીવસ મોટા નહાના થાય છે. ” (નભાસ્પી)

પહાડો—“ દુનિયામાં પહાડો અસંખ્ય છે પણ સર્વમાં ‘અલયુર્જ પહાડ’ ધરિાનની ઉત્તરે આવેલો છે. એને અવસ્તા બાપામાં હરખતી ખેરેજ, હરખેરેજખતી, વિગેરે નામોથી ઓળખેલો છે. આ શબ્દનો અર્થ “ પાણીની છુટી જગા ” એવો થાય છે. ‘અલયુર્જ’ પર ઢાઢારનું મુકામ છે. એનો વિસ્તાર ધણો બહોળો છે. અંમે પાઢશાહ ( ગુસ્તાસ્પને ) ડુંગરો એટલા માટે સરજેલા છે કે રસ્તાખેજ વખતે તમામ જમીન, દરિયા, અને નદીઓ પુરવાને કાળે સરજ્યા છે. રસ્તાખેજમાં અસપનઢારમઢ જમીન સરખી થશે અને સર્વે દોજખી, પલીદી, રૂઢખમાં, તથા નસાની સઢળી જમીન પાક કરશે. ” (નભાસ્પી)

વર્ષની ત્રણ ઋતુઓ—“ શિયાળો, ઉનાળો, અને ચોમાસું. આ ત્રણ મુખ્ય ઋતુઓ છે તેની ધ્યાની એવી છે કે આખર હજારામાં ત્રણ પેઝમ્મરો થશે. હોશેદર, હોશેદરમાહ અને સોશીઓશ. ” (નભાસ્પી)



આ ગેતી દુનિયામાં શરૂઆતના આતશની ઉત્પત્તિ-ગુસ્તાસ્પશાહે જામાસ્પને પુછ્યું કે આતશ શામાં છે, શાને કહીએ, કેટલા છે, અને તેઓની ક્યાંથી ઉત્પત્તિ થઈ ? જામાસ્પે જવાબ દીધો ને પહેલો આતશ બરજેશવંગએ એ આતશ ઢાઢારની ફરમાહમાં છે. બીજો આતશ વોહુફરીઆન, તે આઢમી અને પશુની જાતમાં છે. ત્રિજો આતશ આરવાજશતે તે ઝાડમાં છે. ચોથો આતશ વાજસ્તે આ આતશ વીજનો છે. એ આતશ પથ્થરમાં છે. પાંચમો આતશ સપેનસ્તે એ આતશ આપણ પકાવીએ છીએ એ આતશ છે. છઠ્ઠો આતશ નેચોશંગ

૧. આજે જમાનામા નજરે જોઈએ છીએ કે પહાડની માદીથી દરિયો પુસીને રહેવાની જગ્યા બનાવે છે. પણ એવો અર્થ નથી થતો કે તમામ પહાડો લાગીને દરિયા પુરી દેશે. એછીતી ઓજે તેના બર વખતે વપરાશમાં આવે છે અને બાકી અનામત રહે છે તેમ આ ઢાખલો પણ છે.

૨. એવું સંભળાય છે, કે આખર હજારામાહ વીજળીની ગાડીથીજ રવાનો લઈ જવામાં આવશે અને તેજ મુજબ વીજળીથીજ તન ભરમ કરશે અને ઢોખમાં નીકળી જશે.

આ આતશ 'પાદશાહ અને ફસ્તુરની' દુનિયામાં છે. શરૂઆતની આગેતી દુનિયામાં પેશદાદીઅન તોખમતા બીજા પાદશાહ હોશંગે ૪૦ વર્ષ રાજ્ય કર્યું હતું (ધરાન શહેરમાં રાજ્ય કર્યું હતું) તે અમલમાં એક વખતે પાદશાહ હોશંગ પોતાના દરબારીઓ સાથે શીકારગાહે ગયો. આ મંજલ દરમિયાનમાં ઇસ્તખર દારસમાં આવેલા એક પહાડ આગળ જઇ પુગા, ત્યાં તેના જોવામાં એક મોટો અજગર આવ્યો. પાદશાહે પહાડપરથી એક પથર લઇ અજગરપર માર્યો, જે પહાડના એક બીજા ચક્રમકના પથર સાથે અથડાયો અને તેમાંથી એક અજબ રાક્ષસીનો ચળકાટ પ્રગટ થયો, જેથી તે પહાડપરનું સુક ઘાસ અને લાકડાં સળગી ઉઠ્યાં. આ અજબબી જોઇ પાદશાહ હોશંગ અને તેની સાથવાળા દરબારીઓ તાબુબ થયા. અને તેઓની અજબબી વચ્ચે તે રાક્ષસીમાંથી એક ગેબી અવાજ થયો, કે "અમ્ય પાદશાહ એ ખુદાઇ નુર છે અને કેબલો કરવાને લાયક છે" આ સાંભળી પાદશાહે તે નુરની સેતાયશ કરી અને આતશને પોતાના શહેરમાં લાવીને એક ખાસ શુખંજવાળું મથક બંધાવી તેમાં મુક્યો. અને તેને 'નુરે ખુદા' એવું નામ આપી તેની બંધી કરવાનું જારી કર્યું. તે વેળાના ધરાનીઓ આ કેબલાને આદર ખોરદાદ કહેતા હતા. આપણા અવસ્તામાં એને 'આતશ હોરવતાત' કહે છે. જે દિવસે આ આતશના કેબલાને રોશન કરવામાં આવ્યો તે દિવસ માનદયસની રોજ ૨૬ મો આસતાદ, માહ ૯ મો આદર હતો. તેથી તે રોજની ખુશાલીમાં એક મોટું જશન હોશંગ પાદશાહે આલમના

૧. પેશદાદીઅન વંશનો ૧ લો પાદશાહ ગયોમર્દ હતો. અને તેના દીકરો શ્યામક હતો. જે દેવાની લડાઈમાં માર્યો ગયો અને તેનો બેટા હોશંગ લડાઈમાં જીત મેળવી આવ્યો. ગયોમર્દ ૩૦ વર્ષ રાજ્ય અમલ લોગવી મરણ પામ્યો. આથી તેના બહાદુર પૌત્ર હોશંગ ગાદીનશીન થયો. અને ૪૦ વર્ષના રાજ્ય અમલમાં જોગજ સહેરો બંધાવી, નેહેરોના બાંધકામો કરી ઈરાનને આબાદ કર્યું

૨. મોજેનતે નરતોસ્તી કેતાબમાં પણ "જશને સહેહ" થકી એને મળતું જ લખાણ છે.

૩. ગેતી દુનિયામાં સૌથી પહેલું જશન આ હોતું જોઇએ. કેમકે ગયોમર્દ તે આ ગેતી દુનિયાનું પહેલું માનવી છે. અને તેના દીકરો શ્યામક અને શ્યામકનો દીકરો હોશંગ થયો. ગયોમર્દના વખતમાં જશન થયું હોય એવી નોંધ વાંચ્યામાં આવી નથી તેથી અનુમાન એમ થાય છે કે વખતે આ જશન પહેલવહેલું થયું હોય. આ 'જશને સહેહ' આજે પણ ચાલુ છે વળી આદર મહીનો ને આસ્તાદ રોજે આ જશન કરેલું છે અને જામારૂપીમાં સાહ નથી લખેલું ત્યારે ગણતરી કરતાં અદસટો માલુમ પડે છે જે આ સુખ્ય છે. ઈસ્વીસન પુર્વે ૪૪૬૦ માં હોશંગ

લોકાને બોલાવીને કર્યું હતું, કે જે જશનનું નામ ‘જશને સટેહ’ કરી રાખ્યું હતું. ખીજું અય પાદશાહ સાંભળ (ચુસ્તારપશાહને જમારપ કહે છે) તારા રાજ્યની ૧૦૦૦ વર્ષ અગાઉ આદમીએ પકાવવાનું વાસણ ચુલે ચુકે ને પાક અહુરમજ્દનું નામ લઈ બાંધી કરે કે આતશ રાશન થાય અને ખાણું પકાવ્યા બાદ પાછો ગાયબ થાય. હવે તે વખતમાં જહાંપહેલવાન કેરેશારપે અજદાહને મારી ખાણું પકાવવા માટે ચુલા પર વાસણ મેલી યજ્ઞતાઆલાની બાંધી કરી, પણ તે ખાણું પકાવવાના વાસણને હેઠલથી છીદ્ર હોવાથી તે વાસણમાંથી પાણી ગળવા લાગ્યું જેથી આતશ પ્રગટ થયો નહીં, પણ જ્યારે ચુલાપરથી વાસણ હેઠે ઉતાર્યું ત્યારે આતશ રાશન થયો. (પ્રગટયો) તેથી કેરેશારપેને ગુસ્સો ઉપજ્યો અને આતશ પર પોતાનો ગુરજ માર્યો જેથી સપેનસતે આતશ પરાગટક થઈ ગયો, તે

પાદશાહ ઇરાનની ગાદીપર હતો એહું તવારીખ ખતાવે છે. હવે ઈસ્વીસનની સદીની હાલ ૧૯૧૩ ની સાલ ચાલે છે જેમાં મજ્દુર ૪૪૬૦ ઉમેરતાં આ મુજબ છે:- ૧૯૧૩+૪૪૬૦=૬૩૭૩ આ એક તવારીખના આક પરથી અને ગણતરી કરેલી છે. પકકું હતું નહીં થતું નથી. સખળ કે અસલ રાજ્યોમાં હાલની માફક તારીખ, દાહાડો, વાર, સાલ નહોતું તેથી ચોકસ મનાઈ નથી. એક અરસતો છે. હવે દુનિયાની ગણતરીનો રસ્તો આ ઉપરથી મળે છે કે ચાલુ ઈસ્વીસનની ૧૯૧૩ ની સાલ છે. ગયોમર્દ ઈસ્વીસનની સદી પૂર્વે ૪૫૮૦ વર્ષો આગમચ થઈ ગયા છે તે ૪૫૮૦ માં ઈસ્વીસનની સદીનાં ૧૯૧૩ ઉમેરતાં-૪૫૮૦+૧૯૧૩=૬૪૯૩ થાય છે, એટલે લગભગ ૬૪૯૩ વર્ષો આ ગેતી દુનિયાના ગયાં છે મીનોઈ દુનિયા માટે ૩૦૦૦ વર્ષો ગયા બાદ ગેતી રચાઈ છે અને તે પછીની આ અડસટે ગણતરી તવારીખ આધારે લેતા એકંદર રીતે દશ હજાર વર્ષો યવા આવેલાં ગણાય છે. વળી જમારપીમાં આગળું લખાણ ૧૨૦૦૦ વર્ષનું દુનિયાના બાંધારણનું વાંચ્યું તેમાં એમ પણ વાંચી ગયા કે “બહેરામ વરભવંદ જન્મશે ત્યારે ૧૧૦૦૦ વર્ષ પુરાં થશે.” અને બહેરામ વરભવંદ જન્મ્યા પછી ૨૧ વર્ષની ઉંમરે લડાઈપર જશે. ત્યાં તેની પેહેલીવાર હાર થશે અને બીજીવાર જીતશે તે વખતે રોજ ખોરદાદ અમશારપંદ અને માહ ફરોખ ફરવરદીન યજ્ઞદેજરદી સને ૧૫૦૦ ચાલુ હશે. ” (વાંચો આખર હજારવાણું લખાણ ખુલ્લી સમજ પડશે.) આ કુટનોટનું ગણતરીના આંકડાનું લખાણ ઇતિહાસને આધારેની અવલોકન ગણતરી છે, પણ કોઈ પણ ટેકાણું ખુલ્લું લખાણ તારીખ દાહાડા વર્ષોના પુરાવાનું મળતું નથી કે છાતી ટોકી આંગળી ખતાતી કહી શકીએ કે આજ ખરૂં છે ! પણ અડસટેથી ગણતરી મળે છે તેથી આપણને જમારપીનું લખાણ અને ઇતિહાસને આધારે ગણતરી કરતાં ચાલુ વખત માટે ધડો મળે છે કે જમારપીની આગાહી મુજબ આ આખર હજારો ચાલે છે.

(પ્રગટ કર્તા.)



તમામ આતશ જમીન, પાહાડ, પત્થર, મોહામાં બેગાઇ જવાથી સર્વ કોમના હાથમાં ગયો. એવી રીતે છેક કયામતના વખત સુધી રહેશે.” (અભાસ્પી).

આતશ, તેની ખુલંદી, તેનો ઇતિહાસ તથા પ્રગટકર્તા તરફનો ખુલાસો—દુનિયાની હસ્તીનાં તેમજ ધનિશાનની હસ્તીનાં જે પાંચ તત્ત્વો છે. તેમાંનું બીજું તત્ત્વ આતશ ગણાય છે. આપણી વાતાવરણ=atmosphere એમને દરતી સધળી આતશઆજીથી બરપુર છે. દુનિયામાં હસ્તી ધરાવતી સધળી ઝીંજેમાં અનેક પ્રકારની ચઢકડતર શક્તિ સુજળ્ય તેઓમાં આતશનું તત્ત્વ સમાયલું છે, ખુદરતની જુસ્સાવાળી શક્તિ આતશ છે. અને તે ખુદરતનું સર્વથી ઉત્તમ તત્ત્વ ગણાય છે. દરેક વર્ણમાં આતશને પવિત્ર ગણી ધર્મ સંબંધી ક્રિયાઓમાં ઉપયોગ કરે છે. આતશ વગર દુનિયાનું જીવતર નથી, આતશ વગર દુનિયા પ્રકાશમાં આવત નહીં. ધણીખરી ભાષામાં ‘અ’ અક્ષરપરથીજ આતશ માટે મોસો આવે છે જે આ સુજળ્ય છે. ‘પાન્’દ અને દારશીમાં=આતશ’, ‘ખીલારૌકીમાં=આત્રીન’ ‘જુજરાતીમાં=અગ્નિ’ ‘અફગાની ભાષામાં=ઓર’ ‘વેદમાં=હતાશ” “કુર્દિશમાં=આરન, અધીર, એર,” ‘બલુચી ભાષામાં=આઝર’ વિગેરે ‘ઇંગ્રેજીમાં=ફાયર=fire કહે છે. બીજી ભાષાઓમાં પણ થોડાક ફેર અક્ષરો આવે છે. આતશનો અર્થ ‘પવિત્ર’ થાય છે. તેથી જરતોસ્તીઓમાં તેને પવિત્ર તુરી પેદાયશ ગણી તેનો કેઅસો કરીને તેની પરસતેસ કરે છે. આતશની ઉત્પત્તિ માટે ધરાનીઓ ધણી ઉકમાઇથી મગરૂરી કરે છે, અને ધર્મી જરતોસ્તીઓ પણ આતશ આગળ દુરવંદ રાખતા નથી તેનો સખ્ય એજ છે કે તેઓ દિવસની પાંચે ગ્રેહમાં ખુદાતાઆલાની બંદગી આતશ સામે ઉભા રહી સુખડ ખુસખુ આળાને કરે છે કે જેથી પોતાની મુરાદ મકસદ થકી આરાધના તે ખુદાતાઆલા પાસે તેની તુરી પેદાયશ મારફતે કરી શકે છે. આતશ ખુદરતની એક જુસ્સાવાળી શક્તિ છે, અને જીવતો જગતો ફરેસ્તો આતશ પાદશાહ પોતે દરેક ધનિશાનના રહેવાંનમાં છે. પવિત્રાઇથી (આતશ) રાખ્યાથી અને પોતે (જરતોસ્તીએ) પવિત્રાઇથી આસ્થાથી તન-દુરસ્તી, રોજી, હયાતી, તેમજ બીજી હર આખદમાં ફાયદો છે.

“ ૧. હવા, આતશ, પાણી, આક, રોશની વિગેરે. આર્ય પ્રજાઓમાં આ પ્રમાણે ગણતા હતા અને હજુ પણ ખુદાસનાસીનો અધ્યાસ કરનારાઓ પણ એમજ માનેછે.

૨. મીનો તેમજ ગેતી બંને દુનિયાની ઉત્પત્તિ આવમય બે મીનોને મુદ્દ (તકરાર) થતાં બંને શક્તિમાંથી આતશ પ્રગટ થયો છે તે પછી મીનો દુનિયા અને તે પછી આ ગેતી દુનિયા પેદા થઇ છે અને તે પછી હોશંગ પાદશાહના વખતમાં આતશ પ્રગટયો.

જે પવિત્રાધથી દરેક જરતોસ્તી પોતાના ઘરમાં આતશ રાખે યાને આતશની જળવણી કરવા પોતે અથવા હમકોમનોજ (પારસી) નોકર આતશ આગળ રાખે, તો આતશ સચવાયલા રહે યાને હાથે જાતે રાંધે કરે ચોખ્ખાધથી તે જોતું પર કોમવાળો કરી શકેજ નહીં. પર કોમવાળો નોકર ચુલામાં ચા ચુલા આગળ ખીડી કુકે, થુક વિગેરે નજસાત વાપરે જેથી ચોખ્ખાધનું તત્વ રહે નહીં. અને આગલી જીંદગીઓની કંઈક બચી કર-ણીના પ્રતાપે ચાલુ જીંદગીમાં જે દ્રવ્ય મેળવ્યું હોય તેની આ દેખાદેખીની બડાઈ રાખી, દુરવંદ હલકા પગારનો નોકર રાખી સ્વધર્મ ફરમાન જુલ્હી જઈને ચાલે તો આયદે પોતેજ અટવાય છે. એટલે કે જે પોતે ઉત્તમ પાવરની હવાનો જીવ હોય અને દેખાદેખીનો નજસાતનો સુધારો વાપરે તો પછી અનેક દુઃખ દર્દ તથા રોજના બાબમાં પણ ઘટાડો થાય છે. તેમજ પાક ખુદાવંદ તરફનું આ પોતાના સ્વધર્મનું ફરમાન તોડવાથી હયાતીના બાબમાં પણ ઘણું સોસવું પડે છે. સખબકે જે એક જરતોસ્તી માટે ફરમાન છે કે પંદર વર્ષની ઉંમરે પુગવા છતાં પણ જે ધર્મ ફરમાન નહીં પાળે અને દીનની વાકેશી નહીં મેળવે તો ખીગાડનો કરનાર દેવ જાણેલો છે. આતશ વીરૂદ્ધ ‘આજશ’ નામનો દેવ કહેલો છે. આતશની જળવણી માટે યજ્ઞશનેતા ૧૨ મા હામાં તાકીદ છે. અને વંદીદાદની ૧૮ મી પરગરદમાં પણ કહે છે, વંદીદાદની ૧૮ મી પરગરદના ૧૮-૧૯ શ્લોકોમાં રાતના પહેલા પોહોરને માટે હોરમજદનો આતશ ઘર ધણીને કહે છે કે—

(૧૯) “એ ધરના ધણી ! ( મારી ) મદદને માટે તું ઉઠ, ( અંગ ) ઉપર કપડાં પેહેર, તારા બેઠ હાથ તું ધો, કાઠી તું સોધ, ( અને ) મારી નજદીક લાવ. દેવની રશમ પ્રમાણે ચાલનાર આજશ નામનો દેવ મારી જીંદગીની સામે હુમલો કરવાને માટે આવી પહોંચે તેની આગમચ બેઠ ધોએલા હાથે કરીને પાક કીધેલી ( અથવા સોજ ) કાઠીઓમાંની કાઠી મુકીને અને રોશન કર. ” ( વંદીદાદ પરગરદ ૧૮ શ્લોક ૧૮-૧૯ ).

૧ આ બાબતો મારી આજની સુધરેલી બહેનો કે જેઓ બાપદાદાના પૈસે સોફાપર અથવા ઝાંચ બતલરપર સાહેબી કરનારાં છે તેઓને કવચીત્ અજુગમતો થઈ પડશે, પણ માફ કહેવું એ છે કે તેઓ બહે એથી પણ વધારે માન મરતબા અને મોટાઈ ભોગવે તે જોઈ આપણે જરતોસ્તી કોમ વધારે ખુશી રહીશું, પરંતુ આતશ આગળથી દુરવંદની નજસાત દુર રહે તો સ્વધર્મનું ફરમાન પળાયાથી જ્યારે કંઈની તેઓને અડીબાડી હોય તે સમે સુખડ ખુશખુ આતશપર મેલી ખુદરત પાસે ખરજ ગુજારે તો અજબત તે બાલેક તેઓની બહી કરણીના બહોળા આપરોજ. અને તેઓને મદદ મલરોજ. ( પ્રગટ કર્તો. )

૨૦ મી અને ૨૧ મી પરગરદમાં અહુરમજ્દનો આતશ રાતના ખીજ પહોરે દેશની આબાદી કરનાર ખેડુતને પણ ઉપર મુજબનુજ કહે છે.

(૨૨) રાતના ત્રીજ પહોરને માટે અહુરમજ્દનો આતશ સરોશ યજ્ઞને અરજ કરે છે કે અથ યુજસુરત સરોશ યજ્ઞ મારી મદદને માટે ( તું આવ ) ( કે જેથી કરીને ) દેવની રશમ પ્રમાણે ચાલનાર આજસ નામનો દેવ મારી જીંદગીની સામે હુમલો કરવાને આવી પહોંચે તેની આગમય આ હાડમદ દુનિયાનો ( કોઈ સખસ ) બેઠ ધોઝેલા હાથે કરીને કોઈખી પાક કીધેલી ( અથવા સોજ ) કાઠીઓમાંની ( કાઠી ) મારી આગળ લાવે. ( પરગરદ ૧૮ ફ. ૨૨ ).

(૨૩) ( અહુરમજ્દ કહે છે ) ત્યારે અથ સપેતમાન જરતોસ્ત, તે પરોદર્શ નામનો મરધો જેને હલકી કોમના લોકો કહુર્કતાસના નામથી ઝોળખે છે તેને તે ૧સરોશ યજ્ઞ ઉધમાંથી જગૃત કરે છે ત્યારે તે મરધો ( કામ કરવાને ) ઉજમ આપનારી બામદાદને વખતે પોકાર કરે છે કે—

( પરગરદ ૧૮ ફ. ૨૩ )

(૨૪) “ અઝે માણુસો (તમારા ખીજાના પરથી) તમેા ઉઠો, સૌથી સરસ અશોઈની વખાણુ કરો, દેવાને દેઈ કરી નાખો; ( નહીં તો કે ) તે લાંબા હાથવાળો યુધ્ધાર્ષ ૨ ( નામનો આલસાઈનો દેવ ) તમારી તરફ દોડી આવે છે. તે ( યુધ્ધાર્ષ દેવ ) ( એવો છે કે ) તમામ હાડમદ દુનિયાના લોકો જેવી બામદાદ ( પડી ), ( અને ) જગૃત થયા કે તેવા તેઓને પાછા સુવારી દે છે. અથ માનવી ! લાંખી ઉધ તુંને સજવાર નથી.

( વંદી. પરગ. ૧૮. ફ. ૨૪ ).

(૨૫) હુમત, હુમ્ત, હવરસ્ત, સારો વિચાર, સાઈ વચન, સાઈ કામ, આ ત્રણુ ઘીજથી કદી દુર જતાના. હુમત, હુજુમ્ત, હજવરસ્ત, યુરો વિચાર, યુર વચન, અને યુરાં કામથી દુર થજો. ( વંદી. પરગ. ૧૮. ફ. ૨૫ ).

(૨૬) ત્યારે ઝેક દોસ્ત ખીજાનાપર સુતેલા ખીજ દોસ્તને કહે છે કે “ ઉઠો હવે દાહાડો ઉઝો ” બેમાંથી જે કોઈ પહેલાં ઉઠે છે તે સૌથી સરસ દુનિયા ( ધિઆને બેહેસ્ત ) માં જાય છે.

**ખુલાસો**—ખિજાના પરથી વેહેલા ઉઠ્યાથી કેમ બેહેસ્તમાં જવાઈ શકાય તે કદાચ કેટલાંકોને અજ્ઞ લાગશે. પણ તેની મતલબ એવી છે કે

૧ આ મુજબ દુનિયાની આબાદી કરનાર હવાઓ કામ કરે છે.

૨ એવી હવા છે કે જે આદમીઓના શરીરમાં આજસાઈ ઉત્પન્ન કરે છે તેથી એક વાર આઈ મેરીને જલદી ઉઠે તો આજસાઈ લાગી જાય અને શરીરને તાજ હવાં મળે. અને સારી હવાનાં સળખે આખો દીવસ સાઈજ કામ થાય. ( પ્રગદ કર્તો ).

દરરોજ સહવારમાં વેહેલા ઉઠી ( ખેરાં અથવા મરદ કોઇએ પણ ) નાહી સ્વચ્છ કપડાં પહેરી ખુદાવંદ તરફની બંદગીની ફરજ ગુજરી, પછી ધધા રોજગારમાં મશગુલ થવું ને પ્રમાણિકપણે પોતાનું અને પોતાના કુટુંબનું ગુજરાન ચાલી શકે. જેથી દુનિયાદારીની સુગમતાનો રસ્તો પકડયાથી અલ-બત્ત કોઇપણ શખ્સ ભલી કરપ્પીના પ્રતાપે હયાતીમાં તેમજ હયાતી બાદ બીજી સારી જાંદગી ભોગવે એટલે એહેસ્ત બરોબર છે. ઉપર કહ્યા મુજબ સવારે વેહેલા ઉઠયાથી માણસને પોતાના ધધા રોજગારમાં બરકત આવે છે અને તેનો દિવસ હથી ખુશીથી જાય છે. પણ જે શખ્સ મોડો ઉઠે છે તથા જોઇએ તે કરતાં વધારે વાર બિછાના પર આજસાઈમાં પડી રહે છે તે શખ્સ પોતાનું કાર્ય બરોબર કરી શકતો નથી; તેને ખુદાવંદની બંદગીનો વખત બામદાદનો મળતો નથી. તેથી તેની જાંદગી કોતાહ થાય છે. વળી તે શખ્સ ઘણી વેળા સારાં અને નેકીનાં કામો કરવાથી પણ પછાત રહે છે. સકારે ઉઠી મળ મારવાથી એહેસ્તમાં જવાનું નથી પણ ચોખ્ખાઈ સાચવી ફરજ બજાવ્યાથી અને નેક પગલાં ભર્યા પછીજ જવાઈ શકાય છે. \*

( અશોશકિત )

(૨૬) જે કોઈ શખ્સ પોતાના એક ધોએલા હાથવતી અહુરમજ્દના આતશને માટે પાક કીધેલી (અને સોજ કાઠી) (ઉપલા) એમાંથી પેહેલો જે લઈ જાય છે, તેને માટે ખુશનુદ થયલો (દુઃખી નહી થયલો) આતશ નીચે મુજબ દુવા કરે છે.

( વંદી. ૫૨૪. ૧૮. ૨૬ )

(૨૭) “ તારે ત્યાં ( યાને તારા કબીલામાં ) ગાય ઢોરનું ટાળું જ્યાંદે થજો, તારે ત્યાં માણસોનો વધારો થજો ! તારું મન ખુદીવાળું થજો ! તારી જાંદગી નેકીનાં પરાપકારી કામ કરતી થજો ! જેટલી રાતનું જીવતો રહે તેટલી રાત તારી ખુશાલી બરેલી જાંદગીના જીવ સાથે ગુજારજો. જે કોઈ આતશને માટે સુકી સાફ કરેલી કાઠી અશોઈની આશીર્વાદથી લઈ જાય છે, ( તેને માટે ) આતશની આ (ઉપર કહેલી) દુઆ છે. ”

( વંદી ૫૨૪. ૧૮. ૨૭ )

ઉપલો ૨૭ મો ફકરો યજ્ઞશનેના ૬૨ મા હાનો દશમો ફકરો છે તેને તદ્દન મળતો આવે છે. યજ્ઞશનેના ૬૨ મો હા આખી આતશ નિઆએશ છે.

આતશ માટે અવસ્તામાં બેહદ તારીફ છે અને સીફારસ છે. અવસ્તામાં

\* અશોશકિત કોણ છે તેનો ખુલાસો આ કેતાબમા દીબાચા પછીનું એ બાબ-તનું લખાણ છે તે વાચો. મરહુમ આ. કાગાના વિચારો એને મળતાજ આવે છે.

( પ્રગટ કર્તા ).

આશો અથવા આતર કહે છે. પાનંદ અને ફારસીમાં આતશ નામે ઝોળખીએ છીએ. આતશનો ધાતુ અદ્ એટલે ખાતું થાય છે. જેમ ઇનશાનો ખોરાક ભરમ કરે છે તેમ આતશ થકી વીજળી, જ્વાળામુખી પર્વતમાંથી નીકળતા ગરમ પ્રકારોની ઉત્પત્તિ આતશથી છે. અવસ્તામાં વાંચીએ છીએ કે ‘આતરો અહુરહે મજદાએ પોથર’ તેમજ વળી યજ્ઞશને ૬૨ માં હામાં બહુતર છે કે:—

“(૪) અહુરમજ્દના છોકરાઓ આતશ ! મને ઉતાવળથી નુર, પોષણ, હંદગીનાં સાધનો આપ. પુષ્કળ ચળકાટ, પોષણ, હંદગીનાં સાધનો, હાપણ અને આબાદી, વાક્યાતુર્યની સેહેલાઈ, આત્માને માટે ખુદી નજર શક્તિ અને ખુદિ, હમેશ વધતો જતો દમદમો, દ્રઢપણું, અને મરદાનગીની હીમત આપ.”

(યજ્ઞશને હા. ૭૨. ફરો ૪ થો)

આતશને અહુરમજ્દનો દીકરો ગણેલો છે એટલે અહેરમજ્દની નુરી પેદાયશ તરીકે આતશ છે. હવે “શરૂઆતમાં મીનોઈ તેમજ ગેતી દુનિયાની ઉત્પત્તિ આગમય અને આશમાન ધરતીના પેદા થયા પછી ‘સપેન્ત મધન્યુસ અને અંત્રમધન્યુસ બન્ને શક્તિઓ વચ્ચે યુદ્ધ (જબરી તકરાર અથવા લડાઈ) થતાં તેમાંથી આતશ પ્રગટ થયા ત્યારથીજ સોખંડનો પહાડ બળતો થઈ જ્વાળામુખી પર્વત બની ગયો છે. ત્યાર પછી મીનો દુનિયા રચાઈ અને ત્યારબાદ ગેતી દુનિયા રચાઈ. ત્યારે આ ગેતી દુનિયામાં હોશંગ પાદશાહના વખતમાં આતશ કેમ પેદા થયા ” તે આ કેતાબને પાને ૧૧૮ મે વાંચી ગયા તેમ છે.

આતશને અહુરમજ્દનો દીકરો કહેવામાં ધણા ભેદ સમાયેલા છે. શરૂઆતમાં ઉપલો દાખલો વાંચ્યો તેમ કુદરતથી તેની ઉત્પત્તિ થઈ. આતશ એ અહુરમજ્દની રોશ્નીનો અંશ છે. આ દુનિયાનો આધાર મોટે ભાગે ગરમી ઉપર છે. ગરમીની ઘેર હાજરી થઈ કે નાશ થયો. ઇનશાનમાં જે જીવ છે તેને જઈ ભાષામાં ઉસતાન કહેલો છે. એ ઉસતાન ગરમીને લીધે છે. જે ગરમી નીકળી ગઈ કે ઉસતાન યાને જીવ નીકળી જાય છે. આપણા જીસમની ચીજોમાં ધણીજ નુરમંદ ચીજ તે આતશ યાને ગરમી છે. હોંદુઓનાં પુસ્તકો ‘ઝુનેદ’ અને ‘અથર્વેદ’ માં પણ આતશ માટે ધણુંખડું લખાણ આપણા ધર્મને મળતુંજ આવે છે. તેમાં આતશને પ્રીતિપૂર્વક વહાલા યજમાન તરીકે બોલાવામાં આવે છે.

૧ આ પાંચ લાઈનનો ખુલાસો મને અશોશક્તિ તરફથી મળેલો છે. વાંચી અશોશક્તિનું લખાણ, શરૂઆતમાં. (પ્રગટ કર્તા).

ઉપર જભાસ્પીના લખાણમાં પાંચ જાતનો આતશ વાંચી ગયા તે માટે આજની વિદ્યા પ્રમાણે તેનો અર્થ તપાસીએ. આતશ એરેજેસવંગએનો ધાતુ એરેજ એટલે યુલ્હદ થવું. એટલે ઘણો ફાયદો દેનાર. યુનહેલેશ બાબ ૧૭માં આ માટે લખે છે, કે આ આતશ અહુરમજ્દ આગળ મીનોઆત-મીનોના તબક્કામાં રોશન રહે છે. એનું મથક આતશ એહેરામમાં છે. જસ-પરદમ કેતાબ બાબ ૧૧માં લખે છે કે સરોશ યજ્ઞ આ આતશનો મદદ-ગાર છે. યુનહેલેશમાં આ આતશને પૃથ્વી, પહાડો, અહુરમજ્દની પેદાયશ, બળતો પહાડ, અને ભીતરની ગરમી સાથે સરખાવે છે.

૨. આતશ વોહુકેરીઆન એનો ધાતુ ફી એટલે પ્રિતી કરવી, યાને લોહીને ઘણો ખારો. પેહેલવીમાં એનો અર્થ ‘સારી રીતે ફેલાઈ જનાર’ એવો છે. માણસ અને જાતવરોના દીલમાં આ આતશનો અંશ છે. હાલની વિદ્યા પ્રમાણે પ્રાણીઓના દીલની ગરમી આ આતશ ગણાય છે. જસપરદમ કેતાબમાં કહે છે કે આ આતશનું કામ ખોરાક પચાવવાનું છે. તેમજ તનને આરામ અને આંખને તેજ આપે છે.

૩. આતશ ઉરવાજેસ્ત. ઉરવાજ એટલે વધારવું. એનો અર્થ જાડ-પાનને જીવાડનાર, વધારનાર, ખીલવનાર, એવો છે. યુનહેલેશ અને જસ-પરદમ કેતાબ મુજબ જાડપાનની એ ગરમી છે. તેથીજ જાડપાનને પાણીનો ખોરાક નેઇએ છે. આ આતશનું કામ જાડપાનનાં ખીજમાં અને જમીનની ભીતરમાં દાખલ થઇ સાંનાં પાણીને ગરમ કરી દરેક જાતના રોપા ઉછેરવાનું છે. જો આ ગરમી જાડમાં નહીં હોય તો પાક સારો ઉતરે નહીં, જે જમીનમાં ઉરવાજેસ્ત આતશ યાને આ ગરમી નથી હોતી ત્યાં પાક સારો નથી થતો.

૪. આતશ વાજેસ્ત. ફારસી ભાષામાં વજ્ઞન એટલે જલદી જવું થાય છે. યુનહેલેશ તેમજ જસપરદમ આ બન્ને ફારસી કેતાબોમાં લખ્યા મુજબ “ આ વિજ્ઞાન શક્તિ અને વાદળોમાંનો આતશ છે. આ આતશ હવા સાફ કરે છે. ” હવે આજની વીદ્યા પણ આપણને શીખવે છે, કે હવામાં વીજળીનાં તોફાનો થવા પછી હવા સુધરે છે. વિજ્ઞાની પડવા પછી હવામાંની ઓક્સિજન ગેસ સંકોચાય છે. જેને ઓઝોન ગેસ કહે છે. ઓઝોન ગેસ હવામાંથી કોહોવાત અને ખરાબ વાસ દૂર કરે છે નથી હવા પાવ ( સાફ ) થાય છે.

૫. આતશ રપેનેસ્ત એનો અર્થ વરધી કરનાર થાય છે. યુનહેલેશ અને જસપરદમ કેતાબ પ્રમાણે રપેનેસ્ત આતશ આ પૃથિવર રોજ આપણી નજરે પડતો આતશ છે. જેપર આપણે રોજ

ખાનું પકાવીને જમીએ છીએ. આ આતશનો મોરાક કાઢી ને-  
ઈએ છે. ધર્મી જરતોશ્તીઓ સુખડ ખુશખો આ આતશ પર મેલીને  
મોરાક આહે છે. અને એકબાઈ સવાબનો હંખેરો પણ થાય છે. આ  
આતશ નજરે પડતું રૂપ છે અને દરેક જરતોશ્તીઓના ઘરમાં જીવતો  
જગતો ફરેસ્તો છે. જેમ પોતાનું કોઈ સકર્મી વડીલ પોતાના ઘરમાં હોય  
અને સારી સારી સલાહ આપે તેમ ચાલવાથી તેના હાથ હેડળનાઓ સુખી  
થાય છે. તેમ પવિત્રાધીજ આતશની જળવણી કરવાથી તે ખુદરતના  
નુરી કેબલા મારફતે તે પેદાના કરનારની યાદ આતશ સામે બંદગી કરનાર  
ઇનશાનને વધુ રહે છે. અને આ શરજ ગુજરી થવાથી તેમજ ચોકસ ચીજ  
આતશપર ધ્યાન લગાડી (અથવા કોઈખી નુરી કેબલા સામું) સ્થિર મનથી  
બંદગી કરવાથી એક ચીતે કરેલી બંદગી રજવંત નીવડે છે. અને બજુનારને  
પોતાનેજ આયદે ફાયદો છે યાને પદનાર પર ખુદરતની મેહરબાની વધારે ઉતરે  
છે. તેમજ આસપાસનાંઓને સાઈ આકરપણ થાય છે તેથી એાર વધુ સવાબનો  
ઉમેરો થાય છે. આપણે આતશ નીઆએશમાં બણીએ છીએ કે આતશ દાદગાં,  
આતશ આદરાન, આતશ બેહેરામ યાને આતશ દાદગાં તે ધરના આ-  
તશ=રૈયત, આતશ આદરાન, મોહોલાના આતશ=વજર, આતશ બેહે-  
રામ, શેહેરના આતશ=પાદશાહ. યાને આતશ બેહેરામના આતશને વધારે  
\* બજુતરથી યાદ કરેલા હોવાથી સરોશ ચજદ અને બેહેરામ ચજદ સાથે  
મોટા તાલુકો રાખવાથી પાદશાહનો ખેતાબ છે, અને આદરાયન તેના વજર  
તરીકે દુનિયાનો કારોબાર ચલાવાનો છે તેથી આતશ બેહેરામમાં ખાસ આ-  
દરીઆન સાથેજ હોય છે. અને પાદશાહને તામે વજર છે. આદરીઆન  
શેહેર શેહેર અને ગામે ગામ છે. દરેક ધરના આતશ તે આતશ-દાદગાં છે  
યાને રૈયત ગણાય છે. વળી આતશ નીઆએશમાં ખીજ આતશો જેવા કે-  
મીનોકરકો, આદર ગુશઅસપ, આદર ખોરદાદ, આદર ખુરજીન  
મેહેર, આદર ફરોબા.

**મીનો કરકો**—આ આતશ તે આપણી ‘અંતમસફીયર’ માં છે  
જે આપણે આગળ વાંચી ગયા કે પાંચ તત્વોથી પૃથ્વીનું બંધારણ થયું  
વિગેરે. તેને આ આતશ સાથે સરખાવેલો છે. ઇનશાન માટે કહે છે કે તેના  
જીવનું બિંદુ પાંચ અનાસરો (તત્વો)નું બનેલું છે અને આખર ન્યાંધી  
હસ્તી-તેમાંજ તે બળી જનાર છે તેમ આ આતશ મીનોકરકો માટે પણ  
કહે છે કે આતશોનો શરોખ યાને જોત મીનો-કરકો સાથે મળે છે. જે

\* આતશ બેહેરામ પરથવાનું લખાણ વાંચો.

ક્રોધ દીનને કાયદે આતશની પુરી જળવણી કરે તેના રવાનને છેવટે સારો રસ્તો મળે છે. જે આતશમાંની જોત કમ થાય છે તે મીનો કરકોમાં મળે છે તેથીજ આતશ નીઆએશમાં મોટા માન સાથે યાદ કરેલો છે. સર્વે આતશોનો સરદાર મીનો કરકો છે. અહુરમજ્દના તુરનો અંશ આ આતશમાં છે.

**આદર શુશ-અરુપ**—આ આતશ માટે લખાણ મળે છે કે ક્યાંની શાહ કએખુશરો યુતપરસ્તી તોડવા **દેજ બેહેમન** જીતવા ગયો હતો ત્યારે તેના ઘોડાના કાન પર આ આતશ પડ્યો તેથી શુશઅરુપ નામ રાખ્યું અને આ આતશની જગ્યા યુનદેહેશ મુજબ ચેસ્તવર હતી. આ પાદશાહ પેહેલવાનો, સીપાઈઓ પર મવહકલ ગણેલો છે. **દેજ બેહેમન** જીત્યા પછી કએખુશરોએ એ આતશને સ્થાપ્યો હતો. વીજનો આતશ પણ એને કહે છે.

**આદર ખોરદાદ**—આ આતશને માટે શાહનામાંમાં લખાણ મળે છે, કે અરદેશીર બાબેકાનના મમાવા બાબકે સ્વપ્નામાં આદર ખોરદાદને જોયો હતો. વળી જરતોસ્ત બેહેરામ પોતાના જરતોસ્ત નામાંમાં લખે છે કે આ આતશ આપની દીનની ગવાહી આપવા શાહ ગોશતારુપની દરબારમાં એક ફરેસ્તા તરીકે આવ્યો હતો. અંશે શક્તિ તરફથી લખાણ મળે છે તમાં કહે છે કે શરૂઆતની દુનિયામાં ‘મે મીનો’ વચ્ચે તફરાર થતાં આતશ પ્રગટ થયો તેમાં સ્પેન્તમીનો તરફથી જે આતશ થયો તે આતશ ખોરદાદ કહેવાયો છે. અને તેમાંથી આતશ નેરોશંગની પણ ઉત્પત્તિ છે, નેરોશંગ આતશ એક યજ્ઞ તરીકે પણ ગણાય છે અને ખુદરતના કાસદ તરીકે કામ કરે છે. હવા રૂપે આ શક્તિઓ કામ કરે છે, અને પવિત્રાઈથી ચાલનાર ઇનશાનોના અવેશમાં ( યાને શરીરમાં પવિત્ર શક્તિનો વાસો થવો, ધ્યાન થવું, વસતું વિગેરે ) થાય છે અને સાફ ધ્યાન રહે છે. જેથી દુનિયામાં સારાં કામો કરી તે ઇનશાન નામના મેળવે છે.

૧ વાચો આ કેતાબમાં ગોશ યજ્ઞની સેફત ફરેસ્તાઓના લખાણમાં.

૨ ચેસ્તવરને આપણા દસ્તુરો ગુફા સમજેલા છે પણ તેમ નથી એ એક સરોવરનું નામ છે જમાસ્પીમાં લખે છે કે કએખુશર પાદશાહ ગુફા હયાત છે અને બંદગી કરે છે વિગેરે. ત્યારે ‘નાસેખ-હત-તવારીખ’માં લખે છે કે “કએખુશર પાદશાહ આ ફાની જહાંનથી ગુજરી ગયો ત્યાં સુધી નેહાવંદ નામના પાંદાડપર ગોફે-નશીન થઈ ચળહાની બંદગીમાં મરાગુલ રહ્યો હતો. ઉપલે ચેસ્ત નામનો સરોવર આદર બાઈજનમાં આવેલો છે તેને હાલમાં Lake Urumiyah સાથે સરખાવામાં આવ્યો છે. કએખુશર પાદશાહ માટેના જમાસ્પીના લખાણ માટે અનુમાન થાય છે કે કહાચ જમાસ્પી લખાઈત્યાં સુધી કએખુશર પાદશાહ હયાત રહ્યો હોય, અને ત્યારબાદ ગુજરી ગયા હોય. ( પ્રગટ કરો ).

૩. જરતોસ્ત નામાંનો અનાવનાર,



**આદર ફરોબા**—શાહ જમશેદ પેહેલાં 'આકસસ નદીના કીનારા પર 'ખારજમ' નામના મુલકમાં 'ગદમન હોમંદ' નામના પાહાડ પર સ્થાપ્યો હતો. જમશેદ પાદશાહના મરણ પછી આ આતશને જોહાડ પાદશાહના હાથમાં જતો બચાવ્યો હતો. ત્યારબાદ ગુશતાસ્પશાહના રાજ્ય અમલમાં શાહ ગુસ્તાસ્પે એ આતશને 'ખારજમ' માંથી ઉચકીને 'કામુલસ્થાનમાં રોશન નામના પાહાડ પર સ્થાપ્યો હતો, શાહ ગુશતાસ્પના ખેટા પેશોતને આ આતશની જળવણી કરી અને આતશ ફરોબા અને આતશ ગુશસ્પની મદદથી મૂર્તિ પુનનો નાશ કર્યો. આ આતશ અયોરનાન ટોલા પર મવક્કલ છે. યુનદેહશ કેતાબ લખાઇ ત્યાં સુધી આ આતશ મોજુદ હતો.

**આદર ખુરજન મેહેર**—શાહ ગુસ્તાસ્પે આ આતશને ખોરાસાનમાં આવેલા 'રએવંદ' પહાડ ઉપર તખ્તનશીન કર્યો હતો, કે જે પહાડ પુસ્તેવીસ્તાસ્પાન નામના પહાડનો એક ભાગ છે. હજરત જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને દીન કબુલ કરાવી ત્યારે આ આતશ મોજેજ તરીકે પાસે રાખ્યો હતો. દુનિયાના ખેડુત અને ખુરજગરો પર આ આતશ મવક્કલ છે. યુનદેહશ કેતાબમાં અને ફારસી રેવાયતોમાં એવું લખે છે કે અશો જરતોસ્ત સાહેબ આ આતશ દાદારની દરગાહથી લાવ્યા હતા અને સુખડ કાથી વગર તે હમેશાં રોશન રહેતો હતો અને કોઇ પણ ચીજથી યુગ્મતો નહતો વિગેરે. મેહેમન યસ્ત બાબ ૩ જે ૨૬રો ચાલીસમો છે તેમાં પણ લખાયું છે કે, "વરૂનો જમાનો જશે અને મેંદાનો આવશે; આદર ફરોબા, આદર ગુશસ્પ, આદર ખુરજન મેહેર, પાછા પોતાની જગ્યાએ તખ્તનશીન થશે. અને તે આતશો પર સુખડ, કાથી, તથા ખુશબો કાયદાસર સુકાશે. અને ગનામીનો, દેવો તથા બદખુનીઆદનાવો સાથે ગાબરો થશે, તથા મેહોશ બનશે."

અવસ્તાનાં તેમજ પેહેલવીનાં લખાણો આતશ માટે મળે છે તેમ ખીજ પથો અને ધર્મો જેવા કે યુનાની, રૂમી, બલગેરીઅન, ગ્રીસ, તાતાર, ચાહુદી, મુસા પેગમ્બર, સુલેમાન, હીબ્રુઓ, ખ્રિસ્તિઓ, હિંદુઓ, માહમેદનો વિગેરે \* સર્વેમાં આતશની યુલ્દીનાં લખાણો જળબળ મળે છે. આપણે હાલ આતશ-મેહેરામ, આતશ-આદરાંન, આતશ-દાદગાં કહીએ

૧. The River oxus. ૨. જુઓ યુનદેહશ વસ્ત. બાબ ૧૭.

૩. આ લખાણ માટે ચક છે. દાદારની દરગાહથી લાવ્યા એમ ન હોય પણ જરતોસ્ત સાહેબની દીન કબુલ કરાવવા આદર ખોરાદાદ આવ્યા હતા તેથી આ મોજેજે ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારમાં બન્યો હોય.

\* સમજું લેતાં પુસ્તકનું કંઈ પણ થાય છે તેથી 'કંઈકમાં લીધું' છે. (અચૂટ હતો.)

છીએ. પણ અસલ વખતમાં આતશ-ગાહ, આતશ-કહેલ, આતશ-ખાનહ, કરી કહેતા હતા. આતશ-બેહેરામ એનો ખરો ઉચ્ચાર ‘આતશ-બેહેરે-આમ’ એનો અર્થ:—આતશ=અગ્નિ તત્વ, પ્રકાશીત કરો, બેહેરે=મુરાદ, આમ=ખલકત. ‘આતશ બેહેરે આમ’નો સામટો અર્થ “જગતની હુમકોમની પ્રભાની મુરાદ બર લાવનાર અગ્નિનો પ્રકાશિત કરો” થાય છે. ઉપલા બોલોપરથી આપણે હાલ આતશ બેહેરામ કહીએ છીએ.

**આતશ-બેહેરામ** શબ્દ અસલ ધરિાનમાં વપરાતો નહિ હતો પણ પારસીઓનું બહાલું વતન ધરિાન દેશમાં પારસીઓનો છેલ્લો પાદશાહ યજ્ઞદેઝરદ શહેરીઆર ઇ. સ. ૬૩૨ માં ૧૫ વર્ષની વયે ગાદીનશીન થયો. આ વેળા આરખોનું બળ વધી ગયું હતું. અને જ્યાં ત્યાં તેઓનીજ કતેલ હતી. યજ્ઞદેઝરદ શહેરીઆર પોતે રાંક અને નરમ હતો. તેવી વેળાએ ધરાનનો બગડેલો મામલો જોઈ ખલીફ ઓસમાને પ્રયત્ન લડાઈ કરી, પણ ઇ. સ. ૬૩૮ માં પુલની લડાઈમાં આરખો હારી નાશી ગયા. તે પછી હીરાની લડાઈમાં પણ તેઓની હાર થઈ. આથી તેઓએ લુટફાટ ચલાવી. અને પહેલવેહેલું બગદાદ શહેર લૂટ્યું. ઇ. સ. ૬૪૦ માં કેદેસીઆની લડાઈમાં ધરિાનીઓનો વડો સરદાર રૂસ્તમ ઇબ્ન ફરોખજદ માર્યો ગયો. જેથી ધરિાનીઓની તદ્દન હાર થઈ. અને ફરફરે કાવાની નામનો રાજાનો જુદો ફરમાનોએ કટકા ખુકલા કર્યો. સારખાદ ખીજી લડાઈ નેહાવંદ તરફ થઈ તેમાં આરખો જીત્યા અને યજ્ઞદેઝરદ શહેરીઆર પાદશાહ હારીને નાઠો અને મર્વમાં બસાયો.

**મર્વ શહેરમાં** એક લોટ દળનારને ત્યાં યજ્ઞદેઝરદ છુપાયો હતો. તે લોટ દળનારે પૈસાના લોભે દગો કરી ઇ. સ. ૬૫૨માં યજ્ઞદેઝરદ શહેરીઆરને મારી નાંખ્યો. આ મુજબ યજ્ઞદેઝરદના મોત સાથેજ ધરાનની જરતોસ્તી શેહેનશાહનની આખેરી આવી. કે જે પછી ધરાનમાં કદી પણ આજદીન સુધી જરતોસ્તી શેહેનશાહત પાછી થઈ નહિ. તે વખતે આખું ધરાન શહેર ઝનુની જંગલી

૧. ધરાનના રાજ્યમાં આ ત્રિજે યજ્ઞદેઝરદ પાદશાહ થયો હતો, તે પારસીઓનો છેલ્લો પાદશાહ બહુાય છે. એના પછી કોઈની પારસી પાદશાહ થયો નથી પણ ઇ. સ. ૧૮૪૨ માં પેહેલા સર જમશેદજી જીજીભાઈ બાટલીવાળાં પોતે ભત્તી રાંબ વેડી ધંધામાંથી નાણું મેળવી ધર્મ કરી નામદાર સરકાર તરફથી નેદીવામાં પેહેલાજ સર નાઈલ ઓરિએન્ટ થયા.

૨. ગાલીઆની જુદો, આ જુદો મટિ ફેદુન પાદશાહના લખાણમાં વાંચી મળ્યા. આ જુદો લડાઈમાં કાઢતા હતા અને ધરાનીઓ તેથી ફતેહ મેળવતા હતા એવું શાહનામામાં લખાયું છે.

આરખોને હાથે ઉગડ થયુ અને જરતોસ્તીઓનુ રાજ્ય તેઓએ નાબુદ કર્યું. રાજ્ય ગયું તેથી તે જરતોસ્તી કોમ પર પણ જુલમ ગુજરવા માંડ્યો. જેથી આરખોની જાસ્તીને લીધે જરતોસ્તીઓ ધરિન દેશ તજી કસ્તીમાં સ્વાર થઇ હિંદુસ્થાન આવવા દરિયા માર્ગે નીકળ્યા, ત્યારે તે કમનશીઓને તેઓના વખતે ચારી નહીં આપવાથી દરિયાએ પણ તુફાનના વમલમાં લઇ ખડુ હેરાન કર્યા, અને તમામ કોમ કુખી જઈ કના યામ એવી સ્થિતિમાં આવી પડી તેથી વહાણો (કીસ્તી) પરનાં તમામ આયોરનાનો (મોખેદો) અને બુજર્ગોએ એક નેયત (આરાધના) કરી કે “ જો તેઓને આ મુશ્કેલીના વખતમાં બેહેરામ યજ્ઞ કરેસ્તો મદદ કરે તો હિંદુસ્થાનની જમીનપર સહી સલામત ઉતરતાંજ પાક બેહેરામ યજ્ઞની યાદમાં એક આતશ—બેહેરામ બાંધીશું” આ નેયત ફળી અને તેમનુ ચાલવું ખર આવ્યું. તેઓ સહી સલામત સંજાણુ જઈ પુગા. સંજાણુમાં તેઓ કરી કામ પડ્યા પછી પોતે કરેલી માનતા પુરી કરવાની તેઓને ઇચ્છા થઇ. અને બંદગી તેમજ ક્રિયાકામ માટે તેઓને આતશ ખાનાની જરૂર જણાઈ. જેથી તેઓએ, પેલા કરેસ્તા બેહેરામ યજ્ઞની યાદમાં તેના નામપરથી આતશ—બેહેરામ પરકવાનું ઠેરવ્યું. ત્યારબાદ તેઓ સંજાણુના તે વખતના રાજા નામે ‘ જાદીરાણા ’ પાસેથી પરવાનગી લઈ, ખોરાસાનથી પોતાની સાથે લાવેલા આલાતો ( યજ્ઞશને, વંદીદાદ, બાજધરણું, વિગેરે ચોજદાયરેગરીનાં મોખેદોનાં કામમાં આવતાં ક્રિયા કામના વાસણો )થી તૈયાર કરીને એક જુદી ધમારત બાંધી. અને આ ‘ આતશ—બેહેરામ ’ સંવત ૭૭૭ ના માસ અસાડ વદી નવને દિવસે તખ્તનશીન કર્યા. (હમણા સંવત ૧૯૬૯ ચાલે છે. એટલે ૧૯૬૯ માંથી ૭૭૭ બાદ જતાં બાકી ૧૧૯૨ રહે ત્યારે ૧૧૯૨ વર્ષો થયાં સંજાણુમાં આતશ બેહેરામ પરકયા છે. ) આ આતશ—બેહેરામ માટે એવી કથા ચાલે છે કે પ્રથમ આતશ બેહેરામ સ્થાપન કર્યા તે વેળા વીજળીનો આતશ મેળવવા માટે વડા દસ્તુર પોતાની કોમને પોતાની સાથે લઈ ખુલ્લાં ચોગાન મેદાનમાં ( જંગલમાં ) ગયા. અને પથ્થરની એક મોટી શીલાપર સુખડને સુકકું અને ચાર મુખ્ય

■ હાલ બી. બી આઈ રેલવેમાં મુખ્યથી ઉદવાડા તરફ જતાં આ ‘સંજાણુ’ જામન સ્ટેશન આવે છે. ધર્મી જરતોસ્તીઓને આ ટ્રેનમાં મુસાફરી કરતાં દર-મીઆનમાં આ સંજાણુ સ્ટેશન આવતાં તેઓના મનમાં ફરી એકવાર આગલી યાદ થાય છે કે આજે તો તેઓ હસી ખુશીથી મુસાફરી કરે છે પણ ધરાનથી બીચારા નાંકેલાઓ પેહેલા અહીંજ આવી મુકામ કર્યો હતો. ( પ્રગટ કર્તા )

૧ ઉત્તર, દક્ષિણ, પૂર્વ, પશ્ચિમ, ચાર મુખ્ય દિશાઓ છે.

દિશાએ ચાર અતી પરહેઝગાર મોખેદોને ભણુતર ભણુવા ઉભા રાખ્યા, અને ખુલ્લું અવાજે માથવાણી પઢવા લાગ્યા. દશતુરે આકાશ તરફ જોઈ ગેખી શક્તિવાળા કલામો પઢયા કે એક વીજળી તુરત તે સુખડ પર પડી, આતશ રોશન થયો. આજે સેંકડો વર્ષો થયાં આ આતશ હાલ ઉદવાડા ગામમાં ધર્મનસાહ આતશ-બેહેરામને નામે છે. આ આતશ બેહેરામની શાલગરી રોજ ૯ મો આદર, માહ ૯ મો આદરને દિવસે પડે છે. કહે છે કે ચન્દેઝરદી શહેનશાહી સને ૯૦ માં આદર મહીનો ને આદર રોજે દશતુર નેમાસંગ ધવલે આ આતશબેહેરામ સાહેબને પેહેલા પરકયા હતા. જે હાલ ઉદવાડા ગામમાં મોજુદ છે. આજે ચન્દેઝરદી સને ૧૨૮૨ માં આ આતશ-બેહેરામને લગભગ ૧૧૯૨ વર્ષો પુરાં થયાં છે. ચન્દેઝરદી આ ચાલુ સાલ ૧૨૮૨ માં આદર મહીનો ને આદર રોજે ઉદવાડાના ધર્મનસાહ આતશને ૧૧૯૩ મુ વર્ષે શરૂ થશે.

**પ્રથમ આતશ-બેહેરામ સ્થાપન કરતી** વેળા જુદી જુદી જાતના ચઢ ઉતરની પંકતીનાં આતશ લઈ તેને પાવન કરી બાલાતર સ્થિતિમાં લાવવામાં આવે છે, તેમાં જુદા જુદા ધંધાદારીઓ હસ્તકથી વપરાતા આતશ મધ્યેનાં લાવવામાં આવે છે, અને તે આતશોને જુદા જુદા રાખી એક સુરાખદાર ચમચની મારફતે તેઓનો અર્ક ઘટતી ક્રિયાથી કાઢી એક કરવામાં આવે છે, પછી ગમે તેવા દરજ્જાનો અથવા ગમે તેવી હાલતનાં માણસોને ત્યાંના તે આતશ હોય તોપણ જ્યારે ઘટતી ક્રિયા તથા ભણુતર કરીને તેઓનાં ખાલેશ નુરનો અર્ક એક બીજાની સાથે બેળી નાખવામાં આવે છે, એટલે તે સઘળા એકજ દરજ્જાનાં આતશ થઈ જાય છે, અને પાદશાહી આતશમાં કે બોહારના આતશમાં, કે ફકીરના આતશમાં કશો ફરક રહેતો નથી.

**આતશ-બેહેરામ સ્થાપતી વખતે** સર્વે વર્ણનાં આતશ લેવામાં આવે છે જેવાકે નસાનાં-આતશ, જ્યાં ઈંટ ચુનો પાકે છે ત્યાંના, ફેરીનાં અને કુંભારને ત્યાંનાં મિશ્રીત ધાતુની ભટ્ટીનાં, લોહું ઝોટવાની ભટ્ટીનાં, સુતુ ગાળવાની, જસતના કારખાનાનાં મિશ્રીત ધાતુનાં વાસણ બનાવવાની ભટ્ટીનાં, બકીયારાને ત્યાંનાં ચેહેનાં આતશ, ભરવાડ તથા વણજારાને ત્યાંનાં, લસ્કરી જાવણીનાં, કલાધની ભટ્ટીનાં, હાકેમનાં, મડદુ બાળવાનાં આતશ, વીગેરે વીગેરે પેવન કરી કેમલામાં મુકવામાં આવે છે.

૧ ફેરેશાસ્ત્ર નામમાં પણ એવો ફાખલો બતાવે છે કે એક શહેરમાં પેહેલવાંન ફેરેશાસ્ત્ર ગયા ત્યાં પાણી નહોતું. ત્યાંના લોકો એકઠા થઈ મેદાનમાં વાસણ લઈને બેઠા અને વડો ધર્મગુરૂ ભણે કે વરસાદ કમોસમે પડે અને ફેરેશ આઠ દિવસનું પાણી જામી લે. આઠ દિવસે અલાસ થાય ને વળી પાછા પાણી બરીલેવા બચ.

૧ઐ આતશો મેળવવાની રીત એવી છે કે પેઢેલાં દશતુર અથવા મોખેદ આતશો એકઠા કરે છે, તે દરેક ઠેકાણેથી તેઓ કંઈ આતશ લેતા નથી. પણ દરેક આતશ મેળવવા માટે રૂનો એક ગોળો સળગાવી તે પવિત્ર આતશ બનાવે છે. એ પ્રમાણે પેઢેલામાંથી મેળવેલા આતશમાંથી તે બીજાને આતશ સાવચેતીથી સળગાવે છે, અને તેની જોતથી ત્રીજા, વળી ત્રીજાની જોતથી ચોથો, એવી રીતે પેવન કરે છે. કોઈ વખતે નવ ચા કોઈ વખતે ૨૦) જોતથી એ આતશ મેળવે છે, તે એટલે સુધી કે મુળ આતશને હલકા ઉપયોગમાં લીધા હોય તો તે અસ્વચ્છ ભાગ પાક યર્ધ ફક્ત સર્વેથી પવિત્ર ભાગ રહે છે ત્યાં સુધી ઉપર જણાવ્યા મુજબ નવી જોતો મોખેદ બનાવતો જાય છે. એટલી ક્રિયા કર્યાબાદ આતશ બાલાતર સ્થિતિમાં આવે છે, પછી તેમાં વીજળીનો આતશ મેલી વધુ પવિત્ર કરે છે. હાલ દુનિયામાં ઝોઝામાં ઝોઝી વસ્તી જરતોસ્ત્રીઓની છે, ચાને જરતોસ્ત્રી કોમ ઘણીજ નાની છે તેઓમાં હિન્દુસ્તાનમાં આઠ અને ઇરાનમાં બે મળી દશ આતશ-બેહેરામો છે. મુંબઈનાં અને બહાર ગામનાં આઠ આતશ-બેહેરામોની ટીપ.

### આતશ બેહેરામ સાહેબ પરચ્યા તે નીચે મુજબ.

દેશ	માહા	સનેચઝ ઠેકરદી.	બંધાવનાર ઘણી.	ટોલો	ઠેકાણું.
૯	૯	૯૦	દશતુર મેરીઓ સંગ ધવલ	શેહનશાહી	ઉદવાડા.
૧૭	૨	૧૧૩૫	પુરશેદજી ટેમ્બલજી દેશાઈ	શેહનશાહી	નવસારી
૧૭	૧	૧૧૫૩	દાદાભાઈ નસરવાનજી દાદીશેઠ	કદીમ	મુબાઈ બાહારકેટ.
૧૭	૨	૧૧૮૩	દાદાભાઈ નવરોજી મોદી	શેહનશાહી	સુરત
૩	૪	૧૧૮૩	પેસ્તનજી કાલાભાઈ વઝીલ	કદીમ	સુરત
૧૭	૨	૧૨૦૦	હોરમજી બમનજી વાહાડીઆ	શેહનશાહી	મું ચર્નીવાડી
૧૭	૪	૧૨૧૫	કાવસજી બહેરામજી બનાજી	કદીમ	મું કરેલવાડી
૩	૨	૧૨૬૭	અનગુબમનનાં	શેહનશાહી	મું ઘોખીતલાવ.

ઇરાનમાં બે આતશ-બેહેરામોમાંનું એક કેરમાનમાં છે અને એક યઝ્દમાં છે, અસલ એ આતશખાનું સાસાનીયાન બાદશાહોના વખતનું છે. ઇસ્ત્રી સને ૬૫૨ માં આરબોએ ઇરાન તાબે કર્યા પછી આરબોના દોર ઇરાનમાં ચાલુ થવાથી તેમનાં જુલમથી નાશી યઝ્દ શહેર તજ્યું, અને અધડા નામના ગામડાના ' શેકફતેહચઝદ ' નામના એક યુધ્ધ પહાડપર લઈ જવામાં આવ્યા, ત્યાં ૩૦ વર્ષ સુધી રાખ્યા પછી સુલ્હે પથરાતાં પાછા યઝ્દ જઈ સ્થાપન કર્યા. આતશ બહેરામ પરચ્યાં ૧૬ જાતના આતશોને સામેલ કરવામાં આવે છે. વળી પાદશાહના ઘરનો આતશ તેમજ ફકીરના ઘરનો

૧ આ બીનાં મારી મોડી બોદરેહ અવસ્તા કેતાબમાં આવી ચઢ છે. (અમદ કર્તી)

આતશ પણુ લેવામ છે. એટલે સર્વ કોઇએ આતશબહેરામ મકાનને સેન્ટો કરવો વાળ્યો છે. ધરિનથી સંજળ આવી તે વખતને માટેની વધુ ખર્ચ એવી મળે છે કે સંજળના 'જાદીરાણા' તેના વંશના તાબામાં ધરિનીઓ ધણાં વર્ષો રહ્યા ત્યાર બાદ ઇસ્વીસન ૧૪૬૯ માં મહમદ બેગડાએ ચઢાઈ કરી સંજળનું રાજ લીધું, ત્યાર પછી જરતોસ્તીઓ ઉપર જુલમ ગુજરવા લાગ્યો. આ જુલમથી જરતોસ્તીઓ આતશ બેહેરામ (આતશ) ને લઈને બાહારોડના પહાડોની ખીણમાં ૧૨ વર્ષ જઈ રહ્યા. ત્યારબાદ વાંસદાના જંગલમાં જઈને ૧૪ વર્ષ રહ્યા. તે વખતમાં નવસારીમાં ચાંગાઆશા નામનાં એક તવંગર બેહેરાને મદદ કરી નવસારીમાં ઇસ્વીસન ૧૪૬૫ ની સાલમાં લાવી પાછા સ્થાપન કર્યા. આ આતશબેહેરામ ઇસ્વીસન ૧૭૩૨ સુધી નવસારીમાં જ હતા. પણ ઇસ્વીસન ૧૭૩૨ માં પીડારાઓએ જુલમ ગુજરવા માંડ્યો, તેથી મોબેદો તેજ સાલમાં રાતોરાત (આતશને) સુરત લઈ ગયા. અને ઇસ્વીસન ૧૭૩૩માં સુરતથી પાછા નવસારી લાવ્યા. આ પછી સંજળા મોબેદોને અને નવસારીના મોબેદોને હકનો વંધો ઉઠ્યો, તે વાંધાનો ધનસાહ સોનગઢ ગાયકવાડની દરબારમાં થયો. આ ધનસાહ સંજળા મોબેદોની તરફ ચાને લાભમાં ઉતર્યો. અને ગાયકવાડે આતશ ચકી પરવાનો આપ્યો જેથી આ આતશ બહેરામને તા. ૧લી અક્ટોબર ૧૭૫૧ના દીને નવસારીથી વલસાડ લઈ ગયા. ત્યાર પછી સર્વ મોબેદોએ અને અનજુમને એકમત થઈ દામાજરાવ ગાયકવાડ પાસેથી પરવાનો લઈ તા. ૨૮મી અક્ટોબર ૧૭૫૨ના રોજ વલસાડથી ઉદવાડે લઈ ગયા. જે હાલ પણ ઉદવાડામાં ધરાનશાહને નામે કાયમ છે. ઇસ્વીસનની ૧૮મી સદીમાં બાઈ મારલાંબાઈ જહાંગીર વાડીઆએ ઉદવાડામાં આતશબેહેરામનું મકાન લાખોને ખર્ચે બંધાવી આપ્યું, જે હાલ ઉદવાડા ગામમાં મોજુદ છે. ઉદવાડાના આતશ બહેરામને સૌથી મોડું માન છે અને આ આતશમાં ખુદરતી વીજળીનો આતશ છે. ત્યાર પછીથી હાંદ્રસ્થાનમાં ખીજ સાત આતશ બેહેરામ બંધાયાં જે માટે ઉપર લખાણ વાંચી ગયા.

ભણતરમાં ભણીએ છીએ કે આતશ (ફ્લાન) આદરફરો. તે આદર ફરો આતશ ધનિશાનોનાં શરીરમાં જે ડહાપણનું આર્થું વધતું પ્રમાણ છે તેને કહે છે. આમાં પણ ચાર ભેદ છે. જેવા કે—આદર-ફરો, નેચો, દારો, ખાસેહ. જે સામગ્રી રીતે આદરફરો કહેવાય છે. ધનિશાનની ચાલુ સ્થિતીમાં

૧ જ્યારે આતશ જેવા ધુરી કેળલા માટે પણ આ મુજબ બન્યું ત્યારે ઈન-સાબર નીતે તેમાં શું નવાઈ છે ?

તેની પવિત્રાર્ધ યાને ભીતરની ગરમી આતશહારાને મળતી છે. જેમ ધર્મનો વધુ અભ્યાસ કરે તેમ તે આતશ—નેચેને મળતી થાય. ને ત્યારબાદ જે વધારે ઉંડાણુ અભ્યાસ ધર્મનો કરે તો આતશ—ખોરહે સુધી પહોંચે. અને ત્યારબાદ આતશફેરાહ સંક્રિત બરોબર પહોંચી વળે. ( એટલી પવિત્રાર્ધ બેઠાએ અને નિયમ પળાય તોજ તેમ બની શકે ) ત્યારે સામા માણસના વિચારને તેના કલા વગર પુરત પામી જવાય અને જે તેમને તેમ વધુ અને વધુ પવિત્રાર્ધ પામે તો ધર્મશાસ્ત્રનો ભીતરનો અભાસ તેજેમય વધારે થાય. અને દુનિયાના અદીદ કારોબાર થઈ ગયા અને યેશે તેનું તે ધર્મશાસ્ત્રને પુરસ્તી ધ્યાન રહે. ત્યારે એમજ કહેવાય કે પુરસ્તનો આવેશ છે. આ પ્રમાણે અસલ વખતમાં વિદ્વાનો થઈ ગયા છે અને હજુ પણ ચાલુ જમાનામાં એવાં ગૌહરો છે. આતશની ખુબી જાણવા થકીજ આટલો લંબાણુ ખુબસો અગ્રે ઠાંચો છે કસબ કે ખુબી જાણવા વગર તારીફ કરી શકતાં નથી, અને તેથીજ દીન આધિનમાંથી ધ્યાન અને થકીન એમાં થયાં છે. આજકાલ જરતોસ્ત્રિયામાં આતશની જાળવણી બરોબર રખાતી નથી. અભાસ અમળ દુરવંદ મેળે છે જે દીનના ફરમાનથી ઉંચકું છે. વળી તેઓ ખતાવે છે કે દુરવંદને ત્યાં શું આતશ નથી કે? વિગેરે વિગેરે. પણ હુંકમાં કહેવાનું એજ કે આજળ એહેસ્તના વિષયમાં વાંચી ગયા તેમ એકથી અનેક જાંઘી ભોગવવાની છે. કોઈ જાંઘી બીજી કોમમાં પણ થઈ હશે, પણ તેથી એવું નથી સાબીત થતું કે સ્વધર્મ ફરમાન તોડી ચાલતું ! આ ચાલુ જાંઘીમાં જે ધર્મમાં જન્મ મળ્યો છે તે સ્વધર્મ ફરમાન પાળીને ચાલવાથી પોતાનેજ સાફ તેમજ શાયદો છે. નહીતર પોતાની કરણી આ તેમજ બીજી જાંઘી-ઓમાં પોતાનેજ ભોગવવાની છે. તેનું ફજ તે કરણી કરનારનેજ મળે છે.

હજુ આ ચાલુ વખતમાં આપણા ભોકોમાં સહવાર સાંજ લોખાં-નંતો ધ્રુપ કરવાનો આલ છે તેનો પણ અર્થ એજ સમજાય છે કે ધરબાર સાફ કરવાથી જલીચી દુર થાય છે અને ત્યારબાદ લોખાંનનો ધ્રુપ કરવાથી બદલવા દુર થઈને સ્વચ્છ હવા થાય છે અને તનદુસ્તીના બાબમાં ઘણો ફાયદો થાય છે. હવે ધારો કે અસલ વખતમાં જ્યારે ધર્મનો એતેકાદ ધરાવતલ હતા તેવા વખતમાં તેઓ બિચારાઓ પર કેટલા હિંદીશા પડતા હતા અને જુલ્મી રાજ્યોમાં ધર્મ નહિ પળાયાથી તેઓ ધર્મને ખાતર અસલ પોતાનું વહાણુ જાતન દેશ ધરિાન તજી હિંદુસ્તાન આવ્યા હતા. જ્યારે આજે સુધારાના રાજ્યમાં નર્મીતાથી રહેવાનું છે ત્યારે પારસીઓ ધર્મની ડુખાડુજ કેટલી કરે છે? અને દેખાદેખીનો સકાર બચરનો સુધારો આજેજ

જતાં અટવાય છે ત્યારે પરકોમનાં બહુતરો કરાવે છે. ત્યારે સ્તંભિ પાછરે પોતાનો સ્વધર્મનાં જે કંઈ ખરાં ફરમાનો પાળી શકતાં હોય તે પાળી શરૂ બનવે અને જોઈતું જ્યોતીષનું પ્રજ્વળ જ્ઞાન મેળવે તો તેઓને ઉપર ઉપરનો સુધારો બતાવી અડીબીડીએ અટકી બેસવાનું ન રહે અને નાહની વચ્ચી કુમળાં બેજાંમાં તેઓના માખાપો ધાર્મિક શિક્ષણ દેવાને અને ત્યારબાદ સ્કૂલની કેળવણી મળે તો બેશક ઘણું ફાયદો દેખે.

**આતશને હાગતો એક અગત્યનો ખુલાસો**—આ ચાલુ જમાનામાં હમણાં જ્યાં જોઈએ ત્યાં વીજળીથી ચાલતી ગાડીઓ અને એરોપ્લેન (હવામાં ઉડતું વહાણ) નીકળેલાં છે. હાલ રેલવે કંપનીમાં પણ થોડા વખતમાં વીજળીક બળથી ચલાવવાની યોજના થતી સાંભળીએ છીએ. ઘેરઘેર તેલના ચુલાઓ જોઈએ છીએ. (પ્રાથમિક સ્તર ઘણે ભાગે જોવામાં આવે છે) આતશ રાખવાની માથાકુટ અને ધુંમાડા વિગેરેના કંટાળા થકી લોકો તેલના ચુલા વાપરે છે પણ ‘જેતુ કામ તે તેજ કરે છે’ તે સુજ્ઞ આતશનું કામ તેલનો ચુલો સપુર્ણ કરી શકતો નથી. જેમ રેલવેમાં પણ વીજળીક બળથી ગાડી ચલાવવાની યોજના થઈ છે, વીજળીક ટ્રામવે નીકળી છે, મોટરો નીકળી છે, તેજ સુજ્ઞ હવે વીજળીક રોશની પણ જોવામાં આવે છે. ઘણેક ઘેર તેમજ ઝાંઝી-સોમાં પણ વીજળીના તારના સંદેશા, વીજળીની રોશની જોવામાં આવે છે. તે સુજ્ઞ હવે થોડા વખતમાં નવી શોધ થઈ ‘વીજળી બળથી ચાલે એવા ચુલા’ પણ નીકળશે ખરા ! જમારૂંની આગાહી છે કે “આખર હજારમાં વીજળીનો હુન્નર જાહેર થશે અને તે ઘણું ચાલશે” તે હાલ જોવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે સમગ્ર વીજળી ફરેક ઠેકાણે બનતાં હજી સદીઓનો વીલંબ જોઈએ. આજકાલ અને એકદમ થઈ શકતું નથી. પણ જેમ ચાલુ સદીમાં દર દિવસે નવો સુધારો અત્યંત માલમ પડે છે તેમ ધીરે ધીરે આતશના ચુલા માટે પ્રજ્વળ સુધારાની યોજના થશે. એકબાજી આ સુધારો ધર્મીઓને પસંદ નહીજ પડશે. પણ આતશ આગલ દુરવંદ રાખી નજીસાત વપરાવે તે કરતાં આ અનેક દરજ્જે ઠીક કહેવાય. **આતશ બેહેરામ, અગીયારી, દાદમાં—ફરેસેહેર** વિગેરે ઠેકાણે આતશ સચવાયલા પાવ રહેશે. પરકોમોમાં આતશ બુજવાય છે અને ધર્મી જરતોશ્તીઓની તેપર નજર પડતાં તેઓની સામણી ઘણી દુખાય છે. જ્યારે કોઈક સુધારાવાળાઓને લે જોઈને અમત પડે છે જેથી તેઓની મક્કરી કરે છે. વિગેરે. અલબત્તે જરતોશ્તીઓ આતશ જરમાં



રાખે અને પોતે વખતસરનું પોતાનું કામ કરી સુખડ ખુશખોઈ બાળી અણુતર ક્રિયાકામ કરે તે જેવું તો આ તેલના ચુલા (તેમજ વીજળીના ચુલા) કરી શકેજ નહી, યાને પવિત્ર આતશની દરેક ગરજ આ સુધારાના ચુલા કરી શકે નહી. ઇનશાનના પોતાના જેવા ધાર્મિક વિચાર હોય તેને અનુસરતી આસપાસનાઓની પણ રીતી હોવી જોઈએ, અને જમાનો પણ તેના વિચારને અનુસરતો જોઈએ, ત્યારેજ ધાર્મિક જે ખરા વિચારો હોય તે આપખળી પાર પડે છે. (પ્રગટ કર્તો.)

### પાહાડ.

અવસ્થામાં ચળચળેના હામાં જે લખાણ પહાડ થકી મળે છે તે નીચે મુજબ છે.

(૧૪) મજદના પેદા કરેલા પવિત્ર ચળકાટના પ્રકાશીત પહાડ ઉપિ દરેનને અને મજદના પેદા કરેલા તમામ પહાડોને તથા વિશાળ ખોરેહને, મજદના પેદા કરેલા પાદશાહી દબદબાને, મજદના પેદા કરેલા અણુદીક દબદબાને હું ( આ ) અર્પણ કરું છું, તથા સંપૂર્ણ કરું છું. અપિવંધુહી ( અશોષ )ને ચિસ્તિવંધુહી ( ડાહાપણ )ને, પવિત્ર સચ્ચાઈ અને ઇન-સાફને મજદના પેદા કરેલા દબદબા અને આબાહીને હું ( આ ) અર્પણ કરું છું તથા સંપૂર્ણ કરું છું. ( ચળચળે હા. ૧ હા. ફકરો ૧૪ મો. )

ચળચળેના ખીમ હાનો ૧૪મો ફકરો પણ એને મળતોજ છે.

**અનુસ્તા—**ગરોઈશ ઉશીદરેનહે મજદહાતહે, અખખાશહે વીરપે-શામ ગઈરીનામ, અશખાથરનામ, પૌરખાથરનામ, મજદહાતનામ

**અર્થ—**અહુરમજદના પેદા કરેલા અશોષના ચળકાટવાળા ઉપિદરેન ( નામના ) પહાડની તથા અહુરમજદના પેદા કરેલા પવિત્ર અને પુરતા સુખવાળા તમામ પહાડોની વખાણ ( જોતી મને જાહેર કરે. )

( સીરાજ ચરત ફકરો ૨૭ મો. ).

(૩) વાદળાં વરસાદ જેણે પહાડોની ટોચો ઉપર તારા સરીરને વધાર્યું તેમને હું વખાણું છું. બુલંદ પહાડો જ્યાં હોમે હમે છે તેમને હું વખાણું છું.

( ચળચળે હા. ૧૦ મો. ફકરો ૩જો ).

**ખુલાસો—**હાથદરેન પહાડનાં જખળ વખાણ અવસ્થામાં મળે છે. આ પહાડ માટે ‘ પાહોશીનો પહાડ ’ એવો અર્થ તરજુમાઓમાં કરવામાં આવ્યો છે; આ અર્થ ખરી છે. અસલ વખતમાં અખજદની ( હમતા ) સર્વેનો

આ પહાડ હતો. જ્યાંથી સૂર્યનાં કીરણો પહેલાં બહાર દેખાતાં. ઉષિદરેન એક ઉચો પહાડ છે એને પાછલી દંતકથામાં સજ્જેસ્તાનના એક પહાડ ગણ્યો છે. અવસ્તામાં ઉષિદરેન પહાડની તેમજ અલયુરુજ પહાડનાં પણ વખાણ કરવામાં આવે છે.

ઠાકડેર સુલીવાન પૃથ્વીની સપાટીપરના પહાડોની તેઓની ઉંચાઈના પ્રમાણમાં ૧૮ વર્ગો કરે છે. તેમાં અલયુરુજને ખીજ વર્ગમાં મેલે છે. આ પહાડની લંબાઈ અસલ એટલી બધી હતી કે તેની હારમાંના ૨૨૪૪ પહાડો જુદા જુદા નામે જુદા જુદા દેશોમાં જાણીતા થયલા છે, પણ આ અસલી નામ મોટી લાંબી હારનેજ લાગુ પાડયું છે. અલયુરુજ પહાડ એક પર્વત તરીકે જાણીતો છે. અને તેની ઉંચાઈ ૧૮૦૦૦ ફીટ છે. હાલ નકશા ઉપર નજર કરતાં ઇરાનની ઉત્તરે આવેલા પહાડોની હારને પાછલું એવું નામ અલયુરુજ આપેલું છે. અસલ ઇરાની રાજ્યોના વખતમાં આ પહાડનો વીસ્તાર ઘણો મોટો હતો. તે વખતમાં એની હદ પૂર્વે સુધી લંબાયલી હોવાથી ઘણી નદીઓ આ પહાડમાંથી વહેતી હતી. હાલ નકશામાં દેખાડયો તેમ કીઝીલ ઓઝેન, એરેસ અને ખીજ નાની નાની નદીઓ આ પહાડમાંથી વહે છે. નદીઓ હમેશાં પહાડમાંથી નીકળી ( શરૂ થઈ ) સમુદ્રમાં મળે છે. દેખીતી નજરે આપણને પહાડ ઉચો દેખાય છે અને મારીના ઢગલા બરોબર જોઈએ છીએ, જ્યારે તેને ખોદતાં જણાય છે કે સમ્પત્તરોનો સમાવેશ તેમાં થયેલો છે. અને તેનો શરૂઆતમાં બંધાર વાતાવરણથીજ થયેલો માલમ પડે છે. ત્યારે હવે આપણે આગળ વાંચી ગયા કે વાતાવરણ પાંચ અનાસરો (તત્ત્વો) (હવા, પાણી, આતશ, ખાખ, રોસ્ની) ની બનેલી છે, તે અલખત પહાડમાં પણ પાણીનું તત્ત્વ જમીનથી જ મળેલું છે. “ દાનેશ ફ નામએ જેહાંન ” નામની કેતાબમાં લખે છે કે “ પહાડ પેદા થાય છે તેનું અસલ જો છે તે ખાખ છે, કે તે ખાખમાં પાણીની તરી મળે છે, અને તેને ગરમી પહોંચે છે. તેથી તે ખાખ એકઠી થઈ મળી જાય છે. તેમાં ધીમે ધીમે ચીકાશ મળે છે અને લાંબી સુદંતે અંદર પત્થર બંધાય છે. જે પત્થર બારે, હલકો, સમ્પત, નરમ, અથવા વવરો ( હાથ લાગતાં વેરાઈ જાય એવો ) હોય છે, તે બંધારણ અને

ફ “ દાનેશ નામએ જેહાંન ” આ ફારસી બોલ છે એનો અર્થ “ દુનિઆની ઉત્પત્તિનું નાકું ” એમ થાય છે. આ અસલ એક ફારસી કેતાબ છે. અને તેનો ગુજરાતીમાં પણ તરજુમો થયેલો છે તે કેતાબમાં વાતાવરણ, ખણીજ પદાર્થો, આસમાન, ધરતી, પહાડ, હવા, વિગેરે આખતોનું ટુંક લખાણ મળે છે. સંપૂર્ણ ખાખત નથી મળેલી. ( પ્રગટ કરતાં )

મેળવણી થયા પ્રમાણે અનેલો હોય છે. પહાડનાં કટકાને ધણી ગરમી પહોંચે છે ત્યારે તેમાં ખુસ્કી (શરદી) ધણી ગાલેબ થાય છે. તેથી પહાડના કટકાનો બધો સુસ્ત થાય છે, તેથી કરીને તે કટકો પોતાની મેળે બાગીને વીખરાઈ જઈને રેતી અને છે. અને પવન તેને ખીચ્યાખાનમાં ઉરાડી લઈ જઈને વીખરી નાખે છે. અને કોઈ વખતે ધણુ જોરથી પવન વાગવાના સખબથી તે રેતી એક જગોએ ઢગલો પડીને પહાડના જેવી દેખાય છે. ખીજી જગોની રેતીનો રંગ લાલ, કાળો, ઉજળો અને બાતભાતનો †ઉલટપાલટ

૧. ચાને તે સુખ્ય તરેહ તરેહની હવાઓનો સમાવેશ થયેલો હોવો જોઈએ. અને હવાઓ (વાતાવરણ) ના પ્રમાણમાં તેનું વર્તણૂં બળ અને મજબુતી હોય છે. તેથી કાચો પત્થર, પાકો પત્થર, કાળો પત્થર, પોરબંદરી, સંગેમરમર ચાને આરસપહાણનો પત્થર વિગેરે કહેવાય છે. લ'બાણથી નજર પહોંચાડતાં માલમ પડે છે કે વાતાવરણથીજ સઘળી ઉત્પત્તિ અને હીલચાલ છે. શરૂઆતમાં કુદરતી રીતે પહાડ ઉત્પન્ન થયા પછીથીજ જેમ જેમ જમાનો આગળ વધતો ગયો તેમ તેમ કોઈ કોઈ ઠેકાણે પહાડ બાગીને અને કેટલેક ઠેકાણે દરિયો પુરીને રસ્તો બનાવેલો તેમજ ધરતી બાંધેલી જોઈએ છીએ વળી હાલના વખતમાં પણ તે પ્રમાણે જમીન બંધાતી નજરો નજર જોઈએ છીએ અને તે બનાવતાં હજારો લાખોનો ખર્ચ થાય છે ત્યારે આપણને ખરી ખાતરી થાય છે. વળી વડોદરાની કહેવત છે કે કુદરત મહા બળવાન અને સર્વશક્તિમાન છે. આ રાખેા ખરા છે. જ્યાં સુધી મુખમાં બુબાન છે ત્યાં સુધી જો ઈનશાન કુદરતની તારીફ ગાય તો પણ તેની સંપૂર્ણ બુબી પીછાની શકેજ નહીં. ધણુકો કદપીત વાતોપર ધ્યાન પહોંચાડી તેમજ એક કાને સાંભળેલી નિંદા જરેલી બાબતો પર ભેજી કરીને ખાલી કુચલા કુચલીની વાતો કરે છે, તેમાં ધણુકો વળી ડાહ્યામાં ખપતા તેમજ પુષ્ક વચના, અને કેટલાકો શીખેલા ભણેલા અને ઉચ્ચ કેળવણી પામેલા હોવા છતાં એક કાને સાંભળી, ખરાખોટાની ખાતરી કર્યા વગર કોઈ પણ રીતે પોતાના મનની વલણ ફોરવી નીહોંધોને વગોવડું ચાલુ રાખે છે. તેઓ જો કુદરતના ઉડાણનો અવયાસ કરે તો તેઓને ધણું નડું ભણવાનું મળે વળી તેઓ જોયેલા વખત રોડી પારડી ખોટી નીંદા કરે તે કરતાં તેટલો વખત રોડી રોજનાં પોતાની રોજની કરણીના કાર્યોની નોંધપોથી કરે અને વારંવાર વાંચે તો તેમાંથી પણ તેઓને પોતાની જીલચુક સુધારવાનું ધણું મળશે. અને કરણીની શુદ્ધિ થવાથી કાર્યસિદ્ધિ પણ થશે. કારણ પશુબુદ્ધિએ લાગી નીહોંધને વગોવડું એ પોતાને પણ કોઈવેળા હેરાનગતીમાં આવડું પડે છે. તેના કરતાં તેટલો વખત પરસ્વાર્થ અર્થે વાપરવો તેજ સમજી જોનારું આ મુખ્ય કર્તવ્ય છે જ્યારે અદેખાંખોને મજકુર બાબતો વહાલી લાગે છે તેમાં ખુદરત નારાજ છે. અને જ્યારે ખુદરત નારાજ છે ત્યારે તે નીંદા કરનારનું સાર્થક શું થશે ? તેથી ઈનસાનની ફરજ છે કે પરનીંદા કરવા કરતાં કુદરતના ઉડાણનો અવયાસ કરવો એજ દરેક મનુષ્યનું કર્તવ્ય છે. ( પ્રગટ કર્તો. )

નજરે આવે છે, તેવોજ રંગ પહાડો તથા પત્થરોમાં પણ હોય છે, તે પરથી પણ માલમ પડે છે કે રેતીની અસલ જે છે તે પત્થર છે અને પત્થરના કાંકરા છે અને એ રેતી ઉતાવળે મટાડું થતી નથી. અને તે રેતીમાં થોડું પાણી પડતાંની સાથે તેને ઝુસી લે છે તેના સળખ છે કે ખુશકી (શરદી) ની અસર ધણી ગાલેખ થયેલી છે.” વિગેરે.

હવે દરેક ધનિશાન સાધારણ રીતે જાણે છે કે પહાડ શું ચીજ છે. એ બાબતનું ચોક્કસ વર્ણન કરવું ધણું મુશ્કેલ છે. પહાડ પણ કુદરતી બનાવટ અને ખનીજ પદાર્થોથી કુદરતી રીતે ઉત્પન્ન થયેલા છે તો પણ મોઢમમાં એટલું તો જાણીશું કે જમીનથી ૧૦૦૦ ફીટ ઉંચાં અથવા તેથી થોડા વત્તા ઓછા ઉંચાઈના ઢગને આપણે પહાડ કહીએ છીએ, જે અથવા વધારે પહાડ પાસે પાસે આવી ગયલા હોય તેને પર્વત કહીએ છીએ.

આપણાં પાક અવસ્થામાં પેશાદાદી અને ક્યાંની પાદશાહતના વખતમાં કેટલાંક શહેરો, નદીઓ, સરોવરો, દરિયાઓ, પહાડો, અને મેંદાનોનું નામ અને વર્ણન મળે છે. તે થોડોક ખુલાશો નીચે મુજબ છે. અવસતા જમાનામાં ધરિન દેશને લગતાં સંસ્થાનોની જમીન જાતજાતના ફેરફારોથી ભરપુર જણાય છે. તે જમીન જેમ રસાલ, લીલોતરીવાળી હતી તેમજ પહાડી રેતાલ અને ઉજડ પણ હતી. ત્યાં નદી, નાળાં, સરોવર, આસપાસ દરિયા અને રેતાલ રન વડીક હતાં. આપણાં પાક અવસ્થામાં જેટલું પહાડોનું વર્ણન મળે છે તેટલું દેશો, શહેરો, નદીઓ, નાળાં, સમુદ્રનું મળતું નથી. જમ્યાદ યશ્તમાં જમીનને માટે અને રશ્ને યશ્તમાં પહાડને માટે નીચે જણાવ્યા પ્રમાણેનું લખાણ મળે છે.

**અવસ્તા—**યત ચેત અચે રશ્નવો અશાઉમ ઓપ હરાંમ યે-  
દેજયતીમ પોઉરો ફરવશાંમ બામીઆમ. યથર નોએહ બશપ. નોએહ તેમાઓ. નોએહ ઓતો વાતો, નોએહ ગરેમો. નોએહ અખતેશ પોઉરો મહરકો, નોએહ આહેતીશ દેવો દાનહે. નેહ દુનમાન ઓજ જસતે. હરેથીઓ પેતે યેરેલ્યાઓ જખીહમે.

**અર્થ—**અજકાટવાળો અલયુર્ક પહાડ જેની આસપાસ ઘણા સેતારા ગરદેશ કરે છે. તથા જે તરફ રાત, અંધાર, ઠંડો પવન, ગરમ પવન, પુરં મરુદ્ધીવાળી બીમારી, તથા દેવની પેદા કરેલી ગંદકી હોતી નથી. જે અલયુર્ક પહાડ પર કુમસ પહોંચતું નથી. આ બધી સૂક્ષ્મતાવાળા અલયુર્ક પહાડ તરફ અગર જે અચે રશ્ને ઉંચાઈ હોય તો ત્યાંથી હમે તારા નામનું પ્રદેશરણ કર્યે. (રશ્ન યશ્ત. કર્કો ૧૬ મો.)

પ્રદેશરણ સંસ્કૃત શબ્દ છે એનો અર્થ ધ્યાન, એક ચીતે બાંકણી વિગેરે.

અવસ્તા ભાષામાં અલખુર્જ પહાડને કહેવા (ખુલંદ) ઉચ્ચ ગણિતો છે. તેની ઉંચાઈ ૧૮,૦૦૦ થી ૨૦,૦૦૦ ફરસંગની કહેલી છે. કોંકેસસ પર્વત અથવા કોંકેકાફની ઉચ્ચ ટોચ છે જે સદા બરફથી ઢંકાયેલી રહે છે. યુનદેસમાં લખે છે કે આ પહાડપર મીનોચેહર પાદશાહનો જન્મ થયો હતો જેથી તે જગ્યાને મનુષ્ય કહેતા હતા. વળી રૂશીઆનો હાથ ગયેલો અફઘાન કર્યો પંજદેહ આફગીશ પ્રાંતમાં છે. અવસ્તા મુજબ વાઘતી-અગ્નેશ અને યુનદેહેસ મુજબ આફજીશ તે આજનો હેરાતનો પર્વત છે. અને એનો મુલક બહુ ફળદ્રુપ છે. ઉપધરીસેન અથવા અપારસેન પહાડોની મોટી હાર છે. તેમાંથી મુખ્ય ત્રણ નદીઓ વહે છે. ૧. હેરાતવાળી હરીહીરમંદ નદી, ૨. મરવવાળી સુરગાબ નદી, અને બલખવાળી દરિ-આદરેજ નદીઓ એ પહાડમાં વહે છે. અસ્તવંત પહાડ માટે પણ લખાણ છે. જ્યાં પાદશાહ ક્યમેખુશાફમે 'આદર ગુશઅસ્પ' આતશ સ્થાપ્યા હતા. અને રઅમંદ પહાડપર આદર-પુરજીન-મેહર આતશને ગુસ્તાસ્પશાહે સ્થાપ્યા હતા. હુકેય પહાડ? અલખુર્જની મોટી હારનું આ એક સિખર છે. પામીરના પહાડોનો એક ભાગ ધારવામાં આવે છે સાંધી અરદુહસુર નદી નીકળી વૌફકશ દરિયામાં વહે છે. અલખુર્જ પહાડની હાર એટલી મોટી છે કે આ પ્રખ્યાત પહાડની હારનો પાર આવેજ નહીં. યુનદેહેસમાં અને પાનંદ આફ્રીનમાં દેમાવંદ પહાડ જાણીતો છે. આજે એની ઉંચાઈ ૧૮,૫૦૦ ફીટથી તે ૨૦,૦૦૦ સુધીની ગણાઈ છે. આ પહાડ પણ અલખુર્જની એક ઉચ્ચ ટોચ છે. શાહનામામાં અને જમાસ્પીમાં લખાણ છે કે ફેડુન પાદશાહે જોહાકને ત્યાં કેદ કર્યો હતો. આ ઉપરાંત અરવંદ, ખનવંત, ઉપિદરેમ, અરેજુર, વિગેરે જાણીતા પહાડોનું પર્ણન અવસ્તામાં મળે છે. હાલના વખતની આફક તે વખતે ચોક્કસ ગણતરી કરતા નહોતા, જેથી સંપુર્ણ નોંધ મળતી નથીપણુ શોધ કરનારાઓએ જે જે શોધો કરી છે અને નોંધ મળે છે તે સાથે સરખાવતાં પણ પુરી ખાતરી થતી નથી. પણ ચોક્કસ ગણતરી મળે છે તે પરથી થોડીક બાબત ખુદરતના ઉડાણ બાબતની ખુબી સમજી શકાય છે કે તે મહાન સુરખી છે અને તેની અપાર શક્તિ અને કામીલ કારીગરી છે. ઉપલું લખાણ અવસ્તાના લખાણ સાથે ખુલાસો છે. જ્યારે આ હેડગનું કાષ્ઠ ચેમઅરસીસ એન-સામકસોમીટીઆમાંથી (પહાડોનાં નામ અને ઉંચાઈના માપનો કોઠો)

૧. યુનદેહેસ કેતાબમાં એને હુઝાર કહેલા છે. ૨. ધણક વિદ્વાનો એને આજના કાસ્પીઅન અમુદ સાથે સરખાવે છે. ૩. અવસ્તામાં દેમાવંદ કોહદું લખાણ મળતું નથી.

મીચે મુજબ છે. એંજલરસીસ એંનસાઇકલોપીડીઆમાં થોડાક ખંડોની ઉંચી ડિગ્રીની થોડીક ઉંચાઇનું માપ નીચે મુજબ બતાવેલું છે.

Asia.	Feet.
Everest, Himalayas	...29002
Japsang, Karakorums	28700
Fagarma, Pamir...	...25800
Khan-tengri, Tian-shan.	24000

#### Africa.

Kilima-Ngaro	... ..19680
Kenia	... ..19000
Ruwenzori	... ..18000
Ligonyi	.. ..14000

#### Australia and Polynesia.

Charles-Louis, N. Guinea	20000
Manna Kea, Hawaii	...13805
Mt Cook, New Zealand.	12349
Kinabalu, Borneo	...11562
Mt. Taurnsend, U S.	

Wales	... ..7350
-------	------------

#### North America. Feet.

Nevedo de Toluca	...19454
Orizala	... ..18205
Mount st. Elias	.. ..18010
Mount Brown.	... ..16000

#### South America.

Acoucagua	... ..22427
Mercedario	... ..22302
Guallieri	... ..22000
Huascan	... ..22000

#### Europe.

Mont Blanc	... ..15732
Ben Nevic	... ..4406
Snowden	... ..3571
Carran-Tual	... ..3414
Scaw Fell Pick	... ..3210

Chambers's Encyclopaedia.

**ખુલાસો**—ઉપલા કોઠાવાળા લખાણમાં હિમાલય પહાડને વધારે ઉંચો ગણેલો છે અને તેની ટોચ જમીનથી ૨૯૦૦૨ ફીટની ગણેલી છે. યાને જમીનથી જો કોઈ ધનિજ્ઞાન તે પહાડની ટોચ પર જવા ધારે તો પૈકૈકૈક માધલ (૫ માધલ, ૮૬૭ વાર, ૧ ફુટ,) એટલી મુસાફરી કરે તેટલું ચઢડાણ ચડરું પડે.

ઉપલા કોઠામાં એશીઆ ખંડમાં ચાર પહાડો, આફ્રીકામાં ચાર પહાડો, આસ્ટ્રેલીઆમાં પાંચ પહાડો, ઉત્તર અમેરીકામાં ચાર પહાડો, ફિઝિયુ અમેરીકામાં ચાર પહાડો, અને યુરોપમાં પાંચ પહાડોનું કોષ્ટક નેવામાં આપે છે. એશીઆ ખંડના પહાડો ઘણા ઉંચા છે અને ખીજ પહાડો તેથી ઓછા ઉંચા છે. યુરોપ ખંડના પહાડોની ઉંચાઈ ઘણી નેવામાં આવતી નથી. અનુમાન એમ થાય છે કે ઉત્તર તરફની જમીન ઉંચી છે. તેથી જમીનથી માપતાં પહાડની ઉંચાઈ વધારે લાગતી નથી પણ

એશીઆ ખંડની જમીન નીચાણ હોવાથી તે જમીનનાં પ્રમાણ એશીઆ ખંડના પહાડોની ઉચાઈ વધારે લાગે છે. પહાડની કુદરતી ઉત્પત્તિ છે અને તે કુદરતી બનાવટ માટે વાંચી ગયા. હવે પહાડોની સંખ્યા વધારે છે પણ તેના ત્રણ ભાગ કરેલા છે. (૧) ઢગલાના આકારના પહાડો=Mountains of accumulation, (૨) ઉભા ટોચના આકારના પહાડો=Mountains of elevation, (૩) વળખાધેલી ટેકરીના આકારના પહાડો=mountains of Circumdenudation. વિગેરે, ઉપર કહેલા પહેલા ઢગલાના આકારના પહાડોમાં જ્વાળામુખી પહાડ=Volcano. ની દખ્ખના<sup>૧</sup> છે, ખીજા વર્ગના પહાડો બરફના ઢગલા=Ice land જેવા ટેકરીના આકારના હારની દખ્ખના હોય છે. આ હાર વધતી ઓછી ૫૦ માઇલ સુધી પહોળાઈમાં હોય છે અને લંબાઈ ૧૫૦ માઇલ સુધી હોય છે. અને વખતે ઉપસી આવીને જમીનથી ખીજા બાજુએ ૫૦૦૦ અથવા ૨૬૦૦૦ ફીટ સુધી લંબાય છે.

આ મહેલા કેટલાક ડબલ વળેલા હોય છે. આ સઘળું બનવાનું કારણ જમીન મહેલી વતી ઓછી ગરમી, શરદી અને વાતાવરણને આધારે છે. ત્રીજા વર્ગના પહાડો ખડક જેવા હોય છે અને ઉત્તર અમેરિકા તરફ તે જોવામાં આવે છે. કોઈ કોઈ ખીજા શહેરમાં પહાડ દરિયાના કીનારા સુધી છેડા લંબાયલા હોય છે. દરિયાની વચ્ચે પણ આ પહાડો જોવામાં આવે છે. દરિયામાં ખડક ( મજબુત પત્થરનો ઢગલો ) હોય છે તેના સખએ આ જાતના પહાડો દરિયામાં તેમજ દરિયાને છેડે જેમના તેમ જોવામાં આવે છે. ચીકણી માટીનો પદાર્થ જે આ પહાડમાં હોય તો ફસફસી જાય. પણ તેવો પદાર્થ નહિ હોવાથી અને સખત પત્થર ચાને ખડક=Rocky Hill હોવાને સખએ દરિયાનાં (ખારાં) પાણીમાં જેમને તેમ દેખાય છે. દરિયામાં મોટા ખડકો પર દીવાદાંડીઓ ઓંધેલી હોય છે. \*જુસ્તર વિદ્યા=Geology ના વખતથીજ પહાડોની ઉત્પત્તિ ધારવામાં આવે છે. અસલ વખતમાં દુનિયાની ઉત્પત્તિ દરમિયાનમાં શરૂઆતથીજ જમીન, આસમાન, પાણીની ઉત્પત્તિ સાથેજ પહાડની પણ ઉત્પત્તિ થઈ છે. અને તેનાં શરૂઆતમાં જુદાં જુદાં નામો નહોતાં. પણ જેમ દુનિયાનો કારોબાર વધતો ગયો તેમ તેમ શહેરો વસાતાં ગયાં. અને તેવા મહાન નરો ઉત્પન્ન થયા કે તેઓ શોધ કરતા ગયા ત્યારે નામો મળ્યાં. વળી પહાડોની પણ વખતના પ્રમાણમાં નાની મોટી

૧ ચાને તેમાં જ્વાળામુખી પહાડનો પદાર્થ સમાયેલો છે.

૨ ૬૦૦૦ ફીટ તે ૧ ફીટ માઇલ થયા.

૩ દુનિયાની શરૂઆતથીજ આ વિદ્યા છે પણ તેની શોધ વખત જતાં થઈ છે.

લાંબી હારો (ઉપર વાંચી ગયા તેમ જમીનની વત્તી ઝોઘી ગરમીના પ્રમાણમાં) લ'ખાઈ ગઈ છે. કેટલાક પહાડોની સીરેસ્ટમ એવી છે કે, લાંબી લાંબી લાઇનોના આકારમાં ટેકરીઓ એક બીજા સાથે મળી ગયલી છે. સઘળી હારો જો સાથે મળેલી હોય તોપણ તેની ટોચની ઉંચાઈ એક સરખી હોતી નથી અને સઘળી હારોની જમીનની ગરમી થરદીને સરખું સગપણ નથી.

**જ્વાળામુખી પહાડ**=Volcano. આ પહાડો બળતા પહાડને નામે જાણીતા છે, તેઓ વત્તા અથવા ઝોઘા ગોપુચ્છાકારના છે અને તેમાંથી હવા, ગંધક, સ્ટીમ, (વરાળ) અને ચીંકારીઓ કામળા આકારમાં બહાર પડે છે. સખખ કે તેમાં ફાસફરસ છે. તેની અંદરનો ખનીજ પદાર્થ એવી કીસમનો નીકળ્યા કરે છે કે જેથી તે સદા બળતો છે. સીરેસ્ટા મુજબ તે કપાયલા છે, અને પૃથ્વીની અંદરના તેના ભાગ કંદરતી રીતે નળી અને ગળણીથી ફેલાયલા છે, તે નળી અને ગળણી જમીનમાં સમાયલા પદાર્થોથી પહાડમાં સુરંગ થઈ બનેલી છે, અને ઉભી આખી જમીનમાં ફેલાયલી છે. સુરંગના જોરથી જમીનની અંદરથી ગરમ વરાળ, હવા અને વારંવાર અપૂર્ણ પંચરાઉ કટકા અને ગળાયેલી શીલા (પથ્થર) ના ઝરા નીકળે છે. બીજી રીતે સળંગ અને અખંડ શાંત ખડકનો વીસ્તાર થાય છે અથવા ફાટની લાઇનપર કાણું હોય છે. અથવા પૃથ્વીની સપાટીની છારી પર ચીરા પડે છે. પહેલાં જ્વાળામુખ બહુ નાનું હોય છે. પણ જ્યારે તે વધારે પ્રમાણમાં વધે છે, ત્યારે બીજા એવા તેના પડોશી જ્વાળામુખી થાય છે અને તેની સાથે તે નિયમથી ઉલટા ભાગમાં વહેંચાય છે. અહીંયાં ધારવાને કારણુ મળે છે કે બીજા મોટા જ્વાળામુખી ચીરાઓની ફાટ સાથે તે જોવામાં આવે છે. અને તેઓની રેખાંશ ગોઠવણુ અથવા જથ્થો આવા દેખાવથી વત્તા ઝોઘા નેહરના અનુકૂળ માપમાં હોય છે. આગલા વખતના સઘળા જ્વાળામુખી ઉદ્ગારરૂપ (બહાર નીકળી આવેલા) દેખાય છે પણ જુના વખતમાં પીગળેલી રજકણોનો ધણી ખરી વખતે સાંધા મળતો જણાય છે. અને સાંધાની લાંબી લીટીઓમાંથી પાણી ફરી વળેલું હોય છે. છેલ્લા માંહેલાના સાંધા બહાર દેખીતા હોય છે. જ્વાળામુખી પહાડોમાં કોઈ કોઈ ૨૫૦૦ શીટ સુધી ઉંચાઈમાં છે.

આ જ્વાળામુખી પહાડની શરૂઆત વાવ્યખુણેથી છે. દીબાચામાં વાંચી ગયા તે મુજબ દુનિયાની શરૂઆતમાં વાતાવરણમાંથી વાવ્યખુણે ૧૨૧ શીટના વીસ્તારનો ગોળો થયો હતો. તે તરફજ પાછળથી લોખંડનો પહાડ થયો. ૧૨૧ શીટ વીસ્તારના ગોળામાં વાતાવરણના ચાર તરવો. હવા, આત્મ, ખાક,



પાણી વગેરે સમાયલાં હતાં અને જ્યારે પુર્વ દીશા તરફથી તેમાં સુરંગ મળી ત્યારે તેમાં જવાનારસ બન્યો. સખબ કે સધેન્ત અને અમ્મ શક્તિઓને અથડામણ થવાથી જમીનમાં ઈશ્વાનખુણેથી વાવ્યખુણા સુધી ખુદરતી રીતે જમીનમાં કુદરતી રીતે પેઢેલેપેઢેલી સુરંગ થઇ અને વાવ્યખુણે લોખંડનો જે પહાડ તે તપીને આતશબન્યો, અને મજકુર ૧૨૧ શ્રીટના વાતાવરણના ગોળા તરફનો આ લોખંડનો પહાડ જે આતશ બન્યો તે જમીનના ખનીજ પદાર્થોથી હમેશ બળતો રહ્યો છે. મીનો તેમજ ગેતી કુનિયા રચાયા આગમય શક્તિના આતશની ઉત્પત્તિ આ મુજબ થઈ છે અને ત્યારબાદ આ ગેતી કુનિયામાં ધરાન દેશમાં હોશિંગ પાદશાહના વખતમાં આતશ શેરશન થયો છે. ઉપર કહ્યા મુજબ જવાળામુખી પહાડ જ્યારથી બળતો થયો, ત્યારથી તેની જમીનમાં સમયલા ખનીજ પદાર્થોથી તે સદા બળતો રહ્યો અને વખત જતે જમીનના બીતરમાં વધુ ફેલાવો લીધો છે. તેથીજ એકથી અનેક જવાળામુખા પહાડો થયા છે. હવે જે જગ્યાએ પહાડી જમીન છે ત્યાંથી મજકુર પદાર્થો (જવાળામુખી રસ) ભોંય બંડાર પસાર થતાં તે પદાર્થોના જોર=force થી તે જમીનના ખજાર ફાટે છે અને જમીન તેના પ્રમાણમાં ધ્રુજે છે. વળી કોઈ કોઈ વેળા તો જળશ પત્થરો મોટા ઘડાકા સાથે ધુટી જાય છે. અને જમીન ફાટી જવાળારસ તેમાંથી ફેલાઈ ધરતીકંપ થાય છે. ઉત્તર તરફના દેશોમાં આ જવાળારસ જમીનમાંથી નીકળી મોટા સરોવરના આકારમાં રહેલા છે. તે સરોવરો ત્રણથી ચાર માઈલ સુધીનાં ફેલાયલાં છે અને ઉકળતા પાણીની માફક હમેશાં રહે છે. વળી તે ૫૦૦થી ૬૦૦ શ્રીટ જમીનમાં ઉંડાં છે અને તે રસ બહાર નીકળી ન જાય તે માટે અટકાવ કરવા બહુજ ઉચ્ચ દીવાલો ચારે બાજુએ બરી ભેવામાં આવેલી છે. આ સરોવરમાં જવાળારસ=acid. ઉકળતા મોળ માફક છે. ઉત્તર તરફના દેશોમાં જ્યારે આ જવાળારસ ફાટે છે ત્યારે આશપાસના ગામડાંઓમાં ધરતીકંપ થઇ તમામ શહેરો વટીક નાશ પામે છે. જુઓળવિદ્યા=Geography માં પહાડો માટે વર્ણન કરેલું છે. પણ જોઈએ તેવું સંપૂર્ણ નથી.

આસ્ટ્રેલીઆમાં એક શહેર ક્વીન્સલેન્ડ નામે છે ત્યાં “માઉન્ટ આરગન” નામે સોનાનો કુંગર છે, જે કુંગર રોકહેમનથી ૨૮ માઈલ દુર છે. આ સોનાની ખાણનો અખંડ પહાડ (જમીનથી તે શપ્ત સુધીના) આસ્ટ્રેલીઆની મોટી આપન કહેવાય છે. આરગન ખીરાદરોએ સાથે સરખે

\* આ બાબત આ ફેલાયમાં ફક્ત મેં જાને જુવો.

૨ આ માઉન્ટ આરગનનાં ફક્ત બે બાજુરસીસ એવલાઈકલો પીડીઆઈ મલે છે.

હીસ્સે ૬૪૦ પૌંડની કીમતે એટલે રૂ. ૯૬૦૦થી વેચાતો લીધા હતો. તે પરથીજ આ પહાડનું નામ આઉન્ટ ઍરગન પડ્યું છે. તેઓએ વેચાતો લીધા બાદ થોડા વખતમાં તેઓના હાથમાંથી બદલાય એક કુમેદારી લીમીટેડ કંપનીને હાથ તે થાપણુ ગઈ અને તેની થાપણુ પૌંડ ૧૦,૦૦,૦૦૦ થાને એક કરોડ પચાસ લાખ રૂપીઆ થઈ. ઇસ્તીસન ૧૮૯૦ ની સાલમાં દશલાખ ટન જેટલી ઉપયોગમાં આવે તેવી કાચી ધાતુ તેમાંથી નીકળી અને તેના લગભગ પૌંડ ૨૦,૦૦૦,૦૦૦=રૂ. ૩૦,૦૦,૦૦,૦૦૦ થાને ત્રીસ કરોડ રૂપીઆ ઉપજ્યા. ૧૮૯૨ની સાલમાં આ સોનાનું ખેતર ૧,૪૩,૭૯૫ ઔંસની ઉપજનું થયું હતું. ૧૯૦૦ની સાલમાં તેમાં ૧,૮૭,૩૫૨ ઔંસ સોનું હતું જેની કીમત પૌંડ ૭૫૧૭૧૦ થાને રૂ. ૧,૧૨,૬૫,૬૫૦ ઉપજ થઈ હતી. ત્યાં ૧૮૯૧ની સાલમાં કુલ વસ્તી ૩,૫૧૪ માણસની હતી જે વધીને ૧૯૦૧ની સાલમાં ૯,૬૦૦ માણસોની સંખ્યા થઈ હતી. આ સોનાના કુંગરના કામને લીધેજ આ વસ્તી વધી હતી.” આજે હજુ પણ બરમામાં સોનાની ખાણ છે.

આ આઉન્ટ ઍરગનવાળા લખાણને મળતોજ એક રકરો આપણા કેરશાસ્પનામાં પણ મળે છે કે “ જેહાં પેહેલવાન કેરશાસ્પ એક શહેરમાં ગયો જ્યાં તાજુખી બરેલો એક દેખાવ જોઈ હેરત થયો. ત્યાં એક સોનાના પહાડ હતો તે શહેરના લોકો રોજ સહવાર પડે કે પોતાના રોજના ખર્ચે જોગુ વપરાશમાં આવે એટલુંજ સોનું તે પહાડપરથી લઈ આવી ઉપયોગમાં લેતા. જો ખર્ચની રકમ કરતાં વધારે સોનું લે તો લેનાર ધણી જીવી શકે નહીં એવી કુદરતી સજા લેનારને થાય.” વિગેરે.

કેરશાસ્પનામાંની આ તાજુખી બરેલી બાબત આજના જમાનામાં હસવા સરખી વાંચનારને લાગશે પણ અસહ જમાનાની આ બાબત ખરી હોવી જોઈએ.

હાલ આણુ વખતમાં હીમાલય પર્વતના શીખરવાળા બાગમાં શોધ-ખોળ ચલાવવાને જાણીતાં થયલાં મીસીસ યુલોક વર્કમેન ગયા ૧૯૧૨ ની સાલમાં અને તે આગળ બરફના ત્રણ નવા રાક્ષસી પહાડો શોધી કહાડયા હતા અને નામદાર વાઈસરોયની પરવાનગીથી સૈથી ઉંચામાં ઉંચા પહાડ સાથે તે નામદારનું નામ જોડવામાં આવ્યું હતું જે “ માઉન્ટ હારકીંગ ” ને નામથી ઝોળખાય છે. હમણાં મીસીસ યુલોક વર્કમેન આ હીમાલય પર્વતના શિખર ઉપર એક નવો મુખ શોધી કહાડ્યો છે તે સાથે પોતાનું નામ જોડવા દેવાને હાલના આપણા નામદાર હાલેનશાહ પાંચમા જયેશ્વર મહેરજાનીની રાહ કાઢી કહ્યું છે અને તે મુખ “ ધી કીંગ જયેશ્વર ધી શીરમ

મુખે "ને નામે હવે પછી ઝાળખાશે. હાલનાં આ શાધક બાનુ મીસીસ બ્રુક્સ વર્કમેન ધારે છે કે સૌથી ઉચામાં ઉંચા એશીઆટીક પહાડના બર-ફથી ઠંકાયલા બાજો સાથે કીર્તિવંત ખીટીશ નામે જોડવાં જોઈએ છીએ.

ખુબી સર્વે તે માલીકની છે. ઇનિશાન માત્ર નાઇલાન છે. જ્યારે ઇનિશાન પોતે પોતાનેજ ઝાળખે અને પોતે સ્વાર્થ તેમજ પરમાર્થ બંને સાચવી શકે ત્યારેજ તેને માલીકની યોડીક બાબતોનું જાણવું થાય છે. દરેક ઇનિશાન નીતિની રાહ ચાલી નકામી ઠંકાયાજી છોડી દે તોજ ઇશ્વરનું ખરૂં જ્ઞાન મળે અને ત્યારેજ કુદરતના બેદો જાણી શકે; તેમજ તેનું માનીવું થાય. તેટલું બનાવતાં અને મેળવતાં જીવને કષ્ટ ધણુંજ વેઠવું પડે છે, તેથીજ આ ચાલુ વખતમાં દેખાદેખીનો વાંદર નકલીયાત સીસ્ટમ અને એટીકેટ જરતોસ્તીઓ લઈ નીકળ્યા છે. જરતોસ્તી જેવી સૌથી નાનકડી કામમાં આ મુઠીબર વાંદર નકલીઆત જરતોસ્તીઓ સ્વધર્મ કરમાન છોડી પરધર્મનો રીવાજ (તેમાં પુરો ફાયદો નથી તેવો) પાળી અકડાઈમાં ચાલે તે કરતાં બાપદાદાના રીવાજ મુજબ ચાલે તોજ તેમાં ખરી શોભા સમાયલી છે. કેમકે વાતાવરણમાંથી જેમ પહાડ, પાણી, તારામંડળ વિગેરે સર્વ ઉત્પત્તિ થઈ તેમ ઇનિશાન પોતે પણ ચાર અનાસરો (તત્ત્વ) નું બનેલું છે આ ચાર તત્ત્વોમાં હવા=જીવ, આતસ=ગરમી, પાણી=લોહી, ખાક=માંસ. હવે પાંચમું તત્ત્વ તે રોશ્ની જે ઇનિશાનની આંખો છે. આ ઉપરથી સાબીત થાય છે કે, કુદરતની સર્વોપરી સત્તા સધળે વ્યાપી રહી છે, અકડાઈમાં ફરનારા ઇનિશાનો ફાગળની શીશીયારી મુઠી દઈ કુદરતને નમી સ્વધર્મ કરમાન મુજબ ચાલે તો બવસાગર તરી શકે છે.

## વાતાવરણ=Atmosphere.

વાતાવરણ, એટલે કુદરતી હવા કહેવાય છે. આપણે રહીએ છીએ તેમજ દરેક ઝીંજે અને ઇનિશાન વિગેરેની ઉત્પત્તિ વાતાવરણથી થઈ છે. આપણી વાતાવરણ ચાર ઝીંજેની બનેલી છે તે ચાર ઝીંજેમાં મુખ્ય પશ્ચિમની હવા ગણાય છે. જ્યારે પૂર્વની હવાનું તત્ત્વ 'રોશ્ની' તેમાં ઉમેરા-આથી પાંચ ઝીંજે ગણાય છે. વાતાવરણમાં સમાયલાં તત્ત્વોને મુજરાતી, ઠંડીજી અને ફારસીમાં કયા નામથી ઝાળખવામાં આવે છે તથા દરેક ઇનિશાનના શરીરમાંથી સમાયલાં વાતાવરણનાં તત્ત્વો વિગેરેના કાઠો નીચે મુજબ છે.

વાતાવરણનાં તત્ત્વો ગુણ-રાતીમાં	વા* ઇંગ્રેજીમાં.	ફારસીમાં.	દરેક ધનશાનનાં શરીરમાં વાતાવરણનાં તત્ત્વો.
બસ્મ.	Dest.	ખાક.	માંસ=હાડકાં.
પાણી.	Water or Blood.	આબ.	લોહી.
પવન.	Wind or soul.	હવા, બાદ, રોહ.	જીવ, આત્મા.
અગ્નિ.	Fire.	આતશ.	ગરમી.
પ્રકાશ.	Light.	રોશની, તેજ.	આંખો.

ઉપલા કોઠામાં ગેહવાં ચાર તત્ત્વોનું વાતાવરણ બનેલું છે અને પાંચમું તત્ત્વ તે પ્રકાશ એ ઉમેરાયું છે, જેથી વાતાવરણનાં પાંચ તત્ત્વો કહેલાં છે. તત્ત્વ સંસ્કૃત શબ્દ છે. અને તેને ગુણરાતીમાં ભાગ અથવા જાત કહે છે. ઇંગ્રેજીમાં તત્ત્વ=Part અને ફારસીમાં તત્ત્વને અનાસર કહે છે. ઉપલા કોઠામાં જોવાથી ખાત્રી થશે કે દરેક દરેક ધનશાનના શરીરમાં વાતાવરણનાં તત્ત્વો સમાયલાં છે. ધનશાનની ઉત્પત્તિ વાતાવરણમાંથીજ થઈ છે. બસ્મ થાને માટી તે ધનશાનનું શરીર અને હાડકાં છે. શરીરમાં પાણી તે લોહી છે, પવન તે જીવ છે. અગ્નિ તે શરીરની ગરમી છે.

હવે વાતાવરણથીજ આકાશ, પૃથ્વી, તારા, હવા, પાણી, રોશની, સૂર્ય, ચંદ્ર, ઝાડપાન, વેલા, લીલોતરી, ભાજપાલો વિગેરે કુદરતી પેદાશ છે તેજ મુજબ ધનશાનનું ખાકી શરીર પણ બનેલું છે.

વાતાવરણ એ કુદરતી હવા ગણાય છે. આ ચાર તત્ત્વોની કુદરતી હવામાં હલકા અને ભારે તત્ત્વો પણ છે. આતશ એ સર્વથી હલકું તત્ત્વ ગણેલું છે તેનો દાખલો એ છે કે આતશખાજ હવામાં ઉડાડતાં જ્યાં સુધી તેમાં આતશનું તત્ત્વ હશે ત્યાં સુધી તે છેક ઉંચાઈમાં રહેશે પણ આતશનું તત્ત્વ ખાલી થતાં સુધી તે હેઠળ પડતું નથી. આતશ કરતાં હવા સહેજ ભારે તત્ત્વ છે. હવે પાણી કરતાં હવા હલકી છે. એક દાખલો લઈએ કે

\* વાતાવરણનાં તત્ત્વો.

૧ દીખાઆમાં વાતાવરણની બીજા વાંચી ગયા તે મુજબ સમજાવું.

ફરિયા અથવા નદીનું પાણી હરેક ઉંચી જગ્યાએ ચઢવા સારું ઉછાળા ખાવાથી તેમાં પવન ભરાય છે. તેથી તે પાણી મોળે મારે છે. પણ જ્યારે પાણીમાં ભરાયલો પવન ગરમીના રૂપે પાણીમાંથી જુદો થાય કે હવા ઉપર ચાલી જાય છે અને પાણી નીચે પડે છે. ખીજે દાખલો લઈએ કે હવા ભરેલી મશકનું મોહોડું મજબુત બંધ કરીને પાણીમાં દબાવી રાખી પછી તે પરથી હાથ ઉઠાવી લઈએ તો મશક પાછી પાણીપર તરતી રહે છે, પણ અંદર ડુબતી નથી. તેથી સાખીત થાય છે કે પાણી કરતાં હવા હલકી છે. ત્રીજે દાખલો લઈશું કે એક નાહના મોહડાનો કુંજે અથવા ખાટલી લઈ તેને પાણીની અંદર ડુબાવીએ તો તેમાં પાણી ભરાય ત્યારે ‘બકબક’ કરતો અવાજ થાય છે, તેથી અવાજ નીકળે છે તે વખતે હવા અને પાણી બંને એક બીજા સાથે અથડાય છે અને જ્યારે ખાટલી અથવા કુંજે જેમ જેમ ભરાવા માંડશે તેમ તેમ ડુબતો જશે તે પરથી ખુલ્લું સમજાય છે કે પાણી કરતાં હવા હલકી છે. હવે પાણી અને ખાક બંને (ચીજો) હવા કરતાં વજનદાર છે તેનો દાખલો લઈએ કે પાણી ગમે તેટલું ઉંચે ઉઠાડે પણ પાછું નીચેજ પડશે પણ હવામાં અધર થશે નહીં જ્યારે કે પાણીનું રૂપ બદલાઈ વરાળ થાય તોજ તે હવા સાથે મળશે. તે પરથી ખુલ્લું જણાય છે કે હવા કરતાં પાણી વધારે વજનદાર છે. હવે પાણી કરતાં ખાક વધારે વજનદાર છે જે એક ઢેકું અથવા થોડીક મટોડી યા પત્થર લઈ પાણીમાં નાંખીશું તો તે છેક પાણીને તળીએ (નીચે) જઈ બેસશે તેથી ખુલ્લું દેખાય છે કે પાણી કરતાં ખાક ભારે છે અને તેથીજ જમીન ઠરેલી છે. જ્યારે ઘર બાંધે છે ત્યારે તેમાં પણ બીજી ચીજોના ટેકા અને જોડાણ વગર મટોડી કે પત્થર એકલા અધર રહી શકતા નથી તે પરથી પણ સાખીત થાય છે કે ખાક સાથે વધારે વજનદાર ચીજ છે. આ ચાર અનાસર (તત્ત્વો) છ પ્રકારે બદલાઈ જાય છે.

૧. આતશ હવા બની જાય છે—કેમકે અગ્નિ છે તે પણ એક બાળવાવાળી હવા છે. જ્યારે આગ લાગે છે અને આતશના તણખા ઉંચા જાય છે, ત્યારે તે આતશ હવા થાય છે. તે હવામાં ગરમીની અસર કંઈ રહેતી નથી. જ્યારે તે હવાની અંદરથી દરેક ચીજને બાળવાની ખાસીયત દુર થાય ત્યારે ‘ફકત’ હવા રહી જાય છે.

૨. હવા આગ બને છે—એક દાખલો લઈએ કે લુહારના ચુલદાન (બઢી) ની જગ્યાએ જ્યાં કોયલાથી આતશ રોશન કરે છે ત્યાં કોયલા બદલે બારીક કાઠીનો છોકો ચુકી બઢીને ચારે તરફથી બંધ કરે અને ચુલદાનમાં પથન લાગુ કરી કોયલાંથી ખજ બંધ કરે ને તેને સુંખળ આદક બંધ

કરે કે તેમાંથી જરા પણ પવન બહાર નીકળી શકશે નહીં. સારખાદ એક કલાક સુધી જે ધમધમ સારી રીતે ધમે તો તે ધમધ પવનથી ગુંબજ મીશાસે બાંધી લીધેલા ચુલદાનમાં આતશ બને છે. તેથી ચુલદાનની કાઠી સળગી બળી જઈ આતશ થાય છે. સખખ કે આતશ પણ એક બાળનારી હવા છે.

૩. પાણી હવા બને છે—એ દાખલો એમ છે કે એક વાસણમાં પાણી નાખી ઉપાડું રાખી ચુલાપર મુકી અગ્નિથી ઉકાળીએ તો વાસણ-માંથી ધીમે ધીમે ગરમી નીકળી વરાળના આકારમાં ઉઠે જઈ હવા બને છે ને વાસણમાં પાણી કંઈજ રહેતું નથી. હવે જે તે પાણીના વાસણને એકદમ બંધ કરીએ તો પાણી બળી જઈને છેવટે તે વાસણ થણું તપી જવાથી ફાટી જશે અને હવા નીકળી જશે.

૪. હવા પાણી બને છે—એક વાસણમાં બરફ મુકી તે વાસણ એમનું એમ ઠંડકમાં રહેવા દઈશું તો આબુઆબુની હવા તે વાસણને લાગવાથી વાસણપર પાણીના મોતીઆ ( બિંદુ ) બંધાય છે. હવાની ગરમી તે વાસણમાંના પાણીને ખેંચતી નથી તેમ વળી વાસણમાંનું બરફ પીગળેલું પાણી કંઈ બહાર બિંદુ થઈને જઈ શકતું નથી. ફક્ત બહારની હવા તે ઠંડા વાસણને લાગવાથી તે હવાનું પાણી બને છે.

૫. પાણી ખાક બને છે—હરેક નદીનું પાણી પહાડમાંથી નીકળી સમુદ્રને મળે છે તે પહેલાં તે પાણી જમીનપર પથરાય છે. તે વખતે કોઈ કોઈ પાણીનો પથર બંધાય જાય છે. બદખશાનની જમીનમાં એમ બને છે અને રાત્રુખાન નામના શહેરમાં પહાડના મુળમાંથી નિર્મળ અને ચોખ્ખું પાણી નીકળીને બહાર આવ્યા પછી એક લેહજમાં બંધાય જાય છે. અને તે સફેદ પથર થાય છે. તે પથરનું નામ ‘ સંજે અંગેજ ’ કહે છે. તે પથર બારીક વાટીને જે કોઈ શખ્સ મધમાં ખાય તો તેને મરદાઇ તથા કૌવત આપે છે. ઇરાન તરફ પાણીનો બંધાર થઈ પથર થાય છે તેને ‘ પાવઝેર ’ અથવા ઝેરમુરાનો પથર કરી કહે છે. તે પથર ‘ હોલેદીલ ’ ના દર્દવાળા, તથા ગરમીની બીમારીવાળા, તથા કોઈ સ્ત્રીને ઋતુસ્ત્રાવ અનિયમીત થવાથી પીડાતી હોય અને તે પાણીમાં ધસીને પીએ તો ઋતુસ્ત્રાવ નીચમીત થઈ પીડા દૂર થાય છે. બીજું તબેજ નામના શહેરમાં જમીનમાંથી પાણી નીકળી સુકાઈ જઈ પથર બંધાય છે તે પથર સાફ હોય છે તેને ‘ સંજેમરમર ’ કહે છે. ટુર્કસ્તાન તરફની જમીનમાંથી પણ પાણી નીકળી પથર બંધાય છે. આ તરફની જમીનમાં કૌવત થણું છે તેથીજ તે પાણી જમીનમાંથી બહાર આવ્યા પછી પથર થાય છે.

૬. ખાક પાણી અને છે—કેટલીક જાતના પત્થરોને ' નોસાગર ' નામના ખારની સાથે કુટી કાઢવાથી અને બાળવાથી તે પત્થરોનું પાણી અને છે. આ સુખ્ય મજકુર ચાર અનાસર એકબીજી ચીજોમાં બેળાયાથી છે જાતમાં ફેરવાઈ જાય છે. અને તેની ખાસીઅતો પણ જુદી જુદી થઈ જાય છે. બે સરખી ચીજો અથડાવાથી પણ આગ થાય છે. જંગલમાં ધણીખરી વખતે ઝાડપાનના દાખલા જોવામાં આવે છે કે વાવાઝોડાના બળથી એક ઝાડ બીજા ઝાડ સાથે અથડાવાથી તેમાંથી હવાની આગ થઈ તે જંગલ એકાએક સળગી બળી જાય છે. અને કોઈ વખતે ઝાકળ થઈ પાણી થાય છે, ને જમીન ભીજાય છે.

વાતાવરણમાંથી પવનની ઉત્પત્તિ—સરખાતમાં એમ છે કે ચારે બાજુથી વાતાવરણ ઘેરાયેલી છે. તે મધ્યે હરેક તરફની હવા ખુરશેદ (સૂર્ય) ની ગરમીના લીધે જ્યારે ધણી ગરમ થાય છે ત્યારે તે તરફની હવામાં ખુલા-પણું રૂના દડા જેવું થાય છે. તેથી તે તરફની હવાનો અંદાજે જાહે થાય છે તેના લીધે તે પડોશની હવામાં વધારો થઈ હાલવા લાગે છે. તે હાલવાવાળી હવા પવન કહેવાય છે. ગરમી શરદીનાં વત્તા ઓછા પ્રમાણને લીધે હવા ગરમ અથવા મંદમંદ થઈ ઠંડી, ખુશનુમા, ક્ષેદેકા વિગેરે થાય છે. આ શિવાય બીજાં ધણાંએક કારણો હવા માટે અને છે ત્યારે હવાની હાલ-ચાલથી પવન વાય છે.

હવાનો ફેરફાર, દબાણ વિગેરે પારખવા માટે યુરોપીયન શોધકોએ બેરોમીટર=Barometer બનાવ્યું છે. બેરોમીટર એક એવી યુક્તિ છે કે જેથી હવાના દબાણમાં થતા ફેરફારો તથા પવન અને તોફાન પારખી શકાય છે. બેરોમીટર ૩૩ ઈંચ લાંબી કાચની નળીનું બનેલું છે. જેની અંદર પારો અથવા મરક્યુરી ભરી મથાળેથી બંધ કરવામાં આવેલું છે. તેની નીચેના ખુલ્લો છેડો એક ખાલા જેવા મરક્યુરીથી ભરેલા નાના વાસણમાં બેળ વામાં આવેલો હોય છે, તેમાં હવા કે કોઈ પણ ચીજ ન હોવાથી બહારની હવાના દબાણથી, એટલે અંદરની પ્રેશરથી ખાલામાંની મરક્યુરી નળીની અંદર ચઢે છે. હવે જો હવાનું દબાણ બરાબર ૧૪.૭ પૌંડ હોય છે તો મરક્યુરી ( પારો ) નળીની અંદર ૨૯.૪ ઈંચની ઉંચાઈ સુધી ચઢે છે. પણ હવાનું દબાણ હરવખતે એકસરખું રહેતું ન હોવાના લીધે મરક્યુરી નળીની અંદર ૨૮ ઈંચ સુધી હેઠળ ઉતરે છે, અને કોઈ વેળા ૩૧ ઈંચ સુધી ચઢે છે. આ રીતે વધતા ઓછા પ્રમાણનાં લીધે હવાનું દબાણ કેટલું છે અને તેમાં શું શું ફેરફાર થાય છે તે ખાલમ પડે છે. બેરોમીટરની ૨૮ થી

૩૧ ઈંચ સુધીની જુદી જુદી ઉંચાઈના પ્રમાણમાં હવામાં શું શું ફેરફાર થાય છે તેનો કોડો નીચે મુજબ છે.

હવામાં થતા ફેરફાર.

ઍરોમીટરમાં મરક્યુરીની ઉંચાઈ ઈંચ પ્રમાણે.

તોફાની હવા.....	૨૮
ધણેા વરસાદ.....	૨૮.૫
સાધારણ વરસાદ.....	૨૯
વરસાદની હવાનું બદલાવું.....	૨૯.૫
સારી હવા.....	૩૦
સહેજ સારી હવા.....	૩૦.૫
સુકી હવા.....	૩૧

ઍરોમીટર પહાડોની ઉંચાઈ પારખવાના કામમાં પણ આવે છે. જેમ આપણે ઉપર જાણ્યું તેમ હવાનું દબાણ ઓછું થતું જાય છે. જો હવાનું દબાણ ઓછું હોય તો ઍરોમીટરમાં મરક્યુરી પણ નીચે ઉતરે છે. જેમ વધારે ઉંચે જઈએ તેમ ઍરોમીટરમાં હવાના પ્રમાણમાં મરક્યુરી ( પાણી ) પણ હેંટળ ઉતરે છે. ઍરોમીટરની મરક્યુરી દર ૧૦૦ ફુટની ઉંચાઈએ  $\frac{1}{4}$  ઈંચ નીચે ઉતરે છે. તેથી જો પહાડપર ચઢવા આગમ્ય ઍરોમીટરમાંની મરક્યુરીની ઉંચાઈ જોઈ રાખે અને પછી ઉપર જઈને પાછી જોઈએ તો જેટલો તફાવત પડે તે પ્રમાણે પહાડની ઉંચાઈ સહેલથી સોધી શકાય. ઍરોમીટરમાં મરક્યુરી જો  $\frac{1}{4}$  ઈંચ હેંટળ ઉતરે તો ૧૦૦ ફીટ ઉંચાઈએ આપણે જઈ પહોંચ્યાં એમ જાણવું અને જો તેથી પણ વત્તી ઓછી માલમ પડે તો એના ગણીત મુજબ ગણતરી કરી લેવી. દાખલા તરીકે ૧૦૦ ફીટની ઉંચાઈએ પહોંચતાં  $\frac{1}{4}$  ઈંચ મરક્યુરી હેંટળ ઉતરે છે તેથી પણ જો મરક્યુરી ૧.૫ ઈંચ નીચે ઉતરે તો આપણે ૧૫૦૦ ફીટની ઉંચાઈએ પહોંચ્યાં એમ જાણવું. તે ગણતરી આ મુજબ ત્રીરાશીથી ગણવી.  $\frac{1}{4}$  : ૧.૫ :: ૧૦૦ = ૧૫૦૦ ફીટ.

### થર્મોમીટર=Thermometer.

ઍરોમીટર માફક આ પણ એક નળી જેવો બનેલો છે. અને ગરમી તથા ટેમ્પરેચર માપવાના કામમાં આવે છે. આમાં પણ મરક્યુરી હોય છે. આ મરક્યુરીની બુખી છે કે જેમ એને ગરમી લાગે છે તેમ એ ધ્રુવીને વધે છે. અને તે રીતે વધીને એ નળીની અંદરના ભાગમાં ઉંચે ચઢે છે.





હવે ફારનહાઇટ થર. ની ડીગ્રીને રીયુમર થર.ની ડીગ્રીમાં બદલવી હોય તો ફારનહાઇટ થર.ની જેટલી ડીગ્રી હોય તેમાંથી ૩૨ બાદ કરવા જે રહે તેને ૪ એ ગુણીને ૯)એ ભાગવા. દાખલો લખએ કે ફાર. થર.ની ૧૦૬° ડીગ્રી રીયુમર થર.ની કેટલી ડીગ્રી બરોબર થશે ?

$૧૦૬ - ૩૨ \times 4 \div 9 = ૩૨\frac{૨}{૩}$  ડીગ્રી જવાબ.

જે રીયુમર થર. બરોબર ફારનહાઇટ થર.ની ડીગ્રી શોધવી હોય તો રીયુમર થર.માંથી ૩૨ની જેટલી ડીગ્રી હોય તેટલીને ૯)એ ગુણવા અને જે આવે તેને ૪)એ ભાગવા અને પાછા જે આવે તેમાં ૩૨ ઉમેરવા. દાખલો લખએ કે રીયુમર થર.ની ૩૨.૬° ડીગ્રી, ફારનહાઇટ થર. ની કેટલી ડીગ્રી બરોબર થશે ?

$૩૨.૬ \times 9 \div 4 + ૩૨ = ૯૦.૬$  ડીગ્રી.

ફારનહાઇટ થર.માંથી ૩૨ પ્રમાણે પીગળતા આયસની ટેમ્પરેચર ૩૨° ડીગ્રી છે. ઉકળતા પાણીની ૨૧૨° ડીગ્રી હોય છે. ઇનશાનના બોહીની ગરમી ૯૮° હોય છે. જમીનની સપાટી કરતાં જમીનની અંદર વધારે ગરમી હોય છે, અને તે જેમ આપણે વધારે ઉંડા જઈએ તેમ વધે છે. જમીનની અંદરની ગરમી દર ૬૦ ફીટની ઉંડાઈએ ૧° ફારનહાઇટ વધે છે.

**આપણી વાતાવરણમાંની હવા અને તેની ખુબી—**આપણી હવા—Air. ઓક્સિજન, નાઇટ્રોજન, કાર્બોનીક ઍસીડ અને પાણીની વરાળ = Vapour ની બનેલી છે. ૧૦૦ ક્યુબીક ફીટ હવામાં ૭૮.૫ ક્યુબીક ફીટ નાઇટ્રોજન, ૨૦.૬ ક્યુબીક ફીટ ઓક્સિજન, ૦.૯ ક્યુબીક ફીટ પાણીની વરાળ, અને ૦.૪ ક્યુબીક ફીટ કાર્બોનીક ઍસીડ હોય છે. આ જુદા જુદા વાયુની જુદી જુદી ખુબીઓ કેવી છે ? આ જાણવું દરેક મનુષ્યને અગત્યનું છે જેથી અત્રે દર્શાવ્યું છે. ઓક્સિજન હવા દરેક માણસની જીંદગીને માટે બહુ અગત્યની છે. ઓક્સિજન ગ્રાસ માણસના દમમાં લેવાથી જીવી શકે છે. જે હવામાં ઓક્સિજન ગ્રાસ ન હોય તો વનસ્પતિ તથા માણસ જાનની વસ્તીની આ દુનિયામાં હૈયાતી રહે નહીં. સમગ્ર કે દરેક ઝાડપાન વનસ્પતિ વિગેરે એ માણસની માફક કાર્બોનની સાથે મેળવાયલી ઓક્સિજનને એટલે કાર્બોનીક ઍસીડને પોતાનાં વપરાસમાં લે છે. ઓક્સિજન ગ્રાસ બળતાને માટે પણ લાગી અગત્યની છે. જે હવામાંની ઓક્સિજન બળતાને નહીં પહોંચે તો તુરત બળતું ઝાલવાઈ જાય. હવે ખીજ ગ્રાસ વગર હવા એકલી ઓક્સિજનની બનેલી હોય તો નુકસાનકારક થઈ

પડત. કારણ કે માણસ અને વનસ્પતીને લાંબી મુદત જીવવાને શક્તિવાન કરવાને બદલે થોડીજ પળમાં દુનિયાની સઘળી હસ્તીનો નાશ થાત. ઑક્સિજન ગ્રાસમાં જે નુકસાનકારક ગુણ છે તેનો નાશ નાઇટ્રોજન ગ્રાસ કરે છે. નાઇટ્રોજન ગ્રાસ જાતે વનસ્પતી, માણસો કે બળતાંની જીંદગીને માટે ધણી અગત્યની નથી. વળી ઝાડપાનનો તો તે મુદ્દલ ખોરાક નથી. તેમજ નાઇટ્રોજન ગ્રાસથી માણસ જીવી શકતું નથી, અથવા તેમાંથી બલતણુ પણ ઘટી શકતું નથી. 'પંજુ નાઇટ્રોજન ગ્રાસમાં મોટી ખુબી એ છે કે ઑક્સિજન ગ્રાસ સાથે બેળાઇ જઇ તેના નુકસાનકારક પદાર્થને ધણીજ ફાયદાકારક રૂપમાં બદલી નાંખે છે. આપણી વાતાવરણની અખંડ હવા જ્યારે ચુલામાં જળ્યે છે, ત્યારે હાઇડ્રોજન અને કાર્બોનની સાથે મળી બળે છે પણ નાઇટ્રોજન ગ્રાસ એમની એમ બહાર નીકળી જાય છે. કાર્બોનીક ઍસીડ બળતાને ખુબી નાખે છે અને તેજ મુજબ માણસની જીંદગીનો પણ અંત લાવે છે. પણ વનસ્પતીને ધણી ઉપયોગી છે. સમગ્ર કે વનસ્પતીને તે પુષ્ટી આપે છે. આપણી હવામાં કાર્બોનીક ઍસીડ ગ્રાસ ધણી થોડી છે તેથી બળતું ઝાલવાઈ જતું નથી અને માણસને પણ નુકસાન પહોંચતું નથી. જે જગ્યામાં કાર્બોનીક ઍસીડનું તત્વ વધારે હોય ત્યાં માણસોએ રહેવું જોખમ ભરેલું છે.

દરેક માણસને ઉપયોગી હવા તથા રહેવાની જગ્યા—હવા અને તેની ખુબી વિશે લખવાનું ધણું છે પણ આ પુસ્તકને અનુસરતુંજ લખાણ લેવાની મતલબથી જોઇતી બાબદ અત્રે દર્શાવી છે. માણસના શરીરમાંથી જે હવા બહાર નીકળે છે તે ફક્ત કાર્બોનીક ઍસીડ ગ્રાસ છે. એટલા માટે જે ઝોરડામાં રહેવાનું હોય તે ઝોરડો ધણો નાનો અને બંધ બસ્ત નહીં હોવો જોઇએ કે જેથી કેાઇ માણસને નુકસાન પહોંચે નહીં. ઝોરડાનાં બારી બારણાં હમેશાં ખુલ્લાં રાખવાં. રાતના સુતી વેળા ધણીક માણસો ઠંડીના દિવસોમાં દરેક બારી બારણાં એકદમ બંધ કરી દે છે જેથી અંદર રહેલા માણસોના દમમાંથી શ્વાસ લેતાં બહાર નીકળેલી કાર્બોનીક ગ્રાસ ઘેરાઇ રહી પાછો તેનો શરીરમાં પ્રવેશ થવાથી અંદરની હવા ઝેરી બની માણસનો અંત લાવે છે. તેથી ધણી બારી વખતે દર્દી આગળ સાળાં માણસોને પણ જવા દેવામાં આવતાં નથી. તેનું મુખ્ય કારણ એ છે કે દર્દીની સારવાર માટે તેને જ્યાં રાખવામાં આવે છે તે ઝોરડામાં જોઇતીજ હવાના પ્રમાણમાં બારી બારણાં ખુલ્લાં રાખવામાં આવે છે. હવે ત્યાં ખીજાં બહારનાં આવનારાં માણસોને આવવા દેવામાં આવે તો તેઓના શ્વાસના લીધે કાર્બોનીક ગ્રાસનું પ્રમાણ વધવાથી તે દર્દીને તેમજ તનદેરાસ્ત માણસની તબીબતને નુકસાન પહોંચે તેથી દર્દીબાળા ઝો-

રડામાં માણસની ગીચ હોવી જોઈએ નહિ. વળી ઝાડ તથા વનસ્પતી રાતની વખતે પોતાનામાંથી કાર્બોનીક ઍસીડ ગ્યાસ બહાર કઢાડે છે તેથી આપણું રહેવાનું સુવાનો ઓરડો મોટાં ઝાડોની નજદીકમાં રાખવું નહીં. અથવા આપણા સુવાના ઓરડામાં ઝાડપાનનાં કુડાં વિગેરે રાતની વખતે રાખવાં નહીં. તેમજ રાતના ઝાડ નીચે સુવું નહીં. ઝાડ હમેશાં દીવસના વખતે હવામાંની કાર્બોનીક ઍસીડ ગ્યાસ ચુશી લે છે અને રાત્રે પાછી બહાર કાઢે છે, તેથી દીવસે ઝાડપાનનાં કુડાં ઓરડામાં હોય તો ધણું સારાં. વળી દીવસના ઝાડ હેઠળ ફરવું, આસાયસ લેવી, ઝાડપરના ફુલની સુગંધી લેવી, વિગેરે દીવસનાં વખતે સાફ છે. પણ રાતના વખતે તેથી જુદું જ પ્રીણમ થાય છે.

**હવાની ટેમ્પરેચર**—એક ક્યુબીક ફુટ હવાનું વજન ૩૨° ડીગ્રીની ટેમ્પરેચરે ૫૬૨ ગ્રેન યાને ૦૦૮૦૭૨ પાઉન્ડ જેટલું હોય છે. ૩૨° ડીગ્રીની ટેમ્પરેચરે એક ટેમ્પચરે એક ક્યુબીક શીટ હવાનું વજન તેટલીજ ટેમ્પચર વાળાં તેટલાંજ પાણીનું વજન ૭૭૩ ક્યુબીક શીટ હવાના વજનની બરાબર થાય છે. હવાના અને પાણીના વજનની સરખામણીમાં સાધારણ રીતે હવાને પાણી કરતાં ૭૭૦ ગણી વજનમાં હલકી ગણેલી છે. અહીંયાં કરતાં આપણી ઉપરની હવા ધણી ભારી હોય છે. જેમ આપણે ઉંચે જઈએ તેમ હવાનું પ્રમાણ ઘટે છે. જમીનથી ૭ માઈલની ઉંચાઈએ હવાનું પ્રમાણ અહીંયાં કરતાં પોણું ઓછું થઈ જાય છે. હવાની ગરમી જમીન ઉપર સૌથી વધારે હોય છે અને જેમ ઉપર જઈએ તેમ તે ઘટે છે. એક પાઉન્ડ વજનનું હવાનું ભરત ૩૨° ડીગ્રી ટેમ્પરેચરે ૧૨.૩૮૬ ક્યુબીક શીટ હોય છે, હવાની ગરમીનો ઘટાડો દર ૩૪૦ શીટની ઉંચાઈએ ૧° ડીગ્રી હોય છે. હવા સૂર્યના કીરણથી ગરમ થતી નથી. પણ જમીન પર સૂર્યના કીરણનો પ્રકાશ. પડવાથી જમીન ગરમ થાય છે અને તેથી હવા ગરમ થાય છે. હવાની ગરમી વધારેમાં વધારે ૧૫૦° થાય છે, બીજી કંડી હવા ૭૪° ડીગ્રી ઓટલે ૦° થી બીજી ૭૪° ડીગ્રી કરતાં ઓછી થતી નથી. હવે દરીઆની સપાટી આગળની ચીજો પર તે દર સ્કેવર ઇંચે ૧૪.૭ પૌન્ડ દબાણ કરે છે. દરીઆની સપાટી પરથી જેમ ઉંચે જઈએ તેમ તેનું દબાણ ઘટતું જાય છે, દરીઆની સપાટી કરતાં પહાડ પર હવાનું દબાણ ધણું ઓછું હોય છે તેમજ દરીઆની સપાટી નીચે ઉડી ખાઈ અથવા ખાણોમાં હવાનું દબાણ ૧૪.૭ પાઉન્ડ કરતાં વધારે હોય છે. સાધારણ રીતે પવનની ઝડપ એક સેકન્ડે ૪૨ ફીટની ગણવામાં આવેલી છે. (પ્રગટ કરતાં.)

## પાણી.

અવસ્તાના લખાણમાંથી અરદવીસુર અનાહિત નદીની ખુબી,  
મોટાઈ, અને તેની બંદગીથી થતા ફાયદા માટે મળી  
આવતા યજ્ઞશનેના ફંકરાઓ.

૧. (૧) આ બંદગીથી અરદવીસુર અનાહિત નદીને હું વખાણું છે,  
(૨) જે મોટા ઘોષવાળી છે તે ઘોષ (પુરાઓ સાથે) લડે છે અને  
શિકાર કરે છે, અહુરની દીનની તાબેદાર (૩) હાડમંદ દુનિયા માટે યજ્ઞ-  
શને તથા વખાણુને લાયકની છે, (૪) જે નિર્મળ (પાણી) ચાલાકી વધારે  
છે, ઢોરાને આખાદ કરે છે. (૫) જે નિર્મળ પાણી ગેતીની દુનિયાને લગતી  
જળુસોને અને મીલકતોને આખાદ કરે છે. (૬) દેશોને આખાદ કરે છે.

( યજ્ઞશને હા. ૬૫ ફંકરા ૧ )

૨. (૭) જે તમામ મહોના તોખમને સ્વચ્છ કરે છે. (૮) બાનુઓના  
ગર્ભસ્થાનના હમેલને માટે સ્વચ્છ કરે છે, (૯) જે તમામ બાનુઓના હ-  
મેલને સુખી હાલતમાં સુકે છે.

( યજ્ઞ. હા. ૬૫ ફ. ૨ )

૩. (૧૦) જે તમામ બાનુઓને વખતસરનું લાયક દુધ મેળવી આપે  
છે. (૧૧) જે વીસ્તીર્ણુ નદી દુર સુધી ફેલાય છે. (૧૨) જે તમામ નદીઓ  
પૃથ્વીપર વહે છે, તે સધળીઓના જેટલા મોટા કદની તે એકલી છે (૧૩-૧૪)  
જે નદી હુકૈયે (પહાડની ટાચ)માંથી નીકળી વૈશ્વક સમુદ્રમાં જોસથી વહે છે.

( યજ્ઞ. હા. ૬૫ ફ. ૩ )

૪. (૧૫) આ નદીઓનાં તમામ મુખો વૈશ્વક સમુદ્ર સાથે જોડાય  
છે. ( તેમનામાંની દરેક સમુદ્રના ) વચલા ભાગ સાથે જોડાય છે, કારણ કે  
અરદવીસુર અનાહિત તેમનાપર ધસે છે. (માને વહે છે) અને તેમને ખેંચી  
જાય છે. (૧૭) અરદવિસુર અનાહિત )નાં વાવો અને ઝરાઓ હઝારની સંખ્યાના  
છે, (૧૮) આ વાવોમાંની દરેક, તે નહેરોની દરેક, એક માણસ પોતાના સેતાળ  
(તેજ) ચાલતા ઘોડાપર સ્વાર થઈને ૪૦ દિવસ સુધી જેટલા વિસ્તારપર કુચ  
(સસાફરી) કરે એટલા વિસ્તારની

( ય. હા. ૬૫ ફ. ૪ )

૫. (૧૯) ને એકલી નદિના અરણે સધળા સાતે કેશરો (ખંડો) ઉપર  
વહે છે (વેહેંચાયલા છે) શિયાળામાં તેમજ ઉનાળામાં જળુક સુધી તે એકલી  
નદીનું પાણી પુર પડે છે. (૨૧) ( અહુરમજ્દ જરતોસ્તને કહે છે ) તે માફ  
પાણી મરહોના તોખમને અને બાનુઓના હમેલને પવિત્ર કરે છે. બાનુઓના દુધને  
થજ્જ પવિત્ર કરે છે.

( ય. હા. ૬૫ મો ફ. ૫ )

**ખુલાસો**—યજ્ઞશનેનો ૬૫ મો હા પાણીની આરાધના અને અરદ-  
વિસુર નદીનું ખુખીનું વર્ણન બતાવે છે. આ ૬૫ મા હાના ૧૫ ફકરા છે.  
અને ૧૫ ફકરાના ૬૧ કરદા છે. ઉપર લખેલા પાંચ ફકરા પછીથી ૬ ફા  
ફકરાથી તે ( છેવટ સુધીનો ) ૧૫ મા ફકરા સુધીનો ભાગ “અરદવિ-  
સુર નિઆઝેશનો આ હાતામયાનો હા” છે. એટલે ‘આ હા  
તામયાનો હા’ યજ્ઞશનેના ૬૫ મા હા માંથી ૬ થી ૧૪ ફકરામાંથી  
લીધેલો છે. યજ્ઞશનેનો ૬૫ મો હા તે આખી આ હાતામયાના હા સાથેની  
અરદવિસુર નિઆઝેશ છે. આ કારણસરજ આ હાતામયાના હા સાથેની  
આવા અરદવિસુર નિઆઝેશ બણવા માટે આગ્રહ વધારે કરે છે. બણ-  
નાર પોતે પાણી પાસે યોક્સ માગણીઓ કરે છે. પેહેલાં તેની ખુખી ગાય છે  
અને પછીથી પોતાને લગતી ઇચ્છાની માગણી કરે છે અને દુવા ચાહી  
મદદ માગે છે. ૬૫ મા હાના ૧૦મા ફકરામાં અહુરમઝદ પોતે જરતો-  
શતને કહે છે કે:—“ ( ૩૯ ) પ્રથમ તું પવિત્ર પાણીઓની ખંદગી કર, પછી  
અશોધથી ઇજેલી ‘ જ્યોશ્ર ’ ઝો અર્પણ કર. ( ૪૦ ) પછી આ શબ્દો બોલ.

( ૪૧ ) પાણીઓ, હું તમારી કને મોટી કિંમતની એક બક્ષિસ માગુ.  
છું. આ બક્ષિસ મને આપ કે જે ભેટ જ્યારે તે કંગાઈ વીના મેળવેલી હોય  
છે ત્યારે ન્યામતવાળી થઈ પડે છે.” ૬૫ મા હાના ૧૧ મા ફકરામાં  
બણનાર પોતે “ ધર્ણુજ પસંદ કરવા જોગ ઉદાર ફરજંદ કે જે અશો હોય  
અને કોઈને નુકશાન નહિ પુગાડે તે મને આપ ” વિગેરે વિગેરે આ મુજબ  
માગણી કરે છે. ૧૨ મા ફકરામાં પણ સર્વ તુરી પેદાયશોને ઝોવી અરજ  
ગુનરીને માગણીઓ કરવામાં આવે છે. યજ્ઞશનેનો ૬૫ મો હા આખો  
વાંચતાં માલમ પડે છે કે તે આખી “ આ હાતામયાના હા સાથેની આવા  
અરદવિસુર નિઆઝેશ ” છે કે જે નિર્મળ વહેતા પાણીને નમન કરી તેની  
મારફતે બણનાર પોતાના પ્યારા પેદા કરનારને અરજ કરે છે અને ફરજ  
ગુનરી કર્યા બાદ ઇચ્છાઓની માગણી કરે છે. અસલ વખતમાં જે જે  
પાદશાહો, અશો નરનારીઓએ આવાં અરદવિસુરની આરાધના કરી મુરાદ  
ચાહેલી તે આવાં યશ્તમાં માલમ પડે છે અને એક ચીતે શાંત મને અને  
ખાબેશ અતઃકરણથી કરેલી ખંદગી મારફતે માંગેલી બલી મુરાદો (તેઓની)  
બર આવેલી છે. હાલ ચાલુ જમાનામાં પણ “ફરજંદની ખાયસ, રોજની વરધી,  
મરદોની તોખમ, કૌવત, પહેલવાનોને ફતેહ, બાનુઓના હમેલની અડચણ,  
બચ્ચાની માતાઓને દુધની વરધી, કુંવારાઓને નડત, શની ગ્રહની અડચણ,  
પેટના દરદની ખીમારી, સ્ત્રીઓને મહિને દિવસે માસીક માંડગીથી થતી

વેદના, વિગેરે વિગેરે બીજા ધણાએક કારણોના સમયે “આવાં અર-  
દવિસુર નિઆએશ” બણુવા તથા બણુવામાં આવે છે કે જેથી દર્દની  
શાંતિ થાય છે. તેથીજ આપણાં પાક મહજબમાં ‘પાણીમાં નસો નહીં  
નાખવો’ એ ફરમાન છે. પતેત પશેમાનીમાં તેને માટે નીચે મુજબ ૮મા  
કરદામાં ૬ ઠોા ફકરો આવે છે.

**અવરતા—**અજ હમોઈન હર આઈન ગુનાહ, હર આઈન મર-  
ગરજાન, હર આઈન ફરોહ માન્દ, હર આઈન માનીહ, હર આઈન  
ગુનાહ અજ ગુનાહ એએમ અંદર. ખોરદાહ આવ આવ તોખમગાં  
જસ્ત. ૫ પતેત હોમ.

**અર્થ—**તમામ પ્રકારનો (તથા) દરેક જાતનો ગુન્હા, દરેક જાતનો મરમર-  
જાન ( ગુન્હા ), દરેક જાતનો સાબીત થયેલો ગુન્હા, દરેક જાતનો રહી ગયેલો  
ગુન્હા, ( ચાને તોજેશ નહીં થયેલો ) તથા દરેક જાતના એક ગુન્હાથી ઉત્પન્ન  
થતો બીજો ગુન્હા, કે જે મારાથી ખોરદાહ ( અમેશાસપંદ ) તથા પાણી અને  
( જુદી જુદી ) જાતનાં પાણી સાથે થયો હોય તો, ( તે તમામ ગુન્હા )થી હું  
પતેત કરી પશેમાન થાઉં છું. ( પતેત પશેમાની કરદો ૮ મો. ૬ ઠોા ફકરો ).

મજુર લખાણમાં ‘પાણી સાથે થયેલો ગુન્હા’ લખેલો છે. તેની મત-  
લબ એવી સમજાય છે કે, નસાને અથવા નસાવાળી ચીજને પાણીમાં  
ખરાય કરવાથી અથવા પાણીમાં પડેલા નસાને બહાર નહીં કઢાડવાથી,  
અથવા પાણીને એવી ખરાય રીતે રાખ્યું હોય કે તે પીવાથી અને વપ-  
રાસમાં લીધાથી તનદરોસ્તીનો બગાડો થાય, તેવા પ્રકારે પાણી માટે બેદર-  
કારી રાખનારને માટે આ લખાણની મતલબ સમજાય છે. જુદી જુદી  
જાતનાં પાણી કહેલાં છે તે ઝરાતું પાણી, નદીતું પાણી, કુવાતું પાણી, વિગેરે  
છે. એજ પ્રમાણેતું લખાણ વંદીદાદની ૬ ઠી પરગરદમાં છે. વળી ૭ મી  
પરગરદમાં ૨૫-૨૭ ફકરાઓમાં પણ મળે છે તે નીચે મુજબ છે:—

૨૫. ( અશો જરતોસ્ત પુછે છે ) અએ દાદાર ! જે ( માણસો )  
અપવિત્રાઈથી પાણીની નજદીક અથવા આતશની નજદીક નજસાઈ સાથેનો  
નસો લઈ જાય તો, અએ અશો હોરમજદ ! તો તે માણસો શું પાક થઈ  
શકે ? ( વંદીદાદ પરગરદ ૭ મી ફકરો ૨૫ મો. )

૨૬. ત્યારે હોરમજદે કહ્યું કે, અએ જરતોસ્ત ! ( તે માણસો ) અ-  
પવિત્ર થયેલાં ગણાય, જેઓ નસાને ઉત્પન્ન કરનારા દરવદો ( છે તેઓ )  
મધખ ( મચ્છર તથા તીડ ) નામનાં જાનવરોને ધણોજ ટેકો આપે છે  
( જેથી મચ્છર તીડ વધારે થાય છે ) જેઓ નસાને ઉત્પન્ન કરનારા દર-

વંદો છે, તેઓ ખેતીને નાશ કરનારી ટિપણીને ધણોજ ટકો આપનારાં થાય છે.  
( વંદી. પરખ. ૭.\* કંકરો ૨૬ ).

(૨૭) જેઓ નસાને ( આતશનો અથવા પાણીનો ). ઉત્પન્ન કરનારા  
દરવંદો છે તેઓ દેવની રાહના, ગાય કોરનો નાશ કરનારા, ઉડા બરફવાળા,

\* ૭ મી પરગરદનો ૨૬-૩૦-૩૧ ત્રણે કંકરાઓમાં આતશ માટે લખે છે તેનો સાર એ છે કે “જો નસાવાળું લાકડું” યાને કરડેલું લાકડું હોય તે જો સુકકે હોય તો કરડેલા બાગ આગળથી એક વેહેત અને લીકું હોય તો બે વેહેત કાપી નાખી પાણીથી તે સારા લાકડાને ઘોઈ હવામાં સુકવીને આતશપર સુકવું” વિગેરે આતશપર નજસાઈ કરનાર આસામી માટે વંદીદાદની ૧ લી પરગરદનો ૧૭ મો કંકરો, ૭ મીના ૨૫-૨૬ કંકરો, ૮ મીના ૭૩-૭૮-૮૧-૮૨ કંકરાઓ, અને ૧૬ મી પરગરદનો ૧૭ મો કંકરો છે. જેમાં આતશની જાળવણી બાબત ધણું લખાણ છે, તેમા સખત તાકીદ છે કે સુકકી કાઠી બાળની, દુરવંદોના નજસાત દુર રાખવો, પરહેજગારીથી ધરના આતશની જાળવણી કરવી વગેરે. વળી ઇરાંની પતેતમાં લખાણ છે કે “હીજમ મ્મ તા ચક સાલ તરબર આતશ નેહાફમ” યાને એક વરસથી ઓછું સુકાયકું લાકડું આતશ પર બાળ્યું વિગેરે આ થકી પસતાવો કરે છે. આ ઉપરથી સમજાણ એ લેવાની કે શરૂઆતની દુનિયામાં સપેન્ટ અને અંચ બને શક્તિઓ વચ્ચે અથડામણ થતા જે જે આતશ પ્રગટ થયા અને જ્યારથી ‘જવાળામુખી પહાડ’ બળતો થયો છે. તે વખતમા અને હાલ હજુ પણ જવાળામુખીની હવા અંચ ગણાય છે સપેન્ટમર્ધન્યુસની હવાથી તે વખતમા ઇરાંનીથી વાંચ ખુણા સુધીની જમીન અદર સુરંગ થઈ બળતો આતશ થયો, જે ‘આતશ ખોરદાદ’ કહેવાય છે. (જ્યોતીશમા શુભ ચોધરીયુ એ ગણાય છે) હવે આ શુભ હવા ‘જરતોસ્ત’ કહેવાય છે આપણા જરતોસ્ત પેગમ્બર સાહેબ જે થઈ ગયા તે આ આતશ ખોરદાદની હવાનો જીવ હતો ) ઉપર કહ્યા મુજબ સપેન્ટમર્ધન્યુસ હવાથી જે આતશ ખોરદાદ પેદા થયા હવે જરતોસ્તી ધર્મ સપેન્ટમર્ધન્યુસ હવાથી છે, તેથીજ જરતોસ્તી ધર્મમા આતશની પરતેશતેશ કરે છે કે શરૂઆતથીજ અંચ હવાના હાથથી સપેન્ટની હવાની તમામ પેદાયસોને બચાવવા માટે આતશ પ્રગટ થયા જેથીજ ‘સપેન્ટ’ હવાને બચાવનાર તરીકે આતશ જાળવણી જરતોસ્તી ધર્મમાં થાય છે એનો ભેદ એજ કે “અંચે આતશ તે’ અહુરમજ્દની પેદાયસની તમામ ચીજો શરૂઆતથી બચાવી તે બદલ હમો તને નમી અરજ સાથે આશીશ મળે છે એ કે સદા તું જીવતો બગતો રોશન બસતો રહેજો અને આબાદી સાચવજો અને હમોને નોંસાવજો” તેથીજ અવસ્તામા “આતશે અહુરદે મજ્દાઓ પોથર” યાને “અહુરમજ્દનો છાકરો આતશ” એમ ગણવામા આવ્યો છે. તેજ તરીકે આજે ચાલુ જમાનામા પણ જોઈએ છીએ કે બાપની બાળું દીકરો ગણાય છે. આ ખુલાસો આતશનાં લખાણમાજ લેવો હતો પણ પહાડનું લખાણ સાથે છપાઈ ગયાથી અહીંયાં ઉપશા અવસ્તાનાં લખાણને અનુસરતો આ કંકરો અને આપ્યો છે

(પ્રગટ કર્તા.)



ધીમે ચાલતા, ધાટકી ખરાબી વાળા (તથા) ખરાબ પેદાયસના જમ્બેસ્તાનને ધણેજ ટેકા આપનારા થાય છે, તેઓના નખ ઉપર આય કે જે દરજ નસુસ તે ધસારો કરે છે ત્યાર પછી તેઓ હમેશ ને હમેશ અપવિત થાય છે. (વંદી. પરગ ૭ ક ૨૭).

ઉપર ૨૬માં શકરામાં કહ્યું તેમ “ પાણીમાં નસો નાખનાર ખેતીને તુકસાંન કરે છે.” વિગેરે એનો અર્થ અને ખુલાસો એવો છે કે ધનિસાન જેમ અનનો રોપો છે તેમ ઝાડ પાણીનો રોપો છે. પાણીમાં નખ, બાલ, અથવા બીજે કાઢ્યો જતનો નસો નાખવાથી નજસાત થાય છે; જેથી પાણીમાં ખરાબ પ્રવાહ ઉત્પન્ન થાય છે. તે સમયે તેમાંથી પવિત્ર હવા ઓછી થવાથી પાણીમાંથી પુષ્ટીકારક તત્વ ઓછુ થઈને પાણી ખૂરદાલ બને છે, જેથી તે ખૂરદાલ પાણીમાંથી કસ જતો રહેલો હોવાથી તે કસ વગરનું પાણી ઝાડને ઉછેરી શકતું નથી અને પાક ખરોબર ઉતરતો નથી; અને પાકની ઉત્પત્તિ ઓછી થવાથી મોંઘવારી દુકાળ થાય છે. તેમજ વળી ધનિસાનનાં વપરાસમાં પીવા વિગેરેમાં તે પાણી જવાથી તુકસાન થાય છે. ધણી વેળા એ (નસાથી) એ દરકારી ભરેલી અપવિત્રાધવી પાણીમાં સુક્રમ જતુઓ ઉત્પન્ન થાય છે. જેથી તાણુ પાણી ઉકાળીને પીવામાં આવે છે, અને પીવાનાં પાણીની બહુ સંભાળ લેવામાં આવે છે. હવે કુદરતી હવામાં જેમ પદાર્થોની મેળવણી છે તેમ પાણીમાં પણ છે, કુદરતી હવા, નાઇટ્રોજન અને ઑક્સીજનની મેળવણીની બનેલી છે. જે હવામાં સેંકડે ૭૯ ટકા નાઇટ્રોજનનું પ્રમાણ અને ૨૧ ટકા ઑક્સીજનનું પ્રમાણ હોય છે તેમ પાણીમાં પણ વધતું ઓછુ પ્રમાણ જોવામાં આવે છે. ઓખાઈની હાલતમાં પાણીનું ગરમી પ્રમાણ ઓખા પારદર્શક પ્રવાહી માફક છે. તેમજ પુરેપુરું મધ્યમ (નપુસક) સામાજીવમાં છે. તેમજ સ્વાદ તથા સુગંધ વિનાનું છે. કુદરતી સ્થિતિમાં તેનો રસાયણ બંધારણ દેખાઈ આવેલું છે. પાણીમાં એ ભાગ હાઇડ્રોજન અને એક ભાગ ઑક્સીજન ગેસ છે. અને તે પણ નહીં જેવી હોય છે. જ્યારે તે સ્ટીમ તથા વરાળનાં પ્રમાણમાં જાય છે ત્યારે મીઠું પાણી ૨૧૨° ડીગ્રીએ ઉકાળવા માંડે છે જ્યારે દરીઆનું પાણી ૨૧૩-૨° ડીગ્રીએ ઉકાળવા માંડે છે, આ પ્રમાણમાં પણ કોઈ વેળા હવાનાં દબાણથી ફેરફાર થાય છે, જે ઍરોમીટરથી ખબર પડે છે. પાણીની માપણી કરવાનાં બીજાં એ નવાં યંત્ર છે જેઓનાં નામ ઇન્ફ્રીજમાં હાઇડ્રોમીટર અને સેલીનો-મીટર કહેવાય છે. એક આલન મીઠાં પાણીનું વજન ૧૦ પાઉન્ડ થાય છે જ્યારે દરીઆનું પાણી એક આલન હોય તે વજનમાં ૧૦ ફ્રાઉન્ડ થાય

છે. એક ક્યુબીક ફુટ પાણી વજનમાં ૬૨.૪૨ પાઉન્ડ થાય છે. અને ૨૨૪ આલન પાણી વજનમાં એક ટન થાય છે. કુદરતી રીતે પાણી આક્રમીક અને હાઇડ્રોજન બેની મેળવણીનું બનેલું છે. એવું કહે છે કે પાણીમાં ૮ ભાગ ઓક્સીજન છે અને ૧ ભાગ હાઇડ્રોજન છે. દરિયાનાં પાણીમાં કુદરતી ભાગ મીઠું હોય છે એટલે ૩૩ પાઉન્ડ (રતલ) દરિયાનાં ખારાં પાણીને ઉકાળીએ તો તેમાંથી ૧ પાઉન્ડ નીમક થાય છે. દરિયાનાં એક આલન પાણીએ પાંચ આઉન્સ ખાર હોય છે. પાણીનાં ધોધ પહાડમાંથી નેટલી ઉત્પાદ્યથી પડે છે તેનું કોષ્ટક ચંપઅરસીસ ઓન સાઇકલોપીડીઆમાં નીચે મુજબ છે.

Yosemite ( 3 Plunges )...	... 2660 feet.
Roraima Fall, Guiana ( 2 Plunges ).	2000 "
Grand Falls, Lalrador ...	... 2000 "
Sutherland falls, New Zealand(3 plunges)	1904 "
Kukena Fall, Guiana (sheer Plunges)...	1504 "
Gavarnil Fall, Pyrenees ...	... 1380 "
Staubbach. ...	... 866 "
Kaiteur Falls, Guiana ...	... 740 "
Tequendama Falls, near Bogota...	... 625 "
Victoria Falls, Zambesi. ...	... 400 "
Rio Iguassu, Southern Brazil ...	... 215 "
Shoshone ...	... 210 "
Foyers, highest in Britain (2 Plunges).	205 "
Hay River, Alaska ...	... 200 "
Niagara ( નાયગારા ) ...	... 169 "

ઉપલા ધોધનું કોષ્ટક અંગ્રજીમાં એમને એમ આપ્યું છે મોટામાં મોટા યોસમીટ ધોધ ૨૬૬૦ ફીટની ઉંચાઈથી પડે છે અને નાનામાં નાનો નાયગારાનો ધોધ ૧૬૯ ફીટની ઉંચાઈથી પડે છે. આ મોટા ધોધ માટે એવું જણાય છે કે ધણી ઉંચા પહાડી મુલકોમાં આ ધોધ હોવાથી ધણી ઉંચા પહાડના સપાટી ધોધ ધણી ઉંચાઈથી વહે છે. આજની ભૂગોળ વિદ્યા પરથી નદીઓ અને સમુદ્રો તથા મહાસાગરનાં નામો અને વર્ણન જાણવા નેચરું મળે છે. ઉપર કોષ્ટક સાઇકલોપીડીઆ સિવાય કોઈ પણ બીજા પુસ્તકમાં સામટી રીતે મોટા ધોધની ઉંચાઈ માટે વર્ણન મળતું નથી જોઈએ અહીંયાં અનુસરતી બાબતો હોવાથી લીધી છે.

હવે અવસ્તામાં હુકૈયે જે અલયુરજ પહાડની ઉંચી ટોચ જેમાંથી અરદવીસુર નદી નીકળી વૌરકશ દરીઆમાં વહેતી હતી. અલયુરજની નીચી ટોચ પરથી બરફ પીગલી પ્રથમ હુકૈયે ઉપરના એક સરોવરમાં ખાલી થતો ત્યારે તે સરોવર બરપુર થઈ તેમાંથી જે નદીઓ વહેતી તેમાંની અરદવીસુર નદી સર્વથી મોટી હતી. હુકૈયે પહાડપર ઉરવીસ નામનું સરોવર હતું જેમાંથી ઉપલી નદી વહેતી હતી. યુનદેહેશ કેતાય મુજબ અરદવીસુર નદી \* ૫૦૦૦ માણસપુરની ઉંચાઈથી વહેતી હતી. એનો બેદ એવો સમન્નય છે કે એટલો મોટો ધોધ આ નદીનો હતો.

અવસ્તા જમાનાનાં સમુદ્રોનાં નામ મળે છે. અવસ્તાનો વૌરકશ સમુદ્ર તે પેહેલવીનો ફરાંકરત તે આજનો કાસ્પીઅન સમુદ્ર છે. અવસ્તામાં પુષ્પ-તીક પેહેલવીમાં પુહાતીક તે હાલનો એસ્લ સમુદ્ર છે. અવસ્તામાં કાંસુ એને પહેલવીમાં કયાંસીહ કહે છે અને તે ઝરેહ તથા હામુન છે. કાંસુ દરીઆવ નથી પણ સરોવર છે. અએયસ્ત સરોવર તે આજનું ઉરમીઓ છે. હુસરપ સરોવર અએયસ્ત સરોવરથી ૧૫૦ મૈલ દુર છે. ફરજનદાવ સરોવર તે આજનું શીશતાન છે. વાંજદાઓ સરોવરની જગા મુકરર કરેલી નથી. સરોવરો પછી નદીઓનું લખાણ મળે છે તેમાં આવાં અદવીસુર નદીને આજની જીહુન અથવા ઓક્સસ નદી ગણેલી છે. યુનદેહેશ મુજબ તેની લંબાઈ ૧૮૮૦ મૈલની જણાય છે. વીત'ગુદાધતી નદી હજુ ચોક્કસ કરી નથી. વેહદાધતી નદી ધીરાનવેજની જીહુનની શાખા જરફશાન છે. રંગા નદી તે વેદની રસા આ નદી પાંજળની પુર્વે સિંધુ નદીના ઊગમણા ફાંટા-ઓની ગણાય છે. જીનદેહરદે નદી ધરુપાન શેહેરમાં છે, એવું કહેવાય છે કે જ્યારે કાવેઅંગાર નામનો હુવાર શપ્સ ઝુંહાક પાદશાહને પકડવા ફેંડુન પાદશાહને લઈ ગયો હતો તે આ જીનદેહરોહ નદી પસાર કરી ત્યાંથી ફેંડુનને લાવી તખ્તે બેસાડ્યો હતો. ( વગેરે ) હવે હુકૈયે પહાડને પામીર તરફ લઈ જઈ મુકવામાં આવે છે. પામીરના પહાડની ઉંચાઈ ૫૨૫૮૦૦ ફીટની ગણેલી છે. આ મુજબ એક મોટા પહાડી ધોધનું બાળક આવાં અરદવીસુર ગણાય છે.

\* આજના વખતની ગણતરી મુજબ જે અવલોકન કરીએ તો એક સાધારણ માણસ પાંચ ફીટ ઉંચા ગણીએ તો ૫૦૦૦×૫=૨૫૦૦૦ ફીટ ઉંચાઈથી આ ધોધ વહેતો હોવો જોઈએ. દરીઆથી ઉતરતા અને નદીઓમાં ચઢતા પેહેલા દર-જની આવાં અરદવીસુર નદી ગણેલી છે. અને તેના બળ પ્રમાણે આશાપના કરવામાં આવે છે.

\* આ કેમળને ૧૪૧ મે પાને ફાણક જીવે.

( પ્રગટ કર્તા ).

**ચરમાનું અને કુવાનું પાણી બનવાનો સમય**—પાણીની ઉત્પત્તિ માટે એવું જણાય છે કે વાતાવરણમાં સરદીનું તત્વ પાણી છે. આ તત્વ પણ વાતાવરણ સાથે જમીનમાં તેમજ હવામાં સમાયલું છે. જ્યારે જમીનમાં ગરમી બંધ થઈ જાય ત્યારે બહાર નીકળવા માર્ગ લીધે છે. પણ જો તેટલામાં જમીનની ઉપરની સરદી પુગી વળે તો તે ચંદ્રની ગરમીથી પાણી બને છે, અને વધતા ઝોછા પ્રમાણમાં પાણી થાય છે. તે પાણી જોશમાં હોય અને જમીન ફાડી આપસપ ઉપર આવે તો ચરમાનું પાણી કહેવાય છે. પણ જો કુદરતી રીતે જમીનની ગરમીનું પાણી ઉપર આવી નહીં શકે તો જમીનની રંગો અને સુરાખમાં દરી રહે છે, બાહેર નીકળતું નથી અને ખોદવા સિવાય પાણી ઉપર આવી શકતું નથી. જેથી જમીન ખોદી પાણી બહાર લાવવામાં આવે અને બાંધકામ કરે ત્યારે કુવાનું પાણી કહેવાય છે. બીજી રીત એ છે કે ખરશ્તો પહાડ જ્યારે પીગળી તવાઇને તેનું પાણી રેતીની અથવા નરમ જગામાં ઉતરી જાય છે, તે જમીનની સઘળી રંગરંગમાં વીખરાઇને જે તરફથી પોતાને બાહેર નીકળવાનો મારગ મલેય તે તરફથી બાહેર નીકલેય અને નાની મોટી નદીઓ બને છે, અને નદીઓ દરીઆવ બને છે. તે ખુરશીદની ગરમીથી ચુસાઈ ૧૬વાપર જઈ વાદળ તથા બરફ તથા વદશાદ બને છે. આ મુજબ દુનિઆનો રાહાઘાટ ચાલ્યો જાય છે. છુપી વાતોનો જાણનાર દાદગર દાદાર પોતેજ છે તેનાથી કોઈ અજાણ નથી. દુનિયામાં જેટલો હુનર અને એલમ છે તે સઘળાને પુગી વળવાને ઇનસાનની જાંઘળી પુગતી નથી, ખાલી કુકરાજી રાખી થોડી આવરતે દરેક ચીજ જાણવાનું ખોટું ડોળ ધાલનાર માણસોએ આ ઉપરથી સમજવાનું છે કે જે કંઈ પોતાને ખબર નથી તે માટે પેહેલાંથીજ ના કહી દેવામાં હડાપણ સમજવું કેમકે ખોટું ડોળ ધાલી નહીં ખબર હોય તે બાબદમાં માથું મારવાથી ધણીખરી વખતે કામ થવાની વતી સામુ રખડી જાય છે. જે બાબદની ખબર નહીં હોય તે માટે ના કહેવામાં કંઈ માન ઝોછું થતું નથી કેમકે દુનિયામાં હુનર અને એલમ એટલો બધો છે અને કુદરતનું ઉકાણુ એટલું બધું છે કે રોજનો અકેક વિષય શીખે તોપણ અખંડ જાંઘળીના દીવસો પુગી શકે નહીં. ઇનશાને પોતાના સખળ અને સઅકલથી આ દુનિયામાં હુનરનું ખેતર સઅકલ.

૧. આ બતાવ બને છે. પણ આ થકી જે લેદ છે. પુર્વની હવા જે રોજનીનું તત્વ છે તેનાં વાદળાં નથી તેથીજ આ મુજબ બને છે. અને વાદળાં જે છે તે વાતાવરણ જે પશ્ચિમની હવા છે તેનાં છે. તે વાદળાં ભુમધ્ય સમુદ્રમાં ઉતરી પાણી લઈ હવામાં અધર જઈ પછીજ વરસાદ વરસાવે છે. (પ્રગટ કર્તા)

ના બળથી ખેલી ખાવાનું છે. મકશદ કે તેને અનુસરતી વલન અને સારી સચળણ નોંધાવે.

**પાણીમાં પડેલા નસા માટે વંદીદાદમાંથી મળતી અગત્ય જોગી બાબત—**પાણીમાં પડેલા નસા માટે પાકરોહ પેગમબર સાહેબ અશો જરતોસ્ત અને દાદગર દાદાર અહુરમજ્દ વચ્ચે થયેલા સવાલ જવાબો વંદીદાદની ૬ થી પરગરદમાં નીચે મુજબ લખાણ મળે છે.

૨૬. (જરતોસ્ત સાહેબ પુછે છે) હાડમંદ દુનિઆના પેદા કરનાર અશો ? અગરજો આપ કે જોઓ માજદી યસનો તેઓ પગે ચાલતા જતા હોય અથવા વહાણમાં બેસીને, તથા ઘોડાપર બેસીને, તથા ગાડીમાં બેસીને, જતા હોય અને વેહેતા પાણી નજદીક જઈ પહોંચે અને તે પાણીમાં નસો હોય તો તેઓ શું કરે ? ૨૭. ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે ( પગમાંથી ) જોડા કહાડી નાંખીને, (તથા) (બદન ઉપરથી) કપડાં (કહાડી) એક ઠેકાણે સુકીને, અથો જરતોસ્ત, (તેઓ ત્યાં) ઘોબે (અને ત્યાર પછી) જ્યાં સુધી (તે) સુવેલા તનની નજદીક પહોંચે ત્યાં સુધી, પગના નલા સુધી, (અથવા) શુંકણ સુધીના, (અથવા) કમર સુધીના, (અથવા તો) માણસપુર પાણીમાં આગલ જઈને, અથ જરતોસ્ત ! (તે) સુવેલા (માણસ) ને પાણીમાંથી બહાર કહાડે. ૨૮. અયદાદાર અગરજો નસો ફિણુ ફિણુ યદ ગયો હોય તથા કોહી ગયો હોય તો માજદ યસનો શું કરે ? ૨૯. અહુરમજ્દે કહ્યું કે તેના બે હાથથી જેટલો પકડી શકાય તેટલો ( નસો ) પાણીમાંથી બહાર કાઢી સુકી જમીન પર મુકે.

**ખુલાસો—**ઉપલા ૨૬ થી ૨૯ સુધીનાં ૧ કરાઓની મતલબ એવી સમજાય છે કે રસ્તે જતા પાણીમાં પડેલો નસો માલમ પડે તો નેજ વખતે તેને પાણીમાંથી બહાર કહાડીને સુકી જમીનપર મુકવો. પાણીમાં નસો નહીજ નાખવો તથા જો નજર પડે તો પાણીમાંથી બહાર કહાડવાની આપણી ૧૨જ છે. નજરે જોયા છતાં રહેવા ઈષ ચાલી જવું નહીં જોઈએ.

પાણીથી કરીને નસો જલદીથી કોહે છે અને ઘણું લગી પુષ્કળ બદળો પેદા કરે છે. નસાને સુકી જમીનપર નાખવાને ફરમાવે છે કેમકે સુકાચાથી તેનું જોર કમતી યાય છે. હવે જુદી જુદી જાતનાં પાણીમાં જેવું કે બંધિયાર પાણીમાં તથા કુવાનાં, ઝરાનાં, ખરફનાં, નદીનાં ઇત્યાદી પાણીમાં નસો પડ્યાથી કેટલું પાણી બહાર કાઢી નાખવું તે વિશે આ વંદીદાદની ૬ થી પરગરદનાં ૩૦ થી ૪૧ ફકરા સુધી લખાણ મળે છે. તે નીચે મુજબ છે.

૩૦. ( જરતોસ્ત સાહેબ પુછે છે ) હાડમંદ દુનિઆના અશો પેદા

કરનાર ! આએ થમ પાણીમાં તે દરજ્જ નસુશ ગલીચાઈ તથા કોહોવાત તથા અપવિતાઈ સાથે કેટલો આગળ દોડે છે ? ૩૧. ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે દરેક તરફથી છ કદમ; જ્યાં સુધી કે તે નસાને પાણીમાંથી બહાર કાઢે ત્યાં સુધી તે પાણી અપવિત તથા પીવાને નાલાયક (થાય છે); ( તેટલા માટે ) તેટલા નસાને પાણીમાંથી બહાર કહાડી, દૂર લઇ જઈને સુકી જમીન ઉપર તેઓ સુકે. ૩૨. તે પાણીમાંથી જો અને તો ( તે પાણીનો ) અરધો હીસ્સો, નહીં અને તો લિજો હીસ્સો; જો અને તો લિજો હીસ્સો ને નહીં અને તો ચોથો હીસ્સો, તેમ નહીં અને તો પાંચમો હીસ્સો પાણી બહાર કહાડી નાખવું. તે નસો બહાર કહાડીઆ પછી, ( ઉપર જણાવ્યા મુજબ ) પાણી બહાર કહાડવું ત્યાર પછી બાકી રહેલું પાણી પવિત થયલું ગણાય અને અગાઉની માફક પીવા વિગેરે વાપરવસમાં લીએ. ૩૩. અએ દાદાર ? કુવાને લગતાં તથા ઝરાને લગતાં આએ પાણીમાં, તે દરજ્જ નસુશ ગલીચાઈ અને કોહોવાટ તથા અપવિતાઈ સાથે કેટલો આગળ વધે છે ? ૩૪. દાદારે કહ્યું કે પાણીમાંથી જ્યાં સુધી નસાને બહાર કાઢે ત્યાં સુધી તે પાણી પીવાને નાલાયક છે. પાણીમાંથી નસો બહાર કહાડી સુકી જમીનપર સુકે. ૩૫. નસો પાણીમાંથી કહાડી આ પછી તે પાણીના પરમાણુમાં અરધું, ચા ત્રીજો હીસ્સો અથવા ચોથે તથા પાંચમે હીસ્સે પાણી કહાડી નાંખીને બાકી રહેલું પાણી વપરાસમાં લીએ. ૩૬. અએ દાદાર ટિપાનાં બરફનાં અને કરાંને લગતાં પાણીમાં છે દરજ્જ નસુશ ગલીચાઈ તથા કોહોવાટ તથા અપવિતાઈ સાથે કેટલો આગળ વધે છે ? ૩૭. અહુરમજ્દે કહ્યું કે દરેક તરફથી ત્રણ કદમ દૂર; તે પાણીમાં નસો હોય ત્યાં સુધી તે પાણી પીવાને નાલાયક થાય છે તેથી તે નસાને પાણીમાંથી બહાર કાઢીને સુકી જમીનપર નાખવો. ૩૮. તે પાણીમાંથી નસો કહાડી નાખ્યા પછી (તે બરફ અને કરાંને લગતું) પાણી પવિત ગણાય છે અને તે અગાઉની માફક માણસો તથા પશુઓના વપરાશમાં લેવું. ૩૯. અએ દાદાર ! આય દોડતા તથા વેહેતા પાણીમાં દરજ્જ નસુશ ગલીચાઈ તથા કોહોવાત અને અપવિતાઈ સાથે કેટલો આગળ દોડે છે ? ૪૦. દાદારે કહ્યું કે નીચેથી વેહેતાં (યાને પછવાડેથી આવતાં) પાણી આગળથી ત્રણ કદમ; સાંભે (અથવા આગળ વેહેતાં) આગળથી ૯ કદમ; ( અને ) બીજી ( અથવા બાકીની ) બાજુએથી છ કદમ જ્યાં સુધી તે નસાને ( પાણીમાંથી ) બહાર કહાડે ત્યાં સુધી, તે પાણી અપવિત ( તથા ) પીવાને નાલાયક (છ); ( તેટલા માટે ) તેટલા નસાને પાણીમાંથી બહાર કહાડી દૂર જઈને સુકી જમીન ઉપર તેઓ સુકે. ૪૧. તે

(પાણીમાં પડેલો) નસો બહાર કઢાડીઆ પછી (તથા તે પાણી ઉપર) ત્રણ વખત મોજ પસાર થયા પછી તે પાણી પવિત્ર થયલું ગણાય (સાર પછી) ગમે તો અગાઉની માફક માણસોના અને પશુઓના વપરાસમાં તે પાણી લેવું.

**ખુલાસો**—ઉપલા ૩૫ મા ફકરામાં કરાના પાણી માટે દાદાર કહે છે તે સુજળ હાલ ચાલુ જમાનામાં પણ જે કુવામાં મુરદું પડેલું હોય છે તે કુવાને ૧૩ માસની સુદ્ધ સુધી વાપરતા નથી તેના સમજ્ય એવો છે કે કુવો બાંધતી વખતે તેની દીવાલ ધસી નહી આવે તે કારણે અથવા ખીજ કાઢ પણ કારણસર કદાચ લાકડું વાપર્યું હોય તેને માટે છે. કેમકે લાકડાંને હવા સોસવાની શક્તિ છે જેથી કુવામાં પડેલા નસાતું પાણી લાગાથી તે લાકડાંમાં જો તે નસાવાળો પદાર્થ સોસાયો હોય તો તે લાકડાંને લીધે તે પાણી ઘુરતા ઘુરતા પીવાથી અવગુણ થાય છે જેથી પરહેજ કહેલી છે પણ જો ખાત્રી હોય કે તે કુવામાં કુવો બાંધતી વખતે લાકડું વાપરેલું નથી તો કુવામાં પડેલું મુરદું અથવા નસો બહાર કઢાડયા પછી આ ૩૫ મા ફકરામાં કહ્યા સુજળ તેમાંથી પાણી બહાર કઢાડયા પછી તે કુવો અગાઉ માફક વપરાસમાં લીએ. હવે જો નદીમાં તેમ બન્યું હોય કે નસો પડ્યો હોય તો ઉપલા ૩૫ મા ફકરામાં કહ્યા સુજળ નસો કઢાડી નાંખી તે પછી પાણી કઢાડી નાંખીને તે પાણીથી ત્રણ કદમ દુરથી પાણી ભરી લેવું. દુર જોડેલી બાઇને તથા સુવાવડી બાઇને પણ આતશ અથવા પાણીથી તથા દરેક પવિત્ર ચીજથી ૧૫ કદમ દુરની જગા આવેલી હોય તો સાત કદમ દુર રહેવાનું શરમાન છે. જો તેટલી જગ્યા ન મળે તો ત્રણ કદમ દુર રહેવું જોઈએ. હવે ઉપલા ૩૦ થી ૪૧ સુધીના ફકરામાં થમ પાણીમાં, ખાળોચીઆમાં અથવા નાલામાં જો મુરદું પડ્યું હોય તો, તેની આસપાસનું પાણી સારી પેઠે કઢાડી નાખ્યા પછી વપરાઈ શકાય છે. મુરદું કઢાડી નાખ્યા પછી કુવાનું પાણી પણ કામે લાગી શકે છે. વેહેતા પાણીમાંથી જ્યાં મુરદું અથવા નસો પડ્યો હોય ત્યાંથી તેટલી જગ્યા સિવાય આસપાસનું પાણી કામે લાગે છે. વંદીદાદની ૫ મી પરગરદના ૮ મા ફકરામાં દાદાર અહુરમજ્દ, જરતોસ્ત સાહેબને કહે છે કે (જે કાઈ પાણીમાં પડી આપધાત કરે છે તેને) “પાણી મારતું” નથી પણ અસ્તો વીધોતું (નામનો દેવ) તેને બાંધે છે યાને તે પાણીમાં પડેલા માણસનો દમ ગુંગલાવી નાખે છે અને વાગ્યે તેને

૧ વચ, સંસ્કૃત શબ્દ છે. અવસ્તામાં જે બાલ હવાને માટે છે. આ ઠંડાણે એનો અર્થ ઝેરી ખરાબ હવા થાય છે. પેહેલવીમાં ‘વાયે સરીતર’ ‘વાયે વતર’ થાય છે. તે પરથી સાધારણ બાલ ‘જમ’ નીકળેલો છે.

બાંધી લઇ ચાલતી પકડે છે, ત્યારે પાણી તેને ઉપર નીચે લઇ જઇને કીનારે છોડી દેશે.” વંદીદાદની ૧૧ મી પરગરદના ૫ મા ફકરામાં દાદાર અહુરમજદ જરતોસ્ત સાહેબને કહે છે કે જો તું “પાણી પાક કરવા ચાહે તો આ શબ્દો બંધુ “અપા અત યજમધદે. મઝેકર્ધન્તીશ્યા હેખવધન્તીશ્યા ફવજમધદે.” આ ફકરો યજમનેના ૩૮ મા હાના ૩ ના ફકરામાં છે. હવે પાણીને સુવેલા માણસથી કેટલે દુર રાખવું? તે બાબે વંદીદાદની ૮ મી પરગરદના ૭ મા ફકરામાં દાદાર કહે છે કે “આતશથી ૩૦ કદમ દુર, પાણીથી ૩૦ કદમ દુર, પાથરેલી બરસમથી ૩૦ કદમ દુર, અશો માણસોથી ૩ કદમ દુર રાખવું જોઈએ.” હવે સુવાવડી ઝોરતને માટે પણ ઉપલોજ ફકરો લાગુ કરેલો છે. તે વંદીદાદની ૫ મી પરગરદના ૪૭-૪૮ ફકરામાં મળે છે. દુર બેઠેલી બાઈ (માસીક માંદગીવાલી) ઝોરત માટે વંદીદાદની ૧૬ મી પરગરદના ૩-૪ ફકરામાં લખાણ મળે છે જે દાદાર અહુરમજદ કહે છે કે “દુર બેઠેલી બાઈ પાણીથી અને આતશથી, તથા પાથરેલી બરસમથી ૧૫ કદમ દુર અને અશો માણસથી ૩ કદમ દુર જોઈએ,” હવે વંદીદાદ પરગરદ ૯મીમાં ફકરા ૪-૫ માં બરશનુમ આપવાની જગાને પાણીથી, આતશથી, પાથરેલી, બરસમથી ૩૦ કદમ દુર અને અશો મદથી ૩ કદમ દુર રાખવા કહેલી છે. નખ, તથા બાલ નસો ગણાય છે તેથી તેને માટે પણ વંદીદાદની ૧૭ મી પરગરદના ૪-૫ ફકરામાં દાદાર અહુરમજદ જરતોસ્ત સાહેબને કહે છે કે “બાલ હોરીઆ પછી આસપાસથી બાલને કાપી સરખા કરવા, નખ લેવા. અને તે કાતરેલા બાલને પાણીથી ૩૦ કદમ દુર, આતશથી ૩૦ કદમ દુર, અશોમાણસથી ૧૦ કદમ દુર, અને પાથરેલી બરસમથી ૫૦ કદમ દુર લઈ જવા, અને સપ્ત જમીનમાં ઝોક બીલ્લસ ઉઠો ખાડો કરીને નાખવા, અને ત્યાં આ કલામો બંધુવા “અત અખયાધ અપા મજદાઓ ઉર્વેરાઓ વક્ષત.” હવે બરસનુમ લેનાર મોખેદ (યા બચ્ચાં) થી ત્રણ દિવસ પાણીને નહીં અડકવું યાને હાથ લગાડવો. ત્રણ પુરા થયેથી “નવસો નાહે” તે પછી પાણીને અડકવું સનીવાર છે. વંદીદાદ પરગરદ ૫ મી માં ૧૫ મા ફકરાથી તે ૨૦ મી પરગરદ સુધીનું લખાણ મળે છે તેમાં અશો જરતોસ્ત, પાક દાદારને પુછે છે અને દાદાર અહુરમજદ જવાબ આપે છે જે નીચે સુજ્ય છે.

૧૫ (જરતોસ્ત સાહેબ પુછે છે) “હામંદ મુલકના અઝે અશો પેદા કરનાર! તું અહુરમજદ પવન તથા વાદળાં સાથે વૈરકષ દરીઆમાંથી શું પાણી વરસાવે છે? ૧૬. તું અહુરમજદ (પાણીને) શું નસા તરફ



લઈ જાય છે? તું અહુરમઝદ ( પાણીને ) શું હેરનસા, હાડકાં, તરફ વરસાવે છે? શું છુપી રીતે વરસાવે છે? તે ( પવન અને વાદળાં ) સહિત ( તે પાણીને ) શું તું પૂછતીક\* દરીઆ તરફ વરસાવે છે? ૧૭. ત્યારે દાદારે કહ્યું કે અગ્ને ખાલેશ જરતોસ્ત? તું જેમ ખરેખર કહે છે તે પ્રમાણે હું હોરમઝદ પવન અને વાદળાં સહિત વૌરૂકપ\* ( નામના ) દરિઆમાં પાણી વરસાવું છું. ૧૮. હું અહુરમઝદ ( તે પાણીને ) નસા તરફ લઇ જઈ છું, દખ્ખા તરફ લઇ જઈ છું, હેરનસા તરફ લઈ જઈ છું, હાડકાં તરફ વરસાવું છું, છુપી રીતે વરસાવું છું, તે ( પવન અને વાદળાં ) સહિત ( તે પાણીને ) પૂછતીક દરિઆમાં વરસાવું છું. ૧૯. તે વેહેવા કરતાં ( પાણી ) દરિઆની અધવચમાં ઉભાં રહે છે; પવિત્રાઈ અગ્ને તે પાણીમાં પૂછતીક દરીઆથી તે વૌરૂકપ દરીઆ સુધી વેહે છે. તે પાણી હવાપ નામના ઝાડ\* તરફ વહે છે. ત્યાંથી હજાર દશહજાર ધણાં તમામ જાતનાં ઝાડો ઉગે છે. ૨૦. તે ઝાડ તરફ હું અહુરમઝદ ખોરાકને માટે સારી પેદાયશનાં ગાય ઢોરના ચારાને માટે, વરસાદ વરસાવું છું કે જેથી મારાં માણસો અને પશુ પક્ષીઓ અનાજ ખાય અને ગાય ઢોર ધાસ ચારો ખાય. ”

( વંદી. પરગ. ૫ મી. ફકરા ૧૫ થી ૨૦ ).

પાણી માટે ધર્મની કેતાબોમાં ઘણું જણવાતું મળે છે અને લખવાતું પણ ઘણુંબી છે પરંતુ આ પુસ્તકને અનુસરતુજ અને હમદીનોતે જણવા જોયું પાણીનું લખાણ વંદીદાદમાં તેમજ યજ્ઞશનેના લખાણમાં મળે છે જે ફકરા ટાંકેલા છે કે જેથી પાણીની પવિત્રાઈ માટે દરેકને જણવાતું મળે. આપણાં ધરડાં, વડાંઓ નસીઅત કરે કે “પાણીનો ભગાડ કરવો નહીં પાપ લાગે” ફક્ત આટલી નસીઅતમાં આખો ભરખ સમાવેલો હોવાથી આપણને પાણીની સંપૂર્ણ ખુબી જણવાની બાબદો અવરતાના ફકરાઓના ગુજરાતી તરજુમાઓ વાંચીએ તોજ જણવા મળે તેથી આ જણવા થકી ઉપર દર્શાવેલું છે, કંઈ પણ ચીજ ખુબી જણ્યા વગર તેપર ધ્યાન પુગતું નથી અને મનન થતું નથી. તેથીજ દીન આધીનનાં ધ્યાન ઓછાં રહે છે અને કેળવણી વગેવાય છે.

( પ્રગટ કર્તા ).

---

૧ પૂછતીક પેહેલવીમાં પૂતીક અને ઉચેછમાં ( Sea of Arol ) ખારવામાં આવેલો છે. ૨ વૌરૂકપ પેહેલવીનો ફરાખ કન્ત એને ઉચેછમાં કાર્પીયન દરીઆ ( Caspian Sea ) સમી સરખાવેલો છે. ૩. હવાપ નામનું ઝાડ તે હરવેસ્પ તોખમને નામે પણ કહેવાય છે. તમામ ઝાડોનું મૂળ એને જણવામાં આવે છે. એનાં બીજાં પક્ષીની માફકતે પથરાઈ જઈને ઝાડો ઉગે છે. એને હોમનું ઝાડ પણ કહે છે.

## જમીન.

**જમીન માટે અવસ્થામાંથી તથા પેલેલવીમાંથી મળતાં લખાણો.**

૧. અથ વૃદ્ધિ કરનારી જમીન તને નેમાજ (હોળે) અથ સારી પેદા-  
યસની જમીન તને તેમાજ (હોળે) અથ આખાદ કરનારી જમીન તને નેમાજ  
(હોળે). સૌથી સરસ તથા અશો લોકોને તથા હવે પછી જન્મ પામનારાઓને  
બક્ષેશ આપનારી (અથ જમીન) તુને નેમાજ (હોળે) ને વૃદ્ધિ કરનારી  
જમીનને આશ્મોગ (તથા) નાપાક જહિ તથા દરવંદ જુલમગાર માણસ  
મારે છે. (યાને ખરાબ કરે છે.) (વંદી. પરગરદ ૨૧ ફકરા ૧ લો.)

**મીનો-એ-ખેરદ** કેતાબમાં જમીન સાફ રાખવા માટે લખે છે ને  
લખાણુ નીચે સુજળ છે. તેમાં લખે છે કે દશ રીતે જમીન સુખી છે અને  
દશ રીતે દુઃખી છે.

૧ **હી જમીન**—એ સુખી છે કે ને પર રાશત બોલનાર અને પરહેઝગાર  
રહેઠાણુ કરે છે અને દુઃખી એ છે નેપર કુર્ક બોલનાર જુલમી રહેઠાણુ કરે છે.  
૨ **છ જમીન**—એ ખુશાલ છે કે ને પર આતશ-આદરાન, દાદખાં, આતશ-ખે-  
હેરામ બધાય છે ન્યારે દુઃખી એ છે કે ને પર હોજખ બાંધવામાં આવ્યું છે.  
૩ **છ જમીન**—એ સુખી છે કે ને પર ગાયો, ગોરૂપ, દો, વીસામો લીએ છે.  
ન્યારે દુઃખી એ છે કે ને પર દેવો દરને, કુડાં કામ કરનારાઓ રહેકાન કરે છે.  
૪ **થી જમીન**—એ સુખી છે કે ને જમીન ખેડયા વગરની વેરાન હતી તેને  
પાછી આખાદ હાલતમાં લાવવામાં આવી છે. ત્યારે દુઃખી એ છે કે ને પર બે  
શુનાહ અશોમદને મારી નાંખવામાં આવ્યા છે. ૫ **મી જમીન**—એ ખુશાલ  
છ કે જેમાંથી નાસકારક પ્રાણીઓનાં દર બોલી નાંખવામાં આવે છે ન્યારે દુઃખી  
એ છે કે નેપર નાસકારક પ્રાણીઓ વસે છે. ૬ **હી જમીન**—એ સુખી છે કે ને  
પર ચળદોની ચળશને અને તેઓનું વસવું તથા લલાંઓનો વાસો છે, ન્યારે દુઃખી  
એ છે કે નેપર જુતખાનું બાંધવામાં આવેલું છે. ૭ **મી જમીન**—એ ખુશાલ  
છ કે ન્યારે વેરાન જમીનને આખાદાન કરવામાં આવે છે અને દુઃખી એ છે કે  
ને આખાદાન છે તેને વેરાન કરવામાં આવે છે. ૮ **મી જમીન**—એ ખુશાલ  
છ કે ન્યારે કુડાંઓનાં કબજામાંથી લલાંઓનાં કબજામાં પોંદોવે છે ન્યારે  
દુઃખી એ છે કે ન્યારે લલાંઓના કબજેથી યુરને કબજે જાય છે. ૯ **મી જમીન**—  
એ ખુશાલ છે કે જેની કતપતી અને પેદાયસ થાય તેમાંથી લલાંઓનો ચક્રદોનો હીસ્સો  
હોવામાં આવે છે. ન્યારે દુઃખી એ છે કે તેની નીચે નસો ફાટેલો છે, ૧૦ **મી**

૧ દરેક ઈનશાન માટે પણ એમજ ધારવામાં આવે છે કે ન્યારે તે કુડાંના  
કબજેથી લલાંને કબજે જાય તેા સુખી થાય છે ન્યારે તે છાડાવનારને બમણો  
સવાબ મળે છે ન્યારે કોઈ ઈનશાન એક બીજા ઈનશાનને વધુ દુઃખમાં નાખે છે.

**જમીન**—એ ખુશાલ છે જે પદ જોરની ક્રિયા અને યજ્ઞશને, વંદીદાદ, વિગેરે પવિત્ર લક્ષ્યતર થાય છે જ્યારે દુઃખી એ છે, કે જે પર રૂદન અને શોક થાય છે.†

**ખુલાસો**—જમીન માટે અવસ્તાનાં લખાણો પણુ ધણું મળે છે. તેમાં જમીનને અસપનદારમદ અમેશાસપદ તરીકે ગણેલી છે. ખરી રીતે તો એ દીનદાવરની મતા ગણાય છે. સર્વ પેદાયસનો સરજનહાર કીર્તાર તો તે માલીક પોતે ખુદ ખુદરત અહુરમજ્દ છે. પણુ દીનદાવરથી ધરતી, આસમાન પહાડ, પાણીની ઉત્પત્તિ થયલી ગણાય છે. એજ શક્તિનો અંશ અસપનદારમદ શાહ ગણાય છે જેને જમીનની માલેકી છે. યજ્ઞશનેના ૧૨ માં હાનાં બીજા ફકરામાં અસપનદારમદ માટે લખાણુ મળે છે કે “સંપુર્ણ સપેન્ત આરમધતીને હું પસંદ કરું છું; તેણી મારે માટે છે. ગોસ્પદાને ચોરી તથા હુટકાટમાંથી બચાવવા માટે (તેમજ) માન્દ્યસનાનોના મોહલ્લાઓને સઘળાં નુકસાન અને સઘળા નાસમાંથી બચાવવા માટે હું વખાણુનાં આ કીર્તનો ગાઉં છું.” વળી વંદીદાદની ૩ ૭ પરગ દનાં ૧લા ફકરાથી તે ૧૧મા સુધી જમીન માટે આ લખાણુ આવેલું છે તેમાં એવું જણાવે છે કે “જમીન પાંચ રીતે સુખી છે અને પાંચ રીતે દુઃખી છે. જે જગોએ ચોન્દાગ્રેગરીતુ (મોખેદો યજ્ઞશને, વંદીદાદ, બાજ આદરગાન વિગેરે કરે છે તે જગા, આ જગા અગીઆરીમાં હોય છે ત્યાં ચોન્દાગ્રેગરીનું કામ થાય છે તે) કામ ચાલતું હોય અથવા જે જગોએ અશો રાસ્ત માણસ પોતાના છોકરાં બચ્ચાં સાથે રહે છે, અથવા જે જગોએ ખેતીનું કામ ચાલતું હોય, પરહેજગારી સચવાતી હોય ધર્મ પળાતો હોય તે જગા ખુશાલ છે. તેથી ઉલટું જે જગોએ મુવેલાં માણસને દાટેલાં હોય, ખર્ફસ્તરોનાં રેહેવાના મુકામ હોય, અથવા દેવ દરજે રહેતા હોય, તે જગા નાખુશ છે. વિગેરે. જમીનને સાદસુદ રાખ્યાથી તે જમીન ખુશી થઇને સાદ રાખનારને કુવા દે છે, તથા ગંદી-મેલી રાખ્યાથી તેના ધણીને ત્રાપ અને કદુવા દેછે અને કચવાય છે, એવો વિચાર હાલ આપણા લોકમાં પણુ જાણે છે જે વંદીદાદનાં ઉપલાં લખાણુ ઉપરથી નીકળેલા દીસે છે. વંદીદાદની ૩ ૭ પરગદનાં ૪૨ ફકરાઓ છે

અથવા સુખથી બેનસીય શરૂ છે તો તેને પણુ અવસતામાં દુઃખ દેનાર દેવ ગણેલો છે † આ દશ રીતે જમીન સુખી થા દુઃખી છે એ લખાણુ મારી તરફથી ૧૯૦૨ ની સાલમાં પ્રગટ થયેલી કેતાબ “તમામ પાક ખોરદેહ અવસતાએ શહેનશાહી બા એજમતી નીરંબ” ને પાને ૩૦૫ મે જમીયાદ ચરતની દુટનોટમાં આવી ગયું છે. તેમાં જમીન, પહાડ, દરિયા, હંજર, વર્જમકર્દ અને કંજદેજ શુકાઓ વિગેરેનું લખાણુ સમાવેશ છે. (પ્રગટ કર્તા)

જેમાં જમીનની ખેતીવાડી કરવા અને ખેતીનાં ઉદ્યોગને ખીલવવાનું ધણું લખાંણ છે. ૨૪ માં ફકરામાં કહે છે કે “ જે જમીન ખેડવા લાયકની છે અને ખેડવા વગર પડી રહે છે તો જેમ બચ્ચાં વગરની સુંદર ખાયડી દીલગીર રહે છે તેમ તે જમીન નાખુશ રહે છે ” જ્યારે ખેતીવાડી થયલી જમીન ખેતીકરનારને કહે છે કે “૧જે તું મને ખેડશે તો હું પુષ્કળ અનાજ તથા મેવો ઉત્પન્ન કરી આપીશ. ” વંદીદાદ પરગરદ ૩૭ના ૨૮મા ફકરામાં ( દાદાર અહુરમજદ કહે છે ) “ અય સર્વેતમાન જરતોસ્ત જે કોઇ શખ્સ આય જમીનને ડાખી બાળુથી જમણી બાળુએ અને જમણી બાળુએથી ( યાને ખેડ હાથોથી કાપેશ કરીને ) નથી ખેડતો ત્યારે તે જમીન ( તે શખ્સને ) કહે છે કે અએ માણસ તું જમીન નથી ખેડતો ” (૨૯)<sup>૧</sup> “ તેથી ખચીત તુંને ખોરાકને માટે લોકોને ઘેરેઘેર ભીખ માંગવી પડશે. લોકોના ખારણા આગળ જ્યારે તું ખેડેલો હશે ત્યારે ખચીત તને બહાર ઉભો રાખીને વાસી ખોરાક લાવી આપશે. (લોકો) પોતાની પુષ્કળ નીઆમતોમાંથી ( ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણેનો વાસી ખોરાક ) તારે માટે લાવી આપશે. ” (૩૦)<sup>૨</sup> (જરતોસ્ત પુછે છે કે) “ અય દાદાર માજદયસની દીનની વરધી શું છે ? ” ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે “અએ જરતોસ્ત સારી પેઠે અનાજની ખેતી ( તે માજદયસની દીનની વૃદ્ધિ છે. ) (૩૧) જે માણસ ખેતી કરે છે તે અશોષને ખેડે છે તે માજદયસની દીનની વધારાએ કરીને વધારે છે. તે શખ્સ માજદયસની દીનને આખરૂઓમાંની ૧૦૦ ઘણી આખરૂથી જતનોમાંની ૧૦૦૦ ઘણી જતનથી, (તથા) યજ્ઞશનેનાં કામોમાંના દશ હજાર ( ઘણી યજ્ઞશને કરવાથી ) આબાદ કરે છે. ” (૩૨) “ જ્યારે અનાજની રોપણી ચાલે છે ત્યારે દેવો હાફે છે; જ્યારે ઉગેલો અનાજ થાય છે ત્યારે દેવો ઠાંસે છે. જ્યારે છરેલો ( ખાડેલો ) અનાજ થાય છે ત્યારે દેવો રડે છે. અને જ્યારે આટો થાય છે ત્યારે દેવો નાશ પામે છે. જે ઘરમાં અનાજ અને લોટ હોય છે ત્યાં દેવો માર ખાધેલા થાયછે, જ્યારે અનાજ પુષ્કળ થાય છે ત્યારે જેમ એક લોકોનો સળાઓ તપાવીને દેવોના મ્હોડામાં ફરવો હોય અને દુઃખ લાગે તેટલું દુઃખ તેઓને લાગે છે.” વંદીદાદની ૩ ૭ પરગરદનાં ૨૩-૩૨ મા ફકરામાં ( ઉપલા લખાંણમાં ) ખેતીવાડી કરવાની બલામણ કીધી છે તેની મતલબ બે છે. એક તો અનાજ મળે અને બીજું એ જે દરદો ઉત્પન્ન થતાં અટકે છે. મજકુર

૧. વંદી. ૩૭ પરગરદ ૨૬-૨૭ ફકરો જરતોસ્ત અને દાદારની વાતચીત.

૨. ૭ ૨૬ મો ફકરો છે.

૩. વંદીદાદની ૩૭ પરગરદનો ૩૦મો ફકરો.

ઉરમાં ફરો અલંકાર ભાષામાં લખેલો છે. સાદી અપારતમાં કહીએ તો એની મતલબ એ સમજાય છે કે ખેરાકને માટે લોકોને ખારણે ધકેલા ખાધાને બદલે, જે શમ્સ પોતે જાતે મેહેનત કરી ખેતીવાડી કરીને પોતાને માટે તથા પોતાના કુટુંબને માટે, અનાજ પકવી તેને એકઠો કરી મૂકે છે, તે શમ્સ જીખમરો, કંગાલીઅત, ચોરી ઇત્યાદીરૂપ દેવાનો નાશ કરે છે. ઉદ્યાગી અને ઉજમવાલા માણસોના ઘરમાં કોઈખી દેવ પેવસ થઈ શકતો નથી. જ્યારે અનાજનો પાક પુષ્કળ થાય છે ત્યારે દેવાનો નાશ થાય છે. જરતોસ્તી ધર્મમાં જમીનને સાફ રાખવાનું અગત્યનું ગણેલું છે, તેમજ જમીનની ખેતીના કામને ધણું અગત્યનું ગણેલું છે, પુરાતન ( યાને અસલ ) જમાનામાં જ્યારે માણસો એક ઠેકાણે ફરીકામ નહીં થયેલાં, તથા તે વખતે હાલના જમાનાના જેવા જુદા જુદા હુજરો તથા ધંધારોજગારોની સોધ નહીં થયેલી તે વખતમાં ખેતીના કામને ધણું અગત્યનું ગણે એ વ્યાજબી છે. હજી પણ કહેવત આલે છે કે “જમીન ખેડે તો ખેતી ને ન ખેડે તો ફળેતી” વળી એમ પણ નસીઅત મળે છે કે “ઉત્તમ ખેતી, મધ્યમ ધંધો નફો નોકરી લીખ નાફાન એ ખેતી ન ખેડો લાઘવો તો ધંધો ઉપર રાખો ધ્યાન.” આ લખાણની મતલબ એવી સમજાય છે કે ખેતી સૌથી ઉત્તમ છે અને બીજો ધંધો મધ્ય છે જ્યારે નોકરી એ તાબેદારી છે, એટલે કે ખેતી વીના ધ્યાન પાકે નહીં તો મોંઘુ વેચાય, ને તેમાં જો કોઈ ખરીદી નહીં શકે તો ચોરી લુટફાટ કરવી પડે જેથી અનીતિમાં પણ ફસી પડે તેથીજ જરતોસ્તી ધર્મમાં ચોરી લુટફાટ અનીતિનાં કાંમને વખોડેલાં છે અને ખેતીનાં કામને ઉત્તેજન આપવા ફરમાન છે. ખેતીનાં કાંમથી માણસો સંતોષથી એક તરફ રહી સ્વતંત્રતાથી પોતાનો નિભાવ કરી શકે છે. ખેરાકને માટે બીજાને ખારણે નોકરી માટે બટકનું પડતું નથી. આપણા રહસ્યાદ જરતોસ્ત સાહેબની પુર નેમ પણ એજ કે “માણસોએ આપણુ રહ્યા કરતાં કાંઈખી ધંધારોજગાર કરીને પોતાનું ગુજરાન ચલાવવું.” અલખત ખાલી કુંઠાકુંઠલી તથા ઠૂંઠાખાજી છોડી દેવી. તેમજ દરેક ઇનશ્ચાને પોતાના મનનું વલણ સારી રીતે દોરવલું અને મગજને ખાલી નકામી જેવી બાબદો-મયંદી મુકત કરી સારા વિચારો ધારવા કે જેથી દુનિયાદારીની બીજી સારી બાબદોમાં ધ્યાન દેવાથી પરસ્વાર્થ કાર્યો બજવી શકાય, કર્તિ મેળવાય, ખુશ્તતું માનીતું દુનિયામાં જાણીતું થવાય. તેમજ રવાંત બેખતબી (યાને આત્માના છુટકારા) પછી સુદ કરણીના પ્રતાપે જીવને સારો વાસો મળે, અને સફળ અવતાર કહેવાય.

**જમીન માટે વંદીદાદમાંથી મળતી થોડીક અગત્યની બા-**  
**બાજો—**વંદીદાદની ૧.લી પરગરદમાં ૧૬ શેહેરો માટે લખાણ મળે છે તેમાં દાદાર અહુરમજદ, જરતોસ્ત સાહેબને કહે છે કે ૧.હું શેહેર અધર્મિમન વચ્ચેએ=આર્ય લોકોનું સૌથી પુરાતન શેહેર; ઈરાનવેજ. તે આકસસ નદી અને જેકનરતીસ નદીની વચ્ચે આવેલા અહુરતાગ પાહાડની ઉત્તર પશ્ચિમે અને પામીરનાં પાહાડોની ઉત્તરે આવેલી જગા. ૨. સુહ=સોગદીઆના ( સમર-કંદની પડોશમાં ). ૩. મઉર=મર્વ ( ખોરાસાનમાં ) ૪. બાખધી=બલખ. ૫. નીસાએ=મર્વ અને બલખની વચ્ચેની જગ્યા. ૬. હરૌયુ=હરી નામની નદીની પાસેના સુદક; હેરાત ( ખોરાસાનની દક્ષિણે ). ૭. વચ્ચેકેરેત=સજે-સ્તાન અથવા સીસ્તાન. કાબુલ. ૮. ઉર્વે=ખોરાસાનની દક્ષિણે આવેલું શેહેર. ૯. વેહકાન=જેરજન, ગોરગાંન, માજનદરાંન. ૧૦. હરખધતી=કાબુલની દક્ષિણ પૂર્વેના કંદહારની નજદીકનો ભાગ. ૧૧. હચેતુમન્ત=હિલમંદ. ૧૨. રધ=રએ. પેગમબર અશો જરતોસ્તની જન્મ ભુમી. ( તેહેરાનની દક્ષિણે ) ૧૩. ચખ=ખોરાસાનમાં આવેલું શેહેર. ૧૪. વચ્ચેન=ગીલાન. ૧૫. હાત હિન્દુ=સીંધુ નદીથી સતલજ સુધીનો સુદક. ૧૬. રંધહ=આકસસ અથવા જકનરતીસ નદી.

ઉપર ૧૨ મુ શેહેર રએ પેદા કીધું. આ માટે વંદીદાદની ૧લી પરગરદનાં ૧૬ માં ફકરામાં દાદાર અહુરમજદ કહે છે કે “ હું જે અહુરમજદ (તેણે) જગાઓમાંનું અને શહેરોમાંનું બારમું સૌથીસરસ શેહેર ત્રણ તોખમવાલું પેદા કીધું, તેથી ઉલટું અહેરેમને ગુમાન લાવનારૂં પાપ પેદા કીધું.” હવે ઉપલાં લખાણમાં ત્રણ તોખમવાલું રએ શેહેર એટલે આ-થોરાનાન, રથેશતાર, વાસચોસનાં ત્રણ ધંધાનાં તખ્ષા એ શેહેરમાંથી શરૂ થયા અને તે ફરેક ધંધાની ઉપર પેગમબર અશો જરતોસ્તના ત્રણ છોકરાઓ સરદારી ભોગવતા હતા. વંદીદાદની ૨૨મી પરગરદમાં ૧થી૫ ફકરા વચ્ચતાં જણાય છે કે અહુરમજદે દુનિઆ પેદા કરી છે અને અહેરે-મને આ દુનિઆમાં પુષ્કળ દહો ( ૯૯૯૯૯ દહો ) ફેલાવ્યાં છે તે દે ફે કરવાને માટે આ દુનિયાં માથસપેન્ત=( મારેસપંદ યજ્ઞ ) ને કહે છે કે મારાં દહો દુર કરીને મને આપાદ કર. તેની મેહેનતના બદલામાં આ દુનિયા માથસપેન્તને કેટલોક બદલો આપવા કબુલ કરે છે, અએ કુવા ગુનરે છે જે કુવાની બરકતથી તંગી દુર થઈ દોલત વધે અને દુરમનો વચ્ચેની અદાવત નીકળી જઈને દોસ્તી અને એકદીલીનો ગાંઠ બંધાય. એજ પરગરદનાં ૬થા ફકરામાં માથસપેન્ત કહે છે કે “ હું કેમ તનદોસ્તી આપું

અને યજ્ઞયજ્ઞ દર્દો હું શી રવેરી દર્દે કરું ? ” ૭ માં ફકરામાં અહુરમજ્દ પોતે નેયોસિંગ યજ્ઞને કહે છે કે “ અય અનનુમનમાં એસનારા ( અયવા વખણાયલા ) દાનાવ નેયોસિંગ ! જા, અધર્મન ફરેસ્તાનાં મકાન તરફ દોડ, અને તેને આ મુજબ કહે. (૮) તું અધર્મન યજ્ઞને અશો અહુરમજ્દે આ નીચલો પેગાંમ કહેવાડેલો છે, કે હું જે અહુરમજ્દ ( તથા ) હું જે ન્યામતોનો આપનાર છું તેણે આ મુકામ (યાને આ દુનિયા જમીન વિગેરે)ને સોહામણી, રોસ્નીવાળી, ( તથા ) ખુબસુરત પેદા કરીધી, હું આગળ ચાલીશ અને પાર કરીશ. ”

**ખુલાસો**—( ઉપલા ફકરા ૬-૮ ) આ દુનિયાપરનાં તમામ દરદો દર્દે કરવાને જ્યારે માંથિરપેન્ટએ પોતાની અશક્તિ જણાવી, ત્યારે દાદાર અહુરમજ્દે પોતાનાં એલચી નેયોસિંગ ફરેસ્તા મારફતે અધર્મન યજ્ઞને પેગાંમ મોકલાવ્યો કે દુનિયાનાં દર્દો દર્દે કરે અને તેની મહેનતના બદલામાં આ દુનિયાએ જે બદલો ઈલાહી આપવા કહ્યો હતો તે બધી ખીના શરીથી કેવાડી. હવે એજ પરગરદનાં ૮ થી ૨૧ ફકરામાં લખાંણુ મહે છે કે નેયોસિંગ યજ્ઞ ( ફરેસ્તો ) ગયો અને અધર્મન યજ્ઞને પેગાંમ કહ્યો. પસંદ પડતો અધર્મન યજ્ઞ પહાડ અને જંગલ તરફ સેતાખીથી આવ્યો. ખુદરતની બંદગી કરી અને નવ ઘોડા, નવ ઉટ, નવ બળદ, નવ નાંધલાં પશુ, અને નવ સેબકલનો શાયદો લઇ ગયો. ” આ ઉપરથી માનવામાં આવે છે કે અધર્મન યજ્ઞે આ જમીનપરનાં દર્દો દર્દે કર્યા હશે. હવે પછી આપણાં પારસી લોકોમાં ચાલ છે કે કાંઈ પછુ મુસ્કેલી હોય તો તેઓ અધર્મન યજ્ઞ ( પારસીઓમાં આ ‘ અધર્મન યજ્ઞ ’ શબ્દને બદલે ‘અધરી ઇનત’ કહે છે ) નાં દરાંન, બાજ, આફરગાંન યજ્ઞને કરવામાં આવે છે. જેથી અલબત્તે મુસ્કેલી ટળે છે. સાર એ નીકળે છે કે આ યજ્ઞો પછુ તમામ જાતની ઉંચ પાવરની હવાઓ છે અને ઇનસાન પોતે પવિત્રાઈથી રહી આરાધનાં કરે છે તો બદલવા દુર થઈ સારી હવાની મદદ મેલવે છે. જમીનને પાક કરવા વિષે વંદીદાદની ૧૧મી પરગરદમાં જરતોસ્ત સાહેબ દાદારને પુછે છે કે, અએ દાદાર હું “ જમીનને કેમ પાક કરું ? ” દાદાર અહુરમજ્દે કહે છે કે “ જો તું જમીનને પાક કરે તો આ અવસ્તા તું બહુજે—છ-માંમ આઅમત જામ ગેનાખીશ હથા યજ્ઞમધકે ” વંદીદાદની ૧૧ મી પરગરદમાં પવિત્રાઈને માટે લખાંણુ છે તેમાં ઘેર પાણી, આતશ, જમીન, માણસ, બામડી, ઢોર ઢાંખર, ઈલાહીને પાક કરતી વખતે કહ્યા કલાઓ બહુવા કે જેથી તે પાક થાય, તે બાબદ જેવી તે ઘીજ તેવા તેને લાય-

કનાં કલાંમો બણવાને માટે ફરમાવેલું છે. જેમકે ધરને પાક કરવું હોય અથવા તેનું સુરત કરવું હોય તો આ કલાંમ બણવા “અત આ થવા બેઠા પર્કે મણસ્તો” (આ ફકરો ગાયામાં પણ બણાય છે.) ઘેરમાં દેવ, દેવ, પરી, ઇલાદી હોય તો આ કલાંમોની બરકતથી દુર થાય છે. વંદીદાદ ૬થી પરગરદનાં ૧થી ૯ ફકરા સુધી લખાંણ છે કે જે જમીન પર નસો (સુવેલું હાડ) એક વરસ લગી પડી રહે અથવા જમીનની અંદર રહે તો અને તેને તે જગોએથી ઉચકી લઈ જવામાં નહીં આવે તો તે લાસ સુદ્ધાની જમીનને એક વરસ લગી ખેતીનાં કામમાં કે ખીજ વાપરવસમાં નહીં લેવી, અને પાણી નહીં સીપવું. પણ જે કોઈ ખેતીની જમીન પર સુવેલું કુતર અથવા માણસ પડી રહેલું હોય અને ત્યાર પછી તેને તે જગોએથી લઈ જવામાં આવે તો એક વરસ લગી થોભવાની કંઈ જરૂર નથી. ત્યારે તો તે જમીનને સાફસુદ્ધ કરીને ખેતીનાં કામમાં લેવી.

ડૉક્ટર ખ. ફ. ખોરી આ માટે કહે છે કે “જે વરસમાં સુરદ્ જમીન સાથે તદ્દન આમેજ થઈ જાય છે, અને પછી તે જમીન ગલીચ રહે છે, તે છેક સાત આઠ વરસે ખરાબ હવાઓ નીકળી ગયાથી સાફ થાય છે તેથી દાટેલા સુરદાંવાળી જગોએથી તે જમીનમાં નસો કાઢવાથી ખરાબ હવા થાય છે અને આસપાસ તે હવા ફેલાયાથી ખરાબ તાપને ઉપદ્રવ થાય છે. ખરાબ તાપ તે જેવી કે “તાઇફોઇડ શીવર” (Typhoid Fever) અથવા “તાઇફસ શીવર” (Typhus Fever) થાય તેનું કારણ ખરાબ ગલીચી છે. યુરોપ તેમજ ખીજ શહેરોમાં આ રોગો આવે છે તેનું કારણ તે શહેરોની પડોશનાં ધોરસ્થાન ગણાય છે. થોડાં વરસ થયાં લંડન શહેરમાં સુરદાં ડાટવાની મનાઈ કરવામાં આવી છે અને હાલ તે માટે શહેર બાહાર એલાયદી જગા રાખવામાં આવી છે. દીવસની વેલા સુરજની રોશની બદળે અને ગલીચીને દુર કરે છે, પણ રાતની વખતે તે (સૂર્ય) નહીં હોવાથી દેઈ થઈ શકત નથી તેથી તે માણસોને બહુ નુકસાનકારક છે. સુરજની ગરમી અને રોશનીથી કાઢતી ચીજોમાં બહુ જલદીથી ફેરફાર થઈ જાય છે, અને ખોલી હવાને લીધે બદળે પણ જલદીથી નીકળી જાય છે. તેથી એક વરસની સુદ્ધતામાં તે જમીન સાફ થાય છે. હવે જમીનમાં દાટેલા સુરદા ઉપર મદી ફરી વળે છે, અને જેકે મદીમાં ખરાબ વાસ તથા ગલીચી દેઈ કરવાને શુણ્ણ છે, પણ સુરજની ગરમી તથા રોશની તેને નહીં પહોંચ્યાથી તે જગાને સાફ થતાં બધાં વરસ લાગે છે.”

હવે વંદીદાદ પરગરદ ૭ મીનાં ૪૭-૪૮ ફકરામાં દાદર અફુરમજદ



પોતે અશી જરતોસ્તને કહે છે કે “ અએ સર્વથી પવિત્ર જરતોસ્ત ! મુવેલાં માણસનું શરીર જમીનની અંદર ડટાયહું પડેહું હોય તો ૫૦ વરસ પછી તે જમીન અગાઉના જેવી પાક થાય છે. ” આ વાક્યનો સમજ્ય એવો સમજાય છે કે જે જમીનમાં હમેશાં મુરદાં દટાતાં હોય અથવા ધોર-સ્થાન હોય તે જમીન ખેતીવાડીને કે માણસનાં ઉપયોગને નકામી છે. તેથીજ રહેવાના મકાનથી દુર મુવેલાં માણસની લાસને રાખવામાં આવે છે. મુવે-લાંઓની લાસને રાખવા માટે ચાર ધર્મોમાં ચાર રસ્તા છે. ૧. જરતોસ્તી-ઓમાં ખુરશેદ નેગીરસ્તને=સુર્યદાહ. ( પાહાડપર સુર્યના તાપમાં સુકવતું ). ૨. હોંદુઓમાં આતશનેગીરસ્તી=અગ્નીદાહ ( બાળવાતું ) અથવા ૩. આબ-નેગીરસ્તી=જળદાહ. ( પાણીમાં સુકવાતું ) ૪. માહમદનમાં અને ખીસ્તીમાં=જમીનનેગીરસ્તી=ભુમીદાહ. ( કબર કરવાની ) વિગેરે.

આપણે જરતોસ્તી મહજબ દરેક રીતે જોતાં માણસની જીંદગીનાં ઉચ્ચા તબક્કાની પવિત્રાઈ માટે અને તેઓનાં સુખનાં સાધન તથા જીવને દરેક પ્રકારે તાજી અને ચોખ્ખી હવા મળે એવા કાનુનપર રચાયેલો માલમ પડે છે. આપણી પારસી કોમમાંના થોડાક મુદીબર જરતોસ્તીઓ ત્યારે ધર્મ વીરૂદ્ધ દેખાદેખીતો સીરટમ પાળે છે. જેવો કે તેઓ સેતાનબાજી પાળતાં નથી, વખતો વખત ધર્મનાં ફરમાન સુજબ કુસ્તી પાદીઆબ કરવી તે પણ નથી કરતાં, બંદગી કરવી જોઈએ તે પણ નહી, આતશની, પાણીની, જમીનની ધર્મનાં ફરમાન સુજબ પવિત્રાઈથી જળવણી કરવી જોઈએ તે એકબાજુ સુકીને ધોરમાયયા થયલા છે, અને કેટલીક પારસી બાનુઓ પણ ‘માસીક માંડગી’ વેળા પરહેજગારી પાળતાં નથી. તેમજ વળી સીરબંધનાને (માયા-બાનાને) જાણે, જનમ દેશનીકાલની સજ્જ કરી છે કે માયાપર માયાબાનુ બાંધવુંજ નહી. જાણે માયાબાનુ બાંધે તો ખોટું લાગતું હોય અને જો માયાબાનુ નહી બાંધે તો તેઓ સુધરેલી મદ્દમોમાં ખપશે. એવો ખાલી અક-ડકુ પવન અને તેથી વળી ધર્મ ફરમાનથી વીરૂધ્ધ ઈતરાજનો પવન તેઓનાં બેજાંમાં ઉતરેલો છે પણ તેઓએ વિચારવું જોઈએ કે જરતોસ્તી ધર્મ ફર-માનનો ‘સુદરેહ અને કુસ્તી’ તેઓ પહેરે છે તે તરફ જોતાં મજકુર બાબદો ધર્મ વીરૂધ્ધ કહેવાય, અને જ્યારે ધર્મવીરૂધ્ધ વરતણુંક ચલાય તો તે ‘સુદરેહ અને કુસ્તી’ ધર્મ ફરમાન સુજબ કુદરતને નમીને ચાલવા ચડી નહીં રાખેલો કહેવાય પણ દુનિયાનાં લોકને ઠગવા રાખેલો કહેવાય કે હમો જરતોસ્તી છીએ. જ્યારે આ પ્રમાણે ખુદરત સાથે પણ ઠગબાજી થાય ત્યારે તેવાંઓનો દુનિયાદારીનાં વેઈંધારમાં વીસ્વાસ કંટલો રહે ? અને પરકોમવાળાઓ હાંસી

કરે અને ઠેકડી ઉડાવે તેમાં શું નવાઈ? આ હાંસીખેલ ભરેલાં સુધારાવાળાં-  
ઓ પોતે તો ધર્મ સંબંધી બાબદોનાં અભણપણમાં અટવાય છે પણ પો-  
તાની મગ્ગરીનો તોર વધારવા વળી ધર્મીઓને વજોવે છે કે પોતે તો જાણે  
નવે રસ્તે ઉતરી પથ સામાંઓનેથી ખાડામાં નાખવાં. ધરડાં વડાંઓનાં  
પુન્ય પ્રતાપે બચે તો બચે નહીં તો પછી છે ખુદરતની ગેબી સળ. તે થાય  
તોજ તેઓને ધ્યાન પુગે કે ખુદા ક્યાં છે ? કેમ છે ? ધર્મ કેમ પાળવો ?  
આગલા વડવાઓ થઇ ગયા તેનાં ફરમાનને કેમ માન આપવું ? વિગેરે.  
પેહેરવેશની ફેશનની બાબદમાં ઉમરનાં પ્રમાણમાં જમાનાને અનુસરતો ગળ  
પ્રમાણે સુધારો કરે તો તે તો વાઈ સમજ્યા કે કદાચ માફકસરનું છે, પણ  
ન સહન થઈ શકે એવો અકડકું સુધારો કરે અને વળી પાછું બીજાં પોતાને  
માર્ગે ચાલનારાંઓની મળક ઠેકડી ઉડાવે, તેવાંઓનેજ આ લખાણ લાગુ  
થાય છે. હજુ પણ એવાં ધણાં ધર્મી જરતોસ્તી કુટુંબો છે કે જેઓપર ગમે  
તેટલી હાડમારી પડે, ધર્મ પાળતાં વીટબણાના ડુંગરો આડા આવે, ખરાબીનાં  
ખડકા નડે, તેઓ સામે દુઃખનો દરીઆવ ઉભાય, અછાછલાપણાનાં મોળાંઓ  
સામા નડે, પણ તેઓને હૈડેથી ખુદાની યાદ લુલાતી નથી, તથા સ્વધર્મ  
ફરમાન વીસરાવું નથી. તેઓને હરદમ ખુદાની યાદ હૈડે રહે છે અને  
સ્વધર્મ ફરમાન પાળવું એ વિચાર હમેશાં ચાલુજ રહે છે, જેથી તેઓની  
આસપાસનાંઓને તેમજ ઉધરતાંઓને પણ સાફ શિક્ષણ મળે છે. તેવાંઓને  
સ્વધર્મ પાળવાની હમેશની ટેવથી દુઃખ દર્દ વખતે ખુદાની મદદ તુરત પુગે  
છે અને વળી પારકા ધર્મનાં બહુતરોની સહાયતા લેતી પડતી નથી. ધર્મની  
બાબદમાં નબળી મગજ શક્તિવાલાંઓજ ચાલુ સારા વખતમા ધર્મને હીને  
અને વખતપડે ત્યારે દરેક ધર્મોનાં બહુતરો કરાવી ખુદાને એકરમ યાદ  
કરવા માંડે છે. લખાણનો સાર મતલબ એ છે કે દરેક જરતોસ્તીઓએ  
સ્વધર્મ ફરમાન તરફ માનની નજરે જોવું અને ધર્મ પાળી ચાલવું. સુધા-  
રાનો કુકરાળનો પવન બતાવી ધર્મની ડુબાડુબ નહીં કરવી. કામનાં આગે-  
વાનોએ તે પહેલ કરી બતાવી કામને પોતાને પમલે ચાલવાની ફરજ આપવી  
અને ધર્મનાં વડાઓએ તે માટે તેનો ઘટતો બદોબસ્ત કરવો. ત્યારે અને  
ત્યારેજ કામનું દલદર શીટ. ફાગટ સુધારાનાં ઉદાણમાં ખરાબીના કેટલા  
સડાઓ છે તેપર પહેલું ધ્યાન પુગાડી તે દુર કરવા કે જેથી કામની વખત-  
સરની ચેતવણી લીધેલી કહેવાય. આ ઉપસો નકશો પારસી કામના થોડાક  
ચુકી બરોએ, મારી “ ખોરદેહ અવસ્તા બા એજમતી નીરંગ ”  
ધ, સ. ૧૯૦૨ ની સાલમાં પ્રગટ થયા પછી મારી સનમુખ કરી બતાવેલી

રીતમાતના દાખલાઓ પરથી દુક બાબદ લીધી છે. મારા પોતાના મગજનો ફોટો મેં દોરાઓ નથી, જમીનને લગતી બાબદોમા ફલખાગ અને ખેતીવાડીની જમીન કેવી હોવી જોઈએ તે માટે મારા જણવામાં આવેલી બાબદોમાંથી થોડાક સાર નીચે સુજળ છે.

### ખેતીવાડી અને ફલખાગ તથા ફલખાગને લાયકની જમીન—

બગીચાનો ધંધો ખાણસજ્જતનો અસલથીજ ધંધો છે, અને તે સૌથી ઉત્તમ સુખ આપે એવો પરીશ્રમ છે. તે આપણને હર્ષમાં રાખે છે, એટલુંજ નહીં પણ માયાળુ અંતઃકરણવાલા, મલતાવડા અને પુશમીજી કરે છે. વળી સંસારની આળપપાળની ફીકરમાંથી સ્વસ્થ પ્રસેપક તરીકે રાખે છે અને આપણનો સ્વભાવ સુધારે છે અને ઉચ્ચ પ્રકારનો બનાવે છે. ફલખાગ અને ફલખાગ તથા ખેતીવાડી માટે નીચે લખ્યા સુજળની જમીન સારી ગણાય છે. ૧. ઝાંઝામાં ઝાંઝી ચાર ફીટનાં દવવાળી જોઈએ, અને તેમાં સેંકડે ૧૦ થી ૨૦ ટકા કાંકરીનો ભાગ બારીક રેતી સાથે મળેલો જોઈએ. ૨. જે બારીક રેતીનો ભાગ જમીનમાં હોય તેનો ગોળો વાળી હાથમાં લીધો હોય તો તેમાં કાંકરા છે એમ જણાવું ન જોઈએ. એને ઇંગ્રેજીમાં લોમ કહે છે અને ગુજરાતીમાં (ભાકાંની) કાંપવાળી જમીન કહે છે. આ જમીનને હવામાં સુકવી હોય તો તેમાં એકસો ભાગે નીચે લખેલા ખણીજ પદાર્થો હોય છે.

૧ બારીક કાંપની રેતી...	...	...	...	...	૫૦ ટકા.
૨ નાની કાંકરીનો ભાગ...	...	...	...	...	૧૫ „
૩ પાણી અને વનસપતી જન્ય પદાર્થ ..	...	...	...	...	૧૫ „
૪ માટી અને લોહોડાંનો ભુકો ..	...	...	...	...	૧૦ „
૫ સુનાનો ભાગ...	...	...	...	...	૫ „

ક પોટાશ. ૭ સોડા. ૮ મેગ-  
નીસીઆ. ૬ કલોરીન. ૧૦  
કાર્બોનિક એસીડ. ૧૧  
ગંધકનો તેજબ. ૧૨ ફોસ્-  
ફરસનો તેજબ. ૧૩ નાઇ-  
ટ્રીક એસીડ.

આ દરેક ચીજો આશરે ૦૧  
ટકાથી ઓછી હોય છે. આ આઠ  
પદાર્થો સાથે યદને ૫ ટકા થાય છે.

જો રેતીનાં રજકણો જરા મોટાં નસુનદાર મોટાં લોમી અને કાંપની જમીનમાં હોય તો જમીનમાં બીનાસ જલવ્યાની શક્તિ કમી હોય છે. અને તેવી જમીન રેતાલ કહેવાય છે. અને તેમાં ૩ ટકા માટીનું પ્રમાણ વધારે હોય તો તે જમીનની ચીકાશ વધારે છે. અને સખત માટીની જમીન થાય છે.

**સારી જમીનની નીસાંની**—ઉત્તમ પ્રકારની જમીન નીચીત વખત સુધી પાણી સાચવી રાખે છે. બીનાસ હવામાંથી ચુસી લે છે. હવામાં ઉડી જાય એવા ભાગે ખાતરમાં હોય છે, તે ઉડી જવા દેતી નથી. હવા અને પાણી આવી જમીનમાં છુટથી આવજનવ કરે છે અને સેહેલાઈથી ઓજરથી ખેડી શકાય છે. અને તે ફળદ્રુપ જમીન થાય છે. જમીનનાં રંગપર ફળદ્રુપતાનો આધાર નથી. જ્યાં જમીનને સુર્યની ગરમી ધણી પુરે તે જમીનનું પડ કાલું થાય છે. વળી તે જમીનમાં વનસ્પતિજન્ય પદાર્થો ધણું છે એ ખતાવે છે. જમીનની ઉપરનાં કાલા રંગ તરફ જોવાનું નથી આપણું દેશની જમીનમાં આવા પ્રકારની જમીન હોય ત્યાં વનસ્પતિજન્ય પદાર્થો ધણું હોય છે જમીનની સપાટી અંદર ૯ ઇંચની જગ્યા સુધી રંગ પીલો અથવા કાળો હોય તો સમજવું કે તેમાં લોઢાનો ભાગ છે. જે પીલાસ કે કાલાસ પડતી જમીન હોય તો તેમાં ખુબ ખોદવું પડે છે અને ખુલ્લી હવાના સંબંધમાં આવે એવા પ્રકારે ખુલ્લી કરવી પડે છે. નહીતો બાગના કામને લાયક ગણાતી નથી તેટલા માટે આવી જમીનને તેના પીળા રંગ અલ્લાઈ રાતો રંગ થાય ત્યાં સુધી ખેડ ખેડ કરી ખુલ્લી હવા લાગવા દેવી. હવામાંથી પાણી ચુસવાનો ગુણ જમીનમાં હોય છે, ત્યારે ઉનાળામાં તેમાં ઉડી શટો પડે છે. ત્યારે સમજવું કે માટીનાં ધણું બારીક રજકણો જમીનમાં સમાયલાં છે. હવામાંથી પાણી તે ચુસી શકે છે અથવા વરસાદનું કે કંવાનું પાણી પાવામાં આવે તે પણ ચુસી શકે છે, અને અમુક ઉકાઈ સુધી પાણી જઈ સોસાય છે. ને બાહાર નીકળી શકતું નથી. તેથી જમીનમાં બહુ ઘાટ અને તડ પડે છે. તે પાણી જે એમને એમ વહ્યું જતું હોય તો તે જમીન સારી ગણાય છે, પણ આવી જમીન ખેડવામાં બહુ મુશ્કેલ છે. પાણી પચી જાય એવી કાલી જમીન બાગનાં કામને અયોગ્ય ગણાય છે. જે જમીનમાં ધાસનાં મળીયાં હોય તે સારી છે. ઉનાળામાં ધાસ સુકાઈ તેજ જમીનમાં ખાતર થાય છે આ લીલોતરી ખાતરવાલી જમીન બાગ માટે ઉત્તમ છે. **ખુદરતી રીતે ધાસ જે જમીનમાં ઉગે તે જમીન ધણી સારી છે.** જે જમીનના રોપા તનદોરસ્ત અને તાજા દેખાય તે જમીનમાં હવામાંથી બીનાસ ચુસવાની શક્તિ ધણી છે અને ખાતરનાં તત્વો પણ સમાયલાં છે એમ ખતાવે છે. સુકાયલી લીલોતરીનું ખાતર પ્રાણી ખાતર કરતાં ઉત્તમ છે. ખુદરતી રીતે ઉગતાં વનસ્પતિ દુકાં અને ઝાંખાં ને નળખાં હોય અને કાંટાવાળી ઝાડી હોય તો જાણવું કે જમીન ફળદ્રુપ નથી અને તેમાં બીનાસ ચુસવાની શક્તિ ઓછી છે એમ જાણવું. બાગને લાયકની જમીન બનાવવી હોય તો

બહુ ઉંડી ખોદવી. બહુ ખોદેલી અથવા ખેડેલી જમીનમાં ઝાડ ઉંડા રોપાવાથી જમીનની અંદરની તરીમાં ઝાડનાં મૂળ પોખાય છે અને સખ્ત ઉનાળા તથા કકડતી થંડીમાં સુકાતાં નથી. અને ધીમે ધીમે ઝાડ વધીને મોટાં થાય છે. અને તે જમીનને પાણી ઝોણું પાવું પડે છે. સુકી મોસમમાં જમીન ખેડવી એ ઉત્તમ છે. જમીન ભીની હોય તો સુકી મોસમમાં ખેડવાથી તેને સુર્યની ગરમી અને ખુલ્લી હવા મળે છે તેથી તેને ઝાડ ઉછેરવાની મજબુતીનું તત્ત્વ વધારે મળે છે. અને જમીન સુકાય છે તેમજ તેનાં ઢેશં ભાગીને લુકો થાય છે, અને હવા તેમજ પાણીના સંબંધમાં તેની માટી આવતાં ઘણી ફળદ્રુપ બને છે. ઉનાળાની મોસમમાં બગીચા કરવાની જમીનને ચોમાસું આવતાં સુધીમાં ત્રણથી ચાર વાર કોદાળીથી ખોદવી અથવા દશ બારવાર હળથી ખેડવી. જેથી તે જમીનપર વાવવાનાં ઝાડને ઘણા ફાયદો મળે છે. જો ઉત્પાવળથી બગીચા માટે જમીન તૈયાર કરીને બે ત્રણ માસ સુકા ખાવા નહીં દઇએ તો તેમાં વાવેલાં ઝાડ ફળદ્રુપ થતાં નથી. બગીચા માટેની જમીન ચોમાસાના ત્રણ્યાર માસ આગળથી ખેડવાથી દીવસનાં સુર્યની ગરમી અને રાત્રે ઠંડી હવામાં ખુલ્લી રહેવાથી ઘણી ઉત્તમ બને છે.

**ઝાડમાં રસાયણીક પદાર્થો કયા કયા સમાયલા છે—**વનસ્પતિનું પૃથકરણ કરવામાં આવ્યું છે; લીલાં શાકભાજી પોષાત્રણસે મજુ આસરે વજનમાં હોય તો તેમાં નીચે પ્રમાણે ખનીજ પદાર્થો હોય છે.

પાણી.	રતલ.	પાણી.	રતલ.
૧ કાર્બન ... ..	૧૩૧૫	હાઇડ્રોજન... ..	૧૪૪
નાઇટ્રોજન... ..	૪૬	ઑક્સીજન અને ગંધક. ૧૧૦૫	
પોટાશ... ..	૫૬૩	સોડા... ..	૧૧૬
ચુનો... ..	૨૮૧	મગનીશીઆ... ..	૧૦૧
લોહલસભ... ..	૦૬	ફોસ્ફોરસનો સુરકો... ..	૧૨૭
ગંધકનો તેજબ... ..	૧૦૮	કલોરીન... ..	૧૬૨
સીલીકા... ..	૫૭૨	રેતી... ..	૪૫

વનસ્પતિમાં કાર્બનનો ભાગ કાર્બોનીક તેજબમાંથી આવે છે જે કાર્બન અને ઑક્સીજનનો બનેલો છે. ઝાડનાં પાતરાંનો જે લીલો રંગ હોય છે તે કલોરોશીલ નામની લીલા રંગની પાતરાંની અંદર વસ્તુ હોય છે કે જે સુરજના તેજથી પાંદડા અને છાલના લીલા ભાગમાં રહેલો કાર્બોનીક ઑસીડ બીજા રૂપમાં ફેરવાઇ જાય છે તેથી બને છે. વનસ્પતિની અંદર રહેલું કાર્બન લગભગ અરધો અરધ લાકડાંનો ભાગ (ઝાડના) બનાવવામાં

મલી જમ છે ને ઝાકસીજન છુટી પડે છે તે વાતાવરણમાં મલી જમ છે. ઝાકસીજન અને નાઈટ્રોજન ગેસ મલી ખુદરતી પાણી બન્યું છે જે પાણી વનસ્પતિમાં ખીજ બધી વસ્તુ કરતાં બહુ હોય છે. કાપીજમાં સેંકડે ૮૭ ટકા પાણી હોય છે. પટેલામાં ૭૭, તુરત કાપેલાં લાકડાંમાં ૫૦, વટાણા, બઉં વિગેરે ખીજાંમાં ૧૪ અને તેલનાં ખીજાંમાં ૭ ટકા પાણી હોય છે. પાણી, નાઈટ્રોજન, ગંધપ, અને ઝાડની રાખમાં રહેતા ખનીજ પદાર્થો એ બધું ઝાડનાં મૂલીઆં ચુસે છે, અને કાર્યન પાતરાં અને લીલી છાલ મારફતે ઝાડમાં આવે છે. આ બાબતપરથી સમજણ મળે છે કે લીલી તાજી તરકારી જે કુદરતી હવા, જમીન, પાણીથી ઉગેલી તે પવિત્ર ગણાય છે. અને પ્રાણી ખોરાક કરતાં લીલોતરી ખોરાક ૧અન-૨લ-૩ાક-ઉત્તમ છે. ( પ્રગટ કરો. )

### આખર હજારાની બાબતો જમારૂં મુજબ.

દુનિયાપર બનનાર ૧૨૦૦૦ વર્ષ દરમિયાનના મુજબ બનાવો.

“સ્પેન્તમાન જરતોસ્તર પેગમખર, પાદશાહ જમશેદ, ફેડુન મિનોચેહેરની આલાહનો હતો. તેનો જન્મ ધરાન શહેરમાં આવેલી દરજીક નદીને કાંઠે આવેલાં ‘રંચે’ શહેરમાં થયો હતો. જ્યારે તે જનમ્યો ત્યારે હસ્યો હતો. તે વેળા રંચે શહેર બહુગર લોકોથી વસાયલું હતું. તે શહેરના પાદશાહનું નામ દુરાં-સરન ( દુરાસોગો ) હતું. જ્યારે જરતોસ્ત પેગમખરના જનમવાની તથા જન્મતાં હસવાની ખબર અહરેમનને પડી ત્યારે તમામ દેવદરજેમાં દેહસત ફેલાઈ આથી તેઓએ જરતોસ્તને મારી નાખવાનો વિચાર કીધો ને નૂંદી નૂંદી રીતે હેરાનું કંચાની કોશસ કરવા જતાં પરીમાન થયા અને યુરાઓની યુરી તદખીરો છતાં એ નર પૌરુષસ્વ પાસે કેળવણી લઈ ઉમરે વધ્યો. જ્યારે જરતોસ્ત ૫૬૨ વર્ષની ઉમરનો થયો ત્યારે રાતદિવસ ખુદાની બંદગીમાં રહેવા લાગ્યો. એ મુજબ ૩૦ વર્ષની ઉમર યુલરી પોતાના ખેશ કુટુંબીઓ સાથે ‘રંચે’ શહેર છોડી યુસા-ફરીએ નિકળ્યો. યુસાફરી દરમિયાન દર્યાનજદીક પોંદલચતાં ત્યાં હોડી નહિ જડવાથી જરતોસ્તે ફાદાર અહુરમજદ પાસે અરજ કરી કે “ મારી યુશફેલીને તે દુર કરે કે સર્વ કબિલા સાથે પાર ઉતરી જઈએ ” પછી પાક પરવરદેઝારના હુકમથી સર્વ કબિલા દરીયાપાર કરી ગયો. ખીજે કાંઠે જઈ યુગતાં જરતોસ્તને સ્વપનો આવ્યો કે ઉતર દિશા તરફથી એક લશકર આવીને રાહ બાધે છે, ને દક્ષીણ દિશા તરફથી ખીજું લશકર આવીને પેલા ઉતર દિશાના લશકરપર ફંદે પાંખે છે. કે ખવાબની તાસીર એ હતી કે “ ખોદા પાસે જરતોસ્ત જમ કે દેવ રંચે દોળજમાં ઉંધા પડે ને જરતોસ્તી દીન તથા મજહબ દુનિયાપર ફેલાવો પામે. ” પછી જરતોસ્ત સ્વપનાથી બગી હડી “ આખેદાએ ” દર્શામાં ગયો. પ્રથમ પાણી કુંદી વેર પુણું, પછી કુટણું સુધી, ત્રીજે પાણીનો ઢિંગામ કમર

૧. વાંચો આગળ ખોરાક માટેનું લખાણ. ૨. સમજણ થકી જરતોસ્તનું લખાણ લીધું છે.

લગી પુગો ને ચોથો પાણીનો રોહ ગરદન સુધી પુગો. ” “ એની નિશાની એ છે કે, જે ચાર વખત પાણી ચઢ્યાં તે ૧૨૦૦૦ વર્ષમાં ૪ પેઝંબરો આ દુનિયા પર થશે. પેહેલા હિંગામની નિશાની એ છે કે ગયોમર્દ પછી ૩૦૦૦ વર્ષે જરતોસ્ત પેગંબર દીન લાયા, બીજા હિંગામની નિશાની એ છે જે આખર હબ્બરાના વખતથી તે ‘શાહા બેહેરામ વરબવંદની’ પાદશાહીના વખતમા જરતોસ્તનો બેટો ‘હોશીદરબામી’ પેગંબર થશે; ચોથા હિંગામની એ છે જે કયામતના હિંગામમાં રસ્તા ખેજની વખતે જરતોસ્તનો બેટો સોશીઆસ પેગંબર થશે આગળ જઈ પુગતાં બહુમન અમશાસ્પંદે જરતોસ્તને એકાત ગુફામાં આવવાનો સબળ પુછ્યો ત્યારે જરતોસ્તે કહ્યું કે “ પાક દીનને ખાતર હું આવ્યો છું. પછી બહુમન અમશાસ્પંદે જરતોસ્તને પોતાની રાહબરી તળે દીન ખાતર મીનેઈમાં લઈ ગયા. પછી દાદાર અહુરમજ્દની દરગાહમાંની તમામ નિશાની બતલાવી દીનની ખુબી સમજવી પાક માજ્દીયરની દીન દુનિયામા ફેલાવવા કહી. જ્યારે જરતોસ્તે પાક દાદાર અહુરમજ્દથી પેગંબરી મેળવી ત્યારે અમશાસ્પંદોની મદદથી દેવા સાથે લઠાઈ કરી તેમા ફટકે મેળવી.

ગુસ્તાસ્પશાહે જામાસ્પ વજરને પુછ્યું કે ‘આખર હબ્બરાની’ બીના શું છે તે મને કહે કે જેથી હું જાણું કે હવે પછી શું શું બનાવે બનશે, તે દુનિયાની જાણ માટે નોંધ રાખું કે હવે પછી દુનિયાનાં લોકો તે વાંચે અને જાણમાં આવે તો તેઓને દુનિયાના લાગમાં રહેવા વસવા અને પરહેજગારી સાચવવા તથા કુદરતનું કંડાણ જાણવા અને વળી દીન પાલવા કામ લાગે

જામાસ્પ વજરે જવાબ દીધો કે અગ્ને ગુસ્તાસ્પ શાહ તારા રાજ સલામત રહેજો અને કુદરત તું પર મેહેરબાન હોજો. કુદરતની સર્વોપરી સધળી જગાએ થાવો. આખર હબ્બરાની હકીકત કહું તે સાલળ અગ્ને પાદશાહ (ગુસ્તાસ્પને) જરતોસ્તનું તારી દરબારમાં આવવું થયું. તે વેળા જરતોસ્તે તારી દરબારમા એક માસબેર તકરારો કરી બલા બલા દાનાઓને હાથ નેડાવ્યા. તેમજ અંધરેવાસ, બરેહમન તથા વ્યાસ જેવા હિંદુ ધર્મ શાસ્ત્રીઓ તથા બુદ્ધિઆનુશ નામના યુનાની ફીલસુફને ૯૬,૦૦૦ માણુ-સોની મીજલસ સનકુબ તકરારમાં મહાત કરી પાક દીનમાં આપ્યા અને બીજાઓને પણ એ દીન કબુલ કરાવી. એ પાદશાહ, જ્યારે અસો પેગંબર તાહરી દરબારમાં આવ્યા ત્યારે તેં ધુરાઓના કહેવાથી તેને બંદીખાને નાખ્યો. પછી જરતોસ્તી દીનની ગવાહી સાંઝે પેગંબરે એક શરતું ઝાડ બતાવ્યું. જે ઝાડના પાતરે પાતરે એમ લખેલું હતું કે “ અગ્ને ગુસ્તાસ્પ તું જરતોસ્તી દીનને કબુલ કર. તેમજ તારો ખાસ સવારીના ઘોડાના પગ પેટમાં ગરક ગયા હતા, તે જરતોસ્તે દીન કબુલ કરાવવા બાળે તારી પાસેથી કોલ લઇને તે ઘોડાના ૪ પગોને ૪ ચરતો લાકડીને બહાર કાઢ્યા હતા. પછી તેં દીન કબુલ કરી તથા બીજાઓ પાસે કબુલ કરાવી હતી. જરતોસ્તી દીન સાચી છે અને તે કબુલ કરવાની લાગમણુ કરવી. દાદાર અહુરમજ્દ તરફથી અમાદરગુશ્પ, ૧માદર ખેરદાહ, બહુમન અમશાસ્પંદે

ને અર્ધિએકરત અમશારુપ'દ આબ્યા હતા. તે પછી જરતોસ્તે ફરન ઇજ આપણુ ચાર જણને ચાર અમુક્ય બક્ષીસો ભેટ કરી હતી. તેમાં વુ નામવર શાહને “ મેદીયો જરેમ ” પાચું જેથી તે' જીવતા જીવત બેહેરત તથા દોજખ દીકું હવું, પેશોતનને ઇજેહું દુધ પાચુ તેથી તે અમર્ગ રહ્યા છે અને આખર હનરાના વખ- તમાં પાદશાહી કરવા દુનિયાપર બહેર થશે. તેમજ તારા બેટા અસપ દીચારને દાડમ ખવાડીયું જેથી તે ‘રૂધન તન’ થયો છે, ને મને ગુલાબનું ઇજેહું ફુલ સુ'ધાડીયાથી આગળ જે કાંઇ બની ગયું, બનશે ને બનવાતું એ સર્વ આ- ગાહી હું જાણવા પામ્યો છું. આ ચાર બક્ષીસો રોજ અસપનદારમદ તથા માહ રુપ'દારમદ અમશારુપદે ફરન ઇજ આપી હતી. રસ્પેન્તમાન જરતોસ્તે મિનોઈ જેહાનમાં જઇ બેહેરત દીકું ત્યારે દાદાર અહુરમજદ પાસે અમર્ગી માંગી. ત્યારે દાદાર અહુરમજદે જવાબ દીધો જે “ અહરેમન નાપાકે તારા મુદઈ તુરબરાતુરને પેદા કીધો છે, અને જો હું તને અમર્ગ કં તે તો તે નાપાક અહરેમન તુરબરાતુરને પણ અમર્ગ કરે જેથી રસ્તાખેજ કરી શકાય નહિ. ” પછી જરતોસ્તે અહુરમજદ પાસે અવજુની અક્લ માંગી. ત્યારે અહુરમજદે ‘ હરવિરુપ આગાહીની ’ અક્લ દેખાડી. જ્યારે હરવેરુપ આગાહીની અક્લ જરતોસ્તે ઉપરથી દૂર થઇ ત્યારે બધું જે હું ખુઆળ જેઈ છું. આથી અહુરમજદે પુછ્યું જે “ તે' શુ દીકું ? ” ત્યારે જરતોસ્તે કહ્યું જે “ મે' મિનોઈ બેહેરત દીકા તેમાં એક ઝાડ ૪ ડાખળીવાળું દીકું, તેની એક ડાખળી સુત્રાની, બીજ રૂપાની ત્રીજ પેલાહની ને ચોથી ત્રાખાની હતી. ” ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે “ તે' જે ચાર ડાખળીઓ જેઈ તે ચાર હિંઆમની નિ- શાની છે. પેહેલું એ જે કયાની ગુશતારુપ પાદશાહ તાહરી દીન કયુલ કરશે અને તમામ નાપાક દેવોના કાલજુદો ભાંજશે, તેમજ વું દેવ, જીન તથા પરીઓને જમી- નના પેટામાં નાખી કરશે. બીજ રૂપાની ડાખળીનો ભેદ એ છે કે પાદશાહ અર- દેશર બાબેગાન, પાદશાહ ‘સેકદરે’ પાયમાલ કરેહું રાજ્ય તથા દીન નવેસરથી આચારા કરશે. ત્રીજ પેલાહની ડાખળીનો ભેદ એ છે કે નોશરવાન પાદશાહના વખતમાં મઝદક પોતાની પેગંબરી ચલાવશે પણ નોશરવાન તેને દફે કરી પાછી જરતોસ્તે દીન ફેલાવશે. ચોથી તાંબાની ડાખળીનો ભેદ એ છે કે આખર હન- રાની શરૂઆતમાં યજ્ઞદેર્જ શેહેરીયાર ઇરાનનું તાબેતપ્ત ખાઈ દેશે ને ઇરાનપર આરખાનું રાજ્ય થશે ને બધે જુલમ નસ્તીનો દોર ફેલાશે.

વોહુમન યસ્ત, ખારદાદ યસ્ત, તથા આસ્તાદની યસ્તની જ'દ (યાને સરેહ) માં જણાવ્યું છે કે એ વખતે ( યાને નોશરવાનની પાદશાહીમાં ) બામદાદનો દુધ રમજદક ધર્મ વીરોધક બાબદો બહેરમાં લાવશે જેથી નોશરવાન પોતે પોતાના

૧. હયાથી લખાણ બેહેમન યસ્તને મલતું છે.

૨. આ મજદકી ટોલો ઇરાનમાં થયો હતો ઈ. સ. ૪૯૦ ની સાલમાં પા- રસીઓના સાસાનીઅન વંશનો ૨૦ મો પાદશાહ નામે કાબાદશાહ ઇરાનની ગાદીએ હતો તેનાં વખતમાં આ મજદક નામનો આસામી કાબાદશાહની દરબા- રમાં આવ્યો કે ‘હું’ પેગમબર છું અને દીન કયુલ કરવી. ’ તેના ફતવા બરેલા



આપની દરબારના બુજ્જ દસ્તુરો, એવાકે માહચોદાહના ખુશર, દાદ અહુરમજ્જ, સાપુર, આત્રોપાત, આત્રોકાન અકહબા, આત્રોફરોબા, આત્રોપાત, આત્રોમીનો તથા બોખત આફીદહે પોતાની સામે બોલાવશે અને વચન લેશે કે આ ચરતો કોઈથી કુખી રાખતા ના અને જુદદીનોને રડીખવતા ના. ત્યારબાદ મજ્જકને કશ સવાલ પુછવામાં આવશે તેનો તે જવાબ નહીં દેશે જેથી મજ્જકને મારી નાંખશે અને જરતોસ્ત્રની દીન આબાદ રહેશે. ૧”

બીજા વાર રજરતોસ્ત્રે દાદાર અહુરમજ્જ પાસે અમર્ગી આગી કહ્યું કે “અગે દાદાર તારી પેદાયસમાં હું જરતોસ્ત્ર બધો અરો અને રક્તિવાન છું ત્યારે આ દાદાર એ પ્રમાણે આભરક વગરનાં દરખતને, ગોપ્ત ધસાહને, તથા પગાસ્તેફીયાંને અને વીસ્તારપનો ઓત્રેક મીયાંને બેને બામીકનો ફરેસ્થી તત્તુ (કહે છે તેને) અમર બનાવે આ તે મુજબ અને અમર બનાવ. બે તું અને બનાવે તો તો તેઓ (દુનિયાનાં લોકો) તારી લાઘી દીનની જપર ઇમાન લાવશે, કે બ્યારે તે દીનનો લાવનાર કે બેને ખાલેસ માજ્જયસની દીન અહુરમજ્જથી કણુલ કીધી, તે પોતે અમર થયો ત્યારે

દીનના મોબેલ અને વાતોથી કોબાદસાહની દરબારનાં દસ્તુર દાનાવાનાં દીલ જમી ભરેલાં થયાં અને તેથી તેઓ કોબાદસાહના બેટા નોરોસ્વાન આગળ બયા તે સાહાબ્દાએ વાત સાંભળી પોતાના બાપ આગળ બયો અને પરવાનગી લીધી. તે પછી દીનની વાચણ અને તકરારોમાં મજ્જક માહત થયો અને તેનું ખોટાઈ ચકડાઈ જેથી નોરોસ્વાને તેને મારી નાખ્યો અને બાપને કેદ કર્યો વિગેરે. વાંચિ મારી તરફથી પ્રગટ થનારી કેતાબ નામે “અહવાલે નોરોસ્વાન આદેલ વ મજ્જક બા મેહેમુદસાહ” આ કેતાબના છેવટ જાગમાં, તેની બહેર ખબર વાંચેથી સમજણ પડશે. આ ચાલુ વખતમાં પણ ‘બાસુતું બીલ’ એવા નામનું એક બીલ ખારા-સમામાં રજુ થયું હતું જે સામે રેચતને પુષ્કળ અસાવ હતો તેમાં દરસાવેલું કહેવાય છે કે “કોઈપણ કોમનાં બાસુ યા ગૃહસ્થ કોઈ બીજા કોમમાં પણ એક બીલ પરણે તો વાંચિ નથી.” વિગેરે. આ કાશલુથી તે સામે વીરજ્ઞતા હતી. અલબત્તે આ અજુબટર્ક છે.

(પ્રગટ કર્તા)

૧. બેહેમન ચસ્ત બાબ ૧ લો પુરો. હવે પછી બીજે બાબ શરૂ થશે.

૨ બેહેમન ચસ્તનાં બીજા બાબ (યાને જાગ) ને મળતું આ લખાણ છે. બેહેમન ચસ્તનાં ત્રણ બાબ (યાને જાગ) છે તેમાં પેહેલા જાગનું લખાણ જપર આવી ગયું. અહિંથી બીજા બાબનું લખાણ ચાલુ થયું. ૩. વને નેઇઠબેરા=દરખતે બી આભર=દુઃખ દર્દ વગરનું ઝાડ, એને હોમે સુફીદ=યાને સફેદ હોમનું ઝાડ કહે છે. વાંચિ આ કેતાબને પાને ૭૨ મે. ૪. ગોપ્તયાહ=ચુપ્તયાહ આ કેતાબને ૭૨ મે પાને વાંચિ. ૫. ગોસ્તેફીઆન અવસ્તાનો ગોસ્તેફીઆન વાંચિ આ કેતાબને પાજલા જાગમાં તે માટે બહેર ખબર લખાણ. ૬. પેરેયોતત્તુ=ચુરતારપસાહનો બેટા દસ્તુર પેરોતત. એને ‘ગેહાંન બીરાબે. (બેટલે દુનિયાને સર્વગાર આપનાર) એ બેતાબ હતો. હજરત જરતોસ્ત્રે ચુરતારપસાહને દીન કણુલ કરાવી ત્યારે આફરમાન કરી કહેલું દુધ પેરોતતને પાકું હતું તેથી તે અમર બની હતો.

તેઓ ખીજાઓ પાછું તારી બાંધી દીનપર ઈમાન લાવશે.” અહુરમઝદે તેને કહ્યું કે  
 ઓ જરતોસ્ત્ર જો હું તુંને અમર કરું તો તુરખરાતુર અમર થશે તેથી રસ્તાએ  
 અને તનપસીન નહીં થઈ શકશે.” આ સાંભળી જરતોસ્ત્ર દલબીર થયો, અરોના  
 ફરોહરવાલા જરતોસ્ત્રે મનમાં શું વિચાર્યું તે અહુરમઝદે પોતાની સર્વ જ્ઞાનની  
 અકલથી જાણ્યું કે જરતોસ્ત્રના મનમાં જીજ્ઞાસા આવી છે તેથી તેને દાદાર પોતાની  
 સર્વ જ્ઞાનની અકલને પાણીના આકારમાં જરતોસ્ત્રના હાથમાં મુકી અને તેને કહ્યું  
 કે “ગલીન” જરતોસ્ત્ર તે ગલી ગયો. તે સર્વ જ્ઞાનની અકલ જરતોસ્ત્રમાં મળી  
 ગઈ, અને ૭ દીવસ અને રાત જરતોસ્ત્ર અહુરમઝદની અકલમાં રહ્યો. હફત કેશર  
 જમીનનાં માણસોનાં તથા ગોરુપંદોનાં દરેક બાલ કેટલા છે અને વનસ્પતિ તથા  
 ઝાડોની જડની ઉત્પત્તિ જોઈ અને જરતોસ્ત્રને તે હરવીરુપ આગાહી (સર્વ જ્ઞાનની અકલ)  
 થી જરાએ જરા અજોડું જ્ઞાન મળ્યું. તેને (અહુરમઝદે) ૭ મે દીવસે અને રાત્રે  
 જરતોસ્ત્ર કનેથી સર્વ જ્ઞાનની અકલ પાછી કહાડી લીધી. જરતોસ્ત્ર એમ સમજ્યો કે  
 આ બધું મેં ખવાબમાં જોયું અને એ ખવાબથી હું ધરાયો નથી. અને તેને જોઈ  
 હાથોથી લઇને પોતાનું શરીર પાછું મસલ્યું કે હું ધણો જંગમ, અને આ અ-  
 હુરમઝદના સંજોગા ખુશ ખવાબથી હું ધરાયો નથી. અહુરમઝદે સર્વેતમાન જર-  
 તોસ્ત્રને પુછ્યું કે “અહુરમઝદના સરજોગા ખુશખવાબમાં તે શું જોયું? જરતોસ્ત્રે  
 જવાબ દીધો કે અમે દાદાર મેં ધણી પુછવાલો એક તવંગર જોયો. તે શરીરે  
 સાજો હતો ને તેનું રવાન દુબલું હતું. તે મારી નજરમાં માન પામેલો નહીં  
 લાગ્યો. એક લીખારી લાચાર મેં જોયો કે જેનું રવાન જોહેરતમાં ફરે છે તે મારી  
 નજરમાં માન પામેલો હતો. તે ફરજંદ વગરનો તવંગર અને મારી નજરમાં માન  
 વગરનો લાગ્યો અને ફરજંદવાલો લીખારી માન પામેલો લાગ્યો. મેં એક ઝાડ જોયું  
 તેની ૭ ડાળ હતી. એક સોનેરી, એક રૂપેરી, એક કાંસાની, અને એક તાંબાની, એક  
 કચીરની, એક પોલાદની અને લોહોડાની-સાથે-મીઠા કરેલી હતી.” અહુરમઝદે કહ્યું  
 અમે સર્વેતમાન જરતોસ્ત્ર આજે હું તુંને આગમચથી કહું છું કે એક ઝાડને જડ ને  
 તે જોઈ તે આજે મારી સરજોગી દુનિયા છે. અને સાત ડાળીઓ ને તે જોઈ તે ૭ જમા-  
 ના છે, (કે ને આજે દુનિયામાં) આવી લાગશે. ને સોનાની ડાળી છે (તેની મુસદ)  
 ગુસ્તારુપના રાજ્યની છે. કે ન્યારે હું અને તું દીન માટે પુષ્કર પરીએક અને  
 સાહગુસ્તારુપ દીન કબુલ કરશે, દેવોનાં કાલપુત્રો તોડશે, દેવો જોહેરાતમાંથી કુપા  
 લસઈ મેસશે. અને તેઓ અધારાગાર તરફ નાસી જશે. અને પાણી તથા આતથ  
 તથા જોરવર અને અસપંદારમદ જમીનની સંભાળ ગ્રગટ થશે. ખીજા રૂપાની ડાંઠી છે  
 (તેનાથી મુસદ) કયાંનીના “અર્તખશીર”ની પાદરાહીની છે જેને અસપંદીઆરનેક જોહે-  
 મનથી કહે છે કે ને આદમીઓથી દેવોને જીદા પાડશે. અને (આદમીઓને) બચાવશે.  
 આદમોગ દેવ નાપેદા થશે. ત્રીજી કાંસાની ડાળી છે (તેનાથી મુસદ) એ છે ને અરદેશીર

૧ આ ઉપરથી જરતોસ્ત્ર સાહેબની મકરાઈ જણાય છે કે કુવારાપણું તેવજીને  
 પસંદ નહીં હતું. દુનિયાની વરખી આખાદી વધારે પસંદ હતી. વાંચો આ કેતાબમાં  
 આગળ કુવારાપણીની બાબત.

પાદશાહ અરઠાએવીરાઈ દસ્તુરને દીનને ખાતર ખુદાની ફરયાદમાં મોકલાવશે ત્યાંના ફરમાન મંગાવી તારી દીન પાછી બેઠાનમાં આવ્યાદ કરશે. તમામ ખલક વીરાઈના કલાથી દીન કબુલ કરશે. ૧૭૦૦ બેઠેદીનેનાં દીલ એ દીનપર બરહક રહેશે. તે વાત પછી, દુનિઆને સમારનાર તથા પાછી રૂપાચનાર અર્તખશીરની પાદશાહી અને શાપુરશાહની છે કે જે મારી અહુરમજ્દની સરનેલી દુનિઆને સમારશે, અને દુનિઆનાં મોખડમાં છટાપણું ફેલાવશે, અને નેત્રી પ્રગટ થશે, અને રાસ્તદીન પાછી સ્થાપનાર બુલંદ નસીબાને ૧આનોપાત તાવેલાં કાંસા (ના મોબેલ)થી આવે દુનિઆના રાસ્તીના ખાંચે પરથી ઉલતા ગયલાઓને રાસ્તીની રાહપર પાછા લાવશે, મોથી જે તાંબાની ઢાળી છે ( તેનાથી મુઠાદ ) અરાકાની પાદશાહની છે કે જેનાથી અધર્મીપણું ધણાજ અધારા દોળખ તરફ ફરે થશે, સીકંદર દીન બાંજશે અને ૩૦૦ વર્ષ અસકાનીઓનો દોરબી થશે. આ ઢાળનો બેદ લડાઈનો હાંગમ છે. ૫ મી કહીરની ઢાળ છે તેનો હાંગમ એ જે બેદરામગોર પાદશાહ થશે તેના વખતમાં તમામ આવમ ખુશી થશે. ૬ થી ઢાળ પોલાહની છે (તેનાથી મુરાદ) કેબાદ પાદશાહનો ખુરાઈ (નોરોરવાન આવેલ)ની પાદશાહીની છે તેના વખતમાં બામદાદનો દુષ્ટ મજ્દક લાલી દીનમાં ખલલ ધણી કરશે અને દીનદાર મરહપર સખ્તી ધણી પહોંચશે અને આખર તે નાપાકને નોરોરવાન મારશે. ૭મી ડાહાલ મીશ લોહોડાંની છે (તેનીથી મુરાદ) એ સપેતમન જરતોસ્ત તારો હબરો પુરો થારો. તારી દીનમાં ખલલ ધણી થારો તે હાંગમને આખર હબરો કરી કહેવ. તે હાંગમમાં દુનિઆનો કારોબાર રાહરવેશ તદ્દન જુદી થારો. અમે જરતોસ્ત આખર હબરામાં શીહાં કપડેનાં લાલ લેખાચનાં દેવ જેવા હેશમની તોખમનાં લશકર લઈ ઈરાનમાં આવશે ને તારી દીન ખરાબ કરશે અને અદાવત કરશે તેવા મરહ ઈરાંન સર જમીનમાં આવશે. અને રેઇસાની રાજનો અત આવશે, જરતોસ્તીઓ હાંદુસ્થાન સર જમીન જઈ વસશે. અને હાંદેશા ધણાં પડશે. જરતોસ્તે દાદાર અહુરમજ્દને પુછ્યું કે તે આખર હબરના વખતની નિશાની શું છે? ત્યારેદાદાર અહુરમજ્દેકણું કે “આખર હબરના વખતની નીશાની એ છે કે જ્યારે તે ખુરો હિંગમ આવી પોંદચશે ત્યારે ‘હશમી ટોળો’ ખુરાસાન તરફથી ગંભવર લશકર લઈ ઈરાનપર ચઢી આવશે. તેઓ ખુશી દુઃખિના ને શિહા જીનના પીઠપર સ્વાર થઈ આવશે. તે વખતમાં નીચ માથુસો દોલત મેળવશે ને મોટા ગણાસો અને જમીન બુનિયાદના જરતોસ્તીઓ નીચ હાલતે પોંદચશે. જેઓ ગરીબ હશે તેમને ધણી રંજ ખેંચવી પડશે. તે વખતે બુદાઓ જુવાનોને ધણું સતાવશે તેથી બુદાઓની ઇજ્જત રહેશે નહિ. દરીઆમાં ચાંચીયાઓ ઉભાઈ જશે ને તેથી વેપારને મુકસાની પોંદચશે. તે વેળાના પાદશાહો ધણા

૧. શાપુરશાહની ફરમારમાં આદરબાદ મારેરુપદ ફરતુર હતા. વાંચો આવળ મોબેદો અને દસ્તુરેવાળું લખાણ આ કેતાબમાં. ૨. આ જપરથી સમજવું છે કે અહુરમજ્દે રોકેરેયાર પાદશાહ જે ઈરાંન સર જમીનમાં પારસીઓનો ઉત્તેજ પાદશાહ થશે હતો તે વખતે હોયો જોઈએ. અનેત્યારથીજ આખર હબરો શરૂ થયો છે. આખર હબરની સરખાલમાં જ પારસીઓનું રાજ્ય ગયું.

જુલમી, ધાતકી તથા બેઠાદખર થયો, ને આલા અદના સર્વેને હુટ્યો. બાપ બેઠાને ચાહ્યો નહિ ને દીકરા બાપની પરવા કર્યો નહિ. બાઈ બાઈની ઇન્જલ લેશે, માબાપ દીકરા દીકરીઓની સહમાઈપર તાપ મારશે. તેઓના હક હુબાવશે તેથી દીકરા દીકરી માય બાપને સામું બાલશે અને તે પુરા વખતમાં એક મરદની અનેક બાનુંબો થશે. જોરતો પોતાના મરદોથી નાપુરા રહી બેવડા થશે તથા સ્ત્રીઓ પુરુષને છળશે ને સ્ત્રીના મકર સામે મરદો ગુલામ જેવા થશે. એક એક મદ પાછળ પમાર બાર સ્ત્રીઓ ફરશે. પરણવાનો પતો નહી લાગશે તે વખતે ઈરાનપર ચઢાઈ લાવનાર ટોળો ઈરાનનું રાજ્ય લઈ લેશે ને પાદશાહી કરશે. તેવે વખતે યુદ્ધની અચુલ્ય બક્ષેસો કમતર થશે. લોકોની માલમીલકત આગમાં બળી ભસ્મ થશે ને હરેક સીજ જીવ પેદા થશે. ઝાડપર ફળો થોડાં આવશે ને કુલોની સુગંધી કમતર હશે. તે આખરીના વખતમાં આદમીઓમાં મોટા કુસંપ ભયશે ને નજીવી ચીજો માટે ખુનો થશે. દુકાળ તથા મરકી ધણી વધશે ને જે ઘરમાં ૧૦ આદમીઓ રહેતા હશે ત્યાં પાંચજ રહેશે ને કેટલાક ઘરો ઉજડ બનશે. રામશની તથા પુરાલી જેહાનથી ઓછી થશે, અને ઓ જરતોસ્ત તે વેળા તારી દીન ખરાબ થશે. તે વખતના કમીના આદમીઓને ધણી છુલેર્ગી પહેંચશે અને ફસ્તુરોની તથા મોબિદોની ઇન્જલ કોઈરાખશે નહિ. ફસ્તુરો મોબિદો સાથે મિનાકેસો કરશે. તે વેળા ફસ્તુરો તથા મોબિદો ઉપર બેહેદીનો હોકમ ચલાવશે, તેમનું કહ્યું અથોરનાનો માની તેમના કલાસર ચાલશે તે વખત એવો આવશે કે જે બંદો હશે તે સાહેબ થશે ને સાહેબ હશે તે સેવક થશે. તે વખતે હાલનાં શહેરો ગામડાં થશે ને ગામડાં હશે તે વસીને શહેરો બનશે, તેમજ ધણાક બુલંદ શહેરો ગરક જશે. તે પછી એક પુરો પાદશાહ ઉત્પન્ન થશે ને જુલમ ગુલરશે તે વેળા મારી પેદા કરેલી ચીજો દેવાને હાથ જશે કે જેઓ ફંદફરેબના કરનાર હશે, તેઓ નેકીનો બદલો બદીથી વાળશે ને જુદો અમલ ચલાવશે. તે વખતે પુરા, યુની તથા જુદું બોલનારને આખર મળશે, તથાઅરોને ફરવદોથી હાની પુગશે તે વખતે બેહેદીનોની મનશની ઉંધી બનવાથી તેઓ બજીનારની મશકેરી કરશે ને બજીતરો ઓછાં કરશે. ઓ જર-તોસ્ત તે પુરા વખતમાં બેહેદીનોનું દીલ ફસ્તુર મોબિદો ઉપર રહેશે નહિ. તે વખ-તના ફસ્તુરો, મોબિદો તથા બેહેદીનોની મનશની સારી રહેશે નહિ. બદમનશની વાલો તે વખતે માન પામશે અને નેક હિજારો. તે વખતના આદમીઓ ભહેરમાં દોસ્તી રાખી બાતેન છીનો ને હસક રાખશે. તે વખતે ચરમ, મલાહજે, આખર, ઇન્જલ, મેકેર તથા હોરમત કમ થશે. સોનું રૂપું હલકી ભતના માનવીઓને હાથ જશે અને તેઓ સાથે ધુતારાઓની ધાડી દોસ્તી રહેશે. આખર હનરાના વખતમાં બેહેદીનેને ઘેર ફસ્તુર તથા મોબિદો પોતાના દીકરા દીકરીને પરણાવશે; કેમકે તે વખતે બેહેદીનોનો મરતબો વધશે. એ રીતે પેસા થકી અથોરનાનો પોતાની

૧ પરણવાના બાબમાં આજે આ દાખલા ફરેક જગોએ જોવામાં આવે છે.

૨ આ ફરેક બાબદો આજના વખતમાં નજરોનજર જોઈએ બીજે. આ ચાહુ વખત આખર હનરાનોજ છે. (અમલ કરી.)

આલાહ ખોલે. ફસ્તૂર મોખોરો તથા બેહેદીનો તે વખતના ફરવંદો સાથે મિત્રાભારી રાખશે ને પોતાના ખર્ચ ઉપરનું એકીન ખોલી બેસી પરધર્મી થશે. આખર હળશાની વખતની બીજી નિશાની એ છે કે ખોરોદ ઈબ્રહીમી (સૂર્ય) ચાલ ધણી વધશે, તે વખતે વર્ષ મહિના ને ફહાફા ધણી આછા ગણ્યારો. આસમાન નહિ ધણું તબક્કીક હોય તેમ દેખારી અને અસપંદારમહજમીન ધણીજ ભતંગ હાલતમાં આવશે, જમીન ઉપર નરસ તથા હસતાનની પક્ષીદી ધણી એકઠી થશે. આથી જમીનનો કચ આછા થઈ ઝાડપાન સારી રીતે વધશે નહિ, મેવો પાકશે નહિ, ને જો પાકશે તો તે આછા થશે. તે વખતના માનવીઓ ઝાડપાનની બરાબર સંભાળ રાખશે નહિ, જનાજ આહુ પેદા થશે, ગાય ગોસપંદને માટે માસચારો બરાબર મળશે નહિ, કુલ ફળનો વાસ તથા રસ ધણી આછા થઈ જશે, ગાય ગોસપંદનું ફૂંધ ધણું આહુ મળશે ને હવા થવન આછા થઈ ગરમી સખત પડશે. તે વેળા આદમીઓ ધણું ખાધા છતાં મરશે નહિ, તેમજ ખાવાની ચીજે પાક રહેશે નહિ. તે વખતે તરા, પક્ષીદી ફરેક ચીજમાં પેવસ થશે. વળી આખર હળશાના સમયમાં શહેરે શહેરના રસ્તામાં નરો (ગલીઓ) વધવાથી 'ગળશતે અહરેમન'નું જોર ધણું વધશે તેથી મરફી ફેલશે. તે વખતે ફંદરેબના આપનાર આદમીઓ ધણી પેદા થશે ને આદમીઓ વચ્ચે મિઠાસ રહેશે નહિ, જે આરત પ્રસૂત થશે તેઓમાં તાકત રહેશે નહિ. દીન દોરતો ધણી આછા થશે ને દીન દુરામનો ધણી વધશે. આદમીઓને પોતાના જીવ ઉપર મેહેર આછી થશે (આપધાત કરશે) અને બખીલાઈ ધણી વધશે. જે કોઈ આદમી મહેરબાન હશે તેને લોકો છુરો કહેશે, ને જે છુરો હશે તે આપદશીથી ભલો ગણ્યારો. માટે આ જરતોરત તે છુરા વખતમાં ચરો આદમીઓથી કામ ધણીજ થોડા નિપજશે અને જ્યુદ્ધદીન ફરવંદો દુરામનો બનશે. જેઓ દીનદોસ્ત હશે તેઓ રંજ તથા હાડમારી ભોગવશે; અને નરો કરનાર, નરા બાળનાર, નરોને પાણીના પાખનાર વધી જશે. તે વખતની આરતો નરસા હસ્તાનથી પરહેજ રહેશે નહિ ને સવાબ હરામ વચ્ચે તફાવત રાખશે નહિ. તે વખતના મોખેક તથા બેહેદીનો વહાણની સફરે ચઢશે ને આવાં ઈબ્રાહીમી પાણીને નરો, નાપાકી તથા ગુણવત્થી ખરાબ કરશે ને ફરવંદ આદમીને હાથનું પકાવેલું ખાણું ખારો ને બાજ વિના ખાણું ખારો તથા દીનના ફરમાનથી ઉલટા ચાલશે. તે વખતે દીનદાર આદમી ઈબ્રાહીમી કરશે પણ પાક નહિ રહેશે. કારણ કે દીનદાર આદમી જ્યાં પક મેલશે ત્યાં નરો પરહેજ હશે તેનાથી પરહેજ થઈ નહિ ચકારો. જ્યારે તે બરશનુમ આદમી, બરશનુમ લઈ આવશે ત્યારેખી નરાને અકકરો, પણ નરાથી દુર રહી ચકરો નહિ. જ્યારે તે ફરમેહેરમાં ઈબ્રાહીમી કરવા જશે ત્યારે બરશનુમ ઉધાવી ધરી ઈબ્રાહીમી તથા ફરન ઈબ્રાહીમી. પાક દીનદોસ્તને કોઈ ખાતરમાં નહિ લાવશે. તે વેળા દીનદાર ખાણુસો ધણીજ થોડા થશે અને મોખોદોનું બરશનુમ જાલતાં ભાગશે જેથી રેસવાઈ ધણી થશે. અને તે વખતે એક હળરે આદમીમાં એકજ જણ દીવની શહે આલશે પણ જે વડીક દીનનું કામ બરાબર કરી નહિ શકશે તે વેળા ઈરાનમાં મેવો.

જીવન અને ફેર ચાલશે કે ૧૦૦ આતરો એક જગ્યાએ થઈ જઈ ચાલશે. જે વેળા એવી યુદ્ધેથી આવશે કે બાલકોની સુધી કાઢી મળશે નહિ. જે ખબરો તલેસમનો જમીનમાં કઢાયેલા હશે તે ખિસ્તીઓ મેળવી શકશે. બહેદીનો વિદ્વાનો ફાંકી કરી મોબિદીનો પોતે કાવો કરશે. અસલી સારી રાહ રસ્તો હશે તે ભાંજરો ને છુવારા ચમત્ કરશે. તે વેળાના બહેદીનો કુસ્તીવિના ચાલશે ને ગુન્હા કરવાથી ડરશે નહિ. કમચરિય છુરાધના કરનાર હશે તે મોડાની બેઠી માંગશે તથા અરો આદમીની બેઠી સાથે પચણશે. જેઓ છુલેગીના ધણી હશે તેઓ ધણી દુરવેશીમાં તથા કંગાલ હાલતમાં આવી જશે અને શુલામો તથા હલકાઓ પાદશાહી કરશે. હરેક વાતમાં આદમીઓ જુદાં રોગાંદ ખાવા દરબારમાં ઉભા રહેશે ને જુદું બોલું ધણું કરશે. વળી ફોરમનદે કહ્યું “એ જરતોરત જ્યારે તારો હનરો પુરો થશે ત્યારે તમામ આદમીઓ દેવની પરશતેસ કરશે. તે વેળા આકાશપર વાદળાં ચડી આવશે પણ ગાજનીજ થઈ વરસાદ વરસશે નહિ; તેથી તાપાકી, પથીદી તથા છુરાઈ જમીનપર ધણી દેખાશે. આથી વરસાદનો ફરેરતો તેરાતર તીર ઇન્ક ગાજનીજ કરીને આવશે પણ જમીન ઉપર પાણી ઝાણું વરસાવશે નહિ. ઉન્હાળામાં મર્મી તથા ચિયાળામાં કંઠી તથા ધૂમસ ધણું પડશે પવન એવો દુકરો કે મેવો, ફળ તથા બીજ વજીરુ દુદી પડશે. વરસાદ પોતાની સોસમપર વરસશે નહિ ને જે વરસશે તેો ખરવસતરો ચાને રોગના છવજીતુઓનો વરસશે. તે વખતના જનવરોના કીલપર ગ્રાસ્ત કમ થશે અને તે આદમીઓ થોડા, બલદોને ગાડીમાં ધણી બેઠશે જેથી ગોસપદોની ઉત્પત્તિ થોડી થશે. આખર હનરાના સમયમાં જીવાન માણસોને ખુશાલી તથા મોજ ગમશે નહિ તે રોજબરોજ તેની જાનત કમતી થશે. તે વખતમાં ખુદાતાલાના ફરેસ્તાઓની જેઓ ઇજરાતી તથા વંદીદાદ હરજગાએ તથા ઘરેઘર કરશે તે શક ભર્યા તથા ગુમાતથી ઇજરો. તે વખતે જે આદમી ધણી ઇજરાતે તથા પદકું કરશે તથા ખુદાઈ બરલાવશે અને ખુદાઈ રાહપર ચાલશે, નેકી એખત્યાર કરશે તે આદમી પેહેલાં સખતી પામશે. કાનાવ તથા છુલેગો પોતાના દિલમાં તથા આખમાં શરમ અને મરવત રાખશે નહિ. જમીનને ફરેરતો અજાપદારમદ અમરાસપદ જમીનનું મોહ ખોલશે તેથી ગંજ તથા ખબરો (ધાનુની ખાણે) જમીનમાંથી નિકળશે, તે માલ ખબરો બહેદીનોના હાથમાં જશે જેથી તેઓ ધણી તવંબર થશે. આદમીઓ પૈસા મેળવવા આદે ધંધા રોજબરમાં ધણું જુદું બોલશે. ધંધાદારી તથા દુકાનદારો માપ, તોલ તથા કાંઠા ખોટા કરશે તે લોકોને કંઠી પૈસા મેળવશે. પૈસા મેળવવા વેપારીઓ ખાશાકીમાં નસાની મેળવણી કરશે ને નશાખરેલી ચીજનો વેપાર ધણી બહોળો ખાલશે જેથી આદમીઓને અરબી રોગ લાગુ પડશે, તે વખતનાં તખીઓ દર્દીઓને જાલદી સાબ કરવા કરતાં પોતાને રવાઈ વધારે ધણી દર્દી તરફ બેઠકાર રહેશે અને અખબસી આદમીઓને લશાખરેલી કવાઓ પીવા આપશે. જ્યારે ઈરાનીઓની પાદશાહી તમામ થશે ત્યારે દુર્ગ, ફૂંબી, આરમ, ચીચાઈ, ધાણુલી, ખિસ્તી વગેરેનું લશીખારમંદ લશકર ઈરાનપર ચડી જશે. ઈરાનીઓના હાથમાંથી પાદશાહી જશે, ને તે આરમને મળશે. પછી દુર્ગોને, પછી માજદશની મોબસોને મળશે. અજ સજા પાદશાહ ધણી

બુલભગાર બની પ્રભાપર બારે સેતમ ઝુલરશે, ને જરતોસ્તીઓને સહેલાઈથી મારી શકશે. તે વખતે જહાનમાં ત્રણ ચીજ કમતી થશે. તે ત્રણ ચીજ મનશાની, ખવશાની ને કુનશાની છે, તે પ્રમાણે કોઈ ચાલશે નહિ. આખર હજારાના છુરા વખતમાં જરતોસ્તી બોરતો આતશ, ચેરામ, પાણી, બોરબર, ગોસપદ, આકૃતાળ, માહાતાળ, આસમાન, રોશની, જમીન, હર્યાવ, કુવો, તલાવ, સેતારા વીગેરે ચીજોથી પરહેજ નહિ રહેશે ને તેવી ચીજ તરફ જોડું કરશે. ૧ માટે જો જરતોસ્ત અથોરાનાને ધર્મજ્ઞાન શીખવે છે તેઓ સવાખનાં કામો કરે ને બીજાઓને શીખવે.

પુછયું જરતોસ્તે અહુરમઝદને અએ બુલદશાહ આખર હજારાના વખતમાં જે કોઈ યુદ્ધાની બંદગી કરે, કમરપર કુસ્તી રાખી ભલી દીનપર બેશક હોય તેને શું ફાયદો મળશે ? હજન બરસમશે ઇને (યાને દશનબાળ વિગેરે ફરેસ્તા કરે) તેને શું બહેરા હાંસલ થાય ? ખેતીઓદયનો સવાખ કરી જોડાં મેલવે તેને શું સવાખ મલશે ? ખાદી દુનિઆના પેદા કરનાર ગેબી વરખીના કરનાર અરો ! તું અહુરમઝદ અથોરાથી સ્મરણ કરવાને લાયકનો છે, તારી કીર્તિની ખુબી માવી વાળેબ છે, અય દાદાર એ પુછયું તે મને કહે. અરો અહુરમઝદએ કહ્યું, તે આખર હજારાના વખતમાં જુદીન દીનદુશમનોથી જરતોસ્તીઓને ધણી હલાકી પોહવશે અને દીનને વાસ્તે જરતોસ્તીઓ રોજ બરોજ દીનદુશમનોથી પોતાની જાતપર સખી ખેંચશે, તેનું રવાન બેહેરતમાં મરતબો પામશે. એ છુરા વખતમાં જે કોઈ પોતાની કેરદારને નેક રાખશે અને મારી બંદગી કરશે અને સદરો કુસ્તી પેહેરશે ને ભલી માળદીયસની દીન ઉપર નાનફેશાની કરશે તથા ખેતીઓદયનું સવાખી કામ કરશે તે મોહું સવાખ મેળવશે. તે વખતમાં જે કોઈ સદરો કુસ્તી પેહેરશે, બરશમ ધરી દરનબાળ ઇજશે અને ૧ અરોમ વોહુ ભણશે તેને હું એટલો સવાખ આપસ કે યુરાતાસ્પ પાદશાહના વખતમાં ઇજશની ઇબબ્યા જેટલો સવાખ તેને લાગશે, અને જે કોઈ તે વખતમાં ખેતીવાસીનું કામ કરશે તેને મોટો સવાખ લાગશે, ને તેનું રવાન અરો તથા પાક થશે. તે વખતે જે કોઈ જમવાની બાળધરી ખાણુ ખારો તેને યુરાતાસ્પ પાદશાહના વખતમાં “દોઆબદે-હમારત” ઇબબ્યાના જેટલો સવાખ હાંસલ થીધો એમ બલ્યું. જે કોઈ ઇજશની ઇબબશે તેને ૧૨ હમાયરત ઇબબ્યાના જેટલો સવાખ હાંસલ થશે ને જે હોરમઝદ ચરત પઢશે તેને “દુઆબદે હમાયરત” ઇબબ્યાના જેટલો સવાખ લાગશે; તે છુરા વખતમાં દીનદાર આદમીઓ ઉપર એવી તો સખત રજ તથા સખી પઢશે કે તેવી સખી પાદશાહ જેહાક અને અફરાશિઆબના અમલમાં પડી નહિ હશે, આવી વેળા પરબર્મીઓના જુલમથી જરતોસ્તીઓ નહારીને હિંદમાં જઈ વસશે ને ત્યાં આપ બને મોદી નામના મેળવશે. અહુરમઝદે જરતોસ્તને કહ્યું કે માણસોમાં ઉત્તમ મરદ અને ખાતુ એ ચણસો કે જે તે મુરકેલ જમાનામાં કમરપર કુસ્તી રાખશે, અને બરશમ સચે દરન ઇબબશે. (જે કે યુરાતાસ્પશાહનાં શબ્દમાં જેમ હવે તેમ તો નહીજ) જે કોઈ તે મુરકેલ જમાનામાં

૧. યાને અડલાવણી હાલતમાં પરહેજમારી નહીં પાળશે એવી મને કુખાકુખ થઈ રોજ, કુકોળ વિગેરે થશે.

પ્રથમાબાત ચળચેદે અને 'અશોમ વોડુ' બાજુરો તેને ગાયા. શુસ્તારપરાશદનાં રાન્યમાં 'દલાનજે હોમારત' નેર સાથે ઇજ હોય તેડું ગજારો. તે મુરકલ વખતમાં ને રગાયા મારો (બાજુરો) તેને બેટલો સવાળ મજરો કે બજલે શુસ્તારપરાશદનાં રાન્યમાં ચળચને કરી હોય અને ગાયા ગાયા હોય. અશો લોકોમાં ઉત્તમ તે ગજારો કે ને (તે જુરા વખતમાં) બલી માનજયસની દીનમાં રહીને પોતાનાં કુટુંબમાં ખિયા-દથીના તરીકો રાખરો. તે ૬૦૦૦ વર્ષમાં તે વખતનાં માણસો વધારે ચમતકારી થરો. કારણ કે નેહોલ અને ટુરાની અફરાસીઆબનાં બદ અમલમાં ને માણસો જી-દગી અબરતાં હતાં તે કરતાંબી બદતર જીદગી કહેવારો. અહુરમબજે કહ્યું 'અચ જરતોરત તારો હબરો જ્યારે પુરો થારો ત્યારે નેહોલ અને અફરાસીઆબનાં બદ અમલ કરતાં પણ વધારે ખરાબી થરો. ઝદીનદાર લોકો (પુરો ધર્મ પાલનારાંઓ) ઘણાં દુઃખી થરો. જ્યારે જરતોરત તારો હબરોબી પુરો થારો ત્યારે ધરાન જમીનનેાં ઝુલક ઘોડાની સુમથી ખોદાઈ તમામ વેરાન થારો અને તેવોની હોલત પદશ ખવારબર જઈ પુજરી. દીન તથા પાદશાહી તે નાપાકો બરબાદ કરરો. તે જગા પદશ ખવારબર રોડેરથી પછી તોંહા ચળચને ઇજઆના નેરથી તે નાપાકોનું હોલત કમ થારો અને સ્વાંથી નાપેદા થારો.'

## દુનિયાની આખેરા આગમજ થનાર માજદીયરની

हीनना इलावा विश.

પરજોશિત પેશબરે કપર જણાવેલી બીના સાંભળી હવે પછી માનવીયરની  
 કીનની હાલત તથા દુનિયાનો હાલ કેવો થશે નેનો ભેદ દાદાર અહુરમઝદને પુછ-  
 વાથી તે યુલ્લંઘનાહે જવાબ આપ્યો કે—“ કાલો લેખાસ હરામી ટોળાની નીરાણી  
 છે, અને તખરીસ્તાન શેહેરની પાસે કાનેસ્તનો દેશ છે—ત્યાં રહેતા સફેદ કેવની

૧. ચળચળેનાં 'ચરુહ હપતંગ હાઈતી'નો ત્રિલે કરો. એ હાનાં પાચમાં કરે  
હાની બી રાશ્ત્રાત એજ બોલથી થાય છે. ૨. ચળચળેનાં હમેશાં પાંચે ગાથા  
બહુવામાં આવે છે. આ લખાણની મતલબ એ સમજાય છે કે ગુરતારપરાહનાં  
રાજ્યમાં જમાના હાલની માફક આગળ વધેલા નહોય અને હાલનાં માણસોનાં  
જેવી કેળવણીવાળાં નહોય જેથી જમીન પર આસ્થા વધારે હોવાને લીધે જે ખરાં  
એકામ થીતે બંદગી ક્રિયાકામ કરે તે વધારે જીતમ કહેવાય એમાં નવાઈ નથી.  
તે કારણે ગુરતારપરાહનાં જમાનાની બંદગી જીતમ ગણી હોય. અલબત્તે બંદગીથી  
જેવ દરજ્જે (વાને બદલવાનું જોર) દુર થાય છે. (ખ્રમઠ કર્તા). ૩. આજના  
વખતમાં આ બાબત ખરી કહે છે. પાક વિગરની બંદગી ચોખાઈ રાખી કરતાં  
આજનાજીનાંએથી તેમજ નત પરજાત પરજોરે લોકોમાં એવો વિચાર કહે છે કે  
બંદગી કરવી એ બદબડવાનું છે અને જમીન સંબંધી નિયમ પાળવા એ જાણી ગાંડાં  
છે, જ્યારે દેખાદેખીના સુધારાએ ચાલનારાએ તેઓ બધા (ચેતાના મનથી)  
જીતમ ગણાય છે. જેથીજ કપલો કરે આગાહી કરે છે કે 'એવો વખત આવશે.'

૪. જિલ્લેમન ચરતનો બીજો બાળ પુરો થયા. આ આખર હબ્બારાનું આખું લખાણ  
જિલ્લેમન ચરતને મલક્યું છે. ૫. જિલ્લેમન ચરતનો ૩ નો બાળ શરૂ થયા.

પ. બિહેમન ચસ્તનો ૩ ને બાળ શરૂ થયે.



નિશાની છે. ત્રીજી નિશાની એ જે લાલ વાવટો ને લાલ કાઢલા અને તેમની પેદા-  
ચરાની નિશાની એ થશે કે આસમાન કાળું થશે ને પોતાનો રંગ ફેરવશે ને ખુરા-  
સાને જમીન અધારા કાળા રંગની થશે તથા ઠંડી પડી બરફ તથા ઠાર પડશે. તેમજ  
આકાશમાં હરેક ભાત ભાતની નિશાની દેખાડશે, પછી જહાંનમાં મર્કી, રોંગ, દુકાળ ને  
ધણીક આકાશ પડશે ને વરસાદ વરસશે નહિ. કહી કેથે વરસાદ પડશે તો જીજ  
પાક થશે ને કેથે તદ્દનજ નહિ, પણ જો અનાજ પાકશે તો મજબૂથે તેને સંતો-  
ધથી ખાધ શકશે નહિ તે વેળાના પાદશાહ તથા હાકેમનો જીલ્લમ તથા આકરો  
કર વધતાં પ્રભુ દુઃખી થશે. દરેક જગે લકાઈ થશે તેમા આરખાને સખતી પોંદ-  
ચશે પણ મોગલોનું બળ વધી જશે આથી જરતોસ્તીઓ ઈરાન તણ હિંદમાં  
' પદશખવાર ' મા જઈ રહેશે. કેટલાક જરતોસ્તીઓ પહાડો તથા ખીણવાલા  
મુલકમાં જઈ સહાનો વાસ કરશે. તે વખતે તેઓમા એકા તો ધમરાટ ફેલાશે કે  
માતા પોતાના બચ્ચાને ચાદ કરી શકશે નહી ધણી પોતાનાં ધરબાર જોશે નહી  
જ્યારે બ્રેસપતનો સેતારો મજબુત થશે ને શુકના સેતારાનું જોર કમતર થશે ત્યારે  
૧૦૦ ભતના, ૧૦૦૦ રંગના તે તે ૧૦,૦૦૦ લેખાસના ૧૦ મુલકોનાં લશકરો  
ઈરાનપર હોડશે ત્યારે ઈરાનના રહીશો મારી ( અહુરમજ્દની ) મદદ માંગશે સેદા-  
સ્પી અને ક્રીલીસ્ચાક્રી દરજે લાલ વાવતાઓ રાખશે ઈરાનમા હોડાહોડ કરશે. શોશ-  
રતાંન અને સુરીનાં મુલકો લગે હેશમની તોખમના કાલા લેખારાના પેહેડનાર હોડ  
કરશે. ( શોદાસ્પી તુરકોને કહે છે ) તે વખતે અરો મરદ ખુદાની દરગાહમાં દાદ  
માંગશે, અને દુનિયાથી કંઠણી જીવાન માણસો પણ મુરાદમા મોત માંગશે. ભારી  
લકાઈ દુનિયામા ત્રણ થાશે પેહેલી લકાઈ અમેશાસ્પદો અને દેવાની થઈ જે વાર  
કાઉશ પાદશાહ આસમાનની પાદશાહી લેવા ગયા તથા સતપાયા બેહેસ્ત લગે ત્યાર-  
બાદ બીજી લકાઈ અરબસ્પ પાદશાહ ( જે અફરાસીઆબના તોખમનો, જરતોસ્તી  
દીન બાબે ગુસ્તાર્પ શાહ સાથે લડ્યો તે લકાઈમાં ગુસ્તાર્પના બેટાઓ માર્યા  
જશે. ત્રીજી લકાઈ આખર હબ્બરામાં બેહેરાંમવરબ્બવંદના પેદા થયાની નીશાની  
છે. આખર હબ્બરાના વખતમાં દુનિયામાં ધણી લકાઈ ચાલશે એની નીશાની એ  
જે બેહેરાંમવરબ્બવંદ જનમશે તે સમયે કયાનીઓની તોખમથી ઉતરેલા  
શાહ બેહેરાંમવરબ્બવંદ જનમશે. બેહેરાંમવરબ્બવંદના જન્મ દિવસની રાત્રે તારા,  
સેતારાઓના વર્ષાદ વરસશે રોજ ૧૬૦ માહ ૮મો આવાને બૂરજનો સને, ૩૭૩  
માં કયાનીઓની તોખમથી શાહબેહેરાંમ વરબ્બવંદ જન્મ પામશે. તેનો જન્મ  
દેખીન શેહેરના ' કનિકા ' નામના ગામમાં થશે તે ગામમાં પાદશાહ શાહપુર  
વરબ્બવંદ રાજ્ય કરતો હતો પણ બેહેરાંમ વરબ્બવંદનો જન્મ થતાં તે મરણ પામશે  
અને તેથી બેહેરાંમની માતા શાણી તરીકે તખ્તનશીન થશે. " આ શાહબંદો  
૨૬ વર્ષનો થતાં એક મોહું લશકર એકઠું કરશે તેમાં તેને હિંદુસ્તાન ને ચીનનું  
લશકર આપી મળશે. આ સર્વ લશકર સાથે તે ' ખુખારા તરફ ચઢાઈ લઈ જશે.  
પછી જ્યારે બ્રેસપત સેતારાની ચાલ ઉપર વધશે ને શુકના સેતારાની ચાલ ધરશે

કે ૩૦૦ શેહેરોની પ્રજા તેને મદદ કરશે, આથી હિરાત, તબરિસ્તાન અને કોહિસ્તાન દેશના મોટા લશકરો એકઠાં થશે. તેવામાં નામનો હાકાવનાર બેહરામ વરખવંદ લશકર લઈ કેરમાં આસપાસ ફરી વળશે અને ત્યાં જે મોટી લડાઈ થશે તેમાં મોટી ખૂનરેણ પછી બેહરામવરખવંદ હારીને નહાશી જશે. તે વેળા જમણી તરફ ખ્રિસ્તીઓનું, કાળી તરફ રૂમીઓનું ને આરબોનું લશકર ફરી વળેલું હશે. આ વેળા ત્રણ મરતબે લડાઈ થશે પણ તેમાં બેહરામ વરખવંદ જીત મેળવી શકશે નહિ. આથી ઇરાનમાં બાકી રહેલા જુજ જરતોસ્તીઓ દીન અને જનની સલામતી માટે ઇરાન તણ હિંદુસ્તાન જઈ વસશે ને પાછળ રહેલાઓ મોટી મુશીબત વેશે. તે વખતના હેશમની તોખમના લઢવેયા ખુરાસાન જમીન તરફથી કુચ કરતા હિરાત કોહિસ્તાનમાં ખ્રિસ્તી રૂમી આરબ વગેરે લશકરો એકઠાં કરશે તેમની સાથે ફરીથી બેહરામ વરખવંદ લઢવા જતાં હાર ખાઈ નહાશી જશે; પણ તેને ‘સરૌશ ઇજદ’ તરફથી બચાવત થતાં તે દસ્તુર પેશોતનની મદદ તથા હિંમતથી લશકર મેળવી તેઓ અવસ્તા પહોંતાં આવશે જેથી તમામ લશકરો સુસ્ત થઈ જશે ને તેમનાં હથી-ચારો છુટાં થતાં બેહરામ વરખવંદ ફતેહ મેળવી પાદશાહી કરશે. (તે વખતે રૌજ ખોરદાદ માહફરવરદીન ચઝદીઝરદી સને ૧૫૦૦ હશે.) ત્યારે હું અહુરમજ્દ, નેરી-ઓશંગ યજ્દને સરૌશ અરોને, નુરમંદ રૈશાવજ્ઞે બનાવેલા કંગદેજ તરફ મોકલીશ, અને ગુસ્તાપશાહનો બેટો પેશોતન તેને પણ હુકમ કરીશ, કે આ માહરા ઇરાનના મુલકોમા આગળ વધ અને આતશ તથા પાણીઓને ઇજ. “હાદોખત” અને “હેવાજહેહ હોમાસ્ત” આતશ અને પાણીઓ સાથે ઇજ, નેરીઓશંગ યજ્દ અને સરૌશ અરો જીનવતપુલપરથી નુરમંદ સ્થાવજ્ઞે બનાવેલા કંગદેજ તરફ જશે. અને હાક મારીને કહેશે કે બરહક દીનની ખોરેહના સમારનાર કયાંની ગુસ્તાપના પેશો-તન અહુરમજ્દના પેદા કરેલા ઇરાનના મુલકોમા આગળ વધ. ખોદાઈ તખત અને દીન પાછી સ્થાપ, પેશોતન પોતાના ૧૫૦ શગેદો સાથે કાળા રેશમના પોશાકમાં આગળ વધશે. હુમત, હુખત, હવરરતના શખ્દો આચરતો આગળ ચાલશે. આતશ તથા પાણીઓથી હાદોખત અને બગાનચરત ઇજશે અહુરમજ્દની અને અમેરશા-રુપ દોની તારીફ ગારો. અને ગનામીનોની કું નાસ થશે નુરમંદ પેશોતન ૧૫૦ મરદો સાથે, આતશ ખોરેહમંદ અને આતશ ફરોબા તેની સાથે હમજોતી થઈને પાથરેલી બરસમથી ઇજશને ઇજશે. ખોરદાદ અને અમેરદાદ અમેરશાસ્પંદની ઇજ-શને દરન તથા દીનની ક્રિયા મારગથી ઇજશે. નુરમંદ પેશોતન આદર ફરોબા,

૧. રથાવક્ષને આપણી દીનને લગતી કોતાબોમાં પાક ગણેલો છે. કએકહિરા પાદશાહનો બેટો થતો હતો. કંગદેજ ગુફો એને બનાવેલો છે. અફરાસીઆબનો એ જમાઈ થયો હતો. રથાવક્ષની સાવકી મા સોદાબેહ તેનાપર આશક થઈ પણ રથાવક્ષ પોતે પાક હતો તે બહકાર નહી થયો તેથી સોદાબેહ તેનાપર તરફત જોડયું તે કારણે રથાવક્ષને બળતી આતશની ચેહમાંથી ચાલકું પડયું હતું પણ નેક ફરદાર હતો તેથી બળતી ચેહમાંથી ચાલી ગયો. (પ્રગટ કર્તો).

આદર ગુરોઅરુપ, અને આદર પુરછન મેહેરની મહદથી મોટા ભુતખાનાં તોડશે. જેથી પક્ષીદી નાપાકી દુર થશે, અને હું અહુરમજ્દ અપેશારુપ'દો સાથે હુકેય પહાડપર આવીશ. હું અપેશારુપ'દોને હુકમ કરીશ કે તમામ મીનોના ચળદોને કહે કે તેઓ નુરમંદ પેશોતનની મદદે જાઓ, બોહોળા ખેતરવાળો મેહેર, જોરાવર સરોથ, રસને રાસ્ત, હોમતવાન બેહેરામ, ક્તેહમંદ આસ્તાદ, તથા માળદયસ્તી દીનનું ખેરેહ, તથા દુનિયાને સમારનારાઓની ક્રિયા માર્ગ માહરા દાદારના હોકમથી નુરમંદ પેશોતનની ચારીને માટે મદદે પુગશે અને અધારા તોખમના દેવાને મારશે. દુષ્ટ ગનામીનો બોહોળા ખેતરવાળા મેહેર (મેહેર ચળદ) ને કહેશે કે, “ સચાઈની બુલદીએ ઉભો રહે એ મેહેર ” પછી બોહોળાં ખેતરવાળો મેહેર અવાજ કરશે કે આએ ૬૦૦૦ વરસ તે ( ગનામીનોએ ) જે મદદ કરી તેથી બદદીન જીવાક અને તુરાંની અફરાસીઆબ, અને સીકંદર અને છુટા બાલવાળા કમરપર તલવાર રાખનારા દેવાએ સુદત ઉપરાંત ૧૦૦૦ સાલ વધારે રાજ્ય કર્યું પછી મેહેર ચળદ, પેશોતનને પો કાર મારી કહેશે કે દેવાનાં રહેઠાણુ અને ભુતખાનાંઓ પરાગદેહ કર તથા દેવાને માર અને આ અહુરમજ્દના પેદા કીચેલા મુલકોમા આગળ વધ પાદશાહીનું તખ્ત પાછું સમાર. દરવંદો જ્યારે તુને જોશે ત્યારે ( તારેથી ) બીહશે. પેશોતન અવસ્તા બહુરો અને નાપાકી દુર થશે હું આ તુને આગળથી કંટુ છુ જરતોરત, નુરમંદ પેશોતન અરવંદ અને વોહુ નદીમા આગળ વધશે. જ્યારે દરવંદો તેને જોશે ત્યારે બીહશે અને પેલા અધારી તોખમનાઓને તથા નાલાયકોને પેલા રબેહેરામ વરન્નવંદ બાંધશે. દુનિઆમાંથી લેબ, લાલચ, કંગાલીઅત દુરમની, ગુસ્સો, હવશ,

૧ યાને ૧૦૦૦ વરસ, ( પોતાની હદ અને અમલ કરતાં પણ ) વધારે રાજ્ય કર્યું અને હાકમાંઈ વાપરી. ૨ એતું કહે છે કે રસ્તાખેનના વખતમા ૭ જુદા જુદા ક્ષણીઓ ૭ કેશ્વરમાંથી ભાગ લેશે અને શોશીઓશ ખનીરસ કેશ્વરમાંથી ભાગ લેશે યાને આવશે ( સોશીઓશ કાસુના દરીઆવ તરફથી આવશે. ) સાત કેશ્વરને માકે અવસ્તામાં લખાણુ મળે છે કે અરજે, સવહે, કરદદકસે, વીદદકસે, વૌજબરેસ્ત, વૌઝબરેસ્ત, ખનીરસકેશ્વર, કંગદેજ અને વર્જમકદે ગુકાઓ છે, તે સાથે મળી, નવ ખંડ ગણાય. હવે હોશોદર કે જેને હોશોદરખાંમીપણુ કહે છે તે પેગમબર કાજદાનુના સરોવર તરફથી ભાગ લેશે કાજદાનુના સરોવર તે માટે એતું કહે છે કે તે સરોવરમાં જે કાઈ આદમી કંઈ નેક ચીતીને નાખે તો તે સરોવરમાં પડ્યું રહે અને કંઈ બદ વીચારીને નાખે તો તુરત પાણીનો ઉછળો થઈ તે ચીજ પેલા સરોવરમાંથી બહાર ફેંકાઈ જાય એવા અમતકાર તે સરોવરમાં છે. ઉપર લખે છે કે નુરમંદ પેશોતન અવસ્તા બહુરો, બેહેરામ વરન્નવંદ નાલાયકોને બાંધશે, ને હોશોદરખાંમી પેગમબરી કરશે તે પરથી એતું જણાય છે કે હવે પછી પારસીઓનો પાદશાહ બેહેરામ વરન્નવંદ થશે, હોશોદરખાંમી તેની આગળ પેગમબરી લાવશે, અને પેશોતન તેનો દસ્તુર બનશે. વિગેરે. ત્યારબાદ હોશોદરખાંમીના વખત પછીથી હોશોદરખાંમી પેગમબર થશે, અને તે પછી શોશીઓશ પેગમબર થશે. આ ઉપરથી ખુદ્દુ સમજાય છે કે હજી પારસીઓમાં ત્રણ પેગમબરો પેગમબરી કરનાર છે. (ખગ્દ કર્તી.)

અદેખાઈ તથા દરવંદી દુર થશે. વડનો જમાનો જશે ને મેંદાનો જમાનો આવશે. સર્વ ચીજો પાછી પોતાની જગ્યાએ ગોઠવાશે. આતશોપર, સુખડ કાઠી મુકારો. નુરમદ પેશોતન આ પ્રમાણે બોલશે “દેવ તથા દરજ તથા બુઝાઈ મારેલા થાવો. અંધારી તોખમનાઓ દેવો મારેલા થાવો અહુરમજદ ખાદાએ જે મોટા દાનાં અને અમર અમેશાસ્પદો લલા પાદશાહો, લલી પેદાયસના એ રાશત લોકો લલા કામ કરનારાઓ સાથે વધજો ‘ ખુદાઈ દીન તથા તખતને સમારનારા તથા સખાવન કરનારા તથા રાશત લોકો લલા હોજો. ” નુરમદ પેશોતન આગળ વધશે અને ખુદાઈ દીન તથા તખતગાહ પાછું લેશે ( અહુરમજદે કહ્યું ) આ તુને હું આગમચથી કહું છું એ જરતોશત કે તારો હજારો જ્યારે પુરો થશે ત્યારે ( હોરોદરખામીનો અથવા ) હોરોદરનો હજારો શરૂ થશે. કે તે વેળા હોરોદરખામી નામનો જરતોશત તારો ખેટા માથને પેટે પેદા થશે ને તેનો જનમ તે વેળા કાબુજની સરહદમાં થશે. જ્યારે હોરોદરખામી ૩૦ વર્ષની ઉમરનો થશે ત્યારે તે મારી દરગાહમાં આવી તારી માફક મારી (હોરમજદની) સાથે જવાળ સવાલ કરશે તે વેળા બેહેરામ વરજવદ ફહેમંદ થઈ રાજ્ય કરતો હશે. તેની દરખારમાં જઈ હોરોદર પોતાની દીન બહેર કરી સર્વેને કબુલાવશે, ને તે પછી બેહેરામ વરજવદ ૧૦૦ વર્ષ રાજ્ય કરશે. હોરોદરખામી પોતાની દીનની સચ્ચાઈ બતાવવા એનો મોજો કરશે કે આઠતાખ ૧૦ દિવસ અને ૧૦ રાત વેર મધ્યાનમાં થમ રહેશે ને કંથે પછુ ખસશે નહિ. જ્યારે તમામ જગતના લોકો આ મોજોને જોશે ત્યારે તેઓ સર્વે હોરોદરખામીની દીન કબુલ કરશે, કે તરત અઠતાખ એક કડાકાસાથે ખસીને ચાલવા માડશે તે ભયંકર અવાજના સાલજવાથી જેઓ ઘણા ગુન્હેગાર હશે તેઓ હેખતઈ મરણ પામશે ને જેઓ દીનદાર જરતોશીઓ હશે તેઓ ખુશહાલ થશે. તે વખત એવો સારો આવશે કે માનસોની માલ મીલકત, પેસા ચા દોલત કાઈ ચોરી લેશે નહિ. તે વેળા જગતમાં ગોસપંદો ઘણાજ થશે પછી ૩૦૦ વર્ષ પુરાં થતા હોરોદરનો હજારો પુરો થશે. તે પછી દીન ઘણી ખરાબ થશે. એ પછી જરતોશત તારો ખીજો ખેટો હોરોદરમાહ જનમશે અને તેનો હજારો આવશે ત્યારે પેદાયસ વધારે જોરે-મંદ અને આગળ વધેલી થશે, અને પેશોતન એજ પ્રમાણે દુનિયાનો ફરતુર અને સરદાર થશે. અને હોરોદર માહના હજારામાં માનસો વેદામાં એવાં હુશીયાર થશે અને દવા દારૂ એવા ઉપયોગમાં લાવશે, તથા લઈ જશે કે (ઈનશાનેને) તલવારે કે છરીએ મારવા તથા કાપવા સીવાય કુદરતે મોતે નહીં મારવાનાં ( ચાને માણસોને અમરગી મળશે. ) હોરોદર માહ પછુ ૩૦ વર્ષની ઉમરે મારી દરગાહમાં આવશે અને મારી સાથે જવાળ સવાલ કરીને દીન કબુલ કરશે ને ખાકી જહાનમાં મારો દીન લઈ જશે, ને તે જહાનમાં મારો દીન બહેર કરી સર્વેને પોતાના મજહબમાં દાખલ કરશે. તે એવે મોજોને બતલાવશે કે સરજ ૨૦ દિવસ તથા રાત મધ્યાનમાં સ્થિર થઈ તપશે. પછી સઘળી જગતની પ્રજા ખુદાઈ દીન કબુલ કરતાજ તે સરજ મોટા અવાજ સાથે સફર કરતો અસ્ત પામશે. આ વેળા જેઓ દીનપર એકીન નહિ લાવશે તેઓ સૂર્યના મોટા અવાજથી હેખત ખાઈ મરણ પામશે. તે વખત એવો આ-

વશે કે એક દિવસ જમીયાથી કેટલાક દહાડા સુધી ભૂખ નહિ લાગશે, તેમજ એક ગાયના દુધથી ૧૦૦ મનુષ્યનું ગુજરાન થશે, જે સમયે જેહાનની સર્વે આલમ ૧અન્ન, ૬૫ શાક ખાનારી થશે. તેથી કોઈ ગોસપંદોને નહિ મારતા તેને છેરી તેના દુધપર ગુજરાન કરશે. તે સમયે નાપાક અહરેમનના પેદા કરેલા તમામ આજઠાંહ, સાંપ, વિંછુ વગેરે ખરવસ્તરો ફરે થઈ જશે. તેવે સમયે ‘અશમેગદેવ’ બિહામણી સુરતે જાહેર થઈ ગાય ગોસપંદો તથા પશુઓને મારી ખાશે આથી પેગંબર હોશોદરમાહ મારી (હોરમજદની) ઇજ્જતને કરી તે દેવને મારી નાખશે. આથી જેહાનમાં પાછી ખુશહાલી અને પવિત્રાઈ પથરાશે, ને મનુષ્ય નિર્મળ અંતઃકરણના બની, ડંખતા, કરડતાં બનવરો પણ દુશ્મનાઈ તણ વગર હરકતે પ્રજામાં ફરહર કરશે. તે વેળા સર્વ મનુષ્ય સચ્ચાઈ એખત્યાર કરી પરહેજગાર બનશે. આથી જેહાનમાંથી પક્ષીની નાપાકી અને નશા દુર થશે. સર્વ જગત આબાહાનીથી પ્રકાસશે ને દુનિયાપરની સર્વ આફતો દુર થશે. પછી એ ગુજબ “૫૦૦” વર્ષ હોશોદરમાહના પુરાં થશે. તે “ પછી પાક અને નૂરીભરેલા શોસિઓસનો જન્મ થશે.

૨ શોસિઓસ ૩૦ વર્ષની ઉમરે મારી ફરગાહમા આવી મારી સાથે જવાબ સવાલ કરશે ને મારી પાક દિન કબુલી દુનિયામાં ફેલાવશે તે વેળા પછુ પોતાનો મો-જેને બતલાવવા સૂરજને ૩૦ દિવસ અને રાત સ્થલ રાખશે. તે વખતના માણસોની પાકીજીને લીધે અહરેમનની ખલક દેવ ફરજને મોકલી નહિ રાકશે; પણ તે ટાળાનો એક સરદાર જાહેર પકી શોસિઓસ સાથે ધણી સખત લઢાઈ લડશે તેમાં તે પેગંબર મારી મદદથી છુરા દેવને મારશે ને જેહાનમાંથી તમામ યુરાઓને નાબુદ કરશે. તે પછી આદમીમા નીચપણું ચા છુરાઈ રહેશે નહિ અને ચોરી છુટકાટ કુછડીપણુ સર્વે નાબુદ થશે. આ આખર હજારાનાં અંતમાં જેહાકની દોઢ દહાડાની પાફશાહીનો વખત આવી પુગતાં તે જુલમી બંદથી છુટશે ને રૈયતપર ધણી જુલમ કરી તોખાહ પોકરાવશે ( આવેળા અન્વલ સાલ ૧૧૫૭૦, માહ ૧ લો ફરવરદીન, રોજ ખુરદાદ અમશારપંદ હશે. ) આથી મારા હોરમજદના હોકમથી કેરસારપતું રવાન ઉઠશે. તે જેમ સ્વપનાથી જાગે તેમ જાગી ઉઠશે. તે પેહેલવાન કેરસારપના રવાનની ચોકી કરવા હલહલ ફરેસ્તાઓને રાખ્યા છે. જ્યારે તે સજીવન થઈ હથીઆર બાધી દુનિયામાં આવશે ત્યારે શોસિઓસ પેગંબર પોકાર મારી કહેશે કે “ ઓ બળવાન કેરસારપ માજદીયસ્ની દીન કબુલ કર જેથી તું અમર્જ થાય ને હું રસ્તાખેન કવું. ” આ વચન સાંભળી કેરસારપ દીન કબુલ કરી જેહાક સામે લઢવા જશે. કેરસારપ જેહાકને કહેશે કે “ તું આ પાકદીન કબુલ કર કે અમર્જ થાય, તેમજ છુરાઈથી તોખા કરીને લલી માજદીયસ્ની દીનપર એકીન લાવ. ” ત્યારે જેહાક જવાબ આપશે કે

૧ ગોરત માછલી વિગેરે માંસાહારી નહી થશે. આ ઉપરથી પ્રાણી ખોરાકની જીવતોડ હીમાયત કરનારા શું વીચારશે ? જ્યાં સુધી પ્રાણી ખોરાક મળે ત્યાં સુધી તેા છે મજબૂ મારી. ૨. શોસિઓસ ચાને ફાયદો પોહોચાડનાર. એનો જન્મ થવાને હજી ધણી વીલંબ છે. બેહેમન ચરત આખી પુરી થઈ. બેહેમન ચરતના ત્રણ બાબ છે તેમાં આખર હજારાનું લખાણ હાં સુધી મલતું છે ( પ્રગટ કતો ).

“ઓ ભલા ચેહેલવાન મારી સાથે હોસ્તી કર કે આપણે બેઠ જણા એક દિલ થઈ ખુદાતાલાની મક્કદ વિરૂધ કામ કરી અહરેમનીભર્યા કામો કર્યે ને દાદાર અહુર-મજ્દ પાસથી તખત છિનવી લઈ બેઠ સાથે મળી આ જહાનનું રાજ્ય કરીએ.” આવા કઠોર વચન સાંભળી ફરસારૂપ કહેશે “ઓ નાપાક જોહાક જે તું મારી ભલી દીન કબુલ નથી કરતો તો મારા ગુરજથી તારો અંત લાવીશ.” એમ કહી તેને મારવા જતા તે જુલ્મી પાદશાહ માજદીયસ્ની દીન કબુલ કરશે કે મારો હોકમ થતાં ફરસારૂપ તેને મારી નાખી મીનોઈ જહાનમા મોકલશે.” “સોશિઓસના તે જ-માનામા તમામ આલમ માજદીયસ્ની દીન કબુલ કરશે ને તેઓમાથી મોત, બુદાપો, દુઃખદર્દો વગેરે દેશે થશે. તે વખતે એક રોટલીમાંથી ૧૦ માનસો ખાઈ ધરાશે. તે પછી આસ્તે આસ્તે ખાણું પણ ખાવાનું છોડી દેશે એમ ૩ વર્ષ સુધી ચાલશે, ને હુધપર નિર્વાહ કરશે, પછી ફક્ત ૧ મેવો ખાઈ તેપર ગુજરાન કરશે પછી વળી કેટલાક આદમીઓ જેવા ખાશે વધીક નહિ ને ૧૦ વર્ષ સુધી પાણી ઉપર ગુજરાન કરવા શક્તિવાન થશે આથી તે પછી તમામ આલમ મિનોઈ માફક રહેવા માડશે. તેમજ તેમને તે વખતે ખાવાપિવાની જરા પણ ખાહેશ રહેશે નહિ, ને તેઓ બેહે-શતના રવાનની માફક કરહુર કરી શકશે.”

**રસ્તાએજ સોશિઓસની** —તે પછી હું (દાદાર અહુરમજ્દ) અમશારૂપ-હોનો હોકમ કરીશ કે જે કોઈ આદમીઓ મરણ પામ્યા હોય તેમના તન હાજર કરે પછી અમશારૂપ હો સર્વે ઓળે લાવીને હાજર કરશે હું (હોરમજ્દ) ખોર-દાદ અમશારૂપ પંચી લોહી માગસ, અમરદાદ અમશારૂપ પંચી હાડકા, રંગ, ને મિનો ધજદોથી રવાન મંગાવીશ. પછી મેં જે અમશારૂપ હોને સોખ્યુ હોય તે માંગીશ, તે બેળા ‘હરવિસ્પઆગાહી’ ને જોરે હું સર્વે ઓળે પીછાની શકીશ પછી હોકમ કરસ કે હરેક આદમીનો જીવ પોતપોતાની ભતમાં ભય કે તેઓ સજ-વન થશે ચેહેલા પાદશાહ ગંધામર્દ પછી મરીયાનીનું નેતું ઉડશે અને તે પછી ઉશહેનગહમા (મધરાતે) જે કોઈ મુવો હશે તેઓ સજવન થશે ખામદાદ થતા તે સર્વે રવાનેને કહ્યત મળશે. આ સર્વે રવાનો પોતપોતાના વતનમાંજ સજવન થશે. તે પછી સર્વે પોતપોતાના કુટુંબીઓને ઓળખશે. પછી રસ્તાએજના ગુન્ડા બક્ષવામા આવશે તેમા હું તેમને માફી આપીશ. પણ ઈન્સાફ કરતા જેઓ ગુન્ડે-ગાર માલમ પડશે તેમને ૩ દિવસ ને રાત ફોજખમાં નાખી સખતી આપી ગુન્ડા માફ કરીશ પછી સર્વે રવાનેને સાત ધાનુથી નીકળતા રસની નદીમાંથી પસાર કરા-વીશ. તેમા ફોજખી દરવંદો ચાલી જતાં બહુ ડરશે ત્યારે સરોશ ઇન્દ અને બહમન અમશારૂપ તેમનો હાથ પકડી બહાર કાઢશે. આ નદીના પાણી ફોજખીઓને અતી-શય ઉન્ડા લાગશે જેથી તેઓ પિડાઈ પોકાર મારશે, પણ તેમને ઈન્દો ઉગારશે. તેમાં દરવંદોને માથે એક કાળી ટીળી ચોટાટેલી હશે જેથી સર્વેજના તેમને ઓળખી

૧ આ અખતરો મેં મારા સ્મરણ વખતે એક એક મહીના સુધી અને પાણી વગર બંદગી કરેલી છે. વાંચો દીખાયા આગળ અરો શક્તિવાણું લખાણું (અગ્રકર્તા.)

શકશે કે તેઓ ગયા ? ભવમાં દરવંદો હતો. અહુરમઝદે કહ્યું “ ઓ લાલા જરતોશત તે પછી હું હોકમ કરીશ કે ખલક પાક અને ખાલેસ બનો. પછી નાપાક રૂઝ-હરેમન પાખીનો હિંગામ પુરો થશે, એટલે અહુરેમન દેવદરેનેની મદદથી ફરેસ્તાઓ સાથે લડવા સામે થશે તેમાં ઇબ્રહ અમશારુપ’દો તથા ફરેસ્તાઓ આગેજ થશે; કે તુરત ( હોમઇનદ ) મારા ભેર અને હોકમથી લઢશે કે રસ્તાખેજની છેલ્લી લઢાઈ પુરી થશે પણ તેટલા “ આજ ” દેવ સામે પોતાનાજ લશ્કરના લોકોને ખાવા માડશે કે અહુરેમન ગજશતે ગનામિનો ડરી જઈ ફરેસ્તા તથા ઇબ્રહની પનાહ માંગશે ને તોજશ કરશે. આથી હોમ યજ્ઞ તેને પનાહ આપતા તેની પાસે પતેત કરાવી પશેમાની કરાવશે ને પોતાની પાકતીન કબુલ કરાવશે. એ પછી તમામ હોજખ ધાતુથી ઘોળી નાખશે કે બહમન અમશારુપ’દ “ આજ ” દેવને મારી નાખશે ”

**રસ્તાખેજ પછીની દુનિયાં.**—“ હોજખને ૭ ધાતુઓના પહોડોથી પુરો નાખ્યા બાદ બહુ, કોટલ અને સર્વે જુરી ચીજોને દુનિયાથી નાબુદ કરશે. તે વેળા મારી સાથે ( દાદાર અહુરમઝદ ) અમશારુપ’દો હમાભેર થઈ તે જગા ઉપર આકરગાન કરશે ને જગ્યાને પવિત્ર બનાવશે પછી સર્વે બેહેદિનો તથા દરવંદો એક દીલ થઈ ખુદાઈ દીન ઉપર આલશે, પછી હું ( દાદાર અહુરમઝદ ) સર્વેને એવા કપડા અપાવીશ કે તે પાળીમા લીભય નહિ, આતશમા બળે નહિ, મેલાં થાય નહિ, ને કોહી ભય નહિ. તે સર્વે આદમીઓ સજીવન થતા જીવાન બેવા થશે. આ વેળા બે કોઈ આદમીઓએ “ જીદરવાન ” કીધું હશે તેના કપડા જરબંતના થશે, ને બે કોઈએ ખુખીનાં કામે કર્યા હશે તે દાદાર અહુરમઝદ પાસે રહેશે, ને તમામ જહાન મેદાન બેવી થશે તે વેળા તમામ જહાન બેહેશત બેવી થઈ મિનોઈ તથા ખાકી દુનિયાં એક બનશે, તેમજ દર્યાવ તથા નદીઓ પહોડોથી પુરાઈ જશે, ને સર્વે મોઈ બેહેદાન સુધી ખુશહાલ રહેશે. ખાકી જગતમાં બે સર્વે પહોડો તથા હુંબરો ઉઠાવેલા છે તે વજન દર્યા પુરવા માટે છે. તે વખતના માનવીઓ ખુદાઈ બદગીમાં સદા મશગુલ રહેશે, ને તેમને ખાવાપીવાની ખાચરા રહેશે નહિ, આથી તેઓમા લોભ લાલચ તેમજ સ્ત્રીપુરૂષના સંબંધ કશું રહેશે નહિ. તે વખતે જંગ લંધ તેમ રાત પણ કોઈ બાજુશે નહિ. તે વેળા અહુરેમની કના થએલી હોવાથી દેવ, દરવંદો જહાનમા રહેશે નહિ. તમામ જહાન ખુશાલ થશે, રંજ સખતી રહેશે નહી અને સંસારની ક્રીકર કે બુખ તરસ નહી રહેશે જેથી માણસો સુખથી ફરહર કરશે અને નચીત રહેશે. ( ભમારુપી )

**ખુસ્તારુપશાહે ભમારુપને પુછ્યું કે ઘણી મરકી દુનિયામાં કેટલીવાર થશે ? કેહતી અને હાજત, તથા કાલાં પાણી કેટલીવાર થશે ? મોટી લઢાઈ કેટલીવાર પડશે ? કાળું બરફ અને રાતું બરફ કેટલીવાર વરસશે ? ભમારુપે વજરે જગ્યા દીધો બે પાદશાહ દુનિયામાં મરકી ૪ વાર પડશે. પરથમ ભેહાકના**

૧. આપરથી સાગેત થાય છે કે પુનર્જન્મ છે. ૨. અને મેલી હવા બદલવા દુર થશે જેથી તોફાન લાગી જશે ને જહાન સુખી થશે.

વખતમાં, ખીજ શાપુરશાહના વખતમાં, ત્રીજી ? આખર હબ્બરામાં ધણીજ છુરી, કાળી મરકી થયો, ચોથી રસ્તાખેજ અને પેગમખર શોશીયોશને વખત મરકી ધણી થયો. (હજી પછીના વખતમાં) દુનિઆમાં કેહેલી તથા હાજેત તથા રુકાળ ત્રણ-વાર થયો. પરથમ અફરાસીઆખને વખત કે બ્યારે તે નુરશાહ (મીનોચેહેર પાદશાહ) ને મારી ઈરાનનાં તખતપર બેઠો, ત્યારે ૭ વરસવેર વરસાદ નહી વર-શયો, તેથી અફરાસીઆખ પશોમાન થઇને ઈરાનનું રાજ્ય મુકી પાછો તુરકસ્તાન જઈ બેઠો. ખીજવાર ક્ષીરોજશાહના વખતમાં. ત્રીજવાર આખરહબ્બરામાં હોશોદરને વખત વરસાદ નહી પડયો અને દુકાલ ધણી પડયો, વરસાદનાં પાણી કાળાં દુનિઆમાં વરડાં ત્રણવાર વરસયો. પરથમ કાફરા પાદશાહ દેવોના વાહયાથી આસમાનની પાદશાહી લેવા ગયો ત્યારે કાળો વરસાદ પડયો. ખીજવાર અરદવાનની પાદશાહીના વખતમાં. અને ત્રીજવાર રસ્તાખેજને વખત શોશીના વખતમાં. દુનિઆમાં મોટી લડાઈ ૩ વખત પડયો. પરથમ કાફરા પાદશાહના વખતમાં. ખીજ તારા વખતમાં ( ગુસ્તાસ્પના રાજ્યમાં જહીન બાબેની લડાઈ ) ત્રીજવાર હોશોદરને વખત બેહેરામ વરબવંદની પાદશાહીમાં. કાજી બરક અને રાતાં કરાં દુનિઆમાં ૪ વખત વરસયો. પરથમ મીનોચેહેરની પાદશાહીના વખતમાં, ખીજ વાર દારાશાહના વખતમાં, ત્રીજવાર ચળદેઝરદ શેહેરેયારના વખતમાં. ચોથીવાર હોશોદરને વખત બેહેરામ વરબવંદની લડાઈમાં તુરક તથા આરબ તથા ફરંગી, રૂમી, હીંદુ લસ્કર સર્વે તોલે થયો. ફરતરોદ નદીના સરપર લડાઈમાં માર્યું જયો. તેના લોહીથી નદીનાં પાણી લોહી મીશાલ થયો, તે પાણી વાહત લઈ વરસયો, તે તમામ બેહાનમાં વરસાદ લોહીનો વરસયો. ( જામારુખી )

૧ હાલ આ આખરહબ્બરામાં આપણે નજરો નજર બેઠએ જીએ કે મહા-છુરી મરકી ચાલે છે. અને કુટુંબનાં કુટુંબ ધસરાયા જાય છે. મરકીના ઉપાય તરીકે આયોદીન હમણાં વપરાય છે. આપરા જરતોસ્તી ધર્મ મુજબ હોમ ચળદની ચળશને કરાવી તે ચળશનેનું પાણી અગીયારીથી લાવી મરકીવાળા આસામીને પા-વાથી ફાયદો થાય છે. મરકીના બાજુતર માટે હોમની ચળશને અને શાહ રયાવ-ક્ષનાં દરાન બાજ આફરાન કરાવવાથી ફાયદો થાય છે, ૨. બે વરસાદ નહી વરસે તો દુકાલ પડે, ધર્મફરમાન મુજબ વરસાદનો ફરેસ્તો તેશતર તીર છે. તેથી નુરમંદ તીર ચળદની, ચળશને દરાનબાજ અનજીમબ એકાં થઈ જશન કરો.

૩. ઈ. સ. ૪૮૦માં સાસાનીયન વંશનો ૧૮મો પાદશાહ ક્ષીરોજશાહ ઈરાનની ગાદીપર હતો એના શરૂઆતનાં અમલમાં લાગત ૭ વરસવેર વૂર-સાદ નહી પડયો હતો. અને દુઃકાળ પડયો તેથી પાણી વીના પ્રાણીઓને બારે આપદા પડી હતી. તે વખતે ક્ષીરોજશાહ પાદશાહે ખુદાની બંદગી કરવા ઉપરાંત પ્રભને મફદ કરવામાં વખત ગુબર્યો હતો. ૪ વાંચો ગુસ્તાસ્પશાહનો ડેવાલ. અરબસ્પ સાથે ઈન બાબે મોટી લડાઈ થઈ હતી. જેથી ગુસ્તાસ્પનો બાપ લોહોરા-સ્પશાહ અને રૂદશાહ પેગમખર સાહેબ અરો જરતોસ્તએ લડાઈમાં માર્યો ગયા હતા.



**પ્રુહારીશી—**ચાલુ વખતમાં ક્યાં લડાઈ ઓછી થાય છે ન્યાં નેધએ ત્યાં નધએ માલમ પડે છે રાજરજવાડામાં હજુ પણ મોટી મોટી લડાઈઓ થાય છે. આફ્રીકાની બુયર વોર થયા પછી રૂશીઆ નપાનની થઇ અને હાલ ચાલુ વખતમાં ટુરકોની લડાઈ હેરત પમાડે એવી થાય છે. એનું સમજીતું એ છે કે આ આખરહલ્લેશ ચાલે છે, તેમા ઉતરતી હવાનું ખલ વધારે થવાથી તે હવાનાં ખેંચાણથી ઈનશાનેના મજબૂર ગુસ્સા અને જુસ્સાનીજ અસર થાય છે. તેમાં જે શાંત ઈનશાને શાંતિ રાખી કુનેહ વાપરી ચાલે તે સમજીતી થાય પણ સહેજવારમાં ઉસકેરાઈ જનાર સ્વભાવની પ્રજા હોય તે ગમે તેટલી શાંતિ રાખે પણ ન્યાં તકરાર ભણી ઉપાડ ઉપાડ થાય એટલે જીમખેશ જાગે.

રાજરજવાડામાં તેમાં સાધારણ ધરમા પણ આજે એમજ જેવામાં આવે છે. સખખ કે જે ધરમાં પણ મજતા આવતા સ્વભાવનાં શાંતિથી રહેનારાં ન હોય તે પછી એક શાંતિ રાખે ને બીજું પવન સાથે વાત કરે તેવું હોય અને ગમે તેટલી શાંતિ રાખ્યા છતાં પણ તેફાની રીતભાતથીજ વર્તે તે પછી શાંતિ રહે ક્યાંથી અને સુલેહ પથરાય ક્યાંથી ? ધરમાં વરતણુક ધાતકી વર્તે, ફરજ બળવે નહીં, અને બહાર સફાઈની વાતો કરે, એવા વાલીઓ આજના વખતમાં જેવામાં આવે છે. હવે ન્યાં એવાં વાલીઓ હોય તે ત્યાં આસરે રહેનારાઓનો કેવો હાલ થાય તે વિચારવું ઘણું સહેલ છે. પણ જમાનો એવો છે કે બહારનાઓને જે કોઈ પણ ઘેરના વાલી તરફથી કંઈ ભમાવત થઇ હોય તે તે સાબળનાર ઈનશાન જે ડાહ્યા હોય તે વિચારે કે પોતાનાંજ બચ્ચાઓને વગોવનાર ને કેવા ગ્રિસમજ માણસો કહેવાય વિગેરે. પણ જે સાંભળનાર ઈનશાન હલકત અને આપસ્વાર્થી હોય તે તે સમજેલી વાતમાં અનેક રીતભાત કરી પોતાનો દાવ મારવાનો અને ખઘાઈ કરવાની ચાલુ રાખી બીચારાં નીરહોશોને નાહક સતાવાનું ચાલુ રાખે. એક તે તે બીચારાઓ નાવારસ જેવાં નીરાશ થયલાં હોય તેમા તેઓને હરભાતે સતાવાનું ભરી રહે તેા કદાચ મોહોડેથી ન બોલી શકે પણ તેના આત્મા આશીશ કેવા મહે ? તેનો તેા વિચાર પુઠે પડનારા અભણો જરા પણ કરતાં નથી જ્યારે કે ખુદરતી સભ થાય તેાજ નસીઅત પડે. ફરેક ઠેકાણે સમજી અને શાંતિથી રહેનાર તેમજ હુઆઈ છાડી પોતાની ખરેખરી ફરજ બળવનાર ઈનશાને હોય તેા લડાઈ અથવા તકરાર થવાનું કરસું કારણ રહે નહીં. પણ તે અને ક્યાંથી ? ફીટનાખાને હોય તે ચાલે જીકું કરે જીકું ત્યાં કહી પણ કહેલો મટે નહીં, હમેશા આ પ્રકારની રીતભાત વખોડી કાઢી, ખરેખરા રોકથોક ચાલ ચાલે અને તેાફાની વલણ છાડી હઈ ખરેખરી ફરજ બળવવાની સમજે તેા પછી જીકા રોદરા રડવાના રહે નહીં ને ધરમાં કુઠકો થાય નહીં. રાજકર્તાઓએ સલાહસંપ અને શાંતિ ભળવ્યાથીજ બલવા થતા ઓછા થયા છે. આજના વખતમાં ખીટીશ રાજ્યમાં નચીન્તાઈથી સર્વે રહી શકે છે. એ શાંતિનાં વિચાર અને સલાહસંપથી ચાલવાની રીતીને અને આ ઉપર રાજનીતિને આભારી છે. આપણે ઇચ્છીશું કે હરેક જગે સલાહસંપ અને આબાહી વધે. ( પ્રગટ કર્તા ).

ગુસ્તાફપશાહે જામાત્પ હકીમને પુછ્યું કે ઇનસાન ભત શું સર્વમાં શ્રેષ્ઠ છે ? માણસપર કલેસ કરેકે નહીં ? અને ચળક પાસે પુનર્વતની બંદોરી ફરી માંડે તો આપે કે નહીં ? જામાત્પ હકીમે જવાબ દીધો કે ખુદાની પેદાશસ અસલ જ્ઞાનવંત હતી, તેઓ પાપ તથા પુન્યનો અવેજ સારી રીતે ભણુતા હતા, પણ હારેમન પાપીએ પુન્યનું ઇમાન, પાપનો આભળ, માણસનું મન, તથા પાપનું નિવારણ એ ચારથી ગફલત રાખ્યા. તે વાતને ધણી વરસ નહીં થયાં એટલામાં ખોદાતાલાએ માણસ તથા જનવર માટે શું પાદશાહને પેદા કર્યો કે તારી આગળ પેગમબર દીન લાવે અને દુનિયામાં રૂઢું નીપજે. અગાબખત ખુદા પાસે માગ્યે તો પહેાંચાટે પણ હારેમન પાપીએ સાત મહેાનેજ બખતે કરીને જતમની લક્ષમી અધમને આપી છે, જેથી તેને જેટલું રૂઢું હોય તેટલું અધમને આપે ને બલાને કમી કરે. ગુસ્તાફપશાહે પુછ્યું આદમીઓને શબ્દ ખુઝ સાધી પોદોંચે ? જામાત્પ હકીમે કહ્યું કે બારે રાશી અને સેતારાથી પુગે છે. કેટલાએક સેતારા અહુરમજદથી છે અને કેટલાએક ગનામીનોનાં છે. ગુસ્તાફપે પુછ્યું કે આદમીમાં પાંચ ચીજો અને વળી પચીસ ચીજો કેઈ છે ? જામાત્પે કહ્યું કે પાચ ચીજોમાં જીવ, રવાંન, બોએ, બોએ અને ફરોહર. બોએ આદમીની ભતમાં છે તેનાથી અક્કલ હુશિયારી અને કૌવત આવે છે. ફરોહરનું કામ એ જે આપણે જે ચીજ ખાણામાં ખાઈએ તેથી કૌવત આપે. રવાનનું કામ એ જે હર વખત ગુન્હાની નિધા રાખે, અને હરેક ખુરાઈથી દુર રાખે, અને રાતનાં ખવાબમાં બેઠેસ્તની ખુબી અને દોજખનો ડર દેખડાવે છે એ સર્વ ચીજો જેવારે ભતમાંથી નીકલે તેવારે જીવ પણ બેગો ભય અને અખામીનોમાં ( એટલે કુદરતી હવામાં ) સાથે ભેલાય, એટલા માટે જે અખામીનોએ ગુન્હા નથી કીધો. રવાંન, બોએ, અને ફરોહર એ ત્રણે એકે એક સાથે ભેલાઈને હીસામ આપે. જીવ હવાથી ભેલાય, ભત ખાકથી ભેલાય, હાથ તથા પગ જમીનથી ભેલાય, લોહી તથા પર પાણીથી ભેલાય, એ સર્વ ચીજોને ચીનો રસ્તાખેજ સુધી નેધાહમાં રાખરો. ખીજું પચીસ ચીજોમાં પ્રથમ પાંચ ચીજો આદમીના બખતમા હોય. ૧ પાદશાહ કે દોલતમંદ, ૨ ગરીબ કે ફકીર, ૩ કેટલાં ફરજંદ, અને કેટલી ઘેરી કે ધણી, ૪ ધનવંત ચા માલદાર નહીં હોય. ૫ કેટલાં વરસ જીવે. ખીજી પાંચ ચીજો પોતીકી કરણીએ હોય. સવાબ ચા ગુન્હા, પાકી ચા નાપાકી, દસ્તરી ચા બેહેદીન, બણુવું ચા બણાવવું, માન મરતબો. ત્રીજી પાંચ ચીજો પોતીકી ખસલતે હોય, ચાલવું, બોલવું સલાહ સેહોબત, નેક ખસલત. હરેક કસબ કરવો. ચોથી પાંચ ચીજો પોતીકા બાપની તોખમ અને જુનીઆઈથી હોય. મહેરબાની, ભલાઈ, ખુબી રાસ્તી અને બજેશ, હવે પાંચમી પાંચ ચીજો પોતીકી માયના દુધની અસરથી હોય, હુશિયારી, કૌવલ, અક્કલ, કામ અને ચારો એટલી પચીસ વાતો હરેક ઇનસાનમાં હોય. ગુસ્તાફપશાહે પુછ્યું કે દીપ મુક્ત, રોહેર કેટલાં છે ? જરતોરતી દીન પેહેલાંથી હતી કે હમણાં અહુરમજદની દરખાઈથી આવ્યા ? જામાત્પે જાણવું કહ્યું કે સાત દીપ છે; આરજે, સખહે, ફરહદ્દો, વીહદ્દો, વોરખરેસ્ત, વોરખરેસ્ત, ખનીરજ કેથર. હવે

મુલક સાત વરયા છે. ધરાંન, આન્દરાન, રોમ, તુરાંન, ચીન, હિંદુસ્તાન કંબદેજ, વરજન કર્દ, કાશ્મીર. દીન ગયામરદનાં વખતથી તે જ્યાલગી જરતોસ્ત દીન લાવ્યા અને (તુને) ગુસ્તાસપ સાહેને કબુલ કરાવી લ્યાલગી એક જદ અવસ્તાથી બંદગી અને નીરંગ હતી. કુસ્તી સુદરેલ નહી હતી જદ અવસ્તાનાં ૨૧ તુસ્કો જરતોસ્ત પેગમબર લાવ્યા હતા. તેમાં. ૭ કેતાબમા ખોદાએ દુનિયાની તમામ પેદાયસ પેદા કીધી તેની હકીકત હતી. બીજી ૭ કેતાબમા હકીમું, બગોળ વિદ્યા, અને રસાયન સાજા વિગેરે તમામ હુનરો બનાવાની વાત હતી. ત્રીજી ૭ કેતાબમાં આન્દરસની દીનની તમામ હકીકતો અને ઇન્સાફ કરવાની બાબતો વિગેરે હતી રએજમતી નીરંગો દેવોનાં કાલિયુદ લાંબવા લાવ્યા હતા. ગુસ્તાસપશાહે પુછ્યું કે તમામ શહેરો પેદા કીધાં તેમાં ઉત્તમ શેહેરો કયા છે ? જામાસ્પ વજીરે કહ્યું કે “તમામ શેહેરોથી ઉત્તમ ધરાંનગરજ છે. ત્યાં આગળ ૧૦ માસ લગી શીયાળો રહે છે અને ફક્ત ૨ માસ ઉનાળો છે. ત્યાં થંડી ઘણી સજા દશ માસ સુધી રહે છે કારણ કે તેથી આદમીઓને ધણે ફાયદો છે. નાપાક ગજસ્તે ત્યાં એક બલા પેદા કીધી છે તે એ કે ચટકાનો દેનાર ઝેરી સાપ છે. જે ઉડતા પળી માફક ઉડીને માણસોને ડાંગે છે. આ દશ માસનાં શીયાળા થકી સાપનું ઝેર માણસોપર અસર કરવું નથી ને ઘણી ટાંઠ ન હતે તો ઝેરી સાપથી આદમીઓને આનંદ થતે. દાદાર અહુરમજદે જરતોસ્ત પેગમબરને તે સાફ અવસ્તા નીરંગો આપી છે કે જે બહુતરની અસરથી તેનો નાસ થશે. ધુરી હવાઓ દુર થશે. માટે તે તારી પાસે રાખજો.” ગુસ્તાસપશાહે પુછ્યું કે વરયશમ, પરગોશ, તસતીજંગા, દેવલપાયા અને શેસરા, માણસો કાણે

૧ જામાસ્પીમાં અને બીજી કેતાબમા લખે છે કે ૨૧ તુસ્કો હતા પણ અશો-  
શક્તિ તરફથી અને બખર મળી છે કે ૫૧ પોથા હતા. તે પોથા માટે હકીકત એમ મહે છે કે દુનિયાની ઉત્પત્તિ દરમીયાનમાં જે હીરા અને મોતીનાં થંબ ખુદરતી ઉત્પન્ન થયા તે જ્યા તરફ મોતીને દરીઅં મોતીનાં થંબપર આતશ અરશ ફેરની છે. ત્યાં એહાબાહશાહ (દુનિયાની ઉત્પત્તિનું રોશનીનાં માલેક તરફનું પહેલું આદમ) કે જેને આગાહી હતી અને તે પોતે પાછલથી એકાંત બંદગીમાં મરાગુલ થયા હતા તે વખતનાં તે એહાબાહશાહનાં હાથના લખેલા પોથા મજકુર ઠેકાણે હતા. જરતોસ્ત જ્યારે દીન લેવા મીનોઈ ગયા ત્યારે મીનોઈથી પાછા ફરતાં તે ૫૧ પોથા લાવ્યા હતા. હવે તે ગુસ્તાસપનાં રાજ્યમાં જ્યારે દીન માટેની લડાઈ ગુસ્તાસપને પોતાનાં પડોશી રાજ્ય અરબસ્પ સાથે દીન દુરમનાઈની લડાઈ થઈ જેમાં અરબસ્પનાં સપેસાહાર તુરબરાતુરને હાથે જરતોસ્ત પેગમબર માર્યા ગયા પછી તે ૫૧ પોથાનો નાશ કરતાં ફક્ત ૨૧ ફક્તર બાકી હતાં જે સીકંદર રૂમીનાં વખતમાં લડાઈ થતાં પોથા બાકી નાખવામાં આવ્યા હતા. વાંચો આગળ ગુસ્તાસપનો હેવાલ, અને જરતોસ્તનું ફાર્સ્તાન. ૨ ચાને બદલ હવા દુર કરવા થકી હતી. આજે હજી પણ બદલવાથી ને ઈનશાન હેરાંન થઈ હોય તો નીરંગો લાજવાથી બદલ હવા દુર થાય છે; અને સારી હવા મલવાથી ઈનશાન સાજું થાય છે, વાંચો એજમતી નીરંગોવાળું લખાણ. આ કેતાબમાં આગળ. (મુગદ કર્તો).

કહીએ ? એ સર્વનું રહેકાન, દીન, ખોરાક સૌ ક્યાં છે ? અહુરમજ્દની રાહ પર કયો ટોળો છે ? જામારુપે કહ્યું કે ? વચસમ આદમી જેની આંખ ઉપર બીજ બે આંખો હોય તે, અને તેઓનાં રહેકાનમાં ગાંડ જળ ઘણા ગાય ઘણી, એ તમામ ટોળાં હોજખી છે. તેનો સરદાર કાંઈ નથી, જે કાંઈ મરે તેને તુરત ભુંજી ખાય; અને જન-વર ખાય (૨) પરગેશ આદમી તેને કહીએ કે જેને કાન ઉપર બીજાં બે કાન હોય તેઓની પણ રાહરવેશ એવી જ છે કે તેઓનો પાદશાહ બી નહીં. તેઓને નહીં દીન, સવાળ કે શોહોબત, અને તેઓ પશુની મીસાલે છે. ખોરાક ગાંડના પાંદડાનો છે. (૩) તસતીજંગ. આદમી તે છે જે અહુરમજ્દની દીન પર સવાળના કરનાર છે. ખુદાના બંદા છે તેઓની દીન, રાહરવેશ અહુરમજ્દની છે દીન ખાતર લાઈ કરે છે. મરે છે ત્યારે ? એ હરતમાં જાય છે. (યાને સારી ચાલથી લલી કરણીએ સારો અવેજ મેળવે છે.) (૪) દેવલપાયા માણસ તે છે કે દીન સવાળ નહીં જાય, ગુન્ડા શિવાય બીજા વાત નહીં સમજે, શીર પર કાંઈ સરદાર નથી, અને જે કંઈ પાક ચરો જાનવર હોય તેને ખાય. એ ટોળો હોજખી છે. (૫) શેરાશ માણસ તેને કહીએ કે જેનું નાક લાંબુ અને સાથે બંધીકેશ તથા ત્રણ માથા હોય અને દીન નહીં સમજે, એ ટોળામાં જે મરે તેને ભુંજી ખાય. પોપાક ગાંડનાં પાદડાનો છે, અને તેઓને એક જ પગ હોય છે તે પગ વચમા હોય છે આ ટોળો મહા ભુરો છે. ગુરતારુપે પુછ્યું, આખર હજારમાં દીન કોણની દુરસ્ત ચાલશે ? જામારુપે કહ્યું કે “ પેગમ-ખર જરતોસ્તની ચાલશે. હોંદુના પેગમખર નથી. તેઓમાં કેટલાંએક પત્યરને પુજતારા અને કેટલાંએક નાહીને ખાનારા છે, આખર હજાર પછી પેગમખર હોશીદર, હોશીદર-માહ, અને શોસિયોશ થશે. ” ગુરતારુપે શાહે પુછ્યું કે ખુદાતાલાની પેદાયસમાં શું ચીજ ઉત્તમ છે ? અને અહુરમજ્દની ચીજને, ચોપગને, આબર દેવો ઘટે કે નહીં ? તેમજ એવી કેઈ ચીજ ધરમા રાખીએ કે જેથી દેવ દરેજ દૂર થાય અને ખુદા પુરી રહે ? જામારુપે કહ્યું કે સર્વથી ઉત્તમ આદમી છે. મરે આદમીને ઘટે જે બીજાંઓને બી પોતાના ખેસ ખેસાવંદ કરી જાય અને જે વારે કાંઈને કંઈ ભૂલે હોય તેવારે એમ જાય છે કે એ રંજ પોતાને પુગો, એવું ધારીને ચારી દેવી. કશી વાતે આબર દેવો નહીં. દીનના શરીરને બેસ આપવી, અને આસપાસની ફરજ બતાવવી. બીજું દાહાર અહુરમજ્દની ચીજને આબર દેવો નહીં ઘટે. આદમીને, ચોપ-ગને, આબર નહીં દેવો. તેઓની ખિદમત કરવી. કાંઈ પર ભુક્ષમાત નહીં કરવો. પોતાનાં ઉપરીઓને અને હાથ હેઠળનાંઓને ખુશ રાખવા તથા પોતાની ફરજ બજાવીને મોકળા રહેવું, આતશની ખિદમત ખુબ કરવી. સાતે ધાતુઓને, જમીનને, પાણીને, ખુબ સંભાળવા. ગુફાતાલાની બંદગી ચીત દઈને કરવી. ચારવર (ગાંડ)ની સંભાળ રાખવી. ત્રિજી-અએ પાદશાહ ધરમાં છે ચીજ રાખવાથી દરેજ ટળે છે. આતશ, તરો, ર સગ (કુતરો) ૩ મુરગ (મરઘો), ગારપંદ, શીમુરગ, આટલી ચીજો-

૧. આને તો જરતોસ્તીઓમાં પણ ઠકાણે ચુકા આગળ બીડી કુકતા દુરવંદો જોવામાં આવે છે. તેમ કરનારાઓ આ ઉપરથી શું વિચારશે ? ૨. તરો મટિ અરો શક્તિ તરફથી ખુદાશો મહે છે, કે તરોમાં કારખનનો ભાગ હોવાથી બદલવા દુર થાય છે પણ તેથી બી વધારે અને સૌથી ઉત્તમ આતશ છે. ૩. મરઘા અને કુતરો મટિ વાંચો આગળ આ કેતાબમાં.

માંથી કોઈપણ ચીજ ધરમાં જોઈએ. ગુસ્તાસપશાહે પુછ્યું કે ઈનશાનને માથે ૫ ચીજ જાણીથી બનાવવાની કેઈ છે? અને ધુરામાં ધુસી જ વાતો કેઈ છે? જાત્રાસ્થે કહ્યું કે ૫ ચીજમાં પેહેલી એ કે જાણી કરજ અદા કરે, કેમકે રસ્તે જતાં જો મરણ નીપજે તો કરજનો ભાર રહે, અને પેલી દુનિયા (યાને બીજી જીવન)માં સજા ખમવી પડે. ૨જી સહવારમાં સુતેલા હોં તે વેળાએ પોતાના ધર્મની સ્વદર્શન અદા કરી સવાબની કોષેશ કરે. ફરજઆત બંદગી સેતાબીથી પઢે કારણ કેમ બાલી આવે ને મરે તો સરપર ભાર નહી રહે. ૩જી પોતાની બેટીને સેતાબ (જાણી) પરણાવે કે જેથી ફરજ નહી મારે મારે નહી જાય અને છુદાની આલમમાં બોલાઈ વધતી અટકે નહી અને માથે બોજ રહે નહી કેમકે જેવી પ્રકારે ખુશરતની પેદાયસ આગળ વધતી અટકે તેવીજ પ્રકારે તે બાપનો દરેક લાલ જોખી પ્રકારે અટકે છે. જો બેટીને નહી પરણાવે તો તેનાં બાપની ગરબપર ભાર રહે. ૪થું મેજ-બાન અથવા મુસાફર આવે તેની ખીદમત હકપથી કરે. પોતાના મરણ પામેલાં ખેરી-ઓની દીનને લગતી સર્વ ફરજ તથા આરાધણાં (એટલે ફરજ બાજ જશન આફર-ગાંન) જાણીથી કરે જેથી તે કરનારને તેઓની ૧(રવાનની) ગેળી મદદ મળે. ૫ ઝું કોઈની પણ સુવેલી લાસ રખડતી નજર પડે તો તેને ઠેકાણે પાડવામા પોતાના તનથી પેસાથી કર્ફનથી અને જાતે તેના બોજ ઉપાડવાથી પુરેપુરા ભાગ લેવો. વળી ઈનશાનને માથે ધુરામાં ધુરી ચાર વાતો એ છે કે પેહેલું તો ૧ કોઈ જવાન મરદ મરણ પામે અને તેની આસપાસનાંઓની ગંભીર મદદ લેવે. ૨ જી ધરમાં વડીલનું સુખ નહી હોય અને શહેરમાં હાકમનું સુખ નહી હોય એ પણ ધુરી સરજત છે. ૩ જી પાસે માલ મીલકત પેસા કે વસ્ત્ર કે પુછ કંઈ પણ ન હોય અને તેને લીધે ઈનશાનને સાચું જીવું કરવું પડે. ૪ થું સખત દુઃખાલ પડે અને અમને તથા દાંતને વેર પડે. ગુસ્તાસપશાહે પુછ્યું કે પેહેલવાન કાંય પેદા થયા કે લડાઈ કીટી નથી? જાત્રાસ્થે કહ્યું કે પેહેલવાનની નશા જમરોદશાહથી મળે છે. પેહેલવાન નહી પેદા થયા હોત તો તમામ જહાંનમાં બેદાદગર પાદશાહ અને ફરજ ધણાં જીવમ કરતે. પેહેલવાનનું કામ એ છે જો રાજ તરફથી તેનાં દુશ્મનને મારી હલાવે, ગુસ્તાસપશાહે પુછ્યું કે અહુરમજદે દુનિયા પેદા કરી અને ઈનશાનનાં સુખને કાળે તમામ જહાંન ભરપુર છે ત્યારે દાદાર અહુરમજદે પોતે

૧ જીવ તો કરળી મુજબ બીજી જીવોમાં વાસો કરે છે. પણ જો હવા-માંથી તે ગુજરનારો જીવ પેદા થયો છે તે હવાને ધર્મ પુગે છે અને હવાનાં આસીશ મળે છે. વળી જ્યારે કે કંઈ તે (ગુજરનાર પાછળ બાજ રોજગાર) કરનારને અનર્ચીતવી આફત હોય તો તે હવાની ગેળી મદદ થાય છે. તેથીજ બાજ રોજગાર કરવાનો સવાબ લખેલો છે. સુકતાદનાં દશ દીવસોમાં બી જો કોઈ ફક્ત અરદાફરવસના ફરાંન બાજ કરાવે તો તે કરનારને પોતાને આપદે સારો ફાયદો છે. તેથી ઉલટું જો આલતો આવેલો સીવાજ બંધ પાડીને આ ખર્ચ બંધ કરે તો તેને કુપો ખર્ચનો ગોહો થાય છે. ઘટતો સજાવાર ખર્ચ તો કરવેજા જોઈએ. અવધતો દેખાદેખીનો નહી કરવો. (ખમટ કર્યો).

ઇનશાનથી શું ખાચસ રાખે છે ? જાન્યારી કહી કે અહુરમજ્દે સર્વ બેહાન પેદા કરી છે અને સૌને અકલ હુંસીયારી આપી છે. અને જો અવસ્તામાં ફરમાવ્યું છે કે (૧) મેં અહુરમજ્દે તમામ ખલક પેદા કીધી છે અને હું બધું છું જે મારી ખલક અને યાદ કરે તે મારો બંદો છે, (૨) મારી સેતાએશ બંદગી કરે અને મારા બીજા બંદાઓનેબી આબળ નહીં દીએ અને તેમને યાદ કરી મદદ પુગાડે (૩) જેમ તમોને આંખ છે તેમ હું પણ જોઈ છું જે કંઈ બંદાઓ કરે છે તે મારી આગળ જાહેર છે. કશું છપું રહેતું નથી. દરેક ઇનશાને કોંપરા કરવી જે કાંઈ કંઈબી બોલે તથા કરે તે અકલથી વિચારીને કરે અકલને તમામ બીજા પર દરેક રાખેલ અને અકલ તથા જ્ઞાનથી દરેક કામ કરેલે મેં તમને પેદા કીધા અને દરેક બીજા અરબ કીધી ( સોપી નીધી ) તેના શુકરાના કરેલ. તમા તમારી હર વખતે બંદગી ચાહુ રાખેલ. કે જેને અવગં તમારી જગા તમને ગુરોથમાન બેહેસ્તમાં આપુ (૪) સર્વની મખસુદ હાસલના કરનાર મીના બેહેમન પાદશાહ તે સેતાએશનાં કરનારને એમ જાણે છે જે મારી ખુશનુહી તે બેહેમનની ખુશનુહી છે. ગુસ્તાસ્પશાહે પુછ્યું રજક રોજ કોણને હાય છે ? અને મેહોત કોણને હાય છે ? કરજ રાખ્યે તો શુ થાય. જાન્યારી કહી કે રજા રોજની વરખીનો કરનાર ખુદાવંદ તાઆલા છે. મેહોત અહેરેમનથી છે. ખુદા રાખનાર છે અને અહેરેમન મારનાર છે વળી કોઈનું ? કરજ કરી નહીં આપે તો ચાર ઘણું ભાગવતું પડે. ગુસ્તાસ્પશાહે પુછ્યું કે મરદન બીજા જોડ કરવાનો હુકમ છે કે નહીં ? જાન્યારી કહ્યું કે પોતાની આરત જીવતી હોય તો તેનાં મરદથી બીજા બાચડી નહીં થાય. તથા તેને રક્ષાડી નહીં ચુકાય. તેમજ આરતે પોતાને જીવતો મરદ ચુકીને બીજા ઘણી કરવો નહીં થતે ગુસ્તાસ્પશાહે પુછ્યું કે માણસ પોતાની જાંઘીમાં કોણની બીક અને હેબત રાખવી ! અને પાદશાહોને લાલ તથા હાની સાથી હોય ? જાન્યારી કહ્યું કે માણસ જે ખુદાની બીક રાખીને પોતાની ઉમેદ સારી ચાહાય તો જીવતું સાફ. નહીં તો મરવું ખુબ છે. પાદશાહોએ પોતાની મીજલસનાં ખોદોશ તથા દાનાવ બેસનારાઓ સાથે મસલત કરવી લાજમ છે, કે તેઓથી પોતાનું લખું થાય. પણ ચુગલીખાર, ચુર્ખ,

૧. પેસાના કરજ માટે જ્યારે ચારઘણું સોસતું પડે છે તો ફરજનું કરજ જે ઇનશાન કરે છે (યાને પોતાની ફરજ બલવવામાં પાછળ રહે છે) ને બોળ ગરદનપર લઇ ફરે છે. તે ઇનશાને માટે કેટલું ભાગવવાનું અને ગંબી સલ હરો ? અલખત બળી બુજ ફરજ નહીં બલવનાર ઇનશાનોની છાતી ગભરાઈ વખતસરનું ખાવાનું પણ તેઓને લાગે નહીં, કે સુખે ઉઘ આવે નહીં જ્યારે તેઓ પોતે સમજ નહીં શકે કે શુ થાય છે ? પણ આ બંધા ફરજનાં કરજનો બોળ ઇનશાનપર રહે છે. પછી કોઈપણ પ્રદારની ફરજ બલવવાની અધુરી હોય તો તેને એન પડતું નથી. ૨. સહેજમા પાખઈ પ-કડી પોતાની આરત ફરજ દને ઘરમાંથી બાહાર કાઢનાર મરદો શું વિચારશે ? અલખતે આરત ફરજદે પોતાની ફરજપર આસ્તવાર રહેલું જોઈએ. પણ વગર વાકે બીજા કાસે અલકતુ મીનેને કેહેલે લાગી પોતાનેજ હાથે પોતાનું ઘર ભાંગી ભૂડા કરનાર મરદોને જાન્યારીની આ આગાહી અને નશીબત ભરેલાં લાકડાં મોઢે કરવા જોગ છે.

આપસ્વાર્થી તથા યુરા કત્ય કરનારાઓ સાથે ૧ બેસી પાદશાહો તથા ઘેરનાં વડાઓ તથા કોઈ પણ ઈનશાન મસલત કરે તો હાંની પુઞે. ગુણ—પુછ્યું કે આદમીઓ ચાર વાત પાળતા નથી તે કઈ ? દસ્તુર, મોબિદ, એરવદનો ધર્મ શુ ? પાદશાહ અને યુરજી-ગરનો કયો રાહ ? કઈ જીજ્ઞા જળવવી ધરે અને ફાનાવ કાણુને કહીએ ? જામારુષે કહ્યું કે નાપાક હેરામ દેવે માણસની જાતમાં લોભ નાખી તેઓને અફસતમાં નાખ્યા છે તેથી તેઓ ચાર વાતો પાળી શકતા નથી ૧, ખુબી કરવી ૨, પોતીકું મોત, ૩, રવાનનો હિસાબ. ૪, હોજખનો ડર. દસ્તુર, મોબિદ, અને એરવદ એ સર્વનો એકજ રાહ છે તેઓએ દીનનું કામ કરવું. અને સવાબ તથા ગુન્હાનું ખ્યાન લોક આગળ કરે, પાદશાહને એમ ઘટ જે વાટપાડા, ચાર, દુશ્મનો, લાચીઆ તથા લોભી-આઓને દૂર કરે અને તેઓને શીકરત આપે. તથા તેની રચતને અદલ ઇન્સાફ આપે શહેર, આબાદાન કરે. ગુસ્તાસ્પશાહે પુછ્યું કયાં શહેરમા મેવાદાર જંગલો છે અને કયા શહેરમાં કાંટાના જંગલો છે ? જામારુષે કહ્યું કે ઈરાન, વેલાચત, હેરાત, માજનહરાન તે ૪ ક્ષીપ અરજે, સવહે, ફરફરસે, વીદફરસે, એટલા મેવાદાર છે. અને હીંદુસ્તાન, તુરાન, ચીન, મહાચીન, હમાવરાન, અને ખીખાં કેટલાક શહેર જડુગરી છે, ત્યાં મેવો ઘણો પાકતા નથી, અને જલ, કાટા, સાગ, સીસમ, પોપલ, પલાસ, બાવલ, કાંટાવાળી ઝાડી, કડવો મેવો, એ રીતનું જંગલ છે ગુસ્તાસ્પે પુછ્યું કે કયાં શહેર, સ્ત્રી, કબીચો, હોસ્ત, અધિકારી, તથા પાદશાહ બક્ષા નહી ? અને અહુરમજ્દ આગળ કંઈ વાત છાની રહે ? જામારુષે કહ્યું કે અહુરમજ્દ આગળ કંઈપણ વાત છુપી રહેતી નથી. તેમજ જે કોઈ પાદશાહ શહેરની તથા ખલકની દાંદ નહીં લે તે ભલો નથી. જે અધિકારી છાનો કરે અને ખીખને ખરાબ કરે તે ભલો નહીં. હોસ્ત એ ભલો નહીં કે જે હોસ્તને આગર દીએ ફરજ એ ભલુ નહીં કે જની રંગ વેડી કુટુંબનું નામ નહીં કાઢે. અને માન નહીં મેળવે. શહેર એ ભલુ નહીં કે જેમાં સુખ નહીં હોય. સ્ત્રી એ ભલો નહીં કે જે શરમ નહીં કરે. ગુસ્તાસ્પે પુછ્યું કોણનાં હોકમમાં રહેલું સબવાર છે ? કહ્યા ફરેસ્તા નેક કામ કરનાર છે ? અને અજવાણું શું અને અંધારું શું ? આસ્માન શી રવેરો છે ? જામારુષે કહ્યું કે અહુરમજ્દ, દસ્તુર, ઉસ્તાદ, અને વડીલની સારી સલાહ અને ફરમાનમા રહેલું સબવાર છે. જે માણસ કોઈની લાચ નહીં લીએ, અન્યાય નહીં કરે, લાલચ નહીં રાખે અને એક એકીનથી વરતે તે માણસ ફરેસ્તા મીરાલ છે. તેથી ઉલતું ચાલનાર ગનામીનો ખરોખર છે. અરો પાક જગોએ અજવાણું છે અને હોજખની જગાએ અંધાર છે. આસ્માન અને જમીન મરધીનાં ઇડાની મીસાલ છે. જેમ ઇડામાં ફાલનો ગોટો

૧. ગુજરાતીમાં પણ કહેવત છે કે કપડોય, કબેસનું અને કથેરની નાર આ ત્રણે નહીં વેઠાય. ખરું છે કે પાડોશી પણ જો નીંદા કરનાર હોય તો દુશ્મન ખરોખર છે. મંડળીમાં અથવા જ્યાં પણ પોતાનું બેસનું હોય ત્યાં ઈનશાનો પણ જો માઠી સલાહ આપનારા હોય તો તે તદ્દન નકામું છે. અને ઘેરની નાર જો પાધરી ન હોય તો આખો અવતાર છુટી પડ્યા જેવું છે. કહેવત છે કે શાક ખજડયું તેનો દાહડો બર્થ, અકાણું ખજડે તો આખું વર્ષ બર્થ. અને લગ્ન ખજડયાં તેનો આખો ભવ બર્થ.

છે તેમ જમીન આસમાનની વચમાં છે પૃથ્વીમાં પાણી અરજ કૈશ્વરથી આવે છે. અને વાદળા અલપુરજ પર છે. ગુરુ-પુછ્યું બુદ્ધિ, તથા વીરજ ક્યાં રહે છે અને માણસના શરીરમાં જીવ શી રવેશે છે ?

**જાત્રાસ્થે કહ્યું**—બુદ્ધિ, બળ, અને વીરજ માથાનાં ભેભમાં છે જે જવાન માણસ હોય તેા બુદ્ધિ, બળ, વીરજ વધે, અને જ્યારે માણસ ધરડું થાય છે ત્યારે તેનું ભેભું હીણ થાય છે અને બુદ્ધિ, બલ, વીરજ ઘટી જાય છે તેથી તે સર્વ વીસરી જાય છે. જેવી રીતે સીપાઈ પેહેરો બરે છે તેમ જીવ શરીરમાં ફરે છે. ગુરુતારથે પુછ્યું કે પાણી અને આતશ આદમીને મારી શકે ? જાત્રા-કહ્યું, અહુરમજ્દનાં પેદા કરેલાં પાણી અને આતશ કોઈને મારી શકતાં નથી. પણ અસ્તોગવાદ દેવ આદમીનું ત્રીજા બાધી ધુમરાં કરીને પાણીમા નાખે છે, અને તેથી પાણીમાં પડી મરી ગયો કે આતશમા બળી ગયો એમ બાહાનું થાય છે એજ પ્રમાણે અસ્તોગવાદ દેવ કંઈ પણ ? બાહાને ઇનશાનોને મારે છે. ગુરુ-પુછ્યું આદમી અને સગ કેલી જાતનાં છે ? અને જમશેદ પાદશાહે દેવ સાથે સોબત કીધાથી કહ્યાં ફરજ થયાં ? જાત્રા-કહ્યું આદમી અને સગ દશ જાતનાં છે, અને મુરખ પાંચ જાતનાં છે અને તે સર્વે નસા છે. ગુરુપંદમા નસો નથી જમશેદ પાદશાહે દેવ સાથે સોબત કર્યાથી ૫ ફરજ પેદા થયા. નનેયા, વાંદર, રીંછ, દલાલપાયાં, શેખરગોશાં. ગુરુતારથે પાછું ક્રે સાતે ગ્રહ, બાર રાશી, ચાર સેતારા ક્યાં છે ? સધળા તારાઓમા શોભીતો તારો ક્યાં છે ? જાત્રાસ્થે કહ્યું કે “સધળા તારાઓમા શોભીતો તારો તેશ્વર તીર છે. જે પૃથ્વીને માટે મુક્યો છે તે પૃથ્વી, પાણી, આરવરને વધારે છે. કેટલાક તારાઓ ગાય અને જાનવરોની વરધી કરે છે વનત તારો અલપુરજ પર છે દેવ દરજેની હવા સુર્ય અને ચંદ્ર સિવાય સધળા તારાને ફેરવી શકે. હપતરંગ સેતારા સાથે બીજા દહદહ તારાઓ મળીને ૧૦૦૦૦ સેતારાઓ જતર તરફ છે બારે રાશીઓ હપતરંગ સેતારાના હાકમ પ્રમાણે છે. ખુરશેદ અને ઝોહોર ચળદથી સર્વ વનસપતી જગે છે તથા દિવસ, માસ, વર્ષ વગેરે માત્રમ પડે છે, અને દુનિયામાં સર્વેને રોશનાઈ દીએ છે, વળી પાક દાદારે સર્જેલા દ્રીપ, ચારે દીશાએ છે પાક દાદારે સાત કૈશ્વર અને બે ગુકા મળી નવ ખંડો સર્જ્યા છે. તેમાંનાં પાંચ રખંડો આખર હજારના વખતમા જણાશે ચારે દીશા, ખુણા, કીપ, રાશીઓ ગહનો વર્નારો નીચે મુજબ છે.

૧. એવી જાતની હવા થાય છે. કે જેથી ઇનશાનને કંઈ સુખ નહીં પડતાં પાણીમાં પડે, આતશમાં બળે. આ આપઘાત કરે વિગેરે. હવે ઇનશાનનાં તકદીરમાં કંઈપણ ઓજનો બનાવ હોવા સિવાય તે બની શકતું નથી. આગલી અને આહુ છંદગીની કરણી મુજબ જન્મ મલે છે. તેમજ સાફ અને ખુર સમજનાની શકતી પણ ખુદશતે આપેલી છે તેથી પોતાનાં મનપર અંકુશ રાખી માઠો બનાવ બનતો પેહેલાંથી અટકાવવો જોઈએ. ૨. ગ્રેલમસે બે લાખ રૂપિયાનાં ખર્ચે અને આઠ માસની મેહેનને અમેરીકા સોધ્યો, હાથ દક્ષીણ મુવની સોધ થઈ છે વિગેરે.



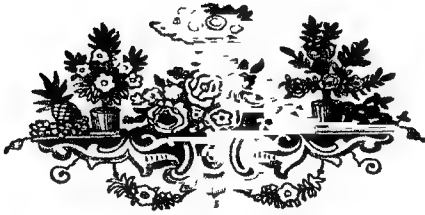
નીશા.

પ્રક્રિયા દીશાનું વર્ણન	પુર્વ. સરહદ દ્વીપ આ દીશાએ છે. સવહ, વૌરખરેસ્ત, આ ત્રણે દ્વીપ દરેક ૭૦૦ ફરસંગનાં છે. કુવનેા તારો, સુક, તથા સતવસ ચબદ આ દીશાએ, પાસખાની કરે છે. ખુશાલીનું કામ કરવે આ દીશા સાચું મુખ રાખવું.	પશ્ચિમ કામની સીધાંસુ
દીશા. ઉત્તર હરાનનવેળ, કંખદેન, વરખનકરદર આ દીશાએ છે. અને દેશીમાં ખરદ પુખળ પડે છે. રવીવાર તારો અને હપતરંગ સેતારો આ દીશાએ છે અને હાંબાનાં સરહદ છે. સોરા ૬૪૦૦૦૦ તારા તારા હાંબાં છે.	મેષ, સીહ, ધન, રાશીઓનું ધર આ દીશાએ છે. નીશા. ખનીચ કેસર વચ્ચે છે. હાંતી ભા- વામાં એને જલુદ્વીપ કહે છે. આ દ્વીપ દરમીયાન સર્વે વસ્તુઓ છે. પૂર્વવી. દીશા. વરખ, કચા અને મહર રાશીઓનું ધર આ દીશાએ છે. 'પાસખ' મીથુન, વૃશ્ચા, અને કુંભ રાશીઓનું ધર આ દીશાએ છે.	દક્ષિણ. ગાયાકાંન, માર્કંદેશન, રમ, વૃશ્ચા, આન, હાંદુસ્તાન, વિગેરે રહેશે આ દીશાએ છે વળી મીરોહી દુનીઆ પણ આ દીશાએ છે. સુમ, મંખનું ધર આ દીશાએ છે. આ દીશાનાં ધણીઓ મંખ અને ચંદ્રમાં છે. વતત સેતારો પાસખાની કરે છે. સોરા તારા ૬૪૦૦ અને નાના ૮૦૦૦૦ તારાઓ આ દીશાએ છે.
દિશા પરદેશીય સોરા	પશ્ચિમ અરહ દ્વીપ હયાં છે. બેસપત અને મુખ સેતારા હયાં છે. અરહ, ફરહદકસુ, વૌરખરેસ્ત આ ત્રણ દ્વીપમાં, દરેક દ્વીપ ૭૦૦ ફરસંગ પોહોળા અને લાંબા છે. હયાં તેરતર સેતારો પાસખાની કરે છે. મોરા તારા ૬૪૦૦, નાના ૮૦૦૦૦ હયાં છે સવા- ખનું કામ કરતાં આ દીશાએ મુખ રાખવું.	દક્ષિણ સુરેષ્ઠ દિશા

દીશા.

## ઇરાન દેશની સંક્ષેપ્ત તવારીખ.

એક વખત આખી દુનિયામાં સરહારી ભોગવી ગયલા ધરાની  
પાદશાહોનાં રાજ્ય અમલના વારસોનો કોઠો અને ધરાન  
દેશનો ઢુંક હેવાલ.



હરેક કોઇ ચીજનું આપણે  
બાન કરીયે તે પહેલાં તે દેશ  
અને શહેરનું ઢુંક વર્ણન થયુ હોય  
અને ત્યાંની જમીનનો વીસ્તાર,  
દેશનો પાક તેમજ ઉત્પત્તિનાં મૂળ  
બાબે થોડીક કૃત્રિમતની માહિતી

આપવી તથા બોલવું એ અગત્યનું છે. કેટલાક લોકો ધરાનને શહેર કહે  
છે. પણ નહી, ધરાન એક દેશ છે. અને તે એશિયાખંડમાં આવેલો છે.  
આપણી પૃથ્વીપરના પાંચ ખંડોમાંનો એશિયા એક ખંડ છે. આપણી  
પૃથ્વીપર યુરોપ, એશિયા, આફ્રિકા, અમેરીકા, અને આસ્ટ્રેલિયા. આ મુજબ  
પાંચ ખંડો છે. ભુગોળનીવા પ્રમાણે એશિયાખંડમાં ૧૩ દેશો છે, જેવાં કે—

ધરાન, બલુચીસ્તાન, અફઘાનીસ્તાન, અરબસ્તાન, તુરકસ્તાન, તા-  
તારદેશ, રૂશિયા, જાપાન, ચીન, તીબેટ, શ્યામ, બ્રહ્મદેશ, હિંદુસ્તાન.

ઉપલા દરેક દેશમાં કેટલાંક શહેરો છે. ધરાનદેશમાં પણ મોટાં શહેરો  
છે. (ઈંગ્લેન્ડમાં ધરાનને Persia=પરસીયા કહે છે. યાને પારસીઓનો દેશ.)  
અસલ ધરાન શબ્દપરથી ત્યાંના રહેવાસીઓને ધરાની કહેતા હતા.

તેઓની માદર જાન (સ્વભાષા=Mother Tangle) ફારસી  
ભાષા હતી. અસલ ધરાનમાં જંદ, પેહેલવી, પાજંદ, ડરી, ફારસી, વિગેરે  
ભાષાઓ વપરાતી હતી. હિંદુસ્થાનમાં પારસીઓ આવ્યા ત્યારથી યુજરાતી  
ભાષા તેઓ બોલે છે. આ દેશમાં અસલ જે હતું તે કરતાં હમણાં તેમાં  
ધણો ફેરફાર માલમ પડે છે. સખમ દર દીવસે નવો ફારફર હરેક જગોએ  
થાય છે. પણ જે દેશની જે જગ્યા અને તેની આસપાસની જમીન શહેરો,  
નદીઓ, પાહાડો, ખીણો વિગેરેમાં ભેદથી સગવડનો ફેરફાર થઈ શકે, પરંતુ  
એકદમ તે ત્યાંથી હઠી જતું નથી. તે મુજબ અસલ ધરાનદેશની રીતીનિતી

અને રાજ્યમાં ફેરફાર થયો છે, તેમજ ત્યાંના પાહાડો, ખીણો, નદીઓ, વિગેરે જે ખુદરતી ઉત્પત્તી છે તેનું થોડુંક બ્યાન નીચે મુજબ મળે છે.

ધરાન દેશની ઉત્તરે કાસ્પીઅન સમુદ્ર કેકેશશ પર્વત અને રૂશીઆની સત્તા આવેલી છે. આઠમણ દીશા ( પશ્ચીમે ) એશીઆટીક ટર્કી છે. અને ચુકેતીશ ( કોરાત ) નદી છે. દક્ષીણે અહુરમજ્દની સાસુદ્ધની, હાંદી મહા-સાગર અને ધરાની અખાત છે. પુર્વે અને ઇશાન ખુણે સીંધુ અને ઝોક-સસ ( જહુન ) નદીઓ, રૂશીઆની સત્તા, અફઘાનીસ્તાન તેમજ બલુચી-સ્તાન છે. પુર્વથી પશ્ચીમનો વીસ્તાર ૯૦૦ માઇલ છે. અને ઉત્તરથી દક્ષીણ સુધી ૭૦૦ માઇલ છે. અને એનો સ્કેવર માઇલનો એરીઆ ૬,૩૮,૦૦૦ નો છે. એનો પુર્વનો ભાગ હમેશાં ( ધણે ખરો મોટો ભાગ ) ઉચી સપાટ જમીનનો અથવા ઉકષ્ટ પર્વત સપાટી કે જેની પુર્વ સાઇડ હમેશાં ખારા ખહીઆની છે. જ્યારે ઉત્તર, પશ્ચીમ, અને દક્ષીણ બાજુઓ પાહાડોથી ઢંકાયેલી છે. આજરબાઇજાન, આજરંદાન, ધીલાંન, કુરદીસ્તાન, હુરી-સ્તાન અને પારસના સુલકો પાહાડી છે. આજરબીજાનની દક્ષીણ બાજુની હદમાંથી અલખુર્જની ઉચી હાર પુર્વ દીશા સુધી લંબાય છે. તેમજ વળી કાસ્પીઅન સરોવરનાં કીનારાની લાઇન સુધી ૧૨ થી ૬૦ માઇલ વેર લંબાય છે. કાસ્પીઅનની નદીમાં હમેશ મચ્છીઓ ધણી રહે છે. આજરબીજાનમાં પુર્વથી દક્ષીણ વેર પતા મારક પોહોળો પાહાડ ધરાંનને આડો છે. ત્યાં ખીણની હાર પણ તેજ ઢગમાં છે. આ પ્રમાણે હામાદનથી રી-રાજ સુધી પાહાડોની હારો છે. કેટલાક પાહાડોની ટેકરીઓ નીરંતર ખર-કથી ઢંકાયેલી હોય છે. તે ઝગડાનાં પાહાડો અને પુછીકહ પશ્ચીમ બાજુએ છે. ધરાની પાહાડો બહુ જુના વખતનાં છે. તેમાં અરદીઓ પથર=Granit, ઉચો આરસપાહાજુનો પથર=Porphyry, કાચો પથર=Felspar યુ-નાનો પથર=Lime-stone, વિગેરે છે. તેની મેલવણી ખણીજ પદાર્થોથી સમાયેલો છે. તેઓ હમેશાં જ્વાલામુખી પદાર્થોની નીશાની દેખાડે છે. કેમા-વંદની ટેંચ ૧૮,૬૦૦ ફીટની છે. એ અલખુર્જ પાહાડની એક હાર છે અને જ્વાલામુખીથી તેનો નાશ થયેલો છે ત્યાં ધર્તકંપ વારંવાર થાય છે. કેમકે જમીન ધણીજ પાહાડી છે. ત્યાં પાહાડો દરીઆ બાજુએ પણ ૨૦૦૦ ફીટથી ૫૦૦૦ ફીટ સુધી ઉંચા છે. ત્યાં ખુરાશાનનાં દક્ષીણ પશ્ચીમમાં મીહાનું મોડું અગર છે. તે દરીઆ બાજુએ ૨૦૦૦ ફીટ ઉંચાઈમાં છે. તેની દરીઆ તરફની અખંડ ઉંચાણ સપાટ જમીન ૩૭૦૦ ફીટ સુધી છે. ધરાંનનો મોટો ભાગ પાહાડી જમીનો છે પણ દેખાવ ખુશનુમા અને રમણ છે. ત્યાં ખીણો



છે, તેમાંની કેટલીક ખીણ ૧૦૦ માઇલ સુધીના વીસ્તારની છે. અને કેર-  
માંન તરફની જુદી જુદી હારો લીલોતરીના પાકથી ભરપુર છે. અને મા-  
જંદરાંન તથા ધીલાંન કે જે કાસ્પીયન સમુદ્ર અને અલબુર્જની વચ્ચેમાં  
આવેલા છે. અને અલબુર્જનો દક્ષીણનો દેખાવ ધણો ખુબસુરત આંખને  
ઠંડક આપે એવો રમણીય લાગે છે કેમકે લાકડાં, પાણી, ગરમ રતુ પાહાડની  
તે બાજુ ઝાડો, છોડવાઓ અને રોપાઓથી છવાયેલી છે. તે જમીન પ થી  
૩૦ માઇલ સુધી પોહોળાઈમાં અને ૩૦૦ માઇલ લંબાઈમાં છે. તે વાડી,  
કાળાં જાંબુ તથા સેતુરનાં ઝાડ, ચોખાનાં ખેતરો, દરાખની વાડી, મોસં-  
ખીનાં ઝાડ, સેલડી, રૂના રોપાઓ, અને ફલબાગથી ભરપુર છે. અલ-  
બુર્જના જંગલમાં ઘણાં જંગલી પ્રાણીઓ વસે છે. વરઝો, વાઘો, જંકૉલસ,  
સફેદ રીંછ, ભેંસો, લોકડીઓ, અને કાસ્પીયન ખીલાડીઓ. (જંગલી ખીલાડી)  
માજંદરાનમાં ચીત્તા વાઘો, અને ફારસ તથા અરબસ્તાનમાં સીંહ જોવામાં  
આવે છે. અને ધર વપરાસનાં પ્રાણીઓ ઘોડા, ગધેડાં, ઉંટ, આગેવાન  
ગણાય છે. પુર્વ તરફના ઘોડાઓ હમેશાં વખણાય છે. તે ઘોડાઓ ઘણા  
દેખાવલા, ઘણા મોટા, પણ આરખી ઘોડાઓ કરતાં ઓછી ચાલના છે.  
તેઓ ઘણા મજબુત બાંધાના હોય છે. હાંનાં જીવનરો (ઘોડા, ફૂતરા,)  
ઘણાં મજબુત અને મોટા કદનાં જોરાવર અને દેખાવલાં હોય છે. હાંના  
પાહાડોમાંથી કેટલીક કીમતી ઉપધાતુઓ મળે છે, કોઈખી જથ્થુસ જથ્થા-  
બંધ મળતી નથી. તેથી સીસાં, લોહડાં, રૂપાં અને સોના સારૂ ધરાંન હમેશ  
પારકા દેશો પર આધાર રાખે છે. અહીંયાં રેતીનાં મેદાનો ઘણાં છે અને  
ખજુરીનાં ઝાડોની મોટી વાડો અને કુવાઓ તથા તાજ પાણીના ઝરા જે  
છુટા છવાયા હોય છે અને ખેડણીની જમીન પણ મગજને તાજગી આપ-  
નારી દેખાય છે. હાં નીમકનાં મેદાનો થજદ તરફ જોવામાં આવે છે. ઘણુંજ  
વખણાયલું નીમકનું મેદાન છેક સીસતાનથી મકરાન સુધી આસરે ૪૦૦  
માઇલ લંબાઈમાં છે. અને પોહોળાઈ ૨૦૦ માઇલ છે. હાં રેતીની એકેક  
પછી એકેક ટેકરીઓ આવે છે તેનો આકાર ઘણું કરી મોજાઓ જેવો  
આડો અતારો હોય છે. તેમાં રાત્રી રેતીની કરચો હોય છે. અને ઘણી  
હલકી હોવાથી હાથમાં પકડતાં વજન લાગતો નથી. હાં ઉનાળામાં જ્યારે  
વાવ્ય ખુણાનો પવન જોશમાં ફુંકે છે ત્યારે તેનો વટોળીયો થઇ જનવરો  
અને ઝાડપાનોનો ઘણો નાશ કરી નાંખે છે, ધરાનના માંડવાઓમાં સઘળા  
જાતના મેવાઓ ઉગે છે. અહીંનાં પડતર જંગલોમાં એવાં સરસ ફુલો ખુદ-  
રતી ઉગી નીકળે છે કે વીલાયત તરફના બગીચામાં ઘણી સંભાળ અને



ખેડણીથી કવચીતજ ઉગી શકે. ધરિનના ખીજ ધણુએક ભાગેમાં Table land=કંચી સપાટ જમીન છે અને તે કારણે ત્યાં થંડી ધણી પડે છે, ત્યાં દશ માસ શીયાળાના અને બે માસ ઉનાળાના છે. હયાંના રાજની હવા તરેહ તરેહવાર છે. ઉનાળાની મોશમમાં હયાં ચક્રગામણુ છે. શીયાળામાં અને વસંત રતુમાં હયાં ઘણું ખુશનુમા લાગે છે. ફારસનું હવા પાણી હયાંની ઉચ્ચાઈના પ્રમાણમાં સાધારણુ છે. ત્યાંનાં એક સરખાં મેદાનેમાં હવા પાણીની શરદી ગરમી અને અસર જુદી જુદી દેખાય છે. તેમાં માજ્દરાન અને જ્યૌરજઆની ટેકરીઓ બહુજ ઉજડ હોય છે. કુરદીસ્તાનના વાબ્ય ખુના તરફનાં ફારસ અને ખોરાસાનના ભાગેમાં એવાં જંગલો છે કે જ્યાં મોટાં ઝાડો આવેલાં છે ખરાં પણ ધરાનના મોટા પાહાડો છુટી છવાઈ નાની ઝાડીઓથી ઢંકાઈ ગયલા છે. ધરાનના મધ્ય પ્રાંતો માંહેની ખીણોમાં અછન અને સૌથી ધણીજ કીમતી વનસપતીઓ ઉગે છે. અને હરેક હલ સુધી તેઓ ખેડી શકાય છે. ત્યાં ઢોરોને ચરવાની જગ્યા ધણી સરસ છે. એથી ખીજ સરસ જગ્યા ખીજે કોઈ પણ દેશમાં જોવામાં આવતી નથી. ધરિનદેશની જમીન એટલી રસાળ છે કે જે જગાપર ઝાડ રોપ્યાં હોય તો તુરત ઉગી નીકળે છે એટલે ધણી ફળદ્રુપ અને રસાળ જમીન કહેવાય છે. આ દેશની ખુજસ્તાન માંહેની કાશ્ન, આજરખીજાનમાંની આરાસ અને એરાક્સીસ, અને સીસ્તાનમાં વહેતી હૈરમંદ નદી સીવાય આ દેશમાં મોટી નદીઓ નથી. માજ્દરાન સીવાય ખીજે કંઈ આ દેશમાં વરસાદ વારે ધડીએ આવતો નથી અને જોશમાં પડતો નથી. જેથી પાણીની તાણુ ધણી પડે છે. તેથી બેશક આ દેશની આબાદાનીને ધણી મોટી હાણી પુગે છે. આ ખુદરતી ખામી મટાડવા સારૂ આ દેશના લોકોએ આબાદાની બરેલા વખતમાં ધણી કોશિષો કરી હતી. પણ ધરિન દેશ ધણે કઠગી રીતે આવેલો છે જેથી પારકા દેશના જંગલી હુમલા કરનારાઓ ધણીવાર એક સદીની (સો વરસની) મેહેનતને એક દીવસમાં જમીનદોસ્ત કરી નાંખતા, તેથી સુધરાઈમાં આગળ વધવા બદલે એ લોકોને પાછળ રહી જવું પડતું. આ દેશમાં એકજ સમયમાં જે નીચેની ખીણપરથી ઉપરની ખીણપર જાય તો તે જનારને ઉનાળાની મોસમમાંથી એકદમ શીયાળામાં ગયા હોય એમ લાગે છે. હવા જોકે થોડે થોડે જગ્યે આગળ જતાં તરેહ તરેહવાર છે પણ તનદોસ્તી બરેલી છે. અને તે કારણે ત્યાંના માણસો સુખવાસી બાંધાના અને ધણા મહેનતુ દીસે છે. સખખ કે પેહેલુ તો હવા સુખવાસી અને ખીજુ જમીન ફળદ્રુપ તેથી મેવાદાર વાડીઓ જુમાઈ જાય. તે સૌ સુદૃઢ ખાવા બળે એટલે

ફળ મેવાથી તનને તરોતાજગી મળી આનંદ થાય. અને સ્વચ્છ લોહીના સખ્યે શરીર પ્રકૃતી સારી રહેવાથી સુખવાસી બાંધો રહે તે કારણે વધારે મેહેનત કરી શકાય. ધરિનમાં થઝદ શેહેરમાં હજુ ૯૦૦૦ પારસીઓ વસે છે ( ધરાંનીઓ ) અને મહજબપર યકીન અને પુર એતેકાદ રાખી પવિત્રાધ્યાધી ધર્મ પાળે છે. ઇસ્વી સને ૧૮૬૮ની સાલમાં સર રોનાલ્ડ થામશને ત્યાંની વસ્તીની ગણતરી કરી રીપોર્ટ આપેલો જે નીચે મુજબ છે.

તખીઝમાં વસ્તી ૧,૧૦,૦૦૦; તેહેરાનમાં ૮૫,૦૦૦; શુશદમાં ૭૦,૦૦૦; ઇસ્ફાહનમાં ૬૦,૦૦૦; થઝદમાં ૪૦,૦૦૦; અને કેરમાંન, કેરમાનશાહ, અને હામાદાંન દરેક શેહેરમાં ૩૦,૦૦૦; ઇ. સ. ૧૮૮૧ માં સરકારના રીપોર્ટમાં વસ્તીનો ટોટલ આંક ૭૬,૬૦,૦૦૦ હતો. અને ૧૯૦૨ ની ગણતરીમાં વસ્તીનો વીસ્તાર ૯૫,૦૦,૦૦૦ નો હતો અને તેનાં મુખ્ય શેહેરો આ મુજબ આપેલાં છે. તેહેરાનમાં ૨,૫૦,૦૦૦; તખીઝમાં ૧,૮૦,૦૦૦; ઇસ્ફાહનમાં ૮૦,૦૦૦; શુશદમાં અને કેરમાંનમાં દરેકમાં ૭૦,૦૦૦; થઝદમાં ૫૫,૦૦૦; બરહુઝ અને શીરાઝમાં દરેકમાં ૫૦,૦૦૦; હામાદાન, કાઝવીન, કોમ, કાશન, રેશત આ દરેકમાં ૩૦,૦૦૦ થી ૪૦,૦૦૦; તેમાં નોમેદની આરામ ૨,૬૦,૦૦૦; તુરક ૭,૨૦,૦૦૦; કર્દસ અને લેક્સ ૬,૭૫,૦૦૦; લરસ ૨,૩૪,૦૦૦; બાલુચીલોક અને છપસીજાત ૨૦,૭૦૦;

ત્યાંના રસ્તાઓ ધ્યાનમાં રહી શકે તેવા નથી. ત્યાંના ધરોની બાંધણી મુધરેલા દેશોની રીતભાતને અનુકુળ નથી, શેહેર બાહારનાં બહુખંખરાં ધરો જમીનની માટી અને કાદવથી થયેલાં હોય છે. શેહેરમાં પણ એવાં બહુખંખરાં ધરો હોય છે અને બાહારથી દીવાલ બરી લીધેલી હોય છે. બીજી જાહેર બીલ્ડીંગસ જેવી કે કોલેજ, ધર્મશાળા, મસીદ, પણ એક સરખા દેખાવનાં અને રહેવાનાં સાધારણ ધર જેવાં છે. અને બાંધકામનો સામાન પણ તેજ મુજબ વાપરેલો છે. તોપણ મોટા ભોકાના ધરોની બાંધણી સારી હોય છે. કાંઈ કાંઈ બાંધકામ સુખનાં સાધનોથી ભરપુર ચીનેથી સજ્જગારાયલાં જેવામાં આવે છે. શેહેરનો દેખાવ કેટલેક ટેકાણે કંગાલ છે પણ તે ઉપરાંત શેહેરને ફરતી ત્યાંની ફળદ્રુપ જમીનના વાડી બગીચાની રમણીય દેખાવથી તેનું રક્ષણ થયેલું છે. ધરાન દેશના હુન્નરમાં જે ત્યાંના લોક પાકમાં નીશકલ થાય તોપણ રૂ, ઉલન, કાપડ, શાલ, ગલીચા, ચામડું, બુસ = felt વિગેરે જુદા જુદા શેહેરોમાં જુદા જુદા હુન્નર ચાલે છે. હયાંના રાજમાં પેહેલાં જે જે ઉમદા બાંધકામો અસલી વખતમાં હતાં, તેમાં તખ્તે જમશીદ, નકસે રસ્તમ વિગેરે હજુ થોડોક ખંડીએર ભાગ

સચવાયલાં છે. મોટા મોટા મેહેસોના પાલીસ કરેલા કકડાઓના મોભાદાર કોતરકામોની તારાજ નીસાનોપરથી એટલું તો સાખીત થાય છે કે તેઓ દોલતમંદ અને જબરદસ્ત પાદશાહો હતા પણ તેઓની રૈયત સુધરેલી નહતી.

ધરાન દેશની તવારીખને લગતું અખ'ડ લખાણ ધણું લંખાણ હોવાથી જાણવા જોગ બાબદો આપી ઈરાની રાજાઓએ ધરાન દેશમાં કેટલાં વરસ રાજ્ય કર્યું તે બાબદ કહીશું. તે પહેલાં અત્રે દરશાવતું અગત્યનું થઈ પડશે કે જેઓ પોતાને જરતોસ્તી કેવાડે છે અને જેઓ અસલ જાહોજલાલી ભરેલાં આ વતનના બેટાઓ અને નખીરાઓ છે તેઓએ પોતાનાં ળહાલાં વતન દેશ ધરાનને જીલવું જોઈતું નથી. આજે આપણા લોકો વીલાયત જવાનો મોટો શોખ અને હરખ રાખે છે. અલબત્તે વીલાયત જવા માટે રસ્તો સફળ અને અડચણ વિનાનો છે. તેમજ વાટમાં હુતાવાનું નથી તેમજ ઇંગ્લેન્ડ પ્રજા સુધરેલી હોવાથી ખુદતી રીતે ત્યાંની સુસાદરીનું મન થાય એ સ્વભાવીક છે. પણ પોતાનું ળહાલું અસલ વતન દેશ ધરાન જવા માટે બીકટ રસ્તાઓ આડા છે અને કેટલેક ઠેકાણે વાટમાં હુતાવાનું હોવાથી તેમજ બીજી કેટલીક અડચણોના લીધે ધરાન દેશની સુસાદરી મનમાનતી થઈ શકિત નથી. તેથી આપણી કોમનાં અકાબરો અને લાગતા વળગતાઓએ તથા કાંઈન-સીલમાં ખીરાજતા પારસી અકાબરોએ સરકાર તરફથી તેમજ ત્યાંના રાજ તરફની પરવાનગી મેળવીને અને પારસી કોમમાં આપસ આપસમાં મોટા પાયાપર નાણાનું ફંડ ભેંચું કરી આ બીકટ રસ્તા સુધારવા કોષેશ કર્યાથી આપણા દેશને ઘણો લાભ છે અને ધંધાના લાભ સાથે પારસીઓનાં પોતાનાં જગરમાં પોતાનાં અસલી ન્યાગાનોની યાદ તાજ રહેવાથી ધર્મનો એતેકાદ વધે અને કોમની ધર્મ સંબંધી કીર્તી વધુ ઝલકે એમાં શક નથી. પણ તે કામ બોલવામાં જેટલું સહેલ છે, તેટલુંજ કરવામાં મુશ્કેલ હોવાથી ખનવું અશક્ય છે. તોપણ ઉપર કહ્યા મુજબ કોમનાં આજેવાનો ધ્યાનપર બેશે તો કામ આગળ પડવાને ચુકે એમ નથી અને સુધારાના સડાએ જડ ધાલી જે ધર્મની હુબાહુબ કરી છે તેમાં પણ કેટલેક દરજ્જે ફાયદો થતાં વળી ધંધાનું બોહોળું ખેતર પારસીઓને હાથ થાય. હાંદુસ્થાનથી ઈરાનની રેલવે નખીચ અને ત્યાંના રસ્તાઓ સુધરે તો કોમને તેમજ હયાંની પ્રજાને ઘણો લાભ થાય એમાં શક નથી. આ બાબદ થકી જાહેર છાપાનાં આજેવાનોનાં ધ્યાન ખેંચાય અને તેઓની કલમથી કોમનાં આગવાનોને અને કોમને અપીલ થાય તો શુભ પરીણામ નીપજે.

( પ્રગટ કર્તા. )

## ધરાની શેહેનશાહતનાં વરસોનો કોઠો.

ગયામઈ જને ઝીલશાહ ( દુનિઆનો સરદાર ) કહે છે, તેની અગાઉ એક મેહેઆબાદી ટોળો થઈ ગયો છે. પણ કોઈ યેકાને તેની હસ્તીનું લખાણ મળે છે અને કોઈ ઠેકાણે નથી મળતું. આપણા બાકી રહેલા અવસ્તામાં આ ટોળા વિષે કંઈજ પણ ધસારો કે લખાણ ક્યે કાંઈ પણ જોવામાં આવતું નથી. કોઈ અંધકાર કેમ લખે છે અને કોઈ અંધકારનું લખાણ કેમ મળે છે તેમાં સને બરાબર મળતો નથી. રૂહશાહ ફીરહોશી તુશી શાએરે શાહનામામાં પેશદાદી અને કયાંની પાદશાહોનું વર્ણન આપેલું છે. અને તેને લગતું લખાણ આપણા અવસ્તામાં પણ મળી આવે છે. ધણાખરા યુરોપયન અંધકારોના લખાણોની ગણતરીમાં પણ ભુલો રહેલી છે. શાએર ફીરહોશી તુશીએ બાસતાન નામાનો ઉતારો કીધેલો તે પોતે જાણાવે છે. બાસતાન નામાનાં બનાવનારને યાતો તે જમાનાનું દાસ્તાન નહી મળ્યું હોય. કારણ ગુસ્તાસ્પશાહ પછીથી એક લાંબા જમાનાનું દાસ્તાન રહી જાય છે. શાહનામા મુજબ પેશદાદી વંશના ૧૧ પાદશાહો નીચે મુજબ છે.

એકદીઆનું રાજ. પેશદાદી વંશ.			એકદીઆ રાજ કયાંની વંશ.			કીધું વરસ	
૧ ગયામઈ	રાજ	૩૦	૧ કોકોબાદ	૧૨૦	૧ દીનેદીસ ઈ. પુ.	૨૨	
૨ રયામક	કીધું		૨ કએકાકેશ	૧૫૦	૭૦૮ થી ૬૮૬		
૩ હોશાંબ	વરસ		૩ શીયાવસ		સુધી	૫૩	
૪ તેહમુરસ	૪૦		૪ કએખુરાઈ	૬૦	૨ ફેરઅરનીસ ઈ.		
૫ જમશેદ	૩૦૦		૫ કએલોહોરાઅ	૧૨૦	પુ. ૬૮૬ થી તે		
૬ બોહાક	૬૦૦		૬ કએગુસ્તાસ્પ.	૧૨૦	૬૩૩ સુધી		
૭ ફેદુન	૧૦૦૦		૬૨૧૫૨૦નું રાજ.		૩ કયાકસરીસ ઈ.	૪૦	
૮ સેલમ,	૫૦૦		રાજ		પુ. ૬૩૩ થી		
૯ ધુનના			કીધું		૫૬૩ સુધી		
૧૦ ધુનના			વરસ		૪ એરાતાએજસ	૩૪	
૧૧ સેલમ,			૨૪૪		પુ. ૫૬૩ થી તે		
૧૨ ધુનના					૫૫૬ સુધી		
૧૩ ધુનના					હામામનીઅન વંશ		
૧૪ ધુનના					ધરાની રાજ.		
૧૫ ધુનના					વરસ		
૧૬ ધુનના					૩૦		
૧૭ ધુનના							
૧૮ ધુનના							
૧૯ ધુનના							
૨૦ ધુનના							
૨૧ ધુનના							
૨૨ ધુનના							
૨૩ ધુનના							
૨૪ ધુનના							
૨૫ ધુનના							
૨૬ ધુનના							
૨૭ ધુનના							
૨૮ ધુનના							
૨૯ ધુનના							
૩૦ ધુનના							
૩૧ ધુનના							
૩૨ ધુનના							
૩૩ ધુનના							
૩૪ ધુનના							
૩૫ ધુનના							
૩૬ ધુનના							
૩૭ ધુનના							
૩૮ ધુનના							
૩૯ ધુનના							
૪૦ ધુનના							
૪૧ ધુનના							
૪૨ ધુનના							
૪૩ ધુનના							
૪૪ ધુનના							
૪૫ ધુનના							
૪૬ ધુનના							
૪૭ ધુનના							
૪૮ ધુનના							
૪૯ ધુનના							
૫૦ ધુનના							
૫૧ ધુનના							
૫૨ ધુનના							
૫૩ ધુનના							
૫૪ ધુનના							
૫૫ ધુનના							
૫૬ ધુનના							
૫૭ ધુનના							
૫૮ ધુનના							
૫૯ ધુનના							
૬૦ ધુનના							
૬૧ ધુનના							
૬૨ ધુનના							
૬૩ ધુનના							
૬૪ ધુનના							
૬૫ ધુનના							
૬૬ ધુનના							
૬૭ ધુનના							
૬૮ ધુનના							
૬૯ ધુનના							
૭૦ ધુનના							
૭૧ ધુનના							
૭૨ ધુનના							
૭૩ ધુનના							
૭૪ ધુનના							
૭૫ ધુનના							
૭૬ ધુનના							
૭૭ ધુનના							
૭૮ ધુનના							
૭૯ ધુનના							
૮૦ ધુનના							
૮૧ ધુનના							
૮૨ ધુનના							
૮૩ ધુનના							
૮૪ ધુનના							
૮૫ ધુનના							
૮૬ ધુનના							
૮૭ ધુનના							
૮૮ ધુનના							
૮૯ ધુનના							
૯૦ ધુનના							
૯૧ ધુનના							
૯૨ ધુનના							
૯૩ ધુનના							
૯૪ ધુનના							
૯૫ ધુનના							
૯૬ ધુનના							
૯૭ ધુનના							
૯૮ ધુનના							
૯૯ ધુનના							
૧૦૦ ધુનના							



૩ દારાયસ હીસ્ત રખીસ ઇ. પુ ૫૨૨ થી ૪૮૫ સુધી	૩૭	૨ તીરદાદ ઇ. પુ ૨૪૧ થી ૨૧૪ ૩ અદરવાન ૧ લો ઈ. પુ. ૨૧૪ થી ૧૬૬ સુધી	૨૭	૧૮ વોનોનીસ ઈ સ. ૬ થી ૧૪ સુધી	૫
૪ નરકજીસ ઇ. પુ ૪૮૫ થી ૪૬૪ સુધી	૨૧	૪ કીઆરતીસ ઇ. પુ ૧૬૬ થી ૧૮૧ સુધી	૧૮	૧૯ અદરવાન ૨ ને ૧૪ થી ૪૪ સુધી	૩૦
૫ આરતેનરકજીસ ઈ. પુ ૪૬૪ થી તે ૪૨૪ સુધી	૪૦	૫ કીરજ ૧ લો ૧૮૧ થી ૧૭૭	૧૫	૨૦ વારદાનીશ ૪૪ થી ૪૭	૩
૬ નરકજીસ (ખીલે) ફક્ત ૧૧ માસ રાજ કીધું	૪૦	૬ મીગ્રેટીસ ઇ. પુ ૧૭૭ થી તે ૧૩૬ સુધી	૪	૨૧ ગોતારજીસ ૪૭ થી ૫૦	૩
૭ સોગદીઅનસ ફ ક્ત ૭ માસ રાજ કીધું	૪૦	૭ કીરજ ખીલે ૧૩૬ થી ૧૨૬	૪૧	૨૨ વોનોનીશ ૨ ને ફક્ત એકજ વરસ રાજ કીધું	૪૬
૮ દારાયસ-નોથસ ઈ. પુ ૪૨૪ થી ૪૦૪	૨૦	૮ અદરવાન ૨ ને ઈ. પુ ૧૨૬ થી ૧૧૫	૧૦	૨૩ વોલોગોશીરાપ૦ થી ૬૯ સુધી	૮
૯ આરસીસ ઇ. પુ ૪૦૪ થી ૩૫૮	૪૬	૯ મીગ્રેટીસ ઇ. પુ. ૧૧૫ થી ૧૮૫ સુધી	૧૧	૨૪ પેકોરસ ૬૯ થી ૧૦૭	૧૪
૧૦ દારાયસ ઓક્સ ઈ પુ. ૩૫૮ થી ૩૩૮ સુધી	૨૦	૧૦ મનાસસીરાશઈ પુ. ૮૫ થી ૭૭ સુધી	૨૬	૨૫ બુશર ૧૦૭ થી ૧૨૧	૨૮
૧૧ આરસીસ ઇ પુ ૩૩૮ થી ૩૩૫ સુધી	૩	૧૧ સાનાત્રોતીસ ઇ, પુ. ૭૭ થી ૭૦ સુધી	૩૦	૨૬ વોલોગોશીરા ૨ ને ૧૨૧ થી ૧૫૬ સુધી	૪૨
૧૨ દારાયસ કોઠો માનસ ઇ. પુ. ૩૩૫ થી ૩૩૦	૫	૧૨ કીરજ ૩ ને ઇ પુ ૭૦ થી ૫૫ સુધી	૮	૨૭ વોલોગોશીરા ૩ ને ૧૫૬ થી ૧૬૧	૧૬
સુનાની રાજ.		૧૩ મીગ્રેટીસ ૩ ને ઈ. પુ. ૫૫ થી ૫૩	૭	૨૮ વોલોગોશીરા ૪ થો ઈ. સ. માં ૧૬૧ થી તે ૨૦૭ સુધી	૯
સીકંદર પાદશાહ ઈ. પુ. ૩૩૦ થી ૨૪૬ સુધી	૭	૧૪ ઓરોસીસ ૫૩ થી ૩૬	૨૬	૨૯ વોલોગોશીરા ઇ. સ. ૨૦૭ થી ૨૧૬ સુધી	૧૦
સીકંદરનાં સર દારો ઈ. પુ. ૩૨૩ થી તે ૨૫૬ સુધી	૬૭	૧૫ કીરજ ૪ થો ૩૬ થી ૪	૧૫	૩૦ અદરવાન ૪ થો ઈ. સ. ૨૧૬ થી ૨૨૬	
પારથીઆનુ' રાજ.		૧૬ કાતેશીસ ઇરેબી સન ૪ થી ૬ સુધી	૨	ધરિનનું રાજ સાસાનીયાન બં. રા	
આરદાનીઅન શેઠે નશાહત.		૧૭ ઓરોસીસ ૨ ને. એને ફક્ત એકજ વર્ષ રાજ્ય કીધું	૧૭	રાજનાં વરસ	
૧ અરક. ઈ. પુ. ૨૫૬ થી તે ૨૪૧	૧૫	૧૮ અદરશીર આબે કાંન ઈ. સ. ૨૨૬ થી ૨૪૦ સુધી.	૪૦	૧ અદરશીર આબે કાંન ઈ. સ. ૨૨૬ થી ૨૪૦ સુધી.	૧૪
		૧૯ શાહપુર ઈ. સ. ૨૪૦ થી ૨૭૧	૫	૨ શાહપુર ઈ. સ. ૨૪૦ થી ૨૭૧	૩૧
		૨૦ અદરમજદ ઈ. સ. ૨૭૧ થી ૨૭૨ સુધી		૩ અદરમજદ ઈ. સ. ૨૭૧ થી ૨૭૨ સુધી	૧
		૨૧ બેકેરાંમ ૨૭૨ થી ૨૭૫ સુધી		૪ બેકેરાંમ ૨૭૨ થી ૨૭૫ સુધી	૩

શાસનાની અન વં. શ.	વરસ	વરસ	વરસ	વરસ	વરસ
૫ બેહરાંમ ૨ ને ઈ. સ. ૨૭૫ થી ૨૮૨	૧૭	૧૭ ફીરોઝ ૪૬૦ થી ૪૮૬	૨૬	મારી નખાળ્યા. એ જીલ્લાની હતો.	૧
૬ બેહરાંમ ૩ ને આર માસ રાજ કીધું.	૧૮	૧૮ પાલાપ ૪૮૬ થી ૪૯૦	૪	૨૪ અરહેશીર ૩ ને. ૬૨૮ થી ૬૨૯	૧
૭ નારસી ઇ. સ. ૨૯૨ થી ૩૦૦	૮	૧૯ કાબાદ ઇ. સ. ૪૯૦ થી ૫૩૨	૪૨	સુધી. આ શાહ ખદો ફક્ત ૭ વર	
૮ અહુરમજદ ૨ ને ૩૦૦ થી ૩૦૮	૮	૨૦ નાશીરવાન અહ લ પાદશાહ ૫૩૨	૪૮	નસીન થયા; પણ દુરામનેએ ચઢાઈ	
૯ શાહપુર ૨ ને ૩૦૮ થી ૩૭૫	૬૭	૨૧ અહુરમજદ ૪ થી ઈ. સ. ૫૮૦ થી	૨૫	કરી મારીનાં ખ્યા એકળ વરસ રાજ	
૧૦ અરહેશીર ૨ ને ૩૭૫ થી ૩૮૦	૫	૨૨ ખાશીરવાન અહ લ પાદશાહ ૫૩૨	૪૮	ખુરાનહોખત ખુશ રૂ પરમીઝની દીક	૧
૧૧ શાહપુર ૨ ને ૩૮૦ થી ૩૮૫	૫	૨૩ અહુરમજદ ૪ થી ઈ. સ. ૫૮૦ થી	૮	રો થાય ૬૨૯ થી ૬૩૦	
૧૨ બેહરાંમ ૪ થી ૩૮૫ થી ૩૯૬	૧૧	૨૪ અહુરમજદ ૪ થી ઈ. સ. ૫૮૦ થી	૮	૨૬ આઝમીદોષ એ પુરાનહોખતની બ-	૧
૧૩ ચઝહેઝરદ ઉલ અ થીમ ઇ. સ ૩૯૬ થી ૪૧૮	૨૨	૨૫ ખુશરૂ પરવીજ ૫૮૮ થી તે ૬૨૭	૩૯	હન થાય. આ બન્ને બેહરાંમ નેક	
૧૪ બેહરાંમ ગોર ૪૧૮ થી ૪૪૧	૨૩	૨૬ રોરોય ફક્ત એકળ વરસ રાજ કીધું.	૧	૨૭ ફીરોઝનહ ૬૩૧ થી ૬૩૨	૧
૧૫ ચઝહેઝરદ ૨ ને ૪૪૧ થી ૪૪૬	૮	૨૭ રોરોય ફક્ત એકળ વરસ રાજ કીધું.	૧	૨૮ ચઝહેઝરદ. રોહરી ચાર ૬૩૨ થી તે	૨૦
૧૬ અહુરમજદ ૩ ને ૪૪૬ થી ૪૬૦	૧૧	૨૮ ચોરોય ફક્ત એકળ વરસ રાજ કીધું.	૧	૬૫૨ સુધી. પાર સીઆની પાદશા	
		૨૯ ચોરોય ફક્ત એકળ વરસ રાજ કીધું.	૧	હી આ પાદશાહ થી ગઈ	

૧ ચઝહેઝરદ રોહરીચાર પાદશાહનાં પોતાનાં અમલનાં ૨૦ વરસ દરમી-  
આનમાં આ પાદશાહ ફક્ત ૪ વરસ રાજ્ય આનંદથી ભોગવ્યું અને ૧૬

૧. ધરાંનાં રાજ્યપર ચઝહેઝરદ રોહરીચાર પાદશાહ પછી ખલીફ કમર ખતાબે  
રાજ્ય કર્યું અને ત્યારબાદ આરબ લોકોએ રાજ્ય લીધું. અને ઇસલામી અમલમાં  
ધરાંન ગયું. તે ઇ. સ. ૬૪૦ થી ૧૩૫૪ સુધી આજુબાજુના ગામોમાં પારસી હાક-  
મોનાં વંશજે રાજ્ય કર્યા હતાં અને ધરાંનાં રાજ્યપર ઇસલામી રાજ્યપદ ભોગવતા  
હતા. હજુ પણ તેઓનો અમલ ત્યાં છે. અત્યાર સુધીમાં ચાને ઇ. સ ૬૪૦ થી  
ઈ. સ. ૧૬૧૩ સુધીમાં લગભગ ૧૨૭૩ વરસ થયાં પારસી રોહનશાહન ઇસલામીને  
હાથ ગઈ છે. હાલ પારસીઓનો ચઝહેઝરદી સને ૧૨૮૨ ચાલે છે. જે આ ઉલ્લા  
પાદશાહ તખ્તપર બેઠો તે દીવસથી છે એમ અણ્યાય છે. મળકુર ૧૨૭૩ વરસ

૨૧૮ ચન્દ્રેન્દ્રનાં બેટા અને ખલીદ્ર ઓમર વચ્ચે ગાદતેગો.

વરસ નાસભાગમાં અને લડાઇમાં પુરાં કર્યાં. નેહાવંદની લડાઇમાં યજ્ઞેન્દ્ર નાહાસી ગયો અને ૧મરવમાં બરાયો. યજ્ઞેન્દ્રને માટે એમ કહે છે કે આ પાદશાહ ધણો નખભો હતો તેથી આરખોએ એનાપર ચોતરફથી હુલડ કર્યું અને ઘેરો ધાવ્યો, અને શીસાદ ઉઠાવ્યો. ( આ ક્રેતાબમાં ૧૨૯મે પાને યજ્ઞેન્દ્રેનું બ્યાન વાંચો. ) હવે એના ઇરાન સરખમીનથી નાહાસી જવા પછી પારસીઓની શેહેનશાહત ખતમ થઇ. ખલીદ્ર ઓમર નામના આરખોના સરદારે જરતોસ્તી ધર્મની ધણીખરી ક્રેતાબોનો નાશ કર્યો. ( તે આગમય ઇરાન દેશમાં ઇસ્વીસનઃ પુર્વે ૩૩૦ થી ૩૨૩ વેર યાને આજથી બે હજાર વરસ ઉપર જ્યારે સીકંદર રૂમીએ ઇરાનમાં રાજ્ય વાપર્યું હતું તે અમલમાં તે પાદશાહે ઇરાનના ભાગલા પાડીને પોતાના સરદારોને વેહેંચી આપ્યા હતા કે તેનાં મુલ વતન યુનાનપર હુમલાની ધારતી ન રહે. તે વખતે સીકંદર પાદશાહે પણ પારસીઓના ધર્મના પોથા બાળી નાંખ્યા છે એવું લખાણુ આગલી ક્રેતાબોમાંથી મલે છે. ) યજ્ઞેન્દ્રને પદ ભ્રષ્ટ કરી આરખોના સરદાર ખલીદ્ર ઓમરે પોતે યજ્ઞેન્દ્રશાહના એક બેટાને કેદ પકડયો, પણ તે શાહઝાદાપર ખલીદ્ર ઉમર ખેતાબે મેહેરબાની કરી કે વાલી તથા વારસ તથા જર ખળના વગરના આ સાલસ શાહજાદાને નહીં મારવો, અને પુછ્યું જે તુને જોઇએ તે પુગાકું તે માટે તું માગણી કર. હું તુને કોઇખી ચીજથી નુકશાન નહી પુગવા દેવું. આ સાંભળી દલેર શાહજાદાએ ખલીદ્ર ઓમરને કહ્યું કે “ અએ નામદાર મરદ હવે હમારી આગળ એવો વખત આવ્યો છે, કે ઇરાનીઓનું નામ દેહેકાણી કહેવાશે. વાસ્તે તું જો મેહેરબાની કરેય તો એક ગામકું ઉજડ જગા મને આપ, કે જે વેરાનને હું આખાદાન કરૂં અને તેનો હલાલ તોસો આવે તેથી હું ખુશાલ થાવું, અને મારો દન યુજરો કરૂં. ” પછી ઉમર ખતાબે શરમાવ્યું કે જે એ મંચે તે આપો, કે રંજ તથા ફીકરમાંથી છુટે. ત્યાર પછી ઇરાન સર જમીનમાં જગેજગ ખલીદ્ર ઓમરે માણસો મોકલ્યાં અને મંજબે

દરમીઆનમાં ઇસ્લામિતાં ધણું વંશોએ રાજ્ય ભોગવ્યું. તેમાંનાં નામ ખલીફાનાં વંશ, સામાની વંશ, દીલમી વંશ, ગજની વંશ, સલજુકી વંશ ( ઈ. સ. ૧૧૦૦ માં ). અલાબેગ, મોગલ વંશ, સુલૂક વંશ, તુરાની વંશ, સફવી વંશ. આ સફવી વંશ શિક્ષા પંથી કહેવાય છે. મજકુર વંશોમાં એકથી અનેક પાદશાહોએ રાજ્ય કર્યો છે. ઈરાની તવારીખો વાંચો.

૧. પાદશાહોનું વરણન આખું છેતાં આ જેવાં આખાં અનેક પુસ્તકો થાય તેથી અત્રે ફક્તમાં લીધુ છે. વધુ ખુલાસા માટે વાંચો શાહનામું, તવારીખે ઈરાન.

૨. આ બાબદ બહમન પુંજઆની રેવાયતમાં મલે છે. ( પ્રગટકર્તા )

મંજલ જગા જોઇ પણ કોંઈપી ઉજડ જગા જોઇ નહી. જ્યાં ત્યાં બાગ બગીચા, વાડી વણકા અને આદમીઓથી ભરપુર જોયું. પાહાડો, ખીનો જોઇ, જ્યાં માણસોનો વસવાટ નહી પણ લીલોતરી હતી અને મુલ્કનહાર જેવી આબાદ હતી. અને સોના રૂપાનો પણ મોહોલો વેપાર જથ્થો જોયો તેથી પાદશાહને ( ખલીફ ઓમર ખેતાખને ) એ ખબર પડી. તે સાંભળી તે પાદશાહે પેલા શાહનવાને કહ્યું કે તું ઉજડ જગા માગે છે પણ તમામ જગા જોઇ છતાં કરસું પણ ઉજડ નથી. તું આબાદાન જગા અને વીલાયત માંગ. તું જે માગે તે આપુ અને પુસ્તી કરું. શાહનવાએ જવાબ દીધો કે નામદાર પાદશાહ મને ઉજડ કે આબાદાન કોઇ પણ જમીન જોઇતી નથી. પણ મેં જે માગણી કરી તે એટલા ખાતર કે મારા નેઆગાનોનો મુલુક મેં તુને દેખાડ્યો કે એવો આબાદાન મુલુક મેં તુને સોંપ્યો છે. હવે પાદશાહ કેઆમતનાં દન તાઇની વાત તું જાણે કે મુલુક રાખવાનું કામ બાજુ નથી. મુલુકનો રાખનાર આદતાબની મીશાસે પાદશાહ જોઇએ જેમ આદતાબ ગરીબ તથા તવંગરનાં ઘરપર એક સરખો તપેય અને ઝલકેય પાહાડપર તથા ધાસનાં તણખાંપર રોશનાઈ કરેય તેમ પાદશાહે ખલકની દાદેવો એવો દલેર જોઇએ. ફરેસ્તા માશક રાહબર અને વરશાદનાં વાદળ માશક રહેમ દીલ હોય તો મુલુક આબાદ રહે. જે આબાદાન મુલુક ખરાબ થાય તો તેનો બોજ તે પાદશાહની ગરદનપર રહે. જે પાદશાહના અદલથી જેહાનમાં તંગી, ખરાબી, દેહેશત, માલ મતાની તુકશાની, થાય અથવા પાદશાહથી કરીને તેની રૈયતને જોલમ, રંજ શખતી, નામોરાદી, અને ખરાબી પુગે, બેદાદી થાય, એ સર્વ બોજ પાદશાહની ગરદનપર રહે. કારણ કે ખુદાએ દુનિઆ સરજી તેમાં જે પાદશાહ થયા છે તેઓને લાજમ છે, કે પોતાની રૈયતનું રક્ષણ કરે, અને આકરા કર નહી લીએ, રૈયતની સુખ શાંતી જાળવે. એવો પાદશાહ હોય તે ખરો નર છે અને તે તાજ તખતને લાયક છે. ખુદાએ દુનિઆમાં આદમીઓ પેદા કર્યા તે દીનથી હમારા ક્યાંની પાદશાહોને સુનંદા કર્યા તેના તોખમથી ઇબ્રાહીમ હસ્તુર છે. ઇબ્રાહીમ હસ્તુર જેને તમો લોકો ગણો છો તે હમારો પેગમબર જરતોસ્ત

૧. હેશનાં હાકમ માટે છે, તેમ ઘેરનાં વાલીઓ અને જામના મોટાઓ, જામનાં અકાબરો, ખારાનાં હીમાયતીઓ, સલાના આગેવાનો, અને ધર્મના વડાઓ ચાને ફરેકે ફરેકે કામ છે કે જે કાંમપર જે વડો નેમાયો છે તે ફરેકે પેહેલાં પોતાની ફરજ પુરેપુરી સમજવી જોઇએ, અને તે ધોરણે ચાલું જોઇએ ત્યારેજ તેની આગેવાની કાંમની છે, નહીં તો તે જોખમદારી કરતાં ખુદાની બંદગી કરે તો લાલું, કેમકે જે જોખમદારી પોતાને શીર છે તે ફરજ જે તે દનશાન બળવે નહીં તે બર્ય છે.

છે. તે ક્યાંની આલાદનો છે. આ દુનિઆમાં પેહેલો પાદશાહ 'અયોમર્દ' થયો છે. અને શાહાનશાહ ચન્દ્રેન્દ્ર શહેરીઆર લગી પાદશાહી ચાલી. અને હજુ પણ હમારા પારસીઓ છુટા છવાયા છે તે ધરાન દેશમાં આજુબાજુનાં શહેરોમાં ૭૫૦ વરસ વેર રાજ્ય કરશે, પણ આ તખ્ત જે સધળી માલેકીનું છે અને મારા નેઆગાન અયોમર્દના વખતથી તે મારા આપ ચન્દ્રેન્દ્ર શહેરીયારના વખત સુધી આ તખ્ત તાજ વાપર્યું. હવે તમે આરબોએ જતની જુલમ ગુજરી મારા આપ ચન્દ્રેન્દ્ર શહેરયારને નસાડ્યો. મને કેદ પકડ્યો અને હવે મેહેરબાની બતાવો, એ જોઇ જીવમાં દુઃખ ઉપજે છે તે ખુદાને રોશન છે. અએ પાદશાહ તું સાંભળ કે તમારા આરબોપર પણ હજુ ધણું ગુજ-રશે અને એવો યુરો વખત આવશે કે જીવાન હશે તે ખુદા નજર આવશે અને જમીન કંપે ધરતીકંપ થાશે અને શહેરોનાં શહેરો પાયમાલ થાશે. જે કોઈ ખુદાનું નામ પઢશે તેને લોકો દેવાનો કહેશે. અને જે ખરો દેવાનો હશે તે ડાહ્યો થઇ ધરમ નહી પાલતાં દેવની રાહ ચાલશે તે વખતમાં આજના દીવસ પછી કાલનો દીવસ ધણો યુરો આવશે. તે વખતમાં કોણ-ખીનાં તોખમથી એક મરદ પેદા થશે. તેનું નામ અયુ મસલામ મરોજી તે માણસ હમેશે કશાબના કામનો કરનાર તેની નીશાની એ જે તેની પેશાની ફરાખ હશે, અને પીઠપર એક નીશાન હશે, તે ખોરાશાન તથા રગ (રંગ) શહેરની તરફથી આવશે. સુલુક લેશે, લડાઇમાં ફતેહ પામશે. તે વારે એક ખીજે મરદ પાદશાહી લેશે તે મરદ અઠલીમ ચેહારમથી આવશે. તે એમ કહેશે જે હું મહમદની નસલનો ૪૨૦૬ છઉ કે તેનું નામ અયુ અપાશ, તેનો લકબ ખોનદીનનો કહેશે. તેનું મોંઢ લાંબું, દહાડી સાંકડી હશે તે પાદશાહી લેશે. તે પેગમ્બરની જગો લેશે તેની નીશાન એ જે આપને મારશે. કુટુંબને ખરાબ કરશે. મહમદના કપીલાના ખેશો સહઅદ ૬૦૦૦ ને તે શખસ બે-ગુનાહ મારશે તે ખોદાથી ખીહીશે નહીં અને તે આખરે મરશે. તે પછીથી જેહાંન હેર નસાબરી થશે. નહીં મજશની, કે નહીં જ'દ અવસ્તા થઢવા, કે નહીં નાપાકી પલીદીની પરહેજગારી થશે. આ યુરાધથી અસપનદારમદ અમશ્તાર્પ'દ (ધરતીમાતા) દાદાર અહુરમજદ આગલ ફરીઆદ કરશે કે આ મારી પર જીલમ છે, માટે હું રકોરદશ. ત્યાર પછી મેહેર ચન્દ્રે તેની

૧. ચન્દ્રેન્દ્રનાં બેઠાએ અયોમર્દથી તે આખરે હમારા સુધીનું બ્યાન હજુ તે આ કેતાબમાં પાને ૧૮૧ થી ૨૦૮ સુધી છે તેથી હયાં પાછું લીધું નથી. લખાણ ફરેર જરતોરનું મેહેરોમનું લખેલું છે અને બહમન પુલખાની રેવાયતમાં મળે છે.

૨. ચાને ધરતી ઉપર નીચી થશે કે જેથી ધરતીકંપ વિગેરે થઈ જમીન ચેરાન થઇ દુનિઆ તલેજપર થવાથી હસ્તીનો નાસ થશે અને કયામત થશે.

ફરીઆદને પુગશે તેથી ખુખીનાં કરનાર પેદા થાશે અને પુરાઇ કરનારાનો અંત આવશે. તે વખતે એટલી સખતી પડશે કે આદમીઓ મુરાદમાં મોહોત માંગશે ધરાંનમાં રડાકુટ અને દોડધાંમ પડશે. અને તમામ આદમી નાહસીને ફરીઆદને કીનારે જઇ બસાશે. બાપ પોતાના ફરજની ફરકાર નહીં કરશે ત્યારબાદ રૂમ, તથા શાંમ, તથા શીરંગ, તથા ઉગમનની વેલાવતથી તુરક તા અરબ, તા રૂમી લશકર બેશુમાર આવશે અને ક્યામત જેવી લડાઈ જંગશે. તમામ જમીન લશકરના દોડવાથી હાલશે અને તેના રંગ અંગુરી જેવો થાશે અને આરબોના ઘોહોડાનાં જીન લગે લોહી ચાલશે. ખુદાની પેદાયસ તંગીમાં આવશે. આતશ, પાણી, જમીનપર ગળબ થવાથી ખુદા આગળ પોકાર કરશે અને દાદાર અહુરમજદ તેઓને બખશશે અને સુનેહ-ગારોને બાંજશે. ધરાંનમાં બેહેરાંમ વરજવંદ પાદશાહ થશે, અને જેહાંન આરામ પામશે. શરોશ્ચ યઝદ કંગદેઝમાં પેશોતનને તે વધાઇ પોહોંચાડશે તેથી પેશોતન દસ્તુર ૧૫૦ સાંગેદોં સાથે આવી ખુશીથી જશન યજશને કરશે. તે યજશનેથી દેવો નાપેદા થશે. યજશનેનો જોર પાણીમાં રેડશે, તેથી તમામ શીસાદ નાપાકી બરતરફ થશે. ક્યાંનીઓને તોખમનાં બેહેરાંમ વરજવંદ પાદશાહથી જેહાંન બેહેસ્ત મીશાલે થાશે. અને પેગમબર જરતોસ્તની દીન ધણી ચાલશે એ દીનની રાહ હોશોદર ખુબ ચલાવશે. અને હોશોદરને ધેગમબરી કરતાં ધણું સોશાવું પડશે પણ તે ખુદાની રાહથી સર નહીં ફેરવશે અને દુશ્મનોને માહાત કરશે અને પોતાની દીન સીકો ચાલુ કરશે. અમ પાદશાહ ! હવે સાંભળ કે આસમાનની ચાલની ગીરદેશ ભલાં અને પુરાંઓપર હમેશાં એક સરખી નથી રહેતી. ગરીબ તથા તવગર સર્વેને મરવું છે એકવાર રાજપર બેસાડે બીજવાર ખાકમાં નાખે, દોલત, જોરપર મગર નહીં થવું, સખબ આકેબત કરણીજ પાર ઉતારશે. આસમાનની હોનર બેવફાઈની છે. તે સુજબ પરથમ ક્યાંનીઓની પાદશાહી હતી, ત્યારપછી આરબોની પાદશાહી થઈ હવે આરબો પછી તુરકોને હાથ ધરાંનની પાદશાહી જશે. અને તુરક પછી ફરીવાર ક્યાંનીનાં તોખમનો શાહ બેહેરાંમ વરજવંદ પાદશાહી કરશે. જરતોસ્તની દીન તાજ થશે. ગયોમર્દના વખતથી તે આજ દીન લગે હમારા નેઆગાનોએ રાજ કીધું. તેઓએ જસ્ટી જુલમાઈનું દુઃખ કોઇને નથી દીધું. હવે હમારૂં બખત ફર્યું અને પાદશાહી ગઇ તુને સુબારક થઈ અને તેજ ફેજ થશે. યઝદેઝરદથી તે શાહ જમશેદ સુધી અને ગયોમર્દ સુધી મારા નેઆગાન છે અને મારા નેઆગાનોના કામથી મારૂં દીલ શીકરમાં પડ્યું છે. મને શેહેર, બાગ વાડી નહીં જોઇતી હવે પછી અને

મુલુક, મેહેતરી, તથા ફરમાની નહી હોય તો બહુ છે. હવે તારી તાજી અરબીનો વખત છે તેમાં અમેને કંઈ ફાયદો નહી થાય, જેહાનમાં જે હમારી દોલત ખરાબ થઈ જે અરબથી પાદશાહી માથું તો ખતા છે. જે તું અને બહે અથવા મારે તો તે વાતની મરદાનગી નહી. એ જીંદગાનીનો અને હીસાબ નહી. હવે અને જીંદગાની નહીં હોય તો બહુ છે. મારો મુલુક, હોકમ, પાદશાહીએ ગયું તો હવે પછી અને જીંદગાની નહી હોય તો બહુ છે. મારા આપને તે નસાડયો અને મારા દોસ્તોને કુવામાં નાખ્યા અને ખાકમાં નાખ્યા તો શહેર તથા મુલુક તથા આગને શું કરું? જે વારે લડાઈથી નાહાસીએ તે વારે નગારાનો અવાજ નહી જોઈએ. ખુબ જીંદગાની હાયવાહાએમાં નહી હોય. પાદશાહી પછી જે કોઈ ગોલામ થાએ તેને બહુ છે જે જીવે નહીં જીવતો નહી રહે ને મરે તે ખુબ છે. શાહાબદાએ એ બાંતે ધણીએક વાત કહી પોતાનું દીલ મરવાપર એખતયાર કીધું. બ્યારે આદમી પોતાની જીંદગીથી હાય ધોએ ત્યારે, તેના દીલમાં જેમ આવે એમ મોલે. તેમ તે શાહાબદાએ મરવાનોજ ધરાદો દેખાડયો. હવે બ્યારે ખલીફ ઉમર ખતખે એ સરવે વાત સાંભળી ત્યારે દરદ આજર બર્યો થયો અને આસમાનની મરદશથી ધણો દલગીર થયો પછી પાદશાહબદાને સમજાવીને એક ગામ આપ્યું. તમામ સાજ અસખાબ સુદાં આપી તેને વદા કીધો. પછે પાદશાહબદાએ તે ગામ વસાવી આપાદાની ધણી સારી કીધી. ”

**ખુલાસો—**વાંચનાર, આ મઝહેઝરદ શહેરીઆરનાં બેટાનું અને આરબ પાદશાહ ખલીફ ઉપર ખતાબ વિશે પચ્ચ શું વીચાર્યું? સાર મતલબ એ છે કે આજના કેટલાક જવાનો જરા તરા વધારે શીખ્યા તો સાલેસાઈ દાંનાઈની જગ્યાએ મગફરી તોર બતાવે. અને જે તેમાં કંઈ માન ઓઢો મલ્યો તો મગફરીનો સુમારજ નહી. તેઓનાં ઘેરને આગણે જે કોઈ ખુદાપરસ્તી સાદાઈથી ગયું તો વેહેમી ગણે અને તેઓ પોતે સુધારાના સડાનો ડુબાડુખ ધરમ પાલે તે તરફ તો કોઈએ આડી નજરે જોવું પણ નહીજ જોઈએ એવો તેઓ ફાંકા રાખે છે. તેવાઓને આ મજકુર પાદશાહબદાની દાનાઈની વાત ખલીફ ઓમરે બતાવેલી મેહેરબાનીની બાબદો જોખી રાખવા લાયક છે કે માન ઓઢા મેળવ્યા પછી કેવું અને કેટલું શાંત રહેલું અને ઓરખી વધારે સાદાઈવાપરી આસપાસનાંઓને અને હાય હેલનાંઓને વધારે માયાથી આહીને ચાલવું કે જેની ખરી આશીશથી તેની કીરતી વધારે કહેવાય. અને કુદરતી જેખી મદદનો સફે ઉમેરાય. પોતાને જે કંઈ ઓઢો મલ્યો છે તે દુનિઆનાં ભોક્ષમાં મોટાં બચાવા લઈજો છે એવું કોણ નહી રાખવું પણ ખરા હખર્દી જે

સ્વાર્થ અને પરમાર્થ બન્ને સાચવી શકે અને તેવાઓને ખરા હાજત મંદ હોય તો તેઓની દુઃખની દાએ પુગીને બનતી કાપેશથી તે માટે કાળજી ધરીને તેની હાજત પુરી પાડવી કે જેથી માલેક અને તેની અશો શક્તિ કુદરતી જેથી રીતે તે મદદનાં પુગાડનારને સ્થાય થાય છે. અને તેથી સ્વાર્થ અને પરમાર્થ બન્ને સાચવી આ અવતાર સરલ થાય છે. ઉપર ટપકેની કેળવણીએ અકડપું અનેલી બાનુઓને પણ આ ઉપસો દાખલો નશીબત લેવા નોગ છે. કેમકે સહેજસાજ બાનુતું શીખ્યાં કે મચકાઇ મચકાઇને ચાલવાનું તેઓને ધણું બાવે છે. છાતીમાં જાણે ચમકવાની વીજળી હોય તેમ આમથી-તેમ કરશે અને કમરમાં કમાન હોય ને ખેંચતાણુ થાય તેમ તેઓ અકડશે તેમજ ધર્મ પાલવોએ તેઓને મનથી કાઢીલ ઝેર જેવું હોય તેમજ બીજા ધર્મની લાગણી ધરાવનાર ધનશાનો તરફ પોતાની હાંસી ખેલ જેવી રીતભાત દેખાડશે. જાણે તે તેઓનો રજસ્તર કાયદો હોય અને તેને તેઓ મુકી શકતાં નહીં હોય તેમ બીજા આસપાસનાંઓને પણ તેઓ પોતાના બલને ચાલવા ઉશકેરે છે. પણ આવાં કાચી મટારીનાં અને અવળી બુદ્ધિનાં ધનશાનોએ જાણવું અવશ્યનું છે કે શીખવું બાણવું સાદાઇ વાપરવી અને એક કાને સમજી ઉત્કેરાઇ ચાલવા પહેલાં પોતાના બન્ને કાને વાદવિવાદ વાળુ બન્ને પક્ષનું સાંભળી લઇ પછીજ પોતાની અક્કલે તેનું તોલ ધારીને સમાધાન મનથી સાવધાન ચાલવું. આ મુજબ ચાલવું એ સમજી શક્તિનાં અને ચતુર ધ્યાનવાળા આસામીઓનું કામ છે. ગમે તેવી ઉચ કેલવણી લીએ અને મનથી વિચારી ચાલવાનું નહીં હોય ત્યારે સામા સમજી ધનશાનો પેલાંઓથી ધણું વિચારવાં પડે છે. અને જ્યારે ગ્રેજ્યુએટમાં ખપતાં અને તેથી પણ ઉચ કેળવણી પામેલાં ધનશાનો એક કાને સાંભળેલી વાતપર પોતાની અક્કલને તાલુ દીએ ત્યારે સામાઓને બહુ ખેદ થાય છે કે બધ્યા ત્યારે તે ગ્રેજ્યુએશન ભેગમાં હતું અને વાત કરતાં કંઈ ગળવે આવ્યું હશે ? સામું ધનસાંન કોણ પંક્તીનું છે તે ધ્રુવેય સમજવા વગર એકદમ તુચ્છકારપર આવી જનાર ધનશાનોનેજ આ લખાણુ લાગુ થાય છે. સમજી અને સાલસ માણસો વિચારીનેજ ચાલે છે. આપણે ઇચ્છીશું કે ખુદ સૌને નેક અક્કલ બક્ષીરાહ બતાવો અને સુખી રાખો. (પ્રગટ કર્તા).

## નામાંકીત પારસી પેહેલવાનોનાં નામો.

પારસીઓનાં રાજ્ય અમલમાં અસલ શાહ જમશેદની ઓલાદથી તેના બેટા તુરન ટીકરા શેદસ્પનો ટીકરો તુરક, તેનો બેટો સમ, સમનો ટીકરો અસરત, તેનો ટીકરો ફરેશાસ્પ, આ ફરેશાસ્પે પેહેલવાનગીરી ધણી મરદાન-



ગીભરી કરી હતી અને તેનાથીજ નામીયા પેહેલવાનોની પેહેડી ઉતરી છે એઓનાં નામ ધુપનીરંગનાં બહુતરમાં અને આદરગાનોમાં દેવામાં આવે છે. શાહનામાં મુજબ તે નામો નીચે પ્રમાણે છે:—

કેરશાસ્ત્ર, નરીમાન, સાંમ (એને સામેસવાર પણ કહેતા), જલ, એની ઝોરતનું નામ રોદાબે, જલનાં ફરજદો તેહેમતન ઇસ્તમ, પેહેલવાન ઝવારે, ખુરશેદખાનું. ઇસ્તમ પહેલવાનનાં ફરજદો, સોરાબ, ફરાંમરોજ, જાંહંગીર, ગોશખાનું, જરખાનું, હવે સોરાબ પેહેલવાનનો દીકરો બરજો અને બરજોના ચાર દીકરા કરીમાન, જેહાનસુજ, તૈમુર, ખુરશેદમાહપેકર, ફરામરોજના ચાર દીકરા જેહાંબખશ. આદરખુરજન, સાંમ, તુખારે. ગોશખાનુનો દીકરો બેજન, બેજનનો બાપ જેવ. ગોદરેજ, શુરગીન, મીલ્લાદ, બેહેરામ, રેહાંમ, ગેશવાદ, કારન, કાબાદ, ગાવે વિગેરે એકંદર ૨૯ નામો જણાય છે તે સિવાયનાં બીજાં હશે પણ આ નામો વારંવાર વંચાય છે એઓમાં તેહેમતન ઇસ્તમ અને કેરશાસ્ત્રનું બળ વધારે વંચાય છે. કએ શુસ્તારખ શાહના બેટા અંસદ્દીઆરે પેહેલવાનગીરી કરી છે અને બલવાન છે અને અરદ્દીઆરના બેટા ચાર હતા. બેહેમન, મેહેરનોશ, નોશઆજર, અને આદરફરજ. આ ચારે જણાંએ જરતોસ્ત સાહેબને દીન ફેલાવામાં ઘણી મદદ કરી છે. અને નોશાજર અને આદરફરજ આ બંને જણાંએ ધરાનમાં બે આતશ કહેલો બાંધ્યાં હતાં અને તેઓનાં નામ પોતાના નામ પરથી રાખ્યાં હતાં. પેગમબર સાહેબનો હેવાલ લેવા પહેલાં તેવણ જે પાદશાહની દરબારમાં દીન લાવ્યા તેનો થોડોક હેવાલ હયાં આપીશું.

### શુસ્તારખશાહનો દુકં હેવાલ.

ધરાન રાજ્યમાં ક્યાંની વંશનો ૩ જે પાદશાહ કએખુશર ૬૦ વરસ રાજ્ય અમલ ભોમવી પોતાની હયાતીમાં ગેફિનશીન થયો ત્યારે ખુદાઈ ખસારત મુજબ કએકાઉશનાં જમાઇ લોહોરાસ્તને ગાદીનસીન કર્યો કે તેનાં દીકરા શુસ્તારખનાં રાજ્યમાં જરતોસ્ત પેગમબર દીન લાવશે, જેથી લોહોરાસ્તખાહ ગાદીનસીન થયો, તે નેક અને સમજુ હતો ચીન અને તાતારીનાં મુલકોપર છત મેળવી, અને ધરડો થયો ત્યારે પોતાનાં દીકરાને પોતાની હયાતીમાં રાજ્ય સોંપ્યું અને પોતે બંદગીમાં રોકાયો અને જરતોસ્ત સાહેબ અને કએલોહોરાસ્ત એકી વખતે તુરખરાતુરને હાથે આતશકહેલમાં બેળન થયા. કએલોહોરાસ્ત વિષે ‘તવારીખે કદીમ ધરાંન’ કેતાબમાં લખાંચુ મળે છે કે, “લોહોરાસ્તખાહ ગાદીપર આવ્યા પછી કએકાઉશનાં છોકરાંએ વધારે પસંદ કરવા માગ્યો. જેથી તેનાં છોકરા શુસ્તારખને દુખ લખજુ અને

આપની સામે વધારે કાવત્રાં કરવા લાગ્યો ને તે કાંવત્રું જાહેર થતાં તે પોતે ધરિન દેશ છોડીને ચાલ્યો ગયો. તે રૂઝ તરફ ગયો અને ત્યાંના પાદશાહની બેઠી કેતાયુનને તે વેલા પોતાની પસંદગીનો ભરથાર સોંપવાને તેના આપથી હોકમ મંલ્યો હતો જેથી તેના મહેલની અગાથી હેઠલ તે દેશના સધળા જવાન અમીરો આવીને પોતાની સુરત દેખાડવા અરજ કરતા હતા જેથી તેને પોતાનો ખાવોંદ સોંપવા સવલ પડે. કેતાયુન સધળા ઉમરાવોને પડતા મેલી ગુસ્તાસ્પની ખુબસુરતીપર મોહીત થઇ તેનાપર લીંચુ ફેંક્યું. જેથી આ પારકા દેશના જવાનને પસંદ કર્યો એમ સુકરર થયું. આવા પારકા અને હલકે દરજ્જેના જવાન સમજી પાદશાહે ખફા મરજી કરી. પણ શહેનશાહતના ધારા મુજબ લગન રદ કરી શક્યો નહી પણ તે પછી તે ધારો તેને રદ કર્યો. અને પોતાની છોકરીને તેના ખાવંદ સાથે ગરીબી હાલતમાં જઇ રહેવા કહાડી મેલી. રાજમાં તે વેળા સીંહ અજદાંથી લોકોને મારી હાંની પોહોંચતી હતી, જેથી કંટાળી તે શહેનશાહે એવો ઢંઢેરો ફેરવ્યો કે જેબી શખસ આ બંને પ્રાણીઓને મારી નાખશે તેઓ સાથે હું મારી બે બાકી રહેલી દીકરીઓ પરજાનીશ. જે બે શાહજાદાએ પેલી છોકરીઓ માટે ઉમેદવારી રાખી હતી તેઓ આવા રાક્ષસો સાથે મારામારી કરવા બીહતા હતા તેઓએ ગુસ્તાસ્પ કે જેની બાહાદુરીનો ગુલબો લોકોમાં ઉડી રહ્યો હતો તેની પાસે આવી અરજ કરી પેલા સીંહ અને અજદાંને મારી નાખાવ્યા અને તે કામનું માન પોતે લઈ તે છોકરીઓ સાથે પરણી ગયા. શેહનશાહને આ વાત તુરતજ માલમ પડી તેથી ગુસ્તાસ્પ ઉપર ઘણી માયા બતાવી અને પોતાના લશ્કરનો સરદાર બનાવ્યો. આ જવાન શાહજાદાની વખાણુ ધરિનમાં થઈ ત્યારે લોકોરાસ્પે પોતાના પછી તખ્તપર બેસનાર શાહજાદાની સરદારી હેઠળ પરકામનું લશ્કર આવે છે તેથી બીહને પોતાના લશ્કરની સરદારી બીજા છોકરા જરીરને આપી. અને તેને પોતાનું તાજબી આપી રાખ્યું અને એવો હોકમ કર્યો હતો કે તમે બે બાઇ એકઠા થાવો ત્યારે એ તાજ તમારે ગુસ્તાસ્પના માથા પર સુકવું જ્યારે લશ્કરો નજદીક આવી પુગાં ત્યારે ગુસ્તાસ્પે પોતાના દેશીઓની જાવણીમાં જવા જરાબી આનાકાની કરી નહીં. તુરતજ તેઓએ આપોકારથી તેને પોતાનો પાદશાહ કરી બેસાડ્યો, અને જરીરે પોતે આપના કબ્જા મુજબ ગુસ્તાસ્પને માથે તાજ સુકવું. હવે ગુસ્તાસ્પના સસરાને આ ખબર પડી કે તેનો જમાઇ ધરિનનો પાદશાહ થયો અને આપણાં બંને રાજેમાં સલાહ થઇ તેથી તે પણ ત્યાં આવ્યો અને પોતાના જમાઇને જોઇ ખુશી થયો તે બાદ ગુસ્તાસ્પ પોતાની બાતું કેતાયુન

સાથે ધરાન તરફ કુચ કરી ગયો, અને બાપનો ઇમાનદાર ખીદમતગાર થયો. લોહોરાસ્પે તેને પોતાનો વારસ કબ્જા રાખ્યો. ૧૨૦ વર્ષ રાજ્યપદ ભોગવવાથી હવે પોતે પોતાની જાહીના લીધે ગોફિનશીન થવાનું વિચાર્યું.

શાહ લોહોરાસ્પનાં રાજ્યનાં ૧૧૦ માં વરસમાં પેગમબર જરતોસ્તનો જન્મ થયો હતો. અને લોહોરાસ્પ ધરાનદેશના બદ્ધ શહેરમાં રાજ્ય પર હતો તે વેલા ધરાન દેશમાં રચે (રધ) શહેરમાં પેગમબર જરતોસ્તનો જન્મ થયો હતો. એનાં જન્મ વેળાના મોજેબો આટલું લખાણ દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામના જરતોસ્તનામાપરથી નીચે મુજબ આપેલું છે. ( પ્રગટ કર્તા. )



પાક પેગમબર સાહેબ મહાન તર અશો જરતોસ્ત, તેમનો જન્મ, જન્મવેલાનાં મોજેબ બચપણનાં મોજેબ, તેમની દીનનાં ફર- માંનો, હાલ ચાલુ વખતમાં સુઠીલર પારસીઓએ કરેલી ધર્મની કબાકુબ, દીનનાં ફરમાન મુજબ તેમાં જોધતો સુધારો, અને પ્રગટ કર્તા તરફનો ખુલાસો સાથે.



જે કોઈ બસ્તે કુસ્તીઆન પોતાને જરતોસ્તી કેવાડે તેણે પોતાનાં પેગમબરના જન્મ ચરિત્ર વિષે થોડે ધણે દરજ્જે પણ માહિતગાર થવું જોઈએ. તેમ જ ન હોય તો સાઈ કહેવાય નહીં. આ કારણે દરેક જરતોસ્તીએ પોતાનાં રાહબરની જાહેશીનાં વ્રતાંતથી જાણીતું થવું અગત્યનું છે. જ્યારે દુનિઆમાં કોઈ પણ પ્રકારે ખરાબી, છુટકાટ, તોફાન અને દીનદુસ્ખનાં તથા દરેક જો મતફેરી જાહેર થાય છે કે જે સમયે દુનિઆની આબાદી ઘટે અને લોકોનાં ચક્રીન દીનઆધનમાંથી સદનંતર જતાં રહે છે ત્યારે ખુદરત તરફથી ફરમાન યાને પેગામ લાવી દુનિઆના લોકોને જાહેર કરી ખુદરતનો ખરો રસ્તો બતાવવો એ અશોશકિતનાં અશો જોવાનું કામ છે, અને તે પેગામ લાવનાર પેગમબર કહેવાય છે, ફારસી શબ્દ 'પેગામ' એનો ગુજરાતી અર્થ 'સદેશો' થાય છે જે પરથી 'પેગામબર' એટલે 'ખુદાઈ સદેશો લાવનાર' થાય છે. કોઈ પણ પેગમબરને જનમવાનો સમય એજ છે કે દીનની બરબાદી થતી અટકે અને લોકો દીનપર ઓશનદાર રહે અથવા ખુદરત તરફથી નવી દીન અને ફરમાનેનું આ દુનિઆમાં જાહેર થવું અને તે કારણે



પેગમબરને જનમવાનો સમય ખુદરતી અને છે. અને મીનોષ ગાનની રોશની સ્થાપવી અને મીનોષ કાયદાઓ જાહેર કરવા એ પેગમબરનું કામ છે. પેગમબર અશો જરતોસ્તના આ લખાણ માટે વધારે ખાત્રી બરેલું એ છે કે પેગમબર સાહેબનાં આ જોહાંનથી કૃત્ય કરવા પછીથી આ દુનિઆમાં દીનની બરબાદી ધણી થઇ હતી અને તે પછી આ ભલી દીન માટે દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામિ પોતે લખેલો હેવાલ છે દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામને ખુદરતી બસારત થઈ. અને તેને અસલ હેવાલપરથી લખ્યો છે વિગેરે જે દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામના કહેલા શબ્દોમાં નીચે મુજબ રજુ કરેલું છે. આ લખાણ બાલક, જવાન અને વૃદ્ધ સર્વને એક સરખી રીતે વાંચવા, અભ્યાસ કરવા, અને ગોખવા લાય છે.<sup>૧</sup> દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામ કહે છે કે:—

“એક મોટા વિદ્વાન મોબેદ પાસે એક સાઈ પેહેલવી ભાષામાં લખેલું પુસ્તક હતું જે મારા ભેવામાં આવ્યું કે જે પુસ્તકમાં આ દુનિઆમાં થઇ ગયલા પાદશાહ પેહેલવાનો, અને યુજર્ગોના લખેલો હેવાલ હતો અને પેગમબર સાહેબ અશો જરતોસ્તના જન્મથી તે દીન લાવ્યા અને ફલાવી સર્વ હકીકત હતી તે પુસ્તક કોઇ ઉકલાવી શકતું નહતું અને તે મોબેદાન મોબેદે મને દરમાસ કરી કે એ લખી લેવું, જે નહી લખી લેશે તો પછી આગળ વખત જતાં તે પુસ્તકનાં પાનાં વીખરાઈ જશે માટે હું તુંને વાંચી સંભળાઉં, તે મુજબ તે વીદ્વાને મને એક ભાગ વાંચી સંભળાવ્યો જેથી મારા દીલમાં ઉલત થઇ અને મેં એ બાબતને બેતબાજમાં લખવાનો ઠરાવ કર્યો. દુનિઆમાં મારા નામની યાદગારી રહે, અને આકેબત મને સારી જગ્યા મળે. આ ઠરાવથી હું પેલા દસ્તુરને ત્યાંથી મારે ઘર ગયો. તે વેળા મારા જીવમાં ઉલત ધણી હતી. જ્યારે હું ઉંધમાં પડ્યો કે મને એક ખુશ ખવાય થયો અને

૧ પેગમબર સાહેબનો અહેવાલ જરતોસ્ત નામા પરથી લેવાય છે પણ આ દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામને સરોષ યજ્ઞની બસારત થઈ અને તેને આ હેવાલ લખ્યો એ બાબત અજયનું હોવાથીજ ઉપર દસ્તુર જરતોસ્ત બેહેરામની આલેખ સાથે પેગમબર સાહેબનું જ્ઞાતાં લીધું છે, તે લખાણમાં શરૂ થયેલ હોવાથી તેનાં શબ્દો શબ્દો લખાણ નહીં લેતાં કેક સાર લીધો છે, અસલ વખતથીજ ખુદરતી જેથી બસારતો બંદગી કરનાર જીવાને મળે છે. એ વાતને આ દાખલો મળ્યુત ટેકો આપે છે. તે યજ્ઞ આ ઉપલું લખાણ લખાણ લીધું છે કે બંદગી કરવા પર કેદ જરતોસ્તનીનું ધ્યાન વિશેષ બેચાય; અને જરતોસ્તની મહાજાની ખુબી સમજાય અને હમેશના વાચણમાં આ દાખલો આવ્યાથી મહાજાપર લાગણી તોજ રહે.

( પ્રગટ કર્તા. )

મારા ખીજાનાં આગળ સરોષ યજ્ઞદે આવી મને ફરમાયું (એટલે મને બસારત યજ્ઞ) કે “આ ખવાબથી બેદાર થયા પછી, તારી જ્યાંનને વગર દીધ કરવે સખુનો કહેવાના કામમાં વાપર, અને અશો જરતોસ્તનો અહેવાલ જુની પારસી ભાષામાં બેતોથી લખીને તાજે કર, અને તેથી જરતોસ્તના રવાનને ખુશાલ કરી તારા રવાનને દોજખથી ખલાસી આપ. તે ધનસાફનાં ખાવીદ અને કાયમી બક્ષનાર સાહેબની હજુરમાં છુટક મેળવવાનું એથી બેહતર ખીજું કારણ તું નહી પામશે.” આ ખવાબથી એકદમ ખીદાર થયા પછી મને ઉંધ આવી નહી અને જ્યારે હું સહવારમાં ઉઠ્યો ત્યારે મારા યુજર્ગે બાપ કએખુશરોને (કે જેનું પુરાતણ મકાંન રય શહેરમાં છે તેને) આ ખવાબની ખીના મેં કહી તેણે મને કહ્યું કે આ દાસ્તાન બેતોમાં જાહેર કરવું તેના જેવું ખીજું સવાબનું કામ કાંઈજ નથી તું નકામો વખત ના ચુમાવ, તુંને જે જોધયે તે ચીજ હું તને લાવી આપું અને તે તું લખ. ત્યાર પછી હું પેલા મોબેદાન મોબેદને ઘેર ગયો અને તેનીથી મેં જરતોસ્ત સાહેબનો અહેવાલ સાંભળ્યો અને લખ્યો. મેં આ અહેવાલ યજ્ઞદેઝરદી ૬૪૭ નાં વરસમાં આવાં મહીનાને આદર રોજે હાથ પકડ્યો, અને આવાં રોજે જસન હતું તેથી હું બંદગીમાં રોકાયો અને ખુરશદે રોજની રોજે શરૂ કરી બે દાહાડામાં મેં તેને લખી તમામ કર્યો. તેથી વાંચનારથી હું ઉમેદ રાખું છું કે ખોદાતાઆલાની તરફથી મને બક્ષેશ ચાહે અને મને દોઆ, આશીન કરે. પેલા મોબેદાન મોબેદે મને જરતોસ્ત સાહેબનો અહેવાલ કહ્યો તે મેં પોતે લખ્યો છે.”



૧. આ લખાણને મહાજન લખાણ ‘મોજેબતે જરતોસ્તી’ કેતાબમાં પણ મલે છે. તેમાં લખે છે કે જરતોસ્ત સાહેબનાં કાકા આરારુપનો બેટા મેદીઓમાહ કે જે જરતોસ્ત સાહેબ કરતાં ૨૩ વરસ વડો હતો અને પેગમબર સાહેબે જ્યારે પોતાની ૪૦ વરસની ઉમરે દીન ફેલાવી ત્યારે તે તેમનો પહેલો સાગર્દ થયો હતો, તે વખતે મેદીઓમાહની ઉમર ૬૩ વરસની થઈ હતી, તેને પેગમબર સાહેબને ધણી મદદ દીન ફેલાવવામાં કરી હતી. જરતોસ્તનાં બાપ પેદારુપે અને કાકા આરારુપે દીન નહી દખુલ કરી હતી એમ લખાણ મલે છે. મેદીઓમાહે પોતે જરતોસ્તની બાબદો પેહેલી લખી હતી. મેદીઓમાહની આ લખેલી કેતાબ પેહેલની ભાષામાં લખેલી છે તેનું નામ ‘બજર કરદ દીની’ છે. મેદીઓમાહનો એક દીકરો આરારુપ નામે હતો તેને પણ દીન ફેલાવવામાં ધણી મદદ કરી હતી. મેદીઓમાહની લખેલી કેતાબ બજર કરદ દીની ઉપરથી ઉપલા મોબેદાન મોબેદે, દરતુર જરતોસ્ત બેહેરામને જરતોસ્ત નામું બનાવ્યાં ફરવાળું અને દરતુર જર-

## જરતોશ્ત સાહેબનાં વડવાઓ.

જરતોશ્ત, પૌરુષસ્પ, પેતેરસ્પ, ઓરવદઅસ્પ હુએયતઅસ્પ, અખ-સ્તુશ્, પએત્રુપ, હરદરશન, હરદાર, સપેંતમ, વેદસ્ત અહમ, રજશને, દુરાશશ્ન, માનુશએહર, માનોશ રઓરવર, માનોશ ઓરવાક, નેરીઓશંગ, વરજદેદીન, વીજક, અએરીઆક, ઇજક, અએરય, ફેડુન

પેગમખર સાહેબનાં બાપનું નામ પૌરુષસ્પ હતું અને માયનું નામ દોગદો હતું, દોગદોનાં બાપનું નામ ફરમશ્આ હતું. તેઓ સઘલાં ફેડુન પાદશાહની ઓલાદનાં હતાં. પેગમખર સાહેબ જરતોશ્તનાં માય દોગદો 'ઝાવીશ' ખાંદાનનાં હતાં.

આ નામાંકીત નર અશો જરતોશ્ત, મધ્ય એશીઆમાં આવેલી ઓ-કસસ ( હહુન ) અને જકસાર્તિસ ( સીહુન ) નદીની વચ્ચે આવેલા ધરાં-નવેજનાં મુલકમાં જખર નામનાં પાહાડમાંથી વેહેતી 'દરજક' નદીને કાંઠે આવેલાં રએ શેહેરમાં પેતેરસ્પનાં વહુ દીકરા દોગદો, અને પૌરુષસ્પને, ધર અશો જરતોશ્તનો જન્મ થયો હતો.



## પેગમખર અશો જરતોશ્તનાં જન્મ આગમચ તેમનાં માય દોગદોને થયલા ખવાબનો અહેવાલ.

જ્યારે દોગદોને જરતોશ્ત વિષેનો હંમેશ રહ્યો અને તે ઉપર આસરે પાંચ મહીના અને વીસ દાહાડા થયા ત્યારે દોગદોએ એક રાતનાં એવો ખવાબ (સ્વપ્ન) જોયો કે-એક સીંહા (કાહું) વાદલ તેણીનાં ઘરની આસપાસ થઈ આવ્યું અને તેથી આદતાબ (સુર્ય) ની રોશની ધંકાઈ ગઈ, રાત જેવું થયું. અને તે વાદલમાંથી વાધ, વરુ, સુસવાત, અજદાં, બખર એ વગેરે બીજાં ફાડી ખાનારાં અને ડંખ મારનારાં જનવરો રાક્ષસી કદનાં તેજદાર દાંત તથા ચુંગાલ વાલા વરસાદની મોઆશીક તેણીનાં મકાન મધે વરસવા લાગ્યાં, અને જનવરોમાંનું એક કુંદારા મારતું દોગદો તરફ ગયું અને ચુંગાલે કરી દોગદોનું પેટ ચીરીને જરતોશ્તને બાહાર કહાડ્યો અને ચુંગાલમાં પકડી રાખ્યો તે વેલા દોગદોએ ચાહું જે ફરીઆદ પોકાર કરે

તોરત બેહેરાંમને સરોષ ચળદે ખવાબમાં બસારત કરવાથી ટેકો મલ્યો તે પરથી જરતોશ્ત નામું લખાયું અને આજદીન સુધી જરતોશ્તની યાદ તાજ રહી છે. આ કેતાબની પ્રગટકર્તાને પણ અશો શક્તિ તરફથી જે જે વધુ ખુલાસાઓ મલ્યા તે આ કેતાબમાં આપેલા છે. આ મઠિ હકીકત હીબાયામાં વાંચી ગયા.

(પ્રગટ કર્તા.)

પણ પેલાં બચ્ચાં જરતોસ્તે તેણીને મના કરીને કહ્યું કે “ઓ માય, તું કાઢખી વાતે ગમગીન ના થા, આ ફાડી ખાનારાં જનવરો ગમે તેટલાં હોય તેની તું કરસીખી પરવા નાં કર કેમકે મારો નેધેહખાંન ધનસાફનો ખા-વંદ પાક દાદાર છે. માટે આ જનવરોથી મને કરસી ઇજ પોહોંચનાર નથી, અને સાહેબની મદદગારીને લીધે હું કાઢખી રીતની યુરી ચીજથી ખીહનાર નથી.” આ વાત જરતોસ્તથી સાંભલી દોગદો ખામોશ રહી. તેટલામાં ચજ્દાનાં હોકમથી એક રોશની બરેલો નુરમંદ પાહાડ આસમાનથી નીચે ઉતરતો, પેહું સીંહાં વાદલ ફાડીને સેતાખીથી આવતો તેણીએ જોયો. અને જેમ જેમનાં પવનથી ઝાડના પાદડાં ખરી જાય છે તેમ તે પાહાડનાં આવવાથી પેલાં જનવરો સુસ્ત થઇ ગયાં. જ્યારે તે નુરનો પાહાડ ધણો નજદીક આવ્યો કે તેમાંથી ૫૬૨ વર્ષની ઉમરનો એક ખુબસુરત નવજવાન શાહ જમશેદ મીશાલનો અને માહાતાય (ચંદ્ર) જેવા નુર અને દબલ્યા બરેલો, પાસખાંની કરનાર તરીકે બાહાર નીકળ્યો. તેના એક હાથમાં એક એજમતી લાકડી પકડી હતી અને બીજા હાથમાં ખુદાતાલા તરફનું નામું એક પુસ્તક હતું, તે નેક જવાંને તે પુસ્તક તે ફાડી ખાનાર જનવરો પર ફેંક્યું તેથી સઘલાં જનવરો મકાંન મધેથી નાહાસી ગયાં; પણ તેઓ મધેથી ત્રણ ફાડી ખાનારાં ફેરે જનવરો જેમાં એક વાધ, એક ચીત્તા, અને એક વર, એ ત્રણદે ઉભાં રહ્યાં, તેજ વખતે તે જવાંને તેઓ ત્રણદે પર પોતાની નુરી લાકડી ફેંકી, તેથી પેલાં ત્રણ મુજ જનવરોનો અંત આવ્યો. અને તે પછી તે જવાંને જરતોસ્તને દુરત ઉચકીને તેની માયનાં પેટમાં સારી તરફથી પાછો મેલ્યો, અને તે જવાંને એક કુંક દોગદોનાં પેટ પર મારી જેથી પેટનો જખમ દુરત રૂબઈ ગયો અને પાક દાદારનાં હુકમથી જરતો-સ્તને કરસી ઇજ થઇ નહી. પછી પેલા જવાંને દોગદોને કહ્યું કે તું આ તારા વગર જન્મેલા બેટા થકી તું કંઈ પણ શીકરનાં રાખતી તારા બેટાનો નેધેહખાંન તે પાક દાદાર છે. અને દુનિઆ એ બેટાનાં દીદારની ઉમેદવાર છે. બેશક એ બેટા પાક દાદાર તરફથી આલમનો પેગમબર થશે, અને તેથી દુનિઆ રોશની બરેલી થશે. અને તેનાં દીન ફેલાવ્યા પછી બકર અને વર એક ઓવારે પાણી પીસે યુરા લોકોને હલાઈ પુગલે માટે અય ઓરત તું ફાડી ખાનારાં જનવરથી ધાસ્તી મા રાખતી કેમકે જેનો મદદગાર પાક ખુદાહંદ હોય તેની દુસ્મેનાઇમાં જો આખી દુ-

૧. ચાને જરતોસ્ત પોતે જાણ્યો એ હવાનો મોજેલો થયો. ૨. આ શબ્દો ખરા છે અને તે પરથી યુજશતીમાં કહેવત છે કે “જેટલા અનનનાં તારા, જેટલા

નિઆ હશે તેની કર્સી ધાસ્તી નથી.” જરતોસ્તની માય દોગદો કહે છે કે—“આએ સધળા સખુનો મેં સાંભળ્યા કે તે જીવાન તુરત ગાયબ થઇ ગયો. અને મારી બંધે આંખો ખ્વાયથી ખીદાર થઇ. હજુ બે પોહોર રાત બાકી હતી પણ મારું તન ધુજવા લાગ્યું અને મારું દીલ ધાસ્તીભરેલું હતું, તેથી હું તે વેળા મારા ઘેરની પાસે રહેનાર એક દાનેશમંદ અને ખ્વાયની તાખીર કહેનાર નજીમી હતો તેની પાસે ગઇ અને ખ્વાયની સધળી વાત કહી. તે નજીમીએ દોગદોને મુખથી ખ્વાયની સધળી વાત સાંભળીને કહ્યું કે આજ દીન સુધી મેં આ મુજબ કોઇનો ખ્વાય સાંભળ્યો નથી. અને આ જન્મ લેનાર બેટા ધણે નેકબખ્ત જનમશે, અને નામના મેળવશે; પછી તે નજીમીએ (દોગદોનું) મારું જન્મ પત્ર (ટપકો)માં ગયો આ ઉપરથી મારે ઘેર જઈ હું મારે ટપકો લાવી તે નજીમીને મેં આપ્યો. મારા ટપકાપર ધ્યાન પુગાડી ઝઊંઝેને તે નજીમીએ કહ્યું કે ‘તારા જન્મનાર બેટા સામું જો કોઈ તકરાર કરશે તો તે બેટા સામે થવાની તેનામાં તાકાદ રહેશે નહીં. તું તારા મકાને જ, અને ત્રણ દીવસ સુધી આ ખીના કોઇને પણ કહેતી ના, અને ચોથે દહાડે બાંમદાદે મારી પાસે આવજે તે વેળા હું તુને ખુલાશો કહીશ. અને આ ખ્વાયની શીકર કરવી નહીં’ તેથી હું (દોગદો) મારે ઘેર ગઇ પણ મારું દીલ એટલું ધાસ્તી ભરેલું થયું કે ત્રણ દહાડા મેં વગર ઉઘે અને વગર ખોરાકે ગુળખ્યાં. ચોથે દહાડે પુરશદ તલુ થતાં સહવારને પોહોર હું નજીમી આગળ ગઈ. તે નજીમી મારું મોહોડું જોઇ હસ્યો. અને ધણીવાર સુધી ‘અસ્તરલાય સુરજ સામે ધરીને એક પાટી પર વખત લખી કાઢ્યો. અને કહ્યું કે કદી કોઇએ નહીં જોયો હોય એવો ખ્વાય તે જોયો છે. એ બુજર્ગી ભરેલો બેટો તારું કીર્તિનું તાજ છે.”

### અશો જરતોસ્તનાં માયે દીઠેલા ખ્વાયનો નજીમીએ કરેલો ખુલાસો.

પેલા નજીમીએ જરતોસ્તની માય દોગદોને કહ્યું કે—“જે રાત્રે તું એ આં શખ્તી ભરેલો ખ્વાય જોયો તે દહાડે હંમેલને પાંચ મહીનાં અને તે ઉપર તેવીસ દીવસો થયલા હતા. અને જ્યારે આ હંમેલ છુટશે ત્યારે એક નેક બેટો જનમશે, તેનું નામ જરતોસ્ત પારવામાં આવશે, અને સેવટ સુધી રાત્રી હોય, રૂપા છે કીરતારની તો કરા ન તેડે કાય,” ખરૂં છે કે ચકીન રાખી ખુદાવંદ પર વીસ્વાસ રાખવામાં અને નેકી નીતિએ ચાલવામાં ફાયદો છે.

૧ નજીમી પત્ર અથવા વખતની કુંડલી જેવાં પરથી નજીમ જોઈ શકાય છે તે.



તે નેકીનો સોખ ધરાવશે. અને બદરાહે ચાલનાર દીન દુસ્મનો તેની સામે થશે તથા તેના કામમાં ધણી હરકત કરશે તે સધળાઓ તેનાં રોશન બા-  
 ઝની બરકતથી આજેજ થશે. અને તું એ ફાડી ખાનારાં જનવરો તર-  
 ફથી જોયું તું પુરા લોકોના જુલમથી ધણી રંજ જોશે. પણ સેવટે તારા  
 બેટાથી તું ખુશ અને ક્ષેત્રમંદ થશે. ખીજું તું એ જે પાહાડમાંથી જવાં-  
 નને આવતો જોયો તે સરોષ યજ્ઞ હતો અને તેના હાથમાં લાકડી હતી  
 છે એ સરોષ યજ્ઞનું એજમતી હડીયાર હતું કે જેથી જરતોસ્તથી દરેક  
 પુરાધને દુર રાખવાતું ખુદાઈ તુર હતું. અને તેનાં ખીજા હાથમાં પકડેલી  
 કેતાબ તે જરતોસ્તની પેગમબરીની નીશાન છે. અને તારોનેક બેટા પેગમબર  
 તરીકે જન્મી આ દુનિઆમાં પેગમબરી કરશે. અને દુનિઆમાં નેકીનાં  
 ખીજ રોપનાર છે જેથી દેવ, પરી ( વેહેમી મુરાદોની પુત પરસ્તી ) આ-  
 જેજ થનાર છે. અને તેથી દુનિઆમાં તેનું નામ અમર રહેશે. પેલાં ત્રણ  
 જનવરો તુરમંદ લાકડીથી પાછાં હત્યાં તે જરતોસ્તનાં ત્રણ મોટા દુસ્મનો  
 છે પણ તેઓ ફાવશે નહીં અને જરતોસ્તથી તેઓ માહાત થશે. જ્યાં  
 રાસ્તીને ખરો માર્ગ જાહેર થયો ત્યાં જુઠા બદમાસ લોકો પાયદાર  
 નથી રહેવાના. જેમ ખુરશેદને ધુલ ઇત્યાથી તેની રોસ્તની ઝાંખી થતી નથી  
 તેમ બંદગી કરનાર અને ખુદરતને રાહે ચાલનાર જે ફરજદો છે તેઓની  
 કીર્તીને અજ્ઞાન અને દીન વગરનાં લોકોનાં ગીલાથી નંખ પોંદોચનાર નથી.  
 જે વેલા જરતોસ્ત બલી દીનને આશકાર કરશે, તે વેલા એક યુજર્ગ  
 પાદશાહ તેને મદદ કરશે અને તેનાં સધલાં કાંમોને રોનક આપશે. આ  
 બેટાથી કયાંમત તુલીક ખાનદાનનો જેબ વધશે, અને ખુદરતની પેદાયસમાં  
 સર્વ મધન થશે. જરતોસ્તી ધર્મ દુનિઆમાં ફેલાશે પણ અફસોસના વાત  
 એ છે કે હું તે વખતે રહેનાર નથી જે ત્યાં સુધી મારી હયાતી હતી તો  
 તે બેટા પર હું જાન કુરખાંન કરતે.” જ્યારે દોગદોએ આ શખ્તો નજીમીથી  
 સાંભળ્યા ત્યારે તે ખુદાને પ્રુછ્યું કે “ મારો હંમેલ પાંચ માસનો એ તે’  
 કેમ જાણ્યું ? ” તે નજીમીએ કહ્યું કે આગલા લોકોની તવારીખ પરથી  
 અને નજીમનાં હીસાબ પરથી મે’ કહ્યું છે. તું બચ્યું જન્મે ત્યાં સુધીનાં

---

૧ પેહેલવી દીન કદ કેતાબનાં ૭ માં વૉલ્યુમમાં અને બરજોનામાંથી  
 લખાણ મળે છે, કે પેગમબર જરતોસ્તનાં જન્મની ખબર મીનો ચઢદોથી આગલા  
 પાદશાહોને થઈ હતી, અયોમર્દ, જમરોદ, ફેદુન, મીનોચેહેર, કબેખુરાઈ વિગેરે  
 પાદશાહોને મીનો ચઢદોથી બસારત મળી હતી, કબેખુરાઈ પાદશાહને સરોષ  
 અરોએ બસારત કરીતી કે “ તારે ઈરાન સર જમીનનું રાજ્ય કબેલોહશરપને  
 આપ તેને ત્યાં એક લાયકી લારેલા બેટા કબેખુરાઈપાદ પેદા થશે અને તેને

દીવસો ગણુજે માઈ સાચવટ માલમ પડશે. અને આ નેક ફાલનાં બેટાથી ખુદરત હુને થું ફાયદો આપે છે તે તું પોને જ્ઞેશે. ' નજુમીથી આ શખ્દો સાંભલી દોગદો ખુશી થતાં ઘેર આત્માં અને પોતાનાં ખાવીંદ પૌરુષસ્પને હકીકત કહી, ત્યાર પછી બંનેએ આ વધાધ પૌરુષસ્પનાં આપ પેનેરસ્પને કેવાડી.



અશો જરતોશ્તમાં ગેળી શક્તિઓ.

હુખ્ત.

મોજેલો પહેલો—

ચેગમખર અશો જરતોશ્તને  
(જનમતીવેલા હસ્વાનો.)

દોગદોને જ્યારે નવ માસ પુરા થયા ત્યારે તેમણે પોને પોતાનાં સધલાં કામની તૈયારી કરી રાખી હતી અને કુટુંબની કિમરે પુગેલી બા-  
નુઓ મદદને માટે આગલ રાખ્યાં હતાં. તેમાં દોગદોની પડોશની ઝોરનો આવેલી હતી તે નીચ અને મકર-  
બરેલી હતી. જ્યારે ફરવરદીન મહીનોને ખોરદાદ રોજની બામ-  
દાદનો વખત થયો ત્યારે મુખારક કદમનો જરતોશ્ત જન્મીઓ.  
અને જનમતાંવાર હસ્યો, અને



અશો જરતોશ્ત.

તે મકાન રામશની ભર્યું લાગ્યું, આથી તેના આપ પૌરુષસ્પને ઘણી અચરતી ઉપજી તેથી તેનું નામ જરતોશ્ત પાડ્યું. હવે પેલા ખ્વામની તાખીર કહે-  
નાર શખ્સનું બોલવું ખરું પડ્યું. જરતોશ્તના જનમતી વેલા હસ્વાથી અને

ત્યા જરતોશ્ત ચેગમખર દીન લાવશે. " તે મુજબ કમ્બુશક પાદશાહ ગોફેન-  
શીન થયા ત્યારે પોતે કમ્બેલો હોશરસ્પને રાખ્ય સોંપ્યું હતું. વળી દીનકર્દ ૭ મા

તેનાં રોશન ચેહેરાથી તેનાં માથ આગલ મદદમાં રહેલી પેલી ઝોરતોમાં અદે-  
ખાધ, ગમ, શીકર પેદા થઈ. અને આખા શેહેરમાં ખુરા અને જાદુઘ  
ખેલવાલા લોકોનાં દીલ દરદ બરેલાં થયાં કે હવે આ પીડા થશે અને હમારાં  
ખોટારાં પકડશે માટે આ બચ્ચાંને દુનિયામાંથી નાખુદ કરી નાખવું કે જેથી  
આપણી શીકર મટે તેથી તેઓએ પ્રપંચ ચાલુ કર્યાં.

**મોજેળે બીજો—**હોરાસડન પાદશાહનાં જન્મમથી બચ-  
વાનો જરતોસ્તની બચ્ચીમાં—તે વખતે રચે શેહેરમાં હોરાસડન નામે  
એક મકરખાજ અને જાદુગર પાદશાહ હતો. તેને જરતોસ્તનાં \*જન્મની  
ખબર આગમયથી હતી કે જરતોસ્ત જન્મશે અને જાદુઈ તથા જાદુગરો  
નાસ પામશે. અને નવી બરહક દીન લાવશે. તેથી તે માનરો થયો અને  
જરતોસ્તને મારી નાખવા કાળે પોતે પોતાનાં ઘોડાપર સ્વાર થઈ પૌરશ-  
સ્પના મકાન તરફ આવ્યો અને તે દુધમલ બાળકના બીજાના પાસે આવ્યો  
અને શરમાવ્યું જેથી જરતોસ્તને પારણામાંથી બહાર કાઢ્યો. તેજ વખતે  
તે નાપાક પાદશાહે એક ખંજર તે બાલકને બોફી દેવા કાઢ્યું પણ તે  
બાલકના જનનની નેધેહબાની કરનાર પાક પરવર હતો તેને તો તે બાલકને  
બચાવ્યું હતું તેથી તે પાદશાહનો હાથ અકડી ગયો અને તેને પોતાનેજ  
એવો એક જતકા ખુદરતી પોતાના શરીરમાંજ વાગ્યો (યાને તેને ખુદરતી  
રીતે હાથમાં આંકડું આવ્યું) કે જે દરદથી તે મરવાતોલ થયો. અને નીરાશ  
થઈ જરતોસ્તના બીજાણા આગલથી દુર થયો.

**મોજેળે ત્રીજો—**ચેહમાંથી જરતોસ્ત બચી ગયા—આ

વાંચુમમાં લખે છે કે “ દેવની રાહ રશમે ચાલનાર મકર અને ફરેબ બરેલા  
તુરાની પાદશાહ અફરાસીઆબે પોતાના સંકટ વખતે ખુદરતને અરજ કરી—ધરાન  
શેહેરનાં જન્મેલા બુજર્ગ લોકો અને વગર જન્મેલામાં જે અશો જરતોસ્ત છે, તેનાં  
જેહું ખોરેહ તેને મલે, પણ તે ખોરેહ તેને નહિ મળ્યું. આવાં યશમાં પણ અ-  
ફરાસીઆબ વિષેનો આ ફકરો મળી આવે છે. આ ઉપરથી સાબિત થાય છે કે અશો  
જરતોસ્તનાં જન્મવાની ખબર આગલા ન્યાયાનેને ગેળી મદદથી પડી હતી. પણ  
જરતોસ્ત પોતે કોણુ જીવ છે અને તેને શું શું કાર્યો બનાવ્યા છે તેનો ખુલાસો જે  
અશો શક્તિ તરફથી મને મળ્યો છે તે આગલ વાંચતા માલમ પડશે (પ્રગટ કર્તા.)

\* હમ્મેલોહોરાસ્પશાહની પાદશાહીના ૧૧૦ મા વરસમાં જરતોસ્ત જન્મ-  
મીઓ. લોહોરાસ્પે ૧૨૦ વરસ પાદશાહી કીધી અને ગુસ્તારસ્પે પણ ૧૨૦ વરસ  
પાદશાહી કીધી. જરતોસ્તે પોતાના ૪૦ મા વરસમાં દીન ફેલાવી. આ ઉપરથી  
ગણતરી કરતાં ગુસ્તારસ્પની પાદશાહીના ૩૦ મા વરસમાં જરતોસ્તી દીન આવી.  
અને પેગમબર ૭૭ વરસના ગુજર્ચો તે ગુસ્તારસ્પના રાજના ૬૭ મા વરસમાં ગુજર્ચો.

પછી તે શુભરાહ જાદુગરાને મોટી શીકર પેદા થઈ અને પૌરુષરૂપ પાસેથી જરતોસ્તને જંગલમાં લઈ ગયા અને ત્યાં બાલવાનાં લાકડાંને ઢગલો કરીને તેમાં તેલ ગંધક વિગેરે નાંખી એહ સલગાવી બાલક જરતોસ્તને અંદર નાંખ્યો અને તે નાહાસી ગયા, પણ આતશ યુગ્મઈ ગયો અને તેમાં જરતોસ્ત ઉગાઈ ગયો. પેલા દોજખીઓએ જરતોસ્તને બલતી એહેમાં નાંખીને દોરા-સરૂન પાદશાહને તે ખબર મોકલી. હવે જ્યારે દોગદોને આ ખબર પડી ત્યારે દેવાનાં માણસ માફક ત્યાં દોડતાં ગયાં. પણ પોતાનાં ફરજદનો એહેરો ભેસપતી સેતારા જેવો જલકતો જેઈ ખુશી થયાં અને ગોદમાં લઇ તે ફરજદને ધણા-એક ખોસા દીધા અને એ માલુમ રીતે પોતાને ઘેર લઇ ગયાં.

**મોજેળે ચોથો—**જરતોસ્ત પેગમખર ગાયનાં ટાળાંમાંથી બચવા બાબે—અશેા પેગમખરપર આતશે નહીં અસર કરી તથા તેમની માતા તેમને સલામત ઘેર લઇ ગયાં તે છુપી વાતો બાલમમાં ફેલાઇ. તેથી પેલાં બદફેલ મરદો અને ઝોરતોએ ખુરા ખવાસથી તે બાલકને મારી નાંખવાનો જુદો ઇલાજ શોધી કાઢ્યો. અને દોરાસરૂનનો હોકમ લઇ તે શુભરાહ ઇનશ્તાનો તે દુધમલ બાલકને તેના બાપ પાસેથી લાવ્યાં. અને ગાયોને આવળ કરવાનો ધણો સાંકડો રસ્તો હતો ત્યાં તે બાલકને બેજતન નાખ્યું અને ચાલી ગયા. એવું ધારીને કે આ સાંકડા રસ્તામાં જ્યારે ગાયોનું ટાળું આવશે કે તુરત તે બાળક કચડાઈ જશે. જ્યારે ગાયોનું ટાળું તે રસ્તાપર આવ્યું ત્યારે તેમાંની એક કદાવર અને જેરાવર ગાય એકદમ સૌથી પેહેલાં આવી તે બાલકને પોતાના ચાર પગ વચ્ચે લઈ સારી જતનથી રાખી ઉભી, અને કંઈજ પણ અલવલ આવવા દીધી નહીં. જો કોઇ બીજી ગાય તે તરફ આવવા જતી તો પેલી ગાય ઉંચા કાન કરતી જેથી બીજી ગાયો ચાલી જતી. એ પ્રમાણે બધી ગાયો ચાલી ગઇ અને પેલી ગાય તે પછીજ તે ગોવાલાની પુકે ગઈ. આ ખબર દોગદોને થતાં જલદી ત્યાં આવી પોતાના બાલકને ગોદમાં લઈ ચાલી ગયાં. અને બાલક માટે ખુદાનો ઉપકાર માની તે ગોતેહગારાને બદ્દવા દીધી.

**મોજેળે પાંચમો—**ધોડાના ટાળાંમાંથી જરતોસ્ત બનચીઆ—ગાયના ટાળાંમાંથી જરતોસ્ત બચવાની ખબર જ્યારે દોરાસરૂનને પડી ત્યારે તેને જખમ લાગે તેમ લાગ્યું કે હજુ કેમ એ જીવે છે વિગેરે. તેથી 'ધોડા-

૧. આ લખાણને મહત્ત્વજ લખાણ દીનકરદ તથા બીબા પેહેલવી ફરતરોમાં મળે છે અને વધુ ખબર એમ મળે છે કે જરતોસ્તના બાપ પૌરુષરૂપ પોતેજ જરતોસ્તને ધરમાંથી આપતા હતા. કેમકે દોરાસરૂન અને તેના બીબા મહત્તીઆઓ

ઓને જવાના સાંકડા રસ્તામાં જરતોસ્તને નખાવ્યો, કે કચડાઈ જશે. પણ ખુદાની મેહેરથી તેમ નહીં થયું, જ્યારે ઘોડાઓનું ટોળું આવ્યું કે ખુદરતી રીતે તેમાંથી એક ઘોડી તુરત દોડતી આવી અને ગાયની માફકજ તે બચ્ચાંનું રક્ષણ કર્યું અને ટોળું વીસરજન થયા પછી તે ઘોડી ત્યાંથી ગઇ. આ ખબર દોગદોને થઇ કે તેવણ ત્યાં પુગીને તે બચ્ચાંને લાવ્યાં. અને તે પછી તે બચ્ચાં માટે તેવણને ધણી શીકર રહી.

**મોજેને ૬ ઠા—**વરૂઓના ટોલામાંથી જરતોસ્ત બનચીઆ- જ્યારે ગાય ઘોડાથીબી જરતોસ્ત બનચી ગયો તે ખબર દોરાસરૂને પડી તેથી તેને હોકમ કીધો કે જ્યાં વરૂઓનું રહેયાં હોય ત્યાં જવો અને તે મકાનમાં વરૂનાં બચ્ચાંઓને મારી નાંખો અને ત્યાં જરતોસ્તને નાંખો. જે ફાડી ખાનારાં વરૂઓ પહાડ તરફથી આવશે અને પોતાનાં ફરજંદને મારેલાં જોતાં જરતોસ્તને ફાડી ખાશે. તે મુજબ અમલ કર્યો. જ્યારે પેલાં વરૂઓ જંગલમાંથી આવ્યાં ત્યારે પોતાનાં રહેયાનમાં પોતાનાં બચ્ચાંઓને મરેલાં જોયાં અને એક દુધમલ બાલક રડતું જોઈ જનુની જેસ્સાથી જવા ફાડી ખાવા જાય છે કે તેઓ ત્યાં અટકી ગયાં અને જરતોસ્તને કસી ઇંજ પુગી નહીં. વરૂઓને સુસ્ત થયલાં જોઈ બીજા ફાડી ખાનારાં જનવરો પણ અટક્યાં અને સઘળાં કીના બરેલાં જનવરો ખુદાની મેહેરથી જરતોસ્તની દાયા થયાં.

પેલાં વરૂઓને જરતોસ્તની પાસે આવ્યાને બે કલાક થયા કે પહાડ- પરથી એકાએક બે બકરાંઓ આવ્યાં. (દીનકર્દમાં લખ્યા મુજબ આ બે બકરાંઓ સરોપ યજ્ઞ અને બેહેમન અમેશાસ્પંદ હતા.) તેઓએ પોતાનાં દુધ બરેલાં થાંન જરતોસ્તના મોહોડામાં ધર્યાં. તેઓને પેલાં વરૂઓથી કસી ઇંજ પુગી નહીં, અને સાંજથી તે બીજા દહાડાની બામદાદ થાય ત્યાં લગી તે બકરાંઓએ વખતેવખત (પોતાનાં થાન મારફતે) દુધ પાયા કીધું. હવે જરતોસ્તની મા દોગદોને પોતાનાં બચ્ચાં થકી શીકર થતાં ગેબી યજ્ઞદોથી બસારત થઈ તે મુજબ દોગદો પોતે પેલા પહાડ આગળ બીજા દહાડે સહવારે આવી પુગાં અને પોતાનાં બચ્ચાંને જોઈ પોતાને જે વસવસો થયલો હતો તે મટી ગયો. અને જમીનપર પોતાનું સર નમાવી ખુદાપર આ- ક્રીન કરી, કે “યા માલેક તું સર્વશક્તિમાન છે તારો જોડીઓ બીજો નથી.” આ પછી પોતાના ફરજંદને ઘેર લાવ્યાં. આ ખબર જહુગરોને થઈ તેથી તેઓએ સભા બરી અને માંહોમાંહે વાતો કરવા લાગા કે આપણે કોઈબી

સાથે તેવણને ધણા ધણી હતી. જરતોસ્ત જવા બેટાની નામદારીની તેવણ મગરૂરી લેતા પણ જરતોસ્તની વીરૂદ્ધ હતા. અને જરતોસ્તી દીન પણ કણુક નહીજ કરી હતી.

હઠાડે જરતોસ્તપર શાવી શકશું નહીં. આ સવાલનો જવાબ તે મળલેશ-  
માંથી ખોરાંતરૂશ નામનો શખ્સ જે તે સધળાઓ, વચ્ચે મોટો દરજ્જો  
ધરાવતો હતો તેણે આ સુજ્ઞ જવાબ વાળ્યો કે “તમારી મેહેનત કરશે  
તે ફાકટ થશે. મે બધી વાકેફગારી મેળવી છે અને મેહેનત અમશાસપદ  
ખુદા હજુર લઈ જનાર છે. અને એ પેગમબરી કરનાર છે. અને આપણી  
આ મોરાદ કદી ફળનાર નથી કેમકે અદલ ખુદાવંદ તેનો મદદગાર છે.” આ  
વાત જરતોસ્તના આપ પૌરૂશસ્પને પડી તેથી તેને ખોરાંતરૂશને પુછ્યું, કે  
તેના સેતારાની ચાલ કેવી છે ? તે વિષે તું જાણનાર છે તો મને કહે તે  
સુજ્ઞ ખોરાંતરૂશ જવાબ વાળ્યો કે “એના સેતારાની ચાલ નેક છે અને  
જીવ ઉત્તમ છે. અને દુનિઆમાં મોટી યુજર્ગી ભોગવશે. પેગમબરી કરશે,  
અને યુસ્તાસ્પ દીન કયુલ કરશે. અને ગમે તેટલું લોકોના ભરમાવવામાં  
આવશે પણ તે કોઇનું સમજશે નહીં અને તેની દીન ફેલાશે.” આ સાંભલી  
પૌરૂશસ્પ ખુશી થયો. તે વેલા (રઝે શેહેરમાં) ખોરજીનકરૂશ નામનો એક  
ખુદો પરહેઝગાર અક્કલમંદ મરદ રહેતો હતો તે શખ્સ મુરબને બાંગ દેવાને  
વખત (ખરી બામદાદમાં) પૌરૂશસ્પના ઘેર આવ્યો અને તેને અરજ કરી  
કે “જરતોસ્તને તું મને આપ. હું પાલીશ અને જાલવીશ” તે પરથી  
પૌરૂશસ્પે તે ખુદાને સ્વાધીન જરતોસ્તને ક્યો. ખુદાની મેહેરથી જરતોસ્તની  
૭ વરસની ઉંમર થઈ ત્યાં સુધી સારી સુખાકારીમાં ખુદાને આસરે તે રહ્યો.

**૭ વરસની ઉંમર પછીની જરતોસ્તની હકીકત—**જરતોસ્તની  
ઉંમર જ્યારે ૭ વરસની થઈ તે વેલા તેનું ધ્યાન ખુદાપર લાગેલું હતું. આ  
વેલા ખોરાંતરૂશ અને દોરાંસરૂખ બે જનાઓએ નજરબંદીના ભયાનક દેખાવો  
જરતોસ્તના ઘરમાં છુપી રીતે કર્યા જેથી તે ઘરમાંના સધલા લોકો ધાસ્તી  
ખાધને ત્યાંથી નહાસી ગયા પણ જરતોસ્ત ખસ્યો નહીં અને ખીધો નહીં.  
જરતોસ્ત સમજતો હતો કે આ ચમતકાર છે અને ખુદા તેનો મેહેલખાન  
છે તેને ખુદરતી હીમત હતી. જ્યારે તે બદરાહોએ જાણ્યું ત્યારે તેઓ દલ-  
ગીર થયા અને પાછા ફર્યા.

**પેગમબર જરતોસ્તની અચપણમાં માંદગી—**ત્યાર બાદ થોડી  
મુદતે જરતોસ્ત સીક પડ્યો અને તેના મીત્રો દલગીર થયા. આ ખબર  
ખોરાંતરૂશને પડયાથી તેને જાદુઈ ભરેલી દવાઓ મીઠાણ કરીને અશો જર-  
તોસ્તને હેરાન કરવા આપવા ધારી. જરતોસ્ત આગલ આવીને કહ્યું કે  
“આ દવા તુંને ખાવી જોઈએ કે જોથી તહાફ દરદ મટી જાય.” જર-  
તોસ્ત સમજી ગયો જેથી તે દવા લેવા સાફ ના પાડી, અને લખને દોરી

દીધી અને બોલ્યો—“ એ રીમન દગાબાજ આ તારો પ્રપંચ મેં જાણ્યો છે કે આ દવા ખલકને હેરાન કરનારી છે, તારા મકરની વાત મેં જોયથી જાણી છે.” તે જાદુગર દલગીર થઈ ચાલી ગયા.

**પેગમબર જરતોસ્તને જાદુગરો સાથે થયેલી તકરાર—**આ વેલા રએ શહેરમાં સધલા જાદુગર લોકો વસતા હતા. તેઓનું કામ જાદુઈ સીવાય બીજું કશું હતું નહીં, અને નાપાક દીનના દેવો પૃથ્વીપર આવીને જાદુગરો સાથે સંબંધ રાખતા જેથી તે બદકાર લોકો તેઓથી જાદુ યાને ઠગાઇ બરેલી ક્રિયા શીખી જેમ હમણું પાક યજ્ઞદાંત્રી સેતાએસ અને વખાણુ કરવામાં આવે છે તેમ તેઓ અહેરેમનની સ્તુતી કરતા હતા. અને આલમને પેદા કરનાર સાહેબની પીછાણુ કરવાથી ગાફેલ હતા. તે વખતે પૌરુષરૂપથી તે મજાદુર તરીકા ઉપર ચાલતો હતો. એક દહાડે જરતોસ્તના બાપ પૌરુષરૂપે, દોરાંશરૂન અને બોરાંતરૂશ અને તે સાથે બીજા કેટલાએક મુખ્ય જાદુગરોને જ્યાદત આપીને ખાણું ખાવા સાથે પોતાના મકાનમાં બોલાવ્યા હતા, ત્યાં તેઓ ઉમદા ખાણું ખાઈ રહ્યા પછી એક મજલીશ સમારી બેઠા હતા, તે વેળા પૌરુષરૂપે બોરાંતરૂશને કહ્યું કે “ હમણું જાદુઈના કામમાં તું ઘણો ખબરદાર અને હોશીયાર કહેવાય છે, માટે આ મીજલસના લોકોનું દીલ ખુશ થાય તેવો તું એક ખેલ કરી બતાવ.” આ સંખુનો સાંભલી જરતોસ્તે પોતાના બાપ પૌરુષરૂપને કહ્યું કે “ આવી રીતનું નાલાયક બોલવું તમોને શોભા આપતું નથી. કેમકે જાદુગર (યાને હુતારા) લોકોનું મકાન દોજખમાં છે, તેથી તમો જો ? જાદુઈના ખેલને પસંદ કરશો તથા વાજબી તરીકાથી

૧. આજે પારસી લોકોમાં પણ ખાણીપીની મીજલસ વખતે આ દાખલા જોવામાં આવે છે કે અને કરનારાએ કહે છે કે બે ધડી નવરાં બેઠે સાચાજુદી કરે તે કરતાંએ આ ખેલ જોવા સારા છે, તેઓ આ ઉપરથી શું વિચારશે ? સારી મીજલસ અને મેલાવડા વખતે કસરતના અખાડા થાય છે તે તેા એક અંગબળના અખતરા છે પણ તેવી વખતે યાને પારસીઓમાં નવજોત, લગન, અને ધાર્મિક ક્રિયા વખતે અને અગીયારી જેવા પાક મકાનના કમપાઉન્ડમાં પણ જાદુઈ હાથ ચાલાઈના ખેલના અખતરા કરાવે છે જેથી યોગેદો પણ જોનાર ધાર્મિક ખેલેદીનોને પણ તે અનગમતું છે. કદાચ એમ બનતું હોય કે દેખાદેખીના રેવાળથી આ મુજબ કરતાં હોય, પણ નવજોત, લગન વખતે હમકોમને અનુસરતી ધાર્મિક વાયળે ખુશાલીના પ્રસંગના કારણે બે ધડી ગાવા વગાડવાનું તથા નીતિ રીતીનાં યોગદાયક ગાયનો હોય તેા પ્રસંગોપાત છે. અને બીજા ધાર્મિક મેળાવડા વખતે ખુદાઈરાહની નીતિની વાયળે અને ખુદાની તારીફનાં ગાયનો અને તે માલેકનું કીર્તન ગવાય તથા દેશદેશની પેદાશસોનું વર્ણન કહેવાય તેા એકી વખતે સલામે જાણવાનું

ઉલતા ચાલશે તો આખેરશ તમાઈ મકાન પણ ત્યાંજ થશે. માટે કુદરતના સાહેબ ખોદાએતાલાએ પોતાની ખલકને બતાવેલી રાહ પર તમે ચાલો. ” આ સાંભળી ખોરાંતશે ગુસ્સાથી અરો જરતોસ્તને ધમકી આપી અને કુકરાજીથી બોલ્યો કે “ આ દુનિયામાં બધા યુગ્મજોમાં મને માન ધણું છે કોઈની હીમત એટલી ચાલતી નથી કે મને અપમાન કરે તો તું અને તારો આપ મને શું ખીસાદમાં છે. તારી આ ચાલને લીધે હું શેહેરમાં તુંને રસવત કરીશ. તાઈ નામ આ દુનિયામાંથી ગુમ થજો અને તારાં દીલને હરગેજ ખુશીમાં હોતી. ” તુરત અરો જરતોસ્તે હીમતથી જવાબ દીધો કે “ તાઈ ખોટાઈ મારી પર કસીબી અસર કરનાર નથી. મારે માટે તું લોકોમાં હલકું બોલશે તો તાઈ વજન હલકું થરશે, અને તારી ધજત જશે. હું તારે માટે જ બોલ્યો અને બોલીશ તે સાચું બોલીશ. અને ખુદાઈ દલીલ અને તકરારથી તુંને આજેજ કરીશ. હું ખુદાના નામથી તારો રીમની દાવો રદ કરીશ અને તારાં કામો તોડીશ. ” આ વાતથી મજલેશના લોકો હેરત થયા અને ખોરાંતશ શરમોદો થઈ ઘેર ગયો. ત્યાં તેને ગમથી તાવ થઈ અને બેમાર પડયો. અને તેના કુટુંબને ધાસ્તી પેદા થઈ.

**અરો જરતોસ્તે જીવાની હાલતમાં કરેલાં કામો—સતરાહબર**  
**જરતોસ્ત પંદર વરસની ઉંમરે પુગા પછી દુનિયાદારીની કાંઈ પણ ચીજો**

મળે અને જ્ઞાન મેળવે. મોટા લોકો કે જેઓને કરી તલા નથી અને મોહ-માંથી અનેક ભેઈતી ચીજો મળેલી છે તેઓનાં બચ્ચાઓ લાડ અને ખુશી હોય એટલે દુનિયાની બાબતોમાં શું શું અને છે તે બજીવાની દરકાર ન રહે પણ જેઓ ખતીલા છે તેઓ ગમે તેટલા સુખ છતા સ્વાર્થ પરમાર્થ પુરેપુરું સમજે છે અને વખતને અનુસરવું અને પ્રસંગપડતું દરેક કાર્ય બળવે છે કુંડી સમજ-જીનાં ધનશાનો કોઈએ કંઈ બનાવ્યું તે પહેલું પોતે બનાવી માન અખંડ માન ખાતવા જતાં પોતાની સમજણને અનુસરવું થયાથીજ ઘણી વેળા ઘોટાળો કરે છે. કાલાં મા-જીસો વખતસરનું પોતાનું કામ થાવકાઈથી કરી કીર્તી ચસ મેળવે છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

૧. જરતોસ્ત પોતે આતશ ખોરદાદ હવાનો જીવ હતો અને અરશ રોશનીથી આતશ ખોરદાદની ઉત્પત્તી હતી. આતશ ખોરદાદ હવા પોતે જરતોસ્ત કહેવાય છે તેથી આ પેગમબરનું નામ જરતોસ્ત છે. અરો જરતોસ્ત કહીએ છીએ તેનો માએનો એ જે આતશ ખોરદાદ હવા અરોશકિત અરશ રોશનીથી છે તેથી અરોનો એકલાખ છે વળી સપેતમાન જરતોસ્ત કહીએ છીએ તે આ દુનિયામાં તેનું ખાનદાન સપેતમાનનું કહેવાયું હતું અને પેગમબર જરતોસ્તનો દશમે વડવા નામે સપેતમ હતો તે પરથી આ સપેતમાનનું ખાનદાન કહેવાયું હતું. રમે શેહેરમાં આ ખાનદાન બહુ નામીયું હતું. પેગમબર જરતોસ્તનાં જવાનીના કામો ઘણાં



પર ધ્યાન નહીં આપનાં પોતાનું શર જમીનપર નમાવી ખુદાની બંદગીમાં રાત દીવસ મશગુલ રહેતા. અને એક ધડી પણ ખુદરતની યાદ અને શીકર વગર આસામસ નહી લેતા. તેમની આગલ મુખારક સરોષ યજ્ઞ બેહેસ્તના મકાનથી આવી ખુદાઇ એલમ તથા બેદોધી તેને વાકેફ કરતો હતો. તે કંગાલ લોકો ઉપર ખ્યાર રાખતો હતો, અને તેઓને છુપી રીતે ખાધાનો ખોરાક તથા પેહેરવાનાં કપડાં પુગાડી સઘળી હાજત પુરી પારતો હતો. તેનાં આ નેક કામની કીર્તી આલમમાં મશહુર થઈ હતી. તેને (જરતોસ્તને) કોઇ પણ ચીજનો લોભ હતો નહીં. તેનો ધંધો પાક દાદારની એખાદતનો હતો. તેનો ધંધો આ દુનિયાના લોકો માફક લુટલગર અને તોફાની કામો તથા મોજમજલમાં પડી આઈતું ખાઈ ખોદની કરવી એ નહતું. ખુદાની દીલખરી તેને ચાહી હતી અને તેના વિચાર મુજબ ખુદરતી તેને સારો એલમ હાંસલ કર્યો હતો અને તેના પ્રતાપે તેને પેગમ્બરી કરી હતી.

**જરતોસ્ત રએ શહેરથી ધરિાન દેશ ગયા અને આખહી નદીના પાણી પરથી વગર કીસ્તીએ પસાર થયા તે અહેવાલ.**

અશો જરતોસ્તની ઉમર ત્રિશ વરસની થઈ ત્યારે ધરિાન સર જમીન થકી સરોષ અશોની તરફથી બસારત થઈ તેથી તેને પોતાના કપ્પીલાના કેટલાક મરદ અને ઓરતો સાથે ધરિાન તરફ કુચ કરી. ત્યાં રસ્તામાં જતાં આખહી નામની એક નદી (વેહરોદ નદી) મળી જે ઉડાઇમાં વધારે હતી. અને તેમાંથી પાર ઉતરવા મહત્તે અથવા હોડી મલી નહીં તેથી તેના કુટુંબે પાછું ફરવા ધરાદો કીધો. ત્યારે અશો જરતોસ્તે ખુદા આગલ બંદગી કરી અને તેને મદદ મલી જેથી તે સઘળાંઓએ પેહેરેલા પોશાક સાથે પાર ઉતરી ગયાં. જેમ પુત્રપરધો ચાલી જાય અને પાણી નડે નહીં તેમ તેઓ ગયાં. જરતોસ્ત અસપંદારમદ મહીનેને અનેરાંન રોજને દહાડે ધરિાનની સરહદમાં આવી પુગો. તે દહાડે ધરિાનમાં મોટું જશન હતું. તેથી જશનની કીયા કરવાનાં મકાન મધ્યે સવાખનો હાંબેરો મેળવ્યા સાફ શહેરનાં સઘળાં લોકો ઉલટથી જતા હતા. તે જશનગાહમાં જવાનો અશો જરતોસ્તે ધરાદો કીધો, પણ રાત પડવાના સખએ તેમ કરવાને બન્યું નહિ અને એક મકાન મધ્યે તે એકલો સુતો ત્યાં તેને ખ્યાલ થયો. તેમાં એવું જોયું કે ઉત્તર દીશા તરફથી એક લશ્કર આવ્યું અને તેણે જરતોસ્તનો જવાનો માર્ગ ઘેરી લીધો.

કીર્તી ભરેલા છે. વાચો દીનકર્દ, ચજથનેને તરજુમો, અને વહીદાદનો તરજુમો, અવસ્તાનાં તરજુમા વિગેરે તેમાંથી સાફ જણવાયું મળે છે.

તેણાં દક્ષીણ તરફથી ખીજું લશ્કર આવ્યું અને બંને લશ્કર વચ્ચે તલવારથી લડાઈ થઈ અને કિતર તરફનું લશ્કર હાર ખાઈ ન્હાણી ગયું. આ ખવાબનો ખુલાશો એક ખવાબની તાખીર કહેનાર તરફથી જરતોસ્તને મળ્યો કે અશો જરતોસ્ત ખુદાઈ દરબારે પુગી દીન લાવશે પણ બદકાર લોકો તેની સામે થશે. આ સંદેશો મેદીઓમાહ ( જરતોસ્તના કાકા આરારપનો દીકરો મેદીઓમાહ )ને પુગતાં વાર તે અશો જરતોસ્ત આગળ આવશે અને દીન કબુલ કરી વાકેકગારી મેળવશે અને અવસ્તા-ઓ-ગર દને ખુશ તથા ખુલદ અવાજે પવિત્રાધથી પદશે, તેથી સઘળા દેવો અને જાદુગરો નેસ્ત થશે ” એ ખવાબની તાખીર સાંભળ્યા પછી અશો જરતોસ્ત પેલા જશનગાહમાં ગયા અને ખુશ દીલથી ધણીએક ઉલત સાથે તેવણે કેટલોક વખત બદગીમાં ગુળ્ગર્યો અને થોડા માસ ધરિનમાં રહ્યા.

**અશો જરતોસ્ત દાએતી નદીમાંથી પાર ઉતર્યા—**ત્યાર બાદ અરફોએહેસ્ત મહીનાની અધવચમાં દેપમેહેર રોજને દીવસે બામદાદમાં અશો જરતોસ્ત ધરિનથી નીકળ્યા. અને તે એક ધણી ઉડી દાએતી નદી નજદીક જઈ પુગા અને ઉંડા પાણીની કરસી દરકાર કરી નહોં અને તે મધે કિતરીને ચાલવા માડ્યું. તે વખતે તે નદીનું પાણી ચાર હુમસે જરતોસ્ત પર ચઢી આવ્યું. પેહેલો રોહ ગુતી લગી, બીજી વેલા ગુઠણુ લગી, ત્રીજી વેલા કમર લગી, અને ચોથી મરતમે ગરદન મુધી. આ ચાર રોહ માટે અશો જરતોસ્તને ખોદાતાલાએ આએ રીતે જાહેર કીધું કે “ આવનાં નવ હજાર વરસમાં એહેતર માજદયસની દીન ચાર<sup>૧</sup> મરતમે તાજ થશે. ૧ હું હકની દરબારેથી અશો જરતોસ્ત દીન લાવશે અને દુનિયામા જાહેર કરશે, બીજી મરતમે હોશેદર, ત્રીજી મરતમે હોશેદર માહ, અને ચોથી મરતમે સોસીઓશ<sup>૨</sup> બલી દીન પાક દાદારથી કબુલ કરીને આલમમાં તેનો કેલાવો કરશે.” અશો જરતોસ્ત જ્યારે તે નદીને કિનારે આવ્યા ત્યારે પોતાનું બદન પાણીથી પાક કરી સાફ પોસાગ પેહેરી પાક દાદારની બદગીમાં મશગુલ રહ્યા.

**અશો જરતોસ્ત નજદીક એહેમન અમેશાસ્પદનું આવવું—**  
તેજ દાહાડે એક આકાર તે તરફથી જરતોસ્તની નજરે પડ્યો. તે એહેમન<sup>૩</sup>

૧ વાચો આ ક્તાબમાં પાને ૧૮૧ થી આખર હજારનું લખાણ. ૨ સોસી-ઓશનો અર્થ ફાયદો પહોચાડનાર. અવસ્તામા જગેજગ એવા સોસીઅ તો માટે વાચવામા આવે છે. ૩ આ લખાણ ધણીએક ક્તાબોમા એક સરખું મલતુ આવે છે. પણ હાલના આહુજમાનામા આ માટે વસવસો છે કે ખુદાઈ ફીરરતાઓ કદી એમજ આવેજ નહોં વિગેરે પણ અશો શક્તિ તરફથી જે સાર મલે છે તે એજ કે “દુનિયાની શરૂઆ-

અમેશાસ્પદે હતો તેણે જરતોસ્તને પુછ્યું કે “ તારૂં નામ શું છે ? દુનિયામાં તું શાની સોધ કરે છે ? તથા તારી મોરાદ મતલબ શી છે ? ” જરતોસ્તે તુરત કહ્યું કે “ આ દુનિયામાં મારી સોધ અને ઇચ્છા ખુદની ખુશી સિવાય બીજી કોઈ નથી; મારૂં દીલ રાસ્તી સિવાય બીજું કંઈ ચાહતું નથી. હું ખુદનો હુકમ બળ લાવીશ તો તેથી મારા દીલની મોરાદ હાંસલ થશે. હું ધાર્યું કે નેકીની રાહ બતલાવનાર તું પોતે છે. ” તેવા લાયકીવાળા સખુતો સાંભળી બેહેમન અમેશાસ્પદે કહ્યું કે “ તું ઉઠ અને મારી સાથે આવ, જેથી તું ખુદને પહેંચે અને તારી ખાયસ મુજબ તું તે માલેકથી તેના જવાબ સાંભલે. ” જરતોસ્તે તેજ વેળા પોતાની તૈયારી ખતાવી અને બેહેમન અમેશાસ્પદે એક ઘડીભર આખ વીચવા ફરમાવ્યું તે મુજબ જરતોસ્તે કયું અને આંખ ઉગાડી જોતાં પોતાને મીનાઈ ખલ ક્રમાં જોયો. ત્યાં અહુરમજ્દે અને અમેશાસ્પદે સાથે ઝોલાખ થઈ.

**પેગમબર જરતોસ્તે દાદારની હજુરમાં બે સવાલ કીધા અને તેનો જવાબ મલ્યો—**૧ લો સવાલ એ કે “ આ પૃથ્વીપર બહુ કોણ ? ” તેના ઉત્તરમાં તે હમેશગીના શેહેનશાહે કહ્યું કે “ જેનામા હમેશા સાચવટ હોય, જેની સખાવતથી સઘલા લોકોનાં દીલ ખુશ થાય, અને જે ઇનશાન પોતે માનસ જાતને અચવા પશુ, પંખી, પક્ષી કોઈ પણ જીવદારને દુઃખ નહીં દીએ, આતશ, પાણીની જાલવણી કરે, તે આદમી બહું છે. તું સઘલા-ઝોને જણાવજે કે આ તન પાંચ દીવસની દુનિયામાં જેઓ આલમને દુખ તમા પેહેલી હવા, હવામાથી સેતારા, તેમાથી જીવનાં બીદુ થયા, હવે જેવી હવા હોય તેવી તે જીવની ખાસીઅત હોય અને કામ બજાવે તેમ આબાદી કરનારી હવાઓનાં જીવો આ દુનિયાના ભલાને ખાતર કાશેષ કરે છે અને તેઓને ખુદા સહાય થાય છે.

૧. બીજી કેતાબો જેવી કે પહેલવી ‘ મોજેબતે જરતોસ્તી ’ દીનકર્દ, યજ્ઞશ-નેનો ૪૪ મો હા, સઘળે એક સરખા લખાણો મળે છે પણ અશો શક્તિ તરફથી ખુલાશો મળે છે કે પેગમબરને વાતોચીતો થઈ છે તે વાતાવરણના માલેકી જીવો હતા અને ત્યાંથી પાછું વલતાં જરતોસ્ત પોતે મોતીનાં દરયાવ આગળ આવેલા આતશ બજેશતના મકાનમાં ગયા અને મેહેઆબાદને હાથના લખેલા પર) પોયા હતા તે આ દુનિયાના લોકની વાકેફી સારૂ લેતા આવ્યા પણ દીન દુશ્મનાઈની એકથી અનેક લડાઈ થઈ તેમાં તે મોટાબર પુસ્તકોના કેટલોક ભાગ જતો રહ્યો છે. તેજ કારણે પારસી લોકોમાં હજુ મતફેરી ચાલુ છે અને કેટલાક મજબૂરી કરાવનારા સવાલો હર વખતે ઉભા થાય છે સાધારણ ઇનસાનીઅતમાં જન્મ પામેલો જરતોસ્ત હતો પણ તેના જીવની હવા ઉચ્ચ હોવાથી તેનામા ઉચ્ચ ખવાસો હતા અને મહાત્મા શક્તિ હતી. બીજી સાધારણ શક્તિઓ એવાં કામેા કરે નહિ અને જોખમ ખેડે નહિ. ( પ્રગટ કર્તા )

દેનારા છે તેઓ મારા હોકમથી ઉલ્લતા ચાલનારા હોય તેઓ સધલાઓને કહેજે કે તેઓની બધાચાલને લીધે તેઓને સુખ નહી રહેશે.” જરતોસ્તને દાદારને ખીજે સવાલ પુછ્યો કે “બલુ અને ખુર જાણુવાની મને આગાહી બક્ષ.” પાક દાદારે જવાબ દીધો કે “નકા કરવી એ મારી મોરાદ છે, અને બદકરણીનો શખ્સ મને અનગમતો છે. મારી બંદગી કરનારને જે કોઈ શખ્સ બદ સખુનો કહે અથવા હીને તે મહાપુરો છે. બલુ કરવું એ મારો મુખ્ય હેતુ છે અને જે કોઈ ઇનિશાન ગેતી દુનિયામાં ખીજ રખડી પડેલા ઇનિશાનનું બલુ કરે તેમાં મારી મદદ છે એ કામનો કરનારને રોજી જ્યાદે થાય, અને તેની અને તેના ફરજંદોની ઉમર દરાજી થાય એ મારી દુવા છે. જે ઇનિશાન પોતે બલો માર્ગે બુલીને ખુરા રાહપર ચાલે છે અથવા પોતાને માર્ગે ચાલનાર ખીજ ઇનિશાનોની અંદાખાથી ખોદણી કરે છે, તે ખુરો છે અને તેની ખુરાઇતો બદલો સજા મળે છે. ત્યારે તે કહે છે કે ખુદા એમ કેમ કરે છે ? એ તેઓની બેહુદી ફરીઆદથી તેઓ એ જુદું તોહોમત મારાપર લાગુ પાડે છે અને તેના બદલામાં તેઓને પોતાની નીતિ રીતિનાં પ્રમાણમાં મધ્યુ જાય છે માટે માણસ જાતને સમજાવી કહે કે પોતાની કરણીનો ડર રાખી ખીજ નીરદાશીને નહીં દુઃખ દીએ. નહીંતા કેરદારની ગતી સુજબ તેઓનું સુકામ થશે.” આ સિવાય ખીજ ધણીએક બાબતો અને આસમાની એલમથી જરતોસ્તને વાકેફ કરીને સર્વ પેદાયસની હકીકતથી માહેર કર્યો. અશો જરતોસ્તે નાપાક અહેરેમનને જોયો તેને પોકાર મારી જર-તોસ્તને કહ્યું કે “આ પાક દીનને તું છોડી દે કે તારી સધલી મુરાદ ખર આવે” પેગમખર જરતોસ્તે સાફ ના પાડી ઇનકાર કર્યો.

અશો જરતોસ્તને મીનાઇ જેહાંનમાં બતાવેલી નીશાનો —  
જ્યારે દીનની માહેતી મેલવી ત્યારે જાલતા આતશનો એક પાહાડ નજર

૧. બળતા પહાડ માટે અશો શક્તિ તરફથી સાર મળે છે કે “એ પાહાડ કોઇજ નહિ પણ જ્વાળામુખીનો એક ફાટો છે જે માટે એને ધાતુની નદી પણ કહે છે. આખર હબશમાં ખુદરતી ઇન્સાફ એવો થાય કે જે ઇનિશાને જેતી કરાળી લકી ચા છુરી કરી હોય તેવો તેનો ઇન્સાફ થાય જીવ શરીરથી છુટા પડયા પછી આ મજકુર ધાતુની નદી ચાને જ્વાળામુખીએ જાય અને જે સારી કરણીનો સ્પર્શ પાવર જીવ ધરાવતો હોય તો તેટલો અંશ તે જીવનો બચી તેમાથી બહાર છુટા નીકલે અને ખીજ જંદગી ભોગવે. પણ જે ખુરા કામો કર્યા હોય તો જીવ ત્યા જ્વાળામુખીએજ લસમ થાય છે. સબબ કે આગળ વાચી ગયા મુજબ હવામાંથી તારા, તેમાથી જીવ, અને હવામાંથીજ ખુદરતી રીતે દુનિયાની ઉત્પત્તિ, ત્યારે જીવ અને સર્વજીને ચાર અનાસરથી છે તેથી જ્વાળામુખી વતી કરોડી થાય છે.”

પડયો. દાદાર તરફથી જરતોસ્તને હુકમ થયો કે, આ પહાડમાંથી ચાલી જવું' તે મુજબ જરતોસ્ત ચાલી ગયા પણ સહેજખી ધન નહીં થઈ. ત્યારબાદ પરવરના હુકમથી કાંસાની ઘણી એક ઘાતુ તાવી તેનાં રૂપેરી સીનાંપર રેડી તેથી પણ તેનાં જીવને સહેજખી ધન નહીં થઈ. ત્યાર પછી તેનું (જરતોસ્તનું) પેટ ચીરી તેમાંથી સર્વ ચીજો બાહાર કહાડીને પાછી તે પેટમાં મુકી, અને તેજ વેલાએ પેટનો જખમ મલી ગયો. ત્યારબાદ દાદારે જરતોસ્તને કહ્યું કે આ સઘલા મોજેગઝોનું બ્યાન દુનિયાના દરેક ઈનશાને આગલ કરજે. જે કોઈ નેક માર્ગ મુકી બહારહો ચાલશે તે આકેબત તેના કેજે પુગશે અને દોજખનાં આતશયા ધન પોહોંચશે. તે તાવેલુ કાંસુ તારી છાતીપર રેડયુ અને તે બરફ જેવું થઈ ગયું તેની આગાહી એ છે જે આ દીનનો ફેલાવો આ દુનિયામાં થયા પછી (કેટલીક મુદતે) કેટલાક લોકો ભલી દીનથી માથુ ફેરવીને નાપાક અહેરેમનની ચાલપર ચાલશે, અને દીનની ખરબાની કરશે તે વેલા આદરબાદ મારેસ્પંદ નામનો મોબેદાંન મોબેદ તેઓની સામે હીમતથી બહાર પડશે અને લોકોને ઘણીએક નશીબત કરશે, અને સઘલાંઓની હજુરમા તે તાવેલુ કાંસુ આએ રીતેજ પોતાના બદનપર ઓતશે પણ તેથી તેને કસી ઈજ પહોંચનાર નથી અને શકમંદ લોકો આ મોજેગઝથી દીનપર ઓસ્તવાર રહેશે અને ખોટા મારગને તરક કરશે.”

**બંદગી કરતી વખતે કેબલો કરવો કે નહીં તે માટે જરતોસ્તે દાદારને પુછ્યું—**કે “અએ માલેક તારી પરસતેશ કરનારા રોશન-દેલના મોબેદો અને તે વિગેરે બીજાઓ તારી બંદગી વખતે કેઈ ચીજની સનમુખ કિબા રહી બંદગી કરે ? અને પદવાથી તારી એબાદત બંદગી બજા લાવે ? અને કઈ ચીજ વધારે ઉત્તમ છે ? તે બાબે મને ખુલાશ સમજાવ.” દાદારે કહ્યું કે “જે ચીજ જાતે તુર અને રોશની ભરેલી હોય તેને માફ નુર સમજી તે રોશની તરફ પોતાતુ મોહ રાખે અને તેપર નજર રાખી મારી બંદગી કરે. દુનિયાનાં સર્વ લોકોની નજીક રોશની મોટો મરતબો ધરાવે છે. અને એક દુનિયામાં મારાં તુરથી કોઈખી જગોને તું ખાલી જોશે નહિ.” ત્યારબાદ દાદારે અશો જરતોસ્તને અવસ્તા-ઓ-જંદની માંહીતી આપીને ફરમાવ્યું કે એ અવસ્તા તેના અર્થ સાથે ગુસ્તાસ્પ પાદશાહની આગલ તું પઢજે કે એ મધે જાહેર કરેલા હેવાલથી માંહેર થાય અને દીનની ખબરદારી મેવવે. અને પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને તું મારી તરફથી આ નશીબત કરજે કે “મને પોતાને તે ખરો ન્યાયાધીસ અને નેકીનો કરનાર મળે, રાત દહાડો અવસ્તા ઉપર ખાર મોહોબત

રાખે, અને તે મધે ફરમાવેલી નસીઅતો યાદ રાખીને ચાલે, અને એજ મુજબ સઘલા મોખેદોને અને આલમના લોકોને તું ખબર આપજે કે અવસ્તા મધે ફરમાવેલા હુકમ મુજબ ચાલે. કે જેથી તેઓ પુરા રાહથી દુર રહેશે.” ત્યારબાદ અશો જરતોસ્તે દાદારની જનાબમા ઘણી એક સુક ગુળરી કરી.

**અશો જરતોસ્તને પાક યઝદાંથી પાછુ ફરતાં છ અમેશાસ્પદો સાથે થયેલી વાતચીત—**અશો જરતોસ્ત પોતાના દીલની સઘલી મોરાદો તથા ઉમેદ પાક યઝદાંથી હાંસલ કરીને કુદરતના સાહેબની હજુરથી પાછો ફર્યો ત્યારે બેહેમન અમેશાસ્પદે આવી ગાય ગોસ્પદોની જલવણી કરવા અને બેચુનાહ નહીં મારવા વિષે લોકોને ફરમાન આપવા પેગમખર જરતોસ્તને બલામન કરી અને કહ્યું કે “ ગાય ગોસ્પદોની હવાલી મને છે. અએ જરતોસ્ત તું મોખેદો અને સરદાર લોકોને ફરમાવજે કે તેઓ સઘલાં ગોસ્પદોની સંભાલ અને જતન તથા નેધેહયાની કરે, જેથી આલમને ફાયદો પહોંચાડનારાં જીવાન ગોસ્પદોને અને પશુઓને કોઈ કાંઈ નહીં કેમકે એવી રીતે કાપનાર સખસ ખુદાને અનગમતો છે. તેથી ગોસ્પદોની સાચવણી કરવી, ચાપગાંને અને પંખીઓને દુઃખ નહીં દેવુ, અને તેઓની મારફતે પોતાના ફાયદા ભરેલા કામો કરવા આદમીઓને સજાવાર છે. આએ નસીઅત ભરેલા સખુનો તુંને કહેવાની મારી મતલબ એ છે કે મેં સઘલાં ગોસ્પદોની નગેહયાંની કરવાનું કામ પાક યઝદાંથી કમુલ કરેલું છે. તે મુજબ તું આ મારી બલામણુને વજનદાર ગણીને દીક્ષોળનથી કમુલ રાખે, અને તેથી દુનિયાનાં સર્વ લોકોને તું વાકેફ કરે, કે તેઓ તે મુજબ ચાલે. અશો જરતોસ્તે બેહેમન અમેશાસ્પદથી તેની આએ નસીઅત મુજબ ગોસ્પદોની હીમાયત કરવાને <sup>૧</sup>કમુલ કીધુ. ત્યાંથી આવતાં અરદીબેહેરત અમેશાસ્પદે જરતોસ્તને કહ્યું કે “ પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને અને દુનિયાના લોકોને જાહેર કરજે કે આતશને પાણીથી યુજવે નહીં, અને નસો બાલે નહીં, જમીનપર અથવા કેંઠે પણ વીખરાતો નહીં રાખે, ચુલામાં યુગ્મવા નહીં દેવો, અને દરેક શેહેરમાં જ્યાં આતશ કહેહ નહીં હોય ત્યાં આતશ-કહેહ બંધાવી આપવાં. અને આતશપર સુગંધ બાલવી કે જેથી તમેનેજ સાફ છે. જો બદઓ બાલશો તો તમારાજ મગજને પુગશે. આતશનો ધગીર ઠંડીનાં દરદને મટાડશે અને નાપાકી દુર કરશે. પરવર દેગારે આતશપર મને મવકલ કીધો છે અને હું તમે લોકને તેનો હવાલો સોંપુહું. જરતોસ્તે આ

૧. યજ્ઞશનેનો ૩૨ મા હા. ફકરો ૧૨ મો, અને ૩૪ મો હા. ફ. ૩ માં, અહીં નવદ ગાથામાં પોતાના દુનિયાને જાહેર કરેલા ઠંડેરામાં બેહેમનનું બોલતું કહે છે.

સખીનો કબુલ રાખ્યા. ત્યારબાદ શેહેરેવર અમેશાસ્પદે આવી જરતોસ્તને કહ્યું કે અમે નેક, તું હમેશ જસ મેલવળે. મારો પેગાંમ તું આદમી-આને પુગાડળે અને જે લોકો હથીઆરો વાપરે અથવા કંઈ પણ ધાતુનાં વાસણો વાપરે તેઓ તેને સાચ રાખે અને તેને કાટ લાગવા દીએ નહીં. સખી કે ધાતુઓની સરદારી મને મળેલી છે. ” ત્યાંથી જરતોસ્ત આવતાં સ્પનદારમદ અમેશાસ્પદે કહ્યું કે “અમે અશો, તું દુનિયાના લોકોને જાહેર કરજે કે ઇનસાફનાં ખાવીંદુ” ફરમાન છે કે જે જમીનપર આદમીઓ વસે તેને આબાદ રાખે. જે પાદશાહો અને ઇનસાનો જમીનને આબાદ કરવાની કોશિષ કરે તેઓ ધણા નેક છે ” તેજ વેળા ખોરદાદ અમેશાસ્પદે જરતોસ્તને કહ્યું કે “અય પાક મરદ ! નદી અને કુવા મધેથી વહેતું પાણી અને જમીન મધ્યેની નળીઓને રસ્તે તથા પહાડપરથી વહે છે, અને જે પાણી ખેતીવાડી તથા વાપરવશના કામમાં આવે છે, તે વહેતાં પાણીનો હવાલો હું તુને સોપુ છું. માટ આલમના લોકોને તું ખુશ્લી રીતે કહેજે કે તેઓ મુરદાર વસ્તુઓથી પાણીને દુર રાખે, અને તેને પત્રીદ તથા રીમન ચીજો સાથે આલુદે ( બેંધી ) નહિ નાંખે. કેમકે પાણી સાફ હોય અને ખાવાનું પકાવે તો સાફ છે પણ જો પાણી ખરાબ હોય તો દરદ થાય છે તેથી કોઈ પણ પાણી વહેતું યા બંધીઆર સાફ રાખવું. જોથી કોઈ પણ જગ્યાએ દરદનો વધારો નહિ થાય, અને ખાનું સ્વાદ લાગે. એટલા સાફ ન્યામત ચીજો સાફ રાખવાની દાદારે હોકમ કર્યો છે.” ત્યારબાદ અમેરદાદ અમેશાસ્પદે જરતોસ્તને કહ્યું કે “ઇનશાનોને ફરમાવ જે કે વનસ્પતિને વગર કારણે ખરાબ કરવી તથા જમીનથી ઉખેડી નાંખવી નહિ. સખી આ ઉગતારી વસ્તુઓથી આદમી તેમજ જનવરોનો ખોરાક થાય છે તેથી સાચવણી કરવી. વળી મોખેદોને ફરમાવજે કે દુનિયામાં સઘળે ઠંકાણે તેઓ ફરી વળે અને બલી દીનથી સૈને વાકેફ કરે, અને તે કાબેલ મોખેદ દીનની દરેક બાબદથી ત્યાંના લોકોને સમજ આપતો રહે, કે દીનનાં કામો તથા કાયદાઓ દુનિયામાં જાહેર તથા ચાલુ રહે, અને સઘલા લોકો પોતાની કમર ઉપર બલી દીનની નીશાંન જે કુસ્તી છે તેને કમરબંધ તરીકે બાંધીને અવસ્તાની વાકેફગારી સાથે આલમને પેદા કરનાર સાહેબની નીઆએશ, સેતાએસ, અને બંદગી કરે. ખીજું દાદાર અહુરમઝદે જનદાર વસ્તુઓનાં શરીરની બાંધની હવા, પાણી, આતશ, અને માટીથી કરેલી છે. તે ચાર

૧. આજનાં એરવદો મોખેદો આ ઉપરથી શું વિચારશે ? વાંચો આગળ મોખેદો દોશાતું લખાણ.

અનાસરોને ખુદાની મોટી બક્ષેશ ગણી તેને સાફ અને પાક રાખે. આ દરેક કામોથી દુનિઆમાં તારું નામ નેહી સાથે અમર રહેશે.”

અશો જરતોસ્ત મીનાઇથી આ ગતીમાં પાછો આવ્યો ત્યારે તે ખબર મકર ભરેલા દેવોને થઇ તેથી તેઓએ કહ્યું કે “અમે નેક મરદ, તું અવસ્તા-ઓ-જાં બળતો નાં અને દુનિઆમાં દીન બતાવતો નાં. હમોએ જેમ વીવંધનને રાજ્ય આપ્યું તેમ તુંને પણ હમો મદદ થઇશું.” આ બદ સખુનો સાંભળતાંવાર જરતોસ્ત હસ્યો અને સ્ખલંદ આવાજે અવસ્તાનો એક ભાગ બણ્યો. જેથી તેઓ ( પુરા દેવો ) જમીનમાં નેહસ્ત થયા.



પેગમખર જરતોસ્ત બલખ શહેરમાં પાઠશાહ ગુસ્તાસ્પની દરબારમાં દીન લાવ્યા—પેગમખર અશો જરતોસ્ત, મીનાઇથી નીચ મકરખોરા દેવોના ઉપર ફતેહ મેળવી ત્યાંથી શહેનશાહ ગુસ્તાસ્પની દરબારમા જવા માટે બલખ શહેર તરફ ચાલ્યો. ત્યાં પોહોંચતાં પહેલાં પાક યજ્ઞોની યાદ કીધી અને ત્યારબાદ પાઠશાહની દરબારમાં જવા સાડ સુંદર ચાલથી દાખલ થયો, અને કચેરી તરફ તેણે જોયું કે ધરાન મુલકના તાબાનાં સઘળાં સંસ્થાનોનાં હાકેમો અને સરદારો અને અમીર લોકોની બે સફ કમર ખાંધીને

૧. વાંચો આ પુસ્તકમા વાતાવરણનું લખાણ. ૨. દેવોને જરતોસ્તે બરતરફ કર્યા એ તે ખુદાસો વંદીદાદની ૧૯ મી પરગરફમાં તથા જજમાદ ચરતમા અને યજ્ઞશનેનાં હાવનીમના હામાં બતાવેલો છે. ૩ જમીનમા દેવોના પેદા થયા યાને કે જરતોસ્તને છુરી અને મેલી હવાઓએ ઉપર મુજબ ફતવો આપ્યો, પણ અવસ્તા કલાંમ પઢવાથી તે છુરી હવા નાબુદ થઇ. ૪. સારેસતાંને એહાદ અમન અને બીજી ફારસી કેતાબોમા લખે છે કે ગુસ્તાસ્પશાહના મહેલમાં જરતોસ્ત પેગમખરનું તખ્ત હતું. એક હાથમાં આદર પુરજન આતશ અને એક હાથમાં અવસ્તાનું પુસ્તક અને સરવતું ઝાડ હજી તેમાં દર પાતરે એવું વંચાતુ કે “ગુસ્તાસ્પ એ દીન કમુલ રાખ,” વિગેરે. આદરપુરજન આતશમાં એવો અમત્કાર હતો કે હાથમાં પકડે પણ આતશ જુલતો નહિ હતો, તથા પાણી તથા આકથી ઠંડા નહિ થતો અને સુખડ કાઠી વગર પોતાની મેળે બન્યાજ કરતો.” વિગેરે. હવે મને અશો શક્તિ તરફથી જે આપાહી મળે છે તે આ કેતાબમાં આગળ વાંચો. ( પ્રગટ કર્તા. )



ઉભેલી જોઈ. તેની આગળ બીજા એ સદ્ નામીયા ઓલખા તથા શીલસુદ્ધ લોકોની તેઓના દરજ્જા અને પદવી પ્રમાણે બેઠેલી જોઈ, કે જે બેઠક ઉપરથી તે વિદ્વાન લોકોની ચઢતી ઉતરતી કાબેલીઅત ગણાઈ આવતી હતી. જે શપ્સ દાનાઈમાં સરસ ઠરતો તેનો દરજ્જો પાદશાહની હજુરમાં મોટી પદવીનો ગણાતો તથા તેની બેઠક પાદશાહી તખ્તની આગળ રેહતી હતી. એ પછી ( અશો જરતોસ્તે ) ગુસ્તાસ્પશાહને યુજર્ગાં બરેલાં તખ્ત ઉપર માથે ઠીમતી તાજ સાથે બેઠેલો જોયો. તેની નજદીક આવીને અશો જરતોસ્તે તે પાદશાહ ઉપર દોઝા કીધી. ગુસ્તાસ્પશાહે તેનો સખુન સાંભળતાંજ તે યુજર્ગવારનાં દરજ્જા તથા મરતબાને પીછાણી લીધો. અને ઘણીએક મોહોઅતથી ખબર અંતર પુછીને પેલા વીદવાંન લોકોની યંધે સદ્ની આગળ પોતાની સામે એક ખુરશી મેલાવીને તે ઉપર બેસવા સાડ અશો જરતોસ્તને અરજ કીધી. અને કહ્યું કે જે કંઈ એલમ તું ધરાવતો હોય તો તે બહેર કર. તેથી પેગમખર જરતોસ્ત પેલી ખુરશીપર બેસીને પોતાની જખાન્થી ઘણીએક નાદર સખુનો બોલવા લાગ્યો. અને તેની વચે જો કાંઈ શપ્સ તકરાર કરવા સાડ મેદાંન પડતો હતો તેને ખુખી બરેલા શપ્દોમાં જે જવાબ વાળવા લાગો અને તકરારમાં તેને આજેજ કરીને તે ઉપર ફાએક પઢવા લાગો. ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારમાં પેગમખર અશો જરતોસ્ત આવ્યા અને શાહ ગુસ્તાસ્પ ઉપર નેક દોઝા કીધી તે નીચે મુજબ.

અવસ્તા-દહમે અહમે આફરીવચાડ\* ખરેન'ધાડ મે સ-  
દીફહે\* આદ ઓખત જરથોશતરો કવોફશ વીશતાસપહે\* આફ-  
રીનાંમી તવનર દંધો પેતે\* વોહુ જીતે\* ડશજીતે\* દરેગેમ તે જેતે  
નરાંમ જીતે તે નાફરેકાંમ\* જેતે તે પોથર ડશ જીઆડતે તનુ કેરે\*  
ફવતે બવાહે યથ જામાસપો ડત આફરીનેમ કેરેનવાદ યથ દંધ-  
હેડશ\* વીસતાસપાફ સેવેશતોબવાહે યથ મજદાડ\* વેરેથરજડ  
યથ થરેતોનો\* અમુઆડ યથ જામાસપો \* અશવરેચાડ કવડશ  
પોડરો જરો યથ ડશનરો\* જેન'ધોતેમ બવાહે યથ તખ્તો ડરો  
\* ખરેન'ધલેતેમ બવાહે યથ ચો ઇફમે ખશેતો હુઆંથવો\*  
હજ'ધર ઇઓખશતીઆડ બવાહે યથ અજેફશ દહાકાફ અગકેન  
ડગરેમ ઓજેસતેમ બવાહે યથ કેરેશાસપેમ\* હુદાડધેમ વી-  
આખનેમ બવાહે યથ ડરવાખશહે\* સરીરેમ કેહરપેમ બવાહે  
યથ રીઆવરશાને\* પોડરો ગાડશ બવાહે યથ આંધવીઆંનો  
ફશ મોડરો અસપેમ બવાહે યથ પોડરોશ અસપેમ\* અમુઅ

બવાહે યથ જરથોશતરો સપેતામોઝ\* રંધાંમ દરે પારાંમ  
બવાહે યથ ધમ્મો વેરો નવાજો\* રૂઝથો બવાહે યજતનાંમ  
યથ જરનેમ મશીઆનાંમ\* જ પાતે હુય વો દશ પોથર-  
થરાયો બવાહે યથ અથોરોનેમ\* થરાયો બવાહે યથ ર-  
થેશતારહે\* થરાયો બવાહે યથ વાસતરીઝહે ફશોધઅતો\* રવેતે  
બવાહે યથ દંધહેડશ વીશતાસપાઝ\* રૂઝઅદ અસપેમ બવાહે  
યથ હુઅરે\* રોચેતેમ બવાહે યથ માધેમ\* સોચેતવતેમ  
બવાહે યથ આતરેમ\* તેજતવતેમ બવાહે યથ મેથરેમ\* હુ-  
રોદેમ વેરેથરાજનેમ બવાહે યથ સરોશેમ\* અરશદકેશમ બવાહે  
યથ રશનોઝશ રજેશતહે\* દશમેનીઆ જેનેમ બવાહે યથ  
વેરેથરાજનેમ અહુરદાતેમ પોરો આથરેમ બવાહે યથ રાંમનો  
ખાસતરહે અયસકેમ અમહુરકેમ બવાહે યથ કવ હુસરવ પસચ  
આઝરીનેમરૂપે જસેતે\* વહેશતેમ અહુમ અશોનાંમ રોચવેમ  
વીસપો આથરેમ\* અથ જમીઆદ યથ આઝરીનાંમ\* હુમતનાંમ-  
યથા અહુ વૈરીઓ (૨૨) અશેમ વોહુ (૨૨)\*

[ ઉપલા અવસ્થાનો તરજુમો ]

પેગમબર અશો જરતોસ્તે કયાનીશાહ ગુસ્તાસ્પને આ પ્રમાણે કહ્યું કે “હું”  
નેક હોઆનો કરનાર છે, અને તું મને કીર્તીઓ આહનાર છે, અમે શહેનશાહ !  
હું તુને સારી હાલતમાં જાણી ગુજરવાની, યુજર્ગી સાથે રહેવાની, અને લાંબી  
હયાતી બેગજવાની તથા તારા ખિશાવદ મરદો, આરતો, અને ફરજ દોને કીર્તી  
સાથે જીવવા વિધેની હોઆ કહ્યું. તેમજ તુ પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ ઉપર બમાસ્પ  
હોઆ કરે તે પણ આમીન થાવો. તું અહાજાનીની મીશાલે ફરજોમદ કામે  
કરનાર થશે. ફરેદુનની મીશાલે ફતેહમદ થશે બમાસ્પની મીશાલે હોનરમદ થશે.  
કાહિસ જેવો દમદમા ભરેલો થશે. હોશગશાહ મુઆફક અક્લમદ થશે. તેહમુરશપ  
જેવો એજમતી હથીયારવાળો થશે આલમના લોકોને નેકીથી રાખનાર (પાદ-  
શાહ) જમશેદની મીશાલે કીર્તીવાન રહેશે બદતર દીનના લોકોનાં જેવો તુ  
હોવાથી થશે. (લોકોક બફકામમા હતો તું નેક કામમાં થશે) ફરજાસ્પની મો-  
આફકે ધણી જોરાવર તથા ગાલેબ રહેશે આરતક્ષની મીશાલે લોકોની મીજવસની  
સરદાર રહેશે. કયરથાવક્ષના જેવો નેકબત તથા બગુનાદ થશે અજાનોઆનસ્તી  
મીશાલે ધણી ગોરખદોનો સાહેબ થશે પારશાપ મીરાયે પણ તું રાખનાર  
થશે, જરતોસ્ત સપેતમાનના જેવો અશો થશે. રોશનફાર કીર્તીવાન - દુગ્લા  
મારગમા જલદીથી રાહોચનાર થશે. આફમીઆને જેમ જર બંડાવે છે તેમ તુ  
ચજદ અમેશાસ્પદોને ખારો થશે. તુંને દશ ધણી ફરજોનો જુદા હોજો તું  
આથોરનાન, રથેસ્તાર, વાક્તીઓશ લોકોની મીશાલે પરવર્શનો કરનાર થશે, તું

ગુસ્તાસ્પને સર્વથી સરસપણું હોજે. તું આફતાખનાં જેવી તેજ ચાલેના થજે. માહા-  
તાખનાં જેવો રોશન થજે ( નેક કામ કરવામાં ) આતશ મીશાલે બલતો  
રહેજે. મેહરે ચજ્દ મીશાલે ઇનસાફનાં કામમાં ચાલાકી ભરેલો રહેજે. સરોશની  
મીશાલે દરશત અંદામનો તથા ફતેહમંદ થજે. રશનેરાસ્તની મીશાલે દુરમનો ને  
દુઃખ ટાલનાર થજે. રાંમ ચજ્દનાં જેવો રાહત ભરેલો રહેજે કબ્રિયુશરના જેવો  
વગર દુઃખ અને ઈન્નવાલો રહેજે. એ પછી અશો લોકોનાં બુલંદ ખેડેશતનું રોશન  
મકાંન તુંને મલેા. આએ મારી સઘળી હોઆ તુંને આમીન થાએ ” આ મુજબ  
ગુસ્તાસ્પશાહ પર હોઆ કરીને અશો જરતોસ્ત પોતાની જગાએ બેઠો.

**યેગમ્બર જરતોસ્તને ગુસ્તાસ્પશાહની મીજલસના વિદ્વાનો  
સાથે પેહેલે દીવસે થયલી તકરાર.** ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારના જમણા  
હાથ પરની સફનાં એક વિદ્વાને જરતોસ્ત સાથે તકરાર ઉઠાવી, તેમાં તે  
આજેજ થયો અને સેવટ જરતોસ્તનાં બેાલવાને તેને કમુચ રાખ્યું. તે પછી  
બીજા એક વિદ્વાને તકરાર લીધી, પણ તેથી નિષ્ફળ ગયો. એ મુજબ જરતોસ્તની  
દરેક જણુ પર ફતેહ થતી, અને તકરાર કરનારાઓ આજેજ થતા હતા. અને  
જેઓ તકરારમાં આજેજ થતા તેઓ પોતાની ખુરશીપરથી ઉઠી તે જગાપર  
જરતોસ્તને બેસવાનું માન આપતા. ગુસ્તાસ્પશાહ જરતોસ્તની આવી રીતની વાત-  
ચીત સાંભલીને ધણો અચરત થયો. અને ત્યાંહાજર રહેલા સઘલા શીવસુફા ધણા  
હેરાન થયા અને તુટેલા દીલના થયા. અને તકરારમાં આજેજ થયાથી તેઓને  
શીકર પેદા થઇ. ત્યારબાદ ગુસ્તાસ્પશાહે જરતોસ્તને પોતાની પાસે બેસાડયો

૧. યેગમ્બર અશો જરતોસ્ત દીન લાઆ ત્યારે ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદ  
રોજ હતો. ગુસ્તાસ્પશાહની પાદશાહીનું ૩૦ મું વરસ હતું. હવે તવારીખમાથી  
નોંધ મળે છે કે ઇસ્વીસનની પુર્વે ૨૬૬૮ માં ગુસ્તાસ્પશાહ તખ્તે બેઠો હતો  
અને તેનાં ૩૦ માં વરસમાં દીન આવી એટલે ઇસ્વીસન પુર્વે ૨૬૩૮ માં દીન  
આવી. ૨૬૩૮ માં ચાહુ ઇસ્વીસનનાં ૧૬૧૩ ઉમેરતાં એકંદર વરસ ૪૫૫૧ થયાં.  
જરતોસ્તી દીન ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારે આવી એમ ગણત્રી મળે છે. અસલ વખ-  
તમાં તારીખ, દહાડો, સાલ સાથે નહીં લખાતું હોવાથી આજે ગણત્રી કરતાં તવા-  
રીખ આધારે વાત રહે છે જે તવારીખમાં ભુલ હોય તો પછી એકંદર આક  
કારતાં ભુલ આવે તેમાં નવાઈ નથી. અશો શક્તિ તરફથી ખબર મળે છે કે આ  
દુનિઆની ઉત્પત્તિને ધણો લાંબો વખત ગયો નથી અને જરતોસ્ત સાહેબને દીન  
લાંબાને આ ચાહુ વખતમાં ધણો લાંબો ગયો નથી. ફક્ત આજથી (૧૯૧૩ની ચાહુ  
સાલથી) ૩૭૦૦ વરસપર જરતોસ્ત સાહેબ જન્મીઆ હતા અને પોતાની ઉમરનાં  
૩૦ માં વરસે દીનની પુરસેસ માટે ખુદાઈ દરબારે ગયા અને ૪૦ મે વરસે દીન  
લઈ ગુસ્તાસ્પની દરબારે આઆ, વિગેરે. અસલ વખતમાં તવારીખ લખનારાઓની  
સરાહખાતને લીધે રાજ્યનાં વરસનાં આંકડામાં ભુલ છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

અને પુરાતમ ઝેલમોની વાત તેને પુછી. તેનો જવાબ તેણે લાયક અને ઘટતી રીતે વાલ્યો. તેથી શેહેનશાહનું દીવ ખુશ થયું અને પોતાનાં પાદશાહી મેહેલની પડોશમાં જરતોસ્તને રહેવાનું મકાન આપ્યું. તે દીવસે શીલસુંદે પાદશાહની હજુરમાંથી શરમીંદા પડી પોતાને મકાન ગયા, અને બીજે દીવસે દરબારમાં આવી જરતોસ્ત સાથે તકરારો કરી તેને રૂથવા કરવાની આપસ આપસમાં મશ્વલત કીધી. પણ પાક ખુદાવંદના બેઠની તેઓને ખબર નહતી. જરતોસ્ત પોતે જ્યારે ઘેર ગયો ત્યારે ખુદાવંદની બદગી કરી અને બામદાદ સુધીની સઘળી રાત તે માલેકની સુકગુળરી કરવામાં ગુળરી.

**બીજે દીવસે જરતોસ્તને વીઢાંનો સાથે થયલી તકરાર:—**

જરતોસ્ત બીજે દીવસે સહવારમાં ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારમાં ગયો અને રામેતા મુજબ સઘલા બેઠા. અને ત્યારબાદ દીનની વામજી અને ઝેલમની બાબદોપર તકરારો અને વાદવીવાદ થયો. પણ તે વખતે જરતોસ્તની જબાન તેજ તલવાર મારક ચાલતી હતી. અને દરેક વીઢાંનો તેથી આજેજ થયા અને દુઃખી થયા. અને તેઓએ જાણ્યું કે આ સઘલો બેલ ખુદાનો છે. તે પછી ગુસ્તાસ્પશાહે જરતોસ્તનો મરતબો વધાર્યો, અને તેની બેઠક પોતાનાં તખ્ત આગલ કીધી. અને જરતોસ્તને તેનાં જન્મભુમી યુનીઆદ અને ધંધા બામેની પુછપુરછ કરી. જરતોસ્તે સઘલું વીસ્તારી કહ્યું. ત્યારબાદ જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને કહ્યું કે “આવતી કાલે અહુરમજદ રોજ છે તેથી સહવારમાં સર્વે અમીર ઉમરાવો, લશ્કરી અમલદારો અને સઘલા વીઢાનોને હાજર થવાનું ફરમાન આપ કે તેઓ મધેથી જે કાંઈની ખાયસ દાનાઈ અને ઝેલમની તકરાર કરવા વિષેની હોય તેનો હું જવાબ વાલું અને તે પછી જે કંઈ હું દાવો ધરાવું છું તેનો પેગાંમ તુંને પોંહોંચાડું.” આ સંજુનો જરતોસ્તને મોહોડેથી સાંભલી ગુસ્તાસ્પશાહે તે મુજબ હોકમ કર્યો. આ ઠરાવ પછી જરતોસ્તે પોતાને મકાને જઈ આખી રાત બંદગીમાં ગુળરી. હવે આ તરફ ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારનાં સર્વે દાનાંવ હકીમો દરદ ભરેલાં અને દુઃખી દીલ સાથે પોતાને મકાને ગયા. તેવારે તે સઘલાઓએ એક બીજા સાથે ઠરાવ કીધો કે એક બેગાંનો મરદ થઈ આપણાં મોભાને ઘટાડે છે અને અરધો અરધ વીઢાંનો પદવીથી હેડા ઉતરે એ નામોશી અને શરમીંદગી ભરેલું છે. તેથી આપણને લાયક છે કે આવતી કાલે પાદશાહની આગલ આપણુ એકદીલ તથા એક જબાનથી રહીને તેનાં સઘલા બોલવાને રદ કરીએ અને તેની કીર્તિને ઝાંખ પોંહોંચાડીએ. એવી રીતનો બંદોબસ્ત કરી તે સઘલાઓ પોતપોતાનાં મકાને ગયા. અને અંદેશમાં આખી રાત તેઓને ઉઘ આવી નહી.

ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારમાં વીદ્વાંને સાથે અશો જરતોશ્તને ત્રિજે દીવસે થયેલી તકરાર—ત્રિજે દીવસે આદિતામ તલુ થયાને વખતે ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારમાં આગલા દીવસનાં ઠેરાવ મુજબ સધલાં એકઠાં થયાં, અને મુજારક તાલેનો જરતોશ્ત પણ ગયો, અને વીદ્વાંનાં કાયદા મુજબ જવાબ વાલવા લાગ્યો. આ વખતે વીદ્વાંનેએ કરેલા સંપ મુજબ થોડીકવાર તેઓના પગ ખડા રહ્યા અને તદબીરો વાપરી. પણ આખરસ આજેજ થઈ જરતોશ્તને જગા આપી દેવાની તેઓને ફરજ પડી.

જરતોશ્તે ગુસ્તાસ્પશાહ હબ્બુર પેગમબરીનો દાવો કર્યો.

ત્યાર પછી જરતોશ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને કહ્યું કે—“અએ નામવર શહેનશાહ ! પાક ખોદાએતાલા કે જેનાં હોકમથી સાને આસમાનો અને પૃથ્વી તથા સેતારાઓની ઉત્પત્તિ થઈ છે, જે સાહેબે પોતાના બંદાઓને જન બક્ષ્યો છે અને વગર આભાર કરવે રોજ પોકોગાડ્યો જાય છે. જેનાથી તું પોતે પણ પેદા થયો છે અને આ દરજ્જે પુગો છે અને સવલા લોકોપર તે માલેકનો હોકમ ચાલે છે તેની તરફથી આ પેગામ હું તારી આગળ લાવ્યો છું.” એટલું બોલી જરતોશ્તે એક ગેલીફમાંથી અવસ્તાની કેતાબ કાઢાડીને મેલી અને ગુસ્તાસ્પશાહને બંસતેમાસ કરી કહ્યું કે—“આ કેતાબનું ખાસ નામ અવસ્તા છે. તે આપી મને પાક યજ્ઞએ આલમનાં લોકો આગળ મોકલેલો છે, કે એ ફરમાન મુજબ તું ચાલે અને તારી રૈયત અને દુનિયાનાં લોકો આ દીન કમુત્ત કરે અને ફરમાવેલા હુકમ મુજબ આદ્યાથી આખરે તેનું મકાન બુતદ ખેડેસ્તમાં થાય. આ દુનિયામાં તારું દેવ ખુશી બરેલુ થાય. જો તું આ હોકમને નહીં માન આપશે તો તેથી તારું તાજ અને બુજર્ગીં ધુલમાં મળી જશે. માટે વાજખી ઇનસાફના સાહેબની શીખામણુપર તું ધ્યાન આપ કે જેથી પેદા કરનાર સાહેબ તારીપર આજેરહે નહિ થાય. અને તારી કીરતીને હાંની નહિ પુગે. એટલા માટે હવથી મારા બોલવાપર તારું ધ્યાન આપ, અને કોઈખી બદકારનાં કહેવા મુજબ માં કરતો.” ગુસ્તાસ્પશાહે પૂછ્યું કે “આ ખીનાની સામેનીમાં તું શું મોજેજો બતલાવે છે? તારો મોજેજો અને ચમત્કાર વાજખી હોય તો તે પ્રમાણે ચાલવાને હું ઘટતું વિચારું, અને આલમનાં લોકોને તારાં ફરમાનથી વાકેફ કરું, અને તારીપર બેઇનસાદી નહિ ગુજરવા દઉં.” અશો જરતોશ્તે કહ્યું કે મારા બોલવાની સામેનીમાં આ જે ફરમાનો હું લાવ્યો છું તે બસ છે કેમકે પાક યજ્ઞએ મને ફરમાવેલું છે કે હવે પછી દુનિયાની સપાટીપર કોઈખી નાપાક દેવને તું જાહેરમાં નહીં જોશે. તેજ સાક્ષી પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને ધણી છે. માટે આ કેતાબ જે હું લાવ્યો છું તેની એજ-મતથી દુનિયામાં સધલા દેવ દરજો અને જાદુમરો છુપ્યા થશે. તું જ્યારે

અવસ્તા અને તેનાં અર્થથી સંપૂર્ણ માહિતગાર થશે ત્યારે તુંને કોઈમી દલીલની હાજત રહેશે નહીં. આ કેતાબમા બધે જોહાન તથા સેતારાઓનો હેવાલ આપેલો છે તે ખરો અને સહી છે એવું વર્ણન દુનિઆમા કોઈ શખ્સે જાહેર કે છુપી રીતે કરેલું નથી. ” ત્યારે શુસ્તાસ્પશાહે અવસ્તા પઢી બતાવા સાડ જરતોસ્તને કહ્યું તેથી અશો જરતોસ્તે એક બાબ તેની માએની સાથે પઢી બતાવ્યો. જેમ એક અગ્નિ બાલક એક ગૌહરની કીમત નહીં સમજે અને મોટું થયા પછી બહુ ધ્યાઈ લાગે તથા એક નાવાફરની આગલ વિદ્વાન પુરૂષો એલમની વાતો કરે તેની કદર તે પેહેલાં નહિ જાણે પણ જ્યારે તે દાંતાઈથી વાફેર થાય ત્યારે તેની કદરને તે સમજે, તેવી હાલત પાદશાહ અને પેગમબર વચ્ચે હતી. શુસ્તાસ્પશાહ અવરતાની ખુબી સમજવાને દરજ્જે નહીં પુગેલો હતો તેથી તે પાદશાહને તુરંત વેલા તે પસંદ પડ્યું નહીં. તેથી શુસ્તાસ્પે જરતોસ્તને કહ્યું કે “ તુંએ જે પેગમબરીનો દાવો હમારાપર કર્યો છે તે ઘટતો છે, પણ તે ઉતાવળથી સરનજામ ઉતરશે નહીં. હું એ બાબતમાં પેહેલાં સારી તરેહથી ધ્યાન આપીને તેપર પુરતો વિચાર કરું. એ અવસ્તાનાં કેટલાક ખાઓ તેનાં અર્થ સાથે હું શીખું અને તેની મતલબ કેવી છે તેને હું તપાસું, અને તે અસલ મતલબને તેનાં દાવા સાથે હું સરખાવી જોતું, જો એ દાવો અસલ મતલબ સાથે મલતો ઉતરશે તો હું તે કાંમ કબુલ રાખીને એ અવસ્તા દુનિઆમાં આશકારા કરીશ. માટે તું દર બામદાદને વખતે ખુશી દીલથી આ દરગાહ મધે આવતો રહેજે જે વેલા તું આવ્યા ચાહશે તે વેલા આ મેહેલનો રસ્તો તારે માટે ખુલ્લો છે. તુંને જે ચીજ જોઈએ તે વિષે તું દરમાવશે તો તુરંત તુંને મલશે. ” ત્યારે જરતોસ્તે પાદશાહને કહ્યું કે “ અએ પાદશાહ ! તુંને ઘટારત છે કે એ વિષે તારાં દીલને જે મોરાદ હોય તે મુજબ તું કામ કરે. જો તું પોતાનો શક દુર કરવા સાડ મારાથી કાંઈમી મોજેજો ચાહાશે તો તે બતાવવાને હું હાજર છું. ” એટલું કહીને તે પેગમબર પોતાની જગ્યાપરથી ઉઠ્યો, અને પાદશાહે તેને સાડ મુકરર કરેલાં મકાનમાં ગયો. હવે દરબારનાં વીઠાનો દીલગીર થઇ ઘેર ગયા અને જરતોસ્તનાં કામથી ઘણી અચરતીમાં પડ્યા. તેઓએ જ્યારે જરતોસ્તથી પેગમબરીની વાતો સાંભળી ત્યારે તેઓ પોતાની ખુરી કોષેશ માટે નાઉમેદ થયા અને પાકજાદ જરતોસ્તને મારી નાખવાનાં ઉપાયો સોધવા તદખીર કીધી.

અશો જરતોસ્તપર વીદવાંનોએ ઉલતી તદખીરો કરી વીદવાંનોમાંથી બે જણાઓએ એક બીજા સાથે મસલત કરી કે એક મકર

બરેલી યુક્તિ શોધી કહાડી, કે જેથી અશો જરતોસ્ત્રને રૂથવા કરવો. આ કાંમની જરતોસ્ત્રને ખબર હતી. જ્યારે જરતોસ્ત્ર ગુસ્તાસ્પશાહ નજદીક જવા નીકળ્યો ત્યારે તેના મકાનની ચાવી પાદશાહી મકાનનાં દર્યાનને હવાલે કરી ગયો. તે ખબર પેલા હોકમા (વીદવાં) હોકાને પડયાથી તેઓએ પેલા દર્યાનને લાલચ આપીને તેની પાસેથી તે કુંચી (ચાવી) ગુપ્ત રીતે લીધી અને તેઓએ ગલીચી ચીજો જેવી કે સુવેલાં આદમીનાં હાડકાં તથા કુતરાં, તથા બિલાડાંનાં માયાં, બાલ અને નસાની બીજી ચીજો એકઠી કરી, જરતોસ્ત્રના મકાનમાં લઇ જઈ તેનાં તડીયા અને ગેઢાકમાં મેલીને તે મકાનતું બારણું પાછું બંધ કર્યું. અને કુંચી પેલા નાપાક દર્યાનને હવાલે કીધી અને તે બીના કોઇને નહિ જાહેર કરવા સાથે તે દર્યાન સાથે મજબુત બદોબસ્ત કીધો.

**અશો જરતોસ્ત્રપર તોહોમત**—ત્યારબાદ તે વીદવાંના ગુસ્તાસ્પશાહ નજદીક દરબારમાં ગયા. ત્યાં જરતોસ્ત્રને ગુસ્તાસ્પશાહ નજદીક ખેસી અવસ્તા અને તેની માએની કરતાં જોઇ અજબ થયા. તે હકીમોએ કહ્યું “અએ પાદશાહ ! જઈ અવસ્તા જાડુ છે અને આએ કોણ મરદ છે તેને તું પાદશાહ નથી પીછાણ્યો. આ શમ્સ જાડુ પરસ્ત છે અને તેથી તારૂં મન વશ કરી લઇને મક્કરબરેસો ચાલે છે. આ શમ્સ આખી રાત જાડુ કરે છે, અને ચાહે છે જે તુંને મજબુત રીતે હાથમાં લઇને દુનિઆમાં ફેસાદ તથા રખતો ઉઠાવી તારી યુજર્ગાને હેઠે નાંખે. માટે એવા શમ્સપર બરોસો રાખીને તું દુનિઆમાં જાડુગરો નાં વધાર અને બને ત્યાં સુધી તેની સાથે સંબંધ નો રાખ. કેમકે એની છુપી વાતથી તું વાકેફ નથી. તારા અદલ ઈન્સાફથી સલળી આલમ સુખી અને આરાસ્તે છે તેમાં તે નાપાક મકાનવાળા મરદના કહાથી તું ફીટનો અને ખેકરાની નાં ઉભી કર. એથી તું આખરે પસ્તાસે અને તુંને ફીકર અને દલગીરી ઉત્પન્ન થશે તું હમારો પાદશાહ અને હમો તારા નેકમાહ બંદાઓ હોએ, જેથી હમો જે કંઈ વાજબી જાણીએ છીએ તે તુંને અરજ કરીએ છીએ, પછી તો તું પોતે સુખત્યાર છે.” આ સાંભળવાથી પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને અદેશો પેલા થયો. તે પછી તેણે માણસોને હુકમ કર્યો કે જરતોસ્ત્રને મકાને જઈ જે ચીજ હાથ આવે તે લાવવી. અશો જરતોસ્ત્ર આ કામથી નચિંત હતો એટલે તેને દીલગીરી

૧. આને પણ ખુદાઈ રાહ પકડી ધર્મ પાલતાં એવાંજ વીટબંધાં અદેખા અને સુછ શત્રુઓથી હમોને વેઠવા પડ્યાં છે જે આ કેતાબનાં દીબાચામાં હમીકત વાંચી ગયાં. પણ ખુદસ્તની મેહેરબાનીથી શત્રુઓનેજ શીક્ષા મલી છે. દી.સી.એ.

લાગી નહિ. તેને પોતાનાં મકાનની કુચી દર્યાન પાસેથી લેવાને ફરમાવ્યું તે સુજ્ય માણસોએ જરતોસ્તના મકાનમાં જઈને તેનો ખોરાક તથા પોશાક તથા ખીજાનું, કેતાઓ તથા કપડાંની પેટીઓ તથા બીજે સામાન લાવીને પાદશાહની હજુરમાં હાજર કીધો. તેને ખોલીને તપાસી જોતાં તે મધ્યેથી આદમીનાં હાડકાં, નખ, અને બીલાડા કુતરાનાં જે માથાં નીકળ્યાં.

**કાવત્રાંબાજ વીદ્વાનોનાં કહેવાથી કાચા કાનનાં ગુસ્તાસ્પશાહ અશો જરતોસ્તપર પારેલી જફા, તેમને બંદીખાને નાખવાનો હેવાલ—**ઉપલી સધલી વસ્તુઓ પાદશાહ આગમ્ મેલી. તે જોવાથી ગુસ્તાસ્પશાહને અચરતી પેલા થઈ. પેલી જાદુઈ વસ્તુઓ વીદ્વાનોને દેખાડી અને તેઓપર ખ્યાર બતાવ્યો અને જરતોસ્તને ખરાબ શબ્દો ઓચરીને કહેવા લાગો કે “અએ રીમન ! તું જાદુગર મકરખોરો ખરાબ વિચારનો બદકાર છે. જે તારૂં કાંમ જાદુઈનું નહી હોતે તો આ વસ્તુઓ તારી પાસે રહેતે નહી માટે એ ઉપરથી સાબેત થાય છે કે તારા દીલમાં પાક યજ્ઞદાનો કસ્સો ડર કે ધારતી નથી.” આ મામલો બનવા છતાં જરતોસ્ત હીમતથી ખેસી રહ્યો અને મુરદાર વસ્તુઓ જોઈ કમકમીઓ તેણે ગુસ્તાસ્પને કહ્યું “અએ પાદશાહ આ કામ મારાથી બનેલું નથી. આ વસ્તુઓ હું પોતે લાવ્યો નથી કે બીજા કોઇ પાસેથી મે મંગાવી નથી. તથા એવી વસ્તુઓ સાથે હું કોઇબી વખત રહેલો નથી. એ કામ મારા બદખાહ લોકોથી બનેલું છે તેઓએજ આ પલીદી ભરેલી ચીજો મારા મકાન મધે લાવી નાંખી છે. માટે તું પાદશાહી દર્યાનને બોલાવીને તેનાથી તે વિષેની ખબર મેલવ.” ત્યારે ગુસ્તાસ્પે પેલા દર્યાનને બોલાવીને પુછ્યું કે “જરતોસ્તનાં મકાન મધે તું ક્યારે ગયો હતો તે વિષેનો ચોક્કસ હેવાલ તું મને કહે.” દર્યાને જવાબ દીધો કે “જરતોસ્તને ઘર મધેથી બાહાર નીકળ્યા પછી તેના મકાન મધે પવનનેથી દખલ મળી નથી.” જ્યારે દર્યાનથી આ સુજ્ય સાંભળ્યું ત્યારે ગુસ્તાસ્પશાહે કંઠણ દીલે જરતોસ્તને કહ્યું કે “અએ કમીના શખ્સ તુંને ખંજર (વતી મારવો) તથા સુલી (ચહાડાવો) સજાવાર છે. આ ખરાબ વસ્તુઓ, જેને તું પોતે નજરે જોય છે, તે તારી પોતાની છે. તે વસ્તુઓ કોઇએ આસમાનપરથી તારા તકોઆ તથા ગેલાદમાં છુપારીને મેલી નથી.” એટલું કહીને અવસ્તાની કેતાબ ઉડારી નાંખી અને જરતોસ્તને કેદ કરવા સાફ ફરમાવ્યું અને હુકમ કીધો કે “એ જાદુગરીનો મોટો સરદાર છે. અને દુનિઆને ખરાબ કરવા ચાહે છે, માટે એને કેદખાનામાં લઇ જાય, અને હવે પછી કોઈ તેનાં બોલવા ઉપર ધ્યાન નહી આપે.”



પાદશાહનાં હુકમથી તેજ વેલા તેને બંદીખાનામાં લઈ ગયા. પાદશાહનાં ફરમાનથી તેને સારૂ રાખેના મુજબનું ખાણું પોહેલ્યાડવા સારૂ એક માણસ મુકરર કર્યામાં આવેલો હતો તથા તે બંદીખાનાની ઉપર એક જણને ઉપરી રાખ્યામાં આવ્યો હતો, દર ત્રણ દીવસે તેને સારૂ પેલો માણસ એક રોટી તથા પાણીનો કુંજો લાવતો હતો, પણ તે મુજબનાર કસી ચીજ ખાતો નહી હતો, અને રાત તથા દહાડો અવસ્તા પડતો હતો. એવી રીતે અશો જરતોસ્તે વગર ખાવે પીવે સાત દાહાડા કેદખાનામાં ગુળથાં.

**અરુપે સીંહાનો અહેવાલ**—હવે ગુસ્તાસ્પશાહનાં ઘોડાની પાયગાદમાં 'અરુપેસીંહા' નામનો એક ઘોડો હતો. તેની ઉપર પાદશાહનો ધણો ખ્યાર હતો, અને ગુસ્તાસ્પ પોતે તે ઘોડાપર સ્વાર થતો હતો. તે ઘોડો પવન જેવી તેજ ચાલતો હતો અને સુંદર ચાલથી ચાલતો અને બપોર જનવર માફક ડોક ઉઠાવેલી રાખતો અને મસ્ત ત્રાધની સામે બપોરતો હતો, અને જે વેલા તે દોડવાપર આવતો ત્યારે એવો દોડતો કે તેના પગ જમીનપર નહી લાગતા. આ ઝડપી ચાલનાં સખમે તેને મુખ્યારક ફાલ ગણીને ગુસ્તાસ્પશાહ હમેશ તે પર સ્વારી લઈને મેદાં બાહાર પડતો અને સધલી વેલા ફતેહ પામતો. હવે એવો દાખલો બન્યો કે એક દહાડે બાંમદાદને વખતે તે ઘોડાઓની ઉપર નેધેહ્યાંની રાખનાર મરદે અરુપેસીંહાને વગર પગડી જમીનપર પડેલો જોયો. તેનાં ચારે પગો તેનાં પેટમાં ગુથી ગયલા હતા તેથી પાએગાહ આગળ મોટો પોકાર ઉઠ્યો અને ઘોડાઓનો ઉપરી મોટી ધાસ્તીમાં પડ્યો અને પાદશાહ આગળ આવીને અરુપેસીંહા માટે દીલગીર થઈ હકીકત કહેવા લાગ્યો કે આ બનાવ અજબ થયો છે.

**જરતોસ્તનો મોજેજે અરુપે સીંહા માટે**—આ પછી ઘોડાની દવાઈ કરનારા સધળા હકીમોને પાદશાહે બોલાવ્યા તેથી ૧ સધળાઓ એકઠા

૧ સધલા હકીમો એકઠા થાય અથવા દુનિયા આખી એક સમે એકત્ર થાય પણ ન્યાં ખુદરતનો ભેદ હોય ત્યાં હકીમોનાં અથવા દવાઈના ઈલાજે શુ લાગુ થાય કે ન્યાં પેગમબર જેવો કેદખાને પડ્યો તો ખુદરત તેની વાદે ધાઈ મોજેજે બતાવે ત્યારેજ નવી દીનની ષહેતેરી થાય અને તોફાની ઈનસાનો પાછાં લાગે. આજે પણ આપણાં ધણાં લોકોને અવસ્તાના બહુતરો માટે દુઃખનાં ઉપાય તરીકે બતાવ્યે તે અમણીને ધનતર મનતર પડે અને પરધમોનું તેઓ ઓઢેમી ક્રિયા કામ કરે તે બાજબી ધારે છે. પણ સચ્ચાઈનો માલેક છે એજ મહાબલવાન છે કુટકલ નક્લીઆ દેવ દેહડાંનાં વેળાં તે મેલા વશીકરણનાં ઉપાયોને જરતોસ્તની ધર્મ ધીકારે છે મજકુર ગુસ્તાસ્પશાહનાં જેવાં આજે ધણાં ઇનશાનો આ દુનિયામાં જોવામાં આવે છે. કે બહુતર ક્રિયાકામને માટે પોતાની કાળજી અથવા ખાતી નહી તેથી

થયા અને એક ખીખ વાતો કરવા લાગા કે આ બનાવ અજબ બન્યો છે. ત્યારબાદ ગમે તેટલા દવાદાંડના ઉપાયો કર્યા પણ સધળા ફોગટ. જ્યારે ગુસ્તાસ્પે તેઓને લાઇલાજ નેચા ત્યારે તે ધણો શીકરમંદ થયો. અને તે દીવસે તેને ખાધું વડીક નહીં. સર્વ લશ્કર પણ એચેન રહ્યું અને ઘોડાની પાયગાહ આગળ સધળાઓ આવ જ કરતા અને આખા શહેરમાં એજ અફવા ઉડી રહી. બંદીખાને પડેલા એશુનાહ અશોજરતોસ્ત આગળ રાખે-તાતું તેતું ખાણું લઇ જનાર શખ્સ આજે બહુજ અસુરે સાંજે ખાણું લઇ ગયો. જરતોસ્તે તેને અસુરે આવવાનો સખખ પુછ્યો, ત્યારે તેને અસ્પે-સીંહાનો હેવાલ કહ્યો. તે સાંભલી જરતોસ્તે કહ્યું કે “ તું બામદાને વખતે ગુસ્તાસ્પશાહ આગલ જઇને તેને મારી તરફથી એકતેમાસ કરીને કેહેજ કે ( ને તારો હાકેમ હોય તો ) હું આએ અધારી જગોએથી બાહરે આવીને ઘોડાના ચારે પગ બહાર કાઢું અને તેને આરામ કરૂં તથા તેની શીકરમાંથી તુંને મોકળો કરૂં.” તેજ મુજબ ખીજે દહાડે આફતાખ તણુ થયાને વખત (સહવારમાં) પેલા શખ્સે જરતોસ્તથી સાંભળેલો પેગાંમ ગુસ્તાસ્પશાહને કહી સંભલાવ્યો. પાદશાહે તેજ વેળા જરતોસ્તને તે જગોએ લાવવાનો હાકમ કીધો. તે પરદેદારે ખુશખબરી જરતોસ્તને કહી કે જેહાનના પાદશાહે તુંને કેદખાનેથી ખલાસ કીધો. ત્યારપછી જરતોસ્ત બંદીખાના મધેથી બહાર આવ્યો અને નાહવાની જગોએ ગયો, ત્યાં પોતાનું હાથ, મોંહ, બદન, પાક પાણીથી ધોઈ પાક કરીને જલદીથી પાદશાહ આગલ ગયો. તે વેલા તેના ગોલાખની કુલની મીશાલે ખીલેલા રૂપશારા (ગાલ) અને તેના દબ-દબા ભરેલો ચેહેરો અને આતુરતાથી પાદશાહને દુવા કરવાની મતલબ જોઇને પાદશાહને અચરતી પેદા થઈ, અને તેના દીલમાં વિચારો ઉત્પન્ન થવા લાગા. જરતોસ્તે આવતાંવાર ઘણીએક દુવા કીધી, તેજ વેલા પાદશાહે તેને પોતાની પાસે એસાડીને પેલા ઘોડાનો સધલો હેવાલ સંભલાવ્યો. અને કહ્યું કે “તુંએ જે પેગમખરીનો દાવો મારી નજરીક કર્યો હતો, પણ તેને

ખુદશતની ખરી બંદગી કરનાર તરફ તેઓનું ધ્યાન કરી રહે છે અને દુઃખની વખતે પરધર્મોના ઉપાયો તરફ એકદમ ધ્યાન પુગાડે છે. જ્યારે ખરો બંદગીનો મારમ અને ઉપાય તે માટે જો કોઈએ જુદો ગપ્પો બનાવ્યો હોય તો તેઓ જરતોસ્તે કહેવાવા બતાં મહજબનાં ફરમાનોને ધીકારે છે પણ કર્સું વલતું નથી ત્યારે આખર કંટાલીને પણ પોતાના મહજબનાં ફરમાનોને માન આપે છે. પણ પેહેલાથી તેઓ પોતાનાં ધર્મનાં ફરમાનોથી વેગલા રહે છે. જતે કમઅકલી અને કાયા કાનના ઈનશાનોજ આ મુજબ કરે છે. કાલાં માણસો ધર્મને હીનીને આલતા નથી અને આચકે સુખી થાય છે.

(પ્રગટ કર્તા)

મેં સરંજામ નહીં પહોંચાડ્યો, માટે જો તું બેશક પેગમબર હોય તો આંખે ઘોડાને આરામ કર. હું તારેથી જાણુવા માગું છું કે આ કામમાં તારી દાનાઈ કવી રીતે પહોંચે છે. એ ઘોડાના પગ શી રીતે બહાર નીકળશે ?” તે પરથી અશો જરતોસ્તે કહ્યું કે “અંખે પાદશાહ ! તું આંખે કામને હલકું કરીને ના જાણુ. જ્યારે તું ચાર કામો કરવાનો વગર શક રાખવે મારી સાથે કરાર કરશે ત્યારે આ ઘોડાના ચારે પગ બહાર નીકળશે.” પાદશાહે અશો જરતોસ્તને તે ચાર કામો વિષે પુછ્યું અને તે વિષેની કચ્છલાત કરવાની પોતાની મરજી બતાવી. ત્યારે અશો જરતોસ્તે પાદશાહને તે બોલાસો અરુપે સીંહાના સેરાના આગલ કરવાને કહ્યું. તેથી તેઓ તેજ વેલા ઘોડાની પાયગાહમાં ગયા, જ્યાં પાદશાહના લસ્કરી અમલદારો હાજર રહેલા હતા.

પેગમબર જરતોસ્તે ચાર મોરારો ગુસ્તાસ્પશાહથી માંગી અને અરુપે સીંહાનો પેહેલો પગ બાહાર કાઢ્યો—અશો જરતોસ્તે ઘોડાને જોયા બાદ ગુસ્તાસ્પશાહને કહ્યું કે “અંખે ચલાક શેહેનશાહ ! તું ધ્યાન આપ કે મેં કહેલાં ચાર કિમદા કામો માટે બેશક જાણુ કે વાજખી ધનસાફ કરનાર ખુદાવંદ તાઆલા કે જેને તું પાદશાહને અને તમામ પેદાય સને સરજી છે તે સરજનહાર સાહેબનો મોકલેલો હું પેગમબર છું. જો તારૂં દીલ તથા જખાન બરોબર હશે તો તારી સુરાદ તુરત હાંસલ થશે, અને તેમાં જો ખામી હશે તો આમણી મેહેનત ફાકટ જશે.” અશો જરતોસ્તના એ બોલવાને પાદશાહે કમુલ રાખ્યું અને પોતાનો ડરાવ તેને કહી સંબલાવ્યો કે “તારી તરફથી આંખે દાખલો મલ્યા પછી તારા હુકમ મુજબ હું બંદગીનાં કામો કરીશ, અને તારી દીન અને કાયદાઓથી મારું સર નહીં ફેરવીશ. આ વાત થતી હતી તે વેલા ત્યાં બધા શખ્સો હાજર હતા. એ પછી અશો જરતોસ્તે પાક દાદારની હજુરમાં થોડાક વખત દુવા માંગી પેલા ઘોડાના જમણા પગ આગલ પોતાનો હાથ ફેરવ્યો. તેથી તે ઘોડાનો પગ તેજ વેલા બાહર નીકળ્યો. તે જોવાથી પાદશાહને પુરતું મક્કીન આવ્યું. હાજર રહેલા સઘલા ખુશ થયા. અને સઘલાઓ તે દીનદાર મરદની ( જરતોસ્તની ) તારીફ અને વખાણુ ગાવા લાગ્યા. અને અશો જરતોસ્તની મુજર્ગીનો વધારો થયો. ત્યાર બાદ જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહ પાસે બીજી મોરાર માંગી અને અરુપે સીંહાનો બીજો પગ કાઢ્યો. જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને કહ્યું કે “અંખે નેકતામ શાહ ! તું જમાનાના નામવર પેહેલવાન અરુપ-દીઆરને ફરમાવ કે તારી હજુરમાં તે શાહનદો બોદાની દીનનો ફેલાવો કરવા સાફ તે દીનના હુકમ મુજબ ચાલવા સાફ પાક મરદાંની ફરમાની

રાખનાર લોકોને યુનયુખથી કબેડી નાંખવા વિષેનો મારી સાથે કોલકરાર કરે.” આથી પેહેલવાંન આસ્પંદીઆર ( ગુસ્તાસ્પશાહનો બેટો ) અશો જર-  
તોસ્ત નજદીક આવ્યો અને તેના હાથમાં પોતાનો હાથ આપીને તેની સાથે  
કોલકરાર કર્યા કે તે પેહેલવાન પોતાના હાથ તથા તલવાર અને દીલ તથા  
જખાનથી જરતોસ્તી દીનને મદદ કરશે. અને ઉલટા ચાલનારને સળ કરશે.  
કોલકરાર થયા બાદ ખુદા પાસે જરતોસ્તે દુવા માંગી તેથી પાછલો જમનો  
પગ બહાર આવ્યો. અને સધલાઓએ જરતોસ્તપર આક્રીન કીધી. ત્યાર પછી  
જરતોસ્તે ત્રીજી મકશદ ગુસ્તાસ્પશાહને કહી કે “અએ શેહેનશાહ !  
એક શખ્સને તું હોકમ કર કે મારી સાથે પેહેલમાં આવે તેની સાથે બાતું  
કેતાયુનની નજદીક જઈ તેને આ પવિત્ર દીનની નશીબનો સમજાવીને એ  
દીન કયુલ કરાવું.” તેજ વખત શાહે હોકમ કર્યો, અને એક માણસ જરતોસ્ત  
સાથે કેતાયુન આગલ ગયો અને કહ્યું “અએ બાતુઓની બાતુ તુંને બી  
ધટારત છે કે આ ખુદાઈ દરમાન મુજબ તું ચાલે અને મારાં કામોને વગર  
શકનાં ગણી આ દીન કયુલ કરે. જે સાચી નૈયતે અને સાચા સુખનોથી  
તું કયુલ કરશે તો તારી સધની નેક મોરાદો બર આવશે.” ત્યારે તે પાક-  
જાત ઓરતે ( કેતાયુને ) જવાબ વાલ્યો કે “તારા સુખનો મારે કયુલ  
છે. મેં તારા ધણાંએક કામો વિષે સાંભળ્યું છે. અને તારે માટે મને ધણું  
ઉંચુ મત છે. હું ખરા દીલથી બલી દીનને કયુલ કરું છું અને તે મધે  
લાવેલા પાક યઝદાના હોકમ મુજબ ચાલીશ.” આ જવાબથી સંતોષ પામી  
પેગમબર જરતોસ્ત પાછો પાયગામાં ગયો અને ખુદા પાસે દુવા માંગી અરપે  
સીંહાનો ત્રીજો પગ બહાર કાઢ્યો. અને હાજર રહેલાઓ અચરત થયા.  
ત્યાર બાદ પેગમબર જરતોસ્તે ચોથી મુરાદ આહી ગુસ્તાસ્પ-  
શાહને કહ્યું કે “અએ શેહેનશાહ તું પેલા દરખાનને બોલાવી ધમકી  
આપી પુછ કે પેલા મારા મકાનમાં કોણ ગયું હતું તથા તારી નજદીક મારી  
રૂશવાઈ કોણે કીધી હતી ? જે તે સધલું ખરું બોલશે તો સધલું કામ  
ખરું થશે ને નહીં તો આ તારો ઘોડો નજ્લી હાલતમાં રહેશે.” આ  
સાંભળી પાદશાહે દરખાનને બોલાવ્યો અને ધમકી આપી પુછ્યું કે “દીન  
દાર જરતોસ્તના મકાન મધે કોણ ગયું હતું ? આ મકરબરેલું કામ કોણે  
કર્યું હતું ? સાચું બોલશે તો તારી શીકર ટલશે અને કમોબેશ બોલ્યો તો  
આ બર મીજલસમાં કતલ કરાવીશ.” બીકને મારે દરખાનને નમનતાઈથી  
મારી માગી. પાદશાહે મારી બક્ષી ત્યારે દરમાને પેલા શીલસુકોથી બનેલો  
મકરબરેલો બનાવ બાળે હકીકત કહી દીધી. અને વધુ કહ્યું કે “જે શીલ-

સુદે તારી હજુર વગ ધરાવનારા તેથી તેઓએ લાલચ આપીને તેઓએ આ કામ મારા પાસે કરાવ્યું તે વખતે ખીકને મારે મેં કીધું અને હમણું તું પાદશાહની મને હીમત છે અને તેઓની મને દરકાર નથી તેથી 'ખર' કહું છું." આ વાત સાંભળવાથી પાદશાહને જરતોસ્તી દીન વિષે કશો શક રહ્યા નહોતો. તુરત પાદશાહના હુકમથી પેલા ચારે શીલસુદેને જીવતા ફાંસીએ ચઢાવ્યા. તે પછી પેગમબર જરતોસ્તે ખુદાની જનાબમાં સુક ગુજરી કરી કે તુરત તે ઘોડાનો ચોથો પગ તેના પેટમાંથી બહાર નીકળ્યો અને તુરત ઘોડો વાઘની મીશાલે ઉડી ઉભો થયો. આએ વેલાએ તે અકલમંદ પાદશાહે તથા ખીજ પહેલવાનોએ ઉડીને ખુજર્ગી બરેલા જરતોસ્તને પોતાનો ધણોએક ખ્યાર બતલાવ્યો, અને તેનાં ધણોએક વખાણુ કીધાં, અને પાદશાહે અશો જરતોસ્તને ધણીએક ઇજત આપી, માન સાથે પોતાના તખ્તની પાસે બેસાડ્યો. અને તેને આપેલી તજદી અને પુગાડેલી ઇજ્જ માટે પાદશાહે જરતોસ્તથી મારી માગી, તે અશો જરતોસ્તે કયુલ રાખી. પાદશાહે સઘલો સામાન જરતોસ્તને હવાલે કર્યો અને તે નેકબદનું (જરતોસ્તનું) જીગર ખુશ થયું.

**અશો જરતોસ્તથી ગુસ્તાસ્પશાહે માંગેલી ચાર ચીજો.—**

ગુસ્તાસ્પશાહે કોલકરાર કરી જરતોસ્તી દીન કયુલ કીધી. અને ત્યારબાદ પેગમબરને ધણું માન આપવા લાગો અને ધણા ખ્યારથી વરતવા લાગો. અને દરમાનપર ધણું ધ્યાન આપવા લાગો, તેમજ સઘળા ધારા કાયદાઓ અશો જરતોસ્તથી કયુલ કરીને તે ઉપર અમલ કરવા લાગો. એક દીવસે સહવારમાં જરતોસ્ત, પાદશાહની દરબારમાં આવીને પાદશાહી તખ્તની આગળ બેઠો ત્યારે ગુસ્તાસ્પશાહે જરતોસ્તને કહ્યું કે “અએ નામવર મરદ ! યઝદાં આગળ મારી આ અરજ છે અને તું તે પાક પરવર પાસે માંગે અને તે માલેક તેમાં ફતેહ આપે તો તારી ભલી દીનનો મોજેજો કહેવાશે તથા તારી વખાણુનો વધારો થશે. ” ત્યારે અશો જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહથી જાણુવા માગ્યું કે તે પાદશાહની મુરાદ શું હતી. પાદશાહે કહ્યું કે “અએ ખુજર્ગવાર ! સાંભળ. જે મોરાદો હું તારી મારફતે પાક યઝદાંથી ચાહું છું તે મધે પેહેલી મોરાદ એ છે કે ( મારા મરણ પછી ) આબેરસ માઈ મકાન કેવું છે તે હું આગમયથી જાણું. બીજી મોરાદ એ છે કે દીનનો ફેલાવો કરવામાં મને ધણીએક લડાઈ કરવી પડશે, માટે શરીર એવું અને કે દુશ્મનોના જખમની ધારતી રહે નહોં, અને હથીઆરનો જખમ લાગુ થાય નહી. ત્રીજી મોરાદ એ છે કે દુનિયામાં જે કંઈ નેક અને બદ થયું અને થશે તે આધાહી મને મળે. અને ચોથી મોરાદ એ કે રસ્તાબેજ સુધી હું

અમર યાતું ( ત્યાં વેર મારો જીવ મારા આ તનથી છુટો પડે નહીં. ) ”  
 પેગમબર જરતોસ્તે આ વાત સાંભળી કહ્યું કે “ અમે જેહાનના શાહ ’  
 ખુદાવંદ તાઆલા તારી આ ચાર ચીજની માગણી એકજ શખ્સને નહીં  
 આપશે. માટે તું આ ચારમાંની એક ચીજ પસંદ કર અને બીજી ત્રણ છે  
 એ ત્રણ જુદા જુદા શખ્સોને મળશે. હું પાક દાદાર પાસે દુવા ચાહું અને  
 તે કુદરતનેા સાહેબ મારા માગવાને કયુલ કરશેજ. ” ત્યારે ગુસ્તાસ્પશાહે  
 પોતાનું બેહેસ્ત જોવા ખાયસ બતાવી, તથા પોતાના બેટા પેશાતન બેમર્જી  
 (અમર) તથા બીજો બેટા જવાન અસપંદીઆરનું શરીર રોઇનતન ( કાંસા  
 જેવું મજબુત ) થાય, અને મારા વજીર જમાસ્પને આગાહી મળે. ” જરતોસ્તે  
 પોતે ગુસ્તાસ્પને કયુલાત આપી અને પોતે સાંજે ઘેર ગયો. અને પાક દાદારની  
 બંદગીમાં મશગુલ થયો અને તે મોરાદ બક્ષનાર સાહેબથી ગુસ્તાસ્પશાહની  
 ચાર મોરાદો માટે અરજ કરી. અશો જરતોસ્તને બંદગી કરતાં ખવાય થયો.  
 અને પાક ખુદાવંદે તેની માંગેલી મોરાદો બક્ષવાની તેને ચેતવણી આપી.

ગુસ્તાસ્પશાહની દરબારમાં ચાર શીરેસ્તાઓનું આવડું — બીજો  
 દીવસે બામદાદને વખતે જ્યારે ખુરશેદ ( સૂર્ય ) નીકળ્યા પછી ગુસ્તાપશાહ  
 તખ્તે બેઠો ત્યારે જરતોસ્ત પણ ત્યાં ગયા અને ગુસ્તાસ્પશાહપર દોઆ કરી  
 પોતાના ખુજર્ગી બરેલા તખ્તપર બેઠા. થોડો વખત ગયો તેટલામાં દરબાને  
 આવીને શેહેનશાહને અરજ કીધી કે “દરવાજા આગળ ચાર સવારો સઘળા  
 હથીઆર સાથે બખ્તર પેહેરેલા ધણા કદાવર એકાએક આવીને ઉભા છે.  
 પાક યજ્ઞાંનાં તુર અને લડાઇના કસમથી હું કહું છું કે તેવા (દખ્ખા બરેલા)  
 સવારો મેં કોઇ વેળા જોયા નથી. તેઓને જોતાંજ મને ધાસ્તી પેદા થઇ.  
 અને હું તરત આ મકાનમાં આવ્યો છું. ” ત્યારે પાદશાહે અશો જરતોસ્તને  
 પુછ્યું કે તેઓ કાણ હશે ? એટલામાં પેલા ચારે સવારો પહાડની મીશાલે  
 તમામ લીલો પોસાગ અને સઘળાં હથીઆરો અને ચલકાટ તથા રોબ અને  
 દખ્ખા સાથે ઉઠાવેલા નેજથી પાદશાહની આગળ આવીને ઉભા. તેઓએ  
 ગુસ્તાસ્પશાહને કહ્યું કે “ હમો ચારે જણ પાક યજ્ઞાંની તરફથી પેગાંમ  
 પહોંચાડનાર તરીકે તારી આગળ આવ્યા છીએ. હમો ચાર શીરેસ્તા છીએ.  
 બેહેમન અમેશાસ્પંદ, અરદીબેહેસ્ત અમેશાસ્પંદ, આદર ખોરદાદ અને આદર  
 ગુશસ્પ. ખુદ માલેકે તુંને કેવાડ્યું છે કે મેં જરતોસ્તને મારી તરફથી પેગાં-  
 મબર તરીકે મોકલેલો છે, અને સઘળા ખલકને તેના હોકમ પ્રમાણે ચાલ-  
 વાને ફરમાવેલું છે, માટે તેને તું બધી સારી રીતે રાખજે, તેની તરફ કો-  
 ઇબ્તી રીતે ધીક્કારની નજરથી જોતો માં, તેનેથી બલી દીનને તું કયુલ કરી

તેના કામદા કાનુન પ્રમાણે તું આવજો અને તે પેગમબર તુંને જે કંઈ ફરમાવે તેની ઉપર તું સારી તરેહથી ધ્યાન આપજો, કે તારા રવાનને પેદાજખની ઈજા નહીં ભોગવવી પડે. જરતોસ્તને વારેવાર તજીદ આપી તારી જાતને તકસીરવાર માં કર. તેનેથી તારી મોરાહો હાંસલ થયા પછી તેના હુકમને તાબે રહેજો.” તે ફરેસ્તાઓની આવ્યે વાતો સાંભળીને ખોદાઇ હેબતથી પાદશાહ ગુસ્તાસ્પની અક્કલ અને હુશીઆરી ગુમ થઇ ગઇ, તથા તેની જખાન બંધ પડી. અને તે બેહોશ થઇને તખ્તપર પડી ગયો. થોડેક વખતે તેને હુશીયારી આવ્યા પછી તે કહેવા લાગો કે “અચ્ચે પાક પરવરદેમાર! હું તારા સઘળા બંદાઓમાં ધણો કમતર બંદો છું, અને મેં તારા ફરમાન ઉપર કમર બાધેલી છે.” આ સાંભળી પેલા રેસવારો તુરત પાછા ફર્યા.

આ વેળા પાદશાહના તખ્તની આગળ સઘળા લશ્કરી અમલદારોની ઠઠ મળેલી હતી તેને આ બનાવથી ધણી અચરતી પેદા થઇ હતી અને તેઓમાં ધાસ્તી અને થથરાત પેદા થયો. પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ પોતાના તખ્તપરથી ઉઠી પેગમબર જરતોસ્તની આગળ આવી તેની પાસે ઓજરખાડી કરીને કહેવા લાગો કે “મેં મારા ખ્યારા જાનને તારા ફરમાન તજે સાંકેશો છે, અને તારા હોકમને હું પાક ખુદા તાઆલાના હોકમથી મારો માલ તન, અને જાન તારી પર શીદા છે!” ત્યારે જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને કહ્યું કે “તું કરસી શીકર માં કર, પાક થજદાં પાસે તારી મોરાહો મેં ચાડી છે, અને તે મોરાહો બક્ષવાને તે સાહેબે કયુવ રાખ્યું છે, તે માટે હું તુંને ખુશખબરી આપું છું.”

પેગમબર અશો જરતોસ્તે દરૂન ઇજાને અને આફરગાંન કરીને બતલાવેલા ચાર મોજેજ—ત્યારબાદ અશો જરતોસ્તે રોજ ૨૯ મો મીનો મારેસ્પંદ અને માહ ૧૨ મો અસપંદારમદ અમેશાસ્પંદને રોજે દરૂન ઇજવાને માટે એક જગ્યા તૈયાર કરી, અને એક બાજ ઇજવાની તૈયારી કરાવી, અને તે બાજના દરૂનની આગલ ચાર વસ્તુ મેલી તેમાં ફુલ, દુધ, અનાર (દાડમ), શરાબ (આ દાડ નહીં પણ ઝાડપાલાનો રસ), હવું.

૧. ચાને આ જાંદગી બીજી જાંદગીમાં નાફરમાનીનું સંકટ નહીં ભોગવવું પડે, અને પોતાની સારી કરણી અને સાલેસાઈ તથા ખુદરતના પેગામ તરફ જાન-ફેસાંની અને દીલસોહત બતાવી દીન ફેલાવાનાં કારણે આ તેમજ બીજી જાંદગીમાં સુખ મલે એટલે દોજખથી છુટે. ૨. પેહેલવી ખુસ્તકો જેવા કે વજર કદં દીની, મોજેજતે જરતોસ્તી, દીનકદં કેતાબ સાતમું ફકતર, તેમજ સરોશ હાહોખતના અવસ્તામાં પણ આ દાખલો મળે છે, કે ચાર ફીરેસ્તા ગવાહી આપવા માટે આવ્યા હતા શરૂઆતની દુનિયા વખતે મીનોઈ દુનિયામાંથી ગેતીમાં ફીરેસ્તાઓ સવારૂપમાં આવતા હતા. આજે પણ તેવા જ અજોબને ખુદરતની જગ્યા હવાનો પાવર અને આવેશ રહે છે. (પ્રગટ કર્તા)

તે યુજર્જ પેગમબરે અવસ્તાનાં કલામો પઢીને તે વસ્તુઓને ઈજી અને તેજ ઈજેલી વસ્તુઓ મધેથી પાદશાહને ઈજેલો દાડ પીવા સાડ ફરમાવ્યો. તે પીધાથી પાદશાહ તુરત સુષ ગયો, અને ત્રણ દહાડા સુધી તેજ હાલતમાં તે રહ્યો, અને તે યજઠાંપરસ્ત પાદશાહનું રૂહ મીનોઇ આલમની તરફ ગયું. ત્યાં તેણે સઘલાં નેક અને અશો માણસોને ઉચા ફરજીનાં અને અચ-રતીભરેલી ચીજો પોતાની નજરે જોઇ, અને પોતાનું રમકાંન ત્યાં જોયું. પેગમબર જરતોસ્તે પેલું ઈજેલું દુધ પેશાતનને આપ્યું તે પીધાથી તે શાહ-જાહો અમર્ગો પામ્યો, અને ઈજેલું ફુલ જમાસ્પને સુંધાડયું તે સઘલા ઝેલમોથી વાકેફગાર થયો અને રસ્તાખેજ સુધી બનવાના સઘલા અહેવાલો તેની નજર આગળ ખુલ્લા થઈ પડ્યા. એ પછી પેલું ઈજેલું દાડમ પેગ-મબરે અસપંદીઆરને આપ્યું તે ખાધાથી તે પેહેલવાનનું બદન કાંસા જેવું સખત બન્યું, જે ઉપર કોઈખી હડીઆરનો જખમ અસર કરી શકતો નહીં હતો. એથી સર્વ તેને રોઈનતન અસપંદીઆર કહેતા હતા. હવે ગુસ્તા-સ્પશાહ પેલા ખવાબથી બીદાર થયો ત્યારે પોતાનું સર ખાકમાં ધર્ચું અને બંદગી કરી કહેવા લાગો કે “અએ નેધેહ્યાંની કરનાર પાક યજઠાં ? તું બધે જોહાંનમાં મારી ફરીઆદને પોહોંચનાર અને મને રસ્તો બતાવનાર થજે, યા માલેક તારી પાદશાહીને જવાબ નથી તું ખરો બીમીશાલ શહેન-શાહ છે” એ પછી પાદશાહે પોતે જોયેલો અહેવાલ જરતોસ્તની આગલ કહી સંબલાવ્યો, અને સઘલાઓને તે ( પેગમબર ) થી બલી દીન કયુલ કરવા સાડ તેણે ફરમાવ્યું, ત્યારબાદ પાદશાહે તખત ઉપર બેસીને અવસ્તા તથા તેના અર્થોથી તેને પુરતી રીતે વાકેફ કરવા સાડ અશો જરતોસ્તને ઝેલતેમાસ કીધી અને પેગમબરને કહ્યું કે “હુ તે અવસ્તા ઉપર પુરતો વિશ્વાસ રાખુ છું” આ ઉપરથી જરતોસ્તે યજઠાંનું નામ મોહપર લઈ અવ-સ્તાનું દફતર ઉઘાડી તે મધેથી કેટલીએક ફસલો પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ આગલ તેના અર્થ સાથે વાંચી સંબલાવી, તે અવસ્તાનાં કલામો તથા તેમાં જાહેર

૧ જરતોસ્તી દીન ફેલાયા આગમચ જે રાખ્યો હતા તે પારસીઓને પોઈ-ચૈતકેશી કહેતા હતા. ( યથામર્દથી તે ગુસ્તાસ્પશાહના વખતમાં જરતોસ્તી દીન આવી ત્યાં સુધી ) જરતોસ્તના બાપ પૌરશરૂપ અને તેમના લાઈઆરાસ્પ પોતાની જાંઘી સુધી પોઈચૈતકેશી દીન પાલી હતી. જરતોસ્તી દીન કયુલ નહીં કરી હતી.

૨. પોતાનું મકાંન ત્યાં જોયું આ દાખલો આપણને તે જમાનામાં મુકે છે કે જ્યારે શરૂઆતની દુનિયાં વેલા મીનોઇ જવાતુ હવું અને તે મુજબ બંનસાફ હતો. આણ વખતમાં પણ એવું છે કે કશ્મીરેવીજ જગ્યા. ( પ્રગટ કર્તા )



કરેલી ખુબી બરેલી મતલબ સાંભલવાથી બદકાર ?લોકોએ ધણી હાર ખાધી, અને તેઓ નહાસીને જમીનનાં છુપાઈ ગયા. ત્યારબાદ જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને આતશખાનાંઓ બનાવવા સાર કહ્યું, શાહે હુકમ કીધાથી ગુમ્મજ સાથેનાં આતશખાનાં દરએક ઠેકાણે મોટી દોલતનો ખરચ કરીને તેને ધણી કીમતી અને જેબદાર કીધાં. અને તે ગુમ્મજના ઉંચા તખ્તોપર આતશને તખ્તનશીન કરવામાં આવ્યા. અને પાક દીલ તેમજ નેક દયાનતનાં મોખેદ હેરબદોને તેઓની જલવણી તથા બંદગીને માટે સુકરર કર્યા અને આતશખાનાઓનાં નીબાવ ખર્ચ વાસ્તે મોટી જગીરો સુકરર કરી. આ થવાથી પેગમબર સાહેબનું જીગર ધણું ખુશ રચ્યું.

‘મોજેબને જરતોસ્તી’ ક્રેતાબમાંથી લખાણ મળે છે કે “ પેગમબર જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહનાં આપ ( લોહોરાસ્પશાહ ) અને ભાઈ (જરીર) એ બંને સાહેબો ધણા ખીમાર થઈ ગયા હતા અને તેનો ઈલાજ દવાઈ કરવાથી હકીમે અને તમામ દાનેશમંદ અને ફાજેલ તખ્તીમે ધણુંજ લાચાર થયા હતા. અને કંઈમી તદખીર લાગુ નહિ થઈ ત્યારે હજરત જરતોસ્તે તે બંને જણાઓને અવસ્તા બણી દુવા ગુજરી જેથી તે બેક જણાને તુરત આરામ થયો અને તે બંને આપ બેઠાએ હજરત જરતોસ્તથી ભલી દીન કયુલ કીધી. એ સિવાય પેગમબર જરતોસ્તનાં મોજેબ ધણું જાહેર છે. વલી પેગમબર અશો જરતોસ્તે ગુસ્તાસ્પશાહને નસીઅત કરી હતી. પેહેલાં જંદ અવસ્તા મધેથી ખુદાની તારીફનું બ્યાન કરી બતાવ્યું હતું અને કહ્યું કે “ કુદરતનાં સાહેબને એક કરી ગણશે તો રોશનાઈની જગ્યા પાંમશે અને ભુરે રાહે ચાલશે તો અંધારાંગારની સજા મલશે. ખુદરતે બંદાઓપર નવાજેશ કરી તેની રેહેનોમાઈને વાસ્તે મને પેગમબર કરી મોકલ્યો છે. અને કહ્યું છે કે મારો પેગાંમ આલમનાં લોકોને પુગાડજે કે તેઓ ભુરી રાહે નહી ચાલે અને ગુનાહનાં કામ નહી કરે. બેઈનસારી અને મરદુમ આજરીનાં કામથી તેઓ દુર રહે. ખુદાતાઆલાએ એવું ફરમાવ્યું છે કે જેવું કરશે એવુંજ પાંમશે, ગુનાહ કરી માફ માંગશે તો હું તમોને છોડા

‘ ૧ ચળશનેનાં દમાં હાનો ૧૫ મો ફકરો આ લખાણને મલતો છે

૨ દરતુર જરતોસ્ત બેહેરાંમે અહીંયાં સુધી લખી જરતોસ્તનામું પુરું કર્યું છે.

૩ દીન કંદ ક્રેતાબમા પણ આ લખાણ મળે છે આ સધળું સર્વથી પહેલાં ધરાનવેજમાં જરતોસ્તના કાકાના હીકરા મેદીઓમાહે પોતે એક ક્રેતાબ બનાવી હતી જેનું નામ તેણે બજર કે દીની રાખ્યું હતું તેમાં જરતોસ્ત પેગમબરના મોજેબનું બ્યાન છે. તેપરથી આ સધળાં પુસ્તકો લખાયાં છે. ( ખગ્લ કતો )

વનાર નથી. અને પાક ખુદાવંદ પાસે તમારે માટે હું મારી માગનાર નથી. મારી દીનનાં ફરમાન મુજબ ખુરાઓ સાથે બલાઈ કરવી તે ગોયા બલાઓ સાથે ખુરાઈ કીધા બરોબર છે. જેવી જેની કરણી તેવી તેની નશીઅત મલવીજ નોંધાએ. જેવાં ખીજ વાવશે તેવાંજ ફલ આપશે. એ નશીઅત મારી યાદ રાખજો. અને ખુદાવંદતાઆલાએ હોકમ કીધો છે કે આ જે અવસ્તાઓ જાંદની કેતાબો કે જે મેં આલમમાં મોકલી છે તેનાં તમામ કલામો ધણા ખુબગં અને ખુલંદ તેમજ રાસ્ત છે અને તે અવસ્તા મધે મારા તમામ હોકમ મેં જાહેર કીધા છે વાસ્તે તમે સર્વ કોઇને વાજેબ છે કે આ મારા સખુનોને દસ્ત એતેકાદ તથા ખાલેશ મનશનીથી રાસ્ત જાણીને હમેશાં તે મુજબ કામ કરજો. જે ચીજ તમે પોતાને માટે નહી પસંદ કરો તે પારકાને માટે ના ચાહતા. કેમકે જે કોઈ દુનિયામાં તક-સીરવાર થરશે તે સજને લાયક થરશે. આખેર નેહીનો બદલો નેહીજ મલશે.”

**જરતોશ્તી દીન આલમમાં ફેલાઈ**—પાદશાહ ગુસ્તાસ્પે હજરત જરતોશ્તનાં હોકમ મુજબ અવસ્તાઓ જાંદની કેતાબો નક્ક કરાવીને શે-હેરે શેહેર અને મુલ્કે મુલ્કે તમામ દાના લોકો સાથે મોકલી. “ખુદાને એક કરી માનવો, દેવ પરસ્તી, જાદુષ ત્યાગ કરવી, અને પાક ખુદાવંદે હજરત જરતોશ્ત મારફતે જે દીન મોકલી તેનો સુદરેહ કુસ્તી કમરપર રાખી ચાલે અને જાંદ અવસ્તા કલામો પઢે તથા દુઃખ દર્દ વેળા એ અવસ્તાના કલામોથી લખતર કરે તો આજારી દુર થાય. અને આકેબત સવાબનો હાંબેરો થાય.” એ પ્રમાણે લખાંનો તમામ જગે મોકલ્યાં હતાં. વળી શ્રી હિંદુસ્થાનના મુલકમાં ચંધરધાસ નામનો એક વીદવાંન હતો જેની શાગે-રદી અવલમાં વજીર જમાસ્પે અને શાહગુસ્તાસ્પે પણુ કરી હતી. જ્યારે ગુસ્તાસ્પશાહે દીન કયુલ કીધી તેની માહીતી ચંધરધાસને થઇ તેથી તેને ગુસ્તાસ્પશાહેને ના લખ્યું કે “દીન નહી કયુલ કરવી હું પોતે શ્રી ધરા-નમાં આવી એની સાથે સવાલ જવાબ કરીને એને આજેજ કઈ” ગુસ્તા-સ્પશાહે પાછું લખ્યું અને ચંધરધાસને જોલાબ્યો અને મોટી મીનલસ મેળવી. ત્યાં જરતોશ્ત સાથે સવાલ જવાબો કરવાનો ચંધરધાસે ધરાદો કર્યો. જરતોશ્તે તુરત પોતેજ જવાબ દીધો કે મારા અવસ્તાઓ જાંદ હું લાબ્યો છું તેમાંથી એક કરદો અવસ્તાઓ જાંદનો તું સાંબળ, ચાર બાદ તારા જે કંઈ સવાલ હશે તેનો હું જવાબ આપીશ. એ વાત ચંધરધાસે કયુલ કરી અને હજરત જરતોશ્તે પોતાનાં સાગેઈ મેદીઓમાહ પાસે અ-

વસ્તાનો એક મોટો કરદો વંચાવ્યો. તે અવસ્તામાં ખુદાએ જરતોસ્તને આગમચથી કહ્યું હતું કે તું દીન ફેલાવશે ત્યારે તુંને ખીજ શખ્સો સાથે જુમએશ અને તકરાર થશે. અંધરધાત્ર અને ખુએઆસ નામના વીદવાનો હીંદુસ્થાનથી આવશે અને સવાલો પુછશે. જ્યારે આ મુજબ પોતાનાં મનનાં સવાલો વગર પુછવે જરતોસ્તને મોહોડે અગાઉથી સાંભળી ધણો અજબ અને અચરત થઇ ધડીબર બેહોશ રહ્યો અને હોશમાં આવ્યો તેજ વેળા જરતોસ્તની દીન કયુલ કીધી. સારખાદ ખુએઆસ નામનો વીદવાન હીંદુસ્થાનથી આવ્યો. તેને પણ અંધરધાત્રની માફકજ જરતોસ્તે અગાઉથી કહ્યું હતું તેને પણ દીન કયુલ કીધી. અને ખીજ કેટલાક દાનાવોએ પણ દીન કયુલ કીધી. અને સર્વ કોઇ કહેવા લાગ્યા કે જરતોસ્ત ખુદાનો મોકલેલો સાચો પેગમ્બર છે. પેગમ્બર જરતોસ્તે પોતાની દીન ફેલાવવા અસપંદીઆરને બલામણુ કરી અને ગુસ્તાસ્પશાહનો બેટો અસપંદીઆર દીન કયુલ કરીને તે જગેજગ ફેલાવવા માટે કયુલ થયો, સારે તેને અનાર ખવાડયાથી તેની દેહ કાંસા જેવી મજબુત થઇ અને જરતોસ્તે તે ઉપરાંત એક પોલાદની જંજીર અસપંદીઆરને આપી હતી. જ્યારે અસપંદીઆર દીન ફેલાવા અર્થે ગયો ત્યાં મંજેલ દરમીઆનમાં તેને ધણીએક બલાઓ મળી હતી. તે વખતે પેલી જંજીરનાં બલથી અસપંદીઆરે ફતેહ મેળવી હતી.

દીનનાં દફતરોમાં કહે છે કે જરતોસ્તી ધર્મ પહેલાં આજરખીજાંન પ્રાંતમાં ફેલાવામાં આવ્યો અને ત્યાંથી ખીજે બધે ફેલાયો હતો. ગુસ્તાસ્પશાહે ૧૨૦૦૦ ગાયનાં આમડાંને બારીક બનાવી તે પર આ નવા મહજબનાં ફરમાનો લખવા હુકમ કર્યો હતો. આ આમડાઓને પરસીપોલીસનાં ખડકમાંથી કાતરાવી કહાડેલા એક તાકમાં મુકાવીયાં હતાં. તેઓના રખેવાળ સાથે પરહેજગાર માણસોને મુકરર કરવામાં આવ્યાં હતાં. અને એ ધર્મનાં પાક પુસ્તકોથી ખીજ બાબતોને લગતાં દફતરોને થોડાં અલાયદાં રાખવાનો હુકમ કરેલો હતો.

દીનની લડાઈ, શાહબાદ અસપંદીઆરની ફીદાગીરી અને તેને કરેલાં પરાક્રમે-ધરાનમાં ધર્મ સંબંધી જે ફેરફાર થયો તેથી સપર પેહેલું પરીણામ એ નીપજ્યું કે તાતાર દેશના પાદશાહ અરબસ્પ ( અફરાસીઆબના બેટાના બેટા ) સાથે લડાઇ ઉડી. અરબસ્પ પાદશાહે પોતે ગુસ્તાસ્પશાહપર કાગલ લખી કહેવડાવ્યું કે “ જરતોસ્તી દીન છોડી દેવી અને અસલ વડીલોના રીવાજ મુજબ ચાલવું અને જે તેમ નહી ચાલશે તો લડાઇ કરીશું ” એવી ધમકી તે કાગળમાં આપી. આ કાગળથી ધરાની

પાદશાહ શુસ્તારૂપ ધણો ખદા થયો, અને તરતજ એક લડાઇ ઉડી. ધરા-  
નના મુલ્કોમાં પેહેલ વેહેલી લડાઇ થઇ તેમાં શુસ્તારૂપનો ભાઇ જરીર અ-  
રજરૂપના દીકરાને હાથે માર્યો ગયો. પણ થોડાક વખતમાંજ શુસ્તારૂપના  
દીકરા અમરૂપદીઆરે તે અરજરૂપના દીકરાને મારી નાંખ્યો. આ લડાઇનું  
પરીણામ એ આવ્યું કે અરજરૂપના દીકરાના મરણ પાદ અરજરૂપે તદ્દન  
હાર ખાધી અને પોતાના મુલ્કોમાં નાહસી ગયો. આ કામ પછી પોતાના  
બાપની દરબારની ખટપટને લીધે અમરૂપદીઆરે એક બંડ ઉઠાવ્યું. તરતજ  
અમરૂપદીઆર તામે થયો અને તેને કેદખાને નાંખવામાં આવ્યો. પણ અ-  
મરૂપદીઆરને કેદમાં નાખ્યાની ખબર જેવી તાતાર દેશમાં અરજરૂપને  
પુગી કે ફરી તેને લડાઇ શરૂ કરી અને ધરાનપર ચઢાઇ કરી. શુસ્તારૂપ-  
શાહને હરાવી તે પાદશાહની એક છોકરીને કેદમાં પકડી અને તે રાજ-  
વંશી બંદીવાનને લઇને અને ખીજી ધણીએક લુટ મેળવીને અરજરૂપ  
તાતારમાં ગયો. આથી નાચારીએ શુસ્તારૂપશાહે પોતાના બેટા અમરૂપદી-  
આરને કેદખાનેથી છોડયો અને કહ્યું કે જો તે પોતાની બહેનને છોડવામાં  
ફતેહ પામે તો પોતાનું તાજ પણ અમરૂપદીઆરને આપવા શુસ્તારૂપશાહ  
કબુલ થયો. એ સરતો શાહનવાએ બહાલ રાખી. તેણે એક લશ્કર  
જમાવ કર્યું અને અરજરૂપ સાથે લડાઇ કરી તેને હરાવ્યો. અને તેનાં  
રૂહીન દેહ ( યાને કાંસાનું શેહેર ) નામના પાયતખત સુધી તેનો હુમ-  
ખાલો પકડી તેને નસાડવાની સઘળી ગોઠવણો કરી રાખી હતી. ધરાનવે-  
નના બલખ શેહેર આગળથી તાતાર દેશમાં રૂહીન દેહ શેહેર જવાના  
ત્રણ રસ્તા હતા, એક ચાર માસની યુસાફરીના રસ્તો હતો જે થોડી  
મુશ્કેલીનો હતો. ખીજો બે માસની યુસાફરીનો હતો જે જવા માટે કઠણ  
હતો અને ત્રિજો છ કે સાત દીવસમાં જવાય તેવો હતો, પણ આ છેલ્લા  
રસ્તામાં મોટાં ખીઆખાંન જંગલો હતાં અને ફાડી ખાનારાં વેહેંશી જન-  
વરો અને જેહેરી સાંપો હતા, કે જે રસ્તે જવા માટે કોઇ પણ હીમત  
બરજું નહોતું. તે રસ્તે જવા માટે અમરૂપદીઆરે પોતા સાથે ૬૦ યુનંદા  
માણસો લઇને જવાનો ઠરાવ કીધો, અને બે માસની યુસાફરીના માર્ગે  
પોતાના એક પીત્રાઇ બાપે ' પુસ્તંગ ' ને થોડાક લશ્કરનો સરદાર બનાવી  
લશ્કર અને સામાન સુઢાં વીધાય કીધો. અને તેને ફરમાવ્યું કે જ્યારે  
તે દુસ્મનના પાયતખત શેહેર તરફ જઇ પોંહેંચે ત્યારે એક આતશની  
નીશ્વાન જોયા કરવા સાદ તેને હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો અને જે  
ધડીએ તે આતશ જોય કે દુસ્મનના લશ્કરપર હુમલો કરવાનું ફરમાવવામાં

આખું હતું. હવે અસપંદીઆર અને તેના ૬૦ સોળતીઓએ વેપારીનો વેશ ધારણ કરી. અને પોતા સાથે ધણી કીમતી વસ્તુઓ પુષ્કળ લઈ રાખી. તેઓ પેલું બીઆખાન પસાર કરી રૂઢીનદેહ શહેરમાં દાખલ થયા. ત્યાં અસપંદીઆરે અને તેના સોળતીઓએ એવી અદ્વા ઉડાવી કે એક મોટા અને માતખર વેપારી પોતાના કેટલાક દોસ્તો સહીં શુસ્તાસ્પના જુલમથી નાહાસી આવ્યો છે. ધારવા મુજબ જલદીજ તે વાત અરજીસપ પાદશાહને કાને ગઈ અને અસપંદીઆરનો માલ જોવા તેને બોલાવ્યો. આ છુપો વેશ લીધેલો શાહજાદા ત્યાં ગયો અને કેટલાંક કીમતી જવેરાતો નજરાણાં તરીકે પાદશાહ આગલ ધર્યાં કે જેણે તુરતજ સ્વીકારી લઈ તેના પર મેહેરબાની રાખવામાં આવશે તથા તેની જરદાસ્ત લીધામાં આવશે. એવી પાદશાહે તેને ખાતરી આપી. ત્યાં કાંઈપી તરેહનો શક ઉત્પન્ન થયો નહિ. હવે જે દીવસે ત્યાં પેલું ધરાની લશ્કર આવી લાગ્યું કે અસપંદીઆરે પોતે ઠેરવેલી પેલી આતશની નીશાની કરી. તરતજ તે લશ્કરે બાહેરથી શહેરપર હુમલો કર્યો અને એ શાહજાદાએ તથા તેના રશીકાએ એ મેહેલપર મારો ચલાવ્યો. આ અચણ્ય આશતથી અરજીસપના શહેરમાં ગભરાટ થયો. તેથી અસપંદીઆરને સેહેલાઈથી ફતેહ મળી. જ્યારે તે પાદશાહ અરજીસપ આગલ જઈ પુગ્યો તારે બોલ્યો કે અમે “કાફર તુરકી ધરાનનો શાહજાદો અસપંદીઆર હું પોતે છું” આ નામ સાંભળી અરજીસપ ખીહને નાડો પણ તુરતજ તેનો હુમબાલો પકડી તેને મારી નાંખ્યો. અસપંદીઆરે પોતાની બહેનને છોડવી પોતાના બાપ તરફ મોકલી આપી. અને પોતાના બાપ શુસ્તાસ્પશાહપર અરજીસપનું તખ્ત અને બીજી ધણી એક લુટ મોકલી આપી. અને તુરાનનું રાજ્ય અગરેરસના વંશમાંના એક પરહેજગાર માણસને બદલ્યું હતું જે સીકંદર રૂમીના વખત સુધી આ વંશે રાજ વાપર્યું હતું. અસપંદીઆર ધણો ખહાડુર અને યુક્તીબાજ હોવાથી અરજીસપ ઉપર એકી વખતે સેહેલાઈથી ફતેહ મેળવી અને તેના બદલામાં અસપંદીઆરને બલખ શહેરનો હાકમ બનાવ્યો. જ્યાં તેને મોટી દરબાર બનાવી હતી એટલુંજ નહિ પણ એ બધી શહેનશાહતપરખી એનો હક ચાલતો હતો.

આ મુજબ ઝોધો ચલાવ્યાથી તેના દુસ્મનો વધારે પોતાની હુશીયારીમાં રહ્યા અને શુસ્તાસ્પને સમજાવ્યું કે તારો છોકરો તારી જીંદગી લેવાની પેરવી કરે છે. તેથી તે શાહજાદાને એકાએક પરસીપોલીસમાં લાવવાનો હુકમ થયો જ્યાં જોડો તે (અસપંદીઆર) આવ્યો કે તુરત તેને આજર ખીજાનના કીસ્લામાં હમેચ સુધી કેદ રાખવાનો હુકમ થયો. (આ લડાઈની

ચોડાક માસ આગમ્ય પેગમ્બર સાહેબ અશોભરતોસ્ત અને લોહોરાસ્પશાહ ગુજરી ગયા હતા.) અસપંદીઆરને કેદ કર્યાથી મોહોમહેની જે રાજ સંબંધી અને ધર્મ સંબંધી ખટપટો ઇરાનમાં ચાલતી હતી તેને ઉત્તેજન મળ્યું. અને શેહેનશાહત પર પાછો હુમલો કરવા તાતારના પાદશાહનેથી ઉલટ થઇ. તેણે મોટી ફતેહ મેળવી ખુરાસાન છુટ્યું. બલખ શહેર લીધું અને જરતોસ્તી ધર્મ પાળનારાઓ પરથી મોટી આફત વરસાવી. ગાવીઆની જુદો લઇ લીધો અને તાતાર દેશ મોકલી આપ્યો. આ હુમલો ગુસ્તાસ્પશાહ પર અકસ્માત થયો હતો જેથી ગુસ્તાસ્પે એક મોટું લશ્કર તૈયાર કરી તેનાથી ફતેહ મેળવી પણ પછીથી હારી ગયો અને પાછું હઠવાની ફરજ પડી. ઓક્સસ (જહુન) નદી સુધી દુશ્મનની પછવાડે લાગવાથી એક બીજા લશ્કરની દુકંદી સાથે તાંહાં તેને લડાઈ કરવી પડી. ઇરાની લશ્કર શીકસ્ત ખાઇ પાછું વીખરાઈ ગયું. અરધું માર્યું ગયું. અને ચોડાક મહા મહેનતે ખોરાસાનમાં છુપાયું. આવી શીકસ્ત હાલતમાં ગુસ્તાસ્પશાહ આવી પડયાથી પોતાના નાહક દુઃખ પામેલા છોકરા અસપંદીઆરની મદદ માગવા સિવાય બીજા કશા આરો રહ્યો નહી તેથી ગુસ્તાસ્પે પોતાના વજીર જામાસ્પને કહ્યું કે અસપંદીઆર પાસે જઇ ગઇ ગુજરી જાણી મારી મારી માંગવી એટલુંજ નહી પણ આ દુસ્મનોથી જો તે મને બચાવી મદદ આપે તો માફ રાખ્ય પણ આપું. તે સુજળ જામાસ્પને કહ્યું. હવે શાહજાદો અસપંદીઆર જરતોસ્તના મહંજબ પર ધણો ચુસ્ત હતો અને આ લડાઇઓ ધર્મ સંબંધી બાબદ પરથીજ ઉઠી હતી. પેગમ્બર જરતોસ્ત આ વેળા મરણ પામેલા હતા. અને જરતોસ્ત પેગમ્બરથી આ શાહજાદા અસપંદીઆરે દીન કબુલ કરીથી ત્યારે હાલ તલવારથી સોગંદ લીધા હતા કે દીનપર તે શીદા છે, સદા રહેશે ને દીન ફેલાવામાં મદદ પોતાની હયાતી સુધી કરશે. તે કારણે તે શાહજાદો આ વખતે તુરત હા બોલ્યો અને પોતાના દુસ્મનો સામે આ પાક લડાઇમાં તે ગુલાયો અને તે લડાઇ દરમીયાનમાં એને સંપુર્ણ ફતેહ મેળવી અને તેમાં એને પોતાનું ડાહ્યાપણ અને બાહાદુરી કરતાં પોતાની દયા અને સખાવત-પણું વધારે દેખાડવા તક મળી. લડાઇમાં દુસ્મનો હરાવવા ઉપરાંત મોટાં પરાક્રમો કરીધાં અને તેઓનાં પાયતખત શેહેરોથી જીતી લીધાં હતાં.

અસપંદીઆર હુપતખાંન (સાતખાંન) ઓળંગી 'ફહીન-ફહમાં દાખલ થયો. પહેલા ખાનની મહા ફેજત સારૂ બે જામલી વરઝો હતા. બીજા ખાનને બે મસ મોટા વાઘોએ બચાવ્યો હતો. ત્રિજના બચાવ થકી સાત માથાનો અજદાહ હતો. ચોથા ખાનને એક

જાડુગર ઝોરતે બચાવેલો હતો. પાંચમાની રખેવાળી સાડ એક શીમુરગ અથવા પાંખદાર રાક્ષસ હતો. હથો અતિશય ઉંચાઈના બરફથી અને સાતમો ખાંન એક ચોતરફથી પાહાડ આવેલા મોડોટા સરોવરથી બચી રહેલો હતો. રસ્તમ પેહેલવાંનની બરોબરની અસપંદીઆરની મરદાંનગી હતી. એણે રૂદીનદેહ હાથ કરી લીધું. ત્યાંના પાદશાહને અને ત્યાંના ઘણાખરા રહેવાશીઓને મારી નાંખ્યા. અને પોતાની બેહેનો જેઓ બલખમાં કેદ પકડાઈ ગઈ હતી તેઓને છોડવી. અને દરકસે કાવાંની નામનો પાખ ઝુંદો પણ ફરમનો સોડેથી ઝુંટાવી લીધો.

અસપંદીઆરે તાજ માટે કરેલી માંગણી અને ગુસ્તાસ્પ-શાહે રચેલું કાવતું-અસપંદીઆરે હીંદુસ્થાન, અરબસ્તાન, અને આયમણ તરફના દેશોમાં પણ લડાઈ વખતે જીત મેળવી હતી. અસપંદીઆરે પોતાના દેશના સંધના પારકા શત્રુઓને જીત્યા બાદ ધરાનતું તાજ જે વિષે ઘણુંકપર તેને આશા આપવામાં આવી હતી તે તાજ હવે પોતાને મેળવવાની ઉમેદ હતી, પણ ફરબખાજ ગુસ્તાસ્પ પોતે રાજ છોડવા નાખુશ હતો તેથી તેણે પોતાની કમુલાત પુરી પાડવા તેને ઉડાવીઆ કીધો. આ કુનેહખાજ જઈ પાદશાહે તેને એવું કહ્યું કે “મારું રાજ હજી સુસ્તકીમ પાયાપર આવેલું નથી તે તુંને સુપરદ કરવા હું સરમાઈ છું. રસ્તમ અને તેના કુટુંબે આપણી ફરમાબરદારી કરવાનું મોકુફ કર્યું છે અને શીસ્તાનમાં પોતે એક સ્વતંત્ર રાજ સ્થાપી બેઠા છે. તેઓને પાછા ફરમાબરદાર કરવા જોઈએ અને અગરજો આ મારા દીકરા તું એ કામ કરે અને તે સરદારને બાંધી આપણી હજીર લઈ આવે તો તારી બેમીસાલ બાહાદુરીના બદલામાં તને આ મોટી અને સમાધાની બરેલી શેહેનશાહતનું રાજ મળશે.” આ ફરમાસ્તથી તે શ્રાહજોડો ચોંક્યો. પણ આવા બચબરેલા કામમાં હાથ ધાલવા ઘણી ફસાયત અને યુક્તીબરેલી રીતે આખરે એના બાપે એને હારપર આપ્યો અને નાચારીએ છેલ્લે સરવાળે તેણે એ કામ માથે લેવા કમુલ કીધું. જેમાં તેણે પોતાની આબરૂ અને જીદગીબી એકદમ ખોલી દીધી.

રસ્તમ અને અસપંદીઆર બન્ને પહેલવાનો વચ્ચે જાણુલ શહેરની નંજદીક મોટી જળરી લડાઈ થઈ હતી. તે વખતે બન્ને પહેલવાનોએ પોતાની મરદાંનગી અને જવાંમરદી માટે એક ખીજ આગલ વાતો કરી. તે વખતે અસપંદીઆરે રસ્તમને કહ્યું કે જેહાં પેહેલવાન રસ્તમ જે વારે હું પોતે નાપાક અરબસ્પની લડાઈમાં “રૂદીનદેહ” નામના કીલાપર હરતે-ખાનને રસ્તો મળેલો હતો. ને રસ્તામાં મંજલ ફરમજલ એકેકી નાપાક બલા

આભરની દેનાર તથા ધણીક છુરાં અને ફાડી ખાનારાં તથા દરેંદાં જન-  
વરો હરએક મંજેલમાં મને સાંમે થયાં હતાં તેની સાથે મેં લડાઇ કરીને  
પાક મળ્યાંની મદદથી તેઓને મારીને દેડ કીધાં હતાં. મગર એક ચોથી  
મંજેલની જગામાં એક જાડુગર ઝોરત તમામ જાડુઇ અને મકર હીલ્લા  
ભરેલી ધણી ખુબસુરતી સાથે ખુબ લેખાશ પેહેરીને મારી નજદીક આવી  
પહોંચી અને તરેહ તરેહના અજબઅ તલેસમાત એવા કર્યા કે તેનું બ્યાન  
તો દાના લોકો સાંભળીને અજબ રહે. કેમકે કોઇ વેળા તે નાપાક જાડુગર ઝોરત  
નાચ અને રંગરાગ સાથે આવતી હતી અને કપી ભારી પથરની શીલા પાહાડ  
પરથી ધોલવી મારી પર નાંખતી અને કોઇ વેળા જાડુઇના જોરથી પવનનો  
વંટોળ્યો પેદા કરતી હતી. કોઇ વખત લશ્કરની આસપાસ મોટો ફરીઆવ  
કરીને બતાવતી હતી અને આસમાનની ખુલંદી ઉપર જઇ વાદળ સુધી જઇ  
વાદળપરથી ઘરફ અને કરાં લશ્કર પર વરસાવતી હતી. ખુદાના હોકમથી  
હજરત જરતોસ્તે મને બદ્દેલી પોલાદની જંજીર મારી પાસે હતી  
તે મેં તેની ગરદનમાં નાંખી કે તે એજમતી જંજીરનાં બંદે કરીને તે નાપાક  
જાડુગર ઝોરત કેદમાં આવી ત્યારે તેજ વેલા ચાલુ તલવારથી તે નાપાક  
ઝોરતનું સર તનથી, મેં જુડું કર્યું. તે જરતોસ્તી જંજીરની બરકતથી તે બદકાર  
જાડુગર ઝોરતની જાડુઇ દેડ થઇ અને હું તેની પર ફતેહ પામ્યો. અને  
હમેશાં આ જંજીરની એજમતથી જાડુઇ નાચુદ કરતો હતો માટે હું હજુર  
મીનતજરીથી કહું છું અએ તેહમતન રૂસ્તમ કે મારા બાપ શુસ્તાસ્પશા-  
હના ફરમાન પ્રમાણે “ તું તારો હાથ મને બાંધવા દે ” પણ રૂસ્તમ  
પેહેલવાને એ સિવાયની કણ્ણલતો પાળવા જણાવ્યું પણ આ કામથી મારા  
કુટુંબને બટો પહોંચે છે માટે એ વાત મારાથી બહાલ રાખી શકાતી નથી  
એમ જણાવ્યું. તેથી લડાઇ શરૂ થઇ જેમાં બન્ને બાજુઓપરના ધણા એક  
સુખ્ય સરદારો માર્યા ગયા. અસપંદીઆરે રૂસ્તમ સાથે જંગ કીધું તેમાં રૂસ્તમ  
\*ધાયલ થયો અને લડાઇના મેદાનમાંથી પાછો હટ્યો પણ બીજે દીવસે  
રૂસ્તમ પાછો લડાઇના મેદાનમાં આવ્યો અને પોતા સાથે બે અણીદાર

● કીરદોશીના લખાણમાં એમ છે કે એક શહામુર્ગની મદદ બાવને મળી  
હતી. જાહેજર પેહેલવાનનો બાપ સામેસવાર કહેવાતો હતો. સામેસવાર ચાંને  
સામ પેહેલવાનને ખુબગાંનાં વખત સુધી ફરજંદ નહીં થવાથી તેને બદગી કરી  
નેના પ્રતાપે ફરજંદ થયું તેનું નામ જાહેજર રાખ્યું. આ જાહેજર પેહેલવાન અદિ  
કીરદોશી કહે છે કે તેના જન્મથી જ બાલ તેના શરીરે હતા તે સફેદ હતા અસ-  
લથી જાલ ધુણા જેવા લાગ્યા તેથી સાંમે તેને પાહાડપર ઝુપી દીધો. ત્યાં એક શાહા-  
મુર્ગ=Ostrich રહેતું હતું તેને તે બચ્ચાંપર દયા લાવી જે કંઈ શોકાર પોતે લાવ્યું



તીર અને ગોદન લાગ્યો હતો કારણ રૂતમતન અસપંદીઆરનું શરીર એવું હતું કે તેને કંઈજ હથીઆર અસર કરી શકતું હતું નહીં તેથી તેની આંખમાં બોહી તેને મારી નાંખવા તે એ તીર લાગ્યો હતો. રૂતમે ખીજ

હોય તેના લોહીનાં ટીપાં વિગેરે તેના મોઢમાં નાંખી તે બચ્ચાને હથેલું. એમ થતાં તે બાળક જલ સમજવાર થયો આ શાહામુર્ગ માટે પણ ફીરદોશી કહે છે તે એક ફસ્તુર હતા અને બંદગી કરનાર જીવ હોવાથી તેને આ દુનિયાની રીતભાત નહિ પસંદ આવવાથી પંખેરાંની જાંદગી માંગી લીધી હતી અને પાહાડપર વસવાત હતો ત્યાં બાળક જલને સુકવાથી તે શાહામુર્ગે તેનું રક્ષણ કર્યું. જ્યારે જલ સમજવાર થયો, અને સામ તદ્દન છુટ્ટો થયો અને તેને ખીજું ફરજી નહીં થયું ત્યારે કોઈ પીરમરદથી તેને જલથું કે “ બાલક જલ પાહાડપર છે ” ત્યારે પાહાડપરથી તેડાવ્યો પણ જલને આવવા મર્યું નહીં પણ શાહામુર્ગે વાચ્યા હતી તેને નસી-અત કરીજે “ જલ સુખી થયો, અને પોતાનાં પીઠાં આપ્યાં કે જરૂર પડે તો આ ધુપાવેજે હું મદદ થઈશ ” વિગેરે તે સુખ જરૂર વખતે એ કુટુંબમાં થતું રૂતમ પેહેલવાનનો જન્મ જલને ત્યાં થયો તે પણ ખાતુ જોદામિતું પેટ ચોરીને જન્મ આવેલો તે વખતે પણ શાહામુર્ગ સ્હાય થયું હતું. વળી જ્યારે કએપુશર પાદશાહના વખતમાં કેકામદેવ જાહાનુમાઈ જન્મ ચોરી લઈ ગયો હતો ( પોતાના જરનેગાર શહેરમાં ) જે પાછી લાવવા રૂતમ પેહેલવાનના દીકરા જોરાખનો દીકરો ખરજેરનો દીકરો કરીમાન ગયો હતો અને તે નહીં પાછો ફરવાથી રૂતમના ખીજ દીકરા ફેરામરાજનો દીકરો જેહાબક્ષ ગયો. ત્યાં આ બન્ને પેહેલવાનો કરીમાન અને જેહાબક્ષ વચ્ચે લડાઈ થઈ તે એવી કે બન્ને પેહેલવાનો જીવપર આવી ગયા. એક કહે કે હું જીવ્યો અને ખીજો કહે કે હું જીવ્યો. હવે ઈરાન દેસથી જરનેગાર શહેર ધણાં વરસોનાં રસ્તાપર હતું. તેથી ઈરાનથી ગયલા આ પેહેલવાનો માટે ખબર પડી નહીં, પાદશાહ કએપુશર કે જેઓ આ-ફઘાન વેળા આ જાહાનુમાઈ જન્મ જોતા હતા અને ખબર મેળવતા હતા. તે તો ચોરાઈ ગઈ હતી કે જેને માટેજ આ પેહેલવાનો ગયા હતા. હવે જાહાનુમાઈ જન્મ વગર ઈરાનમાં વરતારો કાઢવાનું બન્યું નહિ. ધણાં વરસો થવાથી પાદશાહ કએપુશરએ રૂતમ પેહેલવાનને કહ્યું કે મને ફીકર લાગે છે માટે તપાસ કરવી કે જરનેગાર શહેરમાં ગયલા પેહેલવાનોનું શું થયું ? તે વેળા રૂતમે ખીજ છુપાવી શાહામુર્ગને બોલાવ્યું અને તેની પીઠપર બેસી રૂતમ ઈરાનથી ફક્ત ત્રણ દીવસમાં જરનેગાર જઈ પુજો. ત્યાં જઈ પોતાના નખીરાઓને લાવ્યો. વિગેરે ઘણીએક વેળા તેને એમ મદદ મળી હતી. તેવીજ આ અસપંદીઆરની સાથેની લડાઈમાં પણ પહેલે દીવસે રૂતમ ધાયલ થયો. તે ઘર ગયો અને શાહામુર્ગે એક મોજેબ જેવી રીતે આરામ કર્યો અને પેલા યુનખાર તીર પણ મળ્યા કે જેથી ખીજે દીવસે ફતેહ પામ્યો. આ હેવાલ (જલેજરનો) શાહાનામામાં મળે છે. ફીરદોશી તુશી શાએર હીજરી સને ૪૦૦ માં થઈ ગયો છે. હાલ હીજરી ૧૩૩૧ ની સાલ ચાલે છે એટલે આજથી ૬૩૧ વરસપર ફીરદોશી તુશી શાએર શાહાનામું લખી ગયો છે. (અગત્ય કરતાં.)

લડાઇ અસપંદીઆર સાથે શરૂ કરી તેની આગમચ પોતે અસપંદીઆરને પોતાની સઘળી દોલત આપવા કહી અને કહ્યું કે ધરાનનાં તાજનો હું સદા દરમાબરદાર છું માટે તું લડાઇ મોકુફ કર. ” પણ અસપંદીઆરે કહ્યું કે “તું ખુદ બે ખુદ બાંધાઇ ગુસ્તાસ્પશાહ પાસે આવે તે સિવાય હું બીજી કોઇ પણ ચીજ સ્વીકારતો નથી.” આ ઉપરથી લડાઇ શરૂ થઇ અને રૂસ્તમે પેલો નાશકારક તીર કાઢાડીએ ત્યાં સુધી જોરસા ભરેલી રીતે ચાલુ રહી. ધણી ચોક્કસ નીજાન માંડેલી હતી તેથી તે તીર તે બાહાદુર શાહા-નંદા અસપંદીઆરની આંખમાં વાગ્યો, જેથી તેનું મોઢત નીપજ્યું અને એ તીરના ધાના દુઃખથી રીબતો રીબતો તે શાહનંદો બોલ્યો જે “આ જોખમ અને બેવકુફી ભરેલાં કામમાં મારા ઘાતકી બાપની યુક્તિઓથી હું જે શું થાયો તેનો વાજબી રીતે આ છોકો આવ્યો છે.” મરણ પામવા આગમચ પોતાના બેટા જેઠેમનને પોતે રૂસ્તમ પહેલવાનને સોંપ્યો કે લશ્કરી કેળવણી આપે, વિગેરે. અસપંદીઆરનાં પિત્રાર્ધ પુસ્તંગે એ શાહાનંદાનું શરીર ઉચકાવી બુદ્ધિમ શહેરમાં લઇ ગયો અને પોતાના લશ્કરને કાળો પોશાક પહેરાવ્યો. જર્મક પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને પછીથી પોતાની ચાલની બેવકુફી માલુમ પડી તેથી અસપંદીઆરના મોહોત વિષે તેને લાંબો વખત સુધી શોક કાઢ્યો અને પોતે મરણ પામ્યો તે આગમચ પોતાના નખીરા બેઠેમનને તાજ માટે તૈયાર કર્યો.

ગુસ્તાસ્પશાહના રાજ્યમાં પેગમ્બર જરતોસ્ત દીન લાવ્યા તેથી આ પાદશાહનું નામ તવારીખમાં તેમજ જરતોસ્તી કામમાં આશકારા થઇ જેબ મળી છે. જો આ દાખલો નહિ બનતે તો એટલી બધી કીર્તી એ પાદશાહને નહીં મળતે. જરતોસ્ત પેગમ્બર દીન લાવ્યા, ફેલાવી અને ત્યારબાદ ગુસ્તાસ્પશાહના રાજ્ય અમલમાંજ આ લડાઇ થઇ હતી જે માટે પેગમ્બર સાહેબે આગમચથી આગાહી કરી હતી અને તે સુજબ બન્યું હતું.

સરવનાં ઝાડનો મોજેજો-કેટલીક ધર્મની કેતાબોમાં પેગમ્બર માટે એમ લખાણ છે કે તેવણ પોતે દીન લેવા ખુદાઇ દરબારે ગયા ત્યાંથી એક સરવનું ઝાડ લાવેલા હતા અને તે ઝાડમાંથી ઉગતાં દર નવાં પાતરાંપર એમ લખાણ હતું કે “ગુસ્તાસ્પ તું એ દીન કયુલ રાખ.” આ ઝાડ માટે મોજેજોતે જરતોસ્તી કેતાબમાં લખાણ મળે છે કે:—

“એ ઝાડને સરોવરનું ઝાડ તથા બેઠેસ્તી ઝાડ કરીને ઓલખતા હતા તે

૧ જેઠેમનનામામાં એહું લખાણ મળે છે કે આ જેઠેમન પાદશાહે પોતાના બાપના આ કીતાબમાં રૂસ્તમ પહેલવાનના કુટુંબ ઉપર ધણો બુદ્ધિમ ગુનચો હતો અને આખરે તેઓને છવ્વથી પણ માર્યા હતા. (પ્રગટ કરતા.)

ઝાડ જરતોસ્ત સાહેબે જમીનમાં રોપ્યું અને થોડાંક વરસો વીત્યા બાદ ધણી આબાદી બરેલી હાલતમાં ખીલી નીકળ્યું. અને તેનાં થડનો ફેલાવો ૪૦ વામ સુધી ગોળ ફેલાયો. સુતકવલ અબાસી નામનો એક મુસલમાન પાદશાહ કે જેને શરમનરાએ નામનું શહેર વસાવ્યું હતું તે શહેરમાં તેને બાદશીએ નામની મોટી ધમારત બાંધવાની શરૂ કરી તે વેળા મુસલમાનોએ સુતકવલ અબાસી આગલ સરવનાં ઝાડની તારીફ કરી તેથી તે ઝાડ જોવાનો પાદશાહને ઇરાદો થયો. તેથી તેને તે કાશ્મીર શહેરનાં હાકમખર કાગળ લખ્યો કે એ ઝાડ કપાતીને મારી હજુર બગદાદ શહેરમાં મોકલવું. આ વખતે ખોરાસાન શહેરની ધણી એક રૈયત તે ઝાડ હેઠલ એકડી થઈ અને પોકાર ફરીઆદ કરી કેહ્યું કે આ યુજર્ગ ઝાડ નહીં કાપવું જોઈએ. તે હાકમે અનજુમનની ફરીઆદ નહીં સાંભલી. ત્યારે તમામ બેહેદીનોએ ૫૦,૦૦૦ પચાસ હજાર દીનાર યાને રૂ. ૩,૦૦૦૦૦ ત્રણ લાખ રૂપીઆ આપવા કહ્યાં પણ તે કયુલ નહીં કર્યા અને સરવનું ઝાડ કાપ્યું. પણ તે ઝાડ કાપતાંવાર મોજોજો થયો અને ઝાડ જમીનપર પડતાં સાથેજ શહેરની કુટલીએક ધમારતો પડી ગઈ અને કુવાનાં, નદીનાં, કારંજનાં પાણી જોશમાં આવી જમીનપર બહાર ફરી વળ્યાં અને મોટું આફત જેવું થયું. બેસુમાર જનવરોએ તે ઝાડપર પોતાનાં માલા કરેલા હોવાથી તે જનવરો હવામાં ઉડી ગયાં અને ગોયા આકાશ ધંકાઈ ગયું. હવે જે ગોસ્પદો ( ૨૦૦૦૦ થી પણ જીઆદે હતાં તેઓ ) આ ઝાડ નીચે છાંયામાં રહેતાં હતાં તેઓએ શોરબકાર કર્યો જેથી તોરાન જેવું થયું, તે ઝાડ કાશ્મીરથી બગદાદ લઈ જવા તેની મજુરીનો ખરચ બે લાખ રૂપીઆ થયા. તે યુજર્ગ ઝાડની શાખ દાલનો ૧૩૦૦ ઉંટનો મોજો થયો. આ બધો અસબાબ જ્યાં સુતકવલ અબાસી રહેતો હતો ત્યાંથી એક મજલ દુર રહ્યો તેજ રાત્રે પાદશાહ સુતકવલ અબાસીને તેનાં ગોલામોએ તલવારથી ઠાર કર્યો અને ટુકડે ટુકડા કીધા, તેથી તે એજમતી ઝાડ જોવા નહિ પામ્યો. અને જે દહાડે સરવનું ઝાડ કાપ્યું તે દીવસે ૨૩૨ વરસ ૧હીઝરી મુસલમાનીનાં થયલાં હતાં અને

૧. આ ઉપરથી બહુવાનું મળે છે કે હીજરી ૨૩૨ ની સાલમાં આ ઝાડ કે જેને પેગમ્બર સાહેબે રોપેલું હતું તેની ઉંમર ૧૪૫૦ ની બહુ છે તો આજે હીજરી ૧૩૩૧ ની સાલ ચાલે છે, તો આજથી ૧૧૦૦ વરસ ઉપર આ ઝાડ કાપ્યું હતું અને ૧૧૦૦ વરસમાં મજકુર ૧૪૫૦ ઉમેરતાં ૨૫૫૦ વરસ થાય છે. તો એટલાં વરસપર પેગમ્બર થઈ ગયા છે. કોઈ પણ તવારીખને આધારે ચોક્કસ નીકળી શકું નથી તવારીખનાં વરસોની બહુતરી પ્રમાણે તો ૩૭૧૧ વરસ થવા

તે દાહાડા સુધી તે ઝાડની ઉમર ૧૪૫૦ વરસની થયલી હતી. જેમ ઝાડને ખીન તક્તીરવાર કાપ્યું તેમ તે કપાવનાર પણ દુકડે દુકડા થઈ ગયો. એવો તે ઝાડનો મોજેજો બન્યો.” પેગમબર સાહેબ અશો જરતોસ્તનાં મોજેજો એથીખી ધણું છે પણ આ કેતાબમાં જાણવા જોગ લીધા છે. હવે આ જરતોસ્તી દીનમાં ફરમાંનો માટે અને તેની શ્રેષ્ઠતાઈ માટે લખાણુ નીચે સુજાય છે.



## જરતોસ્તી દીનની શ્રેષ્ઠાઈ.

**અવસ્તા—**દીન માજદીયસનીસ નરસ અશોનો ફરમેરેજીતે વિસપેમ દુશમતેમય, દુબીખતેમય, દુજવરસતેમય થથ વાતો દરેજી—તકથરો થવાશેમ દશેનાત પેરે ફરમેરેજીધત.

**અર્થ—**જે પ્રમાણે સખત કુંકતો પવન દક્ષિણ દીશાથી વાતાવરણને સાફ કરી નાખે છે, તે સુજાય માજદીયસની દીન દીનદાર સખસનાં તમામ ખરાબ ઉચાર, ખરાબ સચુન, અને ખરાબ કામોને સાફ કરી નાખે છે. ( વંદીદાદ પરગરહ ૩ ફ. ૪૨ )

**અવસ્તા—**આસતુયે દએનાંમ વંધુહીમ માજદીયસનીમ, ફરસપાઈઓ ખેદરાંમ, નેહાસને થીસેમ, ખએતવહ એથાંમ; અખ-ઓનીમ, યા હાઈતીનાંમયા, યુખેતીનાંમયા, મજીશ્તાયા, વહિ-શતાયા, સરએશતાયા, યા આહુઈરીશ જરતોસ્તરીશ, અહુરાઈ મજદાઈ, વીસપા વેહુ ચેન અહમી.

**અર્થ—**બધી માજદીયસની દીન કે જે ઝંઘડો મટાડનારી, હથીઆર છાડવનારી લાઈખ'ધીનો વધારો કરનારી અને અરોધનાં તરીકવાલી છે, તેનીપર હું આસ્થા રાખુ છું. હાલમાં જેટલી દીન મોજુદ છે, તથા જેટલી દીન હવે પછી થશે, તેઓમાં સર્વથી મોહોદી, બધી શ્રેષ્ઠ જે દીન તે અહરમજદી જરતોસ્તી દીન છે, તમામ ન્યામત અહરમજદ તરફની હું લેખુ'છું ( ચળશનેહા ૧૨, ફકરો ૯ )

જરતોસ્તી દીન સર્વથી બધી, શ્રેષ્ઠ, માતબર, પવિત્ર ગણાઈ છે તેનું

જાય છે. પણ અશો શક્તી તરફથી અને જે ખુલાશો મહે છે તે એજ કે “ પેગમબર જરતોસ્ત થઈ ગયા તેવણને ૨૬૦૦ વરસની આસપાસ છે તેથી વધુ વરસો થયાં નથી, ” વિગેરે, આ એજમતી સરવનાં ઝાડની જણતીનું લખાણુ તવારીખની સરખામણી કરવા અને અશો શક્તિના ખુલાસા માટેજ આ નોંધ આપી છે. ( પ્રગટ કર્તા ).

કારણ છે કે એ દીનમાં પવિત્રાધનો તરીકા વાળ કરતાં ખારીક છે માને એ ધર્મમાં અશોધ અને પવિત્રાધ વધારે બતાવેલી છે. તેનું કારણ છે કે પૂર્વ દીશ્વાની હવા જેથી શરૂઆતમાં અરશરોશની સેતારો થયો (જે હવા જ્યોતીષમાં પણ લાભ હવા ઉત્તમ ગણાય છે.) અને ત્યાંથીજ હવા થઇ અને દીનદાવર શક્તિ ઉભી થઇ તે ઘણી બળવારી અને પવિત્ર હતી. અને સમજી દીનશાનો જાણે છે કે તેમજ આજદીન સુધી અનુભવસીદ્ધ થઇ ચુક્યું છે કે પવિત્રાધથી સર્વમાં શ્રેષ્ઠાધ છે. જ્યાં પવિત્રાધ નથી ત્યાં ખુદરતના મારગને પુગી વળવાનું અને તેનાં ઉડાણનો અભ્યાસ કરવાનું કશુંજ નથી. અશો જરતોસ્તના જન્મ આગમ્ય ધરાનીઓનો ધર્મ ધણું કરીને ખુદરતની પરસને-સત્તે માને ખુદરતી સઘળી શક્તિઓને માનવાનો હતો. અને તેઓમાં એકજ ખુદા વિષે પુરી માહિતી નહતી. પેગમબર સાહેબે જેને અશો અહુરમજદ અને એકજ ખુદા કરી ગણેલો છે અને દેખાડેલો છે તે અસલ વખતમાં દુનિઆમાં જણાયેલો નહતો. અશો જરતોસ્તની આગમ્ય ગ્યોમરદની માફક બીજા આપણા મહાન ગુરૂઓ જેવા કે હોશંગ, તેહમુરશ, જમશેદ, ફેડન, કએખુશર, વિગેરે કે જેઓને અવસ્તામાં સચ્ચોખ્ખોતા માને લોકોનું બહું કરનારા ( પરસ્વાર્થી ) દીનનો મારગ દેખાડનારા વિગેરે નામથી ઓળખેલા છે. તેઓએ એકલા અહુરમજદ જગત પીતાને માનવાનો ધર્મ લોકોને શીખવવાની કોશિશ કીધી હતી, પણ તેઓ તે એક ખુદા વિષેની વાકેફી તે વખતના લોકોના મનમાં સુકરર કરી શક્યા નહિ હતા. અને તેઓનાં આ દુનિઆમાંથી કુચ કરવા પછી તે જમાનાનાં લોકો એકલા અહુરમજદની આરાધના છોડી તવે વિગેરે ઉપર માનેલા મુવક્કલોની આરાધના અને પરસ્તેશ કરવા મંડી જતા હતા. તે વખતમાં અશોધનાં ખારીક તરીકા કરતાં દરજ માને અવ્યવસ્થા બધી તરફ વધારે પથરાઇ હતી જુદા ધર્મો, ખોટી માનતાઓ, પુજાઓ, કંગાલીઅતપણું, અનીતિ, જીલ્લાત, વિગેરે ધણું હતું. અહુનવદ ગાથામાં ( મજથને હા. ૨૯ ) અલંકારીક ભાષામાં દાદાર અહુરમજદ કહે છે કે “ હાલના વખતમાં મને જાણ્યો હોય એવો કોઈ રહ્યો નથી. ફક્ત એકલો સપેંતમાન જરતોસ્ત એવો છે કે જે મારો પેગામ સાંભળીને દુનિયાનાં માણસોમાં મારો ધર્મ ચલાવી શકે.” આ લખાણથી ખુદ્દું માલમ પડે છે કે એક ખુદાને માનવાનો ધર્મ અસલ ધરાનીઓના મનમાં મજબુત ઠસાવનાર અશો જરતોસ્ત હતો, કે જે વખતે તેના કામને ફતેહ ક્યાંની શહેનશાહ ગુસ્તાસપશાહનાં રાજ્ય અમલમાં મળી હતી. આપણે જરતોસ્ત્રીઓ દરરોજ કુસ્તી બાંધતાં ઉપલાં મથાળેનાં વાક્યો બધીએ છીએ

કે “માજદ્યસની દીન એકલા ખુદાને સર્વોપરી ગણીને તેની પરસતેસ કરવાની છે. તે હાલની અને હવે પછી યનારી દીનોમાં બધીજ મોહોટી બલી અને શ્રેષ્ઠ છે.” એવું બોલી જે આપણે દીનની સરસાઇ ગાઇએ છીએ તે ખરૂં છે. માજદીઅસની દીનનાં મુખ્ય નવ ફરમાનો છે જેની સામેતીઓ નીચે મુજબ છે.

૧. માજદ્યસની દીન એકલા ખુદાને સર્વોપરી ગણે છે. નહિ કે અનેક આકાશીઓને—આપણા ધર્મમાં ખુદા એક છે અને તે એક-નેજ માનવાતું ફરમાન છે. દેવ્યસની ધર્મોમાં અનેક દેવ દેવતાઓને માને છે અને તેઓ દરેકને સ્વતંત્ર ગણે છે. વળી તે દરેક સધળાં કામોના નહીં પણ જુદા જુદા કામોપર ખાસ ચોકસ ગણે છે. આપણાં ધર્મમાં આપણે સર્વથી શ્રેષ્ઠ સાહેબ અશો અહુરમઝદને ગણીએ છીએ કે જેનાથીજ સર્વ પેદાશ થઈ છે. અને અહુરમઝદની જુદી જુદી શક્તિઓની છુટી છુટી આરાધના અનેક દુઃખ દર્દની વખતે અવસ્તાનાં જાણવાના કલામોથી આરાધના કરીએ છીએ અને મદદ માગીએ છીએ તેમજ દરેકજ પણ ફરજઆત બહુતર બધીએ છીએ. પણ જગતપીતા માલેક ખુદ અહુરમઝદ પોતેજ છે. તેજ સાહેબ સર્વવ્યાપી, સર્વજ્ઞાની, સર્વદર્શી, અને સર્વ સમર્થ છે. તેથીજ તે સર્વ શક્તિમાન કહેવાય છે. અને આપણે પણ તેમજ જાણીએ છીએ.

૨. જરતોસ્તી ધર્મમાં કોઈથી માણસોએ બનાવેલી ચીજે મુરતી વિગેરેને માનવાતું ફરમાન નથી—ઇનશાનને હાથે બનાવેલી અને ગોઠવેલી કોઇ પણ ચીજ અથવા આકારની સનમુખ ઉભા રહી તેને નમતું, પુજા કરવી, માનવું, એ માજદ્યસની દીનનાં તરીકાથી ઉઘડું છે. પેગમબર જરતોસ્તે પોતાનો ધર્મ ખુતપરસ્તી વીરૂદ્ધ સ્થાપેલો છે. અને એકલા ખુદાને મીનોઆનમીનો એટલે જેખીઓનો જેખી તરીકે માનેલો છે. કારણ તે માલેક સર્વવ્યાપક છે. તેને કંઈ પણ રંગરૂપ ધારણ કરેલું નથી. તે નીરંજન નીરાકાર અને અખુદ રોશનીનો ઝરો છે. ( એટલે તેનાથીજ સધળાં રોશની છે. ) ખીજા ધર્મોમાં મુર્તી, પથ્થર, લાકડું, ઘાતું વિગેરે પદાર્થોમાંથી બનાવેલી ચીજોની આરાધના, તેની સનમુખ ઉભા રહી કરે છે તેવું ફરમાન જરતોસ્તી ધર્મમાં નથી. કેમકે ઉપર કહ્યું તેમ અખુદ રોશનીથીજ આ ધર્મની સ્થાપના છે અને સુર્ય, ચંદ્ર, આતશ, જેવી તુરાની ચીજો તે માલેકથી છે તેથીજ તેની સનમુખ ઉભા રહી તે માલેકની ખુબી આપણે ગાઇએ છીએ. “ ખુદરતાનાં અવલોકનથી તે માલેકની પીછાન કરવી From Nature to Nature's God. આ કાનુન જરતોસ્તી ધર્મનું”

ફરમાન છે તેથીજ નુરાંની ચીજો સનમુખ ઉભા રહી ખુદાની વાદ કરીએ છીએ અને તે ચીજોથી થતા ફાયદા વરણુવી તે સાહેબની બેહદ શક્તિનો ખ્યાલ આપણા મનમાં ઉતારી ખુદરતપરથી ખુદરતના ખાવીંદપર આપણે આપણે વિચાર, વધારે અને વધારે લઇ જઇએ છીએ. બીજા ધર્મોમાં આકાશી દેવતા ની પુજા થાય છે તેમ આપણાં ધર્મ સ્વીકારેલું નથી તેની સમજ એમ છે કે અસલથીજ પાક ખુદાવંદ પોતે તો એકજ છે પણ તેનાં જેડીઆ બે મીનો સપેંતમીનો અને અંત્રમીનો, આ બે શક્તી અકેકથી ઉલતા ખવાસની પણ સાથે મળીને કામ કરનારી આ શક્તિઓથી દુનિઆનું ચક્ર નીરંતર ચાલ્યું જાય છે. તેમાં આગલ શરૂઆતમાં વાંચી ગયા તેમ સપેંત હવાથી જે જે પેદાયસે થઇ છે તે નુરાંની છે યાને સૂર્ય, ચંદ્ર, આતશ, પાણી પહાડ વિગેરે છે જ્યારે અંત્રમીનોની હવાથી ૧૧ રાશીઓ શરૂઆતમાં ઉત્પન્ન થઇ અને તે આદમરૂપમાં અચયુચ ઉભી થઇઓ અને સુર્તિપુજક ધર્મ એ હવાનો હોવાથી શરૂઆતની તે હવાની પેદાયશ તરીકે અને તેની તે ધિમાંની તરીકે સુર્તિ વિગેરે ચીજોથી તેઓ પુજા વિગેરે કરે છે. જ્યારે જરતોસ્તી ધર્મ રાસ્તીનાં માલેકથી છે એટલે શરૂઆતની તેની નુરાંની પેદાયસોની ધિમાંની દાખલ ખુદાની તુરી ચીજોનો કેબસો કરી તેની આરાધણા આપણ જરતોસ્તીઓ કરીએ છીએ.

૩. માણસોને ઉઠોગી છ'ંડગી ગુજરવા જરતોસ્તી ધર્મ ફરમાવે છે—જરતોસ્તી દીનની ખાસ મોટાઇની સાખીતી એ છે કે દરેક ધનશાને આળસ, હરામખોરી છોડવી. બીખ નહિ માંગવી. જરતોસ્તી ધર્મનું ફરમાન છે કે હરામખોરી કરી બીખ માંગી ખાવા માગે તેનાં હાડકાં ભાગવાં જોઇએ. ( યાને તેઓને નસીબત આપવી જોઇએ ) ઇંઝેજીમાં પણ કહેલું છે છે કે Work is worship. આપણા વંદીદાહની ૪ થી પરગરદમાં કહેલું છે કે " જે માણસ કરી કામ નહિ એવી જાટકતી છ'ંડગી ગુજરે છે તે કરતાં ધરખાર માંડી, એક ઠેકાણે રહી, કંધો રોજગાર ચલાવી પોતાની છ'ંડગી ગુજરે છે તે વાળું સાફ છે. "

૪. જરતોસ્તી દીન પરણેલી છ'ંડગી ગુજરવા ફરમાવે છે એંગી વેરાંગીપણું ના પાડે છે—જરતોસ્તી દીનમાં કહેલું છે કે જેથી આખાદી છે તેને વધારો ખીલવો અને ખરખાદી છે તેને નાખુદ કરો. તે

૧ આજના વખતમાં પરણવાની બાબદમાં પણ આ ફકરો આખાદ લાગુ પડે છે. સ્વાઇ ધરખાર માંડી રહેનાર મરદ ખરો ગૃહસ્થ છે. સીતની બીખ માંગનારાઓએ પણ વિચારવાનું છે. ( જમદ કરો. )

ગુજળ ઇનસાનની વરધીની આબાદી કરવી એ પણ જરતોસ્તી ધર્મની મોટાઇની મજબુત સાખીતી છે. પણ ઘણે ખરે ઠેકાણે પેરણવાની આબદમાં એકદમ પાર પડવું આજના વખત પ્રમાણે પારસી કામમાં ઘણું બારી થઇ પડ્યું છે. સાધારણ રીતે સર્વ કાઇનો ખ્યાલ એવોજ છે કે સંસારમાં રહીને મીનાઇ જાંઘી ગુળરી શકાતી નથી. પણ એ વિચાર ભુલ ભર્યો છે આપણે સંસારી રહીને, પણ સર્વ ભોભ લાલચોની ખેંચાણની વચમાંથી પોતાનાં મનપર આકાશ અને જુસ્સાપર કાણુ રાખીને રસ્તો લેવાનો છે. આ દુનિઆની આપણી સધળી ફરજો છોડી દઇ તેનો અનાદર કરીને અથવા માઆપ, સગાં, બાઇબહેન, ફરજદો વિગેરેને છોડીને મીનાઇ જાંઘી ગુળરવાની ફરજ અદા કરવાની નથી, પણ ઉપર કહ્યું તેમ તે સધળાંઓ સાથે વસી ફરજપર ઓસ્તવાર રહીને ફરજ બજાવવાથી છે. સંસારમાં રહી બહી-પર કાણુ રાખી અશોઇને પડખે રહી અશો અહુરમઝદને પુગવું એજ આપણુ સ જાતની જાંઘીની મૂળ નેમ છે. તેને અનુસરતી વલણ અને નિયમ પાળવાનાં છે. જેને ઇનશાંન તરીકેની જાંઘી અખતિયાર કરી છે તેને આ દુનિઆની ધણી બહોળી ફરજો બજાવવાની છે. અને તે સર્વ ફરજો ઉપકાર અને બદલાની કંઇજ પણ આશા વિના સંસારમાં રહી ખુદ-રીને નમી તેનાં ફરમાન પાળી, સ્વધર્મનો સ્વીકાર કરીને તેમાં અનુમરતા નિયમો પાળી, અદાને જાળવી ચાલવાની છે કે જેના બદલામાં તે માલેક તરફથી શતેહ મળે છે.

૫. જરતોસ્તી દીનમાં કેહકણ્ ભોગવવાની મનાઇ છે.—એ દીનમાં જીવે તનદોસ્તી ભોગવી, તનદોસ્તીના નિયમો સાચવી તેની શક્તિથી દુનિઆનું બહું કરવું એ સધળું એ માલેસ દીનની ઉત્તમ સાખીતી છે. ખુદાને પુગવાના ખ્યાલમાં ઇનશાનો જે જે તજ દેવા જેવી શક્તિઓનો સંગ કરી (મેલીહવાઓ) ફેગટ પોતાના શરીરપર આગ્રાબ ગુળરે છે તેવું એ દીનમાં ફરમાવ્યું નથી. અશોઇનાં તરીકાએ રહી નેક વિચારે નિયમ પાળી ખરી જાંઘી ગુળરવી એ જરતોસ્તી દીનની મોટાઇની સામેતી છે. અશોઇ પાળવા માટે જીવે તરદી ભોગવવી પડે તે વેઠવી એ જરતોસ્તી ધર્મનું ફરમાન છે.

૬. જરતોસ્તી દીન દુર્યજોનો ત્યાગ કરવા ફરમાવે છે.—માનવદયસની દીનનાં અવસ્થામાં જાહેર કરેલું છે કે કંબાઇ, લુઆઇ, ચોરી અનિતી, દુર્યજોનો ત્યાગ કરવો અને અવજીણે ધીક્કારવા. માણસોએ પોતાની

૧ વાંચો આગલ પરણવાની આબદનો વિષય સંસારી જાંઘીએ ખુદસ્તને યાદ કરી મીનાઇ જાંઘી ગુળરવાની રીત ( પ્રગટ કર્તા ).



અક્ષથી જે વાજખી લાગે અને દીનના તરીકાથી ઉલટું નહિ હોય તેનો સ્વીકાર કરવો. એ દીનમાં અક્ષનો રસ્તો ને ધર્મનો રસ્તો જુદો નથી. દરેક ઇનશાને પોતાની ફરજ પર ઓસ્તવાર રહી દુરસદ પ્રસંગે દુનિયાદારીનું બહું કરવું બેઇએ. નહીકે સાથે એકઠાં મળી તારી મારી જુદી સાચીઓ હાંકી ગપ્પાસપ્પા કરવા.

૭. જરતોસ્તી ધર્મ ઉત્તમ નીતિનો તરીકો શીખવે છે.—એ દીનમાં ઉત્તમ ધર્મનિતી અને તેની ખાલેસ શીલસુરીની વખાણો અનેક પારકા ધર્મવાળાઓએ કીધી છે, અને કરે છે, એ પણ એ દીનનાં ઉત્તમ ફરમાનો અને પવિત્રતાઇના તરીકા તેમજ નીતિને રાહે ચાલવાનાં ફરમાનો એ દીન ઉચ પંક્તિની હોવાની એક મજબુત સાબીતી છે. સખખ અનીતિને તુચ્છ-કાફી નીતિને રાહે ચાલવાનું ઉત્તમ ફરમાન આ દીને વિશેષ સ્વીકારેલું છે. અલબત્ત દરેક ધર્મોમાં તેમ છે પણ જરતોસ્તી દીનમાં તે વિશેષ દેખાડેલું છે, અને તે તરીકાએ ચાલનાર હમેશાં સુખી છે. વળી આ તેમજ આવતી જીંદગીને માટે તે પણ ઉત્તમ છે.

૮. જરતોસ્તી ધર્મમાં રવાન યોજતગી ( આત્માની મુક્તિ ) આપણી પોતાની કરણીને આધારે થવા જણાવી છે—દરેક જરતોસ્તીનો તેનાં મરણ પછી તેનાં રવાનનો છુટકો તેની જવતા જવતની કરણી-થીજ થાય છે. બીજા કોઇને હાથે ચર્ધ શકતો નથી. તેથીજ કહેવાય છે કે કીધું હાથે ને લીધું સાથે. દરેક ઇનશાને યુરા કામોથી દુર રહી બધાં કામો કરવાથી આયદે ચાલુ તેમજ બીજી જીંદગીનો પોતાનેજ લાભ છે. કારણ કે તેમ થવું એ ઇનશાનની ચાલુ જવતાં જવતની જીંદગીનાં કીધેલા વિચારો વચનો અને કામો ઉપરજ આધાર રાખે છે. તેથીજ અવસ્તામાં દેખાડેલું છે. “અકેમ અકાઇ વંધુહીમ અશીમ વંધહીએવે” કે નેકીનો બદલો નેકી ‘બદીનો બદલો બદી’ તેપરથી યુજરાતમાં પણ કહેવત છે કે “ ભલું ક્યાંથી ભલું થાય અને ધંધો કીધાથી નફો થાય ” જરતોસ્તી દીનમાં આ ફરમાન સઘલા ધર્મો ઉપરની તેની શ્રેષ્ઠાઇની એક મજબુત ઇલાંતી છે. એ ફરમાનથીજ આપણને બદીથી દુર રહેવાની નોંધ મળે છે. અને નેક કામ કરવામાં ખતીલા રહીએ છીએ. પારકા પુન્યને આધારે મુક્તિ મેળવાતી નથી. પારકા પુન્યથી મુક્તી મેળવાય છે એમ કહેવું એ ઇનશાનમાં બે ધડીનાં વિચારથી મન મનાવાનું છે. ઇત્રેજમાં પણ કહે છે. કે Good work goes to heaven. ત્યારે હવે બીજા કોઇથી અથવા બીજાનાં પુન્યથી પોતાની મુક્તિ ચંધજ શકે નહીં. જેવી કરણી તેવી પાર ઉતરણી.

૯. જરતોસ્તી ' માજ્ઞદયસની ' તરીકે ઉત્તમ છે. બીજા જે ' બાતેન તરીકા ' પલાય છે એ ઉત્તમ નથી—યજ્ઞશને ૧૨ મા હાના પેહેલા ૧૬કરામાં કહે છે કે “ હું દેવોને (પુરી હવાઓને) નાસ પામતા કંઈ છું. અહુરમજ્દની પરસતેસ કરનાર જરતોસ્તી દીન મુજબ ચાલનાર દેવના તરીકાથી દુર રહેનાર અહુરમજ્દના તરીકા મુજબ ચાલનાર તરીકે હું એકરાર કંઈ છું.” દુનિયામાં થઈ ગયલા તેમજ હાલમાં જે છે, તે સધલા ધર્મેનિ, તેઓની ખાલેસી પ્રમાણે તપાસતાં, તેઓ મુખ્ય ત્રણ વર્ગમાં વેહેંચાય છે.

૧. એકલા સર્વ શક્તિમાન ખુદાને માનવાનો અને તે સાહેબની સર્વોપરી ગણવાનો, ૨. સર્વ આકાશી પેદાયસો યાને ખુદરતની મહાન શક્તિઓ, આપણી આસપાસની ખુદદ મહાન પેદાયસો, તથા તેઓપર માની લીધેલા મવક્લ આકાશીઓની આરાધના કરવાનો ધર્મ. ૩. વીર-જૂત, ડાકણ, પીશાચ, મેલાં વિગેરે બદ્દહો જેઓ જલમ અને બચંકર છે તેઓની પુંજ પાત્રી કરવાનો ધર્મ. આ ત્રણ વર્ગની આરાધના કેવી પ્રકારે થાય છે તેનાં ખુદલાં કારણોના ખુલાસા નીચે મુજબ છે.

૧. એકલા સર્વ શક્તિમાન ખુદાને માનવાનો ધર્મ તે માજ્ઞદયસની દીન છે જે એકલા ખુદાને સર્વોપરી ગણે છે—એ માજ્ઞદયસની શબ્દ કહી આપે છે કે એ એકલા એક ખુદાનું વિશેષ નામ છે. દેવો ધણા છે. અને ધણે દરજ્જે એક બીજાથી સ્વતંત્ર છે. તેમજ યજ્ઞદોષી ધણા છે તેઓ પણ ધણે દરજ્જે એક બીજાથી સ્વતંત્ર છે. પણ મજ્દ યાને (પર-માતમા) પોતે તો એકજ છે. સધળી પેદાયસ તે સર્વ શક્તિમાનથીજ છે અને બીજા ગમે તેટલા સ્વતંત્ર આકાશીઓ પણ તે માલેકના દરમાનમાં રહેનારા છે. યાને તાથે છે. જેને અહુરમજ્દને પીછાપ્યો અને આરાધના કરી તો બીજા આકાશીઓની મદદ માગવાની જરૂર રહેતા નથી. બીજા અનેક તત્વોની આરાધના કરવા કરતાં ખુદ માલેકની ખુબી ગાવી અને તેની પેદાયસને મહાન ગણી પોતાને મળ્યું છે તેને ન્યામત કરી પોતે જે પર-સ્વાર્થી માલે તેજ ખરો જરતોસ્તી છે. આ વર્ગમાં સ્મરજુનો ઉત્તમ માર્ગ આવે છે. ઘરસનુચનો માર્ગ પણ સમાધ જાય છે. જરતોસ્ત સમાધી નહિ કરતા હતા. તેથી આ માજ્ઞદયસની વર્ગમાં સમાધીનો કાયદો નથી. આ વર્ગ સ્વીકારવા હાયક છે.

૨. સર્વ આકાશી પેદાયસો યાને ખુદરતની મહાન શક્તિઓની આરાધનાને યજ્ઞદ પરસ્તી કહે છે.—જે તેના અસલ અર્થ પ્રમાણે અનેક આકાશીઓને માનવતું શીખવે છે. તેઓ દરેક સ્વતંત્ર

શક્તિઓ ગણવામાં આવે છે. તેઓ એક ખીજનું કામ એક ખીજ કરી શકતા નથી પણ પોતે ચોક્કસ ઓળખેપર સુવક્ષ્ય થયા હોય તેજ તે કામો કરે છે. જેમકે બામદાદ દીવસ ઉગાવવાનુંજ કામ કરે છે. વરસાદ લાવવાનું કામ કરનાર શીરસ્તો તેજ કામ તેના વખતપર કરે છે. દીવસ પોતાના વખતનું કામ કરે છે. આહ બોખતાર રાત્રીનાજ વખતે તેજ આપે છે. વિગેરે. પણ આ ધર્મની ખુબી એવી છે કે તેમાં ફક્ત ફાયદો દેનારા અને બલા આકાશીઓ ( સેતારાઓ ) કે જોઓ કાંઈખી એખ ખામી દુર્ગુણ વગરનાં છે અને સદ્ગુણ અને સદાચારથી ભરેલા છે. અને હમેશાં બહુ કરનારા છે તેઓને આરાધવાનું કહેલું છે. ખુદરતની બધી શક્તિઓથી માણસ જાતને ફાયદો થાય છે તેવા ઉપકારમાં ખુદરતને અને તેના સુવક્ષ્યોને પુજવું અને આરુદ્ધ કરવી એ યજ્ઞદાં પરસ્તી ધર્મની વલન છે. (તેમજ વળી ચોક્કસ કુદરતી આકાશીઓ ( સેતારાઓ ) કે જોઓથી આપણને ગેરફાયદા છે તે ગેરફાયદા તેઓ નહિ પુગાડે એવી મતલબથી તેઓને શાંત પાડવા સાઈ બળુતર ( પુંજ ) કરવી એ દેવપરસ્તી ધર્મની વલન છે.) આપણાં પેશદાદી અને ક્યાંની વડીલો જે જે આકાશીઓ બલા અને આપણુ માણસ જાતને ફાયદો કરનારા હોય તેઓનીજ આરાધના કરતા હતા. તેઓ નેઆગાંનો ( વડીલો ) જે આ આરાધના ભેગી કરતા તેથી તે ધર્મને પોષર્યોતકેશી દીન કહેતા હતા. તેઓ બદ્દહોની આરાધનાનો ધીકાર કરતા હતા. આપણી આસપાસની ખુદરતની બેહદ મહાન પેદાયસો અને તેઓ ઉપર માનેલા છુપા સુવક્ષ્યોની પરસતેજ કરવાને લગતા ધર્મો મધ્યમ પંક્તિના છે. આ વર્ગોમાં સૂર્ય, ચંદ્ર, સમુદ્ર, નદી, પાણી, વાયુ, આતશ, સેતારાઓ વિગેરે આકાશીઓની આરાધના સમાઈ જાય છે. બલખતે એક ખુદાને માનવું એ જરોતોસ્તે પોતે પોતાના ધર્મમાં ખતાબ્યા આગમય આપણાં નેયાગાંનો આ ખીજ વર્ગને પોષર્યોતકેશી ધર્મ પાળતા હતા. અને હાલ પણ ધણીક જરોતોસ્તીઓ આ સુજળજ કરે છે. આપણે ફરેસ્તા બળાવીએ છીએ તે પણ ખુદરત પોતે અને તેની મહાન પેદાયસોની ભેગી આરાધના થાય છે. યજ્ઞદાં પરસ્તી વર્ગોમાં સ્મરણ અને સમાધી બન્ને માર્ગ આવે છે. ઉપરાંત જરજનુમનો મોખેદી વર્ગ પણ સમાઈ જાય છે. માજદયસની અને યજ્ઞદાં પરસ્તી બન્ને વર્ગો ઉત્તમ છે. પણ એકલા ખુદાને માનવાનો માજદયસની ધર્મ ખાલેજ છે.

૩. વીર, જૂત, ડાકજી, પીશાચ, વિગેરે મેલાં ધાતકી રૂહોને માનવાનાં ધર્મો જામલી લોકોમાં, અને ધણી એક નીચ વરજીમાં જવામાં

આવે છે. આ આરાધના મેલા દ્રેષી અને વેરભાવી આત્માઓ અને બદ્ધ હવાઓ તેમજ ભુરી શક્તિઓની છે. અને તે જીવલેણ પ્રાણીઓને માનવાની છે. તેઓને માનનારાઓ પોતાને કોઇ પણ ધનજ્ઞાનપર દેખ થયો કે આ ભુરી શક્તિઓની આરાધના કરી તેથી બીજા ધનજ્ઞાનોને હલાક કરવાની મક્કશક્તિજ આ બદ્ધોની પુજા કરી તેઓને સાધી રાખે છે અને તેઓને ભોગ વટીક ચઢાવે છે, તેમાં જો તે સાધન કરનાર ચુક્યો તો પોતેજ બદ્ધોનો ભોગ થઇ પડે છે. આ રીવાજ જંગલી આફ્રીકનોમાં, હીંદુસ્થાનનાં હલકી વરણામાં, અને ચીન જાપાન વિગેરે દેશોમાં અગ્નિ લોકોમાં હતા અને હજી કેટલેક ઠેકાણે છે. આગલા જમાનામાં કોઇ કોઈ મનુષ્યનો વધ કરી ભોગ આપતા હતા. પુરાતન જમાનામાં આ અગ્નિ અધિકાર ધર્મો જટલા ફેલાયલા હતા તેટલા આજના વખતમાં નથી અને તે દુઃખ દેનારી બદ્ધહવાઓ વટીક નથી. તો પણ હજી કેટલેક ઠેકાણે વધતા ઓછા પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે. આ વર્ગના ધર્મવાલાઓ ઝાડ, લાકડાં, ઘર, મટોડી, વાસણ, વિગેરેમાં પણ જૂત વસે છે એવું માનીને સાધી લેવા પ્રયત્ન કરે છે અને આ ક્રૂર ક્રોધી દેવ દૈત્યોની હવાની આરાધના કરે છે. તેમાં ખાવા પીવાની ચીજો લઇ મસાણ કાંઠામાં જઇને પણ સાંધનો કરે છે તે આ વર્ગના લોકો છે. વશીકરણ આ હવાથી અને આ મેલી આરાધના કરવાવાલાઓ કરે છે, મેસમેરીઝમ, હીપનોટીઝમ, વિગેરે આ હવાથી છે. જીવલેણ મારણ પ્રયોગ ( મુઠ વિગેરે ) આ બદ્ધવાનાં સાંધનો છે. જે ધીકારવા લાયક છે. અને જો કોઇપર આ કીસમની હવાની અસર દેખ આવતી થઈ હોય તો તેના ઉપાય જરૂરતોસ્તી ધર્મમાં એમ બતાવે છે કે હોમયજ્ઞની યજ્ઞને અને શાહ સ્વાવક્ષના દર્શન બાજ આદરગાન કરવું, અને તે યજ્ઞશનેનું પાણી પીવું અને બણાયલી ચીજો ખાવી.

**સ્મરણ, બરસનુમ, સમાધી, નજરખંધી, વશીકરણ**—આ પાંચે વર્ગોની સમજણ નીચે મુજબ સમજવી.

**૧ સ્મરણનો વર્ગ**—સુત્ર વાંચનાર, આપ અનન્ય થશે કે સ્મરણ એટલે શું ? દેખીતી રીતે સ્મરણનો અર્થ ધ્યાન, મન, એક ચિત્તે ખરા ખુદરતની બંદગી, અને મનન, વિગેરે. હવે સ્મરણનો વર્ગ છે તેમાં હયા-

૧. શરૂઆતમાં સ્મરણની સમજણનું લખાણ વાંચી ગયા તે મુજબ જરૂરત સાહેબ પોતે પણ પાલતા હતા. બરસનુમનો મોખેલી માર્ગ તેવજી બતાવ્યો હતો પણ તેવજી ખુદરતનાં સ્મરણનો માર્ગ પાલતા હતા. અને દરદીઓ સારાં કરતા હતા.

( પ્રથમ કતી. )

તીનું જ કામ કરવામાં આવે છે. આ વર્ગમાં પહેલાં નવ દીવસની ફરજ બંદગી અન પાણી વગર કુષ અને કુટપર રહી સેવામાં આવે છે. અને તે સાથે આતશનું પાતક ધીની બત્તી વિગેરે રાત દીવસ ત્યાં ને ત્યાં રહેવું. ફર જેહેજેહ ફરજઆત બંદગી ઉપરાંત પણ વધુ બજાતર કરવામાં આવે છે અને ત્યાંથી તે બંદગી પુરી થયા બાદ આતશપર જોત નમાવી તે આતશપર પાછી એક દીવસ બંદગી કરી પછીથી તે આતશ ચુલામાં નમાવ્યામાં આવે છે. અને ત્યારબાદ હમેશાં એ પ્રમાણે પુદરતના જવાબ મુજબ અવાર નવાર અન પાણી વગરની બંદગીઓ કરવી પડે છે. (આ બાબતની માહિતી થકી શરૂઆતમાં વાંચી ગયા). હવે આ માર્ગ એખત્યાર કર્યા પછી ગોશ, મચ્છી, ઇંડું વિગેરે ખોરાક તજવો પડે છે, અને ફરજો સહવારમાં ઉઠ્યા કે કુસ્તી પાદીઆબ કરી પછી નાહી સ્વચ્છ કપડાં પહેરી ફરજઆત બંદગી ગુજરી તે પછીજ ચાહ પાણી વિગેરે સેવું. અને આખો દીવસ પણ દુરવંદને અડકવું નહીં અને જો બહાર જવું પડે તો બહારથી આવી તુરત નાહી લઈજ આવવું સેવું, અને બહાર ગયા હોય ત્યાં પણ પાણી, ખાવું, પીવું કે કંઈજ પણ સેવાય નહીં. જો પરજાતને હાથ લાગ્યો તો તુરત નાહવું પડે. આખો વખત પરહેજગારી પાળવી પડે છે. રવાન થયું હોય ત્યાં ફક્ત દીવસ ઘેર જવાય નહીં. જો ન છુટકે જવું પડે તો ચોક્કસ કદમ ફર રહેવું જોઈએ. રવાનની અને અરદાફરવશની નૈયતે બજાયાહું ખવાય વટીક નહીં. ચોક્કસ ચોક્કસ દીવસોએ ચોક્કસ ચીજો ખવાય. પોતાનાં શરીરનાં દરેક અવયવો ઉપર અને મનશક્તિ પર પોતાનો મજબુત કાબુ હોવો જોઈએ. પોતાનાં જુસ્સાપર પોતાનો આકાશ જોઈએ. જુઠ્ઠી સાચી, તારી મારી થતી હોય તે જગોએ પણ ઉભું રહેવું નહીં જોઈએ. વિગેરે ધજા-એક નિયમો અખંડ પાલવા પડે છે. ત્યારેજ તે આદમી પોતાની આસપાસનાં બીજાં આદમીનો જતો જીવ વટીક સાચવી શકે છે. આ બાબત માટે શરૂઆતમાં લખાણ આવી ગયું છે માટે અહીંયાં ધણું લખાણ કીધું નથી. (સ્મરણનો માર્ગ આ બાબદ શરૂઆતમાં વાંચો.)

અરશનુમ—આ માર્ગ આપણાં જરતોસ્તી ધર્મનાં મોખેદી ટોળાનો છે તેમાં નાવર, મરાતખ, એરવદ વિગેરે થાય છે અને જરતોસ્તી ટોળાનાં ધર્મગુરુ કહેવાય છે. એમાં જરતોસ્તી ધર્મ મુજબ જીંદગીવાનની (હયાતીનાં કામોની) તેમજ રવાનની (માણસ ગુજ્યાની કીયા) સુહાનાં બજાતરો વિગેરે સમાધ જાય છે.

મોખેદો અથોરનાન ટોલો યાને (પારસી ધર્મગુરુઓ) હયાતીનાં

તેમજ બરણ ક્રિયાનાં, લામન ક્રિયાનાં સર્વ કામો ધર્મ કાનુન મુજબ કરે છે. તેઓથી પરહેજગારી પાળીને રવાનની નૈયતે બજાયલી ઈન્જયલી સર્વ ચીજો ખવાય છે. પ્રાણી ખોરાક તેઓ ખાય છે. આ બરશનુમનો માર્ગ કહેવાય છે તેનું કારણ છે કે મોખેદ થયા પછી ધર્મનાં ક્રિયા કામો કરવાની પરવાનગી મળે છે. હવે તે નર પોતે જો દુનિયાદારીની મોજમાં ચાને સંસારી જીંદગી ગુજરી શકે તો તેનીથી યોજદાથરેગરીનું ચાને કે બાજ ઈજીવી, નીરંગદીન, વંદીદાદ, યજશને વિગેરે થઇ શકે નહીં. તે મોખેદ જ્યારે નવ દીવસ અને રાત બરશનુમની ક્રિયામાં બેસે બરશનુમ લીએ ( ચાને નાહન લીએ. ) તોજ તેનાથી ઉપર મુજબનું ક્રિયા કામ થઇ શકે છે. જટલા અરસામાં તનથી તરદી ભોગવી તે મોખેદ સંસારી જીંદગીથી અલગ રહે છે, દુરવંદને હાથ લાગવો તથા દુરવંદની બનાવેલી પકાવેલી કોઈ પણ ચીજ તેઓથી ખવાતી નથી. પવિત્રાઇ પાલવી પડે છે. તેમાં પણ દરરોજ સહવારમાં વેહેલા ઉડી નીરંગ કુસ્તી પાદીઆય કરી, મેદાન જઇ આવી, સરવેરથી નાહી, ધરજીઆત બંદગી કરી પછીજ પોતાના હાથથી ચાને પોતાના ધરનાં અથવા પોતાનીજ કોમનાજ માથુસના હાથથી બનાવેલું ચાહ પાણી ખાવું પીવું વિગેરે લેવાનું ફરમાન છે. હવે જ્યારે તે નાહનવાલો મોખેદ જો નાહાન મુકી દેએ તો સંસારી જીંદગી ગુજરે છે. ત્યારે ફક્ત તે આફરગાન, અથવા બીજું અલકાતુ લખવું વિગેરે કરી શકે છે. પણ યજશને, બાજ ઈજીવી વિગેરે ઉપર કહ્યું તે મુજબ યોજદાથરેગરીનું કામ કરી શકતા નથી.

બેહેદીનો ( પારસીઓ ) પોતે પણ જ્યારે નાના બાલક હોય ત્યારે નાહનમાં બેસે છે-છોકરી હોય તો બહાર બેઠા આગમય ચાને નવજેત પછી બે વરસમાં એટલે ૧૧ વરસની ઉંમરની અંદર નાહાનમાં બેસે છે. ચાને નાહાન લીએ છે. તેથી તે નાહાનમાં બેસનાર જીવને હરવેસ્પ આધાહીની ઉત્તમ હવાની મદદ મળી શકે છે. હવે નાહાનમાંથી ૯ દીવસ પુરા થયે ઉડ્યા પછીથી તે આસામી ઘેર આવે છે અને ત્યારબાદ શીખી બણી ધધો ધાપો કરી દુનિયાની સર્વે ફરજો બજાવી સંસારી વટીક થઇ શકે છે. પણ બેહેદીન હોવા છતાં નાહાન લેવાથી તે ઈનશાન મોખેદ થઇ મોખેદી કરી શકતો નથી અથવા બેહેદીન છોકરી જો નાહાનમાં બેસે તો તે કંઇ ગોરાણી માફક ધધો કરી શકતી નથી. પણ જો તેને મોખેદ મા દસ્તુર વિગેરે આયોરનાન ટોળામાં પરણાવવામાં આવે તો તે આયોરનાનજી થાય છે. વગર નાહાન લીધેલી કેટલીક બેહેદીન છોકરીઓ પણ

આયોરનાન ટોળામાં પરણેલાં છે અને ધધો ધાપો પણ તેવોજ કરી શકે છે. અરશનુમ અને સ્મરણનો મારગ ધણાખરો મળતો આવે છે.—સ્મરણ બોલતો માએતો ઉપર કહ્યું તેમ “પ્રુદાની એક ચીતે બંદગી” એવો થાય છે. કોઈપણ ધર્મવાળો પોતાના ધર્મમાં રહી પોતાના ધર્મ દરમાન મુજબ ઈશ્વર સ્મરણ કરી શકે છે. હવે જરતોસ્ત્રી ધર્મના દરમાન મુજબ આ ધર્મમાં પણ સ્મરણ કરી શકાય છે. આ સ્મરણના વર્ગ માટે આગળ કહ્યું તેમ જરતોસ્ત્રી દરમાન મુજબજ ચાલવાનું છે. પણ દરક એટલોજ પડે છે કે રવાનની ક્રિયા થયલી કોઈ પણ ચીજ સ્મરણ લેનારથી વાપરી શકાતી નથી અને પ્રાણી ખોરાકની બાધ છે જ્યારે અરશનુમ વર્ગમાં સર્વ ચીજને વાપરે છે.

“એક મરતા માણસની હયાતી બચાવવાના બહુતરમાં સ્મરણના વર્ગનું ઇનશાન ભણે અને જેટલો ફાયદો થાય તેટલો ફાયદો અરશનુમવાળો મોખેદ ભણે તો થતો નથી તેનાં કારણો—હવે હયાતી બચાવવા માટેનાં જે જે જરતોસ્ત્રી બહુતરો છે તે સધળાં સ્મરણવાળું માણસ તેના નિયમ મુજબ ક્રિયા કરી નિયમ પાળી જો એક મરણ કાંડે આવેલા આદમીની આગળ બહુી તેની જીંદગી બચાવા માટે યત્ન કરે તો તે જેટલો ફાયદો શકે છે તેટલો અરશનુમવાળો મોખેદ ફતેહ મેળવી શકતો નથી. અલબત્તે સ્મરણના મારગની માફક તેમાં અરશનુમના વરગમાં પણ સુફેદ સુતરનાંજ કપડાં પહેરવાનાં છે, બહુતર છે. આખા વખતની પવિત્રાઈ છે, પણ નિયમ પાળવામાં ધણે ફેરફાર છે તેથી એકદમ ઉપરની હવાઓ કે જેઓ દુનિયાની આબાદીને માટે હમેશાં સુવક્લ છે તે હવાઓનો મુકાબલો થઈ શકતો નથી. તેથીજ સ્મરણના વર્ગનો આસામી હયાતી બચાવવાનું જે ક્રિયા કામ કરે તેજ બહુતર જો અરશનુમવાળો મોખેદ ભણે તો જવલેજ ફતેહ મેળવે.

તેજ બહુતર એક સાધારણ બેહેદીન જેણે પ્રાણી ખોરાક તજેલો હોય પણ જે સ્મરણના નિયમો છે તે જો પાળી શકતો નહી હોય તો અરશનુમવાળો મોખેદ કરતાં પણ ધણે ઓછો ફરજને ફતેહ મેળવે છે.

જ્યારે તદ્દન સ્વધર્મ વીરૂદ્ધ ચાલનાર ઇનશાનનો જેમ આશરો વગરની જીંદગી હોય તેવો હાલ છે. તેથીજ આપણા પારસી લોકો જ્યારે તેઓને ત્યાં કોઈ શીક આજરી હોય તે વખતે હયાતી બચાવવાના ઉપાય તરીકે બચાવવા સ્ત્રી મોખેદને વધારે પસંદ કરે છે. કારણ કે મોખેદ જેટલી બી

પવિત્રાધ આજે પારસીઓ પાળતા નથી. તેથીજ હયાતીના વધારા માટે સ્મરણનો વર્ગ ઉત્તમ ગણેલો છે. અલબત્તે દુઃખની વેળા દવાદાઈના ઉપાયો કરવા એ અસલ વખતથી ચાલતા આવેલા રીવાજ સુજળ ચાલુ છે અને જામાસ્પી કેતાબમાં પણ દુઃખના ઉપાય તરીકે છાલાપાલાની દવાઓ લખેલી છે. તે ફક્ત દુઃખનો નીવેડો લાવવા માટે છે. જે ઇનશાનનો સેતારો બુલંદ હોય તો દવાદાઈના ઉપાય કારગત લાગીને તુરત સાજુ થાય છે પણ જ્યાં તેનો કાળ ઓઘડીયું કે કાળ ચંદ્ર હોય તો હયાતીના બહુતરના ઉપાયો કરવા જોઈએ. અને જ વાતચંદ્ર હોય તો તે ખુદરત સિવાય કોઈથીબી મટી શકે નહિ. તેવી વેળા જરતોસ્તી ધર્મમાં સ્મરણના નિયમ પાળી અશો-ધથી જીંદગી ગુજરનાર ઇનશાન જે પોતે ઉચ પાવરની હવાનો જીવ હોય અને ધર્મધ્યનિ એક ચીતે ખુદાને યાદ કરી પરમાર્થી જીંદગી ગુજરનાર હોય તેજે તે દર્દી આગળ બહુતર કરી પોતાના સ્મરણવેળાની ચીજો તે દર્દીને ખવાડે અને પવિત્રતાઈથી રહે તો ફક્ત ૨૧ કલાકમાં તે દર્દીને અજન્મય જેવી અસર થઈ તેને ફાયદો થાય અને તેની જીંદગી બનચે. સખળ કે “સુખે સોની અને દુઃખે રામ યાદ કરનાર” ઇનશાનોને કરણી સુજળનોજ ખુદા સહાય થાય છે.” સારે આવી વખતે બીજા કોઈ પરમાર્થી જીંદગી ગુજરનારની સહાયતા વગર તેના દર્દીની જીંદગી એકલી દવાએ બચી શકતી નથી. સ્મરણના નિયમો દરેક ઇનશાનો પાળે તો આયદે પોતાનેજ લાભ છે.

આ સધલું ફુંક લખાંણ માજદમસની તરીકા અને સ્મરણ તેમજ અરશ-નુમના વર્ગને લગતું આવી ગયું, હવે બીજી ત્રણ બાબદો નીચે દરશાવી છે.

**સમાધીનો વર્ગ**—કોઈ પણ ધર્મવાલો સમાધી કરી શકે છે. આ બાબદમાં તેઓ એવું માને છે કે દુનિયાની દરેક ચીજોથી સુકત થઈ ખુદ-રતનુ ધ્યાન ધરી દીવસોના દીવસો સુધી જીવને ગમે ત્યાં ફેરવી દુનિયાદા-રીની બીના બાબદોથી પાપ પુન્યના આગળથી જીવની સુકતી કરી છીએ વિગેરે, તેથી કેટલાકો મહીનાઓ સુધી સમાધી ચડાવી પડે છે પણ તેમાં જીવતું કશું પણ સાર્યક જેવામાં આવતું નથી. આ માર્ગમાં સંસાર ત્યાગી ઇનશાન પોતેજ તે કરી શકે છે. જ્યારે સ્મરણનો માર્ગ કોઈ પણ ઇનશાન એખતયાર કરી શકે છે. સમાધી માર્ગમાં બીજા આસામીઓના જીવ બચાવા જેવી શકતી બાબદો કશું બની શકતું નથી. અને સમાધીનું ધ્યાન કરતાં બહુ એક માણસો પોતે જંગલવાસ પડે છે અને તેઓનાં બહુએક કુટુંબોના બાલબચ્ચાં અને ઘર સુદ્ધાં આખો નાશ થયેલો જેવામાં આવેલો



છે. સખ્ય કે સમાધી માર્ગ ધણોજ ખીકટ અને સખત છે. જીવણી ધન-  
જ્ઞાન આ સમાધીરૂપ ખીકટ માર્ગમાં દાખલ થતાં જો તે પોતે પુરેપુરો  
પોતાની કરણીથી શુદ્ધ થયેલો હોય અને આસપાસની સર્વ શરજો બળવીને  
લોભ લાલચ મોહ માયાથી મુક્ત થયેલો હોય તેજ આ માર્ગ પકડે અને જ્યારથી  
તે આ માર્ગમાં દાખલ થયો કે પરસ્વાર્થી વળતેજ ચાલે અને પોતાનું  
સુખ સધળું તજીને એકાંત રહે તેજ ધનજ્ઞાન યા કોઈ સંતપુરુષ આ વર્ગમાં  
સુદ્ધ મુક્તી પામે, નહીં તો આ ખીકટ માર્ગમાં આપદે દુઃખી થયા  
સિવાય કશુંજ નથી. આ વર્ગમાં પોતાનો જીવ પોતાનાં તનથી જીદો  
પાડી ખીજી જગ્યાએએ મોકલી ત્યાંની ખબરો મેળવાય છે જે અરસા-  
માં શરીરનું ખોખું કોહતું નથી અને જેમ એક ધનજ્ઞાન ઉધમાં ઉધે  
છે તે મીઠાલ તે શરીર પડતું રહે છે અને ખગડતું નથી. આ સધળો ચમ-  
ત્કાર તે સમાધીના વર્ગમાં દાખલ થયેલા ધનજ્ઞાને સાંધેલી હવાનો છે જે  
સાધન કરતાં તે હવા બરાબર તે ધનજ્ઞાનની કરણી શુદ્ધ જોષએય. નહિ તો  
કરનાર પોતેજ દુઃખી થાય છે. જરતોસ્તી ધર્મમાં આ વર્ગ આગલા દસ્તુ-  
રોના હેવાલમાં વાંચવામાં આવે છે. દસ્તુર આજર કએવાંન, દસ્તુર ખુદા-  
નેએ, દસ્તુર આદરખાદ મારેસ્પંદ, દસ્તુર અરદાએ વીરાફ, દસ્તુર જરતોસ્ત  
એહેરામ વિગેરે. ( વાંચો આગળ દસ્તુરોનું લખાણ. )

વશીકરણ=Hypnotism—આ વર્ગ આગલ વાંચી ગયા તેમ  
બદલવાનાં સાધનનો છે. જે ઉતરતી પંક્તિની અને દુઃખ દેનારી હવા છે  
અને તેવીજ હવાના જે જીવો આ દુનિયામાં જન્મ પામેલા છે. તેવાજ  
હલકા જીવો હલકી વરણમાં જ્યારે જન્મે અને ખુદરતી તેવી જંગલી  
રક્ષાઓ પાળે ભારે આ ખુરી શક્તિનું ખેંચાણ કરે છે જેથી દુઃખ દર્દ અને  
ખુરી રાહરક્ષાઓનું કામ તેઓ કરે છે. તે કરનાર અને પૈસા ખર્ચી કરાવ-  
નારનું આખરે કશું સાર્યક નથી. જરતોસ્તી ધર્મમાં આ વર્ગને ધીક્કારવા  
કહેલો છે. આ દુનિયામાં જેઓને એકબીજાપર દ્રોષ થાય છે તેઓ જો  
વેરભાવ રાખી ચાલનારાં ધનજ્ઞાનો હોય છે તો આ ખુરા જંગલી રક્ષાઓ  
ખાજનારા ધનજ્ઞાનો સોધીને તેઓને ત્યાં પોતાની સકમાઈ ધુલ કરીને જેઓ-  
પર પોતાને વેરભાવ હોય તેઓને દુઃખી કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે. જ્યારે  
ધણી વેળા એવું અને છે કે સાંભાવાળાની કરણી શુદ્ધ હોય તેમજ નિર્દોષ  
હોય અને જો તે દુઃખી કરાવનાર આસામી પોતે તકસીરવાર હોય તો સામાને  
દુઃખી કરતા પહેલાં પોતેજ દુઃખી થઈ પડે છે. જ્યારે કેતેનો ફેરવનાર કોઈ  
ખુદાને દોસ્ત મળે તોજ તેની સુખી થવાની વારી આવે. નહિતો કરણીના

ફેળે યુગી પોતેજ તેનો સ્વાદ ભોગવે છે. આ બદલવાનો હલકો વર્ગ તદ્દન તજવા લાયક છે. અને ખુલ્લું કહીએ કે તદ્દન નકામોજ છે. જે આ વર્ગ પ્રમાણે ચાલે તેઓ આપડે દુઃખી થાય છે. આવી હાલતે કોષ્ઠનાં કરેલાંથી દુઃખી થઇ પડેલાં ઇનશાનો કે જેઓને દવા વટીક લાગુ થતી નથી તેઓને માટે જરતોસ્તી ધર્મમાં ફરમાન છે કે હોમ યશત ભણવાથી દુઃખ દૂર થાય છે. જે વધારે દુઃખની અસર થઇ હોય તો હોમ યજ્ઞની યજ્ઞશને અને શાહ શ્યાવક્ષને નામે દરોન બાજ આફરગાંન ઇબવી તે બહાયલું યજ્ઞશનેનું પાણી પીવું. યજ્ઞશનેનો દોરો પોતે ડાબા હાથે બાંધવો અને આફરગાંન બાજની બહાયલી કુટ પાણી વિગેરે પણ દર્દીએ ખાવું જોઈ ફાયદો છે. મુઠ, મરકી, વિગેરે કોષ્ઠ પણ જીવલેણ માંદગી વખતે આ ઉપાય ઉત્તમ છે. તેમજ વળી વશીકરણથી બીજાઓને આધીન થયલા આદમીઓ કે જેઓના ખરા હકદાર રવડી પડ્યા હોય અને બીજાઓને વશ થયલા હોય તેઓથી પરની જુરી અસર દૂર કરવા થઈ ઉપલો ઉપાય ઉત્તમ છે. જરતોસ્તી દીનમાં અનેક દુઃખનો આ ઉપાય ઉત્તમ બતાવેલો છે. આ ઉપાય કોષ્ઠ પણ મોખેદને કહેવાથી કરે છે, (યજ્ઞશનેનું) પાણી અને દોરો વટીક મોખેદ ધર્મગુર પોતેજ કરી આપે છે.)

**નજરબંદી**—હાથ ચાલાકીના ખેલો વિગેરે આ નજરબંદીના ઉપાયોથી થાય છે. ધણી વેળા સામાને ખુશ કરવાના કારણે પણ આજના વખતમાં આવા ખેલો કરવામાં આવે છે. આ ખાલી એ ધડીની રમુજ છે તેમાં પણ સાર્યક કશું નથી. પરંતુ જ્યારે કોષ્ઠપર અજમાવવામાં આવે છે અને તેનો અવલો ઉપયોગ થાય છે તે ધણુંજ વખોડવા જેવું છે. આ પણ ઉતરતી પંક્તીની હવાના ખેલો છે અને તેવાજ જીવોને આ પ્રમાણેની ખેલાડી જીંદગી પસંદ પડે છે. તેમાં આ તેમજ બીજી જીંદગીનું સાર્યક કશુંજ નથી અને વળી દુનિયાદારીની ફરજનું કરજ તે ખેલખાજ બનાવનાર ઇનશાનને માથે થાય તે જાણે પોતે ધંધો કાંધો તેનો નફો મળ્યો. તેથી આ માર્ગ પણ ઉત્તમ નથી. હાલ ધણા જરતોસ્તીઓમાં આવા ખેલો ધર્મના મેલાવડાઓ, જશનો વિગેરે ક્રિયાકામ થાય તેવી વખતે ધર્મ ક્રિયા ખલાસ થયા પછી એ ધડી મન બેહેલાવવા થકી અગીઆરી જેવા પાક મકાનના કમખાઉડમાં વટીક તે ખેલ કરનાર દુરવંદને બોલાવી તેની પાસે કરાવવામાં આવે છે જે માટે તે કરનારનું માન સાચવવા મોહપર કોષ્ઠ બોલી શકે નહીં પણ એમજ કહીએ તો ચાલે કે ધર્મ કરીને સારી શક્તિની મદદ મામવી અને પછી તુરતજ આ બદલ અને હલકી હવાના

ખેલો કરાવવા એ પ્રથમ કરેલાં સારાં બહુતરોને નહીં જેવાં કરી નાંખવા બરોબર છે. માટે ધાર્મિક મેલાવડા વખતે આ ખેલની વતી જે ખુદરતની ખુબી ગાવી મા પેગમ્બરનાં ફરમાનોનાં ગાયનો વજેરે થાય તો અતી ઉત્તમ છે. અને ધર્મક્રિયા કરનાર કરાવનારને માન છે અને અનનુમન એકઠી મળનારને જ્ઞાનનો લાભ છે. તેથી ખુદાની ખુબીના માર્ગનો સફા ઉમેરાય છે. કરનાર આમદે સુખી થાય છે. અને જરતોસ્તી ધર્મનાં મોટેબર કાનુન સચવાય છે.

ખુદાતાઆલાને મલવા માટે અશો જરતોસ્તે પકડેલો માર્ગ- અશો જરતોસ્તના અચપણું આગળ વાંચી ગયા. પણ ઉશ્ચતવદ ગાયના બીજો હા અને યજ્ઞનેનો ૪૪ મો હા તે ઉપરથી જણાય છે, કે અશો જરતોસ્તે પુખ્ત વયે આવ્યા પછી પોતાની જાતી મેહેનતથી ખોદાતાઆલાની ખુદરતનો અભ્યાસ કરવા માંડ્યો, અને “આ જગતની શરૂઆત કેમ થઈ ? તેના કાયદા કોણે બાંધ્યા ? તેમાં નેકી સાથે બદી, સુખ અને દુઃખ, રોશની અને અંધકાર વિગેરે એક બીજના જોડીઆ પણ એક બીજથી ઉછડી શક્તિઓ ધરાવનારા જોવામાં આવે છે તેનું કારણ શું ? જમીનને કોણે ધરી રાખી છે ? આસમાન દેખીતી રીતે અધર કેમ ટકી રહ્યું છે ? પાણી કેમ ચાલે છે ? ઝાડપાન કેમ ઉગે છે ? પવન કેમ ધુકે છે ? વાદળ કેમ ચઢે છે ? રોશની અને અંધકારમાં કારીગરી શું શું છે ? ગોરપદ અને માણસ કેમ પેદા થાય છે ? આદતાબ, માહાતાબ, અને સેતારા એ શું છે ? અને તેઓને ચોક્કસ ગીરદેશમાં કોણે ચાલુ કીધા ? ” એવું એવું જણવાને અને પોતાનો અભ્યાસ કરવાને અશો જરતોસ્તે પોતાનું તન અને મન રાત દીવસ ગુંથાયલું રાખ્યું. અને એ પ્રમાણે ખુદરતને લગતી વિદ્યા અને તેને લગતા કાયદાઓનો અભ્યાસ કરવાથી અશો જરતોસ્તને તે કાયદાઓનો બાંધનાર અને ચલાવનાર મહાગાની સાહેબ અશો અહુર-મજ્દના અપાર બલનો અને સંપૂર્ણ જ્ઞાનનો વિચાર આવ્યો. અને તે જ્ઞાનની મારફતે તેઓ સાહેબ દાદાર અહુરમજ્દને મળવાને, તેની ખરી પીછાણ કરવાને શક્તિવાન થયા, અને અવસ્તા શબ્દોમાં કહીએ તો અશો જરતોસ્તે દાદાર અહુરમજ્દ સાથે “ પુરશેશ પાસેાબ ” ( પુછપરછ ) કીધી. માથા અહુનવધતીમાં અશો જરતોસ્ત જોલે છે કે—“ અએ અહુરમજ્દ ! જ્યારથી તને મેં મારા મનની આંખે જોયો છે માને મારા મનની અંકર સમાવ્યો છે, ત્યારથી હમેશાં મેં તનેજ સર્વથી પેહેલો, પાક મનશનીથી ખરસતેસ કરવાને લાયકનો, બહા મનનો પિતા, રાસતીનું અફ મૂલ તથા

આ દુનિયાનાં તમામ કામો ઉપર સાહેબી ભોગવનાર તરીકે મેં તનેજ મળ્યો છે.” (યજ્ઞને હા ૩૧ દ. ૮)

અશો જરતોસ્ત બેહેમન અને સરોશની મારફતે દાદારને મલવા ઇચ્છે છે—એવું લખાણ એજ અહુનવધતી ગાથામાં વાંચવામાં આવે છે. અશો જરતોસ્તને દાદાર અહુરમજ્દ સાથે “ઉધીદરેન” પહાડપર ‘પુરશેશ પાસોમ’ (પુછપરછ) થઈ હતી એવું અવસ્તાના લખાણમાંથી મળે છે, પાછલાં લખાણોપરથી માલમ પડે છે, અને અશો શક્તિ તરફથી માલુમ પડે છે કે ૪૦ વરસની ઉંમર સુધી અશો જરતોસ્તે પહાડોપર એકાંત રહીને ખોદાતાઆલાની હસ્તીપર, અને તેની બેહદ કરામતોપર, લાંબો વિચાર કીધો હતો. અને “બેહેમન” એટલે અક્રમની મારફતે પોતાના મનમાં અનેક બાબતો વિષે સવાલો કીધા હતા અને તે સવાલોનો ક્યાસ કરતાં તેવણના મગજમાં જે જે જુદા સવાલોના જવાબો ઉભા થયા હતા, તે તેઓએ ગયા “સરોષ” (ધા. સુ=સાંભળવું) ની મારફતે સાંભળી લીધા હતા, યાને બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો સરોશ યજ્ઞની મારફતે તેઓને બસારત થઈ હતી.

એકાંત ઉંચી જગ્યાપર જઈ વસવાથી પુદ્ગલો રીતે પુદાઇ પ્યાલ ઇનશાંનને થાય છે—ઉંચી એકાંત જગ્યાપર જઈ વસવાથી, માણસને દુનિયાઈ વિચાર આવવાને બદલે પુદ્ગલો રીતે પુદાઇજ પ્યાલ આવે છે. કોઇ પણ ચાલાક પુદ્ગલો માણસ, દુનિયાઈ જુદી લાલચ તજીને, પુદાસનાશ થવાનો ખરી મનશનીથી ધરાદો કરે તો તેના મગજપર કેટલેક દરજ્જે મીનોઇ રોશની ઉતરે છે, કે જે રોશનીના બદલે તે પોતે બીજા પોતાની આસપાસનાઓ કરતાં ઉંડાણ અને ખાત્રીથી આ તેમજ મીનોઇ પ્રકાશ અને પેદાયસનો રાહાધાટ જોઇ તથા સમજી શકે છે. પુદાઇ પ્યાલપરજ પોતાનું મન રોકેલું રાખવાથી તે શખસ અહુરમજ્દને બેહેમનની મારફતે પોતાના “મનની આંખે” જુએ છે. અને પોતાના “મનની જીભથી” તેને સવાલો પુછે છે અને સવાલોનો ક્યાસ કરતાં, તેના જુદા જુદા જવાબ તે પોતાના “મનના કાનમાં” સરોષ (ધા. સુ=સાંભળવું) ની મારફતે સાંભળે છે. યાને પવિત્રાધથી (પ્રાણી ખોરાક વડીક તજી) જે જરતોસ્તી ઇનશાંન જરતોસ્તી કાનુનો પાળી ચાલે છે તેને પુદ્ગલો ચાલાકી વધે છે અને બનતા બનાવોની સમજ તેની પોતાની તર્કશક્તિથી તે પોતેજ પારખી શકે છે, અને તેની ધારણાઓનો જવાબ કોઈને બીજને પુછવા પેહલાંજ મીનોઇ રોશનીથી પ્રકાશીત થયેલું તેનું મન તેને (જવાબ)

આપે છે એટલે કે તે માણસને બધું ધ્યાન થાય છે કે આ એમ છે, અને આ મુજબ ચાલવું વિગેરે પેઢેલાંથીજ તેને થાય છે. વળી સ્વપના સ્વપ્ને મીનાઈ પ્રકાશ અને સારી હવાનો દેખાવ થકને પણ તેને આગાહી થાય છે.

જે શક્તિને હરવીરુપ આગાહી કહીએ છીએ તે શક્તિ ખુદરતી રીતે તે નિયમ પાળી ચાલનાર આસામીના મનનાં પ્રકાશિત થાય જેના પ્રતાપે તે ઇનશાન અગમ બુદ્ધ્યું થઈ સુખી થાય છે. આ પ્રતાપ બધો પવિત્રાઈનોજ છે. આગળ વાંચી ગયા તેમ અશો જરતોસ્ત્રની આગમચનાં આપણું નેઆગાનો=વડીસોએ “ માજદયસની ” યાને એકજ ખુદાને માનવાનો તરીકા ખીલવવાને કોશિસો ધણી કરી હતી પણ તે તેઓ મહાનશુરો ગુજર પામવાથી તેઓની તે કોશિસો લોકોમાં લાંબો વખત ટકી શકી નહોતી અને ટુરત લોકો પાછા અહુરમજ્દી તરીકા છોડી તત્વોનાં સુવક્ષોને માનવા લાગ્યા.

જરતોસ્ત્ર કોણુ જીવ હતા, તેમજ જરતોસ્ત્રી ધર્મની ઉત્પત્તિનું કારણ—ઉપર કહ્યા મુજબની વલણો લોકોની અને ધર્મોની યવાથી અને જ્યાં હોય ત્યાં કુસંપ અને યુરી હવાનું બધ વધવાથીજ અરશ રોસ્ત્રની ઉત્પત્તિ થયલી આતશ ખોરદાદ હવાના તારાનો જીવ અશો જરતોસ્ત્ર જન્મીઆ. સખ્ય કે આગલ શરૂઆતમાં વાંચી ગયા તેમ પુર્વ તરફની અસલ હવા અરશ રોસ્ત્રની જે દુનિયાનો માલેક તેનોજ આ જરતોસ્ત્રી પંચ હોવાથી તે ધર્મની બરબાદી થતી અટકાવવા થકોજ અશો જરતોસ્ત્ર જન્મવાનો સખ્ય છે. અરશ રોસ્ત્રનીનીજ હવાથી આતશ ખોરદાદ થયા તેજ શક્તિનો જરતોસ્ત્ર તારો, અને તેજ જરતોસ્ત્ર તારાની હવાનો અંશ આપણા મહાન ધર્મશુર અશો જરતોસ્ત્ર સાહેબ હતા. આપણે આપણા પેગમ્બર સાહેબને અશો જરતોસ્ત્ર કહીએ છીએ પણ તેનો ખુદસો ખુલાસો એ છે કે અરશ રોસ્ત્ર તારો ( જે ખરા બ્રહ્માના જેવો ઝગઝગે છે કે જેથી કોહીનુર હીરો ઉત્પન્ન થયો ) એને અશો કહે છે અને આ હવાનો જરતોસ્ત્રનો જીવ હોવાથી અશો જરતોસ્ત્ર કહેતા હતા. “ અશો ” એ એલકાબ અરશ રોસ્ત્રની હવાનો કે જેનામાં અત્યંત અસીલાઈ છે, અને તે પ્રકાશ છે, જેથી અરશ રોસ્ત્રનીને અશોઈ પવિત્રાઈ ધણી પસંદ છે તેથી તે અશો કહેવાય છે. અને એ હવાથીજ આતશ ખોરદાદ થયા, જે હવા જરતોસ્ત્ર=યાને જલકતો સેતારો કહેવાય છે, તે હવામાંથી જીવ જન્મ પામ્યો જે પેગમ્બરી કરવા જનમ્યો, તેને પણ જરતોસ્ત્ર કહેતા હતા. ઉપર કહ્યું તેમ અશો એલકાબ અરશ રોસ્ત્રનીનો અને જરતોસ્ત્ર નામની હવાનો જીવ જે પેગમ્બરી કરવા જનમ્યો તે જીવ

અશો જરતોસ્ત કહેવાતા હતા. અશો શક્તિ એવું કહે છે કે આપણા મહાન પેગમ્બર ‘અશો જરતોસ્ત’ નો જન્મ થયા આગમય પણ તેવણના અવતારે જીંદગી ભોગરી છે તે એ કે શરૂઆતમાં મીનોષ દુનિયામાં જ્યારે જરતોસ્ત તારામાંથી પેહેલ વેહેલો જીવ મીનોષમાં જન્મ્યો ત્યારે ખોરદાદ અમશાસ્પદ તેવણુ હતા તેજ જીવ જ્યારે પાછો ગેતી દુનિયામાં પેહેલ વેહેલો જન્મ પામ્યો ત્યારે નેઆગાન પાદશાહ જમશેદ પાદશાહ હતા ત્યાર બાદ પણ બીજી જીંદગીઓ પારસી શેહેનશાહતમાં ગુજર્યા પછીથી પોતાના દીન ફેલાવાના વખતે જરતોસ્ત પેગમ્બર થયા હતા. ત્યાર બાદ પણ ઉપયોગી જીંદગીઓ ગુજરી તેવણુ પોતે અમેરીકા ખંડ શોધનાર જાણીતા કોલંબસ થયા હતા. વળી આ ચાલુ જરતોસ્તી સદીમાં મરકીની હાસ્પીટલ સ્થાપનાર અને દુઃખીઓની દાઝ હેથે ધરનાર, મરહુમ માનવંત દાક્તર કેપુશર નશરવાનજી બાહદુરજી પણ તેજ જીવ હતા. હાલ પણ બાલક વયે ધણી સુખી જીંદગી તે જીવ (અમદાવાદમાં જન્મ પામી) ગુજરે છે.

અશો શક્તિ એવી નસીબત કરે છે કે આદમીનું તન તેના સુવા બાદ ઠેકાણે પારવામાં આવે છે અને જીવ તો ફેરે ને ફેરે જન્મ પામી પોતાના વખતનું નિયમીત કાર્ય બજાવે છે. દીનનાં દક્ષતરોમાં એવું કહેલું છે કે ખુદાની આગલ જરતોસ્તનું રહ (આત્મા) હતું પણ આ બધું નહીં સમજણનાં અને ખુદરતનાં કાનુનમાં ઉડાણુ નહીં પુગેલા જીવોને જે જે બસારત થતી તેનો પોતાની સમજણુ મુજબ તેઓ ઉપયોગ કરતા તેથી આગલાં લખાણુમાં કાંઈ ને કાંઈ ફેરફાર આવે છે. અને એકની એકજ બાબતનું લખાણુ તેના જુદા જુદા લખનારાઓની જુદી જુદી રીતમાં લખાયલું છે. ખરો સાર ઉપર મુજબ છે. અલબત્તે પેગમ્બર સાહેબ મહાન નર અને મહાન શક્તિવાન હતા, અને એવા ધણા મહાન જીવો મીનોષમાં મળદો તરીકે જન્મી પાછા આ ગેતી દુનિયામાં નેઆગાન રાજકર્તાઓ થઈ, ફેરે ને ફેરે હમકામ તથા પરકામમાં પણ જન્મી તેઓ પોતાની મહાન શક્તિ અને મહાન જીવ પ્રમાણે ઉત્તમ કામો કર્યા બન્યા છે. અને પોતા પાછલ યાદગારી મેલી ગયા છે.

હવે જરતોસ્તી ધર્મમાં પુનર્જન્મ બતાવેલો નથી તેવું કારણુ છે કે પેગમ્બર સાહેબ પોતે સંપૂર્ણ દીન ફેલાવે તે પેહેલાં બદલવાઓના જોરથી તેવણુપર દુસ્મની થઈ તેઓ બેબાન થયા હતા. અને આગલા અવસ્તાની કેતાબો ઇરાનના પરકામ રાજ કરતાઓના હાથે ગુમ થઈ હતી અને ત્યાર બાદ આબ્દન સુધી કોઈ પણ ખાસ પેગમ્બર જરતોસ્તી કામ માટે જન્મી

નવાં ફરમાનો લાવ્યા નહીં હતા. પણ આગલા દસ્તુરોમાંથી કાઢી કાઢ દસ્તુરોને બસારત થતાં તેઓએ હાલ હવાલ થયલા અવસ્તાઓને પાછા સંબંધ કરી આપ્યા હતા. એવું દીનની કેતાઓથી જણાય છે. અલબત્તે તે દસ્તુરો પણ મહાન શક્તિના મહાન જીવો હશેજ. અને સવાલ ઉઠે છે કે તેઓને સધળાઓને આજદીન સુધી કેમ નહી જરતોસ્તીઓના પુનર્જન્મ માટે માહિતી મળી હોય ? પણ સાર એજ છે કે દરેક યીએ પોતાના બર વખતેજ જે જે મહાન શક્તિઓથી જાહેર થતી જોઈએ તે મુજબ બને છે. (આ કેતાબમાં શરૂઆતમાં હવા માટેનું લખાણ વાંચો સમજણ પડશે).

અશો જરતોસ્તે દુનિયાના લોકોમાં પોતાનો ધર્મ કેમ ફેલાવ્યો ?—અશો જરતોસ્તને તે જમાનાના ચાલતા ધુરા રીવાજો અને રીત-બાતો સામે જે લડતો ચલાવતી પડી હતી, તેમાં તે મહાન નરને તે દેશનાં જુલમગાર ધુરા માણસો અને શત્રુઓથી ધણી રંજ અને દુઃખો અમર્યા પડ્યાં હતાં. પણ તે સધળાં સામે અશો જરતોસ્ત ધણી હીમતથી લડ્યા હતા. યજ્ઞશનેના ૪૬ મા હા ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે અશો જરતોસ્તને શરૂઆતમાં યુસ્તારપશાહનો આસરો નહીં હતો, હજુ તેઓ બદખ શહેરમાં ગયા નહીં હતા, હજુ તેમનો મહજબ ત્યાં જાહેર થયો નહીં હતો, તે વખતે તેવણ સાહેબપર ધણી રંજ અને ધણાં દુઃખો પડ્યાં હતાં, પણ તે સાહેબે આ સધળાં દુઃખો સહન કરીને પોતાનું મુકમપણું છોડ્યું નહીં. અને તેથીજ જીવોદાન સુધીની પોતાની કીર્તિ તેઓ મેલી ગયા છે. અશો જરતોસ્તનો ધર્મ દુનિયાના લોકોમાં જોર જુલમથી ફેલાવવામાં નહીં આવ્યો હતો. પહેલાં અશો જરતોસ્તે પોતાની સમજાવટથી થોડાક ખેશીઓને પોતાની પક્ષમાં લઇને એક નાહનું જેવું મંડલ ઉભું કર્યું. અને રફને રફતે પોતાનું મંડલ જરા મજબુત કરીને પછી ધરિનવે-જના પાદશાહ કઝેયુસ્તારપની દરબારમાં જઈ, પાદશાહને તથા તેના દર-બારીઓને તે નવી દીનથી વાકેફ કરી, અને તેઓને કહ્યું કે—

“હું તમોને જે સધળી ઉત્તમ બાબતો કહું છું તે તમો ધ્યાનથી સાંભળો, તથા તમારી રોશન વિચાર શક્તિથી તે ઉપર ફરીઆફત કરો, અને પછી તમો દરેક જણ સારા નરશનો તફાવત સમજીને, તમારા પોતાના હકમાં, જે સાઈ ધારવામાં આવે તે “એખતયાર કરો.” (યજ્ઞશને હા ૩૦ ફ. ૨ બે.)

પેગમ્બર સાહેબે પોતાની દીનનું ખરાપણું સાબેત કરી આપ્યું અને યુસ્તારપશાહે અને તમામ દરબારીઓએ દીન કયુધ કરી તે આગલ વાંચી ગયા.

અશો જરતોસ્તની એમ્દાદ—અશો જરતોસ્તે હવેાવના ખાન-

દાનની બાતુ હુવોવી સાથે લગન કર્યા હતાં. અને તેવણને ત્રણ બેટા અને ત્રણ બેટીઓ મળી છ ફરજદો હતાં. એસદવાસ્તર, ઉર્વેતતનર હવરેચીઝ આ ત્રણ છોકરા હતા. તથા ફેની, ઝીની, પોફેચીસ્તી આ ત્રણ છોકરી હતી.

## અષોઘ—( પવિત્રાધ ).

જરતોશ્તી ધર્મના પાયો અષોઘપર છે—અષોઘના ત્રણ તબક્કા હુમત—નેક વીચારવું, હુખત—નેક બોલવું, હવરસ્ત—નેક કામ કરવાં છે. અષોઘનો તરીકો પાળી તે માલેકના ફરમાનો બળવી આખર દરેક જીવ તેમાંજ પાછા બલી જાય છે. અષોઘની વૃદ્ધિ કરી અહુરમજ્દને પુગવું એ દરેક ધનસાનની જીંદગીની મૂલ નેમ છે.

અવસ્તા—અપ વહીશત, અપ સરેશત, ફરેસાંમ થવા, પધ્-રી થવા જમ્યામ, હમેમ થવા હખમ.

અર્થ—ઓ અહુરમજ્દ ! સર્વથી સરસ અષોઘએ કરીને, તુને હમે જોઈએ, તારી નજદીક હમે આવીએ, તથા તારી હમેશની દોસ્તીને હમે પોહોચીએ. ( હોશ-ખામ, તથા ચજ્જશે હા ૬૦ ફકરા ૧૨ )

અવસ્તા—આ વે ગેઉષા હેમયન્તુ, યોધ વે રયોથનાધશ સારેન્તે અહુરા ! અપા, હીજવા, ઉખધાધશ વધહેઉશ મનંધહે.

અર્થ—અએ અહુરમજ્દ ! જેઓ પોતાના કામોથી, અષોઘથી, જબાનથી, તથા નેક મનશનીથી ક્રીએલી બંદગીથી, તુને સરદાર તરીકે ગણે છે, તેઓ પોતાની તે કીર્તિને લીધે આખર તારી સાથે મલી જાય છે. ( વોહુફઝ ગાથા ચજ્જ-શને હા ૫૧ ફકરા ૩ )

આપણે અવસ્તા બણીએ છીએ તેમાં પણ શરૂઆતની નાહતી બંદગી અષેમ વોહુનાં કલામોથી પણ પુલ્લું સમજાય છે કે અષોઘનો પાયો ઉતમ છે.

અવસ્તા—અષેમ વોહુ, વહિસ્તેમ અસ્તી, ઉશતા અસ્તી, ઉશતા અહમાધ, હથત અષોઘ, વહિશ્તાઈ અષેમ.

અર્થ—અષોઘ (એ) સઉથી સરસ નેઆમત છે ( તથા ) સુખ છે, સુખ તે (શખ્સ) ને છે કે જે સઉથી સરસ અષોઘને વાસ્તે અશો છે.

અષોઘની મતલબ રાસ્તી, પરહેજગારી, સમજવી. અષોઘને આપણાં પાક અવસ્તામાં જબજબ વખાણેલી છે. એને માટે સ્ત્રોતોમાં અષેમ (યાને રાસ્તીને હું વખાણું છું) એ પ્રમાણે બોલો આવેલા છે. મન તથા દીલની પવિત્રાધ આપ દુનિઆની એક ઉતમ દોલત તથા સુખ છે. માણસ જાતે આ દુનિયામાં જનમ્યા પછી સર્વથી પેહેલી ચીજ જે અપભાર



કરવી જોઈએ તે રાસ્તી છે. યજ્ઞને હા ૨૮ ફરો ૫ મો. તેમાં આ માટે લખાણ છે. હવે જુદે જુદે વખતે ખરા દીલથી, તથા સમજીને અપેમ વોહુ બધાથી તે બજનારનું કેટલું સવાય હાંસલ થાય છે, તે આપેનું કેટલુંએક લખાણ આપણને ખુદ અવસ્તામાં લખેલા હાદોખત નુસ્કની પેઢેલી પરગરદ-માંથી મળી આવે છે. તેમાં એવું જણાવેલું છે કે જે શપ્સ ઉધમાંથી જન્મત થઇને ખીછાના ઉપરથી ઉઠતી વખતે, તમામ ખરાય વિચારો કા-હાડી નાખીને “એક અપેમ” વોહુ ખરાખર સમજીને બજે તો તે વખતે બજેલી એક “અપેમ વોહુ” ખીજી વખતે દશ હજાર “અપેમ વોહુ” બજે તેની ખરાખર સમજવી. એની મતલબ એ કે સવારના પોહોરમાં ઉધ-માંથી ઉઠતાં વાર, સઝ્યાઈ-રાસ્તીને એખત્યાર કરવી, અને તેને વળગી રહીને પોતાનું કામકાજ તથા ધંધો રોજગાર કરવો. એક તરફ અશેમ વોહુ બજે, પણ અશોધના તરીકાએ ચાલે નહીં તો બજેલું રદ છે. હાદો-ખત નુસ્કમાં ખીજું એમ જણાવે છે જે “માણસ મરતી વખતે પોતાના મનના તમામ વિચારો દુર કરીને પોતાના ખરા અંતઃકરણથી એક અશેમ વોહુ બજે તો તે વખતે બજેલી એક અશેમ વોહુની કૌમત તમામ ખની-રથ કેશર (એસીયા ખંડ) જેટલી સમજવી.” એટલે મરતી વખતે શુદ્ધ અંતઃકરણે અશેમ વોહુ બજવાથી સારી ઇચ્છા વાસનાઓને લીધે જીવ સારો વાસો પામે.

**અવસ્તા—અઓજદાઓ મધ્યાઈ અધપિ જથેમ વહિશતા હા અઓજદાઓ જરતોશ્ત ! યા દઝેન માજદયસનીસ.**

**અર્થ—અએ જરતોશ્ત ! અશોઈ માણસને માટે જન્મથીજ સહથી સરસ છે. અશોઈ એજ માનદયસની દીન છે. (વંદીદાદ, પરગરદ, પ. ફરો ૨૧.)**

**અશોધ જાળવવા માટેના જરતોશ્તી ધર્મનાં ફરમાનો—**હાદો-ખત નુસ્કની પેઢેલી પરગરદના પેઢેલા ફરમામાં અશોજરતોશ્ત અલંકારીક બાષામાં દાદાર અહુરમજ્દને પુછે છે કે “અએ હાડમંદ મુલકોના લજ્જાજ વૃદ્ધી કરનાર મીનો અહુરમજ્દ ! બંદગીનાં કલામોમાં તારી કંઇ તે એક બંદગી છે કે જેમાં અશોધની તોખમની તમામ ચીજોની, અને દુનિયાની તમામ નેઆમતોની વખાણ સમાયલી છે ?” ત્યારે અહુરમજ્દે, જરતોશ્તને કહ્યું કે “અશો જરતોશ્ત અશેષ વોહુની બંદગી જે કાઇ દ્રીદા ઈધેલાં દીલની સંપૂર્ણ એતેકાદથી અશોધને વખાણે છે, તે શપ્સ હું જે અહુરમજ્દ તેને વખાણે છે, અએ જરતોશ્ત નેક વિચાર, નેક સંજુન, તમા નેક કામ એખત્યાર કરીને, તથા ખુરા વિચાર, ખુરા સંજુન, અને ખુરાં કામોથી દુર

રહીને, કીધેલી અશોધની વખાણ, પૃથ્વી અને આસમાનની વચ્ચેની દાદાર, અહુરમઝદની પેદા કીધેલી, અશોધનાં તોખમની તમામ નેઆમતની ખરો-ખર છે. ” વિરાઢનામું નામની એક પેઢેલની ભાષામાં લખાયેલી કેતાબમાં અલંકારીક ભાષામાં અહુરમઝદ, અરદાએવીરાઢ જેવા મહાત્મા દસ્તુર પાસે આપણુ જરતોસ્તીઓને પેગામ કહેવડાવે છે કે “ ઝો અરદાએવીરાઢ, તું ?દુનિયામાં માજદયસ્નોને કહેજે કે સીધો માર્ગ એકજ છે ને તે અષો-ધનો છે, બીજા રાહો ખરેખરા નથી તે એકલો રાહ અષોધનો છે તે તમે એખત્યાર કરજો, અને શું ચઢતીમાં કે પડતીમાં કે બીજા કોઇ પણ કારણે એથી તમે ફરતાનાં, સારા વિચાર, સારાં વચન, અને સારાં કામો તમે એખત્યાર કરજો, અને આપજ દીનપર ઝોસ્તવાર રહેજો, કે જે મારાથી સપીતમાન જરતોસ્તે કમુલ રાખી છે, અને જે યુસ્તારપે દુનિયામાં ફેલાવી છે. નેકીનો તરીકો એખત્યાર કરજો, અને બીધી દુર રહેજો. ”

**અષોધ એજ માજદયસની દીન છે. અષોધની દોલત ઉત્તમ છે**—સર્વથી ઉત્તમ દોલત અષોધ છે. જે માણસની દોલત અષોધ છે તેને જર, ઝવેર, હીરા, મોટી માણેક દરેક જરીઆન કરતાં ઘણી કીમતી છે. ૧. પૈસાની દોલત આગમાં બળશે, ચોરોથી હુંડાશે પણ અષોધની દોલત હમેશાં ઇન-શાનની સાથેજ છે. ૨. પૈસાની દોલતનો ઉપયોગ કરતાં દીનપરદીન ઝોછી થાય છે પણ અષોધની દોલતથી ઇનશાનનું મગજ સાફ ખીલે છે અને દીન-પરદીન અષોધ વધારે અને વધારે પાળવાથી તે ઘટવાને બદલે ઉલટી વધે છે. ૩. પૈસાની દોલતનો લોભ કોઇવાર ઇનશાનને હુડાં કામો કરાવે છે. પણ અષોધની દોલત રોજ ખરોજ સારાં કામો નિષ્ક્રીય રૂડાં કરમોપર લઇ જઇ આક્રમત ઉંચ પકિતમાં મેલે છે. ૪. પૈસાની દોલત આપણે સાથે રાખી શકતા નથી પણ અષોધની દોલત હમેશાં સાથેની સાથેજ છે. અને આત્માની હયાતી સુધી છુટી પડતી નથી. ૫. માણસના મરવા પછી માણસ પૈસાની દોલત આ દુનિયામાંજ મેલી જાય છે પણ અષોધની દોલત સાથેજ લઇ જાય છે, માટે આપણે હમેશાં અષોધ પાલી સવાબનો સંગ્રહ કરવામાં ઇમંગી રહેવું, કારણુ આવતી જીંદગીઓમાં પણ અષોધની દોલતથીજ આપણને પાર પડવાનું છે.

**અષોધ બે તરેહની છે**—અષોધ એખત્યાર કરવા પેઢેલાં દરેક જણે સર્વથી પેઢેલાં પોતાનું તન અને મન એ મેક યોખ્ખાં રાખવાની કોષેશ કરવી જોઇએ. પોતાનું તન અને મન બન્ને યોખ્ખાં રાખી નીતિ અને નેકીનાં કામો કરી બીજાઓને પણ નીતિ અને નેકીનો રસ્તો બતાવે છે તેજ ખરો છે.

## તનની અશોધ જલવવા માટેનાં જરતોસ્તી ધર્મનાં ફરમાનો.

**અવસ્તા—**સપેત દમ્બેનઆઓ માજદયસનોધશ ઉપમનેમ.  
**અર્થ:—**પવિત્ર શુદ્ધ સફેદ પોશાક એજ માજદયસની દીનની નીશાન છે.  
 ( મેહેર યસ્ત ફકરો ૧૨૬ ).

આગણ વાંચી ગયા તેમ દીનદાવરનો પોશાક શુદ્ધ સફેદ છે. અને જમશેદ પાદશાહ જે રોસ્તીના માલેકની હવાનો જીવ હતો તેને પોતાની રૈયતના ચાર વર્ગો કર્યા હતા. તેમાં ૧આયોરનાંન વર્ગ=ટોળાની રાહબરી કરનાર વર્ગને સર્વથી ઉચ્ચ ગણેલો છે. અને તેઓનો પોશાક પાઘડી સુદાં શુદ્ધ સફેદ છે. એ પણ માજદયસની દીનની નીશાની છે. અશો શક્તિ પણ કહે છે કે “ તનને માટે રેશમનો પોશાક છે. અને રવાંનને માટે સુતરનો પોશાક છે, ” અને ધર્મની કેતાઓમાં પણ તેવું ફરમાન બતાવેલું છે. હવે, તન માટે રેશમનો પોશાક છે એટલે રેશમ કાઢતી ચીજ કીડામાંથી નીકળે છે અને તે કીડો મરી જાય છે, તેમજ અંચ હવાથી તેની ઉત્પત્તિ છે. હવે રવાનને માટે સુતરનો પોશાક ઉત્તમ છે યાને કે રવાન=જીવ, તેને તો ખીજી જીંદગીના સુખને ખાતર આ ચાલુ જીંદગીમાં ભલી કરણીનીજ જરૂર છે અને દીનના ફરમાન મુજબજ તેને કાર્ય બળવવાનું છે. સુતર અને શણ રોસ્તીના માલેકથી ઉત્પન્ન થયેલું છે તેમજ દીનદાવરનો પોશાક શુદ્ધ સફેદ છે, દીનદાવરથી જરતોસ્તી ધર્મની ઉત્પત્તિ ગણાઇ છે. હવે જે શુદ્ધ સફેદ સુતરાઉ પોશાક પહેરે અને દીનના ફરમાન મુજબ પવિત્રાઇ પાલી આલે તો ઉત્તમ તરીકો કહેવાય છે.

તનની અષોધ માટે, તનની અને આસપાસની હરેક વસ્તુની સફાઈ રાખવાનું જરતોસ્તી ધર્મનું ફરમાન—વંદીદાદમાં તનની સફાઈ રાખવા માટે ફરમાન બતાવેલું છે. તેમાં તનને નાહીને સ્વચ્છ રાખવાનું અને સ્વચ્છ કપડાં પહેરવાનું, વાસણ કુસણ, ચમચચીલાં, ધરખાર, જમીન, દરેક પ્રાણી, આતશ વિગેરે સર્વ ચીજો સફાઈથી રાખવાનું ફરમાન બતાવેલું છે, એની મતલબ એવી સમજાય છે કે દરેક ચીજને ધનિશાનના વાપરવામાં આવે છે અને જે સાફસુદ ન હોય તો તે ગલીચીના લીધે જીવતા ધનશાનોની તનદરોસ્તી બગડે છે અને પાકીજગી નહી જાય.

૧ આ કેતાબને પાને ૧૮ મે કુટનોટમાં વાચી ગયા. આ બાબેનું જખાણ કરતાં આ પુસ્તક જેવડાંજ કેટલાંક પોસ્તુમ થાય છે પણ જરૂર જોમજ આ ઠેકાણે આવેલું છે. વાંચો ફરમાણ, બરશનુમ, અને મોબેદનું જખાણ. ( પ્રગટ કર્તા. )

વાયાથી તનફોસ્તીની સફાઈ જલવાતી નથી. માટે તન સાફ રાખવા સાથે ઘરે પણુ સાફસુફ રાખવાનું ફરમાન છે. આ કાનુન જલવાયાથી પવિત્રાઈ રહે છે અને તે તરીકાએ ચાલનાર પવિત્ર અથવા પરહેજગાર કહેવાય છે. તન સાથે મનને પણ સાફ રાખવું જોઈએ. અને ત્યારેજ ખરો પરહેજગાર કહેવાય છે. તનની અને વસ્તુઓની ગેરસફાઈ કરનાર મુખ્ય બે ચીજો છે—‘હેહેર’ અને ‘નસો’—હવે તનની તથા વસ્તુઓની ગેરસફાઈ, ધણું કરીને કેટલીએક ચોક્કસ નુકસાનકારક ગંદી અને કાઢતી ચીજોનાં રજકણો, માણુસોને તથા ચીજોને લાગી રહેવાથી થાય છે. જરતોસ્તી ફરમાન મુજબ એવી ચીજોને “હેહેર” અને “નસો” કરી કહેલી છે. હેહેર એટલે લીલો નસો યાને “જીવતાં માણુસ, કુતરાં, વિગેરે પ્રાણીમાંથી, હાડકાં, માંસ, લોહી, બાલ, નખ, વિગેરે એવુંજ બીજું જે જે કાંઈ ગંદછી અને બીનાસવાળું નીકળે છે તે હેહેર કહેવાય છે. હેહેરના બીજો માએનો ‘ઘોઈ કાડવાની ચીજ તથા ગલીચાઈ.’ હવે મુવેલાં માણુસ, કુતરાં વિગેરેમાંથી હાડકાં, માંસ, ચામડી અને એવુંજ બીજું જે કાંઈ ગંદછી તથા બીનાસવાળું નીકળે છે તે નસો કહેવાય છે. નસો એટલે મુરદાર કોહતી ચીજ ઉપર કહ્યું તેમ જીવતાંમાંથી નીકળતી ચીજ ‘હેહેર,’ અને મુરદારમાંથી નીકળતી ગલીચી ‘નસો’ કહેવાય છે. હવે હેહેરથી થતી ગેરસફાઈને અપાદીઆબી (=યાને નહી ધોયેલી મેલી હાલત) અને ‘આલુદગી’ (=ગલીચાઈ) કરી કહે છે, અને નસાથી થતી ગેરસફાઈને “રીમની” કહે છે. હેહેર લાગવાથી થતાં નુકશાન કરતાં ‘નસો’ લાગવાથી થતાં નુકશાન વધારે ઘાસ્તી ભરેલું છે. હેહેરથી થતી ગેરસફાઈ સાધારણ રીતે ઘોઈ સાફ થઈ શકે છે, પણ ‘નસાથી’ થતી ગેરસફાઈ દુર કરવામાં, ઘણી ચોક્કસાઈ રાખવાની જરૂર છે. તેથીજ પ્રાણી ખોરાક ઉત્તમ ગણેલો નથી. સખ્ય કે મુરદી અથવા ગોસ્પંદ જે મરી ગયું અને તે પછી રીમન થયું. હવે તે ચીજો જરતોસ્તીએ \*ખાતા નથી. પણ તેને હલાલ કરીને ખાય છે. એક તો જીવ મારવો, અને બીજું તે મરી ગયા પછી રીમન થયું તે ખાવું, ત્યારે તે રીમન ચીજો ખાવાથી મહાન ઇશ્વરી શક્તિને પુગાવું નથી. અને જેઓ દુનિયાની આપાદી અર્થે જીવ અચાવવા વિગેરેની જાતે જીવે તસદી ઉઠાવી રંજ ખેડે છે તેઓને માટે તો બીલકુલ ઉપયોગી નથી.

પ્રાણી, આતશ, જમીન, વિગેરેને “હેહેર” અને “ન-

\* વાંચો ખોરાકનો વિષય. આ પુસ્તકમાં પછવાડે.

સાથી ” સ્વચ્છ રાખવા માટે, જરતોસ્તી ધર્મમાં ફરમાવેલી તાકીદો—જીવતાં તેમજ મુવેલાંમાંથી નીકલતી ગલીઆઇનાં સૂક્ષ્મ રજકણો પાણી સાથે અથવા જમીન સાથે મળે છે, તે તથી ધૂલું કરીને ચોક્સ રોગો ઉત્પન્ન થાય છે. અને મરકી ફેલાય છે. તેટલા માટે હેહેર તથા નસાની ચીજોને અડકવું, પાણીમાં નસો નાંખી અસ્વચ્છ બનાવવું, મુરદાને જમીનમાં દાટવું, મરણ પામેલા માણસનાં શરીરને ચોક્સ વખત સુધી પુરતી સાવચેતી વગર અડકવું, આ સઘળાં કામોને જરતોસ્તી ધર્મમાં ગુનાહ બરેલાં જણાવેલાં છે. આ સઘળું તનની પાકીજગી, તનદરોસ્તી તેમજ આપણી આસપાસની અને સર્વ દુનિયાની આપાદીને થકીજ છે.

એકથી અનેકવાર દીવસમાં કુસ્તી પાદીઆખ:કરવાની ફરજ-જરતોસ્તીઓ તનની સફાઇને ખાતર અનેક પ્રસંગે દીવસમાં એકથી અનેકવાર, હાથ, મોઢોડું, પગ, વિગેરે શરીરના ખુલ્લા ભાગો ધોઇને ‘કુસ્તી’ કરે છે તેને ‘પાદીઆખી’ કહે છે. આ કરવાનું તનની સુધડાઇ અને તન-ફરસ્તી વધારવાનાં કારણોને લીધે શરીરના ખુલ્લા ભાગોને વારેધડીએ ધોવાથી હવામાંની કાંઇ પણ ગલીચી જે આપણા બદનને ઉઘાડા ભાગને લાગેલી હોય, તે સાફ થાય છે, તેટલા માટે ઉંઘમાંથી જગૃત થવા-પછી, કુદરતી હાજતે જઈ આવ્યા પછી ખાણુ ખાવાની આગમજ, “હેહેર” જેવું કાંઇ પણ આપણા શરીરના ખુલ્લા ભાગને લાગે ત્યારે, તે વિગેરે પ્રસંગોપર ‘પાદીઆખ કુસ્તી’ કરવી જોઇએ. તેમ નહીં કરનાર ગુનેહગાર ઠરે છે.

તનની અશોધ-જરતોસ્તી ધર્મના કાનુન મુજબ એક આસામીએ ખાધેલા વાસણમાં ખાવું, અથવા પારકા મોઢોડાની લબ લાગેલું ખાવું, તથા કોઇએ એક ચીજ કરડીને ખાધી તેજ વખતે તેજ ચીજ પાછી કરડીને બીજાં ખાય, તથા એકબીજાનું પીધેલું પાણીનું વાસણ હોય તેમાં જે પાણી રહી ગયું હોય તે પીએ, અથવા તે ખાલી વાસણને ત્રણવાર વીંછેલા વગર તેમાં પાણી પીએ તો ગુનોહ કહેલો છે. આની મતલબ પણ એવીજ સમ-જાણ છે કે પહેલા ખાનાર અથવા પીનાર શ્રમ્પસની રોગીષ્ટ લબ બીજાના શરીરમાં જવાથી બીજાને તે રોગ તથા દરદ થવાનો સંભવ રહે છે. વળી—

‘પોશાકની પણ ખામીઓ હોય છે જેવી કે—’ ઉઘાડે પગે અને ઉઘાડે માથે ચાલવું = ‘અવીઓગ દવારશની’ તેમજ ‘સુદરેહ કુસ્તી વગર ખુલ્લા અંગે કરવું’ = ‘કુશાહ દવારશની’ નામના ગુનાહ તરીકે કહેલા છે. એની મતલબ પણ એજ છે કે ખુલ્લા ભાગો રાખવાથી નુકસાન પુગે છે. અને વળી ‘હીનદાવર’ ઉત્પન્ન થતા તેવણના દીકરાં ગુહ સદેહ

પોશાક, પગે મોજડી, માથે કપડાનું ઢાંકણ, વિગેરે હતું. જરતોસ્ત્રી ધર્મ પશુ એ તરફનોજ છે એટલે તે શરૂઆતની ઉત્પત્તિની ઇધાની દાખલ પગે મોજડી, જોડા, માથે બેરાને માથે માથાબાનું તથા મરદને માથે ટોપી વિગેરે પહેરવાનો આપણામાં ચાલ છે. ખીજુ શુદ્ધ સફેદ પોશાક માજદ્યસની દીનની ઇધાની છે. અને બેરાંઓએ શુદ્ધ સફેદ માથાબાનું બાંધવું એ જરતોસ્ત્રી ધર્મનું ફરમાન છે. તેની મતલબ એવી સમજાય છે કે માથાબાનું=શીરનું છત્ર તે પશુ દેખાડે છે કે સફેદ હવાનો તેને માથે હાથ છે. ચાને માથે સુરંબી હોય તેમ આ ઉત્તમ હવાનું શીરતાજ છે. તેની મૂલ ઉત્પત્તિનું આ બેદ બંધુ ફરમાન તેની દીનમાં જન્મી જે કોઇ જરતોસ્ત્રી બળવે છે તે દીનનો સંપુર્ણ ફરમાખરદાર અને પરહેજગાર કહેવાય છે. અને એ તરીકાએ ચાલનારને ગમે તેવી આક્રમમાં પશુ અનચીતવી ખુદરતની મદદ પુગે છે.

હવે આ ઉપરાંત આપણા શરીરને કોઇ પશુ જતનો રોગ લાગુ પડે નહીં, તેને માટે આપણે હમેશાં ધુલ, નજસાઈ, અને ગંદવાડ બરેલી ચીજથી દુર રહેવું, રોગીષ્ટ હવા શરીરને લાગવા દેવી નહીં, સરદી અને બીનાશવાળી જગ્યામાં નહીં બેસવું, મેલાં કપડાં નહીં પહેરવાં, અને શરીર સાથે અતલગ સંબંધ ધરાવનાર કપડું શુદ્ધ સફેદ રાખવું. સફેદ કપડાંપર જો કંઈ ખી ડાલ પડે છે તો તે તુરત જણાઈ આવે છે અને મેલથી બરેલાં કપડાં દીલમાં રાખવાથી દરદ થવાનો સંભવ રહે છે. તેથી શરીરની સાથે અતલગ સંબંધ ધરાવનાર કપડું સુદ સફેદ રાખવું જોઈએ. કારણ-શુદ્ધ સફેદ પવિત્ર પોશાક માજદ્યસની દીનની નીશાન છે. વળી શરીરની સુખાકારી અર્થે ખોરાક અને પાણીની પશુ સફાઈની જરૂર છે. જરતોસ્ત્રીઓમાં ધર્મના તહેવારના દીવસોમાં પરહેજગારી રાંધવાની રહે છે તેટલીજ જો હમેશાં રહે તો ધણું ઉત્તમ છે. એટલે રોજ સહવારમાં વહેલા ઉઠી ધરવું સોજુસાજુ હાથે કરી લખને અથવા જો સંપજ હોય તો પારસી નોકર પાસે સાફસુદ કરાવીને માથાવેરથી નાહી, બણીને, ચાહપાણી નાસ્તો વિગેરે કરે અને પોતાને હાથેજ ચોખ્ખાઈથી રાંધે અથવા જે પારસી બાવરચી રાંધતા હોય તેની પાસે પશુ તેવીજ ચોખ્ખાઈ કરાવે અને રંધાવે તો અલખત પવિત્રાધના સખએ રોજમાં તેમજ આવરદામાં, તનદરોસ્તીમાં અત્યંત લાભ છે. અને દુઃખ દરદ વેલા અડીબીડીએ ક્ષમદો તુરત મળે છે. જરતોસ્ત્રી ટોળામાં પુરાતન જમાનતથી તનની અને મનની ચોખ્ખાઈ પવિત્રાઈ રાખવાની અને નાપાકીથી દુર રહેવાની ચોખ્ખી સંભાળ લેવાતી આવી છે. અને ચાલુ જમાનામાં સુધારાને સીસ્તમે જે કંઈ બેભાગે, દુખાદુખ ધર્મ ખળાય છે,

અને કામમાં મતફેરી થઇ છે તે સધળા માટે જાહેરમાં વાયજ કરનારાંઓએ, કામના આગેવાનોએ, ત્રસ્ટીઓએ વિગેરે આસામીઓએ પેહેલાં પોતાના ધરમાં ધર્મના શુભ પાયો મજબુત કરી તે પગલે કામને ચાલવાને ફરજ પાડવી જોઇએ. ત્યારેજ પોતે લીધેલી જાહેરન ખરી કહેવાય.

મનની અપોદ્ય-જરોસ્તી ધર્મમાં “ પાકીઅતન વ અશોઈ ઓરવાંન ” ને માટે યાને તનના તેમજ આત્માના સુધારા માટે જરોસ્તી ધર્મ ફરમાવે છે અને વંદીદાદ પરગરદ પ. ફકરો ૨૧ માં લખાણ મળે છે. “કાઈ પણ અખસ પોતાનો આત્મા હુમત=નેક વિચાર, હુખત=નેક વચન, હુવરશત=નેક કામોથી પવિત્ર થઇ શકે છે.” આપણા પવિત્ર મહજબના આ યુવંદત્રણ સ્થાનો છે. તેમાં પેહેલા, હુમત=નેક વિચાર, -સત જરોસ્ત સાહેબે હુમતની જાળવણીના ફરમાનમાં ધણુંજ કીમતી રહસ્ય છુપાવેલું છે, તે જાણવાને માટે વિચારોથી થતા ફાયદાનું જ્ઞાન લેવું ધણુંજ અગત્યનું છે. જેથી વિચાર કરવામાં આવે છે તે પોતાને અનુસરતીજ અસરો નીપજવી શકે છે. અસરો ઉપજે છે, પછી ફેલાય છે. ફેલાઇને તે આપણીપર અને આપણી આસપાસનાઓપર પોતાનું જોર ફેંકે છે. એક વિચાર પોતાની સાથે લાગવગ રાખનારા બીજા વિચારો પોતાની સાથે ધસડી લાવી વિચારનારને તેવાજ વિચારોમાં ગરક કરી દે છે તેથી જે જે ખરાબ વિચારો યા નકામા વિચારો ઉપજ્યા કરતા હોય તેને એકદમ દુર કરી દેવાની જરૂર છે. જે કે કાશેશથી તેઓ દાખી શકાતા નથી કારણકે તેઓને અનુસરતો જોશ ફરી મળતાંજ તેઓ પાછા પ્રગટી નીકળી ઉઘટા બેવડા જોશથી ગલબો કરે છે. ઇન્દ્રજ્ઞાન એકી વેળાએ બે વિચારો કરી શકેજ નહીં. તેથી જે યુરો વિચાર ઉપજ્યો કે દુરતજ મનથી તે વિચાર દાખી દઇને સારો વિચાર કરવો કે જેથી ખરાબ વિચારો આવતા જાય છે. અને એમ લખાણ વખત સુધી ચાલુ અને ચાલુ ટેવ રાખ્યાથી તેજ આસરમ પડે છે. વિચારો મનમાં જબર-દસ્તીએ દાખી દેવાથી મનમાં ધબરાટ અને મગજમાં ઉસકેરાત થાય છે. માટે શુસ્સો એકદમ દબાવી દેવા કરતાં તે વિચારને બીજા સારા વિચારમાં બદલી નાખવાથી ફાયદા બરેલું પરીણામ આવે છે. એજ માદક દરેક બા-બદનો વિચાર, જેવો કે બમ, શુસ્સો, શીકર, અને રંજ વિગેરે પોતપોતાની ખાસીયતના બેવડા જોશથી એકબેક ઉપર ફેંકાતો જાય છે, અને લાંથી પાછો સધલાં જોર સમેત તેનાં પેહેલા કર્તા ઉપર અને વગર તરતીબે દબા-વનાર ઉપર પાછો ગલબો કરે છે, યાને પ્રત્યાધાત કરે છે, એજ પ્રમાણે બહા વિચારો કરનાર પોતામાં તેમજ આસપાસનાં સર્વેમાં બહી બનીઓનો

વિસ્તાર ફેલાવવાને શક્તિવાન થાય છે. મનની એવી ખાસીયતજ છે કે એક ખાબદનો વિચાર ફરી ફરી ઉપજ્યા કરે તો તેને તે ખાબદની બેઠ લાગી જાય છે, અને તે ખાબદ સાથે બીજી જેખી ખાબદો લાગવગ ધરાવતી હોય તે ઉપર પણ મન દોરે છે. તેથી જો અપોઈ જલવવાનો અને એખત્યાર કરવાનો વિચાર કર્યા કરીએ તો અપોઈની સાથે લાગવગ રાખનારા દરેક સદ્યુણો ઉપર મન દોડી તે સદ્યુણો ગ્રહણ કરવાનો ઉત્સાહ વધે છે. સારા વિચારોથી આપણે મમતાળુ અને દયા ધરાવનારાં થઈ શકીએ છીએ, તેમજ ધીક્કાર યા ગુસ્સાથી ઉપજતા બેહદ નુકસાનથી આપણે પોતાને તેમજ જેનીપર ધીક્કાર યા ગુસ્સો કરવામાં આવતો હોય તેને પણ બચાવી શકીએ છીએ.

ધીક્કાર અને ગુસ્સાના વિચારો મોટી ખરાબીઓ નીપજવે છે. કદી દુશ્મનાઈ, કુસંપ, અને અણુખનાવતું કારણ ધીક્કાર અને ગુસ્સો છે, અને તે ત્રણ રીતે ઉત્પન્ન થાય છે. એક તો-પોતાનો સ્વભાવ ચીરકાઉ હોય, યા હું પદનીપુદી હોય, બીજું-સામા શખ્સમાં બદી હોય, પોતાથી વિરુદ્ધ મનનું સામું માણસ હોય, ત્રિજું-કોઈથી પોતાને નુકશાન થયું હોય યા અપમાન થયું હોય, જેથી તેની સામે લાગણીઓ ઉત્કેરાઈ આવે. આ મુખ્ય ત્રણ કારણો છે. પણ તકસીરવાર અને જવાબદાર ગુસ્સો કરનારજ છે. કારણ ધીક્કાર યા ગુસ્સો કરતી વેળા હુમત=નેક વિચારના તરીકાથી દુર જઈએ છીએ. એવા એવા સખખો ધણા બને છે માટે શુદ્ધ વિચાર રાખી સાવધાનીથી ચાલવું. બહું મન તે બીજી તમામ શક્તિઓ ઉપર સરસાઈ ભોગવે છે, જ્યારે સારા વિચારો સચ્ચાઈના રસ્તાપર હોય છે ત્યારેજ આપણી વાચા અને આપણાં કામો પણ સારાં થાય છે. તે માટે બલી મન-શનીનો ગુણ એખત્યાર કરવા આપણે આપણા દીલની અંદરનો સર્વ મેલ-કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મગફરી, અદેખાઈ, વિગેરે દુર્ગુણો દુર કરવા જોઈએ. તે કારણે આપણા આત્માના સુધારાને કારણે આપણા પોતાના મનનો સુધારો કરતા રહેવું અને તનને તથા મનને ચોખ્ખું રાખવું એ આપણી પેહેલી દરજ છે, હું પદનો અધકાર તજ દેવામાંજ જીંદગીનું મોટું સુખ છે. “દુવા વિરુપ હુમત” માં બણીએ છીએ કે-“ તમામ બલા વિચારો, તમામ બલાં વચનો, અને તમામ બલાં કામો, બેહેસ્તમાં લઈ જાય છે. તમામ પુરા વિચારો, તમામ પુરાં વચનો, અને તમામ પુરાં કામો દોજખમાં લઈ જાય છે.” બણીએ અને તે મુજબ અમલ નહીં કરીએ તો તે આપણને પોતાનેજ કંગવા ખરાબર છે.

હુમત=નેક વાણી, જેને માટે પુરેપુરી સબ્યતાની (સાયવંટની) જરૂર



છે. જે ઇનશાન નાની નાની જીડાઇઓ ચલાવ્યા કરે તે કદી પણ હુખ્તના તરીકાને કદી પણ પુગી શકેજ નહીં. તેટલા માટે નાની જીડાઇને તોડવાને ચાલુ ખંત અને બારીક તપાસની ધણીજ જરૂર છે. વેહવારીક રીતભાતમાં, પ્રાતઃવીતમાં, મસ્કરી ઠંકામાં, અથવા કાંઈખી ખરીદી કરતી વખતે નાની જીડાઇને ઉપયોગ થતો રહે છે. તે બાબદ દુર થવી જોઇએ ત્યારેજ હુખ્તને તરીકે સચવાય છે. કોઇખી ખાનગી રાખવાની બાબદને માટે બીજા આસામી પુછે અને તે ખરી નહીં કહી શકાતી હોય તો તે બાબદ બીજી જીડી ઝોર-વીને કહેવા કરતાં એમજ કહેવું જોઇએ કે “આ બાબદ ખાનગી રાખવી છે,” એમ કહી દેવામાં કશી ખુરાઇ નથી. કોઇ જીડી ઠૂંટાબાજી કરતું હોય ત્યાં શુપચુપ એસવું એજ હકાપણ છે. તેમાં સાથે મળી જીડી સાચી કરવી તે કર્ત્વ્ય મુશ્કેલી પોતાને મહલાને રહેવું જોઈતર છે. અલબત્ત થોડું બોલનાર ઇનશાન કેટલાકોને પસંદ પડતું નથી, તેથી તેવાઓને મનથી આપણે કુજરાં મા અલખામણા માલમ પડીયું ખરા, પણ અપોષના તરીકાથી દુર જવા કરતાં તેવાઓને મનથી અળખામણાં પડવું ધણું જોઈતર છે. તેવાઓને પ્રિય થવા માટે ખુદરતના નાકરમન બનવાની અને આપણા રવાંન (આત્મા)ને અપવિત્ર કરવાની ભુલ થવી જોઇએ નહીં. ધણું જીડું બક બક કરનારાઓ ‘હુખ્તની’ જાળવણી કરી શકતા નથી. આપણા પોતાના ઝોચરેલા સખુને બીજાઓપર સારી અસર કરવાને માટે વજનદાર બનાવવા જોઇએ. પણ તે સાથે આપણા બોલવાથી સામાની લાગણી દુખાવી જોઇએ નહીં. અલબત્તે કોઇ અંતસ, અદેખાઇ, આપણી કરે તો તેને નશીબતના ઘટતા સખુને કહેવાના છે. વિચારી બોલનારા પણ એ ઠીસમના આપણને માલમ પડે છે. કોઇ ઇનશાન ધાર્મિક ફરમાન મુજબ અતઃકરણને શુદ્ધ કરવા થકી બીજાની લાગણી સહેજખી નહીં દુઃખાય એવું પગલું ભરી એક માર્ગ રહે છે. જ્યારે કોઇ કોઈ તો અંધાધંધી સામાનું પચાવી જઈને પોતાના કપડી સ્વભાવને શીધે ભવકાઇની, આપવડાઇના, સામાનું મન દુખવનારા સખ્દો માટે વિચારી વિચારી બોલતા જણાય છે. આ માણસો હુખ્ત=નેક વિચારના તરીકા-વાલા નહીં પણ દુખ્ત=પુરા સખુન બોલનારા ફરે છે.

હુવરતી=મલાં કામો, આ થકી અશો જરતોસ્ત સાહેબનાં સોનેરી સખુને અહુનવદ ગાથામાં ૩૦ મા હાના ૨ જ શ્લોકમાં મળે છે કે “જે કાંઈ ઉત્તમ છે તેને કાંને સાંભળે, રોશન વિચાર શકિતથી તે ઉપર જી-આદત કરો, અને મોટાં કામની આમમય ફરેક જણને પોતાને માટે પો-તાની મશંદગીને એતેકાદ સોધવા હમારેથી વાડેદ થવા ફરમાર આવે.”

હમર કહેલા સખુનો મુજબ હુમત, હુખ્ત, હવરશત આ ત્રણે બુધ્ધિ સ્થાનો એક બીજાને સ્થાય કરતા છે. તેથી આ ત્રણે પુર હોંશીયારીથી જલવવાને દરેક જરતોસ્તીની ખાસ ફરજ છે. હવર્તનોની જલવણી માટે આપણાં દરરોજનાં કામ કાળમાં કોઇને સ્હેજથી તુકશાન થાય નહીં, તે સંભાલવાની તેમજ પ્રમાણીક કામો કરવાથી હવર્તનો તરીકો જલવામ છે.

અશો આદમીને હમેશાં સ્વચ્છ કપડાં, સુતરો ખોરાક, અને મોભા ભરેલો સાદો પેહેરવેશ હોય છે. બોલવું, ચાલવું, પણ કાવડું ગંભીર હોય છે. સખબ કે સાદાઇ સાથેની સુધડાઈ અને નિર્મલ ખોરાકથી પવિત્ર કીધેલાં શરીરો તરફજ અપોષવાલી મીનોઇ હસ્તીઓ વધુ ખેંચાઈ આવે છે. અગર જો એક ધણો તાલેવંત શખ્સ અપોષથી રહેનારો હોય તો તે પણ પોતાની કમાઈથી ધણો થોડો ખરચ રાખી સાદાઈથી રહી પોતાને મલતા રજકમણી બીજા હાજતમદોને મદદ આપી બેવડી ફરજ અદા કરે છે, તો ગરીબાઈ છતાં હાથે કરી વગર અપોષનાં સાધનો હોરી લઇ જંગલ વધારવાની શી મતલબ ? અપોષના કાનુનો બારીકીથી પાલવાને મન અહુરમજ્દમાં રાખવાને સાદો સ્વભાવ અને સાદાઇ એ ઉત્તમ સાધન છે. પોતાને મળેલાં પરિ સુખ, સંતોષ, અને શાંતિથી રહેનાર સુખી છે. પોતાને જે કંઈ રજક મળે છે, તે પર સંતોષ પકડી પોતાનાં બચ્ચાંઓને, આસપાસનાઓને હાર પાડવાં, ધર્મની કેળવણી આપવી, અપોષનો રસ્તો બતાવવો. પોતાનાં ફરજદોને અપ્રમાણીકપણે અથવા કંજુસાઈથી જમાવ કરેલું મુકી જવા કરતાં તેઓને મીનોઇ જ્ઞાન આપવું, ખુદરતના ઉંડાણનો અભ્યાસ કરાવવો, અને રાસ્તીનો તેમજ અપોષનો વારસો આપી જવો, દરેક માતપીતાની ફરજયાત અને શોભાબરેલું છે. ગરીબાઇ હોય તોપણ મીનોઇ જ્ઞાન મેલવવું, અને પોતાનાં ફરજદોને, આસપાસનાઓને, લાગવગ ધરાવનારાઓને તથા જે બી કોઈ સમાગમમાં આવે તેને, આપતા રહેવું એના જેવી બીજી કોઇ સખાવતજ નથી. જેઓ પોતે કમાય છે એટલું પોતાનાજ એસઆરમમાં વાપરી દે તે તો ખરેજ એકલપેટાઇ છે. પોતાના હકદારોની હાજત પુરી પાડવાની, તથા ધણા હાજતમદોની જરૂરીઆત પુરી પાડવાની, અને ધણાક નીર્ધનોને ધધે ધાપે લગાડવાની અને કેલવણી આપવાની ખાંસ ફરજ છે. જે જે કામો ફરજ તરીકે કરવાનાં હોય તે અપોષથી, રાસ્તીથી, બહાની આશા વગર, કંઈથી ખંધાઇ વગર, નેક નીજાએ અદા કરવાની છે. સ્વર્ધી કામો કરનારાઓ ઉંચે તબક્કે આવી શકતા નથી, પરસ્વર્ધી બધાં કામો કરનારનીજ જીંદગી સફલ થાય છે, કારણ કે તે પાક કીરતા-

સ્ત્રી હજારો અક્ષીસો આપણે કાંઈ ખી તે માલેકને આપ્યા વગર વાપરીને જીંદગી નીભાવી ચકીએ છીએ, તેવા તે સખાવતી માલેકની વધુ નજર પરસ્વાર્થ કામો શુદ્ધ અને કરે તેનાપરજ છે અને તે કરનારાઓ તેના મિત્ર છે; તેમજ અંગત દીલ ધરાવી એક ચીતે અષોધના નિયમ પાળી જીંદગી શુભરી બંદગી કરનાર તેના સાચા ભક્તો છે. તેવાઓપર તે માલેકની મહેરબાની ઉતરી ગેખી બસારતો મલે છે.

**સંતોષી જીવ સર્વેથી સંપૂર્ણ સુખી છે**—સંતોષ એ એવાં અમૃતના ઝરો છે કે જે પીવાથી સઘળાં દર્દો નાબુદ થઈ જાય છે. એક ખરૂં સંતોષી માણસ સુખમાં જીલકાતું નથી, દુઃખમાં સુઝાતું નથી, આસાનીમાં મલકાતું નથી, પણ હમેશાં સમતોલ રહી પવન વાગે એવી પીઠ આપી, અષોધ પાળી, ખુદરતપર વિશ્વાસ રાખીને સુસ્કેલીના બંદને બંદગી રૂપી ચાવીથી, ખુદરતની મદદ મેલવી આસાન કરે છે. સંતોષી ધનસાને અષોધ પાલી માનદયસની દીનતા ત્રણ સ્થંભો હુમત, હુખત, હવસ્તનાં કાનુન સુખજ ચાલવું. આ સઘળા સદગુણો, મનના સુધારા માટે,—આત્માની અષોધને માટે—ધણાં અમૃતનાં છે. ( પ્રગટ કર્તો. )

## શુદ્ધરેહ અને કુશ્તી.

**અવસ્તા—રૂપએત દએનયાઓ માનદયસનોદશ ઉપમનેમ.**  
અર્થ:—પવિત્ર સફેદ પોશાક એજ માનદયસની દીનની નીશાની છે.

( મહેરયશન ફકરો ૧૨૬ ).

**જરતોશ્તી ફરમાનો પ્રમાણે ખરો જરતોશ્તી તેજ છે કે—**  
જે પોતાના તન ઉપર શુદ્ધરેહ પેહેરે છે, કમર ઉપર કુશ્તી બાંધે છે, જરતોશ્તી દીનના ફરમાનો પ્રમાણે ચાલે છે, અને પવિત્ર ગાથા ગાય છે.

બુદ્ધ મેહેતર માનદીઅસની દીનની નીશાની શુદ્ધરેહ અને કુશ્તી છે કે જેથી આપણે જરથોશ્તી તરીકે ઓળખાઈએ છીએ. શુદ્ધરેહ શબ્દનો અર્થ એકથી અનેક થાય છે (૧) હાયદા બરેલી તથા સુધરેલી રાહ; (૨) જશનને લગતો માર્ગ; (૩) ખુશીનો મરતબો; (૪) મોટાઈની રસમ. શુદ્ધરેહ શબ્દ ફારસી ભાષામાંથી નીકળેલો છે. ફારસીમાં ‘ શુદ્ધ+રેહ ’ ‘ ખરો+માર્ગ ’ ઉપરથી શુદ્ધરેહ શબ્દ થયો છે. શુદ્ધરેહનો અર્થ હાયદા બરેલી અને સારો માર્ગ દેખાડનારી દીનને લગતું કપડું એવો થાય છે કે

જેનાં દરેક ‘કટકે’ ને ‘સાંધે’ સમાયલી બેઠી નશીબનો પ્રભાણે ચાલ-  
નારાઓને ઉમઠા ફાયદા છે. ‘શુદ્ધરેહ’ શબ્દને જ’દમાં ‘વસ્તર’ પેઢે-  
લવીમાં ‘વાસ્તેશ્વીક’ તથા ‘શેવે’ પાજ’દ તથા ડરી બાષામાં શીવ  
કુશ્તી ( કુશ્તી નીચેનું પેઢેરણું ) તથા શરસ્તીમાં નીમક, શીલ, તથા  
પેઢેરણું કહે છે. એવું આગલી કેતાબોથી જણાયલું છે. શુદ્ધરેહ ફક્ત સુફેદ  
કપડાંનોજ હોવો જોઈએ. કારણ સફેદ પોશાક, પવિત્રાઈ, અશોષ, સફાઈ  
તથા તનદરોસ્તી જળવનારી નીશાની છે. જેમ સફેદ કપડાંપરનો ડાઘ  
જણાઈ આવે છે તેમ શુદ્ધરેહ પેઢેરનારની ‘કરદાર’ એવી પ્રકારની હોવી  
જોઈએ કે એક પણ ખોટા વીચાર આવતાં તે માલુમ પડી આવે. તેથી  
આપણા ધર્મનું ફરમાન બુલ’દ જેહેતર જરથોસ્તી દીન કબુલ રાખનારે  
સફેદ પોશાક પેઢેરવાનું છે. શુદ્ધરેહ ઉપર ગીરેબાનની નીશાની મુકેલી છે તેને  
“ કીસ-એ-કેરફે ” ( સવાબની કાઠલી ) અને પાજ’દ તથા પેઢેલવીમાં  
‘જેરોએબાન’ કહે છે. એનો અર્થ ‘ધમાન’ અથવા ‘અએતેકાફ’  
એવો થાય છે. તે ઉપરથી એ શુદ્ધરેહ પેઢેરનારને સાહેબે અએતેકાફ કહેશે  
છે. શુદ્ધરેહના આગલના પડદા બાબે એવું કહેવાય છે કે જે મીથાસે એ  
શુદ્ધરેહનો ભાગ આગળ છે અને આપણું ખાકી તન તે પાછલ છે, તે માફક  
આપણા જે નીઆગાનો આગળ અશોષ પાળી ઉંચે દરજ્જે પહોંચી ગયા  
છે અને આપણે ( તેઓની ઓલાદ ) પાછળ છીએ, પણ તેઓને પગલે  
ચાલવાને બંધાયલા છીએ. ‘શુદ્ધરેહનો પાછળનો પડદો’ એ બાબે એવું  
જણાયલું છે કે, ‘જે પ્રમાણે એ ભાગ આપણી’ પીઠ પાછળ છે અને  
આપણું તન તેની આગળ છે, તે મુજબ આ ખાકી જહાનના દરમીઆ-  
નમાં કેટલાક એવા પણ આસામીઓ હશે કે જેઓ આપણા કરતાં ઉતરતી  
અને કમીની હાલતમાં હશે. તો તેઓ તરફ આપણે સખી દીલચુરદો  
અને રહેમ નજર રાખી ઉદારતાનો હાથ લંબાવવો જોઈએ, એવુંજ ફર-  
માન આપણા ‘વ’હીદાદ’ ની ચોથી ફર્જરદના ૪૪ અને ૪૫ મા ફકરામાં  
મળે છે. ‘શુદ્ધરેહની જમણી બેંચ’—તે અશોષનો (જમણો) તરીકો  
બતાવે છે. ‘ડાબો માર્ગ’ કે જે ઉલટો એને બદલે છે તે હમેશાં  
અશોષની સામે ( વિરુદ્ધ ) છે. શુદ્ધરેહની ડાબી બેંચ—જેમ જમણી  
બેંચ એક આસામી પેઢેરે તો પછી ડાબી સારીઆ વગેરે ચાલે નહિ,  
પણ તેથી એવું નહીં વીમાસવું કે ડાબા માર્ગ (બદલ) તરફ પણ આપણે  
ધ્યાન લગાડવું જોઈએ. અશોષનાં તરીકાપર ચાલનાર આસામી પોતાના  
મુખને જોએ સામાનું બહુ કરે છે. પણ ધનિસાન માત્રને આ દુનિયામાં તેની

કુંક સુસાફરી ( હૈયાતી ) ના દરમીઆનમાં કરવાનું તે એજ કે નેકીને રાહે ચાલી બલાધનો દડો જીતવો. ‘ જોયં કુંકી છે ’ તે આપણી જાંઘની આ ડુનિયામાં કુંકી છે એવું બતાવે છે, તો ઇનશાન માત્ર એ પારકાની સત્તા છીનવવા બાબે યત્ન કરવો મિથ્યા છે. ‘ શુદ્ધરેહની તીરી ’—શુદ્ધરેહની જમણી બાજુએ દામનની આગળથી સાંધો વચ્ચે રાખી બન્ને બાજુએથી ત્રિકોણ આકારમાં બરેલી હોય છે તે પાક અકુરમજદના તણ પ્રકાર, જ્ઞાન, સુખ, અને અમર્ગી બતાવે છે.

**કુસ્તી**—દારસી યુવાનમાં ‘ કુસ્તી ’ અવસ્થામાં ‘ અએવી અ’ધ-હન ’ અને પેહેલવીમાં ‘ કુસ્તીક કહે છે ’ ‘ કુસ્તી શખ્દનો અર્થ ’ એવો થાય છે કે ખુદાવંદની બ’દગી અને દીનની ફરમાબરહારીનો કમ્મર-બ’ધ, રેહેમી દાદરને યાદ કરનાર આસામી પોતાની કમ્મર તેથી બાંધી રાખે છે. ‘ સદ્દરે નજમ ’ નામની કેતાબથી એવું જણાયલું છે કે જેમ કોઇ આસામી કર્ષકામ કરવા સાદ ત્કપર રહે છે, તેમ એક બલો જરથોસ્તી કમ્મરપર કુસ્તીનો કમ્મરબ’ધ બાંધી યજ્ઞાંની આરાધના કરવા તૈયાર થઇ કમ્મર બાંધી રાખે છે. જે દીનથી કમ્મરપર કુસ્તી રાખવામાં આવે છે, તે દીનથી દરેક જરથોસ્તી યજ્ઞાંની રાહપર ચાલવાને કમ્મર બાંધી તૈયાર રહે છે. જરથોસ્તી ફરમાન, અને ખુદા દીનને ખાતર ગોયા તન, મન, અને ધન, અને આત્મા વટીક શીદા કરવાને તૈયાર છે. ‘ કુસ્તી મે’દાના \*ઉનનીજ ’ હોવી જોઇએ, અને તે સફેદ ઉતની બનાવવાનું ફરમાન છે, એ સિવાય બીજી ચાલી શકે નહિ. ‘ કુસ્તી આથારનાનોને હાથેજ ’ વણાયલી હોવી જોઇએ, એવું એરવદો જણાવે છે. કેમકે તેથી તેમના પવિત્ર મેગનેટીઝમની અસર તેમાં આમીજ થાય. કુસ્તીના તાર બોતેર છે. પેહેલે મે’દાના ઉનને કાંતીને તે ઉનને બેવડું કરી વળ દેવામાં આવે છે અને પછી કુસ્તી વણાય છે. વળ દેવાનો બરમ એ છે કે તે ‘ વળ ’ની માફક મીનો અને ગેતી બન્ને ડુનિયા સંબ’ધ ધરાવે છે. (યોગ વિદ્યા પ્રમાણે ઇનશાનની કરોડમાંથી એક મીનોઇ નાડી વહે છે, અને તેની આસ-પાસ બીજી નાડીઓ હોય છે, અને તેમાંથી બોતેર હળાર નાડીઓ મારુ ફતે પ્રાણનો પ્રવાહ આપ્પા શરીરમાં દોડે છે, સુખ્ય નાડીમાં જ્યારે મીનો અક્ષતશ જગૃત થાય છે અને ઉપર ચઢે છે, ત્યારે તેને આકાર સર્પના જેવો દેખાય છે, જે માથા તરફ રહેતાં સુરાખમાં કુદશે બદનની કિયા કરે છે, કદાચ કુસ્તીમાં એવી બરમ સમાયશે હોય ) કુસ્તીના બોતેર તાર એ ‘ યજ્ઞરને ’ ના બોતેર હાની નીચાની છે. જે કોઇ બલી દીનનો આ-

\*અર્થાત્ યજ્ઞિ કહે છે કે ઉન કરતાં સુતર વાપરે તેના વધારે પવિત્ર છે.

સાચી પાકી પરહજમારીથી પાદીઆય કુસ્તી કરે તો તે સખસ યજ્ઞશનેના સવાળમાં સામેલ થયેલો ગણાય છે. “ મોઢેજતે જરથોશ્તી ” કેતાબમાં અને “ અહુરમઝદ યશત ” માં પાક ખુદાવંદનાં સેશતી નામો પણ ૭૨ છે. ‘ સરનામે રોઝે યજ્ઞદાંની ’ નામની કેતાબથી પણ એવું જણાયલું છે કે યજ્ઞદાનના નામના આંક એતેર છે. એવડા એતેર તાર તે ૧૪૪ તાર થાય છે. તે મોટી ‘ હુમાયશત ’ નાં બાર ફરેસ્તાની ખશનુમનથી જે એકંદર ૧૪૪ યજ્ઞશને તથા તેટલાજ વંદીદાદ પદાવવામાં આવે છે તેની સરખામણી છે. ‘ કુશ્તી વણુઈ રહેવા ખાદ ’ તેના વાણુ ( આડા દોરા ) અને તાંણુ ( ઉભા દોરા ) એક બીજાથી છુટા દેખાતા નથી, તેની મતલબ એ છે કે માણસો દુનિયામાં જુદે જુદે ઠેકાણે રહે છે તેઓને પોસાક તથા બોલી જુદી છે, પણ ધર્મમાં એક હોય તેઓ સાથે દોસ્તી પડતાં જુદાઇ અથવા દુસ્મનાઇ નહિ રાખવી. ‘ કુશ્તી જે પદ અને વચ્ચેથી પોકડ છે ’ તે જે પદ આસ્માન અને જમીનની ગવાહી આપે છે અને જમીન વચ્ચેનો ખુલ્લો માર્ગ બતાવે છે. અને કુસ્તી બાંધનાર આસામી આસ્માન જમીન વચ્ચેની ચીજોને પાક અને ખુશાલ કીધા બરોબર સવાળ હાંસેલ કરે છે. ‘ કુશ્તી ઉથલાવવાનું કારણુ ’—ઇનશાન જન્મે છે અને મુજર પામે છે તે નિશાની બતાવે છે. યાને દરેક આસામીએ ધ્યાન રાખવું જેઇએ કે આપણે આ દુનિયાના બાગમાં ફક્ત આપણું તકદીર લઇ આવ્યાં છીએ અને તેથી ભર્યા હાથે બલાઇનો દડો જીતી એક દીન આ ફાની જેહાનથી કુચ કરી જવું છે તો પોતા પાજીને નેકીનું નામ જાળવળ જાળવાઇ રહે એવું નેક પગલું બરવું. જેજ કુસ્તી વણુતાં એકબી તાર જે આડો આવ્યો હોય તો તે કુસ્તી બરોબર ઉથલાવતી નથી તે મુજબ ઇનશાનનો એક પણ પુરો વિચાર તેની જાહગીરી આપી કારકીર્દીપર અસર કરી શકે છે. ‘ કુશ્તીનાં જે લેર ’ એ વર્ષનાં જે બાગ હાવન અને રપીલવેનની ધધાની છે, અને ઉપલી જેહાંન અને અહ દુન્યા એ બંને જેહાંનની હસ્તીની ગવાહી અને સંબંધની નિશાની છે. અને સર્વ ખસ્તેકુસ્તીઆંને આ દુનિયામાં હીલચાલ કરતાં ઉપલી જેહેશ્વરીની જેહાંન બાબે વધુ વિચાર અને શીકર હીલમાં રાખવી જેઇએ. ‘ કુશ્તીની છે લેરી ’ એ વણુતી વખતે બાર તારની થાય છે પેલેલથીમાં અને હાસરીમાં ‘ દવાઝદેહ ’ કરી કહે છે; અને “ દવાઝદેહ હેઝાશત ” નામનું આપણું ધર્મ પુસ્તક છે અને દરેક કુસ્તી બાંધનારે દવાઝદેહ ‘ હેઝાશત ’ ના સવાળમાં હમયોશે ધરાવે છે. વળી આપણી

બાર રાશી જે વર્ષોની ઇધાની છે તે દર્શાવે છે. અને વર્ષના છ ગાઢબારની ઇધાની છે. ‘કુસ્તીના ત્રણ આંટા’ કમ્બરપર બાંધીએ છીએ તે હુમત, હુખત, અને હવરત, એ ત્રણ બોલોની સામેતી આપે છે. યાને કુસ્તી બાંધનાર શખ્સ હમેશાં સાફ વમાસનાર, સાફ બોલનાર, અને સાફ કામ કરનાર, અને હમેશાં તે ઉપર મજબુત અગ્રેતેકાદ રાખનાર છે, એવી નિશાની બતાવે છે. કુસ્તીનો પહેલો આંટો કમ્બરપર વિટાલતાં હુમત કરી મનમાં વમાસવું જોઈએ, એમાં ત્રણ બાબતો સમાયલી છે. (૧) ખુદાવંદની આરાધના કરવા સિવાય બીજી કોઈ પણ વિચાર મનમાં નહિ રાખવો. (૨) ધર્મના કામમાં જની દોસ્ત મેલવવો. (૩) દાદારની પેદાશને માન આપી બચાવ કરવો. ‘બીજો આંટો’ લપેટતાં ‘હુખત’ કરી વમાસવું. એમાં પણ ત્રણ બાબતો ભરમ સમાયલો છે. (૧) ભલી દયાનત નેક નેયત રાખવી. (૨) સારી અક્કલ આપનાર દોસ્ત સાથે સંબંધ રાખવો. (૩) પોતાનો દરજ્જો જાળવવો. ‘ત્રીજો આંટો’ વિટાલતાં હવરત બોલવું, એમાં પણ ત્રણ બાબતો સમાયલી છે. (૧) ખુદાવંદને રાજ કરવો. (૨) નેક વિચારવાળો અને ધર્મ બાબતે ચાહનાર દોસ્ત કરવો. (૩) કોઈને પણ તુકથાન નહિ કરવું. ‘કુસ્તીનાં ચાર ગાંઠ વાળવાનું કારણ’—ઇનશાન માત્રના દીકમાં ચાર ચીજ દાદારે પેદા કરી છે; આતશ, પાણી, પવન, અને ખાક. એ ચાર ચીજથી ઇનશાનની કાયા બનેલી છે, તે ચાર ગાંઠ સાથે સંબંધ ધરાવે છે, યાને ઘરતેકુસ્તીઆનોએ એ ચાર તત્ત્વોને સમતોલ જાળવી રાખવાં જોઈએ, જેથી તનદોસ્તી જળવાય અને તત્ત્વોને ખુશી રાખવા બરોબર સવાબ મળે. કુસ્તીના આગલા બે ગાંઠમાંનો ‘એક’ વાળતા બાંધનાર એવું વિચારે છે કે દાદારની બનાવેલી જમીન અને આસમાનની એકાંતગી કયુલ રાખું, કેમકે દેખાવે હસ્તીઓ જુદી છે છતાં તેઓ એકજ છે. ‘બીજો ગાંઠ’ વાળતાં એવું વમાસે છે કે દાદારનો મોકલેલો રાશત પથગમ્બર જરતોસ્ત ખરો છે. એ હું કયુલ રાખું છું, અને આ દુનિયામાં ચાલવાને થકી મારે માટે તેને જે રસ્તો બતાવ્યો છે તેજ ખરો છે. ‘પાછલો પહેલો ગાંઠ’ વાળતાં બાંધનાર એવું વિચારે છે કે જે કંઈ યુલંદ માજદીઅસની દીનમાં જણાવ્યું છે તે હક વાળી અને નેક છે, જે પ્રમાણે હું ચાલવા બંધાયો છું ‘પાછલો બીજો ગાંઠ’ વાળતાં એવું ધારે છે કે આ ખાકી દુનિયામાં મારીથી બનતી મદદ મારાં હમદીને અને બીજાઓને ફક્ત તથા તેઓનાં સુખ દુઃખમાં હું મોટો ભાગ રાખું. અને ધર્મનાં કરમાનો બતાવું.

‘ શુદ્ધરેહ વગર કુશ્તી બાંધવી ’ તે ગોયા હથીયાર વગર લડાઇમાં ઉતરવા બરાબર છે. ‘કુશ્તી કયાં અને કોની સનમુખ કરવી જોઇએ.’—દીવસે ‘ખુરશીદ’ સનમુખ, રાતના ચંદ્રમા, આતશ, ચેરાઇ (દીવો) યા દક્ષીણ દીશા તરફ કરવી જોઇએ. ‘કુશ્તી કરનાર અથવા પઢનાર આસામીની આગળથી ચાલી જવાય નહિ, કેમકે કોઇખી આસામી જો કંઈ પણ કેબલા સનમુખ કુશ્તી કરતો હોય યા ફરજીઆત બંદગી ગુનરતો હોય તો તે વખતે ખીજ આસામીએ તેની વચ્ચેથી જવું રવા નથી.

‘ શુદ્ધરેહ પર કુશ્તીનું ફરમાન ક્યારથી છે ’—કટલાકો વિચારે છે કે પયગમ્બર જરતોસ્તના વખતથી છે, પણ ‘હાદસ્તાને દીની’ સદ્દ-રેનજમ અને નસર’ કેતાબોમાં જણાવ્યા મુજબ, શુદ્ધરેહ કુશ્તી છેક પાદશાહ જમશેદના વખતથી ચાલુ છે.

### ‘ નવજ્ઞેત ’

અસલ વખતથીજ આ જેહાનમાં બે માર્ગો સ્થપાયલા છે. એક જ-હેર અને ખીજો બાતેન. જહેર માર્ગમાં ખાકી ધનશાનો સંસારમાં રહી બની આવે તેટલું કેળવણી, ગાન, નીતિ, સદ્ગુણ વિગેરે અખત્યાર કરે છે, અને બાતેન માર્ગમાં અશોધના ધણાજ સમ્પત્ત કામદા પાળી જેઓ કુદરતના બેદો પામવાની કોશિષ કરે છે તેઓ દાખલ થઇ શકે છે. પાક ખુલ્લું માન-દીઅસની દીનનો પાયો અશોધપર રચાયેલો છે, જ્યારે ખાકી ધનસાન આ દ્વાની જેહાનમાં પેદા થઈ સાત વર્ષની વયે પુગે છે ત્યારે અશોધના માર્ગમાં દાખલ થવા માટે આપણી દીનમાં ‘ શુદ્ધરેહ ’ પેહેરાવવામાં આવે છે.

સાત વર્ષની વયે તે બાલક પોતાની કરણી, વિચાર વાચા કર્મ માટે જવાબદાર થાય છે, ત્યાં સુધી તેનાં વાલીઓ તેની કેળવણી માટે જવાબદાર હોય છે. એટલા માટે જરથોસ્તી ધર્મમાં સાતમે વર્ષે દરેક બાળકને દીનમાં લેવામાં આવે છે. જે વખતની ક્રિયા ‘ નવજ્ઞેત ’ ને નામે ઝોલખાય છે. ‘ નવજ્ઞેત ’ શબ્દ ફારસી ભાષાનો છે, ફારસીમાં નવ+જ્ઞેત=નવો+જન્મ એવો થાય છે, યાને શુદ્ધરેહ પેહેરનાર બાળકે જો કે અત્યાર આગમયનું આ ખાકી જેહાનમાં જન્મ લીધો છે, પણ પોતાની દીનમાં તે પોતાની નવજ્ઞેતની ક્રિયા થવા બાદ દાખલ થાય છે. એ ઉપરથી સમજાય છે કે નવજ્ઞેત એ મીનો માર્ગમાં દાખલ થવાનું પેહેલું પગથીયું છે. નવજ્ઞેતની ક્રિયા કંઈ હોસ્ત, આસનાવો અને લાગતા વળગતાઓને બોલાવીને ખાણી આપવા બાબતની નથી, છતાં તે હાલ તેવીજ પ્રકારની થઇ પડી છે. ખરૂં



જોતાં કુદરતનો કાયદો એવો છે કે જેવું એક વ્યાસામી અશોધના માર્ગમાં દાખલ થયું કે, અનદીકં શીલાં શક્તિઓ, જાદુ અને દરજી તેની પર પોતાના નાપાક લશ્કર સાથે હુમલો લાવે છે. અને તેને તે (અશોધના) માર્ગ પરથી પાછો હઠાવવાને હમેશાં કોશિષ કરે છે, જેઓ મોટી ઉમરે પુગે છે, અને પ્રમુખનથી માહિતગાર થાય છે, તેઓજ ફક્ત તે બાબે જાણીતા હોય છે. એટલા માટે એ માર્ગમાં દાખલ થતાં વારજ પાકે અવસ્તાના પવિત્ર કલામે તે બાળકને તેના પોતાના બચાવ કરવા માટે શીખવવામાં આવે છે.

### જરતોશ્તી ધર્મમાં બંદગી કરવાની ફરજ અને ફાયદા.

અવસ્તા—નેમા વોહુ, નેમા વહિશતેમ, જરતોશ્ત ગએચાબીઓ.

અર્થ:—જરતોશ્ત, માનવીઓ માટે નેમાજ લખી છે, નેમાજ સૌથી સારી છે.

અવસ્તા—નેમહી રકયામાં અહુરમજ્દા ? નેમહી ઉશેમહી જેમંધહે વીસામજ્દે.

અર્થ:—અમે અહુરમજ્દા ! બંદગીમાં હમે મોજશોખ આપીએ (તથા હમણે) જીએ. બંદગીમાં હમે મયજુલ થઈએ જીએ. (યજુરને હા પદ ફરો ૩).

બંદગી કરવી એ ઇનશાનની દરેક ફરજોમાંની પહેલી ફરજ છે. અલબત્તે ખુદરતની બંદગી કરવાને આપણે બંધાયલા છીએ. જેનાં વખાણ કરતાં ઘટે છે તેનાં વખાણ કરવાં, જેનો આભાર માનવો ઘટે છે તેનો આભાર માનવો, જેની મારી ચાહવી ઘટે છે તેની મારી ચાહવી એ વાજબીને રાહે આપણી ફરજ છે. કોઈ ઇનશાને બક્ષીસ કીધું તો તેણે જેજાન માનવાની ફરજ છે તેમ ખુદરત ખુદાવંદ કે જેની પેદાય-સનો છુટે હાથે ઉપયોગ કરીએ છીએ તો તે માલેકની બંદગી કરવી અને ખુબી ગાવી એ દરેક ઇનશાન માત્રની ફરજ છે. તે પરવર કે જેની તરફથી આપણી ઉપર દરરોજ, દર કલાકે અને દર પક્ષે બેસુમાર સુક સુન્દરી કરવી, અને તેની કીર્તિ ગાઇને તેની તરફ વશાદરી બતાવવી એ આપણી બેવડી ફરજ છે. જેમ આપણાં રાજકર્તા તરફ વશાદરી રહેવાની આપણી ફરજ છે. તેમજ ખુદાવંદતાલા જે મહાન શક્તિમાન છે અને જેનીથી આપણું હમેશાં રક્ષણ થાય છે, તેની સર નમ્રાવી બંદગી કરવી. તેની તરફ વશાદરી બતાવી, એ આપણી બેવડી ફરજ છે.

બંદગીની સરતે અને રીતભાતો—હવે પ્રવિત્ર કલામે અમે ક્રિયાઓ કે જે બંદગીનો એક ભાગ છે અને જેનાથી પ્રજ્વલિત

સાધારણ રીતે બંદગી કરી કહેવામાં આવે છે, તે બંદગી કેમ કરવી જોઈએ, જોનાથી કાયદો છે. વગર ધ્યાને બરડી જવું એ બંદગી નથી. પણ પવિત્રાધી માથાવેરથી નાહીને સ્વચ્છ શુદ્ધ સફેદ કપડાં પહેરીને, એક સ્વચ્છ સફેદ કપડું જમીનપર પાથરી, ગુચનમડીએ પડીને એકાગ્ર ચિત્તે, શાંત મને, બંને હાથ જોડીને હાથના અંગોઠા હૃદયમાં રાખીને, પુરતી ગંભીરાઈ, અદબઅદા, અને ધ્યાનથી ખરા અંતઃકરણે ઠીધેલી બંદગી શલવંત નીવડે છે. “તે બંદગી દરજ્જાની સામે એક હાલ સમાન છે, આશત સામે એક મજબુત હથીઆર છે. ખરી બંદગી આપણામાં એક જાતનું શર ઉપજા કરે છે કે જેથી કરીને, આપણી સામે થતી અનેક મુશ્કેલીઓને દુર કરવાને, આપણુ ધણે દરજ્જે શક્તિવાન થઈએ છીએ, ધણી વખતે અનેક મુશ્કેલીમાં સમજ પડતું નથી ત્યારે દાદાર અદુરમજદપરનો આપણો વિશ્વાસ, અને તે સાહેબની યાદ, આપણી હરેક મુશ્કેલીને દુરદે કરવાનું સાધન થઈ પડે છે અદુરમજદ યસ્તમાં ફરમાવે છે કે—

“અય જરતોસ્ત ! અગર જો તું ચાહે કે આય ખરાબીઓ કે જે દેવોની, ખરાબ માણસોની, જાદુગરોની, જીલમગારોની, કાકો અને કરપોની, તથા દુશ્મનોની, તે ખરાબીઓને તું દુર કરવા ચાહે તો તું રાત દહાડો મને યાદ કરનારો થા, કે જેથી હું જે અદુરમજદ તે તારી મદદ અને રામ-સ્ત્રીને માટે પહોંચું.”

બંદગી કરવાથી થતા ફાયદા—બંદગી કરવાથી આપણા મનને તકવો અને બહસો મહે છે, કે જેથી મનની શકમંદી દેઈ થઈ ઉલટ ઉશ્કેરાય છે, નાઉમેદી દેઈ થઈ ઉમેદ પેદા થાય છે; અને આમદે આપણા કામમાં ફતેહ મળે છે. જેમ દરરોજ નાહવાથી આપણા શરીર ઉપરનો મેલ ધોવાઈને, આપણાં દીલનું બીતર સાફ થાય છે, અને દીલનાં અધારાંને રોશની મહે છે, તે પ્રમાણે બંદગી આપણા મનનાં પુરા દુર્ગુણો અહંકાર, ગુસ્સો, અદેખાઈ, વિગેરેને મનમાંથી હાંકી કાઢવાને મજબુત ઉપાય છે. બંદગી કરવાથી એક અજબ હીમત મહે છે. હરેક મુશ્કેલી કે મનની મુઝબલુ વેળા કંઈ દીલાસો લેવો હોય તો બંદગી કરવાથી અજબ સધારો થાય છે. બંદગી એ સંકટ અને દુઃખને હાંવનાર એક એજમતી હથીઆર છે.

**દરેક જરતોશ્તી માટે જરતોશ્તી ધર્મનું ફરમાન.**

દરેક જરતોશ્તી માટે બંદગીના કાયદા અને ફરજો અશો જરતોશ્તીના ફરમાન મુજબ છે કે “આમદાદમાં (વહાણમાં) ઉઠતાં તેજ જાઓ-

એ કુસ્તી કરીને પાંચ ડગલાં ચાલીને ડાબા હાથપર મનીરંગ (મામજીત) લખીને “નીરંગ આખેજર” ત્રણવાર બણી, સરોસખાળ પઢવી તે પદતાં પાંચ અહુનવર બણતી વેલા શરીરના પાંચ ભાગ, જેવા કે મોઢોડું, બે હાથ, બે પગ, દરેક પરથી એકેક અહુનવર બણતાં હાથ ફેરવેલા અને શરોસખાળ આખી બણતાં સુધી યોગ્યું. ત્યાર બાદ હાથ મોઢોડું પગ ધોઈ નાખવા. અને મેદાન જવું. ત્યાર બાદ સરવેરથી (માથા સવાઈ) નાહી તન પાક કરવું. નાહતી વેલા નીરંગ લઈ ત્રણવાર અપેમ વોહુ પઢવી. બાદ ‘કેમનાં મજદા’ બણવી અને નાહીને સ્વચ્છ કપડાં પહેરી કુસ્તી ખાંધપર મેલીને “નેમસતે અહુરમજદ” ત્રણવાર બણી ‘શરોસખાળ’ તમામ પઢીને કુસ્તી ખાંધપરથી છોડે અને પછી અહુરમજદ પ્રુદાએ બણતાં કુસ્તી પાછી ખાંધે, અહુનવર બે પદતાં આગલા બે ગાંઠ વાલે, અશેમ વોહુ પદતાં પાછલા બે ગાંઠવાલે, જરૂમે અવધહે મજદ આખી તમામ પઢે. ત્યાર બાદ ફરજિયાત બ'દગી ગુજરી પોતાના કામપર મરાગુલ થાય.

## રોજની ફરજિયાત બ'દગી.

**હાવન જેહમાં**—ક્ષનઓયર અહુરહે મજદાઓ અશેમ વોહુ બણી કુસ્તી કરી સરોસખાળ (હોસખામનો વખત હોય તો હોસખામ બણવી) ખુરશૈદ નીઆએશ, મેહેર નીઆએશ, આવાં અરદવીસુર નીઆએસ, આતશ નીઆએશ, દોઆ વીરય હુમત, દોઆ નામ સેતાએસને, ચારે દીશાનો નમસ્કાર, અહુરમજદ યસ્ત. દાદારની નેમાજ, પતેત પશોમાની, દોઆ તનદરોસ્તી, દીનનો કલમો, મોનાજત વિગેરે.

**રપીથવન જેહમાં**—હાથ મોઢોડું ધોઈ ક્ષનઓયર અહુરહે મજદાઓ અશેમ ૧ બણી સરોસખાળ, રપીથવન જેહ, ખુરશૈદની, મેહેરની નીઆએશ, હોમ, વનત, અને અરદીએહેસ્ત યસ્ત પઢે. દોઆ નામ સેતાએસને, ચારે દીશાનો નમસ્કાર, દોઆ તનદરોસ્તી, દીનનો કલમો, મોનાજત.

**ઉછરન જેહમાં**—પાદીઆપ કુસ્તી કરી સરોસખાળ, ઉછરન જેહ, ખોરશૈદ, મેહેર, આવાં અરદવીસુર, અને આતશની નીઆએશ, બણી દોઆ

\* વાંચો નીરંગ (ગોમેજમ) નું પ્રુલાસાવાર લખાણ આ ગ્રંથ આ કેતાબમાં તેમાં અરો યક્તિ નીરંગ બદલે, રેતી, ચુલાની રાખ અથવા લીંછુનો રસ લેવા લલામજ કરે છે. ૧. બે કલાક દોહને ધરનું કામકાજ હોય તો તે બળવી નાહવું અને પછીજ આ પાણી લેવું. બે કાઠિગી દુરબંદને અડકતાં ન હોય તો નાહ્યા વગર આ પાણી પીવું આથી રાકે, પણ રોજ સહવારમાં ઉઠતાં નાહવું એ બહુ સાફ છે.

નામ સેતાએસને, સરોશ યસ્ત હાદોખત બણી ચારે દીશાનો નમસકાર, દોઆ તનદરોસ્તી, દીનનો કલમો, મોનાખત.

અમ્બવીસરૂથરેમ ગેહ—ક્ષનઓથર અહુરહે મળદાઓ અરોમ વોહુ બણતાં હાય મોહોડું પગ ઘોઇ કુસ્તી કરી સરોશમાળ, અમ્બવી સરૂથરેમ ગેહ, ચેરામનો નમસકાર. રાતની સરોશયસ્ત, અને દોઆ નામ સેતાએસને પડે.

ઉશહેન ગેહમાં—અરધી રાત્રે ઉઘમાથી ઉઠી, પેહેલાં કુસ્તી કરી, નીરંમ લઇ પઢી પાદીઆખ કુસ્તી કરીને જે વધારે વખત મહે તો ખીજ અવસ્તા પડે.

હયાત આસામીએ પોતાની હયાતીમાં ખુદ પોતાની, પોતાનાંઓની, તેમજ પોતાની આસપાસની બળવવાની ફરજ—  
દીનમાં એવું ફરમાવેલું છે કે બાલક ૭ વરસનું થવા બાદ તેને દીનમાં ભેવું ચાને નવળેત કરવી. જે કોઇથી બેહેદીન પોતાના બાલકને ૧૪ વરસ અને ૩ માસ યઇ જવા છતાં પણ શુદ્ધરેહ કુસ્તી નહીં પેહેરાવે તો તેના માખાપને માથે બોજ છે. અને તે બાલક દુરવંદ બરોબર છે. તેમજ ૬ વરસ થવા છતાં તે બાલકની નવળેત તેનાં માખાપે તથા વાલીએ નહીં કીધી હોય અને તે બાલક આલે હાલે તો દર દગલે એક તનાફુર યુનાહ તેનાં વાલીને લાગે. તેમજ વળી ૬ થી માંડીને ૧૪ વરસ ૩ માસ સુધી જે નવળેત નહીંજ કીધી હોય તો જેટલો વખત તે બાલકને દીનમાં લીધા વગર નકામો મયો અને દીનની જાણ વગર તે બાલક અજાણ રહ્યું તેટલો બોજ અને યુનાહ માખાપને તથા વાલીને પુજે છે. સખખ તે બાલક તો તદન નીદેષિ અને બાંધ્યાં ઢોર મીશાલ છે. તેને દીનમાં લાવવાની ફરજ તેનાં માખાપ અથવા તેનાં વાલીની છે. તેમ જો ન અને તો બચ્ચું તખી-અતથી પણ હેરાન થાય છે. અને વળી દીનના ફરમાન મુજબ તરીકા નહીં પલાવાથી તેની ચહકતી જાંદગીમાં પણ તે બાલક દુઃખી થાય છે. તેથી ખુદરત પણ નાખુશ અને કોષાયમાન થાય છે. અને બાલક તેમજ તેનાં માખાપ તથા વાલી પણ દુઃખી થાય છે. માટે બચ્ચાંની નવળેત ૭ મે અથવા ૯ મે વરસે જરૂર કરવી જોઇએ. વળી જો ૧૬ વરસથી પણ મોટી ઉમરની છોકરી થાય અને તેને માખાપ નહીં પરણાવે તો તેનો બોજ માખાપને સીર છે. તેથી માખાપને ઘટે જે પોતાની બેટી ૧૬ વરસની થઈ કે તેને લાયક ઘેર કરાવે. તેમજ ખેશ ખેશાવંદમાં કે દોસ્ત આસનાવમાં, અથવા મિત્રોમાં કોઇને લ્યાં પણ મોટી ઉમરનાં છોકરાં નવળેત કર્યા વગરનાં રહી અમાં હોય या ન.વારેશ હોય તો તેની નવળેત કરી આપવી એ ધર્મ મોટો છે. કેમકે તેને દીનમાં લીધું. અને જો કોઈ પણ સખખસર

કોઇની પણ બેટીનું કારણ થતું રહી ગયું હોય અને તે કારણ ને કોઈ જરતોશ્તી પોતે બેસાડી આપે મા પરણાવી આપે તો કુદરતની પેદાયસમાં વરધીનો માર્ગ ખોલ્યો જેથી તે કારણ બેસાડનારનું કુદરતી બહું થાય છે. આ કામ પણ પુન્યવંતુ છે. અને વળી પુણ્યાલીનું બલાઇનું ગણાય છે. તેમજ વળી જો કોઇ ખીચાઈ નાવારસ હોય તેને શીખવવું, બણાવવું અને રોજીએ લગાડવું. એ પણ ધર્મ છે. કોઇ ગુજરી ગયું હોય અને તેનાં ૪ દીવસના ખર્ચનું આપવું એ પણ ધર્મ છે. કોઇ નાવારસ હોય તો જરૂર ૪ દીવસનો મૈયત ખર્ચ આપવો. આ દુનિયામાં ધર્મ ત્રણ રીતે થાય છે— તનથી, મનથી, અને ધનથી. શ્રીમંત લોકો પૈસો ખરચી પુન્ય ધર્મ કરે છે. અને ગરીબો તનથી તેમજ મનથી કરે છે. પૈસો ખરચી કરેલો ધર્મ તે ધનથી કરેલો કહેવાય છે. જાત મહેનત કરીને કરેલો ધર્મ તે તનથી કરેલો ધર્મ કહેવાય છે જ્યારે સારી સલાહ તથા જુબાન હીલવવાથી કોઈનું બહું થતું હોય અને પોતાની અકલની મદદથી કોઈનું પાર પડતું હોય તો તે મનથી કરેલો ધર્મ કહેવાય છે. શ્રીમંત લોકો ઉપલા ત્રણે પ્રકારે બલ કરે છે. જ્યારે ગરીબો તનથી અને મનથી ધર્મ કરી શકે છે. તેમાં કંઈ પણ પૈસો ખર્ચવો પડતો નથી. જાત મહેનત અને ધ્યાનનું કામ છે. તેથી તનથી અને મનથી થતો ધર્મ દરેક ધનજ્ઞાન કરી શકે છે.

બેહેતર જરતોશ્તી દીનમાં હયાત આસામીએ ધર્મક્રિયા કરવાની ફરજ—આપણા પાક મહજબમાં દરેક આસામીએ (મરદ મા બાત) પોતાની હયાતીના દરમિયાનમાં ધર્મ સંબંધી બહુતર વિગેરે ક્રિયા કરવાની ફરજ છે. દરેક ધનજ્ઞાનને માથે એકથી અનેક તરેહની ફરજ હોય છે. તેમાં ધર્મ સંબંધી બાબદોની ધનજ્ઞાનને માથેની ફરજ પેહેલા દરજ્જાની છે. અને આપણાં પુલંદ મહજબમાં હયાત આસામીએ પોતાને માટે, તેમજ પોતાના પ્યારા પેલ કરનારની યાદ હરદમ હૈયે રાખી દીનના દરમાનો પાલી પાક પુલંદવંદની શુક ગુજરી કરી, આ નાપામાદાર દુનિયામાં પોતાની રાહબરી થકી તે કેરેફરની મદદ તેમજ હયાતી યાદ ખીજી જીંદગીનાં હમેશગીના સુખ માટેની ઉમેદને લગતી છે. કોઇ ખી ધનજ્ઞાન પોતાની હયાતીમાં ધર્મ ફરજ નહીં બળવે ને (મા કંઈજ પણ પોતાની ફરજ નહીં બળવી) ગુજર પામે તેને પોતાના આત્માની સુકિત પોતાને હાથે નહીં કરી, જેથી ખીજી જીંદગીમાં તેને તે ફળ ભોગવવું પડે છે. યાને ફરજ નહીં બળવનારની જીંદગી ગેમા નકામી છે.

આજી રોજ માહુનાં બહુતર—દરરોજ દીવસમાં ત્રણ વખત પુર-રોહ મેહેરની નીઆબેસ કરવી. અને એક માસમાં ત્રણ વખત આહની નીઆ-

એસ જરૂર કરવી, (રોજ માહની નીઆએસ બહુ તો એર વધારે સવાય છે) પેહેલી આંદરાતને દહાડે, બીજી અઉદસે અથવા પુનમને દીવસે, અને ત્રીજી બ્યારે મહીનો પુરો થતાં પાછલી રાત્રે ધણાં બારીક ચાંદ દેખાય ત્યારે આમદાદમાં બહુતી. (યાને અમાસને દીન આમદાદમાં). દરરોજની દરેકમાં ફરજીઆત બંદગી કરવી. સેતાનબાજી પરહેજવી. દરેક પોતામાંનો એક નાવર કે એરવદ કરવો જોઇએ. અને સંપજ હોય તો વધારે કરે બરસનુમ નાહન, જેનીખરીદ ઇન્નવવી, પોતાની હયાતીમાં પોતાને હાયે પોતાનું જીંદગીવાન કરવું. ખુશી પડે તો દરસાલ જીંદગીવાનની બાજ કરે. વંદીદાદ ૬ કરે. ૩૩ ફરેસ્તાની બાજ ધરાવે, આતશ બેહેરામ સુખડ માંચી મોકલે. મરદ એરતની ૧૨ હમાયસ્ત ઇન્નવે એ મોટી ફરજ છે. ગમે તો દરમાસે ઇન્નવે, દર અહુર-મજ્દ રોજે પાક ખુદાવંદને નામે આફરગાન, બાજ, જશન, ફરન, યજ્ઞને શુજાશ સુજા કરે. દર મહીને પાંચ મીઅબદ બહુાવે. (અહુરમજ્દ, રશ્ને, બેહેરામ, દીન, મારેસપંદ) આદર મહીનો મેજ મહીનો કહેવાય છે તે મહીનામાં આતશના હમકારાને દીને તથા અહુરમજ્દ અરદીબેસ્ત, આદર, સરોશ, બેહેરામ, દીન રોજને દીવસે દરાન, બાજ આફરગાન મેજ બહુાવે. આતશનીઆઓશ બહુ અને બહુાવે. આતશ બેહેરામ માંચી વજેરે મોકલે, વરસનાં દરેક જશને કરી, દરેક માસે જે મહીનો અને તેજ રોજ આવે તે દીવસે જરૂર જશન કરવાં. અસલ આપણા નીઆગાનેમાં મેહેરગાં, આવાંગા, આદરગાં. જમશેદીના રોજ, આ જશને મોટાં ગણાતાં હતાં.

ખોરદાદ સાલનું જશન અને નવું વરસ આ તેહેવારો પશુ ધણી ઉલટથી પળાતા હતા અને હજુ પળાય છે. જરતોસ્તી બાનુઓ પોતાની માસીક માંદગી હમંશની ગયા બાદ ૧ હમાયસ્ત જરૂર ઇન્નવવી. અસપંનદાદ મહીનો ને આસ્તાદ રોજથી પાંચમા વહેસ્તોયસ્ત ગાથા સુધી સુકતાદના દશ દીવસ અરદાશરવશની આરાધના થાય છે. એ દીવસોમાં ગરીબોમાં ખોરાત આપે. આતશ બેહેરામમાં સુખડ, અગર, ખુશબો, ગાલીચા, બહુતરની ચોપ-ડીઓ વિજેરે મોકલે. નારોજની રાત્રે દરાન, બાજ, આફરગાન કરાવે, પતે-તીને દહાડે આમદાદમાં જશન બહુાવે, યા ફરેસ્તા કરે. શ્રી આતશ બેહેરામના મકાનમાં, અગીયારીમાં વિજેરે લાખટ કરાવે. રખીયવન ઇન્નવે. આતશ પાદશાહનું આફરગાન કરાવે. અસપંનદાદ સાલનું જશન કરે, ખોરદાદ સાલનું જશન કરે, ફરવરદીઆનનું જશન અનજુમન મળી કરે. સુકતાદના દશ દીવસોમાં પેહેલા પાંચ દીવસમાં ફરામરોદનો હા, અને બાજ અપેમ વોહુ ૧૨૦૦

\* જશને સારે વાંચ્યા આ કેલાખના પાને ૪૨ મે.

ની બંધે અને તે પછી ગાધાના પાંચ દીવસોમાં જે રોજ હોય તે આશા અને બાળ અહુનવર ૧૨૦૦ ની બંધે. અને તો ગાથા હમેશાં બંધે.

**બંદગીથી થતા ફાયદા—**જે આદમી પોતાની ફરજ ઉપરાંત અવસ્તા પટે તો તેનો તેને વધારે સવાળ છે. દરેમેહેર, ગાહંબાર, જશન, ચા કોષ રવાન થયું હોય ત્યાં અવસ્તા બંધે તો મોટું સવાળ હાંસલ થાય, રવાનની નેયતે બંધે તેના સવાળ ઉતાવળે હાંસલ થાય, ( યાને ખુદરત તરફથી ફાયદો મળે. જે હવાનો તે મરનારનો જીવ હોય તે હવાને અને મરનાર બન્નેને ધર્મ પુજે તેથી તે હવા ખુશ થવાથી તે મરનારની નેયતે બંધુનારને, ક્રિયા કરનારને મદદ મળે છે જેથી દીનનું ફરમાન છે જે રવાનનું કરવાથી સવાળ હાંસલ થાય છે. ) હયાત આસામી પોતે પોતાથી બનતી ફરજઆત બંદગી કરવા ઉપરાંત વધારે બંદગી અને રૂમરખુના નિયમ પાળી ચોખ્ખાઇથી ફરે તો આ ચાલુ તેમજ આવતી જીંદગીનું ઉત્તમ સુખ મેળવી શકે છે. તેથીજ અવસ્તામાં લખેલું છે કે “ બંધુનારને મહેસ્ટ છે. ” વિગેરે જેનો અર્થ ઉપર કલા સુજળ છે.

**હમ બંદગી—**જે અનજીમન એકઠી થઇ જશન કરે તો ૧૧ જશન જેટલો સવાળ છે. એકઠી હમબંદગીનો સવાળ પણ એકનો અગીયાર ધણો મળે છે, યાને આ સુજળના દીનના ફરમાનથી આપણને જાણવાનું મળે છે કે હમેશાં સલાહસંપથી રહી બાઇબંધીનો વધારો કરવો અને દુનિયાની આબાદી ચાલવી. તેમજ સવાળનો હંમેરો કરી ખુદરતના માનીતા થવાથી જીંદગી સફલ ગણાય, અનજીમનમાં બેરાયલા રહેવાથી પોતાની તેમજ સામાની અડીબીડીએ એક બીજા વગર એકબીજા અટકી નહીં રહે.

## મરણ ક્રિયા

**ગુજરનાર આસામીની ગુજરતી વખતની ક્રિયા.**

અશો જરતોસ્તના આવેલા એકવીશ નુસ્કોમાંના એક નુસ્ક નામે વંદીદાદની પાઠ કેતામમાં, તેમજ રેવાયતોમાં એવું જણાવેલું છે કે કોષ પણ જરથોસ્તી ( બાનુ યા મર્દ ) ની અજલ આવી પહોંચી હોય યાને આય નાપાયદાર દુનિયામાંથી પેલી હમેશમીની મીનોઇ જેહાનમાં પહોંચવાનો વખત નજદીક આવી પુજો હોય, ત્યારે તેવા આસામીને ધણીજ ધીરજથી, તેના બદનને નીરંગ લગાડી, તન પાક કરી, ( સ્વચ્છ પાણીથી નહવાડીને ) અગલ જેમાં જીનાં કપડાં જે આગમજથી સાફ કરી ધોઇને સુકવી રાખેલાં

હોય તે પેહેરાવી કુસ્તી બંધાવી, તેના શરાહની જગા આગળથી ત્રણ કદમ દુરની જમીન સાફ કરી તેપર સોજી બાદર યા પીછોડી પાથરીને શુજરનારને ચુકે અને તેની આગળ ‘અશેખ દોહુ’ બણે. એ બણવાથી માણસ શુજરવા પછી બેહેસ્તની રોશની અને ખુશાલી પામે છે. અગર મરનાર શખ્સે પોતાની હયાતીમાં પોતાથી નીપજેલા શુનાહની તોજેસ કરી હોય તો શુજરવા બાદ પતેત કરવાની જરૂર નથી. પણ જે તેની નેયતે પટે તો ઝોર તેથી વધુ સવાય તે શુજરનારને લાગે છે. ત્યાર બાદ એ જરથોસ્તીએ પવિત્રાધથી કુસ્તી પાદીઆય કરી પેવંદ વળગીને સરોશખાજ “અસ્ત વધતીસ અશહે” સુધી પઢીને તે શુજરનાર શખ્સ આગળ પેવંદ લગાડી બેસે, અને આસામી કે જેની મનશનીનો આખર વખત છે તેના બદનને કપડાંના પાંચ બંધથી દરેક વખતે અકેક ‘અહુનવર’ પઢતાં બાંધે. (૧) બંધ ગરદને, (૨) બન્ને હાથની બાજુએ, (૩) કમરે, (૪) પગના ચુડા જાંઘને, (૫) પગની છુટીએ, એ રવેશે, ક્રિયા કરી તે રવાનને શરાહની જગ્યાએ ચુકે. ત્રણવાર સગદીદ કરાવે. પ્રથમ કફન પેહેરાવતાં, કફન પેહેરાવી રહ્યા બાદ, અને રવાન કહાડતી વેળા.

શુજરનાર શખ્સ માટે તેના શરાહની જગ્યા.—પુલંદ માજ દીઅસની દીનના ધરમાન મુજબ શુજરનાર આસામી માટે તેની શરાહની જગ્યા એવી બનાવવી કે તેના કદ ઉપરાંત આજુબાજુ વધારે જગ્યા દબાય નહિ તે સંભાલ રાખવી. અવસ્તામાં એવું જણાવેલું છે કે શુજરનારના તન માટે એક ‘કટ’ બનાવવો જેને ‘આધઓકટ’ કહે છે. એટલે શુજરનાર આસામીના માથાથી પગ સુધી તેમજ આજુબાજુથી તેના બદન કરતાં વધુ જગ્યા દબાય નહિ એવી જગ્યા બનાવવી ( હાલ પથ્થર વપરાસમાં લેવામાં આવે છે. ) પછી પેલી જોડ થયલા શખ્સોએ શુજરનારના તનને ઉપલી જગ્યાએ ચુકી, સગદીદ કરાવી તે જમીનની આજુબાજુ ત્રણ કક્ષ બેંચીને તે પેવંદ થયલી જોડ એલાયદી બહાર આવી બાજ ચુકી ગોશલ કરે ( સરવેરથી નાહે ). અગર જે અડચણના સ્થળે શુજરનારની હયાતીમાં આગળ જણાવ્યા મુજબ પેવંદ વળગી જોડ નહિ બેઠી હોય, તો તે શુજરનારને સંજોગવા માટે એક જોડને ઉપર મુજબ બાજ આપી શુજરેલા માણસને અડકાવીને આગળ જણાવ્યા પ્રમાણે દરેક ક્રિયા કરી તેને માટે તેમાર કરેલી જગ્યાપર ચુકીને પેલી જોડ બહાર આવી બાજ મુખ બાદ રીમન નહવાડે.

“રવાન આગળ આતશ રોશન રાખવાની જરૂર” —વંદી-



દાદની ૮ મી પરગરદના ૭૯) અને ૮૦) માં ફકરામાં જણાવેલું છે કે “જે ધરમાં રવાન થયું હોય ત્યાં પુરત આતશ રોશન કરવો. યાને જ્યાં આદમી મુજબ હોય ત્યાં સારી પુશખોદાર ચીજ જેવી કે ‘ડરવાશન’ (સુખડ), ‘વોહુકેરેતી’ (અગર) ‘વોહુગાન’ (લોખાન), ‘હુધાનએપત’ (પુશખોદાર કુણી) તે જગ્યાએ રાખવી જોઈએ.” મરણ વખતે પુરત આતશ રોશન કરી સારી પુશખોદાર બાલવાથી ફાયદો છે, કેમકે કેટલાએક દર્દીઓ એવા કદંગા અને ખરાબ દર્દથી બીમાર થઈ મરણ પામે છે કે તેવા દર્દીની હવા બીજા હવાત આસામીઓના દમમાં આવવાથી ઝેરી હવા બિપ્ન થવાનો સંભવ રહે છે. કારણ મુજરનાર આસામીના કાલપુદમાંથી તેનો જીવ ગયા બાદ ઝેરી હવા બહાર ફેલાય છે, જેથી આતશ અસ્વચ્છ હવાને નાશ કરી સ્વચ્છ હવાનો ફેલાવો કરે છે. આજકાલ વેદક શાસ્ત્રમાં ફરમાવવામાં આવે છે કે આતશપર પુશખો બાળવાથી આતશી જોત ઝેરી હવાનો નાશ કરે છે, યાને હવા સ્વચ્છ થાય છે. પણ આપણી ખુલ્લે માજદીઅસની દીનમાં એ ફરમાન હજારો વર્ષથી જારી છે જે બાબે દાને-શમંદ ધર્મી જરેયાસ્તી અબ્બા નથી. એ ફરમાનને લગતો અવસ્થાનો ફકરો નીચે મુજબ છે.

અવસ્થા—“ચો એસમો અશીઅ અરત, સપેનલેમ જર-થાશતર. ડરવાશની યાહુવા, વોહુ ગાનહેબા, વોહુ કેરે તો ઈથવા, હુદાને પેતીયાહુઆ, કામ ચેતવા, હુએઇ તેમનામ ડરવરનામ અ-હુમાત, કેહુમાત, ચીત ન એમનામ, હજ ધર ધનપેતી, જસેતી, આતરશ મજદાડ, અહુરહે કેવનામ, મેનીઅવનામ, તેમસચેથર-નામ દરવંતામ, બેજવત, યાતુનામચ, પેરીકનામચ.”

અર્થ—જે કોઈ રાખત આતશની ઉપર સુખડ, લોખાન, અગર, અને દાડ-મના ઝાડના સુખંધી લાકડાં લઈ જાય તો આતશ દરેક દિશાએ સુખંધીદાર પવ-ન ફેલાવે છે, અને દરેક દિશાએ જ્યાં પવન ફેલાય છે ત્યાં પાક અહુરમજદનો પવિત્ર આતશ સ્વચ્છ હવાને ખરાબ કરનારાં દરવંદો, દોળખી બદુમરોને હજાર-રખણો મારનાર તરીકે પહોંચે છે. બીજું મરનારની લોચ આગળ ચેરાધ (જસ્તી) રાખવામાં આવે છે જે રવાંનની જગ્યાથી ત્રણ કદમ દુર રાખવી જોઈએ..

રવાંનપર ધહેસારી અબલમજલ પોંહોંઆડવાની ક્રિયા.—રવાંન ધરમાંથી લઈ જતી વેળા નસ્રાલાદારો જુનાં કપડાં પેહેરી હાથે પેવંદ કરી તે મુજરનારના કશ્મી જગા આગળ ત્રણ કદમ દુર રહી, ‘સરોશ બાજ અસ્ત વહીતીશ અશહે’ સુધી પડે, ત્યારબાદ એક અશ્વૈસ્થ-નની જોડ ગોસલ કરી સાક્ષ કપડાં પેહેરી પવિત્રાઇથી ફેસતી પાદીઆગ કરી

પેવંદ વળગી, ઘેડેસારણું પઢવું શરૂ કરે, અને ઘેડેસારણું પુરું થવા બાદ નસાસાભારે પેલાં રવાંને સગદીદ કરાવે, ત્યાર પછી રવાંને બાહાર લાવીને બીજા ખાંધીઆઓ પેવંદ કરી બાજ લઇ બાહાર ઉભા હોય છે તેની સાથે હમાજોર થઇ, રવાંનું મોહોડું આગલી તરફ રાખી દોખમે<sup>૧</sup> લઇ જાય છે.

‘ શુજરનાર આસામીની પાયદશ જવાની બીનાં. ’—કોઇ પણુ આસામી શુજરે તેની પાયદશે જવાની હયાત આસામીની ફરજ છે. જો પાયદશ જાય તો તેનો સવાખ દરેક કદમે એક તનાકુર લાગે. માટે પાયદશ જવું. પ્રથમ પવિત્રાઇથી પાદીઆખ કુસ્તી કરીને જે કોઇ શુજર્યું હોય તેને દરવાજે જઇને પુરશેદ, મેહરની નીઆદશ કરવી, તેટલે પાયદશ જવાના હોય તે ખમે જણુ પેવંદ વળગીને સરોશ બાજ અશહે સુધી પડે ત્યારબાદ બાજ તથા પેવંદ મજબુત રાખીને જે કોઇ શુજર્યું તેને નસેસા-લાર લઇ જાય તેની પછવાડે ત્રીસ કદમ દુરથી ચાલે. રવાં સાથે પેહેલી આથોરનાનની એક જોડ જાય અને તેઓની પાછળ પાયદશે જનાર આ-સામીઓ ઉપર જણાવ્યા મુજબ જાય. દખમાં નજદીક પેહિંઆબાદ નસા-સાલાર દખમાં આગળ મેહાંન રવાન સાથે મુકે, અને દોખમાના દરવાજાને સગદીદ કરાવે, પછી દોખમાંનો દરવાજો ઉઘાડીને નસો દોખમામાં મુકી બાહેર આવી દરવાજો બંધ કરે, પછી પાયદશે જનારા દુર સગડી આગળ ઉભા રહેલા છે, તેઓ સરોશબાજ મુકે. નેમસચા યા આરમેતેશ ઇનચા વાર (૩) પડે. યથા અહુ વેરીઓ (૨) યસનેમચા વહમેમચા, ઝોજસચા, જવરેચા, આફરીનામે, સરોશહે અશીઅહે તખમહે તનુ માથરહે દરશી દરોશ આહુફરીઅહે. અશેમવોહુ (૧) હજંધરેમ બેશજનામ બેવરે બેશજ-નામ ( વાર ૩ પડે ) અશેમ વોહુ (૧) જસમે અવંધહે મજદ, અમહે હુતાશતહે, હુરોદહે, વેરેયરધનહે, અહુરદાતહે વનનતી આડયચ, ઉપરતાતો, થવાશહે ખદાનહે, જરવાનહે અકરનહે, જરવાનહે દરેધો ખદાતહે અશેમ વોહુ (૧). બાદ નમસકાર દોખમાનો પડે અને નીરંગ લઇને સરોશબાજ પઢમા પછી પાણીએ કરી પાદીઆખ કુસ્તી કરી, નીઆદશ તથા પનેત જે કોઇ શુજર્યું હોય તેની નેયને પદીને લાંથી ધર તરફ યોડીએક કદમ ચાલીને જમીન મુજરે જમણે હાથે કપડાંનું પેવંદ ધરીને તે હાથ જમી-નપર મુકે, અને જમણા પગનું શુકણુ જમીનપર મુકીને યથા અહુવેરીઓ

૧. વંદીદાદની ૬ ઠી પરગરદમાં જણાવ્યા મુજબ પાણી ઓરવર ખેતીવાડી, તથા સંજ વિગેરેથી તેમાં જવાઈ શકાય નહિં એવી ઉચી પાહાડી જગ્યાએ દો-ખનું બાંધવું જોઈએ

(૧) પહેલા પછી ત્રણ કદમ ચાલીને ફરી બીજવાર એજ પ્રમાણે પેવંદ જમીન સુધી કરીને યથા અહુ વૈરીઓ (૧) પહે, ફરી ત્રિજવારખી એજ રવેશ યથા અહુ વૈરીઓ (૧) પઢી રહ્યા પછી સરોશ બાજ અશહે સુધી પહોંતે યથા અહુ વૈરીઓ પઢતાં જે ગુજર્યો હોય તેને ઘેર જાય તહાં બેશી સરોશ બાજ સુધીને પોતાને ઘેર જાય અને સેતાબીથી ગોસલ કરે. પેહલાં નીરંગ તમામ બદનને લગાડે તે સુકનીને પાણીએ ગોસલ કરે.

**ગુજરેલાંની નૈયતે ત્રણ દિવસ સરોશ, યજ્ઞશની, વંદીદાદ વિગેરે કરવાની જરૂર**—અવસતા પ્રમાણે જે કોઇ ગુજરે તેની નૈયતે પેહલા ત્રણ દિવસ સરોશની ખશનુમને યજ્ઞશને તથા ત્રણ વંદીદાદ કરવાને કરમાયું છે. વંદીદાદ કરતાં સરોશની યજ્ઞશનેની વધુ જરૂર છે. તેમજ તે ત્રણ દિવસમાં દરેક ક્રિયા સરોશની ખશનુમને કરાવવામાં આવે છે. અરવે-સરથરેમ જેહમાં સરોશની ખશનુમને આફરગાન કરાવવું તથા દરેક જેહમાં સરોશ બાજ ઇન્ગબની. ઇનસાન માત્રનો આ ડુન્યામાં જન્મ થતી વેળા જેમ દાઇની જરૂર પડે છે તેમ તે જેહાં પોહોચતાં તેને ફરેસ્તાની મદદ જોઇએ છે, જે સર્વ ઉમ્મેદો ખુબસુરત પુર જોરાવર બસો સરોશ ઇઅબ્દ પુરી પાડે છે તેથી ગુજરનારની નૈયતે ત્રણ દિવસ સુધી સરોશની ખશનુમને યજ્ઞશને કરવાનું કરમાન છે.

**ઉંમરખું**—યુલંદ જરથોસ્તી દીનમાં કોઇખી આસામી બેહેસ્તી થવાથી ત્રિજે દિવસે સાંજે ઉંમરખું કરવામાં આવે છે અને ચાહાઇમની બામદાદેખી ઉંમરખું કરવામાં આવે છે. ઉંમરખું શબ્દ ગુજરાતી બાષાનો છે. હિંદુ લોકોમાં એવો રવાજ છે કે જે કોઇ ગુજરે તેને બીજે દિવસે ચાતો ગુજરે તેજ સાંજે વખત પુગતો હોય તો બ્રાહ્મણ સોરે ક્રિયા કરાવે છે તેને ઉંમરખું કહે છે. પણ આપણી બાષામાં એને ‘પાદરજેહુ’ કરી લખે છે એટલે ‘રવાંનને બદલો મેળવવાનો વખત.’ રવાંન પોતાનાં ચાહાઇમની બામદાદે બદલો મેળવી શકે છે માટે ઉંમરખાની મીજલેસ ચાહાઇમની બામદાદે (એટલે ત્રિજે દિવસે રાતની છેલ્લી ડશહેનજેહમાં) કરવી વધુ બેહેતર છે, તે વખતે મરનારનાં ખેશખેશાવંદો, દોસ્ત આસનાવો, મીત્ર વખાણુનારાઓ, લામતા વલગતાઓ, વિગેરે આસામીઓએ તે ચોક્કસ જગ્યાએ એકઠા મળી, તમામ ‘શહેનશાહેનાં શહેનશાહ રેહેમી અહુરમઝદ’ પાસે તે મરનાર માટે સુક ગુજરી કરવી કે તે ‘સાહેબે બીનયાઝ’ મરનારનાં હકને જાંતી અને લાયક જગા બસે. યુલંદ માળદીઅસની દીનનાં કરમાન પ્રમાણે અનજુમન એકઠી મળી એક દિલ થઇ, (કોઇ પણ) ધર્મ ક્રિયા

કરે તો ‘પાક ખુદાવંદ’ તે ક્રિયા કામ વધુ પસંદ કરે છે. અને તે ક્રિયા વધુ અસરકારક યાને અનનુમનની ચાહેલી દોઆ તથા વિનંતી અને સુક ગુજરી તે ‘મઝદાઓ નો મઝદાં’ કયુલ રાખે છે. ખુદ જરથોસ્તીઓની ફરજ છે અને ધર્મી જરથોસ્તી તેમાં પુરતી રીતે વાકેફગાર છે કે કોઇપણ જરથોસ્તીનાં આ જોહાંથી ક્ય કરી જવાખાદ તે ગુજરનાર માટે ‘પાક અહુરમઝદ’ આગળ સેનારૂઝ કરવી કે તે ‘હફ્ત કેશ્વરનો માલેક’ મરનારને સારી જગા બક્ષે. હાદોખત તુસકથી એવું જણાયલું છે કે કોઇ પણ જરથોસ્તી ગુજરે તેનું રવાંન ત્રિજ રાતની આમદાદે તે મીનો જોહાં-નમાં જાય છે. અને ઇનસાફ મલે છે પણ ગુજરવા પછી ત્રણ રાત સુધી તે આદમીનો છવ પોતાના શરાહની જગા આગળ રહે છે. તેથી ગુજરનારનાં ખેશખેશાવંદ, દોસ્ત આસનાવો, મિત્ર વખાણનારાઓએ મરનારની નેયતે ત્રિજ દિવસે ઉજ્જરન ગેહેમાં બે ખુરશેદ અને બે મેહેરની નીઆરૂશ, ઉજ્જરનગેહે, સરોશ હાદોખત અને પતેત, દરેક આસામીએ પઢવું જોઇએ, અને તે પઢતાં નહિ આવડે તો તેટલા ‘અહુનવર’ પઢવા જોઇએ. અને જો ઉઠમણું આદરાંન, અથવા આતશ મેહેરામમાં કરવામાં આવે તો, ઉઠમણામાં જનાર આસામી ગુજરનારની નેયતે અવસ્તા પઢી સુખડ ખુશ્મો તે પાક મકાંનમાં આપે તો ઝોર સવાખ વધુ હાંસલ થાય અને ગુજરનારનું રૂહ શાદ ( ખુશાલ ) થાય ઉઠમણાંની મીજલસમાં ફુલ વિગેરેનું બહુતર કરાવવામાં આવે છે તેને ‘નીરંજે યુઅદાદન’ કરી કહે છે. આપણે એને ચાલુ રીવાજ મુજબ ‘ધુપ નીરંજ’ કહીએ છીએ, એ ક્રિયામાં જો બહુવામાં આવે છે તે મેહેસ્તી રવાંનને ખુશ્મો મળે છે. અને ધુપ નીરં-ગમાં નામો બહુાય છે તે તેટલી હવાની યાદ થાય છે. અને ગુજરનારનું રવાન પુર જોરાવર સરોશની મદદથી પુલગુજર, થાય અને મીનો ( પેલી ડુન્યા ) નાં ‘વહા જડજ રાસ્ત મેહેર દાવર’ની દરગાહમાં ‘૧૨૨ને રાસ્ત’ને કાંટ સાચ્યું અને ફતેહમંદ ઉતરે તે બાબે દોઆ ચાહાવાની મતલબથી ‘ખુખસુરત સરોશઅશો’ની ખુશનુમનથી ધુપ સારવામાં આવે છે. તે ઉપરથી આપણુ ખાકી હસ્તી ધરાવનાર અને આખરે તે મરનાર માફક એક દીન આ ફાતી જોહાંથી વાસો કઠાવી જનાર હયાત આસામીએ બોધ લેવાનો છે કે આપણે પોતે પણ એક દિવસ તે ગુજરનાર માફક આપણી આ ફાતી મુસાશરી પુરી કરી આ નાપાયદાર ડુન્યામાં છીપેલાં કાંમોની ફેરદારનો હીસાખ સુમાર આપવાને જવું છે તો ડુન્યામાં નેકીનાં કાંમો કરી

પાક અહરમઝદ તરફની જે જે ફરજો છે તે બળવવી, કારણ મુવાબાદ પાછલ રહેનારાંઓ લાખોનો ધર્મ કરે તો તે નકામો છે, તે ખર્ચ જે કરે તેને પોતાને માટેજ છે, કેહેવત મુજબ—‘કીકું હાથે અને લીકું સાથે.’ ‘કુપ નીરંગ’ નો મુખતેસર સાર આ મુજબ છે—“આ હદ વગરનાં જમાનાનાં સાતે ખડોમાં બધી બેહેતર માજદીઅસની દીન અને માનને ફેલાવે થાય, એ દીનને લગતું કંઈપી કામ ચા પુછપરછ સુસ્ત થઈ હોય તે આખાદી અને ઉલટ ભરેલી થાય, દીનનાં ફરમાનોનું કબુલ થવું થાય, બદી, ગુનેહગારી, જાહુધ, અને કાફેરીનું જોર તુટે. જેઓ બલી દીનમાં નહિ હોય તેવો સામેલ થાય. જેઓ જાણી જોઈને રાસ્ત રાહપર નહિ આવશે, તેઓ ધનસાધી મેહેર હાવરની નજદીક બેશક ધટતા બદલાને પામશેજ.”

“ગુજરનારને બેસવા અથવા તેનાં ઉઠમણામાં જનાર બાનુએ- બામે” હાલ આપણામાં કોઈ ગુજરે તેને બેસવા અને તે ગુજરનારનાં ઉઠમણાની ક્રિયા વખતે જનાર પારસી બાનુઓએ પણ જાણવાની અમ્મ્ય છે કે જે કોઈ ગુજરે તેને બેસવા જવું હોય તો પોતાની ગુજસ મુજબ સુખડ લઈ જવું, અને ગુજરનારનાં રવાનને સેજદો કરી પવિત્રાઈથી કુશ્તી પાદીઆબ કરી આગળ જણાવ્યા મુજબ તે ગુજરનારની નેયતે અવસ્તા પઢવા અને સુખડ બાલવું અને ઉઠમણામાં પણ તે મુજબ ક્રિયા કરવી જોઈએ, નહિ કે ખાલી રૂદન, અને તારી મારી નિંદા અને ફેફકટના કુંઠલા કરવા. હાલ ઉઠમણામાં પોતાની ગુજસ મુજબ હયાત બાનુઓ અને મહરથો ગુજરનારની નેયતે નાણાની રકમ ધર્માદા આપે છે, તેવી પ્રકારે ખરો ધર્મ કરવાથી ઝોર સવાખનો વધારો છે.

ત્રિજે દહાડે ઉશહેન ગેહેની ક્રિયા—મરનારને ત્રીજે દિવસે પાછલી રાત્રે ઉશહેન ગેહમાં ચાર બાજ ઈજબવી જોઈએ. પેહેલી ‘રશ્તે આરતાદ’ બીજી ‘મીનોરામ’ ત્રિજી ‘સરોશની’ અને ચોથી ‘અરદાફરવશની’ અને છેલ્લી બાજ જોડે સાતે વસ્ત્ર ઈજબવાં. ઉઠમણું તે મરનારની નેયતે કરવું.

ચોથે દાહાડે બામદાદે “હલમવીરપેશામ” નું આહરગાન કરાવવું તથા ચળજને બાજ ઈજબવી અને સત્તમ પઢાવવું. અને ચાર મોખેદ ( નોકાનીઆ ) જમાડવા.

દશમાની ક્રિયા—જુબાને ફારસીમાં ‘હલ’ ઝોટલે દશ અને ‘હલુમ’ ઝોટલે દશમું. દશમું ઝોટલે ગુજરનાર આસામીનો આ ફાની જેહાંથી કુચ કરવાનો દશમો દિવસ. બુલંદ માજદીઅસની દીનમાં એ દીને નીચે મુજબની ક્રિયા ગુજરનાર આસામીની નેયતે કરવાનું ફરમાન છે.—

“દશમ્યાને દહાડે રવાનની નૈયતે ‘અરદાકરવશના’ દરાંન અને તે સાથે શ્યાવ ઇળવે, અને યજ્ઞશને, ફરવશી, આફરગાન, બાજ, સતુમ રવાંનની નૈયતે પઢાવે. પણ આપણા લોકો એ દીને મીઠાઈ કરાવે છે, એ મીઠાઈ કરવી તદન વાજ્યની નથી, કારણ એ ગમીનો દિવસ છે અને મીઠાઈ ખુશાલીની ચીજ છે, માટે તેમ નહિ ફરતાં ઉપર મુજબજ ક્રિયા કરવાનું ફરમાન છે. વળી એ ત્રણ દિવસોમાં જે બહુતર બહુવામાં આવે છે. તેમાં પણ રામસનીનો ફકરો પઢવામાં આવતો નથી, તે નીચે મુજબ છે. “સરોશ કરતી વખતે યજ્ઞશનેનાં ૮ મા હામા રાધવી ‘ખરે તે નરો’ નહિ પઢે, પણ ‘એશમાસચ બોયદીમચ’ નું પદ પઢતાં એશમ બોલે રાધવી આતશનાં પાતરાંમાં મેળવે ‘ખરતે નરો’ અર્થ એવો થાય છે કે રાધવી જોતી ને કહે છે કે ‘અએ મરદ આ મીઅનજદનું’ ખાણું ખુશીથી હું જે રાધવી છું તે તને આપું છું.’ તેથી એ બોલ પઢવામાં આવતો નથી કારણ એ દિવસ ગમીનો છે. એ ત્રણ દિવસમાં ‘અહમ્મારેશચ’ ‘કેરબા મુજદ’ નથી પઢતા તેનું પણ એજ કારણ છે. ‘અહમ્મારેશચ’ એક દોઆ છે તેમજ ‘જસમે અવધહે મજદ’ પડે છે તેમાં ‘રામનો ખાસતરે’ પઢવામાં આવતું નથી તેમજ ત્રિજ રાત્રે મરનારની નૈયતે હશહેન ગેહેમાં ‘મીનોરામની’ બાજ ધરે ને તેમાં ઉપલાં પદ બહુતાં નથી, તેજ મુજબ યજ્ઞશનેનાં ૬૮ માં હામાં અહમ્મારેશચ નથી પઢાતી.”

**માસીસાની ક્રિયા**—રવાનનો માસીસો તે મુજરનાર આસામીનાં મુજરવા બાદ ત્રિસમો રોજ, એ રોજ સીરોગની યજ્ઞશને કરાવવી અને તેતરીસ દફન કરી કૂટ, મેવો, સુકી સીરોગની બાજ ઇજબવી, અને આફરગાન સતુમ પઢાવું. એ સિવાય બીજું ફરમાન યા રવાયત કોઈથી આપણને મળતું નથી, અને ખરા દાહાડાને દિવસે એટલે મુજરનારનાં રોજને દિવસે રવાંનની નૈયતે અરદાકરવશનાં દફન, શ્યાવ, યજ્ઞશને, ફરવશી, આફરગાન, બાજ, સતુમ રવાંનની નૈયતે પઢાવું. બાદ દર મહિને રવાંનનો દહાડો આવે ત્યારે ઉપર જણાવ્યા મુજબ બાજ, દફન, આફરગાન, યજ્ઞશને, ફરવશી. સતુમ વિગેરે પઢાવું. આપણાં લોકો ‘છમસી’ કરે છે પણ તેને લગતું લખાણ કોઈથી મળતું નથી, અને ધર્મી એરવદો પણ ના પાડે છે કે જરથોસ્તીઓમાં ખાલી એ દેખાદેખીનો ચાલ આ મીજ થયો છે.

**વર્ષિલી ક્રિયા.** ઉપર માસીસાની ક્રિયા જણાવી તેજ મુજબ વર્ષિલી ક્રિયા કરવાનું ફરમાન છે, એ સિવાય બીજું કરસુખી કરવાને અવસ્થામાં અને રેવડામાં પણ જણાવેલું નથી.

“ એક દિનથી સાત વર્ષ સુધીનાં ગુજરનાર બાળકની ક્રિયા. ”—સદ્દર કેતામનાં ૫૧ ) મા બાળમાં તેમજ વંદીદાદની ૮ મી પરગરદમાં ( વિગેરે બીજી કેતામોમાં ) એક દિનથી સાત વર્ષની વયનું બાળક ગુજરે તેનાં રવાનને દીનનાં ફરમાન મુજબ અવલમંજલ પુગાડવું ( એ બાબે જુઓ ગુજરતી વખતની ક્રિયા. ) ત્યારબાદ તે બચ્ચાંની નૈયતે ત્રિજે દિવસે સરોશની ખશનુમને એક યજ્ઞશને કરાવવી, અને ત્રણ દિવસ અવેસરથરેમ ગેહમાં સરોશનું આફરગાન તથા સરોશબાજ ઈજાવે, તેમજ ત્રિજ રાત્રે હશહેન ગેહમાં ચાર બાજ ઈજાવવી. પેહેલી રસ્તે આસ્તાદની, બીજી મીનો-રામની, ત્રિજ સરોશની, અને ચોથી અરદાફરવશની તેની સાથે ગુળશ મુજબ વજા ઈજાવવું. દશમું માસીસો, યા વર્ષ કરવાનું ફરમાન નથી. એ ચાલ માત્ર દેખાદેખીનો છે એવું આજ તુલીકમાં કાબેલ વીદવાંન એરવદ સાહેબોએ જાહેર કર્યું છે. જે સુવાવડી તેમજ માસીક માંદગી ( દશ-તાંન ) વાળી બાનુ ગુજરે તો આગલ જણાવ્યા મુજબ ક્રિયા કરવી. અને તે બાનુ એવી હાલતમાં હક થઇ માટે તેનું ‘નાહાન’ આપવું તેથી રવાંન પાક થાય છે, પણ તે કરતાં વધુ અને ખર્ચ તો એજ છે કે ફરક આસામીએ પોતાની હયાતીમાં ગુનાહથી પરહેજ રહી, ગફલતી કરણી બાબે પાપનો પસ્તાવો કરવો, અને દીનનું ફરમાન પાળવું, તેમજ નેકીને શહે ચાલવું.

જે કોઇ ગાથા, ગાહબારમાં ગુજરે તો આપણા લોકોમાં એવો રેવાજ છે કે જે પેહેલા ગાથાને દિવસે ગુજર્યું હોય તો દર મહીનાનો રોજ અહુરમઝ રોજ કરે, બીજો ગાથા હોય તો બેહેમન રોજ, ત્રિજો હોય તો અરદીખેસ્ત રોજ, ચોથો હોય તો શેફરવર રોજ. અને પાંચમો હોય તો અસપંદારમઝ રોજ ક્રિયા કરે છે. પણ ધર્મે ફરમાન પ્રમાણે તેમ થવું નહિ જઇએ.

ગુજરનાર આસામીનાં ચાહારમની બાંમદાદે આફરગાન હજીમાનના ખુશનુમને કરાવવું ઘટે છે, ( હાલ એજ રેવાજ ચાલુ છે, ) પણ હરકોઈ જે ગાથામાં ગુજરે તો તે આફરગાન ગાથામાં પઢાય નહિ તેથી પતેલીને દાહાડે બાંમદાદમાં તે રવાંનની નૈયતે ‘હજીમાનનું આફરગાન’ પઢાવવું, અને ‘સીરોજાની ખશનુમન’ યા ક્રિયા તે ગુજરે તે દાહાડેથી ત્રિસ દાહાડા ગણીને કરાવવી. તથા તેનો માસીસો અને દર માહનો રોજ, અગીયાર માહ ( મહીનો ) સુધી દર મહીનાનાં ફરવરદીન, રોજ કરે, અને મરનારની વાંધનો દાહાડો આવે ( એટલે ગાથા, ગાહબારમાં ) ત્યારે માસીસાને દીને જ ક્રિયા ફરમાતી છે તે કરે. ( સર્વ ક્રિયા આગળ જણાવ્યા મુજબજ કરવી. )

અગર જે કોઇ સપ્સ મુસાફરીમાં ગુજરે અને તેનું ક્રિયા કામ ત્યાં નહિ થયું હોય, અને તેનાં ખેજખેજાવંદોને તે મરનારનો દિવસ ખબર નહિ

પકતાં એક માસે ખબર મળે તો ગુજરનારની નૈયતે ત્રણ સરોશ, ત્રણ વંદી-  
દાદ, સરોશનું આકરગાંન, અને તેજ દિવસે ડશહેન ગેદમાં ચાર બાજ ઇળવે,  
તે સાથે રથાવ ઇળવે. બાદ બીજે દિવસે હાવન ગેહેમાં તે મરનારનું  
આહ્વાન કરે, અને તેજ દિવસે રપીથવેન ગેહેમાં દશમાની ક્રિયાથી કરે  
અથવા મરનારની ખબર માસીસો વીતાબાદ પડે તો તેજ દાહાડે સીરોગનની  
અને માસીસાની ક્રિયા કરે, અને વર્ષિ વીતાં ખબર પડે તો એકજ દિવ-  
સમાં આહ્વાન, દશમ, માસીસો; વર્ષિ વિગેરેની ક્રિયા કરાવે બાદ મર-  
નારનો દિવસ નહિ ખબર હોય તો જે દિવસે ક્રિયા કરે તે દિવસ ચાલુ  
રાખે, ચા તો આદર મહીનો ને ફરવરદીન રોજ જારી રાખે.

**ફરવરદગાંનના દીવસો**—આ દીવસો અશો અને સવાળકાર લોકોને  
માટે છે. ધર્મની આગલી કેતાઓ અને અવસ્તામાં કહે છે કે “ આ દશ  
દીવસોમાં ( અસપનદાદ મહીનોને આસ્તાદ રોજથી તે વહીસ્તોયસ્ત ગાથા  
સુધીનાં ) દીવસોમાં અશો ફરોહરોની આરાધનાં કરવી પુલ મેજ લાવી બાજ,  
આકરગાંન, ચળશને, વંદીદાદ, સતુન, રવાંનનું બજાવું વિગેરે, કેમકે એટલા  
દીવસો સુધી અશો ફરોહર આ દુનિઆમાં આવે છે, તેથી મુકતાર માંડવાં  
જોઇએ વિગેરે. હવે અશો શક્તિ કહે છે કે “ જે ગુજર પામ્યું અને  
રવાંન થયું તે તેનો તો કરણી મુજબ વાસો થયો છે. પણ જેટલો ધર્મ  
માય છે તે ગુજરનાર આસામીઓની હવાને ( યાને જે હવામાંથી તેઓનાં  
જીવનાં બીંદુઓ થયલાં છે તે હવાને ) પુગે છે અને હવા પાવ થાય છે,  
જેથી ગુજરનાર પાછળ બાજ રોજગાર કરનારને કાંઇથી અનચીતવી આશત  
હોય તો તુરત અણધારેલી પેલી હવા મદદ થાય છે. તેથીજ જરતોસ્તી  
ધર્મની કેતાઓમાં લખેલું છે કે રવાંનોનું કરવું જોઇએ, રવાંનનાં નસીમે ધણું  
મહે, વિગેરે. તેનો બેદ ઉપર મુજબ છે. આ બધો અખંડ હવાનો ધરમ  
થાય છે અને તેથી કરનારને સવાળ છે. અને દરેક ધરમોમાં તેમ દીવસો  
મુકરર કરી આપેલા છે.”

**ગુનાહની તોજેશ**—( જમાસ્પીમાં લખે છે કે ) “જે બેહેદીને ગુનાહ  
કર્યો હોય તો દસ્તુર પાસે જાય, પણ જે દસ્તુર તે ગાંમમાં નહી હોય તો  
મોખેદ ચા બેહેદીન મોટા દરજ્જાવાળો હોય તો તેની પાસે જાય, જે તે  
ચોજદાથરેગરીનું કાંમ કરનાર હોય તો દસ્તુરને મરતમે સમજવું. રોજ ૨૧  
મો માનો રાંમ ચળદ અને માહ ૭ મો મેહેર ચળદ તે દીને જઈ સધલો  
ગુનાહ કચુલ કરે. જે દસ્તુર પતેત કરાવે તો ગુનાહથી માંસી મેલવી દારેમ  
થાય. જે કોઇ પોતાનો ગુનાહ કચુલે અને તે દસ્તુર જે બીજા પાસે જાહેર



કરે તો તે યુનાહ જાહેર કરનાર દસ્તુરે અજીમ યુનાહ કર્યો તેથી તેનો વિસ-  
વાસ નહીં કરે.” ( જભાસ્પી. )

**પ્રુસાસો**—મેહેર મહીનેતને રાંમ રોજ અથવા પ્રસંગ આવતા દીવસે  
કોઈ બી મેહેદીન પોતા તરફથી પતેલ કરે ચા રોજ બણે અને ફરીવાર  
જુલ નહીં કરવાનાં પોતાનાં મનથીજ વિચાર ધરી પોતાનાં મનપર અકોશ  
સુકી ચાલે તો તે વધારે પ્રસંગોપાત છે. અને ચાલુ વખતને અનુસરતું છે.  
અસલ વખતમાં જ્યારે દુનિયા આજનાં દીવસો જેટલી આગળ વધેલી નહીં  
તેવ સમે સપુર્ણ કેળવણી વગર ધણાંક જવા અગ્નિપણામાં મન માનતું  
બનાવે તેનાં આંકોશ થકી “ દસ્તુર આગળ યુનાહ કબુલવો ” એ નીક-  
લેલું લાગે છે. આ ચાલુ વખતમાં પણ સુધારાવાલાઓ ધર્મ વિશ્દ ચાલીને  
અનેક પ્રકારે પોતાને હાથેજ ખુદરતનાં અપરાધી બને છે. તેનો સાર એજ  
છે કે જે કોઈ તેમ ચાલે તેનેજ આ તેમજ બીજી જાદગીમાં તેનું ફલ મલે  
છે. પોતાનાં ધર્મનું ફરમાન પાલનારને અફરાવું પડતું નથી. ( પ્રગટ કર્તા )

**નશોસ સંબંધી પાકીજગી**—( જભાસ્પીમાં કહે છે કે ) નશોસ  
તેહમુરશ પાદશાહની બેરીથી થયો છે. પેશદાદીઅન ટોલાનો ૩ જે પાદશાહ  
તેહમુરશ જેને ધરાંનસર જમીનમાં પાદશાહી કરી તે અમલમાં એ પાદશાહે  
દેવને કદ કરેલો હતો તે જગોએ પાદશાહની બેરી ગઈ અને પુછ્યું કે તુંને  
કદ કરેલો છે અને ખાવું પીવું મલતું નથી તો તું કેમ જીવે છે ? દેવે કહ્યું  
કે હું તો યુનાહથી ધરાવું છું પણ મને તારી શીકર લાગે છે આટ  
તારા ધણીને પુછજે કે તે મારી પર સ્વારી કરી દુનિઆમાં ફરે છે  
તો કઈ જગોએ જતા તે બીહે છે ? જ્યાં જતાં બીહતો હોય ત્યાંથી  
તેને બચાવી રાખું. તેહમુરશની ઝોરતને આટલી વાત દેવે કહી જેથી  
તેહમુરશને તેની ઝોરતને પુછ્યું. તેહેમુરશે જવાબ નહીં દીધો ધણી ઝોજર-  
ખવાહી તે ઝોરતે ક્યાંથી તેહેમુરશે ભરમ કલો જે “ હું બધે ફરું છું તેમાં  
એક જગોએ જતાં બીહું છું. ત્યાં એક ડુંગર છે તેને કંઠે એક નદી વહે  
છે તે જગા બીકટ છે. ત્યાં જતાં મને ભય લાગે છે કે રખે ત્યાં પડી જવું.”  
પછી પેલી ઝોરતે તે ભરમ દેવ આગલ કહેવાથી તે દેવે આ ઝોરતને મધનું  
ખાણું અને એક ફલ ખવાડ્યું તે દીવસથી દશતાંન આ દુનિઆમાં પેદા  
થયું, એક ટાંદો પેદા થયો જેથી તમામ અબરેશમ પેદા થયો. અને ક્યાં  
મતવેર ફરેક સ્ત્રી જાતીને તે ચાલશે. અને તેજ રાત્રે તે દેવ, તેહમુરશ

૧. અશો શક્તિ કહે છે કે એવી એક હવા છે જેનીથી આ ઉત્પત્તિ છે પણ  
તેનો જે કોઈ વચો ઉપ કેરીઅ=વાતાવરણની હવાનો માલેક જીવ બંદોઅસ્ત  
બંદોથી કરે તો તે હવા નાશુદ થાય અને આ ચાલુ રૂતુ આવે ચાને ( ખાસીક  
માંદબી ) બધે હજુ આ બનાવ થવાને એક સજીનો વીલંબ છે. ( પ્રગટ કર્તા )

જ્યાં બીહતો હતો ત્યાંજ લઈ ગયો અને તેહમુરશને ગળી જઈ પોતાને ઠેકાણે આવી ખેડા. ત્યાર પછી તે નાપાકનાં મોહોડાંમાંથી તેહમુરશનાં બાલ દેખાયા ત્યારે તેને મારી તેનું પેટ ચીરી તેહમુરશને બાહાર કાઢ્યો, પણ તે દીવસથી તેહમુરશના હાથ સડવા લાગ્યા, કાંઈ એક ધલાજ કરતાં અને ઓસડ કરતાં સારા થયા નહીં અને કાહોવાત ગયો નહીં ત્યારે શરોશ ચબ્દે તેહમુરશને બસારત કીધી ( ખવાબમાં કહ્યું ) કે હુનિઆમાં હવે નશોસ ઉતર્યો છે માટે કાયમ ગાયનો નીરંગ ( ગાયમુત્ર ) લગાડ જે તારો હાથ દુરસ્ત થાય તે મુજબ કરવાથી હાથ સારા થયા. પછી શરોશખાજને નીરંગ એ દીનથી શરૂ થયું અને ચાલશે. માટે જે આદમીપર નશોસ ચઢે છે તેની દવા નીરંગ બનાવી છે. ” ( જમારુપી )

**ખુલાસો નીરંગ માટે**—આ ચાલુ વખતમાં આપણું લોકમાં નીરંગ માટે મતફેરી છે. નીરંગ માટે અશો શક્તિ તરફથી ખુલાસો એમ મળે છે કે “ કે શરૂઆતની હુનિઆમાં જ્યારે ‘વયો’-ઉમ્મ-કેરીઅ=વાતા-વરણુ’ હવાનું રાજ્ય હતું તે વખતે નીરંગ માટે ફરમાન હતું, અને ગાય એ પણ ‘વયો-ઉમ્મ-કેરીઅ=વાતાવરણુ’ હવાથી ઉત્પન્ન થયેલી હોવાથી તે હવાનાં રાજ્ય અમલમાં આ હવાએ જે તરીકા દેખાડેલા હતા તે મુજબ બન્યું. હુનિઆમાં હમેશ પેહેલાં હવાનું રાજ્ય છે ( યાને હવાનો અમલ આસમાને છે ) તે મુજબ સેતારા તારાઓનું બલ રહે છે ત્યાર બાદ દરેક જીવો જે તારામાંથી નીકળે છે તેનું આ પૃથ્વીપર બલ રહે છે. હવે જે હવાનો અમલ હોય અને જે દીશાએ તેની માલેકી હોય તે દીશાનાં તરફનાં આ પૃથ્વીપરનાં દેશોમાં, આદમીઓમાં, અને દરેક ઉત્પત્તીમાં પણ અસર રહે છે. હુનિઆ રફતે રફતે=day by day આગળ વધતી જાય છે. તેમાં તેનાં વખતની હવાઓ પોતાનાં ચમતકાર અને સુધારા કરતી જાય છે. એટલે કે તેવા તેવા જીવો ઉત્પન્ન થાય છે અને તેનાં આવેશમાં તેની તેવી હવાઓ થઈને તે જીવોને એવું ધ્યાન થાય છે કે આ મુજબ સુધારો કરીએ પેલાં મુજબ કાંમ કરીએ વિષે તેમ આ નીરંગ માટે પણ વયો-ઉમ્મ-કેરીઅ=વાતાવરણુ Atmosphiar ના અમલમાં ચમતકાર થયેલો છે. હમણું ચાલુ વખતમાં વયો-ઉમ્મ-કેરીઅ=વાતાવરણુનો અમલ નથી પણ રોશનીનાં માલેકની હદ લખાઈ છે તેથી રોશનીનાં માલેકનું ફરમાન છે કે “નીરંગ કરતાં રેતી વધારે ઉત્તમ છે.” “હોયુ”નો રસ અને આતશની રાખ પણ તે બદલ ચાલે છે. ” નીરંગ “આ-

યમુત) માં ચોક્કસ જાતનું તત્વ “ કારબોલીક એસીડ ” આવે છે જે ગ્લુ-  
લીચી દુર કરવામાં સાફ છે. પણ દરેક પવિત્ર ચીજને માટે તેમ હીક નથી.  
ઉપર કહ્યું તેમ વાતાવરણનાં અમલમાં તે દરેક હવાઓનાં પાવર અને ઉ-  
ત્પત્તી મુજબ તેઓએ પોતાની ઉત્પત્તીનાં બચાવ અને સાધન અર્થે જે જે  
બાબતો અસલ બતાવેલી છે, તે હાલની હવાનાં રાજ્યને એકદમ દરેક દરેક  
બાબતો માફક આવતી નથી. નીરંગમાં “ કારબોલીક એસીડ ” હોવાથીજ  
ગલીચી દુર કરવા માટે નીરંગ અસલ વખતમાં વપરાતો હતો તેથીજ અ-  
વસ્તામાં જંગેજંગ નીરંગ વાપરવાની બલામણુ છે. પણ હવાનો અમલ બ-  
હવાવાથી કુદરતી રીતેજ આપણાં જરતોસ્તીઓમાં નીરંગ બાબે મતફેરી થઇ  
છે. તેનો ખુલાસો ઉપર કહ્યો તેમ અશોશકિત તરફથી મળ્યો છે જે લખ્યો  
છે. હાલનાં ડોકટર ખરસેદજી ૧. ખોરી પણ કહે છે કે “ ગાય બળદનાં  
નીરંગમાં કારબોલીક એસીડ આવે છે તેથી તે ગલીચી દુર કરી શકે છે.  
મોડી અને ધુલની ખુખી પણ ગલીચીને મારવાની અને દુર કરવાની છે.  
હાલ માણસનાં ઝાડાની ગલીચી મારવા માટે ધુળ વાપરવાની બલામણુ થઈ  
છે તેનું એજ કારણ છે ” આ બાબતમાં ખીજ એક સમજણુ અશોશકિત તર-  
ફથી આ મુજબ છે. “વચો-ઉમ્-કેરીઅ=વાતાવરણ ” હવાથી હીંદુ  
અને મોહમ્મદન ધર્મો છે. તેમજ સંસ્કૃત, અરબીક, ઉરદુ, યુજરાતી વિગેરે  
ભાષાઓ પણ વાતાવરણની છે. હુનિઆનો માલેક નીરંગન નીરાકાર છે. કે  
જે ફક્ત પ્રકાશનો એક ઝરો છે. તેનાથી અરજ રોશની સેતારો અને દીન-  
દાવર શકિત થઇ છે. પારસીઓ અને યુરોપીયનો રોશનીનાં માલે-  
કથી છે. જ્યારે જરતોસ્તી ધર્મ દીનદાવરનો છે. રોશનીનાં માલેકથી જંદ,  
પેહેલવી, પાજંદ, ફારસી, લેટીન, સેક્સન, ઈંગ્રેજ ફ્રેંચ, વિગેરે ભાષાઓ છે.  
(મૂલ ભાષાઓમાં સંસ્કૃત પેહેલી હતી તેમાંથી ખીજ ભાષાઓ નીકળી છે)  
હવે હુનિઆનો માલેક નીરંગન નીરાકાર પોતે તો એકજ છે પણ શરૂઆતથી  
જોડીઆ બે મીનોના છે. તેઓની હવાની અને જીવની મતફેરીનાં સખમે ધર-  
મોમાં ધણી ગુચવણ થઈ છે. ઉપર વાંચ્યું તેમ વાતાવરણનાં અમલમાં નીરંગ  
વાપરવાની તાકીદ થઈ અને તેની (વાતાવરણની) હવાઓએ તેનો મોજોજો  
(માને ચમતકાર) દેખાડયો. હમણાં આજુ વખતમાં રોશનીનાં માલેકની પાદ-  
શાહી છે તો તે હવાનું ફરમાન છે કે “ નીરંગ કરતાં રેતી વધારે ઉત્તમ  
છે ” જરતોસ્તી ધર્મ પણ રોશનીનાં માલેકનો છે. અને દીનદાવરનો છે. અ-  
શોશકિત પણ એજ હવા છે. આ હવા પુર્વ દીશાની છે. (દીનદાવરને જ્યો-

તીશ્રમાં કન્નારાશી કહે છે. ) હવે હયાં ખુદરતી સવાલ ઉઠશે કે જ્યારે રો-  
શ્નીનાં માલેકથી યુરોપીયનો છે ત્યારે તેઓ એવો કેમ ધર્મ પાળે છે, કે કો-  
ઈથી ચીજની છીટ નથી ? પણ તેનો ખુલાસો એ છે કે યુરોપીયનોના ધ્યાન-  
ન=Mind ઉડા, ઉમઠા, દરેક ચીજની સોધ કરનારાં, કુઠ્ઠાથી નીરાળાં,  
તેઓને અનુપમ ખુશસુરતી; સહેજમાં મનહરણુ કરનાર તેઓની વલણુ, વિ-  
ગેરે વિગેરે સદગુણો, જે રોશ્નીનાં માલેકથી તેઓની ઉત્પત્તિ થઇ તે હવાનાં  
છે. જ્યારે તેઓને જે ધર્મ બતાવ્યો તે વાતાવરણુ હવાનો જીવ ઉતર તર-  
ફનો હતો તેનો છે તેને એમજ બતાવ્યું છે કે “સઘળું એક ખુદાથી છે  
અને સઘળાં સરખાં છે” વિગેરે જેથી એ ધર્મમાં ગુનાહ સવાબની આધ  
નથી. તેથી તેઓ બતાવે છે કે ઇશુખ્રીસ્ત મુક્તી કરે છે. વિગેરે. તેથીજ  
તેઓ કોઈ પણ ચીજની છીટ ગણતાં નથી. જેવીકે માસીક માંદગી, સેતા-  
નખાજ પરહેજવી, સુવાવડમાં અલગ રહેવું, ઢેડ જાતને નહીં અડવું વિગેરે  
વિગેરે કરી પણ છીટ નથી. આ લખાણથી મેં તે ધર્મની કંઈજ પણ  
બદનક્ષી કરી નથી પણ જે ખરો ખુલાસો અશોશકિત તરફથી મને મળ્યો  
તેનો ટુંક સાર પ્રસંગોપાત આપેલો છે. કેમકે પારસી લોકો જરા જરામાં  
યુરોપીયન સીસતમ કરીને ચાલવા જાય છે પણ, ઘરડાં વડાંઓની કહેવત મુજબ  
“નહીં ઢેડ કે મુસલમાન” તેવી હાલત પારસીઓની થાય છે. નથી પારસીઓ  
પોતાનો ધર્મ પુરો પાળતા, કે સંપૂર્ણ સુખી થાય. કે નહીં યુરોપીયનો માફક  
નવી નવી શોધ કરવાનાં તેઓનાં ધ્યાન પુગતાં. પણ વાંદર નકલીઓ એ-  
ટીકેટ લઇ જાંગલા થયા છે. હજુપણ નીરંગ અને વરશીઆ માટે કહેવાનું  
થોડુંક છે. અવસ્તામાં જગેજગ નીરંગ વાપરવાની ભલામણ કરી છે. અને  
આજદીન સુધી સીદ્ધ થઈ ચુક્યું છે કે નહીં જતા રોગ નીરંગથી જાય છે.  
મુલેલાંનાં શરીરને તરો લગાડે છે તે પણ એજ કારણ કે શરીરમાંથી જીવ  
ગયા બાદ મુરતું કોહવા માંડે છે. જેટલા કલાક ઘરમાં રાખી ભણતર કરે  
એટલા કલાક તે શરીરને ઘેરમાં રાખેલું હોય તે કોહતા શરીરમાંથી ખરાબ  
હવા નીકળે છે. તેથી જો નીરંગ લગાડી નવાડેલું હોય તો ઉપર કલા મુ-  
જબના નીરંગમાં સમાયલા પદાર્થ ‘કારબોલીક આસીડ’ થી આ ખરાબ  
હવા દૂર રહે અને ખીજાં જીવતાંઓને અડચણ કરી શકત નથી, તેજ  
કારણે સહવારમાં ઉઠતાં સાથે પણ નીરંગ લેવાનું ફરમાન જરતોસ્તી ધર્મમાં  
દેખાડેલું છે. હવે અશોશકિતથી જે ખુલાસો વધારે મળે છે તે એ કે જેમ  
નીરંગના હામલા વાતાવરણુ હવાથી બતાવેલા છે તેમ રોશ્નીના માલેકથી  
તેનું ફરમાન જુદુંજ છે. રોશ્નીનાં માલેક તરફથી ફરમાન છે કે—

નિરંગ જે ચીજ છે તે એવી છે કે જેને આપણે દેખીતી નજરે હાથ-  
લેવા તદ્દન નાશાયક ગણીએ. સુતર જે એક તદ્દન ખાતલ ચીજ છે  
તાં સમાયલા કારખોલીક આસીડને લીધે અને ઉપર કહ્યું તેમ તે વાતા-  
ણુ હવાથી ગાયત્રી ઉત્પત્તી છે અને તે હવાનું રાજ્ય હતું તે અમલમાં  
પ્રાણી (ગાય) ને સંભાળથી રાખી શકાય વિગેરેનાં કારણે આ ફરમાં  
હતું છે. હવે યોધર્થોત્કેશી દીનવાલા ( જરતોસ્તની આગમનનાં ) લોકો  
મળ વાંચ્યું તેમ યજ્ઞપરસ્તી હતા તે વખતે તેહેમુરશ પાદશાહનાં વખ-  
તે નિરંગ ચાલુ થયો છે. પણ તેથી વધારે ઉત્તમ ખાતાં અને મીઠાં લી-  
યા રસ છે. અને ચુલાની રાખ છે. વલી મંદારી રેતી પણ તેટલીજ ઉત્તમ છે.  
રંગ બદલ જે ઉપલી ચીજે વાપરવામાં આવે તો વધારે ઉત્તમ છે. હવે  
હવે હવે છે કે “ નિરંગ દીન ” જેવી મોટી ક્રિયામાં તો નિરંગ  
લો જોઈએ અને તે માટે તો ખાસ ‘ વરસીઆ ’ ને ( યાને અંગે સુદ  
હ, તેમજ એકએક વાલખી સફેદ એવો ગોધો તેને ) ધણું ખારથી અને  
ની વરસીબથી પાલવામાં આવે છે અને તેનાં બાલ પણ “ વરસનાં બાલ ”  
જે નામે યોજદાયરેઝરીની ક્રિયા કરનાર મોબેદ વાપરે છે, તે કેમ ? વિગેરે.

તેનો ખુલાસો-ઉપર કહ્યું તેમ “ વયો-ઉમ્મ-કેરીઆ ” વાતાવર-  
માં અમલમાં તેની ઉત્પત્તીની વરધીની સાચવણી માટેજ આ ફરમાંનો છે.  
‘ વરસીઆ ’ નો સંબંધ બેસપતીની અસરથીજ તે ઉત્પન્ન થયેલો જણા-  
ય છે. આ માટેનું ઉંડાણ લખતાં આ પુસ્તક જેવડું એક બીજું અલગ  
તક થાય તેથી હુંકમાંજ સાર લીધો છે. વરસીઆ (ગોધો) જે જરજરી  
બેસપતીની જીરમતોજ હોવો જોઈએ, એટલે જે વખતે તે ગોધાનું  
તેની માતાના ગરબસ્થાનમાં પડે છે તે વખતે કાઠખી ૧બીજા ગુ-  
દી નજરાત વગરનો સુદ સફેદ ગોધો તેને આપણે વરસીઆ કહીએ છીએ.  
નિરંગ, નિરંગદીનની ક્રિયામાં વાપરવા કહેલો છે. નાહાન નવાડે છે  
જે પણ એજ નિરંગ વપરાય છે. હવે રોજનાં વપરાસનો તરો ગામનો  
રાખ છે. એની સમજણ એ છે કે ગાયમાં રોશનીનાં તત્વનો એક આની  
પ છે. પણ અશોશકિત એ ઉપર બતાવેલી ત્રણ ચીજો, આતશની રાખ,

૧. જ્યોતીશ વિદ્યાને આધારે લેતા એમ જણાય છે કે “ બેસપતીની જીર-  
અને બીજા ગુદોની નજરાત વગરનો ” એટલે એવો ચોક્કસ યજ્ઞ  
થી તે વખતની કુંડલી કાઢી તપાસતાં તે લગ્નપર બેસપતી સિવાય કાઠખી  
ની નજર આવતી ન હોય એવો વખત સાંધી નર માંદાનો સંબંધ આવે,  
ગુદાવી તેમ અને.

મટોરી, લીંચુનો રસ રેતી વિગેરે વધારે ઉત્તમ બતાવેલો છે. નીરંગદીનમાં નીરંગ કરતાં રેતી વધારે ઉત્તમ ગણેલી છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

**બોયદેનાર મોખેદની પાકીજગી**—( જામારપીમાં કહેલું છે કે ) આતશખાનામાં આતશને બોયદેનાર મોખેદ ઉચ હવાનો ઉચ ખાનદાનનો, પાકી ઉમરનો, નરમ સ્વભાવનો, શીરીત જુખાનનો, યુલ્લંદ અવાજ પઢનારો, સારી તનદુરસ્તીવાળો, મજબુત બાધાનો, લડાયક હુનરનો માહીતગાર હોવો જોઈએ કેમકે કદાચ દીન દુસ્મનો આતશ ખરાબ કરવાને આવે તો તેઓની સામે થઇ આતશનો બચાવ કરે. વળી તે મોખેદ દાનાંવ, પરહેજગાર, ભણેલો તેમજ તમામ દીનની વાત અને દીનના કામમાં જાણીતો હોવો જોઈએ. તેને હમેશાં પવિત્ર કપડાં પહેરવાં જોઈએ. તેમજ સ્વચ્છ ખોરાક ખાવો જોઈએ. \*નસા ભરેલો ખોરાક નહી ખાવો જોઈએ, પવિત્ર ઇન્જલાં પાણીમાં દૂધ મેળવી પીવું. ખાતીવેળા બરશનુમ સાથે યાજ ધરી ખાવું જોઈએ, અને નવાં કપડાં સીવડાવી તેને ઘોઘ ઈજી પહેરવાં જોઈએ. આતશનાં મકાંનથી બીજા ઠેકાણે અપવિત્ર જગે નહી જવું જોઈએ. રાત અને દીવસ માટે બોયદેનાર મોખેદ જુદા રાખવા જોઈએ. ”

**ખુલાશો**—મોખેદી ટાલો દીનદાવરથી ગણાય છે. આજનો આપણો મોખેદી ટાલો બરશનુમનો મારગ પાળે છે, તેમાં જીંદગીનાં અને રવાં બન્ને કીયાઓ થાય છે. પણ મોખેદી વર્ગને માટે હજુ પુરતો બંદોબસ્ત કામનાં અકાબરો તરફથી થવો જોઈએ છે, તે એ કે મોટા પામાપર નાણાંનું એક મોખેદી ફંડ ભેગું કરી પેઢેલાં તો મોખેદોનાં બચ્ચાંઓને ( છોકરાઓને ) ધર્મની ઉચ કળવણી આપવા સર્વ સગવડ કરી આપવી, અને ત્યાર બાદ વેહેવાઈ ઉચ કળવણી માટે જોઈતો બંદોબસ્ત કરવો અને નાણાંની મદદ કરવી, અને ત્યાર બાદ જરૂરતોસ્તી આલમને પણ સગવડ થવી જોઈએ, યાને કે તે મોટાં ફંડ તરફથીજ પાકી પરહેજથી અને ખરી ધ્યાનતે ઉત્તમ મોખેદી કરનારને ચોક્કસ ધનાંમી લવાજમ મલવે જોઈએ, અને યજ્ઞશને, વંદીકાદ, આદરગાં બાજ વિગેરેનાં ચોક્કસ અને સગવડ પડતા લવાજમ બાંધી આપવા જોઈએ કે જે રકમ ગરીબમાં ગરીબ જરૂરતોસ્તીઓને પણ પરવડે, તેમજ પંથક દીઠ તે ફંડ તરફથી પંથકીને નીભાવ ખરચ મળવો જોઈએ. આ કામ કામનાં અકાબરોનું છે. જ્યારે આ બાબદપર પુરપુરું અજવાળું પડે ત્યારેજ મોખેદી ટાળાનો દાહાડો વરે અને અધીઆરો પોતાનાં ફરજદોને બીજા ધંધામાં નહી રોકતાં બાપીકા મહજબી ધંધામાં

\*ખાણી ખોરાક નસા ભરેલોજ ગણાય. એરવદ સાહેબો આ પરથી શું બીચારો ?

રાખે. હમણું પશુ મોખેદો માટે હાડમારી ધણે ઠેકાણે જોવામાં આવે છે, અને નાણાની સગવડની માંગણી માટે સાંભળીએ છીએ. બેહેદીનો કહે છે કે પેહેલાં માફક હમાઈ સસતું કામ થતું નથી, મોખેદો કહે છે કે હજી હમોને પરવડતું નથી. આ દરેકનો સહેલો રસ્તો ઉપર મુજબનું મોખેદી ફંડ છે. સર અવસરે પારસીઓ તેમાં નાણાની રકમ બક્ષેશ કરે તો કામનેજ લાભ છે. જેવું જેની પાસે કાંમ લઈએ તેવોજ તેને માટે ઘટતો બંદોબસ્ત પશુ કરવો જોઈએ, ત્યારેજ તે બાબદમાં અનુવાળું રહે. નહીં તો રફતે રફતે નાપેલા થાય છે. તેજ મુજબ મોખેદોનું પશુ જોઈએ છીએ કે હાલ મોખેદો મળી શકતા નથી. મોખેદનાં બચ્ચાંઓ કોઈ નાવર થઈને યા થયા વગર બીજા ધંધામાં રોકાય છે. તેનું કારણ એવું બતાવે છે કે એ ધંધામાં (મોખેદીમાં) કસ નથી વિગેરે. ત્યારે વિચાર થાય છે કે રફતે રફતે મોખેદો વીક મલશે નહીં કે કેમ ? આ સબળાંનાં સુખ માટે સારા મોટા પાયા પર એક મોખેદી ફંડની જરૂર છે. આ બાબદ આપણું સમસુલ ઝોલમા ઝેરવદ જીવનજી જમશેદજી મોદી ઉપાડી લીએ અને કામના અકાબરોનું ધ્યાન ખેંચે તો સહેલાઈથી બની શકે તેમજ દેશપરદેશમાં પશુ તેમ બને તો કરનારનું નામ જીવોદાન અમર રહેતા સાથે અખંડ કામનો લાભ સચવાય આવે ધર્મની પશુ સારી ઉત્તિ થાય, કારણ કે તેમ થયા વગર ધર્મગુરૂ વર્ગ ધણો ઝોછો થતો જાય છે, અને આગળ ઉપરનાં વખતને માટે પારસી કામનાં અકાબરોએ પહેલ કરી ફંડ બેગુ કરવું અને પારસી કામે પોતે પશુ સર અવસરે તે ફંડમાં રકમ આપવી. ઘરડાં વડાંઓ કહી ગયાં છે કે “ સાત પાંચ લાકડીથી એકઠો બોજ ” તેમજ “ ટીપે ટીપે સરોવર અને ઢેફે ઢેફે પાર ” તે મુજબ જરૂરતોસ્તી આલમથી મોખેદી ફંડ થવું જોઈએ છે. ત્યારેજ કલાકાનાં કલાકો સુધી મોહોડું હીલવી છાતી દુખવી બજીતર કરનાર મોખેદને બદલો મળેલો કહેવાશે. અને કામનાં દરેક કામોપર મનથી ધ્યાન દઇને મોખેદો પશુ ખરી ખાત્રીથી કાંમ કરશે. ત્યારે અને ત્યારેજ કામનો દાહડો વળશે. શીખેલા બજેલા ઝેરવદ સાહેબોને આજે મોખેદી પસંદ પડતી નથી તે ત્યારે તો ઘણું ધ્યાન પોહોંચાડી મહજબપર શીદાગીરી કરશે. અને શીખેલા બજેલા ઝેરવદ સાહેબો પોતાનાં બેહેદીનોને ધર્મનાં ફકરાઓ સંભળાવશે તો જરૂરતોસ્તી આલમમાંથી સ્વધર્મની મતફેરી દુર થશે. પશુ ફરી એકવાર કહેવું પડે છે કે આ કામ પારસી કામનાં સર્વ અકાબરોનું છે કે તેઓએ જમ લાખોની રકમો બીજા ફંડ માટે આપી છે. તેમ આ મહજબની લાગણીનું કાંમ કરવા પહેલ કરવી જોઈએ. આ કાંમ ઉપાડી લેનારને બેવડી

કીર્તિ છે. ખુદરતનું માનીતું અને કામમાં વધારે જાણીતું થશે. (પ્રગટ કર્તા.)

ગુસ્તાપ્પશાહે પુછ્યું સર્વેમાં મોટા મરગરજનની ગુનાહ કયા છે. ? જામારુપ હકીમે જવાબ દીધો કે—“ જે ધણી કાંઈ અશો મર-  
દને મારી નાંખે, યા ખ્વાર કરે, કાંઈનો ધંધો હુખાડે, હકદારનો હક હુખાડે,  
વડીલને માન નહીં આપે, પોતાનાં વારસોનો હક ભાંગે, હાથ હેંલનાં અથવા  
આશરે પડેલાંપર જીલમ ગુજારે, આતશ અને પાણીમાં નસો નાખે, કાંઈને  
નસો તથા પલીદી ખવાડે, કાંઈને ચુગલી કરે ને ખલકને દુઃખ દીએ બેહે-  
દીન યદ્ય દસ્તુર મોબેદપર હોકમ કરે, કાંઈની મસ્કરી કરે, યુજુર્ગોના સાચું  
બોલે, કાંઈને સતાવી દુઃખ દીએ, લડાઈ કરવાનું કરે, આતશ ખુજવે, કુસ્તી  
કમર પરથી કાઢી નાંખે, સદરા કુસ્તી વગર ફરે, ઉધાડે માથે બોલે ખામ  
બેસે ઉઠે, ધરે હરે, પશુ જે ઉધાડે માથે એ બધું કરે તો અજીમ ગુનાહ  
છે. જે કાંઈની સ્ત્રીને બળજબરીથી નસાડે, કાજ બાજવાનું કાંમ કરે,  
કાંઈ કાજ થતું હોય તેમાં ટટી બીરે, તથા ખેતીવાડીનું કામ થતું હોય  
તેમાં આડો પડે. સગદીદ કીધા વિનાં નસાને અડકે, હરેક વાતે સુકરાનાં  
નહીં કરે, કાંઈ પર જીહું બોહતાંન જોડે, કાંઈ તરફથી જીહું સાક્ષી પુરે,  
સમ્યાધનો ધનકાર કરે, કાંઈનું સાઈ નહીં જોઈ શકતાં અદેખું અને. સુવે-  
લાંની માલમતા તેનાં વારસોને નહિ આપે, હરામનો માલ પચાવે, સ્ત્રીને  
• કબુલાત આપી બેવફા અને, જીકાઈનો કીનો અંતરમાં ધરાવે, બદ  
કામને ઉતેજન આપે, જાદુઈ તથા બુતપરસ્તીનાં કામેા કરે અને દરવંદના  
હાથનું ખામ, બલી દીનનાં દસ્તુર, એરવંદ તથા બેહેદીન પરજતના હાથનું  
ખામ, પોતાનાં માતપિતા તથા ઉસ્તાદને નાફરમાન નિવડે, દસ્તાનની અબડ-  
છેટની દરકાર નહિ કરે, લાંચફશવત લીધે; એ સર્વે ગુન્હા મ્હોટાં છે, ઉપલા  
જે ગુન્હા કરે તેને મરગરજન ગુન્હા લાગે. તેની શિક્ષા ૩૦૦ વર્ષ દોજ-  
ખનાં આજખમાં કેદ થવાની છે. જે કાંઈ વચન આપી બેવચન નિવડે  
તેને ૭૦૦ વર્ષ દોજખની શિક્ષા થાય છે. ” જે કાંઈ આદમી વડાંઓની  
રાહરસમી અને દીનની ઉપર ચાલે અને તેની ચાલથી ફરે તો તે આદમી  
૮૦૦ વર્ષ દોજખનો આજખ ભોગવે. જે કાંઈ માણસ ખુશીથી તલાવ  
યા કુવાનું પાણી વપરાસમાં લેવા કહીને પછી તે આદમી પાણી નહિ લેવાં  
દાયે તો તેને ૭૦૦ વર્ષ દોજખ ભોગવવું પડે છે. કાંઈ મોબેદને હરેક કાંઈ  
સ્ત્રીજ આપવા કહીને પછી નહિ આપે ને ખીજને આપે તો તે આદમી  
૧૦૦૦ વર્ષ સુધી દોજખનો આજખ ભોગવે. જે કાંઈ લગન કરવાનું હા પાડી  
ફરી જાય, શાગરીદ ઉસ્તાદને નાફરમાન નિવડે, એરવંદ કરવાની કબુલાત આપી



કરાવનાર ફરી જાય તો તેને ૯૦૦ વર્ષ દોજખનો આજીવ્ય સેહવવો પડશે.”

ખાકી જગતમાં શુનાહની સજા—ગુરુતારુષે પુછ્યું કે આ દુનિ-  
આમાં શુનાહની સજા શું કરવી. જામારુષે કહ્યું કે “જે ધનિસાન ચોરીનો  
શુનાહ કરે તેને ૩૩ દિવસ સુધી ચાખકા મારવા જોઇએ, ને છુટારાની ગરદન  
મારવી જોઇએ. જે કોઇ ચોર બીજાનું ઘર શાંડે તો તે ઘર ફાડનાર આદ-  
મીના હાથ કાપવા રવાજે. જે કોઈ આદમી હંમેશાં ચોરી કર્યા કરે તો  
તેની આંખ ફાડવા રવાજે, અને તે માણસને ત્રણ દીવસ સુધી ચાખકાનો  
માર મારવો. જે કોઇ આદમી કોઇની કાંઈ વસ્તુ લીધે ને નામકર જાય  
પણ તેના શુનાહ સાક્ષી પુરાવાથી પુરવાર પાય તો તેને પ્રથમ ૧૫ ચાખકા  
મારી ૨૦ દીનારનો દંડ કરવો ને તે દંડ દીનના કામમાં ખરચવો. પુનીને  
લેએ છિન્સાફ કરી પતેત કરાવી ગરદન મારવો ને તેને પથ્થર મારવા. જે  
કોઇ આદમી જુદું બોલે તો તેને ૭ દિવસ વેર પાય ચાખકા મારવા, તેને  
મીજલસથી ખાતલ કરવો, તથા તેના પાસે ગાહમખાર ચા કાંઈ દીનનું કામ  
કરાવવું. જુદા સોમન ખાનારની જખાન કાપવી ઘટે છે. જે કોઇ બીજાપર  
જુદું બોલતાન જોડે તો તેને ૭ દીવસ સરજના તાપમાં ઉભો રાખવો ને  
આજુકથી મારવો. જે કોઈ વચનથી બેવચની નિવડે તો તેને ૧૦૦૦ ચાખકા  
મારવા, તેને પતેત કરાવવી, ૨૫ દીનારદંડ લઇ દીનના કામમાં ખરચવી જે  
કોઈ સદરા કુસ્તિ વિના ડગલાં ભરે, જોડા પહેર્યા વીના પીશાબ કરે, એક  
મગ ઉધાડો રાખી ચાલે તો પહેલે પગલે ૧૦૦ બકરી ગાયનું દુધ સુકાય છે  
ને બીજે પગલે ૨૦૦ તું દુધ સુકાય છે. એ પ્રમાણે ૪ પગલાં ઉપર ચાલતાં  
ચારે દીશાના ઢોરાનું દુધ સુકાય છે માટે તેવા શુહેગારને ૩૫ દિવસ આજુ-  
કનો માર મારી ૧૧ દીનાર દંડ કરી તે દીનાર ફરેસ્તાને નામે ખરચવા. ”  
“જે કોઈ અથડામણ કરે તો તેને ૫૦૦ નેતરના ફટકા ઘટે ને ૩૦૦ દિના-  
રનો તેને દંડ ઘટે છે. જે કોઇ દસ્તુર ચા એરવર્દની સામે બોલે તેને ૧૦૦૦  
ચાખકા મારવા ઘટે છે. જે સામેા ધણી આ શિક્ષાથી સંતોષ નહિ પામેતો  
ને જે પછી તે સંતોષ પકડે તો તેની પાસે પતેત કરાવવી, તથા ૭ દિના-  
રનો દંડ કરવો. જે કોઇ શાગેઈ પોતાના ઉસ્તાદ સામે બોલે તો, અને  
કરાર હાથે હોય તે તોડે તો તે સાગેઈ ૯૦૦ વર્ષ દોજખ બોમવે, પણ  
જે તેની તોજસ ૧૦૦ દિનાર શુહેગારી દાખલ દંડ કરી લઇ સવાબમાં  
ખર્ચે તો તેને અંજુમનથી બેમાસ દુર રાખે. (જે કોઈ અડકાયલી એરલ  
ચોરામ, ખુરશોદ, આતશ, માહાતાય, સતારા આસમાન, ઉરવર, મોસમદ  
તથા ફરેક નૂરી ચીજે સામે જાય ચા પાસે જાય તો તેને ૨૮ ટાંક માર

ગુન્હા લાગે, પણ જે તે આતશની ત્રણ દગલાં દુર રહે તો તેને ૧ તનાકૂર ગુન્હા લાગે. જે દસ્તાનવાલી ઝોરત આનશને હાથ લગાડે તો તેણીને '૨૨૫' તનાકૂર ગુન્હા લાગે; પણ જે તે વેહેતાં પાણી સામું જુવે તો તેને ૨૮ તનાકૂર ગુન્હા લાગે. જે દસ્તાનવાલી ઝોરત વર્ષાદમાં બહાર જાય તો તેને દરેક છાટે તનાકૂર ગુન્હા લાગે." માસીક માંદગીમાં ખેડેલી ઝોરતનો ઝોટલો મ્હોટો ગુન્હા લખેલો છે કે જ્યારે ઝોરત દુર એસે છે ત્યારે નાપાક અહરેમન પાપીએ એક ધુરો તથા નાપાક દેવ દસ્તાનની રખેવાળીને સાઈ પેલા કીધો છે, તે દેવનું નામ " પેતીઆરે " છે, ને તે દેવ તે સ્ત્રી સાથે રહે છે, તેથી જે તેની ઝોરતની નજર મરદની ઉપર પડે તો તે મરદની અક્કલ તથા હોશ કમ થઈ જાય છે, અને જે તેની નજર કોઈ બરશનુમ લેતા મોખેદપર પડે તો તેનું બરસમ ભાંગે. દસ્તાનવાલી ઝોરતની તોજેશ એ છે જે દરેક ચીજની ઉપર જે તેની નજર પડે તો, તે ઝોરત જ્યારે પાક થાય ત્યારે તેણીને ચાબકા ૧૦ મારવા ને ૧૮ દેરમ દંડ કરવો તથા પતેત કરાવવી. આની ઝોરતને વાસી અને થોડું ખાણું આપવું, તથા તેણી અંધારી જગ્યામાં રાખવી ને તેની પાસે યુબ પરહેજગારી કરાવવી." " જે આદમી પોતાનાં નખ બાલને પરહેજ નહી કરે તેને ૨૮ ટાંક ગુન્હા લાગે માટે તેને ૧૦ ચાબકા મારવા, ને ૮ દેરમનો દંડ કરવો. જે કોઈ આ તથા ઉપરે કુંક મારે તો તેને ૨૮ ટાંક ગુન્હા લાગે તેથી તેને ૫૦ ચાબકા મારવા ને ૧ દીનારનો દંડ કરવો, તથા તેની પાસે પતેત કરાવી આતશને બોધ દેવડાવવી." (જામાસ્પી.)

ગુસ્તાસ્પશાહે પુછ્યું કે ૨૮ મોટા અજમ ગુનાહ છે તે કલા અને ૩૩ સવાબ ઉત્તમ છે તે કલા? જામાસ્પ હુકીએ જવાબ દીધો જે " ૧ ગુલામબારગી, ૨ જુહું બોલવું, ૩ એ ગુનાહ કોઈને મારવું, ૪ કાળ કરીને ભાંગે, ૫ પાલક કરી આપતા હોય તે ભાંગે અને હક હોસ્સો હુઆડે. ૬ આતશ તથા આતશખેડેરાં ભાંગે, આજર દીએ, ૭ પાણીને આજળ દીએ. ૮ દેવ દેરાંને અને બીજી જાતનાં પીરને માને અને પુજે, ૧૦ કોઈ પાસેથી મનછામાંથી કરીને કરજ કાઢાડે, ૧૧ જુઠાણું બોલનારની હીમાયત કરે, ૧૨ અનીઆં કરીને નેઆસ કીધા વનાં ખાય, ૧૩, હારેમનને માને, રાક્ષસી વીધા શીખીને તોલું કરે, ૧૪ આશમેગતું કામ કરે, જાંદ અવસ્તા માઠા તથા જુઠા, તથા પઢવું જુઠું કરીને જાણે, ૧૫ દેવની પુજા કરે, ૧૬ ચોરી કરે, ૧૭ માંહોમાંહે કલેશ કરાવે, ૧૮ કીનો રાખે, ૧૯ કોષપર જુલમ કરે, ૨૦ મુકતાદમાંને પીડા કરે, રોજગાર ચુકે, ૨૧ દરજપણું કરે તાઈમાઈ કરે, ૨૨ ગુમાન કરે, ૨૩ હરવંદની ઝોરત સાથે સોખત કરે, ૨૪ બોહાતાઆલાની બંદગી સેતાએશ નહી કરે, ૨૫ રાસ્તી નહી બોલે તથા

બેલવા નહીં દીએ, ૨૬ પોતાની રાજીએ પોતીકા માથ આપી પસ્તાવો કરે સંતોષ નહીં રાખે, ૨૭ અશોને આજર પોકાયાડે ને તેથી પોતે ખુશી થાય, ૨૮ પુણ્યનું કાંમ આશકરી રખડવું રાખે, એ ૨૮ અજમ ગુનાહ છે. અને હવે ૩૩ ઉત્તમ સવામ કહ્યું તે સાંભળ.

૧. સવામ દાતારપાનું, ૨. રાસ્તી, ૩ બંદગી કરવી. ૪. સંતોષ. ૫. સર્વ કાંમ ભલાંને દોસ્તી કરી માને, ૬ આસમાન દુનિઆ ખુદાને એક કરી જાણે, ૭ ધાત અને અન્યાય હારેમને સરજ્યું કરી જાણે, ૮ રસ્તાએજની ઉમેદ રાખવી, ૯ ખેતવેદેકનું કામ કરવું તથા કરાવવું, તેમાં મદદ કરવી, ૧૦ પાલક કરી લેવો, ૧૧ વેવશાહ હરેક કસમ કરવો શીખવો. ૧૨ પાક દીનને રાસ્તી કરી જાણે, ૧૩ જે કાંઈનું હેશાન હોય તે વીસરવું નહિ, ૧૪, ભલાંને નેક નજરે જોવું, ૧૫ ભલાંને શું માગે, ૧૬ કીતો દુર કરે, ૧૭ અદેખાઇ નહિ કરે, ૧૮ અનીક ચીંતા નહિ કરે, ૧૯ તાસી પાસી નહિ કરે, ૨૦ કાંઈ ગયું હોય તેની ચીંતા નહીં કરે, ૨૧ ગુસ્સો નહિ કરે ૨૨. શરમે કરી શુનાહ નહીં કરે, ૨૩ આગસ કરી સુવે નહીં. ૨૪ ખુદાને દીલથી વીસારે નહીં. ૨૫ પાપ કીધે અજામ છે. પુન્ય કીધે બેહેસ્ત છે એવો ધરાદો મનથી ધરે. ૨૬ અદેખાઇ નહીં કરે, ૨૭ પોતે શું કરે ને આગલાને શું કરતાં શીખવે, ૨૮ ભણું તે જે સુખ દેખાડે, ૨૯ જાગબેદનું કામ નહીં કરે, ૩૦ પોતાની હયાતીમાં પોતાનાં હકદારને સુખી રાખે, ૩૧ મેહેર દર્શનું ( ચુકું સોગદનું ) કામ નહીં કરે. ૩૨ પોતે વાંક નહીં કરે અને કાંઈ કરે તો તેને અટકાવે ૩૩ કાંઈ દુનિયા હોય તેની પરવશી કરે એ આદમી બેહેસ્તનાં કામ કરે છે એમ કહેવાય. ”

ગુસ્તાએ પુછ્યું કે ખરવશતર મારવા ઘટે કે નહીં જામારપે કહ્યું કે આટલા ખરવશતર મારવા ઘટે છે. પાટલાધો એક મારે તો ત્રીસતના પુર ( એક જાતનું માપ ) સવામ લાગે મધમાખ એક મારે તો એક તનાપુર સવામ લાગે મેડક એક મારે તો એક તનાપુર સવામ લાગે કીડી એક મારે તો એક તનાપુર સવામ લાગે વગરદાંતની કીડી એક મારેતો અરધા તનાપુર સવામ લાગે કીડીનું ગળું ભાંજે આંધળાને આંખો આપે ઝેરી માખ મારે તો એક તનાપુર સવામ લાગે લીલી માખ મારે તો પંદર તનાપુર સવામ લાગે એ માખ હવામાં છેડડે તો મચ્છર પેદા થાય જે પાણીમાં યા જમીનમાં છેડડેતો હરખતના દુખદેણી જીવડા પેદા થાય. જે ગાય દોરતા જાણુ માં છેડડેતો લાલ સાંપ પેદા થાય રીંછ જનવરના માધામાં છેડડે તો વિંછી પેદા થાય. વાઘ તથા વરૂ મારેતો હજાર જન બચાવ્યા જેટલું પુણ્ય લાગે તેમજ ખોદાનો ઉપકાર તે ખેંચી લે. ઉદર મારેતો ખયાસ તનાપુર સવામ લાગે.

## ફાલ ચક્ર.

૧૧	૬૧	૨૩૪	૪૪૨	૪૪૪	૩૧૩	૩૨૧	૪૨૩	૪૩૧
૧૧૧	૩૧	૬૩	૩૪૨	૩૪૪	૨૧૩	૨૨૧	૫૫	૩૩૧
૪૧૧	૧૩૩	૩૩	૨૪૨	૨૪૪	૪૧	૫૧	૨૩	.
૩૧૧	૪૩૩	૧૪૧	૬૨	૫૩	૧૬	૨૧	૧૨૪	૨૩૧
૨૧૧	૩૩૩	૪૪૧	૩૫	૪૧૨	૧૧૪	૧૨૨	૪૨૪	૫૨
૧૫	૨૩૩	૩૪૧	૧૪૩	૩૧૨	૪૧૪	૪૨૨	૩૨૪	
૧૨	૪૩	૨૪૧	૪૩૩	૨૧૨	૩૧૪	૩૨૨	૬૪	૨૫
૧૧૨	૩૨	૫૬	૩૪૩	૪૫	૨૧૪	૨૨૨	૨૬	૧૩૨
૩૨૩	૧૩૪	૩૪	૨૪૩	૧૩	૬૫	૨૨	૧૩૧	
૨૨૩	૪૩૪	૧૪૨	૪૪	૧૧૩	૧૨૧	૪૨		૪૩૨
૨૩૨	૩૩૪	૨૨૪	૧૪૪	૪૧૩	૪૨૧	૧૨૩		૩૩૨

## ફાલ નામું.

ફાલ જોતી વખતે ખરા દીલથી ખુદાને યાદ કરીને આ જોડેના ચક્રમાં આંગળી મુકવી ને તેમાં જે આંકડો આવે તે આ પાને નંબરે જે તાસીર લખી છે તેની સાથે સરખાવી જોવો. કોઈથી કામની શરૂઆતમાં ફાલ જોવી હોય તો ઉપર લખ્યા મુજબ તપાસી લેવું. પવિત્રાઈથી કુસ્તી પાદીઆખ કરી અશેમ વોહું (૧) અને યથા અહુ વૈરીઓ ૧ લખવી. એકજ સવાલ એકથી વધુ વાર પુછવો નહીં.

- 
- ૧૧ એ આંકે મન વાંચતાં ફલ પામીએ, ધનની વરધી હોય, જે માંગે તે મનની મુરાદ સામને પામે સંતાપ ટલે. જે ચીંતવે તેને લાભ હોય. લાભ લઇ ઘેર આવે ને શ્વેત મેળવે.
- ૧૧૧ આ ફાલનાં ધણીતું ખુદા પાસે માગે છે તે પામશે, અને તારા કામમાં તું સફલતા સાથે માન પામશે, તારો ગ્રહ શ્રેષ્ઠ ભેસપતી છે. કુંડુ થશે. શીકર માં કર ખુદાને યાદ કર.
- ૪૧૧ તે જે અદશા માટે ચીંત્યું છે તો સખર ધર કે સેવટે સતોષ પામશે. માટે તે દાદગરના શુકર કરતો રહેજે.
- ૭૧૧ તારૂં ચીંતેલું કામ તારા દીલની ઇચ્છા પ્રમાણે સફળ થશે. ગમગીન કે દુઃખી ના થા, કેમકે તારો વખત સુખચેતનો આવી પોંહવ્યો છે. હવે તારાં દુઃખો દુર થશે ને તું તારી મુરાદે પોંહવશે.
- ૨૧૧ આ ફાલના ધણી તું ધીરજ ધર. આ કામમાં મહેનત નાકર. કેમકે એમાં કોઇ ફાયદો નથી. ખુદાપર સખુરી ધર કે તે તને મદદ કરશે.
- ૧૫ તું જે ચીંતા કરે છે તે દહે થશે. ને તારૂં કામ પાર પડશે. તું એકાએક (જેખથી) સારી ખબર સાંભળશે. તારૂં કામ સર્વત્ર પ્રકાશિત થઇ તું ખુશ મુખારકબાદીઓ પામશે.
- ૧૨ તને એમાં લાભ થશે અને તારી ખ્હીક તથા ચીંતા દહે થશે. પણ તે પાંચ દીવસ વેરમાં બનશે એમ સંભવ છે. તને ચિત્તો લાભ એકાએક થશે. તું ધણીતો ઉમેદવાર રહેજે કે તને કલેરીરોજી હાંસલ થશે.
- ૧૧૨ તને ધણી ખુશખબરો તથા નેઆમનો મળશે તેમજ આપખગથી મેળવેલી (હલાલ) રોજી મળી મુરાદે પહોંચશે. જે પણ કામે જવું હોય ભાંજી જા, કે લાભ થશે. તારો સેતારો શુક (શ્રેષ્ઠ) આવ્યો માટે સાફ છે.

- ૭૨૩ તું ખુશી થા કેમકે તારી ચીંતા ટળી લાભ થશે. તું તારી ધાનત પાક રાખી ખુદાપાસે દુવાકર કે ફત્તેહ પામે.
- ૨૨૩ તું આવતી આફતોથી બચવા માટે સહનશીલતા ધરજે, અને તું જે મનમાં ઇચ્છે છે તેથી વેગળા રહેજે કેમજે આ કામમાં બરકત નથી. એ કામમાં પડશે તો દુઃખા થઇ વિપત્તિમાં ફસશે માટે ધીરજ ધર.
- ૨૩૨ તારા જે દહાડા બારી ગયા છે તે ખુદાતાલાએ નીગાહમાં રાખ્યા છે માટે તે મનમાં જે ચીંત્યું છે તે કરજે, કે તારી મુશકેલી ટળી ખુશહાલી સાથે આરામ પામશે.
- ૬૧ તું ખુદા ઉપર ઉમેદ બાંધજે કે તે તારી ઇચ્છા બરલાવશે, ને તારૂં ચીંતેલું સફળ કરશે.
- ૩૧ તારા મનમાં જે છે તે ધણું શુભ છે મેહેનત કરજે લાભ પામશે.
- ૧૩૩ આ ફાલ જોનાર ધણી તે જે ચીંત્યું છે તે માટે થોડા દીવસ સખુરી ધરજે, કે તે પછી તારૂં કામ સિદ્ધ થશે. લેણદેણમાં ધીરજથી કામ કરજે. આ મહિનો બારી છે તેથી આ માસમાં કામ ના કરતો.
- ૪૩૩ તારૂં ચીંતેલું સફળ થશે ને તારા વેરી ઉધા પડશે. તને જે ગામ જવું હોય ત્યાં ઉતાવળે જ કે લાભ પામશે.
- ૩૩૩ તું ખુશહાલ થશે. તને દુરની મેહેનતથી એક ચીજ આવી મળશે તેથી ફાયદો પામશે. તને મુસાફરી લાભકારક છે.
- ૨૩૩ તેં ચીંત્યું છે તે મુરાદ પોંદચશે સારી વધામણી સાંભળશે. ચીંતેલું કામ કર કે તેમાં લાભ થશે મોટાંઓની આગળથી ફાયદો મેળવશે.
- ૪૩ તારૂં ચીંતેલું સિદ્ધ થશે. તને લાભ છે સખાવત કર કે બહું થશે.
- ૩૨ તેં જે કારજ ચીંત્યું છે તેમાં લાભ નથી. માટે ૧૬ થી ૧૭ દીવસ સખર કર કે તે કામ સુધરશે.
- ૧૩૪ તારી મુરાદ હાંસલ થશે. તારી ઉમર ખુશી ખુશહાલીથી ગુજરશે અને ખુખીથી મનની મુરાદ પામશે.
- ૪૩૪ તારો દુશ્મન તારીપર વેર લેવાનું કરે છે માટે તેના મક્કર હિલાથી દૂર રહેજે ને ખુદા પાસે સાફ માંગ કે ફાયદો થશે. તારો દુશ્મન બળાયો છે માટે સંભાળ.
- ૩૩૪ તું દુશ્મનથી ના બિહીતો પણ ખુદાતાલાપર ઉમેદ રાખી તેની બંદગી કરજે કે સંતોષ પામશે. ખુરાઇથી દુર રેજે કે ઇશ્વર સર્વ સંકટ ટાળશે, પણ તારા જીવને તપાશી રાખજે.
- ૨૩૪ તારી મુરાદ ખુદાતાલાથી પોંદચશે, તેથી બંદગી ચાલુ રાખ. સફર

જવાનું નહિ થશે તોપણ જલ્દી જા કે લાભ પામશે.

૬૩ જે કામ તેં ચીંત્યું છે તે થશે. તેમાં લાભ સાથે યશ્ન પામશે. માટે મેહેનત કર ને શીકર ચીંતા છોડી દે.

૭૩ જે તેં ચીંત્યું છે તે થશે. અને તેથી જીવને હરખ મળી લાભ થશે.

૧૪૧ તારી ફાલ સારી છે અને તારૂં કિસમત ધણું જોરાવર છે. તારા ઘરમાં ખુશાલી સાથે ફરજદોની વૃધી થશે તેમજ બરકત જોશે. આ મહિનો ને રોજ તને સુખારક છે.

૪૪૧ જે તેં ચીંત્યું છે તે સફળ થશે. આ કામથી ધણો ફાયદો પામશે તેથી ખુદાતાલાની બંદગી કરવી ચાલુ રાખજો.

૩૪૧ જે તેં ચીંત્યું છે તેથી થોડા દીવસ વેગળો રહેજો કેમકે ખુદા તારી તે મુશ્કેલી ટાળશે; પણ જીવને તપાસતો રહેજો.

૫૪૧ તેં જે કામ ચીંત્યું છે તે માટે થોડા દીવસ સજુરી કર અને ઘર-મકર તપા ખુદાતાલાની જનામમાં ધીનો દીવો કર કે તારૂં કામ જલ્દી સફળ થાય. તારા દુશ્મનો જેર થશે ને તું તારી મનની મુરદે પોહ્યશે. માટે થોડી ધીરજ ધર.

૫૪ આ તારૂં ચીંતેલું કામ પાંચ દીવસ સુધી કરતો ના, પણ ધરમ કર કે તેવું ફળ પામશે.

૩૪ તારા મનમાં ધારેલું મળશે પણ ૧૦ દીવસ ધીરજ ધર કે પછી સુધરશે. તું કુટુંબીઓમાં વિશ્વવાસ ના કરતો.

૧૪૨ તું તારી મુરદે પોહ્યશે. ને કામ સફળ થશે. તું કોઇને ખુદ ના બોલતો. દુશ્મનથી બિહીતો રહેજો કે સેવટ તારી જીત થશે.

૨૨૪ તને ઇજ્જત મળી ફુગ્ગ ટળશે; સગાઓમાં મેલાપ થશે. મનમાં ચીંતેલું ફળ પામશે ને દુશ્મન નેહસ્ત થશે.

૪૪૨ તારા મનમાં જે ધારેલું છે તે ખુદાતાલા આપશે. ભલાં કામો જો કરવાં હોય તો ઉતાવળે કર.

૩૪૨ આ કામમાં ઉતાવળ ના કરતો કેમકે એમાં લાભ નથી; માટે મેહેનત ના કરતો તેમજ કોઇસે બોલતો ના.

૨૪૨ દુશ્મનથી બિહીતો ના. તે પરવરદેગારની બહેસથી સાફ થશે માટે તેં જે ચીંત્યું હોય તે કર કે ઇચ્છા સફળ થશે.

૬૨ તારો સિતારો મધ્યમ છે માટે ચીંતેલું કામ ના કરતો કેમકે તેમાં લાભ નથી.

૩૫ તને સારી ઇજ્જત મળશે ને સારો સંમ થશે. જે ફાલદાર તારૂં

પુરું ધચ્છેછે તેજ તને ફળશે.

૧૪૩ તેં જે મનમાં ચીંત્યું છે તેના દિવસ શીકર ચિત્તાનાં છે માટે ધીરજ ધર. તારા મનમાં ગમ છે માટે ખુદાતાલાના શુકર કર કે તારું કામ સફળ થાય.

૪૪૩ તારા મનમાં જે ચિંત્યું છે તે સિદ્ધ નથી. જો બળ કરશે તો તારા વેરીઓ ઉભા થશે તેથી આ વાતથી દૂર રહેજો

૩૪૩ થોડા દીવસ સચુરી કરજો કેમકે કારજ સિદ્ધ નહિ થશે. ને જો ચીંતેલું કામ કરશે તો હાની પામશે માટે ખુદાને યાદ કર.

૨૪૩ તારું કામ અટક્યું છે તે ચાલશે અને ખુશહાલી સાથે જે કાંઈ માંગશે તે ખુદા પાસેથી મળશે.

૪૪ તારા મનમાં જે ચીંત્યું છે તેમાં લાભ થશે ને સગામાં સાઈ થશે.

૧૪૪ જે તેં ચીંત્યું છે તે માટે થોડા દીવસ ધીરજ ધર અને ખુદાની બંદગી કર કે કામ સુધરશે. તું ખુશહાલીમાં છે પણ ગમ છે.

૪૪૪ તારું ચીંતેલું સિધ થશે અને મનની મુરદે પોંહચશે માટે મેહેનત કર કે લાભ થાય.

૩૪૪ તારો અદેશો ટળી ખુશહાલી પામશે. મેહેનત ના કર કેમકે ફલગીરી પોંહચશે; પણ મક્કસદને ઠેકાણે આખર મેળવશે.

• ૨૪૪ ફકર ચિંતા દૂર કર કેમકે તને ખુશહાલી પોંહચશે ને તારા દુશ-મનો જેર થશે. હાલ તું ખુદાની બંદગી કર કે તારું કામ સુધરશે.

૫૩ આ જો કામની વધી જોશે પણ ધીરજથી કામ કરજો નહિતો થોડો લાભ પામશે.

૪૧૨ એ ફાલનાં ધણી તું ખુદાપર સખર પકડજો, નાઉમેદ થતો ના. જે નૈઅત કરે છે તે તારી મુરદે પોંહચશે પણ દીન પાંચ સખર કરજો.

૩૧૨ તું જે ફકર કરે છે તે ખરી છે માટે તું પરહેજગારી કરજો. ભલાં-ની દોસ્તી કરજો ને ખુરાઓથી દૂર રહેજો તો સાઈ થશે. પણ એ કામ સાઈ નથી.

૨૧૨ તારે માટે ખુશખબર છે, તને ખુશાલી અને ન્યામત પોંહચશે. ફક્ત મનીથી બિડાતો ના. તારું કામ સિદ્ધ થશે.

૪૫ તને મુખારક સુખ મળશે. તારે હાથે ચીજ આવશે. તું મેહેનત કરજો કે લાભ થશે.

૧૩ તાહરો વિચાર તથા અદેશો છે તે ફળશે. કાંઈ વસ્તુ ગઇ હોય તે તથા હરએક વસ્તુપર ઉમેદ રાખે તે મળશે. કોઈએક તારે માટે મારું



- ચીંતે છે તેથી તને તુકશાન નહિ થશે ને લાભ તથા ફલ છે.
- ૧૧૩ તાહરો અંદેશો એટલા માટે છે કે કોઇ થોડી વસ્તુ ગણ હોય, અથવા હરએક ચીજપર તને ઉમેદ હોય, તો તે તુરત આવી મળશે. કોઇ તારે વિશે ખુદ ચીંતે છે પણ તેથી તને કંઇ થશે નહિ. ને તાહરો દુશ્મન ટળશે અને લાભ તથા ફલ થશે.
- ૪૧૩ જે તે ચીંત્યું છે તે મોરાદ પામશે, પણ ચિતાખી ના કરતો, સખુરી કરજે, કેમકે વાત બારી છે.—એ કામ ના કરતો.
- ૩૧૩ તું ગમગીનીથી બાહેર આવ્યો છે. અને નરજ છે તેથી તું એ કારજ ના કરતો કેમકે એ સાફ નથી.
- ૨૧૩ એ શલનાં ધણી તને વધાઈ મળશે, અને જે જગોની તું ઉમેદવારી કરે છે તે ઉમેદ અને હરખ તથા વધાઈ સાથે મલશે, અને રોજની વૃદ્ધી થશે, તું દોલતને પહોંચશે; તેથી તું શુકરાનાં કરજે કે મને ધણું સાફ થાય.
- ૪૧ તાહરી ધાસ્તી ટળશે, સુખ પામશે અને મનની ચીંતા બાગશે; પણ તું દિવસ પાંચ થા સાત સખુરી કરજે, પછી તાહરું કામ સિદ્ધ થશે.
- ૧૪ તું હરએક ખખરથી ખખરદાર થજે કેમકે ખુદાએ તને તમામ બલાથી બહાર કાઢ્યો છે, તેથી કેટલાક દિવસ સખુરી કર, સખુરી ઠીકાથી તાહરું કામ દરસ્ત થશે. તાહરા દુશ્મનો ઉંધા પડશે તાહરો સેતારો જાનિશ્વર નેહસ્ત થશે, જે કામ ચીંત્યું છે તે થશે, સખુરી કરજે જે સાફ થશે.
- ૧૧૪ તાહરી ધાસ્તી છે તે ટળશે. તે જે મનમાં ચીંત્યું છે તે થશે ને મુશકેલી મટી જશે.
- ૪૧૪ તે જે ચીંત્યું છે તે ખુદાતાલા પહોંચાડશે તેથી તારી મુરાદ હાંસલ થશે અને તું મેહેનત કરજે કે લાભ થશે;
- ૩૧૪ તું જે ચીંતે છે તે સિદ્ધ થશે, અને ખખર સાંભળી હોય તે સારી હોય. શુકરાના કરજે કે કામ સાફ થાય.
- ૨૧૪ જે તે ચીંત્યું છે તેની શીકર કરવી જોઇએ કે એ કામ કેટલાક દિવસ પછી નિપજશે, કેમકે પાછળ પડ્યું છે, તેથી કોઇ સાથે બોલતો ના અને ખેરાત કરજે કે મધ્યમ છે.
- ૬૫—શાલમાં ચીંત્યું છે તે થશે. સગાં સગાંમાં ખુબી મળશે.
- ૧૨૧ તું નેક ચીંતે છે તે ખખર તને મુખારક છે, અને તાહરા કામમાં રોજનાઇ ધણીજ વધશે ને તાહરું કામ દીલની મતલબે થશે, તા-

- હરો સેતારો ફતેહમંદ છે. સશર કરી લાભ લઇ વેરે આવશે અથવા  
માકરીએ જશે.
- ૪૨૧ જે મુરાદ ચાહી છે તેની ઉમેદ ખુદાપર રાખજે કે ખચર કરે. તને  
આગળ ધણી હાન પહોંચી છે તેથી કેટલાક દીન સખુરી કરજે,  
કેમકે નરસ દેખાય છે.
- ૩૨૧ તું જે અંદેશો કરે છે તે થશે. રજક રોજી ધણી વધશે. તાહરો  
દસ્ત હાલ સારો થશે. કેમકે તાહરા ઘેરમાં ખેરીયત છે.
- ૨૨૧ તને એની ખચર થશે, અને નેકી સલામી મક્સદ ખુદાતાલા આપશે  
જે મોરાદ તું ફીલમાં રાખે છે તે તું પામશે. પણ સખુરી રાખજે.
- ૫૧ જે તું અંદેશો કરે છે તે વાતનાં વિચારને વિલંબ છે, ને ચીંતેલું  
કામ સિદ્ધ નહિ થશે.
- ૨૧ તું જે ચીંતે છે તેથી સુખી થશે, અને ફડી વધામણી પામશે, તેથી  
તું કશી ચીંતા કરતો ના.
- ૧૨૨ તું જે ખુદાપાસ માંગે છે તે પામશે અને તારી મુશકેલી તથા શીકર  
ખુદાના હુકમથી ટળશે ને બે દિવસમા તાહરું કામ સિદ્ધ થશે.
- ૪૨૨ તેં જે ચીંત્યું છે તે કામ સિદ્ધ થશે. જેમથી કાંઈ વસ્તુ તથા ખુ-  
શાલી પોંહ્યશે ને સાફ થશે.
- ૩૨૨ તું પરહેજગારી કરજે. બકાઓની સોહબને બેસજે કે તાહરું નુક-  
શાન ધણું થયું છે માટે વિલંબ કર. તારા દિલમાં ધણું નુકશાન છે.
- ૨૨૨ હવે પછી તું ખુબી દેખશે ને કોઇ મોટાના બગથી તું બહાર નિક-  
ળ્યો છે, અને તું હુશમન ઉપર ફતેહ પામશે. પણ ૭ દિવસ વેર કોઈ  
સાથે બોલતો ના, કે તારું કામકાજ સિદ્ધ થશે.
- ૪૨ જે તેં ચિંત્યું છે તે બહુ નથી. દીન ૧૬ થી ૧૭ સખુરી કરજે,  
કે તાહરું કામ સુધરશે.
- ૨૨ તાહરું કામ સિદ્ધ થશે. પણ કોઇ સાથે હા-ના કરતો ના. તેમજ  
કોઇને મનની વાત કહેતો ના. દીન ૯ સુધી મધ્યમ છે પછી સાફ  
થશે તેથી સચર કરજે.
- ૧૨૩ એ કાલ તને મુતારક અને ફડી છે, તેથી ખુશાલ થશે ને મનનું  
ચીંતેલું ફલશે કેમકે તારો શ્રદ્ધ સારો છે.
- ૪૨૩ તેં જે વિચાર્યું છે તેથી વેગળા રહેજે, અને એ ચારો ના કરતો,  
પણ ખીજી શીકર કરજે. જ્યારે એનો વખત આવશે ત્યારે તાહરા  
ફીલની મુરાદ પોંહ્યશે તથા સાફ થશે.

- ૫૫ આ ફાલના ધણી તાહરું ધારેલું કામ સિદ્ધ થશે, મનમાં ઇચ્છેલું સફળ થશે. સગાંબહાણાંમાં મેલાપ થશે અને ધનની વૃદ્ધિ સાથે મેહેનતનું ફળ પામશે.
- ૨૩ તેં મનમાં ઇચ્છ્યું છે તેપર ધણી વીટંબના પડનાર છે અને તારો દુશ્મન ધણો જોરમાં રહેશે માટે ત્રણ દીવસ સુધી કાંઈ સાથે બોલતો ના કેમકે તું ધાસ્તિમાં છે.
- ૧૨૪ ખુદાતાલાની તારીપર મેહેરબાની છે, તેથી એ કામથી તું ખુશાલી પામશે ને મનમાં ચીંતેલી મુરાદ પોંહચી ફતેહમંદ થશે.
- ૪૨૪ તેં જે તાહરું કામ ખુદાતાલાને સોપ્યું છે તેપર ઉમેદ રાખજો ને નૈયત સારી રાખી ખુદાઈ રાહપર ખેરાત કરજો કે તેથી તને લાભ થશે.
- ૩૨૪ જે તેં તાઈં કામ ચીંત્યું છે તેમાં તું સાઈં ફળ પામશે અને હર-એક જગ્યાથી સારી ખબર સાંભળશે; માટે યુકરાના કરી ખેરાત તેમજ દીનધર્મનું કામ કરજો, કે તેથી તાઈં કામ સુધારે. તારી મેહેનત સારી છે તેથી ધણો લાભ થશે અને તારી આ ફાલ ધણી સારી છે.
- ૬૪ તું મનમાં ચીંતા ના કર, કેમકે તારી ફીકર લાભવંતી નીવડશે. તું કુતરા (સગ) ને રોટલી નાખવાની શરૂ કર કે તારી બલા દૂર થશે.
- ૨૪ તેં જે કામ ચીંત્યું છે તે સિદ્ધ નથી થવાનું, તારા માટે માહું જણાય છે માટે દુશ્મન સાથે કડવાસ થશે પણ ૧૦ દીવસ પછી ધણું સાઈં થશે.
- ૧૩૧ આ ફાલ તને સુખારક નથી માટે તું ચીંતેલા કામથી દૂર રહેજો. કેમકે કેટલાએક દીવસ તારી ઉપર બારી છે, તેથી સત્પુરી પકડજો ને ખુદાને યાદ કરજો.
- ૪૩૧ એ કામ ના કરતો પણ ખીજપર ધ્યાન લગાડજો. કેમકે આ ચીંતેલું કામ સિદ્ધ નહિ થશે.
- ૩૩૧ તાઈં ચીંતેલું સિદ્ધ થશે. તાઈં કામ આરંભશે ને રજાખરોજી મળવા માંડશે. તારી મુરાદ જલદીથી બર આવશે અને ખુશાલી પામશે.
- ૨૩૧ તાઈં કામ સિદ્ધ થઈ તું આરામ પામશે.
- ૫૨ તું કામ હાલમાં ના કરતો કેમકે એક મહિનો તારો બારી છે, માટે કરે તે વિચારીને કરજો.
- ૨૫ તેં જે મનમાં ચીંત્યું છે તેમાં વૃદ્ધી પામશે તેમજ લાભ થશે પણ મેહેનત ચાલું રાખજો.
- ૧૩૨ તું ખુદાની બંદગી કરી સુખ માંગજો કે બારે કહમાંથી ઉગરશે. તુંને

જ્યાં જવું હોય ત્યાં ઉતાવળે જ કે વર્ષની મુશકેલી તેથી ટળશે.  
 ૪૩૨ તેં જે ચીંત્યું છે તેમાં લાભ નથી. ઉમેદ તે ખુદાનાલાપર રાખજો.  
 ૩૩૨ થોડાક દીવસ સચુરી કરજો કેમકે તારૂં ચીંતેલું સરળ થનાર નથી  
 તેમજ મનની મુરદ તું પહોંચનાર નથી. આ કામથી દૂર રહેજો  
 કેમકે એમાં લાભ નથી.



ગુરુતારૂપશાહે પુછ્યું કે રમલ દેખાડ જે જોઇ ફનેહ પામું. જભારૂપ હકીમે જવાબ દીધો જે આ સુકડી રમલની છે તેનું ખ્યાન જોઇ તે ઉપર અમલ કરવો. તે આગળ લખી છે તે સમજી જોવી. એ સુકડીમાં આંકડા તેહમાં આગલી સુકડીને સુકડીમાં મુક ૧૦ વાતનો મનમાં હોય તે જોવો કુંડાલું પાછલ. આ રાશનાં નામ છે. સર્વ હકીકત લખી છે. તે એક રાશી તથા બ્રહ્મ સારા માલમ પડે અને ફળે તે જોવાનાં લખેલા છે.

ખુલાસો—ઉપલા લખાણથી વાંચનારને ખુદલી સમજણ નહી પડે તેથી અત્રે ખુલાસો લખ્યું છું કે રમલ સુખડીનું ચક્ર જભારૂપી મુજબ છે, જે કાંઈખી આસામીને પોતાનાં કંઈખી ધારેલાં કાંમ કારણે જોવું પડે તો પાદી-આમ કુસ્તી કરી પછી મનથી જે ધારણા હોય તે ધારી આ ચક્રમાં આંગળી મુકે. જે આંક આવે તેને વારની અને રાશીની રમલમાં સરખાવી તે મુજબ પોતાનો જવાબ મળ્યો એમ સમજો. દાખલો લખ્યો કે સોમવારે રમલ જોરી છે તો ઉપર કલા મુજબ રમલ સુખડીમાં આંગળી મુકી, હવે આંક ૭ નો આવ્યો. તો સોમવારનાં ૭ માં આંક સાથે સરખાવો. તેમાં લખેલું મળશે કે “દાસ્તી કરજો લાલ છે સારો થશે ધણું નેક છે.” આ મુજબ દરેક વારનું સમજવું. અને રાશીની સમજણ એ છે કે ઉપર મુજબનોજ આંક આવે તે રાશીનાં આંક સાથે મેળવવો. હવે રાશીનાં આંક માટે વાંચનાર ગુરુવારે પણ તેની સમજણ એ છે કે ગુરુરાત્રીમાં જને રાશી કહીએ છીએ તેને દારસીમાં રમલ કહે છે. દરેક રમલ જોનારે પોતાનાં નામની જે રાશી હોય તેમાં જોવું એટલે ધારો કે જોનાર આસામીનું નામ જ, અક્ષર ઉપર છે, તો વરખ રાશી કહેવામાં રમલ સુકડીમાં ૭નો આંક આવ્યો, ત્યારે જેમ વારનાં આંક સાથે સરખાવ્યું તેવુંજ રાશીની રમલ લખી છે તેમાં પણ સરખાવવું એકી વખતે રાશી અને વાર બન્ને સરખાવવા. વાંચો રમલ પછવાડે ખુલાસો. ( પ્રગટ કર્તા. )

૯	૧૦	૧	૨	૩
૮	૭	૬	૫	૪

**રવીવારની રમલ—૧.** દુશ્મન દેડે થશે. કામ કરજો સાઈ નેક છે. ૨. મલુલ છે તેને ધરમથી ચતા ના કરતો આવશે. ૩. તાહરી ને કાંધ હાજત હશે તે ચાશે સાઈ છે સખર. ૪. ખેદમત કરશે તેમાં કામદો નથી, માં કરતો. ૫. શહીઆઈ કરજો સાઈ થશે રૂકું છે, નેકી થકી. ૬. ચાલવા કરતાં બેઠામાંજ લાભ છે, માં ચાલતો. ૭. ઝોરત માં કરતો કંઈ એમાં સાઈ નથી રહેવા દેજો. ૮. વેપાર માં કરતો કાંઈ એમાં સાઈ નથી રહેવા દેજો. ૯. ઇમારત કરજો સાઈ ધણું છે લાભ થશે નેક છે. ૧૦. ખખર પોતાની મેળેજ આવશે ચિંતા ના કર.

**સોમવારની રમલ—૧.** જપ માંડીશ કામકાજ ના કરતો સાઈ નથી. ૨. મીત્રાઈ કરજો દોસ્તી કરજો સાઈ છે લાભ. ૩. વેરી દુશ્મનથી ડરતો માં. કતેહ છે, હુશીઆર રહેજો. ૪. મોલક સમાગમ છે, સાઈ નીપજશે. સખર કર. ૫. ગરજ હોશે તારી તે સારીપેટો આવશે સખર કર. ૬. ખેડ કરજો સાઈ થશે વરસ સાઈ છે, બેલાસક કરજો. ૭. દોસ્તી કરજો લાભ છે સાઈ છે ધણું નેક છે. ૮. ચાલ્યાથી જગો-પર બેઠો બસો છે તો ચાલ. ૯. ઝોરત કરજો, હરેક વેપાર ખરીદ કરજો, સાઈ નેક છે. ૧૦. વેપાર ના કરતો લેશે તો લાભ નથી.

**મંગલવારની રમલ—૧.** ગામડે છે તે રૂડી પખે આવશે. લાભ ધણો થશે. ૨. ખખર જુડી છે માનતો માં સારી આવશે, સખર કર. ૩. કાવો માં કરતો લાભ નથી, દીન ૪-૫ છે. ૪. ફરજદ આવશે તે બેટો આવશે. નેક છે. ૫. ખરીદ ના કરતો લાભ નથી. ખોટ છે તેથી પરતાશે. ૬. જપ માંડજો, લાભ છે, ખરકત થશે, સખર કરજો. ૭. મીત્રાઈ એ સાથે મા કરતો સાઈ નહી થશે. ૮. દુશ્મન મરશે. નહી તો ખુવાર થશે મરશે તો સાઈ; ૯. મોલકને સુખ છે લાભ થશે. ૧૦. ગરજ તારી લાવશે. લાભ ધણો થશે.

**બુધવારની રમલ—૧.** દોસ્તી કરજો સાઈ છે હરેક કામ કરજો. ૨. વાતે ચાલતાં દોહલ છે, ના જતો, માફું ધણું છે. ૩. અસતરી

થકી ગુણુ છે, લાભ છે કરન્ને. ૪. વેપાર કરતાં દાહાજ લાભશે પણ ખોટ છે. ૫. એમારત બંધાવન્ને લાભ છે પ્રાપ્તી સારી છે. ૬. ઘોડો છે તે બાંધ્યો મેલ્યો છે પણ આખરે લાભ. ૭. ખખર જુડી છે પણ માઠી છે કારન્ન માં કરતો. ૮. દાવો કરન્ને લાભ છે, વેપાર ધણો વધશે. ૯. ફરજદ આવશે સાઈ બખતાવર અને નેક. ૧૦. ખરીદ માં કરતો લાભ નહી, ખોટ છે, ખરાબ.

**ભેસપતવારની રમલ.**—૧. ખરીદ ના કરતો રૂંડું નથી ખોટ ધણી છે, ખરાબી. ૨. બંદગી કરન્ને કામ ધણું સાઈ થશે, સખર. ૩. મીતર ખેડું પરે વાઈ છે લાભ લાવશે, સાઈ છે. ૪. ફુસ્મનને જાળવતો રહેન્ને તે ધણો બલા છે. ૫. મોલકમાંહાં હરવેથા સુખ ધણું થશે. ૬. હાજત તારી ધણી પોહોંચશે પ્રાપ્તી છે. ૭. ખેડ તથા વેપાર કરન્ને ધણી લાભદાર છે. ૮. દોસ્તી માં કરતો લાભ નથી ખુરાઈ છે. ૯. ગામ જતાં લાભ છે, બરેઉ ઘેર આવશે. ૧૦. એમારત કરન્ને, વેપાર કરન્ને, લાભ ધણો છે.

**સુકરવારની રમલ.**—૧. દાવો કરન્ને લાભ છે તે વારતે આવશે. ૨. ફરજદ આવશે તે સાઈ રૂંડું છે. ૩. ખરીદ માં કરતો લાભ નથી ખોટ ધણી છે. ૪. પંતીલું માઠું છે લાભ નથી ના કરતો. ૫. દોસ્ત કરન્ને રૂંડું છે લાભ છે સાઈ છે. ૬. ફુસ્મનથી દુર રહેન્ને ધણું માઠું છે ના જતો. ૭. મોલકમાંહાં ધરમ કરાવન્ને ધણું સાઈ થાય. ૮. હાજત તાહરી પહોંચશે, ખુશાલ થશે. ૯. ખેડ, વેપાર કામકાજ માં કરતો, સાઈ નથી. ૧૦. શહીઆઈ માં કરતો માઠું છે લાભ નથી.

**શનીવારની રમલ.**—૧. અશતરી કરન્ને ખરીદ કરન્ને લાભ ધણો છે. ૨. વેપાર કરન્ને લક્ષ્મીની પ્રાપ્તી છે સાઈ છે. ૩. ધમારત કરન્ને મેહેલું છે તેથી સુખ પાંમશે. ૪. ગેબથી દોહલ છે તે ટળશે. સરવે ઘેર આવશે. ૫. ખખર સાંભળી છે તે સાચી છે કાંમ તપાસી કરન્ને. ૬. દાવો કરશે તો જીતશે બોલ તારો ઉપર થશે. ૭. ફરજદ આવશે પણ ઘોડી છે તેથી મરશે. ૮. ખરીદ કરન્ને બરકત ધણી લાવશે સાઈ છે. ૯. હાજત પંતીઆળુ કરન્ને લાભ ધણો છે. ૧૦. દોસ્તી કરન્ને સહી ધણી વધશે સાઈ થશે.

**રાહુ શુક્રની રમલ.**—૧. હાજત તારી દરેક વાતે પહોંચશે સખર કર. ૨. ખેડનું કામ કરન્ને ધણું સાઈ થશે. ખેડાવન્ને. ૩. દોસ્તી તથા સમાઈ ધણી કરન્ને સાઈ હોય. ૪. ચાલતાં સાઈ છે ગમાતઈ

કરજે લાભ છે. ૫. ઝોરત કરજે ખરીદ કરજે ધણું સાઈ છે. ૬. વેપાર કરજે લાભ ધણો આપશે સાઈ છે. ૭. ધમારત કરજે તથા બાંધજે ધણું સાઈ છે. ૮. ગેબી છે તે સરવે ઘેર બેઠાં આવશે સખર કર. ૯. ખખર જુહી છે સાચી નથી, સખર કર નેક થશે. ૧૦. દાવો વાઈ દીશનાં કરજે ફતેહ પાંમશે, નેત્રી કર.

**મેષ રાશીની રમલ—**૧. ખખર સાચી છે માટે ખુશાલી પામશે. ૨. દોઆ કરજે તારો મોલ ઉપર થશે નેક થશે. ૩. ફરજાંદ સાઈ હશે તથા સુખ પામશે સખર કર. ૪. ખરીદ કરજે હરેક સોદો લેજે સાઈ થશે. ૫. બંદગી કરજે તેથી રૂકું થશે તેથી લાભ છે. ૬. મીત્રાઈ મા કરતો તેથી દગો પામશે પરતાશે. ૭. દુસ્મનથી બીહીનો રહેજે ખરાબ કરશે. ૮. મોલકને બુકું છે તે સાંભળી રહેજે બદલો પામશે. ૯. હાજત છે તેને વીલંબ છે. ઘણા દાહાડા લાગશે. ૧૦. ખેડ કરજે લાભ ધણો છે સાઈ થાશે. (\* અ. લ. ધ અક્ષરપર જોનારનું નામ હોય તો મેષ રાશીએ સરખાવહું.)

**વરખ રાશીની રમલ—**૧ ધમારત કરજે તથા કામકાજ કરજે સાઈ છે. ૨ ગેબ ગીધું છે તે નહી આવે ભરોસો માં કરતો. ૩ ખખર સાંભળી છે તે સાચી છે અને સારી છે. ૪ દોવા કરજે માલદાર થાશે. ધન ધણું વધશે. ૫ ફરજાંદ આવશે તે ધણો નેક ખાહ થશે. ૬ ખરીદ કમ કરજે સાઈ નથી, ખરાબી ધણી છે. ૭ બંદગી કરજે તેથી ખુબી તથા લાભ થશે. ૮ મીતર દોસ્ત કરજે ધણું સાઈ થશે ભલો છે. ૯ દુસ્મન લોકોથી બીહતો ના ફતેહ પામશે. ૧૦ માંડ આખરી છે તેને સાઈ થશે ફરી ઉઠશે. (અ. વ. લ. આ ત્રણ અક્ષરપર રમલ જોનારનું નામ હોય તો વરખ રાશી સાથે રમલનો આંક સરખાવવો.)

**કર્ક રાશીની રમલ—**૧. ખેડ કરજે માલ ધણો થાશે લાભ ધણો. ૨. સહીઆઈ કરજે સગાઈ કરજે લાભ છે. ૩. રાહે ચાલજે ગર્ભાંતરામાં

\* ફરેક રાશીની રમલ લખી છે તેને છેડે આવા ( ) વક્તાયામાં જે જનાં ટાઇપે નામના અક્ષર આપ્યા છે તે ખુલાસા થકી જ્યોતીષને આધારે મારી પોતાની તરફનાં છે. અને તેમજ આવહું જોઇએ પણ જમારૂંપીમાં તે ખુદ્દાં દરરાવેલું નથી તેથી પાચનારને સમજણ નથી પડતી. જો જ્યોતીષ બલ્લેલું હોય તો વાંચી શકે. નહીં તો અફરાયા કરે, સમજ નહીં પડે તેથી મારા જ્યોતીષના અભ્યાસ મુજબ ખુદ્દી સમજ આપી છે, અને રાશીઓપરથી નામ રખાય છે તેથી લે નામના અક્ષર લખ્યા છે. ( પ્રગટકર્તા. )

( ધારેલાં કામમાં ) લાભ ધણી છે. ૪. અસતરી કરજે સોહો લેજે સાઈ છે. ૫. વેપાર ના કરતો ફાયદા નથી, રેહેવા દેજે પસ્તાશે. ૬. એમારત કરજે, પોશાક શીવાડજે સાઈ છે બેશ છે. ૭. ગેખ છે તે વસતર હાથ આવશે ચંતા નહી સખર કર. ૮. ખખર સાચી છે સખર કરજે. ધણું સાઈ થશે. ૯. દાવો કરજે સરવે ગીઉ હોશે તે હાથ આવશે. ૧૦. ફરજદ આવે તે સાઈ નથી, હાણુ છે.

(૬. હ. આ અક્ષરપર જેનુ નામ હોય તેઓએ કરક રાશી સાથે આંક સરખાવવા.)

**સીંહ રાશીની રમલ**—૧. મીતરાધ કરજે લાભ ધણી છે, સાઈ છે. ૨. દુસ્મનથી નચીત માં રેહેતો, સાઈ નથી, અમોલો રહે. ૩. હાજત તાહરી બંધ છે તે વારતે ઉતાવળ માં કરતો. ૪. ખેડ માં કરતો લાભ નથી, પછી પસ્તાશે. ૫. સહીઆઈ કરજે તેથી લાભ ધણી છે. ૬. એઆનો તથા ગમાંતરાંનો લાભ નથી, સંભાળજે. ૭. ખખર થોડા દહાડામાં યાશે સખર કરજે. ૮. વેપાર કરજે લાભ ધણી છે, લાવશે, સાઈ છે. ૯. એમારત માં કરનો, જેઆંન છે. સાઈ નથી. ૧૦. માંડ હશે તે તેહને જેઆન છે પણુ આખરે સાઈ.

(મ. ૮. આ બે અક્ષરપર નામ હોય તેને આ રાશી એ રમલ આંક સરખાવવા)

**કન્યારાશીની રમલ**—૧. વેપાર કરજે, હરેક સોહો લેજે સાઈં થશે. ૨. એમારત કરજે લક્ષમી ધણી ચાલી આવશે ૩. ગેખ છે તે આવશે કરી ચીંતા માં કરનો. ૪. ખખર સાબળી છે તે સાચી છે શીર નહી કરવી. ૫. દાવો હમણા નાં કરતો યુરં છે, સખર કરજે આવશે. ૬. ફરજદ આવશે તે ખેડાનુ છે ધણું નેક બખત છે. ૭. ખરીદ કરજે કે લાભ લક્ષમી ધણી આવશે. ૮. બંદગી કરજે લાભ ધણી લાવશે, સાઈ છે. ૯. એની સાથે દોસ્તી કરશે તો ધણું માર્દું છે સાઈ નહી. ૧૦. દુસ્મનથી માર્દું થઇ આવશે માર્દો છે તપાસજે.

( પ. ૬. જુ આ ત્રણ અક્ષરપર નામ હોય તેને આક આ રાશીએ મેળવે.)

**તુલા રાશીની રમલ**—૧. હમણાં માં ચાલતો સાઈ નહી યાય. ૨. વેપાર કરજે, હરેક સોહો લેજે ધણું સાઈ થશે. ૩. જી ના કરતો હેરાન થશે સાઈ નથી. ૪. એમારત કરાવજે ધડાવજે, પેહેરાવજે સાઈ છે. ૫. ગેખ ગીયું છે તે જેવદાળીઆથી આવશે, સખર કર. ૬. ખખર સાબળી છે તે સાચી છે પણુ સખર કર. ૭. દાવો કરજે ફતેહ પામશે, તારો ખોલ ઉપર થશે. ૮. ફરજદ આવશે તે ધણું સાઈ નેકબખત છે. ૯. ખરીદ કરજે તેથી બલાધ રૂડી થશે સાઈ છે.



૧૦. બંદગી કરજે તેમાં લાભ ધણી યશે.

(૨. ત. આ અક્ષરોપર જેનું નામ હોય તેને આ રાશીના આંક સાથે રમલ સરખાવવી.)

**ધન રાશીની રમલ—૧.** ખેટા આવશે તે ધણી સારો છે.

૨. ખરીદી માં કરતો, જે કરશે તો રીબશે પડી રહેશે. ૩. બંદગી

કરજે સલામત ઉઠશે ધણું સારું યશે. ૪. જે સાથે દોસ્તી કરજે લાભ

ધણી છે. ૫. દુશ્મનથી બીહજે અને સાચું બોલજે માઠું છે.

૬. માઠું છે તેને સમાધાન છે આખરે સારું. ૭. કામ કરજે ધણી

લાભદાર યશે. ૮. ખેડ કરજે વેપાર કરજે, ધણું ફળ યશે સારું છે.

૯. સહીઆઈ મા કરતો જે કરશે તો હાની યશે. ૧૦. વાટે ચાલતાં,

ગાંમ જતાં લાભ ધણી છે.

( લ. ધા ૬. ૬. આ અક્ષરોપર જેનું નામ હોય તેઓએ રમલનો આંક જોવો. )

આ ફાલ અને રમલ તમામ થઈ. માદીઆખ કુસ્તી કરી રમલ જેવી જેવું હશે એવું જમાનાને મેળે જવાય મલશે. ( જપાસ્પી )

**ખુલાસો—**વાંચનારને સમજણ પડે તે માટે અત્રે ખુલાસો આપવો પડે છે કે જ્યોતીષમાં બાર રાશીઓ છે અને બાર રાશીઓપર અક્ષરોની બારાખડી છે આ જમાસ્પીની રમલ છે જે જ્યોતીષને આધારે છે. હવે આ ઉપલી રમલમાં ફક્ત ૮ રાશીઓનીજ રમલ આપેલી છે. મીથુન, મકર, કુંભ, મીન, આ ચાર રાશીની રમલ તાસીર નથી લખેલી તેથી વાંચનારે જે પોતાનાં નામ આ નીચે લખેલા અક્ષર ઉપર હોય.

ક. છ. ધ. ખ. જ. ઝ. શ. ટ. ચ. ફ. ઝ. થ. જે અક્ષરો હોય તો ફક્ત વારની રમલમાં સરખાવવું. એટલે જ વારને દીવસે જોય અને રમલ સુખડીનો આંક આવે તે આંક તે દીવસની તાસીરના આંક સાથે સરખાવવો. આ ખુલાસો મેં પોતે જ્યોતીષ અને રમલને આધારે મારા પોતા તરફથી આપેલો છે. અસલ હાથથી લખેલી જમાસ્પીમાં ફક્ત આંક રાશીનીજ ઉપર મુજબ રમલ આપેલી છે. અને ખુલ્લી સમજણ પડતી નથી. જે વાંચનાર આસામી જ્યોતીષ બજેલો હોય તો સેહેલાઈથી સમજે પણ જેઓએ રમલ કે જ્યોતીષ નામ વટીક સાંભળેલું નહી હોય તેઓને ગુચવણ થાય તેથી મેં રમલ સુખડી, અને વારની, તેમજ રાશીની રમલ તાસીર, જમાસ્પીના અક્ષરે અક્ષર આપી છે અને સમજણ થકી હેઠલ ખુલાસો લખ્યો છે. જુવો આગલ જ્યોતીષમાં રાશીઓનો કોડો. ખુલ્લી સમજ પડશે. તે મારા જ્યોતીષના અભ્યાસને આધારે મેં પોતે બનાવેલી છે. જમાસ્પીમાં એટલી ખુલ્લી સમજ નથી દરજાવેલી તેથીજ મેં હેઠલથી ખુલાસો આપ્યો છે. (પ્રગટ કર્તા.)

## જનવરોની બેલીની તાસીર.

૩૫૩

શુરતારૂપશાહે પુછ્યું જે જમશેદ પાદશાહ જનવરની બેલી જાણતો તો, તેપર સ્વારી કરતો તો, તે હરેક જનવર વેલાપર શી તરેહ બોલે છે તેનાં શબ્દનાં સગળું કહે જે તે વાત યાદ રાખું ને અમલ કરું.

જામારૂપ હુકીમે જવાબ દીધો જે વાત પરછીને કહી જે તમામ જનવર વેલાપર શી તરેહ બોલે છે. તેનાં શબ્દની વાત સાંભલ.

કાગડા વિષે—ધધે રોજગારે જતાં, નિશાન અથવા ધળપર કાગડો બેસી બોલે તો લાભ હોય. જે ગામમાં પેસતાં અથવા સવારી કરતાં નાહ-હની લાકડીની ખુટીપર બેસીને કાગડો બોલે તો નરસ હોય. જે કામ કરતાં, સ્વારી કરતાં, બેચાર કાગડા સાથે મળી બોલે તો માહું. જે ગામમાં ઉતરતાં કાગડી બોલે તો લાભ થાય. ગામ જતાં કાગડો સુકા કનકા ઉપર બેસી બોલે તો ખરાબ, ને ગામમાં પેસતાં કાગડી બોલે તો માહું થાય. ગામ જતાં કાગડા સામસામા બોલે તો સાફ હોય. જે ગામ જતાં કાગડી પાછલ બોલે તો સારાં સગળું ગણાય. ગામ જતાં કાગડી બેતરમાં બેસી બોલે તો ચીનેસો લાભ થાય. જે કનસલાંપર બેસી બોલે તો લાભ થાય. પણ ઝોટલાપર બેસી કાગડી બોલે તો ક્લેશ કરાવે. જે આરનિયાપર બેસી બોલે તો ભોજન કરાવે, ને જે હથિયારપર બેસી બોલે તો વધન નડે, ધળ તથા નિશાન ઉપર કાગડી બેસીને બોલે તો મરણ નિપજે. જે કાગડી ફળને ચાંચમાં લઈ માળા અથવા ઠસી ઉચી ચીજપર બેસી બોલે તો લાભના શુકન સમજવા. જે કામે જતાં કાગડો મોઢામાં લાલ લુગડું લઈને સામે મળે તો લાભ કરાવે. જે કાગડો છાણું તથા સુકું લાકડું મોઢામાં ધરીને ડાબી જમ ઉડે તો આગ લાગે. જે પાછલે પોહરે કાગડા પાંચ અથવા સાત દક્ષિણ તરફ મોઢ કરીને બોલે તો ગામ ઉજડ થાય, જે કાગડો સફેદ કપડું લઈને સામે મળે તો ઘણો લાભ કરાવે. “જે કાગડો પૂર્વ દિશામાં બીજ પોહરે બોલે તો લાભના શુકન, જે ત્રીજ પોહરે બોલે ને કબોલ કરે તો ધનનો લાભ. ચોથે પોહરે કબોલ કરે તો સારા શુકન, અર્ધિ ખૂણું પેહેલે પોહરે કાગડો બોલે તો માહા શુકન. જે બીજ પોહરે બોલે તો ધનનો લાભ કરાવે. ત્રીજ પોહરે બોલે તો ક્લેશ કરાવે, ચોથે પોહરે બોલે તો મોતની ખબર સંભળાવે. દક્ષિણ દિશાએ પેહેલે પોહરે બોલે તો ભલાઈ કરાવે, બીજ પોહરે બોલે તો નાશ કરાવે, ત્રીજ પોહરે બોલે તો કળ્યાણ કરાવે ને ચોથે પોહરે બોલે તો વેપાર કરાવે. કાગડો પશ્ચિમ દિશાએ પેહેલે પોહરે બોલે તો ભય ઉપજાવે, બીજ પોહરે બોલે તો લાભ કરાવે, ત્રીજ પોહરે ધનનો લાભ ને ચોથે પોહરે બોલે તો ચીંતા ઉપજાવે.

જે ઉત્તર દિશાએ પેહેલે પોહરે બોલે તો ભય ઉપજાવે, બીજા પોહરે ધન-લાભ કરાવે, ત્રીજા પોહરે સંતોષ પમાડે ને ચોથે પોહરે બોલે તો વેપાર કરાવે. જે કાગડો ઇશાન ખુણે પેહેલે બોલે તો ગુરતો લાભ કરાવે, બીજા પોહરે બોલે તો કાંઈ લાભ થાય; ત્રીજા પોહરે કલેશ કરાવે ને ચોથે પોહરે ધનલાભ કરાવે. જે કાગડો વાઘ્ય ખુણે પેહેલે પોહરે બોલે તો દોસ્ત સાથે મેલાપ કરાવે, બીજા પોહરે બોલે તો સુખની નિશાની આપે, ત્રીજા પોહરે મિજબાનીમાં મોકલે ને ચોથે પોહરે બોલે તો સંતોષ પમાડે. જે કાગડો નૈઋત્ય ખુણે બોલે તો રોગ વધારે, બીજા પોહરે બોલે તો મિત્ર સમાગમની નિશાની, ત્રીજા પોહરે ધનના લાભની નિશાની, ને ચોથે પોહરે દોસ્તનાં મિલાપની નિશાની. ”

કાગડો અને વરસાદ “વરસાદમાં કાગડાઓ જે માળા બાંધે છે તે ઉપરથી વરસાદ થોડો અથવા ઘણો પડશે તે માલમ પડે છે. ” જેમકે—

“જે કાગડો પૂર્વમાં માળા બાંધે તો વરસાદ થોડો પડશે, જે દક્ષિણમાં બાંધે તો વરસાદ બરાબર નહિ વરસે. જે નૈઋત્ય ખુણે બાંધે તો વરસાદ મોટો પડે. પશ્ચિમે ડાંખળીપર બાંધે તો વરસાદ ચાલુ વરસે. જે વાઘ્ય તરફની ડાંખળીપર બાંધે તો વરસાદ સારો વરસે ને સુકાળ થાય. જે ઉત્તરમાં બાંધે તો અનાજની ઘણી ઉત્પત્તિ થાય. જે ઇશાન ખુણે બાંધે તો પ્રજા સુખી ને આબાદ થાય. જે અગ્નિખુણે બાંધે તો વરસાદ થોડો વરસી દુકાળ પડે.”

કાગડીની બોલીનાં સગણ—કાગડી જે પૂર્વ દિશામાં બોલે તો ભયનાં શુકન, દક્ષિણે દુઃખનાં શુકન, ઉત્તરે સારી બીના સંભળાવે, પશ્ચિમે બોલે તો લાભ કરાવે. અગ્નિખુણે બોલે તો આગનો ભય ઉપજાવે, નૈઋત્ય ખુણે બોલે તો કામ કરાવે, વાઘ્ય ખુણે બોલે તો લાભ કરાવે, અને ઇશાન ખુણે બોલે તો શેઢેરમાં ભય ઉપજાવે.

કાગડાની બોલીનાં—શબ્દોની બીના એ છે જે—કાગડા કરાં, કરાં, કરાં, કરા બોલે તો લાભની નિશાની સમજવી, તેમજ તે વેળા વરસાદ સારો વરસી સુકાળ થાય. જે કા-કા-કા-કા-એવા શબ્દો બોલે તો દુઃખ ઉપજાવે. જે ક્ર-ક્ર-ક્ર-ક્ર-એવા શબ્દ ઉચ્ચાર કરે તો ઘણોજ લાભ કરાવે. જે લો-લો-લો-લો-એવો શબ્દ કરે તો મહા દુઃખ ઉપજાવે. જે કલી, કલી, કલી એવા શબ્દો કાઢે તો કાં-કાં-કાં-એવો અવાજ કરે તો ઘણો લાભ કરાવે. જે ફરરર-ફરરર-ફરરર એવાં શબ્દો બોલે તો નુકશાન કરાવે, તથા માઠી ખબર સંભળાવે. જે કોં-કોં-કોં-કોં એવા ઉચ્ચારથી શબ્દો કાઢે તો સારી ખબર સંભળાવે.

શરદો તથા ધલોડી માણસપર પડે તેની તાસીર—“જે શરદો અથવા ધલોડી તાલેવંતના માથાપર પડે તો ધન જાય પણ જે દલીદરને માથે પડે તો તેનું દલદર શીટે. જે પીઠપર પડે તો ભાધની હાની થાય. જે પેટ ઉપર પડે તો અવેજ જોવડાવે, જે ગલાપર પડે તો લાભ થાય, જે જમણી બાજુપર પડે તો કાઠ સગો આવી મળવાની નિશાની. જે ડાબી બાજુ પડે તો ધનલાભ કરાવે, જે જમણા હાથપર પડે તો રોજમાં લાભ કરાવે, જે હાથની પુઠપર પડે તો હાની કરાવે, જે કમરપર પડે તો વસ્ત્ર પેહેરાવે. જે ડાબા પગની જાગપર પડે તો છોકરીનો ને જમણી જાગ ઉપર પડે તો છોકરાનો લાભ થાય.”

ધલોડી ચાર પહોર જેથ તેની બીના—જે ધલોડી પીઠ ઉપર પડીને હેંડે ઉતરે તો ધણી હાની કરાવે. જે ઉંઘમાં સુતો હોય ને તેને કાઠ કહે કે તારા દિલપર ધલોડી પડી તો તેની છ માસની ઉમર થટે, જે ધલોડી પેહેલા પહોરે માથાપર જીવે તો સુખ હોય, જે બીજી પહોરે જમણી બાજુપર પડે તો ગુસ્સો ઉપજાવે, જે જમણા હાથપર પડે તો રોગ ઉપજાવે, તથા વસ્ત્રહાની કરાવે, જે ત્રીજી પહોરે પીઠપર પડે તો રોગ ઉપજાવે. જે જમણા પગપર પડે તો હાની કરાવે, જે ચોથી પહોરે માથાપર પડે તો તે ધણીનું મરણ નિપજે. જે કપાળપર દેખે તો સુખ ઉપજાવે.

જૂઠા જૂઠા જનવરોના શુકનો.

“નાળીયા, મોર-વગેરે જનવરોના શબ્દ સાંભળ્યા હોય તથા તેને દીઠાં હોય તો લાભના શુકન. જે વાંદરો રસ્તે ચાલતાં જમણી બાજુ દીઠેલો સારો છે, પણ કાઠ અવાજ કરે તો નરસુ સમજવું. જુઠું તથા રીંછ દીઠામાં આવે તો નરસુ છે. તેથી કામ કાજે જવું નહિ.”

“કુતરો—દિવસ ઉગતાં પૂર્વમાં બોલે તો માઠા શુકન. પેહેલે પહોરે બોલે તો ખરાય વાત સંભળાવે. બીજી પહોરે ગામમાં જતાં કુતરો બસે તો ચોરનો ભય ઉપજાવે. જે ત્રીજી પોહરે દક્ષિણે પાણી નજદીક ઉભો રહી બસે તો રડે તો સારાં શુકન સમજવાં. જે ચોથી પહોરે બસે તો નરસુ હોય. જે કુતરાને છાણુ તથા હાડકું મોમાં લેતાં દીઠો હોય તો માઠા શુકન કહેવાય, પણ બહાર જતાં સામેા મળે તો સારા શુકન કહેવાય.”

“ગધેડો—ગામ તથા હરેક કામે જતાં મળે તો લાભ કરાવે. સામે ડાબી બાજુએ જુકે તો ચિન્તા ઉપજાવે, જમણી બાજુએ જુકે તો લાભ કરાવે.

“જળકુકડી—ગામ જતાં પાણીમાં બોલે તો લાભ હોય પણ પાણીની મહાર નિકળી બોલે તો માઠા શુકન સમજવા.

“પોપટ—હરેક કામે જતાં જમણી બાજુએ બોલે તો સારા શુકન પશુ ડાબી બાજુએ બોલે તો માઠા શુકન કહેવાય.”

“મેના—કામેકાળે જતાં જમણી તરફ બોલે તો સારા શુકન પશુ ડાબી તરફ બોલે તો માઠા શુકન. મેના પીઠ પાછળથી ઉડે તો મિત્ર મળે.”

“બુલબુલ—ગામ જતાં જમણી તરફ આવે તો સારા શુકન, ડાબી તરફ દેખાય તો વેહવાર કરાવે પશુ આકું જમણી તરફ ઉતર્યું હોય તો ધણું સાફ હોય.”

“ઘોર—ગામ જતાં એક શબ્દ બોલે તો લક્ષ્મીનો લાભ કરાવે. બે શબ્દો બોલે તો શરીરને સુખશાંતિ મળે, ત્રણ શબ્દો બોલે તો એકલો રાફે જાય, ચાર શબ્દો બોલે તો રાજ્યલાભ થાય, પાંચ શબ્દો બોલે તો સારા શુકન. જો ઘોર નાચતો દેખાય તો ઘણો લાભ કરાવે.

“ધુવડ—ગામ જતાં ડાબી બાજુ ઉડે તો લાભ કરાવે, જમણી બાજુ દેખાય તો ભય ઉપજાવે. જો પાછળ બોલે તો વેરી હાથમાં આવે, પશુ સામે બોલે તો લાભ કરાવે; પશુ વખતે વખત ધણું બોલે તો ધણા દુશ્મનો ઉપજાવે. જો ધુવડ સાત દિવસ સુધી ઘર ઉપર બેસીને બોલે તો તે ઘરધણીનું મોત નિપજે, પશુ જો ત્રણ દિવસ લગી બેસી બોલે તો ચોરો તે ઘરમાં ચોરી કરે.”

“હોલુ—કાળા કંઠવાળુ જો જમણીગમ બોલે તો લાભ કરાવે, જમણી બાજુ જાય તો શત્રુ ઘાત હોય, ને ડાબી ગમી બોલે તો ભય ઉપજાવે, ને જમણી ગમ બોલે તો લાભ કરાવે.”

“ભમરો—કુલપર બેઠેલો જોવામાં આવે તો લાભની નિશાની. જો રાતા સુખનો ભમરો જમણીગમ ઉતરતો જણાય તો સાફ.”

“હાથી—ગામ જતાં સુંઠ ઉચે ધરીને માથાપર મેલી આવતો દિસે તો લાભ હોય. જો ડાબા દાંતપર સુંઠ સુકીને આવે તો મધ્યમ લાભ હોય.”

“ઘોડો—પોતાને ઠેકાણે જમીનપર પશુ ખખડાવે અને જમણી તરફનું બદન દાંતે ધવડે તો કામ સિદ્ધ થવાની નિશાની; પશુ ડાબી ગમનું બદન ધવડે તો કલેશ થવાની નિશાની.”

“ઉંટ—ગામ જતાં ડાબીગમ બોલતો જણાય તો કલેશ ઉપજાવે.”

“બળદ—ડાબે પગે તથા ડાબા શીંગે ખણે તો લાભ તથા સુખ હોય, અને જમણે પગે તથા જમણે શીંગે ખણે તો સુખ કમ મળે; જો બળદ તથા કોંસને એક બેતરમાં ચરતાં દેખે તો ગામ જવું નહિ, નહિ તો જીવની હાની થાય.”

“ગાય—ગામ જતાં ડાબી બાજુએ વાહરડો ધવરાવતી દેખે તો લાભ હોય, જમણી બાજુએ પોકાર મારતી જણાય તો માઠા શુકન.”

“બિલાડી—ગામ જતાં મોંઢ સામે બોલે તો સાઈ હોય, પશુ આપ્રપાસ બોલે તો માઠા શુકન. જે પાછળથી ફરી જાય તો સારી હોય, પશુ આગળથી ફરી જાય તો નરસી. તેમાં જે જમણી તરફથી ફરી જાય તે સારી ને ડાબે ગમથી ફરે તે માઠાં શુકનની નિશાની.”

“હરણ તથા સાંધર—જમણા હાથ ઉપરથી જાય તો સારા શુકન, જે હરણ એકલું ડાબી ગમથી જાય તો બલું જાણવું. જે હરણ શીંગવડે માથું ધુણાવે તથા લેટે અથવા ડાબી ગમી જાય તો લાભ કરાવે. જે ગામ જતાં તથા ધરમાં પેસતાં ‘તિતર’ જમણી તરફ બોલે તો લાભ ને ડાબી-ગમ બોલે તો માઠા શુકન જાણવા.

“દરેક માણસની છિંક વિષે—જ્યારે છિંક આવે ત્યારે એક “યથાઅહુવૈરીયો” ને એક “અપેમવેહુ” તથા નીરંગ પકવી. જ્યારે સ્વારી કરીને ઘેરથી બહાર નિકળીએ તે વેળા જે કોઇ પૂર્વ દિશાએ છિંકે તો અપશુકન સમજવા. આથી તે વેળા સારાં કામ કરવામાં ખલલ થાય. ઘેરથી નિકળતાં જે કોઇ અગ્નિ ખૂણે છિંકે તો સાઈ ફળ મળે. ઘેરથી નિકળતાં જે કોઇ દક્ષિણ દિશાએ છિંકે તો નુકશાન કરાવે, ને જે નૈઋત્ય ખૂણે છિંકે તો પ્રદક્ષિણ કરાવે. જે પશ્ચિમે છિંકે તો લાભ કરાવે. વાવ્ય ખૂણે છિંકે તો સ્ત્રી લાભ કરાવે, ને સારા કામમાં જશ મળે. ગામ બહાર જતાં ઉત્તરે છિંકે તો કલેશ કરાવે. જે ગામ બહાર જતાં ઇશાને છિંકે તો ધન લાભ કરાવે. જે ગામ જતાં માલ ઉપર છિંકે તો લાભ કરાવે. જે બહાર જતા પોતે છિંકે તો નરસુ હોય, પણ જે તે વેળા જનવર છિંકે તો સાઈ હોય. બહાર જતાં કોઇ સામું છિંકે તો નરસુ ને પાછળ છિંકે તો સાઈ હોય.

### માણસના અવયવો પરથી તેના ગુણદોષની પરીક્ષા.

ગુરુતારપશાહે પુછ્યું કે માણસ માયથી જનમે તેની પરીક્ષા કેવી ? સારી, માઠી, દલદરી, બાયગવંત, મને કહે. જનમારૂપ વજરે જવાબ દીધો જે પાદશાહ વાત કહ્યું તે સાંભળ. સ્ત્રીને ડાબી બાજુનું સર્વ તપાસવું. મરદને જમણી બાજુનું સર્વ તપાસવું. મરદમાં પાંચ સ્ત્રીજ લાંબી, તથા ચાર સ્ત્રીજ ટુંકી સારી. ૭ સ્ત્રીજ ઊંચી સારી. સાત વાનાં રાનાં

સારાં તથા ત્રણ ખીના બીતરની સારી. ઉપહું સધળું વર્ણન તેના શરીર ઉપર તપાસવાનું છે. દીસે પહેળો હોય તે ગભીર હોય. હાથ લાંબા હોય તે બલો હોય. આંખનાં નેતર લાંબાં હોય તે બલો હોય. લાંબું નાક હોય તે બલો હોય. લાંબાં આંગળાં સારાં. લાંબા પગ સારા. ટુંકી ડોક ભલી. કાન ટુંકા ભલા. જાંઘ ટુંકી ભલી. હૈંડું ઉચું બહું. પાંસલાં, પીઠ, ખભા, છાતી, કાણી ઉંચાં મલાં. એમ યતાં યતાં જે મરતક લગી ચઢે તો તે મરદરાજ્ય પામે, ભાગ્યવંત હોય અને તેની પ્રજા પણ સુખી હોય. સાત ભાગ્યવંત રાત્રી નીશાનીઓ—હથેલી, જીભ, હોઠ, નખ, તાળવું, આંખ, પગનાં તળીયાં. ત્રણ બીતરની ભાગ્યવંત નીશાની—કંઠણ હાથ અને કામ નહોં કરતો હોય, માર્ગે નહોં ચાલતો હોય, પગનાં તળીયાં સુવાળાં હોય.

રેખાની વીગત—જે આસામીને છેલ્લી આંગળીથી રેખા હોય તેને હીમ્મતવાન નર જાણવો. અંગુઠાની પાસેની આંગળી સીધી હોય તે પુરુષનું આયુષ્ય વરસ સોનું હોય. છેલ્લી આંગળીથી તે વચલી આંગળી સુધી જે પુરુષને રેખા હોય તેનું આયુષ્ય વરસ એંસીનું હોય. છેલ્લી આંગળીથી પાસેની આંગળી સુધીની રેખા હોય તો તેનું આયુષ્ય વરસ સાઠનું હોય. જે પુરુષને ઘણી રેખા હોય તે કળ્યાપોર અને કલેશમંદ હોય. થોડી રેખા હોય તે ધન્યવંત હોય. હાથની રેખા રાત્રી હોય તે સુખી હોય. રેખા કાળી હોય તેને દારદ્ર જાણવો. જવ હોય તેને સુખી સમજવો. હાથે મચ્છ હોય તેને કમભાગ્ય સમજવો. હાથે શાખ હોય તો તે કરોડપતી હોય. હાથે પદમ પડ્યા હોય તેની પાસે પુરુષ દોલત હોય તેમજ તે પાદશાહ થાય. જે પુરુષને રેખા અગ્નિ ખુણે જમની બાજુ પડે તો તે ભોગી હોય. જે પુરુષનાં પગનાં તળીયાં નરમ, સીધી કમર, કડી વિનાની રગો, તેજસ્વી નખ કાચખાના જેવા તથા ઉજળા હોય તે પુરુષ સદાનો દુખી હોય. જે પુરુષનો અંગુઠો વાંકો હોય તે મંદવાડી હોય તેમજ બાણ ચાલનારો હોય. પગના અંગુઠાથી તેની ત્રીજી આંગળી વધારે લાંબી હોય તો તે પુરુષ કમીનો અથવા નીચ હોય. વચલી આંગળી લાંબી ન હોય તો તે મરદને પોતાની જાતે અપજશ હોય, અંગુઠાની પાસેની આંગળી લાંબી હોય તો તે વિદ્વાન તેમજ દ્રવ્ય એકઠું કરનાર હોય, અને જે તે આંગળી જડી હોય તો અબીચારી હોય. જે તે આંગળી ટુંકી હોય તથા મળતી હોય તથા ખીન્નથી ટુંકી હોય તો તે મરદ જેહાનનો પાદશાહ હોય, પંચનો શેઠ હોય, તથા સર્વ કોષને ઉત્તાદ હોય. જે પુરુષના હાથના નખ ઉજળા હોય તો તે દરિદ્ર હોય. લીલા હોય તો અભાગ્ય હોય. આખા અંગુળારો હોય તો

સુભાગ્ય હોય. પહોળા હોય તો રાજવંશી હોય. જે પુરુષની જાંઘ ઘોડાના સરખી હોય તો તે ધન્યવંત હોય. સરખી અને ટુંકી હોય તો તે પશુ દ્રવ્યવાન હોય. લાંબી હોય તો તે પુરુષ જલદી ચાલનાર હોય. જે પુરુષની ચાલ સરખી હોય તો તેનું લાંબું આયુષ્ય હોય. જે સિંહના સરખી હોય અને તે પુરુષને દીલે વાળ ન હોય તો તે ધન્યવંત હોય. શરીરે કાઢલા સરખા વાળ હોય તો તે દ્રવ્યવાન હોય. વાળ માછલાના સરખા હોય તો તે પશુ ધનવંત હોય. જે પુરુષને એક થડમાં બે ત્રણ કેસ સાથે હોય તો તે તપેશ્વી હોય. અને એવા ઝાઝા એકઠા હોય તો તે દરિદ્રી હોય. જે પુરુષની ચાલ હંસના સરખી હોય તો તે કુભાગ્ય હોય. બળદના સરખી હોય તો દોહ-તમંદ હોય. શુડા પોપટ સરખી હોય તો તે ભોગ અવતારી હોય. હરણના સરખી હોય તો દરિદ્રી હોય. ઘોડા તથા કાગડા જેવી હોય તો નિર્વન હોય.

**પુરુષના પરસેવાના ગંધની પરીક્ષા**—મચ્છના સરખી પરસે-વાની ગંધ હોય તો તેને સ્ત્રી ધણી વાહલી હોય. ફાલસા સરખી હોય તો તે પાદશાહ હોય. કડવી ગંધ હોય તો ચોર તથા વાટપાડો હોય. લીંબડાના સરખી ગંધ હોય તો કામકાજમાં સીધો હોય. મરધાના સરખી ગંધ હોય તો દરિદ્રી હોય. ગધેડાના સરખી હોય તો તેને સ્ત્રી દીડી ગમે નહીં.

**રંગની પરીક્ષા**—જે પુરુષનો દુધના સરખો રંગ હોય તો તે શુદ્ધ હોય. પીળો હોય તે સારો નહીં. રાતો હોય તો દરિદ્રી હોય. જે પુરુષનો પગ જમીનપર ચુકે અને તે સપાટ ભોંયને લાગે તે દરિદ્રી હોય. જે પુરુષના પગની એડી લાગે તો નસીબદારી ભોગવે. જે પુરુષની હથેલી રાંતી પર-વાળાં સરખી હોય તો તે રાજા અને, રાતી તથા ઘોળી હોય તો તેને ત્યાં ધણી છોકરી થાય. ઉંટ, શીઆળ, ખર, બેસ એ જનવરોના જેવું લોહી હોય તો તે આખી જીંદગી પર્યંત ગુલામગીરી કરે. જે પુરુષની ડોક વાંકી હોય તો તે ધણે સંભોગી હોય, ડોક પહોળી હોય તો તેને પુત્ર ધણા હોય. જેની ડોક પાતળી હોય તો તે સારાં કામ ધણું કરે. સિંહના સરખા ડોક હોય તો કમનસીબ અને જીંડો હોય. જે પુરુષની ચાલ મરધા, મોર, અને દેડકાં જેવી ઉડતી હોય તો સોભાગ્યવંત હોય અથવા રાજા હોય. નાભ વાટડી જેવી ઉધી હોય તો તે ધણે નસીબદાર હોય, ધાર્યું કામ કરે. ફૂંટી પેટથી ઝાઝી ઉચી હોય તો તે સદા દુખી હોય. છાતી ઉચી તથા પહોળી હોય તો તેનું આયુષ્ય સો વરસનું હોય. પીઠ સિંહ સરખી હોય તો તે દુનિયાનું સુખ ભોગવવાને નસીબદાર થાય. છેલ્લી આંગળીની રેખા મૂળ આથે હોય તો તે પુરુષ ચતુર હોય. મુખ સીધું ચોહોડું હોય તો તે ધનવંત



હોય. લાંબુ સુખ હોય તો કમનસીબ હોય. ગળું રાતું હોય તો તે ધનવંત હોય હાય રાતા હોય તો સુખી હોય. દાંત કમળના સરખા હોય તો રાજા બને. દાંત બત્રીસ અથવા ત્રીસ ( દાઢ સિવાય ) હોય તો તે સુખી હોય. જેના દાંત વાંકા તથા વળેલા હોય તો તે દુઃખી હોય. જે પુરુષને જીભની હેઠળ કાળી રેખા હોય તો તે ભીખ માગે. જે પુરુષને જીભ હેઠળ સાંવળી રેખા હોય તો તે પાપી હોય. સફેદ રેખા હોય તો વિદ્વાન હોય. જે પુરુષનું તાળવું કાળું હોય તો તે દુઃખી હોય. રાતું હોય તો હાકેમ બને. ઉજળું હોય તો દ્રવ્યવાન બને. પીળું હોય તો પરાઈ ચાકરી કરે. જે પુરુષનું શીર સુગમ હોય તો તે ધનવંત હોય. જે પુરુષનું નાક શુદ્ધ સરખું હોય તો તે રાજા પામે. લાંબુ હોય તે ધર્મી હોય. હાથીની સુંઢ જેવું હોય તો તે સર્વ વાતે સુખ પામે; ચીબડું હોય તો તે એકમાર્ગી હોય. ટુકું હોય તો નિર્ધન હોય. આંખ રાતી હોય તો દોલતમંદ હોય. જેના મોંઢાનો ઘાટ હરણના સરખો હોય તેનું ધ્યાન ધર્મપર વધારે હોય. જેનું મોં વાંકું હોય તે હરશી, ચોર તથા દગલખાજ હોય. જેના કાન નાના હોય તે ઉત્તમ હોય. જેના કાન લાંબા હોય તે મધ્યમ હોય. કપાળ અરધું ચંદ્રમા સરખું હોય તો તે ઉત્તમ તથા વિદ્યાની નીજ્ઞાની ગણાય. સાંકડું કપાળ થોડા આ-સુખ્યની નીજ્ઞાની છે. વાંકું કપાળ દુઃખ અને દરિદ્રતાની નીજ્ઞાની જાણવી. જે પુરુષનું કપાળ પહોળું હોય તેને સુખી જાણવો. ત્રીશુળ જેવું હોય તેને ઉત્તમ તથા સુખી જાણવો. જેના કપાળે પાંચ રેખા હોય તેનું આયુષ્ય સો વરસનું. ચાર રેખા હોય તો એસી વરસનું. ત્રણ હોય તો સાઠ વરસનું. બે હોય તો ચાલીસ વરસનું. એક હોય તો વીસ વરસનું. માથું મોડું હોય અને જીવતો રહ્યો તો તેને સકર્મી જાણવો. માથું બે હોય તેને મંદવાડી જાણવો. જેનું માથું સોળીતું હોય તેને ભાગ્યશાળી જાણવો. ધણું નાતું માથું હોય તો તે દુર્ભાગ્ય હોય. જેને માથે ઝીણા વાળ હોય તે સકર્મી હોય. જેને માથે કાળા નીમાળા ધણા હોય તે ધર્મી હોય. જેના જાળ જાડા હોય તેને દુષ્ટી જાણવો. જે પુરુષને અવળા કેસ હોય તે શબ થાય. આં-કડી સરખા વાળ હોય તે દુષ્ટી હોય. જેના સોના સરખા હોય તેને આ-પરાધી અથવા ઇપકાવાળું કામ કરનાર જાણવો. નેસ તીલીના સરખી હોય તો તે સરદાર બને. જે મરદની નસ રાતી હોય તો તે પોતેજ પોતાની આગાહી જણે. લીલી હોય તો નિર્ધન હોય.

દરેક સ્ત્રીના લક્ષણની પરિક્ષા:—સ્ત્રીના પગની પાલળી ભેભે બેસતી હોય તો તે સ્ત્રી ઉત્તમ હોય. જે સ્ત્રીનો અંગુઠો ઉઝો હોય અને ભેભે

મેસતો ન હોય તો તે સ્ત્રી મરદની વાહલી હોય તેમ તેને ધણું માન હોય. પગદું ઉચું હોય તો તેને પોતાના મરદ સાથે બાંહે નહીં. જે પગલાં ઉંચાં હોય તો તે સ્ત્રીના મરદ સોતાખીથી મરે, તથા દ્રવ્યનો નાશ કરે. પગે પદમ તથા શ્રમ તથા ધણ તથા ચક્ર એવી રેખા હોય તો તે સ્ત્રી રાજ્ય પામે તથા પુત્રવંતી હોય અને ધણીને વહાલી હોય. પગના તળીયેથી તે છેલ્લી આંગળી સુધી રેખા હોય તો તે સ્ત્રીવેહેલી પરણે, લક્ષ્મિ પામે, તથા ભરધારને ધણી વાહલી હોય. પગની છેલ્લી આંગળી ભોંયે ન લાગતી હોય તો તે તે સ્ત્રી ભરધારને મારે તથા પગની છેલ્લી આંગળી ટુંકી હોય તો તે સ્ત્રી ઉડતાવા સાથ વહે, જે છેલ્લી આંગળી તદન ટુંકી હોય તો તે સ્ત્રીમાં ધણું લક્ષણ હોય. ડાબા પગની છેલ્લી આંગળી તથા તેની પાસેની બંને આંગળી ટુંકી હોય અને ભોંયે નહીં લાગતી હોય તો તે સ્ત્રી એવાંનો જીવન મકર કરે કે તેનો મરદ જીવ આપી છુટે. અંગુઠાથી ત્રીજી આંગળી વધતી હોય તો તે સ્ત્રી મકરખાજ હોય અગર જે તે આંગળી સરખી હોય તો સોભાગ્યવંતી હોય. પગની પાતળી હોય તથા પહોળી હોય તે સ્ત્રી દરિદ્ર તથા અભાગ્ય હોય. એવી સ્ત્રીના મરદ જીવતો દોજખમાં છે અને તેના આજીવમાં છે એવું સમજી લેવું. પગની એડી મરધીના ઇંડા સરખી હોય તેને ભાગ્યશાળી જાણવી. અંગુઠો વાંકો હોય તે હુશિયાર હોય, હાથીના જેવી જાંઘ હોય તથા તે ઉપર રૂવાં હોય તો તે સ્ત્રી સર્વ પ્રકારનું સુખ ભોગવે. જે સ્ત્રીના કાન ઉપર જુરા રંગનાં રૂવાં હોય તો તે સ્ત્રી રાજવંશી હોય. જે સ્ત્રીની જાંઘ કાચખાના સરખી અને થોડી સામળા રંગે હોય તો તે પુત્રવંતી થાય, તથા સુખ ભોગવે. જે સ્ત્રીની જાંઘ લાંબી અને સૂકી હોય તો તે સ્ત્રી દરિદ્ર હોય. જે સ્ત્રીનું જમણું પાસું ઉંચું હોય તો તે એટા જણે. ડાહ્યું પાસું ઉંચું હોય તો પુત્રિઓ જણે. જે સ્ત્રી ઘોંગાટ તથા ગાજવીજ કરતી હોય તેને સકર્મી જાણવી, જે સ્ત્રીમાં છ લક્ષણ હોય તે સુખ ભોગવે, તથા લક્ષ્મી પામે:— (૧) સીધી સરોવર જેવી, (૨) સાંકડી, (૩) પાતળી, (૪) આકળી, (૫) મક્રમ કરાવ વાળી, અને (૬) હસ્તા ચેહેરાની. જે સ્ત્રીનું નાક લાંબુ તથા વધું હોય તે સ્ત્રી અભાગ્ય હોય, તેનું ભાગ્ય ખુલે નહીં. ડુંડી શુભ હોય તથા ડુંડીએ તરવેલ વાળે ( માંસનું પડ ઉપર આવે ) તે સ્ત્રી ઉત્તમ હોય. જે સ્ત્રીના ચાન મોટા તથા લાંબા હોય તથા મોટું બદશીકલ હોય એવી બંને નીશાન વાળી હોય તો તે સ્ત્રીને કુવડ તથા ભુડી જાણવી. જે સ્ત્રીનું માથું ખુલ્લું હોય તથા થોડી ગુંથેલી ન રાખે અને ધણી હસે, આંખોથી આંખો મેળવે, સરમાય નહીં, વાત કરતાં જુલી જાય, નાક ઢળતું

હોય, ચાલે ત્યારે હાથ ધણા હલાવે, ધણું ખાય, રાતના ચારે પહોર સુષ્પ રહે તે સ્ત્રી આખી જીંદગી સુધી દુઃખી હોય. જે સ્ત્રીના થાન લાંબા અને ઢીલા હોય તે સ્ત્રી હરામી હોય તથા વઢકણી હોય. જીભ વાંકી અને રાતી હોય તો તે સ્ત્રી પુત્રવંત હોય. જીભ ઉજળી હોય તેનાં છોકરાં હેયાં હૈયાત રહે અને તેનો આવરદા લાંબો હોય. જીભનો રંગ કાળો હોય તેને વઢવાડ સિવાય ખીજી કંઈ સોહવાય નહીં. તાળવું પીણું હોય તેને દરિદ્ર સમજવી. તાળવું રાતું હોય તે ધણી ધુતારી હોય. નાકની અણી લાંબી હોય તે ધણી ગુસ્સાદાર હોય. નાક ટુંકું હોય તે કંગાળીયતપણું ભોગવે અને પારકાં વહી-તરાં વાળે. નાક સપાટ બેસી ગયલું હોય તે રંડાપો ભોગવે. નાક સરખું થુડા પોપટ જેવું હોય તે સુખી હોય. નાક પીણું હોય તેની ઉમર થોડી હોય અને જીવે તો રંડાપો ભોગવે. જે સ્ત્રીનું કપાળ પહોળું તથા લાંબુ હોય તે દરને મારે અને ધણું લાંબુ અને પહોળું હોય તો ભરથારને મારે. જે સ્ત્રીનું કપાળ ચાર આંગળું હોય અને તે ઉપર આળ કે રૂવાં ન હોય તો તે સ્ત્રી ઉત્તમ હોય. જે સ્ત્રીના કેસ લાંબા તથા કઠણ હોય તે પણ ભરથારને મારે. કેસ લાંબા તથા ઝીણા હોય તો તે ધર્મચાની તથા સકર્મી હોય. કેસ ઉભા કાંટા જેવા હોય તો તે અભાગણી હોય. જે સ્ત્રીની ચોટી લાંબી અને કચ્છરીના રંગના જેવી હોય તે પૈસાનું સુખ ભોગવે. જે સ્ત્રીના દેખાવ હરેજીવ જેવો હોય તો તેને ભાગ્યશાળી તથા લક્ષ્મીવંત જાણવી. પેટ ઉચું હોય તે એક પુત્ર તથા એક પુત્રી જણે તે સિવાય ખીજાં બચ્ચાં થાય નહીં. નીવાળા એકજ થડમાં ઉગેલા હોય અને નીર્બળ હોય તો તે સોભાગ્યવંતી હોય. કાંકણ સરખી વરણ અને તેના નેત્ર હરણના સરખા હોય તો તે સ્ત્રીના શત્રુ ધણા ઉત્પન્ન થાય. નિંદ્રા ધણી લે અને ધોરે તો તેને અકર્મી સમજવી. કપાળે, હાથે, કાને, કાળો તલ હોય તો તે છોકરાં ધણાં જણે. અંગુઠાની ત્રીજી આંગળી વધતી હોય તેને લંપટ સમજવી. આલતાં પાછું ફરીને જીવે તથા હાથ લટકાવે તથા છાતી ખેંચે તથા મોંદું ઉઘાડીને હસે તો તેને લુચ્ચી તથા બદ નૈયતની જાણવી. પગની વચલી આંગળી ભોંચે નહીં લાગતી હોય તે સ્ત્રી પોતાના મરદના હુકમમાં ચો-રની માફક ચાલે. હૃદયી આંગળી ધણી ટુંકી હોય તો તે દુખી હોય. જંગ જોળ હોય તેને તેના ભરથાર સાથ બને નહીં, કલેશ કરે. રૂવાં વાંકાં હોય તે ભરથારને મારે. હેડા ઉપર રાતો તલ હોય તે ભરથારને વાહલી હોય કેડ પરીમાં સરખી રૂપાળી હોય તે રાજ્ય પામે. શરીરનો પરસેવો લક્ષણના સરખો તથા લીમડાના સરખો હોય તો તેને ખરાબ સમજવી એટલુંજ નહીં પણ

તે પુરૂષની ધાત કરે, જે સ્ત્રીનો પરસેવો ગાયના મુત્ર સરખો ગંધાતો હોય તેને તજવી નહીં. જે તજે તો તેનો મરદ મરે. દીલે પરસેવાનો સારો વાસ આવે તેને ઉત્તમ તથા રૂડી સમજવી. જે સ્ત્રીનું પેટ પાતળું, પોચું તથા નિર્મળ હોય તો તે સર્વ દુઃખથી વેગળા છે. જે સ્ત્રી ગંભીર હોય, થોડું બોલતી હોય, હળવેથી ચાલે, કેસ થોડા હોય, નખ ઝીણા હોય, થોડું ખાય, ધણી જાડી તથા ઉંચી ન હોય તે દુનિયામાં સર્વ પ્રકારનું સુખ ભોગવે. જે સ્ત્રીના પગે રૂવાં ધણું હોય તો તે રંડાપો ભોગવે. જે સ્ત્રીની જાત પદમણી હોય તેની ખુશખો કમળ સરખી હોય, જે સ્ત્રીની જાત હંસની હોય તેની ખુશખો મધના જેવી હોય, જાત સંખણીની હોય તેનો વાસ ગંધાના જેવો હોય.

**આઠમીની બીમારીનું સાઈં માઠું પરીણામ જોવાની નક્ષત્રોની સમજ.**

પડવો ને મૂળ નક્ષત્ર, પાંચમ (૫) ને ભરણી નક્ષત્ર, આઠમ (૮) ને કાર્તિકા નક્ષત્ર, નવમ (૯) ને રોહણી નક્ષત્ર, દશમ (૧૦) ને અશ્વિ-લેશ્મા નક્ષત્ર જે એટલા જોગમાં માંદો પડે તો જીવે નહીં. એ નક્ષત્રોમાં ગામ જાય તો ફરી આવે નહીં. બીજા નક્ષત્રોમાં માણસ બીમાર પડે તે કેટલા દીવસે સાજું થશે તેની સમજ. **અશ્વિની નક્ષત્ર** અને રવીવાર, સુકરવાર સોમવાર એ દીવસે આજરી પડે તો એકવીસ દીવસ માંદગી ભોગવે.

**ભરણી** નક્ષત્ર, સોમવાર, શનીવાર, બુધવાર એટલામાં માંદો પડે તો મરણ પામે. કાર્તિકા નક્ષત્ર, અને ગુરુવારે માંદો પડે તો દીવસ બેમાં સાજો થાય. **રોહણી** નક્ષત્ર, અને શુકરવારે માંદો પડે તો જીવે નહીં. **પુનરવસુ** નક્ષત્ર, અને રવીવાર બુધવારે માંદો પડે તો ૭૫ દીવસ માંદગી ભોગવે. **પુષ્ય** નક્ષત્ર અને શુકરવારે માંદો પડે તો જીવે નહીં. **મઘા** નક્ષત્ર અને શનીવાર, શુકરવાર, રવીવાર તથા બુધવારે માંદો પડે તો દીવસ ૭ માં સાઈં થાય. **એતર** ક્રાંત્યુની નક્ષત્ર, અને સોમવાર તથા શુકરવારે માંદો પડે તો દીવસ પચીસમાં સાઈં થાય. **હસ્તા** નક્ષત્ર અને રવીવાર, શનીવાર તથા બુધવારે માંદો પડે તો દીવસ પચીસમાં સાઈં થાય. **ચિત્રા** નક્ષત્ર, અને સોમવાર તથા ગુરુવારે માંદો પડે તો દીવસ બારમાં સાઈં થાય. **વીશાખા** નક્ષત્ર, રવીવાર, શનીવાર, મંગળવાર એટલામાં આજરી પડે તો સોળ દીવસમાં સાઈં થાય. **અનુરાધા** નક્ષત્ર અને બુધવારે આજરી પડે તો દીવસ આલીસ (૪૦) માં સાઈં થાય. **જ્યેષ્ઠ** નક્ષત્ર, અને ગુરુવારે આજરી પડે તો દીવસ વીસ (૨૦) માં સાઈં થાય. **મુળ** નક્ષત્ર અને શની, રવી તથા મંગળવારે આજરી પડે તો જીવે નહીં. **પુર્વાષાઢા**

નક્ષેતર અને સોમવારે, બુધવારે આબરી પડે તો દીવસ છ (૬) માં સાઈ થાય. ઉત્તરાષાઢા નક્ષેતર અને ગુરુવારે આબરી પડે તો દીવસ આઠ (૮) માં સાઈ થાય, અભીજીત નક્ષેતર, ગુરુવારે તથા શુક્રવારે માંદો પડે તો દીવસ પાંચ (૫) માં સાઈ થાય. શ્રવણ નક્ષેતર રવીવાર અને મંગળવારે માંદો પડે તો દીવસ સાત (૭) માં સાઈ થાય, ધનુષ્ટા નક્ષેતર અને બુધવારે માંદો પડે તો સો (૧૦૦) દીવસે સારો થાય. સતતારીકા નક્ષેતર અને ગુરુવારે માંદો પડે તો સો (૧૨૦) દીવસે સારો થાય. પુર્વાભાદ્રપદ નક્ષેતર, શની, રવીવારે માંદો પડે તો ઝોગણીસ (૧૮) દીવસમાં સારો થાય. ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષેતર, મંગળ અને બુધવારે માંદો પડે તો દીવસ એક (૧) થી દીવસ દશ (૧૦) ની અંદર સાઈ થાય. રેવતી નક્ષેતર, ગુરુવારે અને શુક્રવારે આબરી પડે તો દીવસ (૧૦) માં સાઈ થાય. (જભાસ્પી).

**મેસ્તી આંદરાતે અંદ્ર સામુન્ને ધી યીજના સગન કરવા તેની વીગત.**

એશારાશી વાળાએ આતશની જેત જેવી. વરખ રાશીએ ગાય જેવી. મીથુન રાશીએ અશો મરદ જેવો. કરક રાશીએ વેહેતું પાણી જેવું, સીંહ રાશીએ આસમાન તરફ જેવું. કન્યા રાશીએ પવિત્ર થઇ સોતું તથા આરસી જેવી. તોલા રાશીએ હીરો તથા પોખરાજ જેવાં. વૃશ્ચિક રાશીએ સખી મરદને જેવો. ધન રાશીએ રૂપુ જેવું. મકર રાશીએ ખોદાઇ કલામ ભણી પોતાની દુઆ ચાહતી. કુંભ રાશીએ ભક્તિ શરૂ કરી ધન્યરતી મદદ માગતી. મીન રાશીએ હીરો તથા કોઇ પણ ઝવાહેર જેવું. ઉપર પ્રમાણે જેવાથી આખો માસ ફતેહ અને ખુશાલીમાં જાય. (જભાસ્પી).

**બહાર જતી વેળા સારા માઠા સગન જેવાનો ખુલાસો.**

સારા સગન=અી, ગાય, બેરવી રાગનો અવાજ, દહીં, ફળ ફળાદી, ઘોડો, વેસ્યા, અધીમારૂ (પારસીઓનો ખાદ્ય) બરેલો ધડો, તાડીનો ધડો, ધુંણી વગરનો આતશ, પાદશાહ, હાકેમ, અમલદાર; હાથી, પંખી ભઇ જતો માણસ, અનાજનો ઢગલો, શેરડી, દોસ્ત, મરતી ખોર, મીઠું, કાચું ગોસ્ત, નગારા નીશ્ચાન, જુવાન મરદ, સીપાઈ, સોહવાસન જેકું, બાળકુમારી છોકરી, વગેરે વગેરે સારા સગનો છે. માઠા સગન=થીલાડો, આડ-કાચલી ગોસ્ત, કલેશ કરતા માણસો, બેંસ, પાડો, બાહર જતાં દીલ પરથી કપકું પડી જાય, કોઇ મોહડામંથી લુકું બોલે, રીસ યુસ્સા વાળો માણસ, બાહર ન જા એમ કોઇનું કહેવું, બાતનાં ખાંભાં, તેલ, ફરમાન,

કપાસ, રાખ, આમડાં, બાળવાનાં લાકડાં, ઝોપડ લાવતો માણસ, કેરી આદમી, સુડદું, ગોળ, મટોડી, સાપ, આંધળો, માયું મોડાવેલો, ચરકીનાં કપડાં, જેનાથી કાંઈ કમાણી નહીં થતી હોય એવો એબદાર, ઘોતી, મોસાંધ, રંડાયેલી ઘેરી, રડતો કુટતો, એ સધળા માઠા સગતો છે. (જામાસ્પી).

આબરી પડે તો કયા ફરેસ્તાની આરાધના કરેથી દુખ ટળે.

માયું દુખે તો બેહેરામ યજ્ઞને માને. નાકનું દરદ હોય તો મોહર યજ્ઞને માને. આંખનું દરદ હોય તો ખુરશદ યજ્ઞને માને. મોઢાને અથવા મોઢામાં દરદ હોય તો આવા અરદવીસુરને શાકર ચઢાવે. કાનને દરદ હોય તો ખેરાત કરે. ગરદનને દરદ હોય તો રામચઞ્છને માને. પેટનું દરદ હોય તો બહમન આમશાસ્પંદને માને. તાવ આવતો હોય તો ધંખાર કરે. હેડાનું દરદ હોય તો ગુઆદ યજ્ઞ તથા હોમ યજ્ઞને માને. ફરજંદનું દરદ હોય તો આતશ બેહેરામને સુખડ મોકલે. તદ્દલીનું દરદ હોય તો ખુશબોઇ પાણીમાં નાંખે. આંખમાં કુલ પડયું હોય તો સોનાની આંખ આતશ બેહેરામને ચઢાવે. પગના કુટણને દરદ થયું હોય તો અસપંદારમદને માને. કમ્બરને તથા વીરજને મરજ હોય તો આસ્તાદ યજ્ઞની સંપૂર્ણ ક્રિયા કરે. પીશાબને મરજ હોય તો આવાં યજ્ઞની આરાધના કરે. નખ તથા કેસને દરદ હોય તો ગુઆદ યજ્ઞને માને. પેટમાં અથવા માથામાં દુખતું બંધ ન થતું ન હોય તો અરદીબેસ્ત અમશાસ્પંદની બાજને ત્રીસ ખજુરની પેસી સાથે બજાવે. અનાજ પકવવાની નૈયત હોય તો ખોરદાદ યજ્ઞને માને. ફરજંદ નહીં આવતું હોય તો ઝાડ રોપીને ઉધારે. (જેને માલેક અમરદાદ અમશાસ્પંદ છે,) છાકરાંને ડહાપણ નહીં હોય તો આતશબેહેરામ સુખડ મોકલે. ચોતાનો બોલ ઉપર કરવા મામતો હોય તો બેહેરામ યજ્ઞની બાજ ધરાવે. દુશ્મન જોરાવર હોય તો તેને જોર કરવા મોહોરયજ્ઞની બાજ તેત્રીસ ખજુરની પેસી સાથે ધરાવે. નપુશક હોય તો હોમ યજ્ઞને માને. રાતદીવસ શીકરેનું દરદ રહેતું હોય તો આવા યજ્ઞને માને. ખવાબમાં બીહી ઉઠતો હોય તો સંપૂર્ણ ક્રિયાનાં મુકતાદ માને. કોઈના ડરથી બીહીએ તો ખસેશબેદને માને. મંદવાડમાં પડે તો ફવરદીન અમશાસ્પંદને માને, વંદીદાદ કરાવે. જોડેનું દુખ ન હોય તો આવા યજ્ઞની બંદગી કરે. ઓરત બજાતાં દુખી થતી હોય તો તેને નાંખે બેહેરામ ચસ્ત બજાવાની માને. ઓરતને હમલ ન રહેતા હોય તો હોમ યજ્ઞની ક્રિયા કરે. ઉપલાં સિવાય બીજાં સુરકલ અને બીકટ દરદ હોય તો દાદાર હોરમઝદના ફરેસ્તા કરે તે સાથે તેત્રીસે ફરેસ્તા માને તો સર્વે દરદ આશામ થાય. (જામાસ્પી).

## નાહનું જ્વાળનામું (સ્વપ્નફલ)

ગુરુતારુપશાહે પુછ્યું કે માણસનું ફલ દુનિયામાં ફરે છે અને જ્વાળમાં તરેલ તરેલના વિચારો દેખડાવે છે તેની સમજણ કહે. જામારુષે કહ્યું સાંભળો હમણાં ચોકુંક કહ્યું છું. પહેલી રાતના જ્વાળ દેખે

તો એક વરસે ફળે. બીજે પહેરે જ્વાળ દેખે તો માસ નવ (૯) પછી ફળે. ત્રીજે પહેરે જ્વાળ દેખે તો માસ (૬) પછી ફળે. ચોથે પહેરે જ્વાળ દેખે તો માસ ત્રણ (૩) પછી ફળે. આમદે જ્વાળ દેખે તો તરત ફળે. ખુદાની બંદગી કરી સુવે ને માઠો જ્વાળ દેખે તો સારો ફળે. બંદગી વિના સુવે ને સારો જ્વાળ દેખે તો માઠો ફળે. સ્ત્રીના જ્વાળ કરતાં મરદનો જ્વાળ ધણો જોરાવર નીપજે (સારી માડી બંને અસરમાં) જે કાષ્ટ પણ મરદ આમદામાં બંદગી કરીને જાણુ જ્વાળ જુએ તો પણ તેનું કામ સફળ થાય. ફરેસ્તા, પેગંબરની જગા, આસમાન, બેહેસ્ત, પોતાને ખુદાની દરબાહમાં ગયલો જ્વાળમાં દેખે તો હદથી બેહદ તેના કુટુંબ કબીલામાં ખુશાલી જાય. પેગંબરની જગા, રવાનની જગાએ ગએલો પોતાને દેખે તો પુષ્કળ ખુશાલી વધે. ફરેસ્તાને દેખે તો ખુશાલી વધે. બેહેસ્તમાં એક એક તબક્કાથી પોતાને ચઢતો દેખે તો દોલત પામે. બેહેસ્તમાંથી ઉતરતો જુએ તો પોતાને ખોટ આવે. બેહેસ્તની જગ્યા જ્વાળમાં સારી ન લાગે તો મુસ્કલી પહોંચે. બેહેસ્તમાં પુગવાના માર્ગ આગળ ગયલો પોતાને દેખે તો દોલત વધે. બેહેસ્તના માર્ગપરથી પોતાને પડી જતો દેખે તો બંદીખાનું ભોગવે. આફતાબ (સૂર્ય) જુએ તો દોલત તથા બેટા આવે. ધુવાધાર દેખે તો આફત પહોંચે. સૂર્ય બળરમાં તથા હરેક જગ્યાએ દેખે તો લડાઈ કરાવે. સૂર્ય દરિયામાં ઘુડતો દેખે તો દોલત જાય. આફતાબ નેવ આગળ દેખે તો ખુશાલી પેદા થાય પણ જોનાર માંદો પડે. નિર્મળ દેખે તો રોજી પામે. મોબ ઉપર દેખે તો ખુશાલી વધે. ધરમાં દેખે તો લક્ષ્મી પામે. કાળો દેખે તો દુકાળ પડે. રાતો દેખે તો લડાઈ થાય. પીળો દેખે તો માઠું થાય. ધુવાધાર દેખે તો મરજીની ધાત નીપજે. નીકળતો દેખે તો નવો દોસ્ત મળે. ઉપર ચઢતો દેખે તો દોલત વધે. આફતાબનું તેજ ધણું દેખે તો કામકાજનું સુખ સંપન્ન આપે. આફતાબ (ચંદ્રમા) દેખે તો બેટીનું ફરજદ આવે તથા દોલત વધે. માહતાબ ધરની આમલી બાજુએ દેખે તો રોજી પુષ્કળ વધે. ધર ઉપર દેખે તો લાભ થાય. માહતાબ પીઠ પાછળ દેખે તો દુસ્મન પેદા થાય. માહતાબનો રંગ લાલ દેખે તો લાભ થાય. રંગ પીળો દેખે તો આજીવી પડે. કાળો રંગ દેખે તો કાષ્ટનું મરજી નીપજે. માહતાબ અરધો દેખે તો રોજી જતી રહે. માહતાબ

આખો અને તેજવંત જીએ તો રોજ વધે. માહતાય એ દેખે તો લાભ થાય. સેતારા (તારાઓ) તરતા દેખે તો નુકશાન પહોંચે. આદ્રતાય (સૂર્ય) સામે આવતો દેખે તો લાભ હોય. આદ્રતાય જે હુગરપર ચઢતો દેખે તો દોષત વધે. આદ્રતાય, બાંગી દીવાલ, બાંગુ ધર, અથવા વેરાન જગાપર દેખે તો ખરાબી નીપજાવ્યા વિના રહે નહીં. સેતારા ધણુ જીએ તો નવી સગાઈઓ કરાવે. સેતારા ધર પર પડતા દેખે તો ખુબીની મોટી વાત સંભળાવે. સેતારો કાળો દેખે તો આદ્રત આવે. ભારે સેતારા ખરતા દેખે તો ધરનો ધણી કે ગામનો હાકેમ મરે. સેતારો લીલો દેખે તો સુખ ઉપજવે. ખારીક સેતારા ખરતા દેખાય તો નાનાં નાનાં છોકરાંનો કાળ થાય. સેતારા પોતા પર પડતા જીએ તો જ્ઞેનારની કમળપત્ની લાવે. નાના સેતારા ધણુ ઉઘે દેખાય તો કોઈ નવો પાદશાહ થાય. ઉજળું વાદળ જ્વાળમાં દેખે તો રૂડો અમલ અથવા ઝોઘી પામે. કાળાં વાદળાં દેખે તો દુકાળથી દુનિયાનો નાશ થાય. લીલું વાદળ દેખે તો ખચીત લાભ પ્રાપ્ત થાય. ખાલી વાદળ દેખે તો રોજ કમ થાય. વાદળ પાણીથી ભરેલું દેખે તો રાજ પ્રાપ્તિ થાય. વરસાદ વરસતો દેખે તો કોઈનું લસ્કર આવી પુએ. પોતાના દિલ ઉપર વરસાદ વરસતો દેખે તો તેના ધુરા હાલ થાય. વરસાદ ધણુ વરસેલો તથા કપડાં ભીંજાઈ ગયેલાં જીએ તો અનાજનો લાભ આવી મળે. વરસાદ ગામમાં વરસતો દેખે તો હાકેમ તથા અધીકારીનું નખોદ જાય. ઉજળાં વાદળ નેવે તથા ધરમાં દેખે તો દોષત મળવાનો નક્કી સંભવ માનવો. સૂર્ય અમીરના મેહેલ ઉપર દેખે તો લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય તથા બેટા બેટીનું સુખ થાય અને ગામમાં તથા શહેરમાં નવો હાકેમ બદલાય અને હરેક વાતે સુખ સંપન્ન દેખે. સૂર્યને પોતાની નજદીક દીઠો હોય તો જ્ઞેનારને ત્યાં બેટાનો જન્મ થયા વિના રહે નહીં. ” ( જભારપી. )

આ નહાતું જ્વાળનામું છે. મોટું જ્વાળનામું આ પુસ્તક જેવડી એક ચોપડી થાય. વાંચો પાછલા ભાગમાં જાહેર ખખર. (પ્રગટ કર્તા.)

## ચાર અજાયબ સ્વપ્નાની તાસીર.

એક સમે પાદશાહ શુસ્તારપે જભારપ વજીરથી દોરંગી દુનિયાની બ-  
વિષ્ણની હાલત જાણવા માંગી. ત્યારે જભારપે ચાર કાસદોને ચાર દિશાએ મોકલાવ્યા અને તેમને ચેતવણી આપી કે પાંચ દીનના રસ્તા સુધી જઈ દરેકને તે મુદત દરમ્યાન અજાયબ બીના જણાય, દેખાય યા સંભળાય તો તુરત પાછું આવવું. તે ચારે કાસદો ચાર દિશાએ જતાં, ચાર દિવસના માર્ગપર જઈ પહોંચતાં તેમની પર ઉધે બલબો ફાધો તેથી તેઓ સુષ્ઠ બયા. તે વેળા તે



ચાહરાએ અહુરમજ્દની યરકતથી જૂદાં જૂદાં સ્વપ્નાં દીઠાં. એકે હીકું કે એક ધણો મોટા કુવો છે અને તે મોટા કુવાની આસપાસ ખીજ નાહના કુવાઓ ૭ છે ને મોટા કુવો ઉબરાધ જાય છે અને તે મોટા કુવામાંથી ઉબરાધ ગએલું પાણી પેલા નાહના કુવાઓમાં બરાય છે તેથી તે સાતે કુવા ઉબરાય છે. પછી થોડો વખત રહી તે સાતે નાહના કુવાઓ ઉબરાવા લાગ્યા પછી તે મોટા કુવો ભરી શક્યા નહિ. ખીજાએ સ્વપ્નું હીકું કે એક નાહની માય ઉભેલી છે તેની પાસે તેની માય (મોટી માય) ઉભી રહી પોતાનાજ બાળકને ધાવે છે. ત્રીજાએ સ્વપ્નું હીકું કે એક મોટા નાગ એક મોહડે કરડી ખાય છે ને ખીજે મોહડે કહે છે કે હું કરડતા નથી ને ખાતોએ નથી. ચોથાએ સ્વપ્નું હીકું કે એક સોનાના પીંજરામાં એક સુંદર પક્ષી બેઠેલું છે અને તેની ચાકરી કાગડાઓ તથા ખીજ પક્ષીઓ કરે છે. તે પીંજરામાંનું પક્ષી બહારનાઓને સારાં વચનો કહે છે. પછી કાગડાઓ તેની નોકરી કરતા કરતા ચાપલુસી કરી તે કાગડામાંનો એક કાગડો તેના પીંજરામાં જઈ બેસે છે ને તે સુંદર પક્ષીને બહાર કાઢે છે. તે પછી બહારના સઘળા કાગડા એક પછી એક પીંજરામાં દાખલ થઈ તોરાન મચાવે છે ત્યારે તે સુંદર પક્ષી બહાર બેસી જાયે કરે છે ને તેમની મીનતજ્વરી કરે છે. માંહે બરાયલા કાગડાઓમાં તે પછી કુસંપ થતાં ધણુક બેજન થઈ પડે છે. આ કાસ્ટોએ એકી વેળા એવાં જૂદાં જૂદાં સ્વપ્નાં જોઈ એમાં કોઈક અન્નયમી જાણી પાછા દરબારમાં એકી વખતે આવ્યા અને શાહ ગુસ્તાસપ સનયુખ ચારે જણાએ પોતાની ખીના કહી, ત્યારે જામાસપ વજરે તેના ખુલાસો કરીધો. કે પેહેલા કુવાના સ્વમાની તાસીર એ છે કે હાલના વખતમાં બેટા બાપને પાળે છે પણ આખર હજારાના વખતમાં એક બાપને ૭ બેટાઓ હોવા છતાં તે સાતેનું પેટ બાપજ ભરશે; પણ બ્યારે તેમનો બાપ ધરડો થશે ને નાતવાનીને લીધે કોઈ પણ કામ કરવા અશક્ત થશે ત્યારે બેટાઓને આસરે પડવા જતાં તેઓ તેનું પોષણ કરશે નહિ તથા કરી શકશે નહિ. ખીજા ગાયના સ્વપ્નાની તાસીર એ છે કે આખર હજારાનો વખત એવો આવશે કે માય પોતાની બેટીની કમાઈ પર પોતે ગુજરાન કરશે. ત્રીજા નાગવાલા સ્વપ્નાની તાસીર એ છે કે હવે પછીના આવતા હજારાના વખતમાં પાદશાહ તથા હાકેમો વખત પર બેસશે ને લાંચ રૂસવત લઈ રૈયત પર જીલમ ગુજારશે. તેઓ ચોર તથા શાહુકારોનું પચાવી પાડી પોતાને ઇન્સાફી રાઈ માલનાર બતાવશે ને કરતા બોળ નાખશે. તેમજ મોટા હાકેમો લાંચ લેશે તેના ઇન્સાફ નહીં પણ

નાહાનાઓનો ઇનસાફ થશે. ચોથા મુજાના પીંજરાની તાસીર એ છે જે આખર હજારના જમાનામાં પૈસો તથા આબરૂ અને ધંધો ઉઘી યુનિયાદને હાથથી હલકાઓને હાથ જઈ પડશે. કેમકે ઉઘી યુનીયાદવાલાને ત્યાંના હલકા આદમીઓ શેઠને પ્રતાપે પૈસો મેળવી તેનાજ વેપારમાં હરીફાઈ કરશે. આથી ઉઘી યુનિયાદવાલાઓનો રોજગાર ભાગી પડશે તે શેઠો નોકરોની ધરમાબરદારી કરશે. તેમજ બધી જાતવાલા તે આકરોની સફમાં મળી રોજગાર કરી હરીફાઈ કરતા જઈ રોજગારને ધુળમાં મેળવશે, તેમા ધણુકો પામ્યાલા થઈ જશે.

### દર રાત્રે જે જે રોજે ખવાબમાં સાપ જુવે તેની તાસીર.

૧. અહુરમજદ રોજે સાપ દીઠો હોય તો ઇજત, આબરૂ, માલ, બ્યાદે થાય.
૨. બેહેમન રોજે દીઠો હોય તો કુટુંબમાં શીકર ધણી પેદા થાય.
૩. અરદીબહેસ્ત રોજે દીઠો હોય તો કુટુંબમાં કોઈ મરી જાય.
૪. શહેરેવર રોજે દીઠો હોય તો કોઈ સાથે અચયુચ સહીઆઈ થાય.
૫. અસપનદાદ રોજે સાપ ખવાબમાં દીઠો હોય તો સર્વે આલમમાં રૂઠું કામ નીપજે.
૬. ખોરદાદ રોજે દીઠો હોય તો ઝોકાઝોક સફર જવું પડે.
૭. અમેરદાદ રોજે દીઠો હોય તો શીકર પેદા થાય.
૮. દેપ-આદર રોજે દીઠો હોય તો હર તરફથી દીલની મુરાદ પહોંચે.
૯. આદર રોજે દીઠો હોય તો ખુશી હાંસલ થાય.
૧૦. આવાં રોજે દીઠો હોય તો તેજ વખતે તે મુરાદ હાંસલ થાય.
૧૧. જે ખુરશેદ રોજે દીઠો હોય તો દુરથી ખુશાલી પામે.
૧૨. મોહોર રોજે દીઠો હોય તો પોતીકી મુરાદ પામે.
૧૩. તીર રોજે દીઠો હોય તો એબથી કંઈ હાથ આવે.
૧૪. ગોશ્ત રોજે દીઠો હોય તો સફર જાલદી જવું પડે.
૧૫. દેપમેહોર રોજે દીઠો હોય તો દિલની મુરાદ પહોંચે.
૧૬. જે મેહોર રોજે દીઠો હોય તો ઝોકાઝોક સફર જવું પડે.
૧૭. સરોષ રોજે દીઠો હોય તો નવો પોશાક મલે.
૧૮. રસ્તા રોજે સાપ દીઠો હોય તો જીવલેન દુસ્મન જીતે થાય.
૧૯. જ્યુ જે સાપ દીઠો ને માર્યો તો સાફ છે.
૧૯. ફરવરદીન રોજે દીઠો હોય તો ખુશાલી કરે તથા તે દીનનું કામ કરે.
૨૦. બેહેરામ રોજે દીઠો હોય તો ધરમાં ખરાબી કરે.
૨૧. રાંમ રોજે દીઠો હોય તો કોઈ સાથે કલેસ કરાવે.
૨૨. યુવાદ રોજે દીઠો હોય તો નાણાનું નુકસાન થાય.
૨૩. દેપદીન રોજે દીઠો હોય તો કંઈ રંજ સખતી પેદા થાય.
૨૪. દીન રોજે દીઠો હોય તો પોતાના દીલની મુરાદ પામે.
૨૫. અરપશંમ રોજે દીઠો હોય તો કંઈ અચયુચ શીકર આવી પડે.
૨૬. આસતાદ રોજે દીઠો

હોય તો તમામ રાતદીન ખુશાલી નીકલે. ૨૭. આસમાન રોજે દીઠો હોય તો ઘણું બારે ખેહોતાન આવે. ૨૮. જમીઆદ રોજે દીઠો હોય તો પોતાની મુરાદ પામે. ૨૯. જે મારેસપંદ રોજે દીઠો હોય તો મારવો. મારવાથી બલા દુર થાય. ૩૦. અનેરાન રોજે દીઠો હોય તો ઘર ઉજ્જડ થાય. માટે જેથો તેવોજ મારવો. આ મારનામું કહેવાય છે. જે જે રોજે ખવાયમાં સાપ દીઠો હોય તે તે રોજે ખવાયમાં મારવા લખ્યા પ્રમાણે જે મારે તો મુરાદ ફલે. (જમારખી.)

દર રોજે તથા જે જે રોજે ખવાય જીવે તે તે રોજનું  
ફલ સાફં ચા નરસું તેની તાસીર.

૧. અહરમજદ રોજને દીને ખવાય જીવે તો માલમજત હોરમન ખુશાલી ધણી પેદા થાય. ૨. બેહેમન રોજે ખવાય જીવે તો પોતે દુખી થાય, અને જમાનાને દરમીઆનમાં દુખ ઘણું દેવાય. ૩. અરદીબેહેસ્ત રોજે જીવે તો કોષ ખેશાવંદ જીનત પુગાની ખબર મલે. ૪. શહેરેવર રોજે જીવે તો પોતાના ખરા દોસ્તને મલે. ૫. અસપદાદ રોજે જીવે તો તમામ ખલક નજદીક નેકનામીનું કામ પેદા થાય. ૬. ખોરદાદ રોજે ખવાય જીવે તો ઝેકાઝેક અમયખુય સફરે જવું પડે. ૭. અમરદાદ રોજે ખવાય જીવે તો અમયખુય શીકરતું કામ આવી પડે. ૮. દઝેપ-આદર રોજે ખવાય જીવે તો જે કંઈ મુરાદ દીલમાં હોય તે હરેક જગાથી હાંસલ થાય. ૯. જે આદર રોજે ખવાય જીવે તો ધણી ખુશાલી અને ખુબી પાક દાદારથી જલદી પામે. ૧૦. આવાં રોજે ખવાય જીવે તો મુરાદ તુરત પામે. ૧૧. ખોરશેદ રોજે ખવાય જીવે તો પાદશાહ તથા હાકેમ આગલ માનીતો થાય, અથવા કુટુંબમાં માન પામે. ૧૨. મોહોર રોજે ખવાય જીવે તો કામમાં ખરાખી ધણી થાય. ૧૩. તીર રોજે ખવાય જીવે તો માલ વધારે તથા થોડો ખી હાથ આવે. ૧૪. ગોશ રોજે ખવાય જીવે તો સફરે જવાનું કામ નીકલે ને ત્યાંથી ધણે દાહાડે ઘેર આવે. ૧૫. દઝેપ-મેહેર રોજે ખવાય જીવે તો મુરાદ હાંસલ થાય. ૧૬. મેહેર રોજે ખવાય જીવે તો ઝેકાઝેક તુરત સફરે જવું પડે. ૧૭. સરોશ રોજે ખવાય જીવે તો નવાં કપડાં પહેરે. ૧૮ રસ્ના રોજે ખવાય જીવે તો જીયુન છે. જેથી (ખવાયમાંજ) સાંપ મારે તો ફાયદો ૧૯. ફરવરદીન રોજે ખવાય જીવે તો ખુદ પોતાની જાતને ખુશાલી ધણી થાય. ૨૦. બેહેરામ રોજે ખવાય જીવે તો ખીજે દીને સાંપ નહીં જોવો, કારણ કે હાની છે. ૨૧. રાંમ રોજે ખવાય જીવે તો સૌ સાથે વહડવાડ થયા

કરે. ૨૨. શુભાદ રોજે ખવાય જીવે તો માલને નુકશાન પહોંચે. ૨૩. દંએપ દીન રોજે ખવાય જીવે તો રંજ ઘણી પામે. ૨૪. દીનરોજે ખવાય જીવે તો ધારી મુરાદ હાંસલ થાય. ૨૫. અરશશંગ રોજે ખવાય જીવે તો એકા-એક થોડીએક શીકર પેદા થાય. ૨૬. આસતાદ રોજે ખવાય જીવે તો રાતદીન ખુશાલી થાય. ૨૭. આસમાન રોજે ખવાય જીવે તો કંઈ ભારે બોહોતાન આવે. ૨૮. જમીઆદ રોજે ખવાય જીવે તો જેહાન ખુદાવંદથી જે મુરાદ ચાહે તે ફલે. ૨૯. મારેસપંદ રોજે ખવાય જીવે તો જેહેમત ખેંચે. ૩૦. અને રાંન રોજે ખવાય જીવે તો જમ્યુત છે. જેથી સાફ નહીં.

( જમારખી )

**ખુલાસો**—ખવાયમાં જે જે રોજે સાપ જીવે તે તાસીર જીદી લખી છે અને જે જે રોજે ખવાય જીવે અને તે જોયલી ચીજ જે જે રોજની પ્રમાણમાં ફલ આપે છે તે એકજ ચીજ જીદા જીદા રોજે ખવાયમાં જોવાથી તેની જીદી જીદી તાસીર છે તેથી તે જીદા જીદા રોજની તાસીર ઉપર મુજબ છે. ખવાયનામુ જીદું છે. ખવાયમાં જોયલી ચીજ માટે ખવાયનામું જોવું, કે શું ચીજ જોઈ છે અને શું ફળ છે, પછી તે ઉપલા રોજની તાસીર સાથે સરખાવી ધ્યાન પુગાડવું.

( પ્રગટકર્તા. )

### સતકો.

ગુરુતારપશાહે પુછ્યું કે કોઈને નીમત નજર લાગે અથવા હેરાન થાય તો શું કરે. જમારખ હકીમે કહ્યું કે પાદશાહ કહું તે સાંભળ. જેને હર કંઈ ચીજની ઉગદ, નજર કે દુઃખ દર્દ હોય તો આ પ્રમાણે સતકો કરે.

જીવ લાગ્યો હોય તો જે બકે તેનો ઉતાર ધાન દુધ દીકરામાં ધાલીને વડ હોય ત્યાં મેલે. પરીનો ઝાગદ લાગ્યો હોય તો દીકરાને કંકુ લગાડે, ટીલાં કરે, મુરઘી મેલે, ચાર રસ્તે મુકે. કુતરાનો ઝાગદ (નજર) લાગે તો રોડીને ધી લગાડી શેર ૭ તથા ૫ ની મેલે. મનીશ દીઠાં ઝાગદ હોય તો લીંબુની ચાર ફાડ કરે, મહિ સોંદર બરે ને બેડું એક ઓવારીને મેલે. પખીની દીઠની લાગી હોય તો લાડવા ઓવારીને નાંખે. પશુ દીઠાંની લાગે તો ધાસને હાથ લગાડીને મેલે. ફેકીરની દીઠની લાગે તો રાંધેલું અનાજ હરકોઈ ૪ રસ્તે ફાથ લગાડી મેલે. બ્રાહ્મણની નજર લાગે તો અડદ ઓવારીને આપે. જોગીની નજર લાગે તો ગોસ્ટ સગને મેલે. સાપની નજર હોય તો સગને ( કુતરાંને ) દુધ પાય. બીલાડીની નજર હોય તો માછલી ઓવારી બીલાડાંને મુકે. નહાનાં છાકરાંની અથવા

ખાલકની નજર લાગી હોય તો દુધ ખાંડ મેળવી રસ્તાપર નાંખે. કાગળની નજર હોય તો ધાન ધી કરીને જાનવરને મુકે. વેરાગીની દરસ્તી લાગી હોય તો તરકારી રાંધેલી યા કાચી ૪ રસ્તે મેલે. ડાકજીની નજર લાગે તો ધાન, દહીં, દુધ, શાક, અથાણું, વાલ, વટાણા બાફીને ઠીકરામાં મુકી ઠીકરાંને ગેરનાં ટપકાં કરી જોને આજીર હોય તેને ( દર્દીને ) સુંઘાડીને ૪ રસ્તે મેલે. દશતાંન બેઠી આરતની નજર લાગી હોય તો પીછી કરાવે, પદાવે. વધકની નજર લાગે તો લીંબુ ઉતારીને નાંખે. રાંડીની નજર લાગે તો કીરીઘાંન કરે. સ્ત્રીમાંથી મેલી હોય અને તેની નજર લાગે તો કેલાં ઉતારી નાંખે. જોડૂ વીઆએલીની નજર લાગે તો લીંબુ આવારીને નાંખે. જીવીશ લાગે તો ખાસડાં ૭ મારે તથા દહીં દેખાડીને નાંખે, જો ન ઉતારે તો નરક સુંઘાડીને નીરંગ લખી છે તે પહે તો જાય. બ્રાહ્મણનો ભુત લાગ્યો હોય તો શુભલ બાળે અને થોડાએક વાળ ઉતારે. વાણીઆનો ભુત લાગ્યો હોય તો તરકારી રાંધી ચાર માર્ગ હોય ત્યાં નાંખે. ભરવાડનો ભુત લાગ્યો હોય તો બેરડને ધાસ મેલે અને પાંચે પકવાનનો સતકો કરે. ઉંટની નજર પડે તો દાણા ઉતારીને ફકીરને આપે. ઘોડો તથા ગધેડાની નજર પડે તો મગ, ચણા, અડદ, મક, એને ભેળીને ખેરાત કરે. માછીર અને માછજીની નજર લાગે તો મોટો ઉતાર કરે, એક ઠીકરાને હલદર અને કંકુનાં ૭ ઠીલાં કરે પછે તેમાં અડદ, ચણા, વટાણા, મેશુર, વાલ, તુવર, મગ, ચોખા, ઘઉં, એ નવ જથ્થો મેલીને ઉતાર કરે, પછી તેમાં રાંધેલી બાજી, વટાણા, હરેક તરકારી મેલે, તેમાં મીઠું નહી મુકતાં, લીંબુ, અચાર છંકુ મેલે આજીરીને હેઠે બેસાડે પછી તે પરથી ઉતારી દરીઆને કીનારે મેલે. બેઠકી રાંડની નજર લાગે તો લીંબુ ઉતારીને નાંખે. જો હરેક ઉતાર નહી કરે તો તુરત છંકુ ઉતારે. અથવા લીંબુની ચાર ફાડ કરે, તેમાં ૪ જાતનો રંગ લગાડે. કંકુ, સીંદુર, ગુલાબ, અને અખીલ કાંઠાને લગાડે. પછી રાત્રી નાંકુ સાત રંગનું કરે, નીરંગ અવસ્તાની પહેતો જાય, અને સાત વેલા ફેરવે. પછી ૪ માર્ગે મેલે. હરેક ઉતારમાં કાચલો મેલે એ રીતે કરે. ” ( જામાસ્પી. )

ખુલાસો—ઉપલું લખાણ અસલ હાથની લખેલી જામાસ્પીના બોલે-બોલ અને અક્ષરે અક્ષર આપેલું છે. સને ૧૯૧૨ ની સાલમાં મુંબાઇવાસી દોરાજી રસ્તમજી જામાસ્પી દસ્તુર મહેરજીરાણા તરફથી જે જામાસ્પી જમાઇ છે તેમાં પણ આ ઉપલું લખાણ જાપેલું મલે છે. આપણાં ધરડાંવ-ડાંબામાં પણ રીવાજ હતો ને હજીપણ ચાલુ છે કે સુવાવડી નાહે તો છંકુ આપારે, આપણું મીઠું કરે તો છંકુ આપારે, તેમાં સાથે પતાસાં, નાળીયેર,

ખારેક સોપારી, પાન, ચોખા, પાણી, વિગેરે ઝાવારી ધોળી નાખે. કાંઈ બીમાર હોય ત્યારે પણ ઇંડાં કરીને બાદાર ફેંકી દીઝે, પાણીનો કલસી ઝો કરીને ધોલી દીઝે, આ બધા રીવાજ કરવાનું કારણ એજ છે કે બદ હવાનો એ બધો કર છે જે કીધાથી તે દુખદેતી દુર થાય છે. હવે આગલ આ પુસ્તકમાં વાંચી ગયા કે જરતોસ્ત સાહેબ પોતે તો એકજ ખુદાને માનવાને થકી કહે છે ત્યારે આ મુજબ જમાત્પ હકીમે કેમ દેખાડ્યું અને જમારપી કેતાબમાં કેમ લખાણ આપ્યું ? આ મુજબ સવાલ મારા મનને થવાથી મેં પોતે અશી શક્તિને પુછ્યું તેનો સાર મલ્યો તે આ મુજબ છે. “શઙ્ગ્યાતથીજ સર્પેતમધન્યુસ અને અંધમધન્યુસ એ મીનો છે. આ બે જાતની શક્તિ છે. જો કે દરેક બાબદમાં બન્ને શક્તિ સાથે મલીનેજ કામ કરે છે. પણ સર્પેતમધન્યુસ હવા પોતે અંધની ખાસીયતને ધીકારે છે. અંધ હવાથી બીજી ઉતરતી હવાઓ થઇ છે તે હવાઓ સેતાન કેવાય છે. તેઓ ખુદરતની પેદાયસને હમેશાં નુકસાન કરે છે. હવે દુનિયામાં વસ્તા જીવો તો બધી ભેલસેલ હવાના છે અને એક જીંદગી ભોગવ્યા બાદ હમકામ કે પરકામ સધળે ફરે છે ત્યારે જેવી જેની નૈયત હોય તેવીજ તેની નજરે પણ હોય, પાછું એમ છે કે જેવા વિચાર ઇનસાન ધારે અને વર્તણૂક વરતે તેવીજ હવાનો પાવર તેને રહે. સારા વિચાર ધારે તો સારો પાવર અખતયાર કરે અને દુનિયાનું દલદર ફેરે ને જો યુરા ધારે તો સામાને તેમજ પોતાને પણ નુકશાનીમાં લાવે તેજ મુજબ જેવી ધારણા તેવું હેયું અને જેવું હેયું તેવી નજર. તેથીજ દરરતી લાગે છે. એ નજર લાગે યા કર્તુક થાય વિગેરે કહે છે એ પણ દુઃખ દેનારી હવાઓજ છે. જો તેઓ દુઃખ દેતી પાછી નહીં બાગે તો તેનો સતકો કરવો જોઇએ. તેનું સમજવું એમ છે કે “જેનો કચરો તેજ ઉઠાવે” યાને સતકો એટલે તેનો કર આપે તો દુઃખ દેતી દુર થાય. જેમ કુતરાને રોટલી નાંખે તો બસ્તું મુચું રહે છે. જેમ ફેસ્તા ખોરાં માણસોને લાલચ મળે તો આંગા જય તેમ પેહેલું એ બધું તોફાન હવામાં છે તે પછી નારા તથા જીવોમાં અને દુનિયામાં છે. અલખત દુઃખના નીવેડા અર્થે દવાનાં ઝાડ ઉગ્યાં તે શાસ્ત્ર અને વિદ્યા નીકલી વૈદા=Doctors થયા. પણ જ્યાં દવાનો ઉપાય નહોતો ચાલે તો હવાનો કર ઉતારવો. તેથીજ કહેવત છે કે સો દવા અને એક હવા. હવાનો કર કીધો કે દુઃખ દેતી દુર થાય. તેને આંન પડે. ગમે તેવા દર્દવેળાં હોમ યસ્ત બધુવી ઉતમ છે. હોમયજદની યજ્ઞને દશન બાજ આશરમાન કરવું, તેથી જો નહીંજ વસે તો મોબેદ પાસે ગોચ યસ્ત બધુવવી. અને

હવાનો કર (સતકા) આપવો. જરતોસ્તી ધર્મનું ફરમાન એકલા ખુદાને માનવાનું બતાવે છે કેમકે જરતોસ્ત પોતે જીવ રોક્ષનીના માલેક તરફનો હતો અને રોક્ષનીના માલેકનોજ જરતોસ્તી ધર્મ છે. તેથી પેગમ્બરનું ફરમાન હતું. પણ જરતોસ્ત આગમચના આપણાં નેઆગાંના યજ્ઞાંપરસ્તી હતા અને તે તરીકાએ સઘલી નુરી પેદાયસો અને મીનો ચઝદોની આરાધના કરતા હતા. આ ઉપલો જમાસ્પીમાં બતાવેલો સતકા છે એ કંઈ મેલી ચીજોનાં સાધન કરી તેને પુંજવાનું હોય તેમ નથી પરંતુ દુ ખ દેતી અને નહોંજ પાછી હઠતી હવાઓનો દુર કરવાનો ઇલાજ છે. જો એમ હતે તો તેની મૂર્તિ કરી માનવા કહ્યું હોત તો તે જરતોસ્તી ધર્મ મુજબ નાફરમાન હતું. પણ એટલું છે કે દુ ખ દેતી હવાઓથી ધણી વેલા જીવલેન માંદગીઓ થઈને ધણીએક ઇનશાનો કમોતે થોડીવારમાં ચાલ્યા જાય છે, યા રીખી રીખીને મરે છે. તેમાં જો કોઈ કુટુંબનો પાલનદાર કમોતે મરે છે, તો કુટુંબ સદાખરૂં રખડી જાય છે. યા કોઈ પણ મરે તો તેનાં અતલગનાં યા ખેશી કોઈને પણ તેની લાગણી થયા વગર રહેજ નહોં. હવાનાં કરનાં દર્દથી રીખતાં ઇનશાનો થકી હવાનો કર (સતકા) આપવો એ કવખતનાં મોતને અટકાવવાનું છે.”

હવે ધણીખરા પારસીઓ આખાખદમાં ઉપર ઉપરથી બતાવે છે કે “હમો કંઈજ પણ જાણતા નથી. એ બધો વેહેમ છે.” વિગેરે. ધરમાં કોઈ માંદ પડે તો ઉપર દેખીતો ડાકટર આવે પણ અંદરખાને આલ્હણ, સાંધ, તથા મેલાં કામ કરનારા ભગેરે સઘળા આવે. મરદો ઉપર ઉપરથી કહે છે કે “હમોને તો એ વાતની છીટ છે પણ ઐરાંઓને વેહેમ છે તે એ બધું કરે છે” વિગેરે. હવે મરદો પોતે તો ધરના વડા કહેવાય. ત્યારે કરવા કારવવા દધને ઉપરથી એમ પાકી ચોખ્ખાઈ બતાવવાનું શું કારણ હશે? કારણ એજ કે પેટ ભરવાનો હુનર શીખેલા પણ ધર્મના ઉડાણમાં નહોં ઉતરેલા અને ઉપર ઉપરનો સુધારો દેખાડે ત્યારે અડીભીડીએ અટકી બેસવું પડે. અને ખરૂં બંદગી કરનાર અથવા ધરમ તથા હવાનું ઉડાણ સમજ નહોં શકાય. આ કારણ, થકીજ, અશોશક્તિ તરફથી એ વાતનો (સતકા માટેનો) ખુલાસો ખુદીને ઉપર આપેલો છે. જરતોસ્ત સાહેબે એકજ ખોદાને માનવાનું ફરમાન બતાવ્યું પણ લાંબી જંદગીએ જીવીને બદ હવાઓનો નાસ નહોં કરી શક્યા. જો તેવજીની બંદગીએ તેમ થયું હોત તો દુ ખ દેતી હવાઓ આજે આટલું જોર નહોં બતાવી શકત. ખુદસ્તનો ભેદ તેને પોતાનેજ ખબર છે. ઇનશાનયત તરીકે જન્મેલો જીવ તેની હદસરનુંજ કામ કરે છે. અશો જરતોસ્ત સાહેબ પોતાના વખતસરનું પુરેપુરું બળને તેજી તો

દુશ્મનને હાથે બેળન થયા. અને પાછળથી જરતોસ્ત્રી ધર્મ હાલ હવાલ થયો. તે પછીથી દશ્તુરાએ જો હેવાલ લખવા અને ધર્મની મોટેબરી માટેનાં પગલાં નહીં લીધાં હોત તો અલખત આજે આટલી પણ નસલ ધર્મની નહીં રહેત. હવે પછીના જમાનામાં પણ આપણાં મહજબની તાબાધને માટેજ આ કેતાબમાં દરેક ટેકાણે મેં પોતે ખુલાસાઓ લીધા છે. (પ્રગટ કર્તા.)

**ગુરતાસ્પશા** 'પુછ્યું' સાત ગરેહની તાસીર કહે. જમાસ્પે કહ્યું કે સાંભલ. "૧. આદીત-પુરશેદ યજ્ઞ તથા શેહેરેવર અમશાસ્પંદને હવાલે છે. ૨. સોમ-મેહોર યજ્ઞ તથા બેહેમન પાદશાહને હવાલે છે. ૩. મંગલ-બેહેરામ યજ્ઞ અને આતશ પાદશાહને હવાલે છે. ૪. બુધ-તીર યજ્ઞ અને ખોરદાદ અમશાસ્પંદને હવાલે છે. ૫. હરેસપત-દાદાર અહુરમજ્ઞ અને સતવશ યજ્ઞને હવાલે છે. ૬. શુક્ર-વનંત યજ્ઞ અને અમેરદાદ અમેશાસ્પંદને હવાલે છે. ૭. શની-આવાં યજ્ઞ અને હપત અમેશાસ્પંદને હવાલે છે. ૮. રાહા અને કેત-બેહ હપત અમેશાસ્પંદને હવાલે છે. જો નવ દ ગરેહ પીડા કરે તો તેના ઉપરી ફરેસ્તાને માન્યાથી સાફ થાય. સહી."

**માણુસની બનાવટ અને ઇનશાન તરીકેની તેની ફરજ.**  
**મરણ પછીની તેની હાલત અશોશકિતની નશીઅત.**

**અવસ્તા-ઇધ અપઓનાંમ, અપઓનિનાંમય, અહુમય, દઓના-મય, બઓધસ્ત, ઉર્વાનિમય, ફ્રવસિમય યજ્ઞમેદે થો અધાર્ધ વઓનરે.**

**અર્થ**—અશો નર અને અશો નારીઓ, કે જેઓ અશોધને માટે ક્તેહથી લડયાં હતાં, તેઓનાં અહુ, દઓના, બઓધ, ઉર્વન અને ફ્રવશીને, હમો હાં માન સાથે યાદ કરીએ છીએ. (યજ્ઞશને હા. ૨૬, ફ્રેશ ૪)

**માણુસનો આત્મા, શરીરની બનાવટ, તેના ગેળી મદદગારો, તેમજ ઇનશાનયત તરીકે જન્મ લેવાનો સબબ**—કેટલાકો કહે છે કે "માણુસની દેહ ખાકી તત્વની બનેલી છે અને માણુસનો આત્મા મી-નોઈ તત્વનો બનેલો છે." વિગેરે. હવે આગળ વાતાવરણમાં વાંચી ગયા તેમ સધળી ઉત્પત્તિ પાંચ તત્વોમાંથી થઈ છે. "હવા, આતશ, પાણી, ખાક અને રોશ્ની." આ ચીજોમાં સર્વથી પહેલાં ખુદરતી રીતે હવા થઈ, સાથે બીજાં તત્વો મધ્યાં, છેવટ રોશ્નીનું તત્વ નીકળ્યું ત્યારે દુનિયાનો ઝાંખો અંધાર દૂર થયો, હવે હવામાંથી તારા થયા, તેમાંથી જીવનો બંધાર થયો.



અશો શક્તિના સુકાબલાથી, મારા જાણવામાં જે આવ્યું છે તે આ મુજબ છે, કે “ જ્યારે સ્ત્રી પુરૂષને સંભોગ થાય છે. ત્યારે તેઓને જે શુર રહે છે તે ખીજી હવાનો પાવર થાય છે. હવે વીરજ એ હવા અને પાણીનો બંધાર છે અને જ્યારે વીરજ રહે છે તે વખતે જેની હવા અને પાવર હોય તેવો જીવ જન્મ પામે છે અને નવ માસ પુરા થયેથી બચ્ચાંનો જન્મ થતી વેળા તેમાં જીવ આવે છે. હમેલ રહેથી પાંચ માસ પુરા થયે બચ્ચાંનો આકાર બંધાય રહે છે. ( સ્ત્રીએ તે વખતે ગ્રીમોલ્ટ હાઇપોફીસ-હટ ઓફી લાઇમનું સીરપ પીવું ) અને જે માતાના પેટમાં તે બચ્ચું હોય છે તેજ માતાની સર્વ શક્તિઓમાં તે પોખાય છે તેથી હમેલના શરૂ-આતના પાંચ માસ થતાં સુધી સ્ત્રી જાતીની તબીબત સારી રહેતી નથી. જેને “ ફેરેટો ” કહે છે. હવે, શરૂઆતના પાંચ માસમાં જે સર્વ આકાર માતા પેટમાં કુદરતી ધડયો તેથી સઘળી શક્તિ સતેજ થાય છે. તેમાં કંઈ તે વખતે જીવ આવી શકતો નથી. પણ સઘળી શક્તિઓ જાગ્રત થવાથી તે બચ્ચું ફરકે છે. જે તે સ્ત્રીનો બાંધો મજબુત હોય છે તો તેને કશું માલમ પડતું નથી અને તેજ મુજબનું બચ્ચું જન્મે છે. હમેલ વખતે જે-ટલી રીતભાત તે સ્ત્રી બનાવે યા વિચાર ધારે છે તેવીજ અસર તેના હમેલ પર થાય છે. નવ માસ પુરા થવા આગમ્ય જે પેલા બચ્ચાંની શક્તિઓ બરોબર ન હોય તો મુવેલું અથવા અધુરે જન્મે છે. અથવા જે તે બાઇને નવ માસ પુરા થવાથી હયાત શક્તિનું બાલક જન્મે છે તો જન્મ થતાંજ જીવ તેમાં આવે છે. ( કેટલાકો ધારે છે કે સ્ત્રીના પેટમાં હમેલને શરૂઆતના પાંચ માસ થાય ને જીવ આવે છે તે ખરું નથી. ) સ્ત્રી જે બાલકને જન્મ આપે છે તે બાલકપર પોતાની માતાની અસર તેમજ પીતાની અસર વારસા તરીકેજ લઇને બચ્ચું જન્મે છે તેના પણ બેદ છે કે ઉપર કહ્યું તેમ પેહેલું તો જેવી હવાના પાવરથી તે માતૃપીતાનું શરીર ધડાયું હોય તે શરીરની તેમજ હવાની અસરો તે બચ્ચાંને રહે છે. વળી ‘ખીજી’ એક વીરજ રહેતાં જે હવાનો પાવર થાય અને વખત હોય તેવી અસર રહે છે, ત્રીજી. હમેલની હાલતમાં તે માતા જેવા વિચારો ધારે, યા ખાય પીએ તેવીજ અસર તે બચ્ચાંપર થાય છે. ચોથું—તે જન્મ લેનાર બાળક પોતાની આગલી જીંદગીઓની કરણીના પ્રતાપે ધડાયેલું પોતાનું કીરમત તે અસરો સાથે જન્મે છે, જેની રેખાઓ તે બાળકના શરીર ઉપર રહે છે તે પરથી તેના ભવિષ્યમાં તે કેમ નીવડશે તેની ગણતરી થાય છે. જન્મના વખતે

તની વેળા-ધડી લખી ટપકા બનાવે છે તે પણ એજ કે જન્મતી વખતની હવાની ગળત્રી થાય છે અને તે પરથી તેના ભવીષ્યની અટકળ બંધાય છે. હવે બાળક મોટું થતાં જોવી તેને કેલવણી મળે તેવી તેનામાં સમજણ આવે છે. અને ઉપર કહ્યું તેમ બાળકના જીવ પ્રમાણે, તેમજ તેની આગલી જીંદગીઓની કરણીના પ્રતાપે તેની ચાલ ચલગત અને ખસલત રહે છે.

માના પેટમાં 'નવ માસ પુરા થવેથી બચ્ચું' જન્મે છે, એ નવ માસનો ભેદ એવો છે કે શરૂઆતમાં જે આદમજાત ખુદરતી રીતે ઉત્પન્ન થયું તે નવ હવાઓથી ભરપૂર હતું એ ભેદ છે. તે નવ હવાઓ સાથે સતરપાયા બેઠેલમાં ઉત્પન્ન થયેલી શક્તિને હોમ પાદશાહ કહે છે તે નવ હવાનો એ ભેદ છે. અને ત્યાર બાદ આદતામ (સૂર્ય) માહાતામ (ચંદ્ર) જેઓ કમલ ફુલના ઝાડથી ઉત્પન્ન થયા હતા, અને નવ દીવસે પુરા બરાયા તે નવનો તરીકા બતાવે છે. તેથીજ આજે પણ સ્ત્રીઓ ખુદરતી રીતે હમેશને નવ માસ પુરા થયેથી બચ્ચાંનો જન્મ આપે છે.

હમેશ વખતે પેહેલાં પાંચ માસ સુધી હોમ ચરત લણ એ સાફ છે તથા કોઈ સ્ત્રી જતીને ફેરોરાનું દંડ થતું હોય તો હોમની ચળચળનેનું પાણી પીવું તથા હોમનું બહુચલું ખાવું વિગેરે ઘણું ફાયદાકારક છે. તેથીજ બચ્ચાંની ઉમેદ જે કોઈ ધારે તેને માટે, અને કુંવારી કન્યાઓ જેઓને પરણવાની બાબદમાં હરકત હોય તેઓને, તથા હરેક દર્દીને માટે જરૂરતોસ્તી ધર્મમાં, હોમ પાદશાહની આરાધના કરવા ફરમાવેલી છે. કારણ કે જન્મ, લગ્ન, અને મરણ આ ત્રણે ચીજની સુસ્કેલી ફેરવવાનું હોમ પાદશાહનું કામ છે. એનો ભેદ ઉપર કહ્યો તેમ અશોશકિત તરફથી મને મલ્યો છે. જ્યારેબી કોઈ ઇનશાનને કંઈ દંડ થાય તો તુરત પવિત્રાઈ રાખી હોમની આરાધના, ફગન, બાજ, આરગાન, કરીને કરાવવી અને ચળચળનેનું પાણી અગીયારીથી લાવીને, તથા અગીયારીમાં દર્દીને લઈ જઈને પાવું, જેથી દંડ દૂર થાય છે અને બદલવાની અસર દૂર થાય છે. આ સુજમ 'હોમ' ની આરાધના ઉત્તમ જણાવી છે. તેનો વધુ ભેદ એ છે કે 'હોમ' સર્વ હવાઓથી ઉપર ગણાય છે, અને જેમ એક બચ્ચું મસ્તી-તોશન કરતું પાછું હઠતું નથી અને તેની માથ આગળ રાવ કરે છે કે 'તમારાં

૧ આજથી લગભગ દસ વરસપર ચાને ઇસ્વી અને ૧૯૦૨ ની સાલમાં જ્યારે મેં પેહેલું સ્મરણ લીધું હતું ત્યાર પછી મને આ ભેદ અશોશકિત તરફથી તેજ સાલમાં મલ્યો હતો. કોઈ બીજાએ કહેલો અથવા કોઈ બી પુસ્તકમાં વાંચ્યું આ નથી. અશોશકિત કે જેવજ પોતાની ઉંમર ૧૭૦૦ ઉપર વરસની કહે છે તેવજ તરફથી મળેલો છે.

( પ્રગટ કર્તો. )

બચ્ચાને વારો ' વિગેરે તે મુજબ બદલવા દુઃખ દેતી પાછી નહીં હોતો. 'હોમ' ને અરજ કરવામાં આવે છે, જેથી વડી હવા ( હોમ ) ને ખબર આપવાથી તેની મદદ મળી બદલવા દુર રહે છે, અને તેનું જોર ફાવી શકતું નથી. વિગેરે. હવે 'હોમ' પણ એ શક્તિ ગણાય છે. સતરપાયા બેહેસ્તમાં જે હોમ અને આવાં ઉત્પન્ન થયાં તેઓનાં તનજ રોશનીના માલેકની હવાનાં (સલજુકનાં) હતાં અને જીવ વાતાવરણ હવાનાં (કલજુગનાં) હતાં, જેથી એમાં પણ સર્પેત (સલજુગ) અને અમ્ર (કલજુગ) એ હવાઓનો બેદ હતો. તેથી 'હોમ ચજદ' કરીને બંધે તો વાતાવરણને પુગે, અને હોમ પાકશાહ કરીને બંધે તો રોશનીના માલેકને પુગે છે. પણ મુદ્દે વાત એ છે જે ખુદ 'હોમ' તે નવ હવાઓજ છે. તેની આરાધના અમરદાદ રોજે, યા રશના રોજે થાય છે. વિગેરે. ધનશાન માત્ર એ અશોધના તરીકાએજ સાક્ષુ' ને સધળી ફરજો બજાવવી જોઈએ.

માણસનો આત્મા—આત્માને અવસ્થામાં 'ઉરવન' અને ફારસીમાં 'રવાન' કહે છે. 'રવાન' ને આ દુનિયામાં કેટલીક ઘટતી મદદ આપવા અહુ, હએના, બએાધ, ફવષી, વિગેરે કેટલાક અનદીઠ મદદગારો મળેલા છે. જેઓ રવાનને જોઈતાં સાધનો પુરાં પારે છે. રવાન તે ગોયા પાદશાહ છે, તેનું શરીર તે કીલ્લો છે, આ દુનિયા તેની પાદશાહી કરવાની જગ્યા છે, અહુ યાને જીવ શક્તિ તેનો શરીરરૂપી કીલ્લો કે જે તેના ખોરાક અને અસખાખનો બંડાર—તેને ટેકાવી રાખે છે. 'ફવષી' યાને 'ફરોહર' તે ગોયા રવાનનો વજીર છે, કે જે તેની રાહબરી કરે છે, 'હએન' એ સાફ નરસું જોવાની તેમજ સમજવાની શક્તિ છે, કે જેવડે નેકીની અને બદીની પીછાણુ કરી શકે છે. 'બએાધ' યાને 'બુદ્ધિ' તે ગોયા રવાનનો ચોપદાર છે, કે જે રવાનને બાહેરની દુનિયાની ખબર અંતરમાં પુગાડે છે, અને રવાન અંદરથી પોતાની મરજીથી જે હુકમ મોકલે છે તે હુકમો તે બાહેરની દુનિયા પર બજાવે છે. ( યાને બુદ્ધિ વડે દુનિયાનો રાહલાટ જોઈને મનથી સમજીને જીવ વર્તે છે.) હવે આ રવાનરૂપી પાદશાહનું આ દુનિયામાં કામ એ છે, કે તેણે અહીંયાંની સર્વ વસ્તુઓનો ઘટતો ઉપયોગ કરીને, તેથી પોને સુખી થવું, અને બીજાઓને સુખી કરવા, તથા નેકીનો વધારો કરવામાં અને બદીનો ઘટાડો કરવામાં ચાલુ કોસેશો રાખી, અષોધનો ખજનો એકઠો કરી, હીસાબ સુમારના વખત પછી બીજા નેક જીંદગી ભોગવવી. વળી ચાલુ જીંદગીમાં પોતાની ફરજોપર ઓસ્તવાર રહેવું જોઈએ.

## બચપણથીજ બાલકોની કેળવણી માટે માબાપે કાળજી રાખવી જોઈએ.

કહેવત છે કે “કુમળો વાંસ વાળેલો વળે,” તે મુજબ નાના બાલ-



કોને તેઓની બાલ વય-  
માંજ તેઓને માતાપીતાએ  
ધાર્મિક શીક્ષણ આપવું  
જોઈએ. અને ત્યારબાદ  
સ્કૂલની કેળવણી આપવી.  
પેહેલી નજરે જોતાં બા-  
લકની કેલવણીનો સવાલ  
ઘણો સાધારણ લાગે છે

પણ તે અતુભવી નજરે જોતાં ઘણો વીકટ છે. જે હાલ બાલક છે તેને  
મોટું થતાં હાનયાદરીમાં રહેવાનું છે અને તેને દુનિયાની ચઢતી પડતીમાં  
પોતાનો રસ્તો ભેવાનો છે. તેમજ ધ્રુજ સાથે કામ પાડવાનું છે, બાલપણ-  
થીજ તેને સારા સહવાસ અને સારા શીક્ષણની જરૂર છે; અને તે એક  
સદગુણી માતાથીજ મળે છે. કોઈ બીજું આપી શકતું નથી. કેમકે “ધર  
એ મોટી પાઠશાળા છે” અને માબાપના દરેક રીત રીવાજ બચ્ચાં  
શીખે છે. તે રીતોને આપણે ધરની કેલવણી કહીએ છીએ, તે કાંઈ કંકા  
ખખો શીખવામાં કે એકઠે એક ભણવામાં સમાઈ જતી નથી. તેવી કેળ-  
વણી માટે શરીર રચના અને શરીરની ક્રિયાઓનું જોખ યોગ્ય જ્ઞાન જોઈએ  
છે તેમ માનસીક શાસ્ત્ર અને આત્મતત્ત્વ વિદ્યાના જ્ઞાનની પણ કાંઈક  
જરૂર છે, કારણ કે માતાને જો તેણીના બાલકના શરીરની ઉછેરણી તન-  
દુરસ્તીના કાયદાઓને અનુસરીનેજ કરવાની છે તેમ તેના મન અને આત્માની  
ખીલવણી પણ ચોક્કસ કાયદાઓને અનુસરીનેજ કરવાની છે. બાલ મગજ વિદ્યા  
એવી છે કે જે પુરતી સંભાળથી તે બાલકને સમજણ પાડીને નિતિબોધક  
વચનોથી સમજાવવામાં આવે તો અવશ્ય કુમળા ભેગ પર સારી અસર થયા  
વગર રહેજ નહીં. ગાલ ગમેચ કરવાથી, મારથી મા મારની બીકથી બચ્ચાંઓ  
કેળવવાનો વિચાર જામી છે. તેમ થવાથી ઉલટું પરીણામ આવે છે; કે બાલક  
વયમાં જેવી સ્થિતિએ તેઓને ઉછેરવામાં આવ્યાં હોય તે મોટપણમાં તેઓ-  
ના ધ્યાનમાં રહી ગયું હોય તો તેઓ પણ માતાપીતા સાથે વલતાં તેવાંજ વર્તે છે.

તેથીજ કહેવાની જરૂર છે કે “કુમળા મગજપર જેવી છાપ પાડશે એવીજ પડશે.” બાળકોમાં ખુદરતે તેઓની અંદર સ્વમાનની જે તીક્ષ્ણ લાગણી મેલી છે તેને ખીલવવા અને સારે રસ્તે ચલાવવાથી તેઓ ધણું જલદી અને સારી રીતે સુધરી શકે છે, ધરની કેળવણીની બાબતમાં કહીએ તો દરેક માતા પોતે ‘ધર કેળવણી’ આપવાના અગત્યના કામમાં એક સાચો રાહબર અને બરેસદાર બોમીઓ થઈ પડે છે. જાતી ખવાસને સહેલાઈથી કાબુમાં લઈ શકાય છે. સઘળી સુરકેલીઓ છતાં બાલકના મનનું છુટાપણું છીનવી લીધા વગર તેઓને ધ્રુવસ=ધ્રુવડ જેવાં બનાવ્યા વગર, તેઓ આગળ લાંબી લાંબી શીલસુરીભરી વાતો રજુ કર્યા વગર, તેઓના જાતી ખવાસને કેળવણીથી થોડો ધણો ફેરવીને, સચાઈ, દયા, નમ્રતા, તાબેદારી, નિયમીતપણું અને એ ઉપરાંત બીજા સદગુણો દ્વંત આપણા જાતી દાખલાથી અને સેહેલી રીતે તેઓમાં ખીલવી શકાય તે બધું એક માવતરેજ બચ્ચાંને શીખવવાનું છે. પરજાત ગવરનેસો અને નરસોથી બની શકેજ નહીં; સખખ કે ધર્મની ઉચ્ચ પવિત્રાઈ તેઓ શું સમજે? આખર તેમાં યાચ એટલું કે હસુના તારણનું જ્ઞાન તેઓ (બચ્ચાંઓ) શીખી સ્વધર્મની બરબાદી કરે અને એ બધો બોજ પૈસા ખર્ચો કેળવણી આપનારને શીર ખુદરતીજ રહે છે. ધર્મ નહીં પાળવાથી અટવાય છે અને આ તેમજ બીજા જાંગીઓમાં પણ તેનાં ફળ ભોગવવાં પડે છે, ત્યારે સૌ કસાંમાં કહે છે કે “ખુદાએ હમોને આણું આપ્યું ને બીજાંઓ કેવાં સુખી છે?” વિગેરે, પણ એ બધું આગલી કરણીઓનું કારણ છે. માટે કુમળા ભેજા પર સદગુણી માતપીતાએ ધર્મનેા છાપ બેસાડવો જોઈએ. અને નીતિ, વીવેક, સદગુણ, વિગેરે ખીલવવા જોઈએ. પોતે દુનિયાદારીની મોજમજાહમાં પડી, અથવા દલદેશરીમાં પડીને પારકા ધર્મવાળાઓને આસરે પોતાનાં બાળકોને સુકી તેઓ ઉપર વિશ્વાસ રાખી નિશ્ચિંતતાથી બેસી રહેવાનું નથી. જણાવ કરતાં ભોગવવાની સુશીલ વધારે છે અને તે કરતાં પણ વધારે તરફી તેઓને કેળવણી આપવા માટે લેવી જોઈએ ત્યારેજ બચ્ચાંઓ સાફ શીક્ષણ મેળવે. આ માટે ચાલુ કહેવત છે કે “કહે નેપોલી-આન દેશને કરવા આબાદાન, સરસ રીત તો એજ છે કે હો માતાને જ્ઞાન.” એક સદગુણી ઝોરત કે જે વખત અને સંજોગ પ્રમાણે ધરધણીઆણી, સલાહકાર, મોહારદાર, પ્રિયા, નર્સ, તખીબ, દરદી, મિત્ર, માફક આવતો જાઓ અને ધરના સુખનો સુર્ય થઈ પડે એવી ઝોરતને પોતાની પત્ની બનાવવામાં આપદે ધરનો લાભ છે. અને તેથીજ જે બાળકો જન્મે અને તેનીજ તાલીમ લઈને ઉધરે તે પણ દુનિયાને ફાયદો દેનારાં છે. સખખ કે

ધરની શોભા સદૃશ્યથી બાળકોથી છે. અને કીર્તિ ચાલાક બાળકોથી છે. સંતોષ નમાના બાળકોથી છે. સમગ્ર માઆપો, તમારા આખા ભવના સુ-ખને ખાતર, તમારા ધડપણની શાંતિને ખાતર, તમારા બાળકોના સદા ભલાને ખાતર, તમારા કુટુંબના સારા નામને ખાતર, જરૂર તમારા બાળકોને સારી સલાહ અને ઉચ્ચ ધર કેળવણી આપો કે તેમાં આયદે તમને પણ સંતોષ છે. તે કરવા પેહેલાં તમારે પોતે પણ તેવુંજ વર્તવું કે જે દાખલો ઉધરતાં-ઓ તુરત લેશે અને તેમાંજ કીર્તિ છે. હવે છોકરાઓને અથવા છોકરીઓને ધર્મનું જ્ઞાન એકસરખું આપો કેમકે ધર્મજ્ઞાન માટે કાંઈ જુદી જુદી કેળવણી મરદને અથવા ઓરતને માટે નથી, તેથી ધર્મજ્ઞાન છોકરા છોકરીઓને એક-સરખું આપવું. પણ તે પછી સ્કૂલની કેળવણી આપવામાં આવે છે જે છોકરાઓને લાયકનીજ કેળવણી છોકરીઓને પણ અપાય છે તેમ થવું નહીં જોઈએ. શ્રી એ સંસારમાં સાચી સલાહકાર છે માટે ધરસંસારની વેહેવાર બાબતમાં તે વધુ ધડાયલી હોય તોજ તે સાઈ છે. પોતે મેટ્રીક થવા જતાં ( યાને એટલો અભ્યાસ કરતાં ) પોતાના અધ્યાત્મી મિત્રોને ઇજન કરતી આવે (યાને એટલી જીવ ઠાકવી નાખનારી કેળવણી કે જેથી તબીબતને ભોગ થાય) તે કેળવણીજ નકામી સમજવી. માઈ કહેવાતું એમ નથી કે પરીક્ષા ના આપો. પણ શ્રી જાતીને છોકરાઓ ના બનાવો. તેઓને (શ્રીને) લાયકની ધરની અને સદૃશ્ય ખીલવનારી કેળવણી આપો. જેથી જરૂરોશ્તી આલમ સુખી સંતોષી બને. આ સધળા માટે બાળકોના અચપણથીજ માઆપે કાળજી રાખી કેળવણી આપવી જોઈએ છે.

સોનું, રૂપું, હીરા, માતી, માણેક, એ સર્વે ચીજો શાની બનેલી છે?—આ સધળી ચીજો ખુદરતી રીતે ઉત્પન્ન થયેલી છે અને તેને માટે અશી શક્તિ તરફથી ખુલાસો એવો મળે છે કે અસલ ઉત્પત્તિમાં એ ચીજો જેમ ખુદરતી ઉત્પન્ન થઈ તેમ તેમાં એકથી અનેક તત્વો સાથે ભેગા મળીનેજ થમ્મ બંધાયા છે. તેમાં કેટલા કેટલા ખનીજ પદાર્થો સાથે મળી આ ઉત્પત્તિ થઈ છે તે આ સુજળ છે. “જવાહીરાતું અસલ=મૂળ તે ગરમી અને ધ્રુવો છે. તેઓ એક બીજાંઓ સાથે મળ્યુત રીતે મળી પેહેલાં ખુદરતી રીતે તે ગરમી સાથે થઈને બંધાઈ જાય છે. ત્યાર બાદ તેમાં સફાઈ બરેલી રાત્રી પેદા થાય છે. તે મીઠાસે જવાહીરા જેવાં કે લાલ, માકુત, હીરા, મણી, સર્વ પેદા થાય છે. એ વિગેરે તમામ જવાહીરા કે તેનો દરેકનો રંગ તથા વજન અને દરેકનાં આબ (=પાણી, ઝલકાત) જે તદ્રાવત રાખે છે તે અરમી,

શરદી, કુંવો, તરી, વિગેરેની કમી જાસતી અસરના સમયે છે. એ ચીજોનું બધારણ થયું સખ્ત થાય છે. સોનાની ઉત્પત્તિ માટે એમ જણાય છે કે જે જમીનમાં પારો તથા ગંધક વજનના સરખાં હોય તો તે જમીનમાં ખુદરતી રીતે પાકીને એક ખીજમાં મળી જાય છે અને મળી ગયા પછી પણ વધારે પાકે છે તે ફરીથી પાક્યા પછી એકરસ થઇને શરદીના સમયથી જમી જાય છે તે સોનું છે. રૂપાની ઉત્પત્તિ એમ છે કે જે જમીનમાં પારો અથવા ગંધક એક મલે છે તેમાં પારાનો ભાગ વધારે હોય અને તે બધી ચીજ પાકીને એક રસ થાય તે પછી શરદીના સમયે જમી જાય છે તેથી રૂપું બને છે. સોનું, રૂપું, તાંબું, કલાઇ, સીસું, ખારચીની અથવા કથીર, લેહોહું વિગેરે સર્વ ધાતુઓની પેદાયસ જમીનમાં સમાયલા ખુદરતી ખનીજ પદાર્થોમાં ગંધક અને પારાની મેલણી ખુદરતી રીતે જ જમીનમાં મલતાં તે હવા પાણીના પ્રમાણમાં બધાર પકડે છે. આ ઉપરથી વિચાર ઉપજે છે કે મૂલ હવા, આતશ, પાણી, ખાક, રોક્ષ્ની આ તત્ત્વોમાંથી ફોસફરસ અને ખનીજ પદાર્થોની ઉત્પત્તિ થઈ છે. અને ખનીજ પદાર્થોથી જ નર ઝવેર સોનું રૂપું વિગેરે થયું છે પણ આદમીઓના પ્રમાણમાં તેની ઉત્પત્તિ વધારે નહીં હોવાથી તે બધા મોંઘા પ્રમાણમાં મલે છે. હવે હાલના વખતમાં આપ બહાર પોતાના ગુજારો કરનાર આસામી પોતાના કુટુંબનું ગુજારાન કરતાં જે ફાજલ નાણું પાડે તોજ તે કીમતી ચીજો ખરીદે. અને જે નહીં ખરીદવામાં આવે તો તે ગરીબમાં ખપે એટલે આ દુનિયામાં જેઓ આપ દાદાને પૈસે માનપાન અને શેઠાઇ મોટાઇ ભોગવનારા હોય તેઓ આગલ તો તે ખીચારાં ગરીબ પણ પ્રમાણિક નીમક રોટી ખાનારો હોવાથી નહીં. વળી લગન જેવા પ્રસંગે અથવા મોટી પાર્ટીઓ તથા બલાઇના મેલાવડાઓમાં જે કોઇ હીરા મોતી પેહેરી નીકળ્યું હોય તેની આગલ જેમ મહાપર માંખ ભમે તેમ ખીજઓ નજર ટેકાવશે. અને તેઓ હીરા મોતી પેહેરીને આવનારાંઓ ગમે તેવી કરણી કરનારાં હોય પણ ઉપર દેખીતી ફેસીલીટીવ અને હીરા મોતી પેહેર્યાં એટલે સર્વથી આગલ તેઓની બેઠક મળશે. જ્યારે ખીચારાં તન રગડી મેહેનત કરી પોતાની આપબલ અને નીતિ નેકાથી પૈસો પેદા કરનાર અને ખુદરતી યાદ કરનાર સાદું ઇનજાન જે તેવા મેલાવડામાં તેડાંને માન આપીને ગયું હોય તો તેને નહીં છાજતી બેઠક આપશે. અને તેના સામું ખીજઓ તરેહપસંદ રીતભાત કરી દેખાડશે. ( એટલે કે હીરા મોતી નહીં પેહેર્યાં તેથી ) હવે, અનુભવી નજરે જેનાં વિચાર એટલોજ પુરે કે હીરા, મોતી, સોનું, રૂપું, નરઝવેર કંઈ બવસાન

ગર તરાવી પાર ઉતારતું નથી. તે તો ફક્ત આ માયારૂપી શરીરપર શોભાનો છાંયો છે. આત્માની સુક્તિનો ઉપાય નથી. જેમ ઇનશાન ચાર તત્ત્વોનું બનેલું છે અને ખાકી શરીરને શોભાવવા આ હીરા મોતી સોનું વિગેરે શબ્દગાર છે. આત્માની અમર્ગી વધારવા થકી અને મીનાઇ શક્તિઓ ખીલવવા, તથા ખુદરતાના કાતુનો સમજવા થકી એ હીરા મોતી નથી. તેને માટે તો નેકી, નીતિ, મર્યાદા મહલાજ્ઞે, ઉત્તમ મગજ શક્તિ, સારી કરણી, સદ્-શુશ્રુ, અને અપોષ્ઠની જાળગી, તેમજ ખરેખરી બંદગી એ ચીજો છે. પણ તેટલું સંપુર્ણ સમજવાને મારી આજની સુધરેલી દરેક બેહુનાનાં બેગ્ગ કામ ક્રસ્તાં હોય તેવું દીસ્તું નથી. તેઓનામાંનાં ( બહુખંખરાંઓનાં ) ધ્યાનમાં એવું છે કે હીરા મોતી પેઠેયાં એટલે મોટાં પોતે કહેવાયાં. અને ખીજાં તેવાં મોટાંઓમાં ધુસ્યાં એટલે ભવ પાર પડી ગયો. એટલે કરણીની શીકર રહીજ નહીં. પણ હું કહું છું કે આવા વિચાર એ ઝોઘી સમજણવાળાઓના છે. સંપુર્ણ કેળવાયલાં બેગ્ગ એવું કરી શકેજ નહીં. અલબેલાં રહેલાં હોય અને દુનિયાદારીના કામમાં જાતે દુઃખ ભોગવી સામાને સુખ નહીં આપેલું હોય યાને “ખાધે ખવાર ને ગધે અસવાર” જેવાંઓજ આ બેલ-ખાજ કરે છે. સમજી અને ચાલાક બેગ્ગ સહેજમાં સામાને પીછાણી લેછે અને તેટલીજ વાત તેઓ સાથે રાખે છે. સ્વભાવની બાબતમાં “ઉસ્તવદ ગાથામાં” આ મુજબ ફકરો મલે છે કે “તુંને અય અહુરમજ્દ! અચીતજ આખાદી કરનાર મેં ગણ્યો, જ્યારે તારો પેગામ લાવનાર સરોષ યજ્દ બલા મન સાથે મારી નજ્દીક આવ્યો તથા બાહોશીથી મને સમજાવ્યું કે “સંતો-પી સ્વભાવ સૈમથી સરસ ચીજ છે.” “નેક મનશની સાથે અહુરમજ્દની અશો મરજી બજ લાવવાને હમે ચાહીએ છીએ, કેમકે તેણે હમારું બહુ ચાહીને સુખ તથા દુઃખ પેદા કીધું છે” સર્વથી ઉત્તમ અપોષ્ઠ છે.

ઇનશાનનો ખોરાક—જરતોસ્તીઓમાં આજે ખોરાક માટે બહુ મજ્દૂરી ચાલે છે. અત્રે કહેવાનું ઠીક પડશે કે વાતાવરણ અને રોગચાળાનાં તત્ત્વો મળી જેમ સધળી પેદાશસો થઇ છે તેમ ઝાડ પાનની પ્રજા ઉત્પત્તિ તે પવિત્ર ચીજોથી છે. જ્યારે પ્રાણી ખોરાક છે તેમાં જીવ હોય છે અને તે જીવ કેલીખી કીશમનો હોય. હવે તે જીવ મારવો અને તે જરતોસ્તી ધર્મ પ્રમાણે તે મારેલું શરીર નસો થયું તે નસો ખાવો અને તે બદનમાં જેશવેો જેલી બદનમાં રૂગરોગમાં જેમ તે ખોરાક પચે તેમ મીનાઇ પ્રકાશ ઝોછો થતો જાય છે અને પ્રાણી ખોરાકથી જુસ્સો, જોમ, ખાલી જીવન, કેહેર, ચુસ્સો,



વિગેરે ઉત્પન્ન થાય છે. એવું જણાય છે કે મીનાઇ દુનિયા ઉત્પન્ન થઈ અને તે પછી ગેતી થઇ. જ્યારે શરૂઆતમાં ફક્ત ફલ ખાતાં હતાં. ત્યાર બાદ તરતરકારી ઉગ્યાં તે ખાવા લાગ્યાં, ત્યાર બાદ જ્યારે દુનિયામાં શરૂઆતમાં લડાઇ જાગી ત્યારે ચર મેળવવા ખાતર પ્રાણી ખોરાક ખાવા લાગ્યાં. તે પરથી એ પ્રાણી ખોરાક ખાવાનો ચાલુ થયો છે. આપણે બાંધી પ્રાણી ખોરાક અને અન-ફલ-શાક બધું ખાધેને જેરવી શકે છે સમજ કે શરૂઆતથી ઉપર કલા મુજબ રીવાજ ચાલુ થયો. હવે જે કોઇ ધનજ્ઞાનના ધરમાં તેનાં ધરડાંવડાંઓથી પ્રાણી ખોરાક ખાવાનો ચાલ હોય, ત્યાં બાલ-કોના ખાધામાં એ ખોરાક જાય છે. હવે, જ્યારે તે બાલક સમજી ચલું કે તેના મનમાં તે માટે છીટ આવે તો તે નહીં ખાય, પણ તેથી કંઈ એવું ફરમાન નથી કે નાહનપણમાં ખાધું તે હમેશાંજ ખાવું જોઇએ ? ખરી રીતે જેતાં ખુદરૂત્તો ઉડે અબ્યાસ કરનારને માટે પ્રાણી ખોરાક તદ્દન નકામો છે. જ્યાં સુધી ઉત્પત્તિ છે અને મળ્યું જશે ત્યાં સુધી તો એ હા અને ના ની મતફેરીની મગજમારી ચાલુજ રહેશે, પણ જ્યારે એ નીપજ ખુદરૂત્તી બંધ થશે ત્યારેજ પ્રાણીખોરાકની હીમાયત તથા તેની વખોડણી બંધ પડશે. ધર્મ પુસ્તકોમાં પ્રાણી ખોરાકની હીમાયતનું લખાણ નથી.

પ્રાણી ખોરાક કહો કે ફળ, શાક, અન્ન, વિગેરેનો ખોરાક કહો દરેકમાં વધતા ઓછા પ્રમાણમાં વાતાવરણનાં ચાર તત્ત્વો સમાયલાં છે. એટલે ફળ, શાક, અન્નનો ખોરાક નકામો છેજ નહીં. જેમ પ્રાણી ખોરાકમાં ચર, ભેસ, ગુસ્સો સમાયલો છે. તેથી વધારે અને ઉત્તમ પ્રકારની, મજબુતી ફળ અને મેવો તાજો તથા સૂકો વિગેરેમાં છે. હવે દરેક ઝીજોમાં તેમજ ધનજ્ઞાનમાં પણ વાતાવરણનાં તત્ત્વો સમાયલાં છે. ખુદરૂત્તી ઉત્પત્તિ દરમિયાનમાં તેના બપ પ્રમાણે દરેક ઝીજોની ઉત્પત્તિ થઈ છે. જેને જેવો જોઇએ તેવો અને અનુસરતો ખોરાક ખાવાની રૂઠી પારસી કામમાં ચાલતા આવેલા રીવાજ પ્રમાણે ચાલુ છે. પણ જાણવું અવશ્યનું છે કે જાહેરમાં ધર્મીમાં નામ ખપાવી અંદર ખાને ગમે એમ ચાલનારા અને ઉપર ઉપર ના સુધરેલા દેખાવો કરનારા અન-ફલ-શાકી ધનજ્ઞાનોની અંદર ખાનેની ખોટી ચાલ વખોડવા જેવી ભેખાય છે. અન-ફલ-શાકનો ખોરાક વખોડવા જેવો નથી. પુરૂ ધ્યાન પુગાડી જેતાં અને ચોક્કસ અનમાં, ચોક્કસ ફલમાં, અને ચોક્કસ ચોક્કસ બાજી તરકારીમાં શરદી, ગરમી, પાણી, ખાકના જોરનાં ફાસફરસ તત્ત્વો કેટલાં સમાયલાં છે. તેનો જો કોઠો કરીએ તો જરૂર માલમ પડશે કે પ્રાણી ખોરાક કરતાં અન-ફલ-શાકના ખોરાકમાં ખુદરૂત્તી રીતે વધારે મજબુતી અને અરોષ તરફ દોરવાની શક્તિ

સમાયલી છે. તેમાં જીરસો, જોમ, જનુન નથી. તે ખોરાક ખાવાથી લોહી ઉકલતું થતું નથી, સ્વભાવ ચીડીઓ બનતો નથી. કામવાસ્તા ( સંસાર મોહીનીનો જીરસો) ઉત્પન્ન થતી નથી. તેમજ હયાતી સાચવવાના જે જર- તોસ્તી કામનાં બહુતરો છે જે બહુતરોથી જો કોઈની જરતોસ્તી અશોષ પાલી ચાલે અને તે બહુતરને સિદ્ધ કરે તો અલબત્ત એકી વેળાએ જતા જીવનો અચાવ કરી શકે છે. પણ તે બહુતર ક્યારે સિદ્ધ થાય છે? કે ક્યારે ધનશાન પ્રાણી ખોરાક તજી રક્ત ફળ ફળાદીના ખોરાકપરજ ચોક્કસ વખત રહી ખુદાની બંદગી કરે છે ત્યારેજ તે બહુતર સિદ્ધ થાય છે, અને તે વખતે ખીજે કોઈની ખોરાક જેવો કે અન્ય શાક, બાજીપાલો વિગેરે પણ ખાવામાં લેવાતું નથી. અને એક ધ્યાને આતશતું પાતડું ધીની બતી વિગેરે કરી સાંજ ચોક્કસ દીવસો સુધી ફળફળાદીનાજ ખોરાકપર રહી ‘રમરણ’ (ખુદાની એક ચિત્તે બદગી) કરવાથી તે કલામે સિદ્ધ થાય છે. સારખાદ તે બંદ- ગીમાંથી દારેગ થયા પછીથી પણ હમેશની ચાલુ જીંદગીમાં પણ પ્રાણી ખોરાક તજી દેવો પડે છે જેથી કોઈ વેળાએ પણ કોઈનું ખી અકાલ મરણ બનતું અટકે છે. અવસ્તા કલામેના પ્રતાપે ખુદાની મેહરબાનીથી જતો જીવ અચાવી શકાય છે. પણ તે એકી વખતે જીવ અચાવવા થકી અને તુરતા- તુરત ખુદાની મેહરબાની મેળવવા માટે પોતાની ચાલુ જીંદગીમાં તે કરનાર ધનશાને જાતે જીવે તસ્દી ભોગવવી પડે છે અને ચોક્કસ નિયમો પાળવા પડે છે. વળી ચોક્કસ તાનાજની પણ ખમવી પડે છે. તે સધળું સાંખી જવા શાંત મગજ અને સ્થિર મન હોય છે ત્યારેજ બની શકે છે. પ્રાણી ખોરાક ખાવાથી જેમ જીરસો, જનુન, જોમ, મલવાના ફાયદા છે. તેટલોજ ચોક્કસ બાબદોનો મીનોષ પ્રકાશમાં બેળાવાની પોતાની શક્તિનો ઘટાડો પણ છે અને પરહેજગારીનો પણ ગેરલાભ થાય છે. સાદી અને અનુભવી નજરે જોતાં દરેક ચીજે વાતાવરણમાંથીજ બનેલી છે પણ તેના વખતના પ્રમાણમાં તેમાં ચોક્કસ બાબદોનો ફેરફાર ધણો બહોળો થયો છે. અને અસલ વખત- થી પારસીઓમાં શીકાર કરી પ્રાણી ખોરાક ખાવાની છુટ મેળવતા બાબ્યા છે તેથીજ હા અને ના ની ઉપર લખ્યા પ્રમાણેની મગજમારી હમણું કેટ- લાકો લાઇ બેઠા છે. પણ જો તેનું ઉડાણ કોઈ રીતે ખાલ કરે તો મીનોષ બક્ષીસ અને આત્મસુધ્ધિ મેળવવા માગતાઓના બાબમાં પ્રાણીખોરાક ઉત્તમ નથી અને તે ખોરાકથી કદી પણ મીનોષ તત્વને સંપૂર્ણ પહોંચાતું નથી. ખાતું યા ન ખાતું અને ખુદાની પરહેજગારીબરી મેહરબાનીથી દુર રહેવું યા બેળાવું તે ધનશાનના પોતાના મનની વચ્ચન પર આધાર છે. જે જેવું કરે તેવું

તેને પોતાનેજ માટે છે. તેમાં કોઇપર ઉપકાર કરવાનો નથી. તેમજ પ્રાણી ખોરાક ખાવાની હિમાયતમાં સંખુનદરાજી પણ કરવાની નથી તથા અન-શ્વ-શાકી બનવા માટે સભાઓ બોલાવી બાપણો કરવાથી જે કોઈ ખાનાર છે તેઓ એકદમ તણ દેતા પણ નથી. જ્યારે ખુદરતી સર્વ ઓળે ફેરવાશે ત્યારેજ ઇનશાનો સમજશે ત્યાં સુધી જે અસલ કદગો રીવાજખી હશે તેને તેઓ વળગીજ રહેશે. તેથી ખાલી મગજમારી કરવાનો રીવાજ છોડી દેવો. કરવું અને ન કરવું તે પોતાનેજ માટે છે. (પ્રગટ કર્તા);

**જરતોશની ધર્મમાં કેટલાંક ચોક્કસ ફરમાનો, અશો શક્તિની નશીબત**—જરતોશની ધર્મમાં ચોક્કસ ફરમાનો માટે સખત તાકીદ છે કે “રાસ્ત બેલવું, દુરૂથ (જુહુ) નહીં બેલવું, બનીની સામે હમેશાં હીમત, કોશિશ, ખંતીપાર્થુ રાખવું જેથી ફતેહની આશા રહે છે. નેકી નીતિની વૃદ્ધિ કરવી, લોભ લાલચ સામે મનની મજબુતાઈ રાખવી, પોતાના જીવસાપર અને અન્યોપર બનથી કામુ રાખવો, આપેલા કોલ તોડવો નહીં, તકોબરી છોડી નમનતાઈ અપત્યાર કરવી. કળ્યા કકાશથી દૂર રહી, બાઈખીધીના તથા સુલેહ સંપત્તિ વધારો કરવો, ઉદ્યોગ જે આખાદીનું મુલ છે તે માટે હમેશાં જાગ્રત રહેવું. આલસાઈ તજવી, આપખલ વાપરવું. સખકલથી ચાલવું. તનની, મનની, કેળવણી લેવી. મરદાને હમેશાં ધંધો ધાપો છે એટલે તેને ખરની અને ઓળોને હમેશાં ધરના કામની, બચ્ચાં ઉછેરવાની જરૂર છે તેઓને તે લાયકની કેળવણી આપવી. નીતિમાન જાંદગી ગુજરી બંદગી કરવી, કારણ તે વગર કરેલી બંદગી નકામી છે. પાંચે ગેહમાં બંદગી કરવી. સર્વમાં ચઢલાળે અને મર્યાદા સાચવવી. અદેખાઈ છોડવી, બખીલાઈ તોડવી, સંતોષ પકડવો. ખુદરતને નહીં ભુલવું. પોતાનું જેણે બહું કર્યું છે, અને આવી આપતે આધીન થયું છે તેનો કોઈ પણ દીવસ તુચ્છકાર કરવો નહીં. શાંતિ અને ગંભીરાઈ રાખવી. અશોધ પાળવા શરીર તરદી ભોગવવી. ફોગટ તારી મારી નીંદાથી દૂર રહેવું. જુકા ગપ્પા સપ્પા ત્યાગ કરવા. પોતાના રાજકર્તા તરફ વશાદાર રહેવું. ખુદરત વાલીઓને માન આપવું. આસપાસનાંઓ, કુટુંબીઓ, પડોશીઓને નયુના નહીં થવું; પોતાના હકદાર વારસોને સપોવવાં, રખડાવવાં નહીં, તેવું રખડાવનારને અજીમ ગુનાહ છે. અને સંકટ છે. પોતાને સંકટ હોય તો ધીરજ ધરવી. ધીરજ મોડું ધન છે અને સખાવત દરેક દુઃખની દવા છે, અને હજારો ઝેખનું કીમીયું છે. માટે વફાદારી રાખવી. વળી સંભાળવું કે દુનિયામાં મીઠામાં મીઠી મરજ છે અને બહાલામાં બહાલું જર (પૈસો) છે માટે તેવા માણસો હમેશાં નયુના નીવડે છે. તેઓપર પુરતો વિશ્વાસ નહીં મુકવો” વિગેરે. (પ્રગટ કર્તા);

પરણતી કન્યાઓને અને પરણતા વરરાજાઓને પેગમ્બર સાહેબ  
અશી જરતોશ્તની નસીબત. ગાથા વહીશ્તો ધરતમાંથી  
મળતું લખાણ અને પ્રગટકર્તા તરફનો ખુલાસો.

અવસ્તા—તેમચા તુ પોઉચ્ચિસ્તા હએચતઅસ્પાનાં રિપતામી  
ચેજીવી દુગેદાંમ જરતોશ્તએ વંધહેઉસ પઈત્યાસતેમ મનંધહો અવહયા  
મજ્ઞાઓસચા તઈઝયો દાત સરેમ અથા હોમ ફેરવા દવા પ્રદવા  
રપેનિશ્તા આર્મઈતોઈશ હુદાનવરેવા.

અર્થ:—(અશી જરતોશ્ત પોતાની બેડીને કહે છે) ૩. “અએ હએચત—અસ્પાનાં  
ખાનદાનની તું પોઉચ્ચિસ્ત ! અચ સપેંતમાનની ઓલાદની જરતોશ્તની કીકરીઓમાં  
જવાન ! અહુરમજ્દે તે ( જામારપ ) જે નેક મનશની અને રાસ્તીની ઉપર ક્રીદા  
થયલો તેને તારે માટે ખાવીદ તરીકે મુકરર કીધો છે માટે તું તેની મશ્વત લેતી  
રહેજે તથા સંપુર્ણ મનશનીની તારી ધણીજ પાક ( અથવા આખાદી કરનારી )  
અઘલથી તારા ડાહ્યાપણની રૂપે કામ કરતી રહેજે.”

( ગાથા વહીશ્તોઈશ્ત. યજ્ઞશને હા પૃ ૩ ક. ૩,

૪. \* (પોઉચ્ચિસ્ત જવાબ આપે છે) “અચીત મારા ખાવીદને હું  
ચાહીશ અને તેની પ્રિતીમાં હું વધારે સરસાઇ બતાવીશ ” ( યાને વધારે  
ચાહીને ચાહીશ ) ( પોઉચ્ચિસ્ત પોતાની બહેનપણીઓને નશીબત કરે છે )  
“જે છોકરી અશી ( રહીને પોતાના વાલીને, પોતાના ખાવીદને, પોતાના  
માણસોને, ખેશીઓને, અને સાચાંઓને વફાદાર રહેશે. ( તેણીની ) નેક  
નૈયતની મુરાદ પાર પડશે. અને તેણીની સારી નૈયતને લીધે દાદાર અહુર-  
મજ્દ તેણીને મુરોયમાન ખેહેસ્ત આપશે.” ( યાને આત્માની અમર્ગી સુધી  
સારો મુકામ મલશે ).

૫ ( પેગમ્બર જરતોશ્ત કહે છે. ) પરણતી કન્યાઓને અને પરણતા  
વરરાજાઓને હું જે પરણવાને કરમાન ( અથવા ઉત્તેજન ) આપનાર તે  
હું તીચે મુજબના નસીબતના સંપુનો કહું છું. મારા એ સંપુનોપર તમે  
ધ્યાન આપજો.”

( અશી જરતોશ્તના નસીબતના સુખનો ) “દીનદાર માણસોની  
મારફતે બલેલાં થઇને નેક મનશનીથી જીદગી મેળવજો, ( તથા ) રાસ્તીથી

\* ક્રંદ અવસ્તાનાં પદો લખતા અહીં ઘણું લખાણ થવાને લીધે ફક્ત મુજબત  
તરજુમો લીધો છે વહીશ્તોઈશ્ત ગાથા તે યજ્ઞશનેનો પૃ ૩ મો હા છે અને તેન  
૧૦ ફક્તઓ છે. તેમાંથી ઉપલા ૩-૪-૫-૬-૭ ફક્તઓ આપેલા છે. એરવ  
કાં એ કંજાઓ તરજુમો છે. ( પ્રગટકર્તા. )

( યાને ખરા અંતઃકરણથી ) તમારામાં એક બીજાને આહતાં રહેજો કે તેથી ખચીત તે ( દરેક )ની ધર-જીંદગી સુખી થાય. ” ( યાને ધણી ધણીઆણી સુખ સલાહસંપત્તી રહેજો કે ધર સંસાર સુખી થતાં દુનિયાની પણ આ-બાદી ઇચ્છાય. )

૬. “ પણ, અય નર અને નારીઓ ! દરજ ( યાને જીટાઈ )ના માર્ગને ( તથા તેના ) વધારાને જાહેર રીતે ( અથવા ખુશી રીતે ) તમે બંધ કરજો. દરજની આરાધનાથી તમારા તનનો સંબંધ છોડવજો. ખરાબ ખોરેહવાળું સુખ ( યાને ખેંધજત અને નામોસી સાથેની મોહોટાઈ ) માણ-સને માટે તુકશાનકારક છે. રાસ્તીની હાંની કરનારા જુરા માણસોથી (અએ નર અને નારીઓ ) તમે તમારી મીનોષ જીંદગીને ખરાબ કરો છો. ”

૭ “ ( અય નર તથા નારીઓ ) તમારા બાતેનનો લોભ કે જોને તળીઆમાં જડ ધાલેલું છે તે જ્યારે બાહાર નીકળી જશે અને પાપી વિચારો નાખુદ થશે ત્યારે મોટા કામનો બદલો તમોને મળશે. માટે એ સાહસકર્મને માટે કમ્મર બાંધો. નહીંતો અફસોસ અફસોસ એ પ્રમાણે તમારૂં બોલવું થશે, ” ( કાને જુરાં કામ કરવાથી ધણું ટીચાવું પડશે ને જીવમાં અફસોસ થશે. ) ( વહેસ્તોધસ્ત ગાથા યજ્ઞને હા પડ ફકરા ૩-૪-૫-૬-૭ )

વંદીદાદની ૪થી પરમરદના ૪૭-૪૮-૪૯ ફકરાઓમાં દાદાર અહુરમ-જદ જરૂનોસ્ત સાહેબને કહે છે “ કે જે શખ્સ બટકતી ધરખાર વશરની કંગાલ જીંદગી ગુજારે છે તે કરતાં બૈરી કરીને સ્થાયી પોતાનું ધરખાર માંડીને રહી પોતાનો ધધો ધાપો કરી પોતાનો ગુજારો કરે છે તેને હું વધારે પસંદ કરું છું. ધર માંડીને ઉદ્યોગથી પોતાનો નીભાવ કરનાર ઇનશાન જીવે મરતો નથી, જનવરની માફક રજલતો નથી, એ પ્રમાણે હોવાથી તે શખ્સ જીંદગીને લગતું દરેક સુખ ભોગવે છે, આબાદી વધે છે, તે મને પસંદ છે. ”

પ્રુદાસો—ઉપલા ફકરાઓમાં જરૂનોસ્ત સાહેબની નશીબત છે કે “પરણીને એક બીજા” સાથે હળીમળીને રહેવું અને સંતોષી તેમજ આબાદી ભરેલી જીંદગી ગુજારવી.” એટલે સાથે મળી એકસંપ રહેવાથી બીજા બદ-માસોથી કાવી સકાતું નથી અને તેઓનું કંઈ પણ રીતે ખુદ કામ એકસંપથી રહેનારપર અસર કરતું નથી. જ્યાં એકસંપથી રહેનારાં નથી, ત્યાં બીજાં અલક્ષણોએ કે જેઓ ઉપરના દેખાવમાં કદરવંતા થઈને અંદરખાનેથી પોતાનું કામ કાઢી લેવા થકી વધારે અને વધારે લડાઈઓ કરાવી પોતાનો સ્વાર્થ સાધે છે. અને ધણીખરી વેળા એવું પણ બને છે કે જે સમાધાનીથી ચાલ-નાર ન હોય તો વરસો સુધી લડાઈ પુરે છે. તે ઝરણે દુનિયાની આખા-

દીના રસ્તાથી વેગળું જવાય છે અને આ જીંદગીમાં લડાઇથી જીવ કંટાળી બીજી જીંદગીમાં પણ તેનો બદલો તેવોજ મળે છે. કેમકે તકરારમાં ને તકરારમાં જીંદગી ગુમાવી દીધી અને બાકીની ફરજે પડતી મેલી તેથી આ તેમજ બીજી જીંદગીમાં પણ તે તકરાર કરનારનેજ ભોગવવાનું છે. વળી એવાં જોડાંઓ ધણાં છે કે જેઓની પોતાની તકરારમાં તેઓનાં નિર્દોષ બચ્ચાંઓ ભોગ લઇ પડે છે અને આખર તેઓનો પણ ભવ રખડે છે. એ સધળો બોજ તે પોતાની ફરજ નહિ બળવનાર અને ખુદરત તરફથી પોતાને મળેલું છે તે પર સંખુરી નહીં રાખી નાહક પળવણી કરનાર ઇનશાનને માથે છે અને આખરે તેને નુકશાન થયા સિવાય રહેતુંજ નથી. ઇનશાન માત્રજ પોતાના બચપણના અને આગળ ગુળરેલી જીંદગીનાં દિવસો પેહેલાં યાદ રાખવા જોઇએ તેમજ પોતાને જે જે સોસવું પડે છે તે માટે પણ શોધ રાખવી જોઇએ કે શા કારણે આ મુજબ વિટંબણા થાય છે વિગેરે. અને શોધ કરીને અશોધથી નિયમો પાળી ચાલવું જોઇએ, તેમજ તનની અશોધ પાળીને ઘેરની ફરજ બજવી, આસપાસની, કુટુંબને લગતી અને તેથી વધારે દુનિયાદારીને લગતી ફરજ પર ધ્યાન આપવું જોઇએ. પોતાને જે કંઈ મળે છે તે ઉપર ખડાઈ મારી સામાને તાનાજનીના સખુનો કહેનાર ઇનશાન “સુરખનો પાદશાહ” કહેવાય છે. અને “ફરજનો કરજદાર” કહે છે. “પૈસાનું કરજ નહીં કરવું.” એ ધર્મનું ફરમાન છે, પણ પૈસાના કરજ કરતાંથી વધારે તો ફરજનું કરજ છે કે જે (ફરજ નહીં) બળવનાર પર ખુદરતી દબાણ થાય છે. જે તે ચતુર હોય છે તો તુરત સમજી પોતાની કરજીનો પચાતપ કરી ફરજ બજાવે છે, અને ખુદરત આગળ સરખરો રહે છે. પણ લુચ્ચાઇથી ચાલનારાં ઇનશાનો સમજવા છતાં અજાણ્યા બની ફરે છે. તેઓએ આ ઉપરથી વિચારવાનું છે કે આગલી જીંદગીના પ્રતાપે કદાચ ચાલુ વખતમાં કંઈ સુખ હશે અથવા તેમાં કોઇ ખાનારનું તકદીર જોર કરતું હોય તો તેના પ્રતાપે પોતે મેળવશે પણ હવે પછીની જીંદગીમાં તો ચાલુ કરજી બાબે અટવાવાનું છેજ. માટે પરજીવી જીંદગીની દરેક ફરજે બજવી ખુદરત આગળ સરખરા રહેવું. બીજી—ઉપલા મથાળેના જરતોસ્ત સાહેબના અને તેમની બેટી પાંડરચિસ્તના નશીઅતના સખુનોપરથી હાલ ચાલુ જમાનામાં પરજીનાર છોકરાઓ અને છોકરીઓને નશીઅત લેવાની છે. ચાલુ જમાનામાં પરજીનારા છોકરાઓને ખુબસુરતી અને પૈસો બે જોઇએ છે, તે કારણે પારસીઓમાં કુવારાપણું વધેલું છે. અને મોટી ઉમરનીઓ પારસી કુંવારીઓ ઘેર ઘેર છે. જમાનામાં લખેલું છે કે “આખરહજારમાં એવો વ-

ખત આવશે કે એક મરદ પાછળ અનેક સ્ત્રીઓ ફરતાં તેઓનો પ્રતો નહીં ખાશે અને તેથી મરદોમાં કુછંદી વધશે.” વિગેરે. તે વખત હાલ નબરે જોઇએ છીએ. પણ તે બધું ચક્ર સરસતે (સારે રસ્તે) ઉતારવામાં આપણે અપોષને પડખે રહી અહુરમજ્દની મદદ માગી જુરી હવાઓનો દોર તોડવો જોઇએ. તેમજ વળી ‘માનુઓએ પણ દુનિયાદારીમાં અકરીકટ છોડી દઇ ધધાધાપામાં ધ્યાન દેવું’ જોઇએ કે જેથી પરણ્યા પછીનાં તેઓનાં ખર્ચની ખીક વરરાજ્યોને રહે નહીં અને કુંવારાપણાનો પવન ધણે દરજ્જે ઓછો થાય. તેમજ જવાનીઓએ રીતની બીખનો મટકો નહીં રાખવો. હૈયામાં ઉલટ પકડી પોતાના ધધા નોકરીપર વધારે હોંશીયારીથી ઓસ્તવાર રહેવું જોઇએ. અને મનથી મક્કમ વિચારે રહેવું કે “આપ સમાન બળ નહીં અને મેધ સમાન જળ નહીં.”

**રીતની ભીખનો પવન એકદમ નાપુદ કરવો.** શુંજશ મુજબ ગમ પ્રમાણે વર્તવું કે જેથી દુનિયાની આપાદિતા રસ્તામાં કુંવારા-પણાએ જે કાંટાની સેજ ખીજાવી છે તે નીકળી જશે અને પોતાની ચાહુ જીંદગીમાં જે પોતે પુરેપુરી ફરજ બજાવવાને સામર્થ્યવાન થયાથી ખીજી જીંદગીઓમાં સુખી હાલત મલશે. જેથી એમ થશે કે હમણાં જેઓ પોતાની જીલ્લચુકની કરજીના પ્રમાણમાં દુખી થઇ નાહક ખુદરતને વગોવે છે તેવું નહીં રહેશે. અને ખુદરત ખુશી થશે, ને તેઓ પોતે બધાં સુખી થશે. કરજીના કામદામાં આએ પણ એક અગત્યનો સુધારો કરવાની ધણી જરૂર છે. માણસ જાતે પોતાની મેજેજ પોતાની કરજીનો સુધારો કરવો કે જેથી આપણે પોતેજ સુખી થાય છે. હમણાં, હમણાં ધણાખરા પારસી જીવાનીયાઓ એવું બધ બેઠા છે કે ધર્મ પાળવો તે તેઓ હાંબા સમજે છે અને પોતે ખોરમાથ્યા થઇ ફરે છે તેને તેઓ પોતે એટીકટ ધારે છે. પણ ખરા અને ખુલ્લા ભોલોમાં કહીએ તો એ બધો “વગર આવડતનો અકરીકટ છે” ખરૂં જે જરતોસ્તી ફરમાન છે તે તદ્દન અલગ છે. જરતોસ્તી ફરમાન છે કે પોતાની દરેક ફરજો બજાવી, ખુદરતના ફરમાનને માન આપી ધર્મ પાળી આલો, અને તમારી પોતાની ફરજ બજાવ્યા ઉપરાંત આસપાસનાઓને તે પગલે ચાલવા ફરજ આપો, તો તે કામ ધણું નેક ગણાશે. અને નેકીજ દુનિયામાં તમારૂં અમર નામ રાખશે. પણ તમારો માનીતો એટીકટ “વગર આવડતનો અકરીકટ”. તમેને મુસ્કેલીમાં લાવી, તમારી જીંદગીના ઝાડની પાંચમાલી ફરી તેપર હાડમારીનાં ફળ ઉઘાડશે. જેનો સ્વાદ તમારે પોતાનેજ ચાખવાનો છે. સબબ કે કહેવત છે, કે “જીંદગી, જોખન, અને જર; તેનો લારોસો ના કર.” માનવની ઉત્તમ જીંદગી હમેશાં મળતી નથી માટે મહત્તી કરજીની પોતેજ

પોતાના જીવને ઉચે દરજ્જે લાવવાનો છે. ફાકટ-ટેખાદેખીનો ચકરીકટનો પવન ભવસાગર તરાવતો નથી. પણ હાડમારીના ઉડાગારમા હોમે છે. ચતુર અને ધર્મજ્ઞાની ઈનશ્ચાન તેનો ભોગ થતું નથી પણ ધર્મની બાબદમાં અભણ અને અજ્ઞાન હોય છે તે પેહેલું હોમાઇ પાછળથી પરતાય છે. તે પરથી કહેવત છે કે “હાડમની સાત કપ્પી, ગુલાબનું એક કુલ; મુરખને શીખામણ, ચતુરને એક બોલ.” આપણા અવસ્તામા લખેલું છે કે ગુનાહની તોજેશ પતેત છે પણ હાથે કરીને કરણીની ભુલચુક રહેવા દઈ ગુનાહશી ઈચ્છાને પતેતશી પાણીથી સ્વચ્છ કરવા માગે તો તે બની શકેજ નહિ. કેમકે જે ઇનશ્ચાન જ્યોતિષુજી ગુનાહ કરે છે તે ગુનાહ તેને શરૂઆતથી લાગે છે. તે માટે ઇનશ્ચાને પોતેજ વિચારીને ચાલવાની જરૂર છે. જમાસ્પીમાં એમ લખે છે કે “પાંચ જાતની જોડ (ઐરી) છે. પેહેલી ઝોરત પાંદશાહજન, બીજી એકજન, ત્રીજી શરાયજન, ચોથી ચોગરજન, પાંચમી ખુદશાહજન. એનો માએનો એ છે કે ૧. પાંદશાહજન=એટલે પરણેલી ઐરી. ૨. એકજન=તે ઐરીના આપને પેટ તે એકજ હોય બીજા તેનાં બાઇબહેન ન હોય ને તેના આપની માલમીલકત બેટીને પહોંચે. ૩. શરાયજન તે છે કે જે ૧૫ વરસની પછીને તેના મરદ ગુજર્થો હોય, એ પરણ્યો નહોં હોય. ૪. ચોગરજન=ગગરનાની (નાતરાની) જોડ. ૫. ખુદશાહજન=એટલે જે બેટીએ પોતાની ખુશીથી પોતાનું કારજ પોતાને હાથે કીધું હોય, અને સુખી હોય તો તે ઉત્તમ છે તેને ખુદશાહજન કહેવાય છે.” ( પ્રગટર્કા )

**મરણ પછી આત્માની હાલત**—ઉપલા નિયમો પ્રમાણે જાંદગી ગુજરવા પછી, રવાન તનમાંથી છુટું થવા પછી તથા પેંલાં ત્રણ દહાડા આ ગેતી દુનિયામાં રહે છે, અને પોતાના સરાહની જગ્યા (યાને જ્યાં તેને સચકી સુઝું હોય ત્યાં માયા આગળ) રહે છે. અને પોતાની હયાતીમાં કરેલાં કામોના સારાનરસાનો ચીતાર તેની નજર સામે થાય છે. (ગુજરેલાના ધરમાંથી ત્રણ દીવસ કંઈ પણ લઇને વપરાતું નથી) અને ચોથી રાતની આમ-દાદે તેની અશોકરણી હોય તો તેને ખુશાલી થાય છે અને જે તેની બદ-કરણી હોય તો તે બીધેલો થાય છે (યાને તેને બીજી જાંદગીમાં જે ભોગ-વપું પડશે તેનો ચીતાર તેની નજરે આવે છે) અને ચાહરમની આમદાદે ખુલખુલ્લર થાય છે. (યાને કરણી સુજળ રવાન વાસો મેળવે છે અને બીજી જાંદગીમાં જાય છે) હવે “ગુજરનારનાં સગાંબંધાએ રડવું નહોં” એવું જે દરમાન છે તેનું પણ એમજ સમજવાનું છે કે “તેરવાન જે હયાતીમાં બેસીઓ અને આસખસનાંઓ સાથે રહું અને જાંદગી ગુજરી તે માયા બદલ એકદમ



તે જવાથી લાગણી ધણી થાય છે. પણ તેમ કરતાં ખીન્ન' હયાત આસામી-  
ઓની તખીઅતનો ખીગાડો થાય તો ફુનિયાદારીના કામમાં ખલલ થાય,  
આપાદી વધતી અટકે, એ કારણે રડવા માટે મનાઈ છે. યુજરનાર પાછળ  
જે ધર્મ થાય છે તે તેની હવાને પુગે છે અને હવા વધારે પાવ થાય છે.  
હવામાંનું તોફાન બાગે છે તેથીજ જરતોસ્તી ધર્મમાં શરમાન છે કે “રવાનુ”  
બણાવે તો સવાખ છે વિગેરે. અને બાજરોજગાર કરવાથી ધણો સવાખ છે  
અને રવાનના નસીબે ખુદા ધણું આપે છે” વિગેરે. એનો ભેદ ઉપર કલા  
મુજબ છે. હવે જોડાંની ક્રિયા બાબે પણ ખુલાસો છે કે “જીવો કરણી  
મુજબ ખીજી જીંદગીઓ ભોગવે છે ત્યારે જોડાંને સંખંધ રહે છે કે નહીં  
તે તપાસવાનું છે. હમેશાં હર ફેરને ફેરે જે જીવ નર છે તે કંઈ નરજાતીમાંજ  
જન્મ લેતો નથી અને નારીજાતી કંઈ હમેશાં નારીજાતીજ થતાં નથી. જીવ  
છે, ખીજી જીંદગીઓમાં તેઓ નર અથવા નારી કોઈ પણ જીંદગી પોતાની  
આગલી જીંદગીની કરણીના પ્રતાપે ધારણ કરે છે ત્યારે ધણી ખરી વેળા  
જોડાંને સંખંધ રહેતો નથી. પણ જે કુદરતી રીતે જે જીવોએ પોતાની  
હયાતીમાં સાથે મળી નેહીનાં બધાં કામો અને આસપાસની દરજે બખ-  
વેલી છે તેઓ ધણીખરી વેળા કુદરતી સંજોગો હરવેળા તેઓનો દરેક જીંદ-  
ગીએ જોડાંનોજ સંખંધ રહે છે. નર હોય તે નારી પણ થાય છે અને નારી  
હોય તે નર પણ થાય છે અને પાછું ખીજી જીંદગીએ જોડું બને છે. પણ  
તેઓનો સંખંધ ક્યારે છુટો પડે છે કે બંને જીવો નર તરીકે અથવા બંને  
નારો તરીકે જન્મેલા હોય તો, અથવા ખુદરતી રીતે જો કંઈ વધતી  
ઓછી ઉમરે જન્મ લેતાં ઉમરનું પ્રમાણ નહીં પુગે તો, અથવા એકજ  
હમજાતમાંજ બંને જીવો નહીં જન્મેલા હોય તો તે સંખંધ છુટો પડે છે,  
તેથી જોડાંની ક્રિયા બાબે મતફેરી છે પણ તેનાં કારણો ઉપર જણાવ્યા મુજબ  
ખુદશાં મળે છે. જોડાંનું કરે છે તેથી તેની હવાને ધર્મ પુગે છે, તેથીજ કહેલું  
છે કે “કરો હાથ ને લેવો સાથે” એટલે હયાતીમાં કરેલું સધળું પોતાની  
કરણીમાં સમાય છે અને ખીજી જીંદગીમાં સુખ મળે છે. જ્યારે જે આસામીએ  
પોતાની જીંદગીમાં કોઈપણ કારણસર દરજ નહીં બજવી હોય અને પાછળ  
પૈસો મેલી જાય ત્યાં વસીઅત કરે કે ફત્વાણો ધર્મ કરાવે, તે યુજરનારનો  
પૈસો હોવા છતાં તેની ખીજી જીંદગીમાં તેને તે ધર્મ પુગે તે કરતાં યુજરનાર  
પાછળ જે વહીવટ કરે તેને વધારે પુગે, કેમકે પાછળ થયેલો ધર્મ હવાને  
પુગે છે અને તે ધર્મ કરનારને હવા રહાય થાય છે. જ્યારે હયાતીમાં કરેલો  
ધર્મ હવા કરતાં જીવ સાથે ધણો સંખંધ ધરાવે છે. જોડાંનો ધર્મ કરે તો

(યાને ગુજરાલાંચો નેકું લગાડે તે ધર્મ કરે તો) કંઈ ખોટું નથી. ધર-મના ફરમાન મુજબ કરવું, પણ ગુજરાલ ઉપરાંત જે નહીં કરવા ઘટતાં લખ-લુટ ખરચમાં તથ્યામાં જાય અને દેખાદેખીનું કીધા સિવાય છુટકો થાય નહીં એમ બને, ત્યારે તે ક્રિયાપર ધાડ આવે, અને પારસીઓ ધર્મગુરુ વર્ગને વ-ખોડે, કે ભેરાંઓને ધુતી જાય છે, વિગેરે. પણ ખરો ભેદ ઊપર કહ્યો તેમ અશોશકિત તરફથી અને મદ્યો છે જે મેં દર્શાવ્યો છે.”

મોત એટલે શું ? “મોત એટલે મરણ યાને રવાનની એક જાંઘી-માંથી ખીજ જાંઘીએ પુગવું. યાને આત્માની ફેરબદલી. મોતથી આત્મા નાશ પામતો નથી, પણ તેનો ફેરફાર થાય છે, અને નવી જાંઘી એપ્તયાર કરે છે. આ પચાસ પોંચીસો વરસની ટુંક જાંઘીમાં આપણે આપણી કરણી એકદમ શુદ્ધ કરી શકતાં નથી, કંઈને નહીં ને કંઈ પણ જીવન્યુક રહે ને રહેજ. તેથી બીજી જાંઘીઓ ગુજરવી પડે છે. આપણી અચદે નેમ તે કીરતારને ભેટવાની છે. પણ તે કાંમ રફતે રફતે બને છે એકદમ બની શકતું નથી. એક જાંઘીમાંથી ખીજ જાંઘીમાં જઈને આપણે ખુદાને પહોંચતાં નથી. વચ-ગાળે આપણે અનેક મંજલ કાપવાની છે અને અનેક પાયરી ચઢવાની છે, જેવાં આપણાં કમ તેવીજ પાયરી મળે છે. આપણી અકલને સારે માર્ગે વાપરવાથી નીતિ અને જ્ઞાનના વધારા તરફ આગળ વધીએ છીએ તેથી અશોષને તરીકે રહેવામાંજ પોતાના રવાનનો લાભ સમજવો. સમજ કે “આત્મા અમર છે” પણ જો જોર જીલમાત અથવા અશોને દુઃખ દીધું હોય છે તો જાંઘી જવા બાદ આત્મા પણ બરબાદ થાય છે.” આ દુનિ-આમાં ધણાખરા શોકો અશોષનો તરીકો પુરેપુરો સમજ્યા વગર જાંઘી ગુજરી પોતાના રવાનનો રસ્તો મોકળો કર્યા વગર એમ સમજે છે કે મરી જાય તે ખુદાની પાસે બેહેસ્તમાં જાય છે. હવે એક સવાલ ઉઠે છે કે ખુદરતને ત્યાં એટલા તે કેટલા મેહેલ બંગલા અને ઇમારતો બાંધી છે, કે જેમાં બધાં જઈ રહેશે ? અને કેટલા બાવરચી (રસોઈઆ) રાખેલા છે કે ખોરાક પુગાડ્યા કરે છે અને તેઓ (ગુજરાલાંચો) મોજશોખ કરે છે ? સમજણ એ છે કે એક જીવે એક જાંઘી ગુજરી અને તે જાંઘીમાં જેવાં કાર્યો કર્યા હોય તે મુજબ બીજી જાંઘીએ પુગે છે (યાને ચઢક કીર થીર જન્મ મળે છે) તેથી કહે છે કે ‘બેહેસ્તમાં અથવા દોનખમાં જાય છે તેનો ભેદ ઉપર મુજબ છે. ફેર ને ફેર આ દુનિયાજ ખેલી ખાવાની છે તો આજી જાંઘીમાં પડનાં દુઃખ વખતે મોત માગવા કરનાં પોતાની કરણીનો

સુધારો કરતા રહેવાની અગત્ય છે. અને પોતાની હયાતી લંબાવીને બીજા-  
ઓના જીવ પણ ખચાવવા, કે જેથી બીજા જીવંતમાં અફરાવું પડે નહિ.  
ઇનશાન ગમે એવી ખરાબ હાલતમાં પણ જો જન્મ પામ્યું હોય તો પોતાની ચાલુ  
કોશિસોથી પોતાના રવાનનો સુધારો કરી શકે છે. અને તે કારણે તે પોને આગળ  
વધે છે. રવાન બોખતગી (આત્મસુક્તિ)—અવસ્તામાં ગાથા ઉશ્તવહનાં, ૪૩મા  
હાના પાંચમા ફકરામાં પણ તેને મળતુંજ લખાયું મળે છે કે “જ્યાંસુધી ઇનશાન સ્વ-  
ચ્છ થતું નથી ત્યાં સુધી ફેરે ને ફેરે તેને જીવંતગીઓ ગુજરવી પડે છે અને કરણી  
શુદ્ધ થતાં તે જ્યાંથી તેની હસ્તી તેમાંજ તે ભેળાય છે.” અને તેમાંથી પાછો  
તારો થઇને ધણી વેળા પાછો આ પૃથ્વીપર ધણું નેક કામો પણ બજાવી શકે  
છે. જમારુપીમાં લખેલું છે કે “આખર હજારમાં ધાતુની નદીમાં ચાલવું પડશે”  
વિગેરે પણ તેનો ખુલાસો એ છે કે “જવાળામુખી બળતા પહાડમાં દરેક જીવો  
જે શરીરમાંથી છુટા પડે છે તેઓ જાય છે અને તેનો ખુરો અંશ બળી જઈ  
સ્વચ્છ અંશ રહે છે, જે બીજા જીવંતમાં બલુ કામ કરે છે.” પોતાના આત્માની  
સુક્તિ પોતાના હાથેજ પોતાની કરણી ॥ સુધારાથી છે. ( પ્રમટકતા. )

ગુસ્તારુપ જમારુપને પુછ્યું કે હવે પછી શું થશે તે મને કહે.  
જમારુપે કહ્યું કે “એ પાદશાહ તું કંગદેજમાં જાશે, જરતોસ્તને તુરખરાતુર  
મારશે, અસપંદીઆરનું મોત રસ્તમને હાથે છે, ને માફ મોત (જમારુપનું)  
આજથી છ મહીના પછી તલાવને કાંઠે વીંછું કરડશે તેથી મરીશ. અને બેહે-  
મનનું મોત અજદાહને હાથ છે ને રસ્તમ પેહેલવાનનું મોહોત તેના ભાઇ  
સોગાદને હાથ છે. બેહેમન પાદશાહ મુવા પછી પાંચમી પેહેડીએ સીકંદર પાદ-  
શાહ પેદા થશે, ધણી દીન જરતોસ્તની બાંજશે, ધણો જુલમ અને લડાઇ  
પેદા કરશે. અને દીનના દક્ષતરોનો નાશ કરશે ને વિલાયત ઉજડ થશે, ત્યાર-  
બાદ કંઈક સુદને ‘મજદક’ પેશમ્બરી કરવા આવશે તેને નોશેરવાન અદલ  
મારશે. અને ત્યારબાદ કેટલુંક મહમદ પેદા થશે.” ( જમારુપી )

ખુલાસો—આ ઉપરથી સમજવાનું છે કે જમારુપ હકીમે વર્તારો  
કાઠ્યો તે પોતે જ્યોતીશ પણ જાણતા હતા. જ્યોતીશ એ ચોક્કસ ગણ્યત્રી  
છે, તેથી દરેક ઇનશાને અપોધથી ચાલવું અને જ્યોતીશનું પણ જ્ઞાન મેળવવું  
કે જેથી પોતાની આવતી આફતો માટે આગાહી મળે પાછલી કેતાઓમાંથી  
લખાયું મળે છે કે પેગમબર અશો જરતોસ્તના ગુજરવાનો દીવસ રોજ  
૧૧ મો ખુરશેદ, માહ ૧૦ મો દઝે, એ દીવસે ધરાન સર જમીનમાં આ-  
તશ કહેહમાં બંદગી કરતા હતા, જે વેળા તુરખરાતુર નામના એક તુરા-

નીએ પેગમબર સાહેબને તે આતશ કહેહમાં બેઝન કર્યા. પેગમબર સાહેબે તુરતજ પોતાની બહુવાની હાદી પેલા તુરાની તુરબરાતુરને છુટી મારી નેથી તે પશુ તેજ વેળા મરણ પામ્યો. (પ્રગટ કર્તા.)

જરતોશ્તી ફરમાન ગુજળ ગુજરેલા પાછલ કેટલો વખત થોભે વંદીદાદ પરગરદ ૧૨ મીમાં મલતુ લખાણ, અને પ્રગટ કર્તાનો ખુલાસો.

(જરતોશ્ત સાહેબ પુછે છે, દાદાર જવાબ દે છે.) ૧. જ્યારે બાપ તથા માય મરી જાય ત્યારે છોકરો બાપને માટે અને છોકરી માને માટે કેટલો વખત થોભે ? (યાને શોક રાખે) દાદારે કહ્યું કે નેકને માટે ૩૦ દહાડા અને પાપીને માટે ૬૦ દહાડા થોભે (યાને તેટલો વખત સારી દુવા ગુજરેલાં માટે ગુજરે.)

૨. “અએ દાદાર ધરને હું કેમ પાક કરું ?” દાદારે કહ્યું કે “ત્રણ વખત તન ધોવાથી, ત્રણ વખત વસ્ત્ર ધોવાથી, ત્રણ વખત ગાથા ગાવાથી. વળી હમારા આતશને ઈજવો નેષએ, અરસમ પાથરવી નેષએ, બલાં પાણીને માટે નેર લખ જવી નેષએ. ત્યાર પછી ઘેર પાક થયલું કહેવાય. તે પછી પાણી, આતશ, અમશ્નાસ્પંદ ગમે તેઓ આવે.” (વંદીદાદ પરગરદ ૧૨ મી ફ. ૧-૨.)

ખુલાસો—બાપ તથા મા મરી જાય તો તેઓએ જે નેક જીંદગી ગુજરી હોય તો ૩૦ દહાડા એટલે એક મહીનો શોક રાખે અને જે ગુજરનારની હુલસુક હોય તો ૬૦ દહાડા રાખે. અને ગુજરેલા આસામીનાં સગાંઓએ ત્રણ વખત નાહાવાથી, વસ્ત્ર ધોવાથી, ગાથા ગાવા વિગેરે કર્યાથી ઘેર પાક થાય છે તેથી હયાત વસનારાઓના બાપમાં તે ઉત્તમ છે. અને જે કાંઈ ધણો લખો શોક રાખે તો તેથી પોતાનું તેમજ દુનિયાદારીનું જે જે આ આલુ જીંદગીમાં બળવવાનું છે તે રહી જતું હોવાથીજ વંદીદાદમાં તે માટે કાયદા અને ઇસારા કરેલા છે. હવે બીજાં સગાંઓ માટે પણ છે તે સમજું વંદીદાદનું લખાણ સેતાં એકના એક ફકરાઓ ધડી ધડી આવ્યાથી ધણુંજ લખાણ થતું હોવાથી ફક્ત તેનો સાર લીધો છે. “મા, બાપ, બેટા, બેટી, બાઈ, બહેન, એ સમજામાંનું કાંઈ પણ હોય તો તેને માટે તેનું હયાત ખેશાવંદ ઝોછામાં ઝોછા ૩૦ ને વધુમાં વધુ ૬૦ દહાડા થોભે. પણ જે ધરધણી મરી જાય તો તેની ધણીઆણી નેકને માટે ૬ અને પાપીને માટે ૧૨ મહીના થોભે. તેને માટે વધારે વખત થોભી જીંદગી ગુજરવી નેષએ સબળ કે તે આપ્તા ધરનો ખર્ચ કરનાર હતો. તેજ પ્રમાણે જે બાપ બાઈ વગેરે કાંઈબી અખંડ પોષણ કરનાર ગુજરે તો ૬ થી ૧૨ માસ થોભે. તેમજ મમાઈ, બપાઈ, મમાવા, બપાવા, પોત્રી, પોત્રા સૌના

નેકને માટે ૨૫ અને પાપીને માટે ૫૦ દીવસ થોભે. બત્રીને અથવા બત્રી-જીએ માટે ઝોહામાં ઝોહા ૨૦ અને વધુમાં વધુ ૪૦ દીવસ થોભે. કાકા, મામા, માસા, કુવો, તથા કાકી, મામી, માસી, કુમ્મ ઝેમનું કાઠળી ગુજરે તો ઝોહામાં ઝોહા ૧૫ અને વધુમાં વધુ ૩૦ દીવસ થોભે. કાકા, મામા, માસા, કુવાં, વગેરે કાઠળેા છોકરો ગુજરે તો ઝોહામાં ઝોહા ૧૦ ને વધુમાં વધુ ૨૦ દીવસ થોભે. જો કાકા, મામા, માસા, કુવા કાઠળનાં બી છોકરાંનો છોકરો, મા છોકરીનો, છોકરો છોકરી ગુજરે તો ઝોહામાં ઝોહા ૫ અને વધુમાં વધુ ૧૦ દાહાડા થોભે.” ( વંદી. પરગ. ૧૨મી )

**પારસીઓના આગલા દસ્તુરો—**સાસાનીઅન વંશના સ્થાપનાર અર્દશીર આબેગાન કે જે ઇસ્તીસન ૨૨૬ માં ધરાનતો રાજા હતા. ( ઝેત્તં મહાવા ‘આબેગ’ના નામપરથી એને ‘આબેગાન’ કહેતા હતા. ) તેને દસ્તુર મોબેદોપર દીનના કામ બાબે ધણી તાકીદ કીધી. સબબકે ધરા-નમાં જરતોસ્તી દીનની બરબાદી ધણી થઈ હતી, તેથી આદરકરોબા (=આતશકહેહ)ના મકાનમાં અનજુમનની એક સભા બોલાવી. અને અન-જુમનના દાનાવોએ ઠરાવ કીધો કે “ એક ધણીને આપણા કલામોની ખુબીથી મીના જોહાંનમાં મોકલી ત્યાંની ખબર અંબાવવી. અને સધલી કેરીઅત જરતોસ્તીઓની જાણમાં લાવવી.” તથા અનજુમનની સભાએ એ કામને લાયકનાં ૭ માણસો સુઝી કહાડ્યાં તેમાં તે સાત જણાઓએ પોતામાંથી ૩ ને પસંદ કર્યા, અને છેવટે દસ્તુર અરદાએવોરાશ ( અરદેસર આબેગાનનો વજર ) ફતેહમંદ નીવડયા. વીરાઈની સાત બહેનો હતી તેઓએ કહ્યું કે હમો અરદાએવીરાઈ જે હમારો ભાઈ છે તેને છોડીએ અને જોના આત્મા તમે મીનોઈ મોકલવા માંગો છો તે જો પાછો નહી આવે અને તેનું તન અહીંયાં તેના રવાન (આત્મા) વગર પડ્યું રહે તો હમો શું કરીએ ?” પણ અરદાએવીરાઈ પોતે જવાની ખાયસ બતાવી અને સભામાં હિમો રહીને અનજુમનને કહ્યું કે “ અગર જો તમારી મેહેરબાની હોય તો આ અન-ગમતું મંગ ( હોમનો રસ ) મારા નામની ચીઠ્ઠી નીકલે ત્યાં સુધી મને ના આપતા, પણ જો મારા નામની ચીઠ્ઠી નીકલી તો મંગ પી હું મીનોઈ ખુશીથી જવશ.” તે નામીયા દસ્તુરના કહેવા પ્રમાણે ચીઠ્ઠીઓ નાંખી અને ત્રણે વેશા વીરાઈનાજ નામપર નીકલવાથી તેજ મકાનમાં એક એલાયદી જગામાં પોતાને સુગંધીથી તર કરી એક ગધીયો પીઠાવી તે પર ઘટ્ટે વખતે એસી ગુજરેલાં રવાનોની આરાધના કરી સ્વચ્છ ખોરાક ખાધી, પછી દસ્તુ-રોએ મંગથી ભરેલાં ત્રણ કુલીમાં આપી હુંમત, હુંખત, હુંવશત. એલી

પાયો. વીરાફ શુદ્ધિમાં હતો તેટલાં બાળ પાછી સુધી દધ સુધ્ધ ગયો અને વીરાફની સાત બહેનો તેના બદનની રખેવાલી કરવા સાત દિવસ અને સાત રાત સુધી તેની આગલ ખેસી રહી. અને બીજા મોખેદોએ પતિત બહુતર ચાહુ રાખ્યાં. મંગ પીધા પછી વીરાફનો આત્મા ધનિસાફની ટોચવાલા મીનોઈ પહાડપર ગયો, ત્યાં અશો ફરોહરોની મદદથી બધે ફર્યો અને આડમે દીવસે વીરાફના તનમાં તેનો આત્મા આવ્યો અને વીરાફ જાગૃત થયો અને પોતે જોયલી બીના એક નવીસંદા પાસે બખાવી. તે કેતાબ “વીરાફનામા”ને નામથી હાલ મોન્જુદ છે. અને બલી બાજબસની દીનને પાછી તેની અસલ હાલતમાં સમારી.

અરદાએ વીરાફના ગુજરવા પછી અને તે વખતના બાદશાહ અરદેસર બાખેગાનના પાંચ ગુજરવા પછી દીનની બરબાદી ઘણી થઈ. ઇ. સ. ૨૪૦ માં ધરાનમાં અરદેશીર બાખેગાન પછી તેનો બેટો શાપુરશાહ તખ્ત-નશીન થયો તેના વખતમાં દસ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદ હતા તેમણે આપણી દીનનાં દફતરો જે જુદીનોને હાથે પરાગંદહ થયલાં હતાં તે એકઠાં કરી હાલની સ્થિતિમાં સુધ્યાં. અને હાલની આપણી “પતેત પશોમાની” પાંચ એજ દસ્તુરે બનાવી હતી. અને શાહપુરશાહ તથા બીજા દરબારી અમલદારો તથા રૈયત વિગેરેના ૮૦,૦૦૦ આદમીઓની મીજલસ વચ્ચે પોતાની છાતીપર તાવેલું ગરમ કાંસું રેડીને મોજેજો કરી બતલાવ્યો હતો અને તેઓને દીનપર પાછા છેવટે ઓસ્તવાર કીધા હતા. એવું કહેવાય છે કે પતેત પશોમાનીમાં (૨૧) અહુનવર અને (૧૨) અષેમવોહુ બહુવામાં આવે છે તે આદરબાદ મારેસ્પંદની હવાના છે યાને તે હવાને પુગે છે અને પતેત, બહુનારને પોતાને માટે છે. હવે, દસ્તુર આઝર કએવાનને માટે બખાણુ મળે છે કે કુદરતી રીતે તેમને પોતાની પાંચ વરસની નાની વયથી થોડું ખાવાની અને રાતના પુઠાતાલાની બંદગીમાં જમવાની ટેવ હતી. દસ્તુર આઝરકએવાન ૨૮ વરસ સુધી બંદગી કરવા બેઠા હતા અને ત્યાર પછી ઇસ્તંથી હોંદસ્તાન આવ્યા હતા. અને ગુજરાતના પાટણ શહેરમાં થણાં વરસ રહ્યા હતા. તેમણે જ્યોતીશનો અબ્બાસ કરેલો હતો અને તે બાદ તપ કરવા માંડ્યું અને પોતે દુનિયાની તમામ હસ્તી જાણી સર્વ એલમ હાંસલ કીધા હતા. દખેસ્તાન કેતાબમાં લખેલું છે કે સૈયદ ઇમામ હુશનની ઓલાદનો શીરાજ શહેરનો રહીશ નામે આરેફે હતો તેનાથી દખેસ્તાન કેતાબના જોડનારે સાંભળ્યું હતું કે બીજા કોઇ બે કાખેલ મહોમદનો, દસ્તુર આઝરકએવાનને મળવા ગયા અને તેવણની પરહેઝગારી નહીં સમજવાથી તેવણની બદનક્ષી કીધી. તેવામાં એક કાખલો બન્નો કે ઉપલા મહોમદનોનો, એક મહોમદન-ઉસ્તાદ હતો

તે રીઆજત કરવામાં એકદમ બેહોશ થયો અને બેહોશીમાં પોતાના “મહમદ પેગમબર” ને જોયો. મહમદે તેને કહ્યું કે તારા જે બે ચેલા છે તે દશતુર આજરકઝેવાંનની બદગોષ્ટ કરે છે પણુ તે પુરો કાબેલ અને ઇલામમાં પહોંચેલો છે. તેથી તારા ચેલાઓને કહે કે બદગોષ્ટ કરે નહીં. અને તું જી આજરકઝેવાંનની ખીદમતમાં રહે” જ્યારે પેલો ઉસ્તાદ ઉંઘમાંથી જાગૃત થયો ત્યારે કહેવા લાગ્યો કે દશતુર આજરકઝેવાંન કોણ આ શહેરમાં રહે છે? મહમદે તેની ધણીએક તેની તારીફ કરી છે અને મને તેની પાસે જવાનો હુકમ થયો છે સૈયદ આરેફ તે ઉસ્તાદ સાથે દશતુર આજરકઝેવાંનને ઘેર જવા નીકળ્યો. થોડેક રસ્તે ચાલ્યા પછી રસ્તામાં જુલા પડ્યા; તેવામાં ફરહાદ નામનો દશતુર આજરકઝેવાંનનો શાગરેહ આવી પહોંચ્યો, અને કહેવા લાગ્યો કે મારો ઉસ્તાદ તમને બોલાવે છે. તમને રસ્તો મારામ નથી તેથી તમને સામે તેડવા મોકલ્યો છે. પછી જ્યારે ફરહાદ સાથે આજરકઝેવાંનની નજદીકમાં આવી પુગ્યા ત્યારે ઉસ્તાદે એમ ખાધું કે હું પે. હેલો આજરકઝેવાંનને સલામ કરીશ પણુ તેમ નહીં બન્યું. પણુ પેહેલે આજરકઝેવાંને ફારસીમાં સલામ કીધી. ત્યાર બાદ આરખી ઝયાનમાં વાત કરવા લાગ્યા અને પેલા ઉસ્તાદે ખવાબમાં જોયલી સર્વ વાતો દશતુર આજરકઝેવાંને પેલા ઉસ્તાદના બોલ્યા વગર તેને કહી. ત્યારબાદ બોલ્યા કે એ પરદો કોણની આગળ ઉઘાડશો નહીં યાને આ બેદ બોલતા નહીં. ફિનિઆના લોકમાં દશતુર આજરકઝેવાંન ધણો બેલાતો હતો નહીં. દશતુર આજરકઝેવાંન કહેતા હતા કે “મારા રવાનનો મેલાપ તન સાથે જે મીશાલ જાંમાનો તન સાથે છે કારણ કે જ્યારે હું ચાહું ત્યારે મારા રવાંને (જવને) તનથી છુટું કરું ને જ્યારે ચાહું ત્યારે પાછું તનમાં દાખલ કરું એટલે “બદલે બદન” કરું છું. દશતુર આજરકઝેવાંન પોતાની ૮૫ વરસની ઉંમરે પટણા શહેરમાં હીજરી સને ૧૦૨૭ (ચઠ્ઠેઝરદી સને ૧૧૭૬ થા ૧૧૮૦) માં મરણ પામ્યા હતા. દશતુર આજરકઝેવાંનના અમલમાં એવું બનેલું છે કે કોણ આસામીએ આસમાન તરફ હવામાં એક જગી થાલી અધર અટકાવી અને ફિનિયાને વાહાં કે ફિનિયામાં બે સુરજ છે. તે થાળી ઉતારવાના બણવાના અવસ્થાથી તે જાદુઘ અધર થાલી આકાશ તરફથી હેંળ ઉતારવામાં આવી હતી. તે વખતને માટે કોણ એમ કહે છે કે દશતુર આજરકઝેવાંન જીવતા હતા. ને કોણ કહે છે કે તેવણુ ગુજર પામેલા હતા અને તેવણુનાજ ચેલાએ તે થાલી ઉતારવાની કોશિશ કીધી તેમાં દશતુર આજરકઝેવાંનના રૂહે પોતાના તે ચેલાને ખવાબમાં બસારત કરી કે “આ સુખ્ય તું જઈ કલામ બણ”

તે પ્રમાણે પેલા એલાએ બહુતર કર્યું પણ કંઈ સહેજ લુલ આવવાથી “ પેલી અધર જાડુ થાલી ” એ દુકડા થઇને હેંકળ ઉતરી. રેવાયતોમાં આ લખાણ મળે છે. દસ્તુર આજરકએવાન ધણા વિદ્વાન હતા. તેવણની ખીદમતમાં ધણાએક દસ્તુરજદાઓ હતા અને જ્યોતિષ, નજુમ, ફારસી, અરબી, જંદ, પેહેલવી, તેવણથીજ શીખ્યા હતા. દસ્તુર આજરકએવાને પોતાના એકપુરા બેટા જરનોસ્તને જે જે નશીઅનો કરી હતી તે નશીઅતોતું લખાણ “ પંદનામું ” એવે નામે હજુ મોજુદ છે. ધરાનમાં નોશીરવાંન આદેલ પાદશાહ કે જે ઇસ્વી સન ૫૩૨ માં ગાદીનશીન થયો હતો અને ૪૮ વરસ રાજ્યપદ ભોગવી ઇ. સ. ૫૮૦માં મરણ પામ્યો હતો, એના અમલમાં ધરાનમાં શેત્રંજની રમત પેહેલી ચાલુ થઇ હતી. તવારીખમાં લખે છે કે એ રાજ્યએ તેસીફાન ખાતે એક યુદ્ધ મેહેલ બંધાવ્યો હતો જે હાલમાં તદન ખંડીએર હાલતમાં છે. છતાં તેના આગલા ભાગની મેહેરાબની કમાન ૮૫ શીટ ઉંચી, ૭૨ શીટ પહોળી અને ૧૧૫ શીટ જડી બાકી રહેલી છે. એણે સ્થાનીક સ્વરાજ્યમાં ધણા સુધારો કર્યો હતો. એ રાજ્યનો (નોશીરવાન આદેલનો ) બાહોશ વજીર યુજરએમેહેર પોતાની ઘનાઇ માટે મોટી કીર્તિ મેળવી ગયા છે. અને ધણીએક નશીઅતની વાતો લખાવી ગયા છે જે હજુ પણ આપણામાં તે લખાણો મોજુદ છે. આ સિવાયના જે જે દસ્તુરો આગલા વખતમાં થઈ ગયા છે તેમાં ધણીએક દસ્તુરોના એલમ માટે વાંચતાં આપણને તેઓની કાબેલીઅત માટે જાણવાનું મળે છે અને સાબીત થાય છે કે જ્યોતિષશાસ્ત્ર તેઓ શીખેલા હોવાથી અને હકીમું જાણતા હોવાથી ઠાકતર જોશીની બેગી ગરજ સારતા હતા. દસ્તુર જરતોશત, બેહેરામ મોખેદ હોશીયાર, મોખેદ શરોશ, મોખેદ યજ્ઞદાન સતાએ, મોખેદ ખોશી, ફરજાને બેહેરામ, મોખેદ પરસ્તાર વિગેરે મોખેદો આગલા વખતમાં થઇ ગયા છે. તેઓ પણ સામા માણસના મનના વિચાર પોતાની શક્તિથી સામાના વગર કહેવે કહી આપતા હતા. તેમજ એ સિવાયના બીજા ધણીએક એલમો જાણતા હતા. યઝ્દેઝરદી આ ચાલુ તેરમી સદીમાં પણ આપણી નજર આગળ કેટલાક વીહવાન દસ્તુરો એરવદો થયા છે. જેવા કે મુંબાઇમાં મરહુમ જમશેદજી કુકાદાજી, મરહુમ બપ્પુ, મોખેદ દાદાદાજી, મોખેદ દાદાદાજીની દીકરીના દીકરા, મોખેદ કાતરક બાહેરકોટવાલા, વિગેરે. તેમજ અમદાવાદમાં મરહુમ દસ્તુર જમશેદજી દસ્તુર મનચેરજી આ ચાલુ દહેકામાં ( યાને યઝ્દેઝરદી ૧૨૮૧ માં ગુજ્ય છે ) મારી પોતાની સાથેની ( આ કેતાબની પ્રગટ કર્તા સાથેની જ્યોતિષ બાબતની ) વાતચીતમાં



અમદાવાદના મરહુમ દસ્તુર જમશેદજી બોલ્યા હતા કે—

“મને શીખતાં વીટબળાઓ ધણાં વેઠવાં પડ્યાં હતાં, અને હું સંસ્કૃત વાલાઓનું (હોંદુઓનું) શીખ્યો તેમાં પણ ઘણું સોસવું પડ્યું હતું. તમારે પકડેલો માર્ગ ધણો સરલ અને સીધો છે તેમાં કોઈ પણ માણસ કોઈપણ દહાડે ધાપ ખાયજ નહી. જ્યોતીશનો ઝોછામાં ઝોછો અભ્યાસ પાંચ વરસનો છે. તે મેં (માને જમશેદજીએ) કીધો ત્યારબાદ આપણામાં નીરંગો છે તેમ સંસ્કૃત વાળાઓનાં પણ ખીખાં દરેક પુસ્તકોનો અભ્યાસ કીધો છે. પણ તેમાં લાભ જેવું જો જોઈએ તો આપણી જમાસ્પીની તાવીજો અને અવસ્તાના કલામો છે તે સિવાય હું કંઈ ખીખું એવું વધારે ઉપયોગી જોતો નથી. સંસ્કૃતવાળાઓ કરતાં તાવીજો નીરંગો વધારે ઉપયોગી છે. હું જાણુંચ ખી બધું, અને કંઈચ ખી બધું, પણ ઉત્તમ અવસ્તાનાં કલામો છે.” વિગેરે.

હાલનાં આપણા પુનાના દસ્તુરજી સરદાર કેકેબાદ આદરબાદ દસ્તુર નૌશીરવાન એવણુ પણ જ્યોતીશ અને યરથનુમ વિગેરે કામમાં માંહેર છે અને દસ્તુરી પણ છે. તેમજ હાલના આપણા સમચુલ ઝોદના એરવદ જીવનજી જમશેદજી મોદી, બી.એ. જેવણ પોતે નાવર એરવદ છતાં ઉચ્ચ ફેળવણી લઈ ધાર્મિક બાબદોનાં બાપણો વિગેરે આપે છે એ સઘળાપરથી સમજવાનું છે કે આમજી જીંદગીઓમાં જેઓએ મહાન કામો કીધેલાં છે તેઓ આજે હજી પણ તેવોજ પોતાના દરજ્જાને છાજતુંજ કામ બનાવવામાં કુદરતી રીતે તલબગાર રહે છે. એ ઉચ્ચ જીવની ઉત્તમ ખાસીયતો છે. અલબત્તે ખંત અને કાપેશ કરવાથી તેમજ માણસજીને પોતેજ હોંમત રાખી હાર પડવાથી કુદરત મદદ થાય છે. તેમાં પોતાનું સાર્યક થવા ઉપરાંત સામાનું પણ કલ્યાણુ થાય જેથી સ્વાર્થ અને પરસ્વાર્થ બંને સાર્યવેશો કહેવાય છે. ઉચ્ચ ફેળવણી એવામાં જોતે જીવે ધનશાંતે પોતેજ તસ્દી લઈ કારોશ કરવાની છે. ત્યારે કેલવણીથી રીતરીવાજમાં માંહેર થવાથી ધનશાંત પોતે હુશ્યાર થાય છે, અને સારા વરસાનું તેને બાન થાય છે. જેથી પોતાના આજીવખતમાં પોતાની કરણીના સુધારાનું અને રવાંન-એખતગી (ખ્યાતમચુકિત)નો માર્ગ અખત્યાર કરવાથી પોતેજ આયદે સુખી થઈ પોતાનો માનવ અવતાર સફલ બનાવે છે.

જરતોસ્તી ધર્મ પ્રમાણે રૌજખી' ધર્મ ફરજ—સહવારમાં વહેલા ઉઠી કુસ્તી પાદીઆબ કરી મેદાન (વાડે) જઈ આવી, માથાવેરથી નાહી ઝોખ્ખાં સફેદ કપડાં પેહેરી ફરજઆત બંદગી કરી, આઠ પાણી નાસ્તો વિગેરે કરી, ન્યુસપેપર વાંચવું મા કંઈ પોતાને લગતું કામકાજ લેખ તે કરવું. ત્યારબાદ મરદે નોકરી ધંધે જવું અને બાનુઓએ પણ ઉપર કલા

સુજામ ફરજ ગુળરીને પોતાનું કામ આટાપવું. તેમજ આખો દીવસ પોતાનાં બાહ્ય બચ્ચાંઓ તરફની ફરજ અને પોતાના પેદા કરનારની ફરજ અદા કરવાપર ધ્યાન આપી સાંજની Sun setting વખતે (યા વખત મહેને અને તો સહવારમાં=Early morning) તાજી ખુદ્દલી હવામાં ફરવું હરવું અને કસરત કરવી. જેથી તાજી હવા મલી સાંધા મળ્યુત થઇ શરીર નીરોગું બને છે. જેમ અશોધને પડખે રહી અશોધ પાળવાથી કુદરતી રીતે આવરદા વધે છે તેમ તે જીવને શરીરમાં લાંબો વખત ટકી રહેવા શરીરની આરોગ્યતા વધારવાની પણ ધણી અગત્ય છે. હમેશાં તાજો પકાવેલો સ્વચ્છ ખોરાક લેવો કે જેથી પાચનશક્તિને નુકશાન નહી પુગે. વાસી ખોરાક ખાવાથી તખીઅત બગડવાનો સંભવ રહે છે. ખોરાકમાં દૂધ ઉત્તમ છે. તેમજ વળી પ્રાણી ખોરાક ખાવાથી શરઆતમાં જીરસો, જેમ, ઉસ્કે-રણી આ કારણનું જોર શરીરમાં વધે છે પણ પાછળથી તખીઅતમાં ઘણો લાંબો વખત શરીર નીભાવાનાં અને શરીરમાં જીવ સાચવવાની જે મીનાઇ શક્તિઓ આપણા શરીરમાં છે તે પુરેપુરી પ્રગટી શક્તિ નથી. જે કારણે પ્રાણી ખોરાક ખાનાર ઇનશાન ખુદરતના રસ્તાને પુગવાને જેટલું ધારે તે-ટલું બનાવી શકું નથી. (તેમજ પોતાની હયાતી લંબાવી શકે નહી) હમેશના પ્રાણી ખોરાક ખાનારાંઓને એકદમ તજવું ઘણી મુશ્કેલ વાત લાગે છે પણ રફતે રફતે ટેવ છુટી જાય છે. તાજાં ફ્રુટ ફળ ખાવાં એ નફાં લોહા શરીરમાં વધારે છે અને લીલી તરકારી જમવાની થોડીકવાર આગમય રંધપ્રતે તૈયાર થાય (અને તાજી રસોઇ બને) તો ઉત્તમ છે. રોજના ખોરાકમાં એક લીલી તરકારીની વાની અને એક કંદની વાની (યાને સુરજી, રતાળું કમોદીઓ, સકરીઆં વિગેરે કંદ, પટાટા બીટ વિગેરે) કરવી. તથા એક કઠોરની વાની (ચોળા, વાલ, વટાણા, મસુર, અણા, ટુવેર વિગેરે આખા તથા દાળ વિગેરે) અને એક વાની લીલી તરકારીની હોય તો પ્રાણીખોરાકની વાનીઓને એક બાજુ ખેસાડે એવી રવા. દમાં ઉત્તમ “અન-ફલ-શાક” ની વાણીઓ બને છે. મકશદ કે રાંધવામાં કાલજી જેઠઝે અને ખાવા થકી જીવને કંટાળો ખાવો નહી જેઠઝે. જીવને સંતોષ હોય અને પોતાને જે રજક મધ્યું તે સંતોષથી ન્યામત કરે તો તે જેવું ખીજીું ઉત્તમ કંઈજ નથી. દરેક બામદમાં જીવને સચુરી જેઠઝે-કહેવત છે કે “ધીરજ મોડું બન છે, ને સચુરીનું ફલ મીડું છે.” ખાવા પીવાની સુધાકાઇ સદાઇ સાથે બંદગીને લુલ્લવી નહી જેઠઝે કેમકે તે ઈન-શાનની પહેલી ફરજ છે. બંદગી માટે ફારસીમાં કહે છે કે—

૧. જા'દગીએ આદમ બંરાએ બ'દગીસ્ત, જ'દગી ખી બ'દગી શરમીનદગીસ્ત.
૨. દેલાગર ખેરદમ'દીએા હુશીઆર, બેકુન બ'દગીએ હકતાલા એખ્તયાર.
૩. અગર સુકે હક તા બ રોઝે સુમાર, ગુઝારી નબાશદ યકી અઝ હઝાર.
૪. ખેલાફે પયમબર કસી રહે ગુઝીદ, કે હરગીઝ બ મનજેલ ન ખાહદ રસીદ.
૫. દાયમ હમે જાયા હમે કસ દર હમએકાર, મદાર નેહોફતે અસ્મે દેલ જાને બયાર.

૧. આપણું જીવનું ખાસ બ'દગી થકીજ છે. બ'દગી વગરની જા'દગી મોટી શરમીદગી છે.
૨. અમે ક્યાંનાંઓ તમે હુશ્યાર છો, તો ખુદાની બ'દગી અખ્તયાર કરો.
૩. જો તમે જા'દગીના છેલ્લા દીવસ સુધી ખી બ'દગી કરો તોપણ (ખુદર-તના બહેલાંનો એક હજાર આંકિશમે ભાગ પાણુ નહી વાલી આપશો.
૪. જો કોઈ પોતાના પયગમબરથી ઉઘટો ચાલે તો તે કદી ખી મોરાદની જગોએ, તથા બેહેસ્ત અથવા ખુદાના દીદારને નહી પુગે.
૫. તમે તમામ જગોએ, હરેક કોઈ સાથે સઘળાં કામોમાં મશગુલ રહો, પણ પોતાના દીલની આંખ યાને ધ્યાન ખુદાતાલા તરફ રાખો.

આજકાલતો બ'દગી કરવી એ મોટા વેહેમ જેવું સુધરેલાંઓને મનથી લાગે છે. પણ દારસીમાં તો શું પરંતુ અવસ્તાના ફકરાઓ એકેકા એવા બેદી લખાણોથી ભરપુર છે કે જેનું ધ્યાન કરવું ઘણું મુશ્કેલ છે. જે જન-જ્ઞાન જાતી ખાંત રાખી ખુદરતને નમીને તે માલેકની યાદ દરપળે રાખીને ચાલે, તે સાથે સામાં બ'દગી કરનારને ખી સંપૂર્ણ પીછાણે અને ખુદરતનું ઉડાણ સમજે તેમજ નીતિને રાહે ચાલે તોજ તે બ'દગી સફલ છે. પોતે બ'દગી કરે અને પોપટ માફક પઢી જાય, તેમજ ખીજ નિયમ પાળી જા'દગી ગુજરનારની છુપી બદનક્ષી કરે તો તે કરેલી બ'દગી તક્લ વ્યર્થ છે. તે કરતાં તો ખરેખરી સાદી જા'દગી વધારે ઉપયોગી છે. પણ બ'દગી વગર જા'દગી નકામી છે. “અવસ્તાની એજમતી નીરંગો” ના કલામે દુઃખ દર્દ અને કવખતનાં મોત સામે એક સંપૂર્ણ દાલ મુઆફક છે. (પ્રગટ કર્તા.)

વંદીદાદમાં વેદનો મરતબો. દુનિયામાં સૌથી પહેલો વેદ— વંદીદાદની ૨૦ મી પરમરદના ૧ લા ફકરામાં જરતોસ્તે દાદારને પુછ્યું કે “આ દુનિયામાં પહેલો કોણુ શખ્સ એવો થયો કે જોને દર્દ, કવખતનું મોત, અને તાપને અટકાવી ?” ત્યારે દાદારે કહ્યું કે “તે માણસ શિત હતો જોણે એ બધું અટકાવ્યું.” આ ઉપરથી સામેત થાય છે કે તે શખ્સ શિત પહેલ વેહેલો મોટો વેદ થઇ ગયો. તેને છાલાપાલાની દવાની પહેલાં શોધ કરી

હતી અને બહુતર પણ તેને ચાલુ કર્યા હતાં. વળી ૨૦ મી પરગરદનાં કહે છે કે “અધ્યર્થમન ફરેશનો કવખના મોહોતનેઅને દર્દને દર્દ કરે તો સાઈ” એટલે અસલથી અધ્યર્થમન ચળદ આ દુનિયામાં દુઃખ દર્દ દર્દ કરવા માટે નેમાયસો છે તેને આપણા લોકો ‘અધરી ઈજદ માય’ એવે નામે ઝોળખે છે. વંદીદાદની ૭ મી પરગરદના ૪૧—૪૨—૪૩ ત્રણ ફકરાઓમાંથી લખાણ મળે છે કે “જરતોસ્તી તખ્યામ જે આશવન=અધીમારને બધી દુવાના બદલામા સારો કરે, તો તે ધર ધણી પાસે નાધલું ઢોર લે, મોહોલાના ધણીને વચલાં ઢોરની કીમતના બદલામાં સાઈ કરે, અને કોઈ ખી આસામીને પેહેવા વર્ગનાં ઢોરની કીમતના બદલામાં સાઈ કરે.” હવે, આજે એમ ક્યાંથી પરવડે ? પહેલાં તો દવા બનાવનારી કંપનીઓ કમાય, અને વધી આજના દાકરોને શીખવા પાછલ બેગ કસવાને ગળવાં ધસવાં પડે છે તેનો અંતેજ ઉપલી રકમોથી કેમ વધે ? આ ઉપરથી સાખીત થાય છે કે દીવસે દીવસે દુનિયા આગળ વધતી જાય છે કેમકે,—પેહેલી હવા, તેમાંથી તારા, તેમાંથી જીવ, અને જીવ પણ જીંદગી ભોગવ્યા બાદ તેના દરેક અંશો છુટા પડીને, યાને નમનતાઈ, તુંડાઈ, અસીલાઈ, ખંધાઈ, અદેખાઈ, ઉદોગ, વિગેરે વિગેરે એક આદમીના એક જીવમાંથી કંઈએકથી સેંકડો અંશો રહેતે રહેતે થાય છે અને તેટલી વસ્તી વધે છે, જે તેના પ્રમાણમાં દરેક આપાદીનું પ્રમાણ વધે નહીં તો પછી મોંઘવારી થાય અને તેથી દરેક ચીજને દરેક જણને મેળવતાં મુશ્કેલી પડે. તોપણ અસલ વખતમાં જે જે પવિત્રાઈ પલાતી હતી તે હમણાં નથી. કેમકે “મંડીકલ કોલેજ” માં જતાં સઘળાંઓની સુગ જતી રહી છે પણ એ “નસાભરેલું” કહેવાય છે.” વળી જરતોસ્તી કોમમાં બાનુ તખીમો થવાથી જેટલી સગવડ થઈ છે તેટલી ધર્મની ડુખાડુખ પણ થઈ છે. તખીમ બાનુઓ પોતે માસીક રોકાણ તથા સુવાવડનો આભરજેટ પાલવા માંગે તો બની શકે, પણ હમણાં તેમ થતું નથી. વળી વંદીદાદની ૭ મી પરગરદના ૪૪ મા ફકરામાં દાદાર કહે છે કે “અએ સપેંતમાન જરતોસ્ત ! ધણી જાતનાં વૈદો સાથે મળે છે, (જેવાકે) વાહાડકાપના વૈદો, છાલાપાલાના વૈદો, પવિત્ર માથવાણી બણીને સારાં કરનારા વૈદો અહીંયાં સાથે મળે છે. વૈદોમાંનો સૌથી ધણીજ તનદરોસ્તી આપનાર વૈદ અચીત તે છે કે જે પવિત્ર માથ (બણીને) સાઈ કરનાર વૈદ છે, કે જે વૈદ અશો માણસને અંદરખાનેથી તનદરોસ્તી આપે છે.” આ ફકરાની સમજ ખુસ્કી પડશે કે છાલાપાલો ઝાડ બહું ખુદરતે પેદા કરેલું છે. ખુદરતી રીતે જે ધનશાન દુઃખી થાય છે

તો કાઠ વેળા દવા દારૂથી સાર થાય છે પણ જ્યાં તેના ઉપર બદલવાની અસર થઇ હોય તો “ માથવાની ” થી સાર થાય છે. અરદીએહેશત યશતમાં પણ કહે છે કે અવો બે શાન્ને, દાતો બેશાન્ને, કેરેતો બેશાન્ને, ઉરવરો બેશાન્ને, માથા બેશાન્ને. યાને પેહેલી તનદરોસ્તી પવિત્રાધથી, બીજી ધનસાદથી, ત્રીજી હથીઆરથી દુઃખ ટળીને, ચોથી દવાથી થાય છે. જ્યારે પાંચમી માથ તનદરોસ્તી આપે છે. અને માથની તનદરોસ્તી સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે. આજના દેખાદેખીના સુધરેલાંઓ ઉપરથી કહે છે કે હમો તો એને વેહેમ કહીએ છીએ અને અંદરખાને દર્દી આગળ પરજાતનાં બહુતરો કરાવે છે તે શું કહેવાય છે ? એની સમજણ એજ છે કે જાતે પોતે જરતોસ્તી ધર્મ અને તેના ઉડાણમાં માહેર નહીં તેથીજ આ મુજબ છે. માથથી દર્દીઓ સાજા કરવા માટે તે માથ બહુનારને પરહેજગારી પાળવી પડે છે. “ અવસ્તા કલામો ” અને “ એજમતી નીરંગો ” આપણા પુરાના મહજબમાં અસલ વખતથી ચાલુ છે. તેમજ હાલના આપણા જરતોસ્તીઓ પણ દુઃખના ઉપાય ધક્કાજ તરીકે ઉપયોગ કરે છે. આ માટે આપણા ચાલુ સદીના મરદુમ દશ્તુરજી સાહેબ ડોક્ટર જાનમારપણ ચીનો-ચેહેરજી જાનમારપ આસાનાં એમ.એ. પી.એચ.ડી. ડી.સી.એલ. એવણે યજ્ઞદેજરદી ૧૨૬૫ ની સાલમાં “ માનદીઅસની લોકો ફરજયાત બંદબી અવસ્તા જીખાનમાં કરવાને બંધાયલા છે તેમ કરવાનું કારણ શું ? ” આ વિષય પર વાચન કરી હતી જે ચોપાનીયુ ઉપલાજ નામે હાલ જાહેર છે. તેમાં તે યુજર્ગ દશ્તુરજીએ કરેલી વાચન નીરંગ બાબેના લખાણનો સાર આ મુજબ છે. “ માથરનામ અહુરમજ્દનો ફરમાબરદાર છે, યાને અવસ્તા જીખાન છે એ અહુરમજ્દના લોકમનો ચલાવનાર છે. માથરનામ યુજર્ગ, બરતર, નેક, સર્વથી શ્રેષ્ઠ, દેલાવર, મજ્યુત, વધારે મજ્યુત, ફતેહમંદ તેમજ વધુ ફતેહમંદ છે. અને વળી સૌથી વધારે તનદરોસ્તી આપનાર છે. તનદરોસ્તી પાંચ બાબદથી મળે છે. એક તો પવિત્રાધથી, બીજી ધનસાદથી, ત્રીજી હથીઆરથી દુઃખ ટળીને, ચોથી દવાથી, જ્યારે પાંચમી માથ તનદરોસ્તી આપે છે તે તનદરોસ્તી આપનારાંઓમાં સર્વથી સરસ છે. અશોમરદ કે બાનુજે અવસતાઓની નીરંગો પડે છે તેથી તનદરોસ્તી થાય છે. કારણ કે એ અવસ્તા જીખાન સર્વ કરતાં ઘણી તનદરોસ્તી આપે છે. જે યુજર્ગ માંથ યાને અવસ્તા, બદીથી ઉત્પજ થતા કીના, કપટ, અને એવીજ બીજી ખરાબી કરનાર ચીજોને મારે છે, રોગ આજારને દેદે કરે છે, મરદી દેદે કરે છે, બદીના રોગોને દેદે કરે છે. બલા, આદત,

અપવિત્ર આસમોગ કે જે માઠોમાંઠો અથડા અથડી કરે છે, તેને દફે કરે છે. જુલમગાર અને જુહું શીખવનાર આદમીને, અજાં જેવી ખસલતના-  
ઓને, વાધ વડના જેવી ખસલત ધરાવનાર એ પગાં વડઓને ( માણસોને )  
બદ વિચારને, ગુસ્સીને, તાપના રોગને, ચુગલીખોરને, સુલેહ નહીં રાખનારને,  
બદ નજરને, લક્ષ્મીનો ધટાડો કરનાર બદદેલ ઝોરતને તેમજ નાશ કરનાર  
ઉત્તરના પવનને દફે કરે છે. ઉપલા યુજર્ગ અને પવિત્ર અવસ્તાથી આધ-  
નાની મીશાલે જણાય છે કે માથ યાને અવસ્તા જે છે તે અહુરમજ્દને  
ફરમાન ચલાવનાર છે. યાને જે જે ફરમાનો અશો અહુરમજ્દે ફરમાવેલાં  
તે એ અવસ્તામાં છે. જો એ અવસ્તા હમેશ પઢવામાં આવે તો સઘળાં  
તે સાહેબનાં ફરમાનો પઢવાથી આપણને યાદ રહે. એ માથ યુજર્ગ અને  
બદતર છે, અવસ્તા જુખાન ખીજ જખાનોતો સરદાર અને યુજર્ગ છે.  
માથ નેક, ઉત્તમ, અને ફાયદો દેનારાં છે. અવસ્તામાં જે જે ફરમાનો  
આવેલાં છે તે નેક અને ધણુંજ સારાં છે. માથ સર્વ કરતાં દેલાવર અને  
ખીજ કલામોપર ધણું ગાલેબ છે. અને એનાં ફરમાનો અને કલામો એવાં  
છે કે કોઈથી પાછા હડી શકે નહીં. માથની દલીલો એવી તો મજબુત છે કે  
જે બહુવાથી દુઃખ દર્દે ટલી ફતેહગીરી મલે છે. અવસ્તા કલામો ખીજ તનદરોસ્તી  
આપનારી ચીજે કરતાં વધારે તનદરોસ્તી અને ફતેહ આપે છે. બદદેલથી ઉત્પન્ન  
થતી યુરી ખસલતને, તથા યુરા રોગોનો નાશ કરે છે. કે ફત, ફરેબ, ફીનો,  
કપટ, જુહાંધ, જુલમ, આસમોગી અજાંની ખસલતો, વેહેથી ફાડી ખાનારી  
અને જુહું બોલનાર, જણાકારી કરનાર, એવી રીતની આદમજાતને પાય-  
માલ કરનારી સઘલી યુરી ખસલતોનો, જડમુળથી નાશ કરે છે. તથા  
રોગ, આજર, મરકી, તાપ, બલા, આફત, નાસકારક બદલવા, એ સઘળી  
આપણુ આદમ જાતને માટે મોત લાવનારી યુરી બલાઓનો એકદમ નાશ  
અને પાયમાલી કરે છે. આદમી જાતની પાયમાલી કરનારી હવાઓનો નાશ  
એ અવસ્તા કલામથી થાય છે. કેમકે તેમાં બદખસલતોનો એટલો બધો  
ધિકાર બતાવેલો છે કે જો તે અવસ્તા વખતે વખત આપણે યાદ કરીએ  
અથવા પઢવામાં લાવીએ, તો તેથી કરીને આપણે યુરા માર્ગપર જતા ધણુ-  
ખરા અટકીએ. વળી આપણું મોત લાવનારી યુરી બલા શાથી દફે થાય છે  
કે એ અવસ્તામાં કેટલીક નીરંગ અને બંદગીનાં એવા તો એ-  
જમતી કલામની બાંધણી છે કે તે પુરતી રીતે અમલમાં લાવ-  
વાથી સઘળાં મોત લાવનારી આફતો અને બલાઓથી આપણુ  
બચાવ થાય છે. એવી આપણી બંદગીના કલામોમાં ખુબી અને બરકતી

સમાયતી છે. એ અવસ્તા ખુદ આસમાની જુખાંન છે. અવસ્તા ખુદ પેહેલાં આદમની, આપણા અસલ નેઆગાનોની આપણા વડવાઓની ધર્મની જુખાન અને હાલ પણ આપણા ધર્મની આપણી બાપીડી મીલકત છે. પાક પરવર-દેગારની કુદરતી અક્કલનો સધજો સમુદાય બંદગીરૂપે તેમાં સમાયજો છે.”

આ મત મરહુમ ગમ્માસ્પષ્ટ દસ્તુરનું છે. અને મારી ખોરદેહ અવસ્તા પ્રગટ થયા પછી જે બીજા એરવદોના મત આબ્યા તે શરૂઆતમાં વાંચી ગયા. હવે બંદગી અને એજમતી નીરંગો માટે થોડીક સુચના નીચે મુજબ છે.

**નીરંગો માટે સુચના**—નીરંગો કરવા પેહેલાં પોતે હશહેન ગેદમાં હડી માયાવેરથી નાહી પવિત્ર શુદ્ધ સફદ કપડા પેહેરી, લાલ શાહીની ભુકીને તુરત સ્વચ્છ ગરમ પાણીમાં જીંજીરી તાજ શાહી બનાવી સોજ કાગલપર તાવીજ લખી ઘોષ તે પાણીને ધુપાવી ( પોતે દર્દીએ પીવું ) યા પાવું. જ્યાં કેશર વાપરવા કહેજો હોય ત્યાં શાહી બદલે કેશર વાપરવો. જેઓને નીરંગો તાવીજ લખવી સખત પડતી હોય તો તેઓએ તાવીજની આકૃતી રૂપાના તથા ત્રાંબાના પત્રાંપર કોતરાવવું અને શાહી તથા કેશર લગાડી કાગલપર જાપી લેવું, તથા પાણીમાં ઘોષ પીવું. અને જ્યાં પાસે રાખવાની, બાબુએ રાખવાની વિગેરે ફરમાવી હોય તો તે કોતરાવેલાં પત્રાંજ વાપરવાં. ( દરેક માણસ માટે જુદાં જોઇએ એટલાં કરાવી લેવાં ) અને જ્યાં જે જે બાજ લેવાની તથા મુકવાની ફરમાવી હોય ત્યાં બણવાની. ચોપડીમાં જોઇ બાજ લેવી તથા પાછી મુકવી. આ કેતાબમાં ૪૬ મા ફર્મામાં ( પોતે ૩૬૫ મે ) કયા દુખ વખતે કયા શીરેસ્તાની આરાધના કરવી તે આવી ગયું છે, તેથી બીજી બાકી રહેલી બાબદો આપી છે. ધ્યાનમાં રાખવું કે જંદ, પહેલવી, ફારસી, બાબાઓ જમણા હાથપરથી લખવાની શરૂ થાય છે. ડાબા હાથપરથી ગુજરાતી, ઇંગ્રેજી બાબા માફક તે લખાતી નથી. નીરંગ કરનાર અને પીનાર માણસે પ્રાણીખોરાક નહીં ખાવો. પોતે આ-બડછેટ થવું નહીં. સંસારી બાબદથી અલગ રહેવું અને માસીક માંદગીવાળી બાતુએ પણ દુર અને અલગ રહેવું. ખરી પરહેજગારી અને સાચી તરકીબ મુજબ ચોખાઇથી શુદ્ધ હેંચે સંપૂર્ણ બકિતબાવથી તથા કંઈ પણ ખલલ ના ભુલ નહીં થાય તેની મજબુત સંબાલથી ક્રિયા કરે તો જેખી મદદ મલ્યા વગર રહેતી નથી. વળી જણાવવાની અત્રે જરૂર છે કે ક્રિયા કરનાર જે મોખેદ હોય તો તે મોખેદ મીનો નાવરની મજબુતની મોટી ખુબી કરીને ક્રિયા શરૂ કરવી. પોતાના પાક મહજબના પવિત્ર કલામો માટે જે કોઈ પુરેપુરો એતેકાદ રાખી ક્રિયા કરે તો ધારેલી મોરાદમાં ફતેહ પામ્યા વગર રહેશે

નહીં. મારે અને ખુદ્દું દરશાવવું જોઈએ કે જમાસ્પીનાં તાવીજો છે અને આ પુસ્તકને ૩૬૫ મે પાને જે જે ફરેસ્તાઓની આરાધના કરવા દરમાવી છે તે પણ જમાસ્પીનું જ લખાણ છે. અને “એજમતી નીરંગ” અશા- શક્તિના અસલ લખાણ મુજબ મારી તરફથી ઈ. સ. ૧૯૦૨ માં પ્રગટ થયેલી “તમામ પાક ખોરદેહ અવસ્તાએ શહેનશાહી આ એજમતી નીરંગ” ફેતાબમાંથી અને દરશાવેલું છે. (પ્રગટ કર્તા.)



## એજમતી નીરંગ.

જો કોઈથી જરૂરોક્તીને કંઈથી દર્દ દેકે નહીં થતું હોય તો હરેક દર્દના ઈલાજ તરીકે માથુમને અથવા જનવરને નંબર ૧ વાલી તાવીજ લખી ધુપાવી પાણી પાવું.

પેટમાં દુખતું દર્દ કરવા થકી અરદીએહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લાધને નીચલી નીરંગ દર્દીના પેટપર હાય ફેરવતાં પડવી.

અવસ્તા—“પનામે યારેશે પાક અહુરમજદ ખુદાએ ખાવીંદે રાસ્ત વ અમેશાસપંદાન, યજદાને મીનોઆન, વ ગેતીઆન, કુલ બસા દર્દે કુનમ, આખર દર્દે કુનમ, યો આખરી દર્દે કુનમ, હુમએ દર્દે દર્દએ શવદ. અએ પાકી અહુરમજદ બે અવળુની. અશાઓને અસેમ વોહું (૧).”

૨. જો પેટમાં દુખતું નહીં બાગે તો ૨ જા નંબરવાળી તાવીજ ફેશરથી લખી તે ઘોઘને પાવી. પેટમાં દુઃખતું નહીંજ બાગે તો શ્રી આતશ બેહેરામમાં બંદગી કરવી અને ધીની બતી ત્યાં કરાવવી અને સુખડ ખુશબો ગુંજશ મુજબ ત્યાં લઈ જવું.

૩. બોખાર આવતી હોય તો—પત્રિત્રાઈથી અરદી એહેસ્તની તથા હોમતી બાજ લાધને નીચલાં કલામ સાત વખત પઢતાં એક દોરો બનાવતો, અને એક વખત નીરંગ પઢી એક ગાંઠ વાળવી, એમ ૭ વખત નીરંગ પઢતાં ૭ ગાંઠ વાળવી અને હોમ ચસ્તની નીરંગ કુસેકનમતી, તથા વનત ચસ્તની નીરંગ કુલબલા દફએશવદ્દિ બન્ને સાત સાત વાર બણી દરેક વખતે



દર્દીપરથી પીછી કરવી અને પછી તે દોરારને લોખાને ધુપાવીને જીલ્લે બોખાર આવતી હોય તેની ડાખી બાબુએ બાંધેલો.

અવસ્તા—“નામે યજ્ઞદ, નામે નેવે ફરેદુન આથવીઆન ધનતાઓ નોમેમ, ધનતાવો ગરેમેમ, ચેદરોજ, સેસજદ રોજ, ચેજદીઓનીમમ, અદરો અનેદરો, વીમનો જરતોરત્રો, બ અવશ્યુન અશઓને અશોમ વોહુ (૧).”

બોખાર માટે નંબર ૩ જ વાળી તાવીજ લખીને પાણીમાં ઘોઘને પાતી. દર્દીનાં જીવને શાંતિ થાય.

આંખમાં ડુલું પડ્યું હોય તો કુસ્તી કરી શરોશની બાજ લખીને નીચલા કલામ જદ હરફે લખીને અથવા જો ન આવડે તો ગુજરાતી હરફે લખી પાસે રાખે. અને સહવારમાં ઉડતાંવાર એક ચોખા વાસણમાં ચોખ્ખું પાણી લેવું અને ચમેલી (ચપેલી)નાં સાત ડુલ લેવાં. તે બટ કલી અકેકી લઇ તે આંખની અંદર ફેરવી તે ચમેલીની કલી પેલા પાણીમાં નાંખવી. એમ એકેક પછી ૭ કલી આંખમાં ફેરવીને તે પાણીમાં નાંખવી. અને તે પાણી સ્વચ્છ ડિગતાં ઝાડમાં રેડવું. પગ હેલ નહીં આવવા દેવું. એમ સાત દહાડા સુધી દરરોજ સાત સાત ફૂલ લઇને ફેરવવાં. જો બન્ને આંખે હોય તો બન્ને આંખ માટે એકેકી વખતેજ કરવું પણ સાત સાત ફૂલ જુદાં જુદાં લેવાં અને ૭ દીવસ સુધી કરવું. અને નીચલા કલામ લખી પાસે રાખવા અને પવિત્રાધથી રેહેવું. (આ મેં પોતે અજમાવેલું છે.)

અવસ્તા—“અવો અનાયસ આવી નેનાશા યા કરપોતાઉશચા કેઉધતાઉસચા અવાયશ ચપી ચયંગ દેતી નાયદ જીઆતેઉશ ખસીઅંમનેમ વસો તોય આખીઆ બેરીઆઉતે વંચેઉશ આદે માને મનંચો.”

ખવાખમાં બીધું હોય, તો અરદીખેહેસ્ત અમેશાસપંદની બાજ લઇ નીચલા કલામ પઢવા તથા લખી પાસે રાખવા, યા લખી ઘોઘને પાણી પાવું.

અવસ્તા—“ચોય વહેશતાદ અશાઉનો મજદા રારેશીઆન મનંચો.”

અથવા જો ખવાખની બીક વધારે હોય તો હોમ ચઝદની મજશને અને શાહ સ્વાવક્ષનાં દરાન બાજ આદરગાન કરાવવું અને દરરાત્રે સુતી વેલા શરોશબાજ બહુને સુવું.

બાલકનો જન્મ આપતાં કસતાતી બાબુને પણ ઉપલા (ખવાખવાલા) કલામો લખી ઘોઘને પાવાથી તેનો છુટકરો થાય છે. અને “કમલનું ફૂલ” તે કસતાતી બાબુના ગલામાં પેહેરાવ્યાથી દર્દ થાય છે.

કોઇખી બાનુને હાડનાં દુધની વરધી માટે અરદી એહેસ્તની બાજ-  
લઈ ઉપલાજ ( ખવાબવાલા ) અવસ્તા લખી ઘોષ પાય તો તુરત ફાયદો  
મલે છે. તથા પાક આવાં અરદવીસુરની આરાધના કરવાથી ફાયદો  
મલે છે. તથા કુવે દુધનાં ખામણાં ભરાવ્યાથી હાડતું અટકેલું દુધ છુટે છે.

બાનુની માસીક માંદગી (દૂર એસવાતુ) બધ કરવા માટે અરદી-  
એહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઈને પાકી હોશીઆરીથી નીચલા અવસ્તા  
લખી તેની સાત ચીઠ્ઠી તે બાનુને પાવી. ફળ થાય તો પછી બીજી પાવી.

અવસ્તા—“અગાંમચા બચાનેમ આગત બચનેમ ચેમ ખનેમ.”

માસીક માંદગીથી ફરેગ થયા બાદ તે બાનુએ તેશતર તીરની આ-  
રાધના કરવી. ફરાંત બાજ આફરગાન કરાવવું.

બાનુને ધાવણું દુર કરવા માટે—યાને કોઇ બાનુએ પોતાના બચ્ચાને  
ધાવણથી છોડવું હોય અને છાતીનું દર્દ થતું હોય તો અરદીએહેસ્ત અમ-  
શાસપંદની બાજ લઈને દાડમના ઝાડની ડાંખળી હાથમાં લઇ તેનાં સાત  
વખત નીચલા અવસ્તા પઢનાં દર્દપર પીછી કરવી.

અવસ્તા—“અમેરેતાતસચા હીઅદ વાઓ અકા મનંધા  
યઈગ દેઉઅંગ અકશચા મેનીઉસ અકા શીઓથનેમ વચંધા ચા  
ફરચેનશ દરેગવંતેમ ખશીઓ પોરોયાનાઉ થનાખસતા ચાએશ  
સરાવીયતી યજી તાએશ અદા હાતા મરાને અહુરા વહેશતા વો-  
સતા મનંધા થવહમી વે મજદા ખશથરોય અશાયચા સેંધો વીદામ”

જે કોઇ ઇનશાન હરેક બજામાં ફમી પડયો હોય અથવા આગરી  
હોય અને તન પાક કરી સરોશ અરોની બાજ લઇ ઉપલાજ કલામ  
પઢે તો સાફ થાય.

જે કોઇને નારંગર થયો હોય તો અરદીએહેસ્ત અમરશાસપંદની  
બાજ લઇ ચાર સોય લઈને ઉપલાજ ( ધાવણું દુર કરવાનાં ) અવસ્તા  
કલામ ૪ વખત પઢવા અને નારંગરનાં દર્દની જમણી બાનુએ તે સોય  
પાણીમાં નાંખવી. દરેક વખત કલામ બચ્ચી તે એકેકી શોય જમણી બા-  
નુએ પાણીમાં નાંખવી. તે પાણી બાહાર ફેંકી દેવું.

હમેલના દર્દ વખતે હોમ યસ્ત બચ્ચી તથા હોમની આરાધના  
કરવી તથા આસ્તાદ યસ્ત બચ્ચી. અને અગો ફરોહરોની આરાધના કરવી.

ફરજંદ બાએ સુરાદ ખર લાવવા—આવાં અરદવીસુરની આરા-  
ધનાં કરવી, તથા અમરદાદ અમેશાસપંદની આરાધનાં કરવી અને અગી-  
યારી આતશએહેરામમાં શુલાબ, મોગરો, અમેલી, ખજૂરી, દાડમડી,

ગુલમોહોર, કમલકુલ, વિગેરે ઝાડ રોપાવવાં. અને નંબર ૪ વાલી તાવીજ લખી બાબુએ બાંધી પવિત્રાષ્ટી જીંદગી ગુજરે તો મુરાદ ફલે. અથવા નંબર પાંચ વાળું તાવીજ દરરોજ એકકું લખીને ૭ દીવસો સુધી તે તાવીજ ખાવું.

જો બાબુને અધુરે બાલક જતાં હોય તેણે ફરવરદીન યજ્ઞદની આરાધના કરવી. અથવા શાહ સ્થાવક્ષની નૈયતે બાજ આફરગાન યજ્ઞશને કરાવવું, હોમ યસ્ત બણવી તથા બણાવવી અને તનદરોસ્તીમાં તે બાબુનું નામ લેવું. જો જન્મેલાં ફરજંદો જીવતાં નહીં હોય તો તેની હયાતી ચાહવા થકી હોમ યજ્ઞદની નૈયતે દરાન બાજ આફરગાન યજ્ઞશને કરાવવું અને બેહેરાંમ યજ્ઞદની બાજ લઇને નીચલા કલાંમ દરરોજ પઢવા.

“ યજ્ઞદાન પાક રાસ્ત દાદધર દાદાર અહુરમજદ બનામે યજ્ઞદ. બક્ષાયદેહ બક્ષાયઝગરે મેહેરબાન. નામે યજ્ઞદ નામે નેવે ફરેદુન ફરેદુન આથવીઆન ખુરશેદ રવંદ અરુપ યજ્ઞદાન હુવરે અશે-શેમ અમેશેમરેમ ઉરવદ અસપેમ યજ્ઞમેદ. તેશતરીમ દરવો અશ-મનીમ યજ્ઞમયદે. ( ફલાનરા જેની નૈયતે બણે તેનું નામ લીએ ) વ-બાર નીરોએ ખોરેહ ફરેદુન ફરેદુન આથવીઆન. પમાંહે અશમ બસ્તેહોમ, વજોએ નીરોએ ખોરેહ ફરેદુન ફરેદુન આથવીઆન વજોએ અવાખસતરાન ઓ વાખસતરાન તનદરોસ્તી બાદ. એ-દુન બાદ. ચાહી નીશા બાદ. ખુમ બાદ. એદુન બાદ. અશેને અશેમ વોહુ (૧) ”

પોતાનું અને પોતાના ફરજંદોનું સુખ ચાહવા માટે અરદી-બેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઇને નીચલા અવસ્તા કલામ પઢવા તથા લખીને પાસે રાખવા.

“ ચારંધહીએન સરવંધા વહેશતાદ શીઓથનાદ મરેતાનો એએયો મજદાઉ અકા મરોદ યોએગેઉશ મોરેદાન ઉરવાખશ, ઉખતીજીઉતુ યાએશ ગરેહમા અશદ વરતા યશચા વામસ ય-જતે દરૂજસચા પેરેમતો એસચા શીઉમાં એપી દેખેતાનાં યા-એશ એશસદુદમ ખુમીઆઉ હપતેથે. ”

ખુદ પોતાનું સુખ ચાહવા માટે નીચલા અવસ્તા સરોચ અશેની બાજ લઇને પઢવા.

“અર્ધ ઇઉમ દેવા વીરપાંઉધો અકાર મનવો સતાએથરેમ ચ-શચા વામશ યજતે. ”

શીતળા અથવા ગોવરાનાં દર્દ વખતે હોમ યજ્ઞની અથવા આસ્તાદ યજ્ઞની આરાધના કરવી. અને આતશમેહેરામ સુખડ, પુશપુ, ગાલીયા, બજુવાની ચોપડીઓ, મુન ( lamp ) વિગેરે મોકલવું.

જો માથું ઘણું દુઃખે તો—પાકી હોશીઆરીથી અરદીમેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજુ લઈ ચુલામાંની રાખ હાથમાં લઈ, માથું દુખતું હોય તેને પોતે અથવા બીજાએ હોમ યજ્ઞની પાછલની નીરંગ “ કું શે-કનમ ” વાલી ૭ વખત માથે હાથ ફેરવતાં બજુવી. નીરંગ પછી ૭ વખત બજુવી જેથી દર્દ દૂર થશે.

નબલાઇ દુર કરવા માટે અરદીમેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજુ લઈને નંબર ૬ વાળું તાવીજ આતવારને દીવસે લખીને દરવાજે ચોંટાડે તથા બાળીને ખાક બનાવી સુધે.

ચુલાકાતની આરજી ખર લાવવા માટે બાજુ અરદીમેહેસ્તની લઈ ને નંબર ૭ વાળું તાવીજ લખી પાસે રાખે.

જેની તરફ દીલ હોય તેની મેહેરબાની મેળવવા બાજુ અરદીમેહેસ્તની લઈને નંબર ૮ વાળું તાવીજ લખી પાસે રાખે.

મોહોબત મિત્રાચારી માટે અરદીમેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજુ લઈને નંબર ૯ વાળું તાવીજ સામા માણસના નામ સાથે લખી પાસે રાખે.

લગનના બાબમાં—હોમ યજ્ઞની આરાધના કરી હોમ યજ્ઞ બજે.

હડાપણના બાબમાં—મેહેમન અમશાસપંદની અને અમેરદાદ અમેશાસપંદની આરાધના કરે તથા આતશમેહેરામ સુખડ પુશપુ મોકલે.

રોજના બાબમાં—માઠ બોખતારની આરાધના કરવી અને પોતાની આવકમાંથી પુદરતના નામથી ચોકસ હીસ્સે કાઢીને સમાર્ગે ધર્મેમાં વાપરવો. માઠ બોખતારની બાજુ લઈને નંબર ૧૦ વાળું તાવીજ લખી પાસે રાખે.

નસીબના બાબમાં—અરદીમેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજુ લઈને નંબર ૧૧ વાળું તાવીજ લખી પાસે રાખે, તે નેક દયાનતે જીંદગી ચુગ્ગરે.

હથીઆર અથવા કંઈ પછી કારણથી શરીરપર પડેલો જખમ જલદી રૂઝ લાવવા હોમ યજ્ઞની બાજુ લઈને નંબર ૧૨ અને ૧૩ વાળાં બંને તાવીજો માંહેલું એક અથવા બંને લખી પાસે રાખે તથા ગલામાં પહેરે.

લાંબી જીંદગી માટે—અમેરદાદ અમેશાસપંદની આરાધના કરવી. ( અને ગોશ યજ્ઞ બજુવી, જેથી જમ અટકે )

માર્ગમાં ભૂલું પડે તો ૧૦ અહુનવર બજુવીને વડી સરોશ યજ્ઞની

નીરંગ બળુની. અને સરોશ યજ્ઞને આરાધવો. અને નંબર ૧૪ વાળું તાવીજ લખી પાસે રાખવું. તો માર્ગમાં ભુલું નહીં પડે.

ભારે બહા દુર કરવા—અરદીબેહેસ્તની બાજુ લઇને નંબર ૧૫ વાળું તાવીજ લખી પાસે રાખે તો સેતાનચત્ર નહીં લાગે. અરદીબેહેસ્ત ચક્ત બણી પીઠી કરવી. અથવા વનત ચક્તની નીરંગ બળુતાં આતશપર સુખડ ખુશબુ મેલી તે ધુપ શરીરે લેવો.

ભુત પક્ષીત દુર કરવાની તાવીજો—અરદીબેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજુ લઇને નંબર ૧૬ વાળું તાવીજ લખીને કાબા હાથની બાજુએ બાંધે. તથા નંબર ૧૭ વાળું તાવીજ લખી દર્દના ગળામાં પેહેરાવે, તથા નંબર ૧૮ વાળું તાવીજ ફક્ત શનીવારે ચા રવીવારે લખી કાઢ પુતળાને ગળે બાંધે. દરેક તાવીજ કરતાં બાજુ અરદીબેહેસ્ત અમશાસપંદની લેવી.

ખુરાં વ્યસનો દુર કરવા માટે અરદીબેહેસ્ત અમેશાસપંદની બાજુ લઇને નંબર ૧૯ વાળું તાવીજ લખી ખુરા વ્યસનવાલા આસામીએ પાસે રાખવું જેથી બદલવા દુર થઇ શુભ માર્ગ સુજ પડે.

જીન, પરી, ખવીશનો આસેબ તોડવા અને મરકી દુર કરવા માટે હોમ યજ્ઞની યજ્ઞશને અને શાહશ્યાવક્ષના દરાન બાજુ આફર-ગાંન કરાવવું.

લાગેલી નજર દુર કરવા માટે હોમ યજ્ઞની બાજુ લઇને નંબર ૨૦ વાળું તાવીજ લખી જેને નજર લાગી હોય ચા દેહેશત ખાધી હોય તેને આ તાવીજ લખીને ઘોઘને પાય તો ફાયદો પામે.

જેને ઝેરી જાનવર કરડ્યું હોય તેને માટે પાકી હોશીયારીથી બેહેરામ યજ્ઞની બાજુ લઇને નંબર ૨૧ વાળું તાવીજ લખીને કંબર ખાંધવું તો ખુદાની મેહેરથી ઝેર ઉતરશે. અને નંબર ૨૨ વાળું તાવીજ લખી ઘોઘને તે પાણી દર્દીને પાવું તો તેને આરામ થશે.

નંબર ૨૩ વાળું તાવીજ અરદીબેહેસ્ત અમશાસપંદની બાજુ લઇને લખી દરવાજે ચોંટાડે તો યજ્ઞદાંતી મેહેરથી તમામ નાપાકી દુર થાય.

પોતાના મકાનથી હરેક પ્રકારની હારેમંદઈ દુર રાખવા અરદીબેહેસ્તની બાજુ લઇને આતશપર સુખડ ખુશબો મેલી નીચલા અવસ્તા પઢવા.

“અવસ્તા-યજ્ઞદાન દાદધર દાદાર અહુરમજ્દ પનામે યજ્ઞદાન અહુરમજ્દ ખોદાએ ખાવીંદે રાસ્ત અવજુની ગોરજે ખોરહે અવજાયાદ પાક દાદાર અહુરમજ્દ રયોમંદ ખોરહેમંદ, પેતેશતાતે તેમસ એથરનામ કેવનામ, પેતેશતાતે તાયુનામય હુજેશનામય.

પેતેશતાતે ચાતોનામય પેરેકનામય. પેતેશતાતે અએથીઅજ'ધ મ-  
રેશાને રાસ્ત દાદાર રથોમ'દ બોરેહમ'દ બેરેસાદ. અશેમ વોહુ (૧)"

હોમ યસ્તની અને વનત યસ્તની નીરંગ પદતાં સુખડ યુશ્મો બાલ-  
વાથી બદલવા દુર થાય છે.

જનવરેા માટે—પણુ આતશપર સુખડ યુશ્મો મેલી વનત યસ્તની  
નીરંગ અને હોમ યસ્તની નીરંગ બણુતાં તે ધુમાડો પેલા જનવરને આ-  
પવો અને નંબર ૧ વાળું તાવીજ લખી ધોઇને તે પાણી પાવું. નંબર  
૧ વાળું તાવીજ ૧૫ ખાસીઅત ધરાવે છે. માણુસો દરેક દર્દપર જો ધોઇને  
પાણી પીએ તો ફાયદો પામે તથા લખી પાસે રાખે તોપણુ ઉત્તમ છે.

દુશ્મન દરે કરવાના બાબમાં—અરદીખેહેસ્ત અમેશાસપંદની બાજ  
લઇને પાકી હોંશીયારીથી નીચલા અવસ્તા કલામો પડે તો દુશ્મન દુર થાય.  
અવસ્તા—“ હમેમ તદ વહેશતા ચીદ ઇય ઉશોરૂધય સીઅ-  
સચીદ હહમીઆઉ ખશીઆશ મજદા અહુરા ઇયહીઆમા યથી  
સચીદ દુયથા હોઅદ યન'બે દરેગવતો યાનું યશીઅંગ અંધહીઆ.”

ઉપાય બીજો—આ અવસ્તા બણુવાથી પણ દુશ્મન દુર થાય.

અવસ્તા—“ હીશસદ અયેશતહીઆ રેમાને મન'વો અ'બેઉશ  
મરેખતારો અહીં આ યચા મજદાજી ગેરેજકકામે ચવહીઆ માથ-  
• રાનો દુતેમ ઇય ઇશ પાદ દરેશાદ અશહીઆ ”

દરેક નવું શુભ કામ શરૂ કરતાં—જેવાં કે ઘર, વાડી, ખમારત,  
તથા વહાણ બાંધવા, ધંધો ધાપો વિગેરે પ્રથમ હપત'ધ અમેશાસપંદના દરાન  
બાજ આફરગાન યજ્ઞશને કરવા. તથા ગયોમરદ તથા સાહ જમશેદને  
નામે યજ્ઞશને બાજ આફરગાન દરાંન કરાવવા.

નંબર ૨૪ વાળું તાવીજ છે. તે માટે જો કોઇને જાડુ, ભુત, બલા  
વળગ્યું હોય અથવા અંગમાં આવતું હોય તેને ગળે એ ( તાવીજ લખીને )  
બાંધે, તથા પલીતો કરીને સુંધાડે, તો ખુરી અસર દુર થાય. રવીવારે તાવીજ  
લખી ઉપયોગ કરે, ( ડાખી બાણુએ બાંધે તથા ઉપર મુજબ કરે ) અને  
મંગળવારે સારે ચોષડીએ તીર યજ્ઞની બાજ ધરાવે.

નંબર ૨૫ વાળું તાવીજ છે. તેને માટે જો કોઇને બલા વળગેલી  
હોય તેને પાકી હોશીઆરીથી અરદીખેહેસ્તની બાજ ધરી આ તાવીજ  
લખી ધોઇ પાણી પીવું અથવા શરીરપર છાંટવું. ૭ વખત તાવીજ લખવું  
તે ધોઇને સાત દહાડા તે પાણી પાવું. પછી હપત હમેશાસપંદના દરાન ઇન્નિવવા.

નંબર ૨૬ વાળું તાવીજ જેને સસની, વાવલી, થતી હોય તેને

માટે આદીતવારે તાંબાનું પનું ઘડાવે, ને તેજ દન તેપર આ તાવીજ લખે ને જેને સસની થઈ હોય તેને ગળે બાંધે, ( પેહેરાવે ) તો સસની મટે. ( આ તાવીજ ઘડાવી રાખેલું હોય તો દુરત કામ આવે ને સર્વને ચાલે. )

નંબર ૨૭ અને ૨૮ વાળાં તાવીજો. આ ઉપાય જે કોઈ સ્ત્રી દવાથી ઉપાય કરવા છતાં પણ ગરબ નહીં ધરતી હોય તો આ તાવીજો લખી (તેનાજ પાણીએ) લોબાને ધુપી દીન ૭ તથા દીન ૧૪ તથા દીન ૨૧ એ રીતે લખી ધુપી પાણીએ ધોઈને પાય તો તેને જે કંઈ બદલવા હોય તે દેઈ થાય અને ગરબ (હમેલ) ધરે. આ તાવીજો આદીતવારે લખે ને નંબર ૨૭ વાળું તાવીજ લખી તે અસતરીની કમરે બાંધે અને નંબર ૨૮ વાળું તાવીજ લખી ધુપી ધોઈને પાય તો ગરબ (હમેલ) ધરે.

નંબર ૨૯ વાળું તાવીજ જેને કોઈને સસની, વાવલી, થાય તેને માટે આદીતવારે આ તાવીજ તાંબાનાં પત્રાપર સોનાર પાસે કાતરાવે ને ધુપીને તે પત્રું ગમે બાંધે તો સસની સમાગમ કરે, રૂડો થાય.

નંબર ૩૦ વાળું તાવીજ છે, તે જે કોઈ સ્ત્રીને દશતાન ધણું જનું હોય તો તેને એ તાવીજ લખી ધોઈને પાય તો સાફ થાય. અથવા જે સ્ત્રીને મહીના (હમેલ) હોય ને દશતાન એસે તો તેને આ તાવીજ લખી ધોઈને દીન ૭ લગી પાય તો દુર નહીં એસે અને હમેલ ધરે. અને હેરાનમતી દુર થાય. અને સાફ થાય. તથા જે બાઈ દશતાનથી હેરાન થતી હોય તે હમેશાં સાફ થાય ત્યાં સુધી લખી ધોઈ તે પાણી ધુપીને પીએ, તો સાફ થાય. ગરબ ચીજો ન ખાય.

નંબર ૩૧ વાળું તાવીજ છે એ પપ ખાસીયત ધરાવે છે ( માને હરેક દુઃખ દર્દ માટે ઉત્તમ છે ) લખી પાસે રાખે તો તેથી સઘળા હાડ-મારી દુઃખ દર્દ દેઈ થાય. દરેકને માટે જીલ્લ કરે, એકને માટે થયેલું તે તેનેજ કામ લાગે બીજાને કારગત નહીં લાગે.

દરેક કાંમની સલામતી ચાહવાનાં બાબતમાં—જે કોઈએ હરેક ચીજ વેચવાનો ધંધો કીધો હોય, અથવા કંઈ સાટાં ખતની વજી હોય, અથવા કોઈ સફર ગયું હોય તેમાં અડચણ થઈ હોય, કોઈ બંદીખાને પડયું હોય, એ સઘળા ચીજોની સલામતી ચાહવાને માટે ખુબી સાથે પોતાનો હાથ પુગાડવા સારું નૈયત રાખવી કે “ સઘળું બરોબર સહી સલામત સરંજામ પુગવા બાદ વીરું અને ખરોદબેદની નૈયતે બાજ આદરગાન કરાવીશ, અને ગેરશયબેદની ચળચળે કરાવીશ. ” તો દુરત શયદો દેખે.

દરેક નેક હાજીત બર લાવવા થકી ખરા દીલ અને યકીનથી

હહમયજંદુ આફરગાંન યજ્ઞશને તથા દરાંન બાજ કરાવવા. તેથી પોતાના કામમાં ફેતેહ પામે. બીજી—જો પૈસો નહી ખર્ચી શકે તો ૪૧ દીવસ હોમયશત બજે તો ખુબીથી મુરદે પુગે.

ધારેલી મુરદમાં ફેતેહગીરી માટે અરદીખેલેસ્ત અમેશાસપંદની બાજ લાઇને નીચલા અવરતા રોજ ૭ વખત બજુવા અને કોઇખી કામની ફેતેહમાંદી માટે બાહર નીકળવું.

અવસ્તા—“નામે અહુરમજ્દ પનામે નેવે ખોરેહ ફરેડુન ફરેડુન આથવીઆન પનામે વનંત સેતારે, પનામે સતવસ સેતારે, પનામે તેશ્તર સેતારે, પનામે હફ્તરખ સેતારે, પનામે વજરે હનીહુખ્ત, નવરે એકમ આરે દેવાન દાદે ચેતદ હમે હોતાઓસત હોરદે વેરેથર-ગનેમ અહુરદાતેમ વનંતીઆઓસથ આપેરેતાતો, એડુન બાદ, ખુમબાદ, એડુનબાદ, યજ્ઞશને હુનીશાન બાદ એડુન બાદ, અશોને અશોમ વોહુ (૧).”

રાજદરબારે ખુજર્ગી ચાહવા અને હાકમ દીવાનના કામમાં ફેતેહમાંદી મેલવવા યજ્ઞ પવિત્રાર્થી કુસ્તીપાદીઆબ કરીને દાદાર અહુરમ-જ્દની બાજ લાઇને નીચલા અવરતા બજુવા અને બહાર જવું. માલેકની મદદ પુગે.

અવસ્તા—“વીદામ અનીએશામ તેમોએ વીદવાઓ હોજો આફશેહીઆ યા જોયા શેંગહેતી યાએશ સરાવી ખેનાં યંગહા એસાન તુમ હોરા હરેખતેમ મજ્દા વેદેશતોહી એસામ અનંગ હામ”

પોતાનો ધણી, સરદાર, વડો, હાકેમ, શેઠ તથા કોઇનીબી ને કોઇ મેહોરબાની મેળવવા માગે તો “અશેશમેદ અને અરદાબામખોશની નેયતે યજ્ઞશને કરાવવી, અને અશો ફરોહરનું બાજ આફરગાંન કરાવવું.”

પોતાનો નેક સખુન કબુલ થવા કાજે “મેહોરામ યજ્ઞદના દરાંન બાજ આફરગાંન યજ્ઞશને કરાવવું. જો સઘળી જગોએ પોતાનો નેક સખુન કબુલ રખાવવા ધારે તો અરદા ફરવશનીખશતુમનથી યજ્ઞશને અને બાજ આફગાંન અરશુઇને નામે કરાવવાં.”

હરેક પ્રકારનાં દુઃખ અને આફતમાં તે મુસ્કેબી ફરવા યજ્ઞ અ-ધર્મમન યજ્ઞદને નામે અને નેયોસંગ યજ્ઞદને નામે બાજ આફરગાંન યજ્ઞ-શને કરાવવું. એ ક્રિયા બનતાં સુધી અહુરમજ્દ રોજ કરવી. જો તેટલી યુગ્મય નહી હોય તો ખોરદાદ યસ્ત બજુવી. અને મુરદ ચાહવી કે સાફે જવેથી નેયોસંગ યજ્ઞદના નામે બાજ આફરગાંન કરાવવું તો ફાયદો થશે.

આખરૂ ચાહવા માટે સરોશ અશોની બાજ લાઇ આ અવસ્તા પઢવા.



અવસ્તા—“ ગરેહુમે આહોય થવોયની કાવઈઅસચીદ ખરુશની દહ વરેચાઉ હીચા ફરદેવા યા મશીઆ અચેસતા જેતો વખચેને દેવો જુશતા વંચેઉશ સીજદીઅ મના મનંગો મજદા અહુરહીઆ ખરતેઉશ નશીએતો અશાદચા તાદે બેનો થતા મશીમ હુજઆ તે ઉશ. ”

જાદુ પહીદી બલાનો આસેખ તોડવા થકી અરદીએહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઇને નીચલા અવસ્તા લખા તે દર્દીની ડાખી બાજુએ બાંધે તો કાયદો પામે.

અવસ્તા—“ કરપા ખશથરેમચા ઇશનામ દરોજેમ યા ખશથરા ગરેહુમે ”

ઉપાય ૨ જો—અરદીએહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઇને વન્તત યસ્તની નીરંગ કુલ બલા દેઈ શવદની નીરંગ” જાડો પીછી કરતાં ૭ વખત પઢવી. પછી આખી અરદીએહેસ્ત યસ્ત બણીને ઐજ નીરંગની ચીઠ્ઠી લખી જાવી. ફતેહ મહે. ઉપાય ૩ જો—અરદીએહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઇને હોમ યસ્તની નીરંગ “ કુ શેકનમ ” ની ૭ વખત પઢવી અને સાથે બોયની ધુપ કરવી. દઈ દેઈ થાય. ઉપાય ૪ થો—હોમ યજદની યજજને કરાવવી અને બાજ આફરગાન દરોંત શાહ સ્યાવક્ષની નૈયને કરાવવું.

ઉપાય ૫ મો—અરદીએહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઇને સુતરના તાંતણા ૭ લેવા અને સાથે મેલવી હાથમાં રાખીને પેહેલાં અરદીએહેસ્ત યસ્ત આખી બણવી અને “ દાદારે જેહાંદાર ” નીરંગ સાત વખત બણવી અને ૭ ગાંઠ વાલવી. ને દોરાની ગડી વાળી તે દોરો લોખાને ધુપીને ડાખી બાજુએ બાંધે તો જાદુ ટલે. ઉપાય ૬ ઠો—અરદીએહેસ્ત અમશાસપંદની બાજ લઇને નીચલા અવસ્તા કલાંમે પઢવા અથવા લખીને ડાખા હાથની બાજુએ બાંધે તો સારું થાય.

અવસ્તા—“ અખીઆચા ખેતુશ યાસદ અહીઆ વેરેજેનેમ મદ થરીઅમનાં અહીઆ દેવા મહીમનો અહુરહીઆ ઉરવા જેમાં મજદા થવોય દુતાઉંચો આઉંધામાં તેંગ દારીઆ ચો વાઉ દખેશી-અંતી યખીઓ મજદા અહુરો સારેમનો વોહુ મનંધા ખશથરા-હહુઆ પેતી મરોદ અશા ઉશ હખા ખેતુઆતા સપેતાંમ વે આ-રમેતીમ વંચોહીમ વરેમેદી હાને અંધદ ”

ખુલાસો—આ અવસ્તાની નીરંગો માટે અને તાવીજો માટે હાથ ચાકુ વખતમાં ધણાક અકરીકટના સુધારાવાળાઓ કહે છે કે આથથી

દુઃખ સારાં કરવાં એ માનવામાં આવતું નથી. પણ તેનો બેઠ છે કે શરૂ-આતથીજ બદલવાઓનો દોર ચાલુ રહ્યો છે. અને પવિત્ર બહુતર બહીએ છીએ તે આપણે સારી હવાઓની આરાધના કરીએ છીએ. અને સારી હવાઓના સાધનથી બદલવા દુર થાય છે તેથી દરેક નડતર ખટે છે.

અહંકાર કરનાર ઇનશાનો જ્યારે પોતે દુખથી અકળાય છે ત્યારે પારકા ધર્મોનાં પણ બહુતર કરાવે છે. પણ પેહેલાંથીજ સ્વધર્મ પાલવાનો તેઓને સીધો રસ્તો સુજતો નથી. કહેવત છે કે “ દુઃખમાં બળે સૌ રામને સુખમાં બળે નહી કોય, જો સુખમાં રામ બળે તો દુઃખ શાનું હોય.” પેહેલાંથી સ્વધર્મ પાળે નહી અને દુખ વેલા જો હયાતી બંધાવતી હોય તો ઘોંઘાટ કરી મેલે એવી હાલત હમણાં ધણાખરા આપણા હમદીનોની થઈ છે કે સુખ હોય તો ફેસીલેટીવ બતાવે અને પવિત્ર બહુતરોને બડબડવાનું સમજે છે, તેમજ દરોન્યાજ કરવા તથા આતશપર સુખડ ચઢાવવું તેને તેઓ હોંદુઓની માનતા સમજે છે. જ્યારે દુ.ખની વેળા અકળાય છે ત્યારે સખળા ધર્મોનાં બહુતર કરાવે છે, તેવી વેળા જો કોઈ ધર્મી ઇનશાન અવસ્તા કલાંમે અને માથથી દુઃખ સારાં કરનાર મળી ગયું તો પેહેલાં તેઓ સાથે મળી જઈ કહે કે હમે ક્રિયા કામ કરશું વિગેરે અને પોતાનું કામ કાઢી લઈ પછી, પાછી પોતાની અસલ જે રીત હોય તેનેજ વળગી રહે છે અને બાહારનાં લોકોમાં પાછાં સવરાં થાય કે હમે તો કંઈજ જાણતાં નથી. પણ તેનું સમજવું એટલું કે આ કીસમની ઇગમાજ કહેવાય છે તેવું કરનારનું કદી પણ સાચું થતું નથી. અને અંતે હાલ જેનાં તેજ છે. માટે દુખની વેળા જે ક્રિયા કરવા બોલ્યાં તે પાળવું જોઈએ. કહેવત છે કે “ વન ફેરે વાદળ ફેરે, ફેરે નદીનાં પુર, ઉત્તમ બોલ્યા નહી ફેરે, જો પશ્ચિમ ઉગે સુર્ય.” વચન અને કાલ હમેશાં એક રાખવો. તેમ નહી કરનારને મેહરદશ્જનો ગુનાહ લાગે છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

**પોતાને અને પોતાના કુટુંબને માટે સુખાકારી**

અને તનદરોસ્તી માગવાની અવસ્તા બંદગી.

અવસ્તા—તાઉ અહમી નમાને જમ્યારેશ યા ઓ અશઓ-ઓનાંમ ફનુતસ્ય, અપયસ્ય, વ્યાદધમીસ્યા, પદતિજન્તયસ્ય.

અર્થ—આ મકાનમાં અશો લોકોની ખુશાલી, તેઓની અશોષ, તેઓનાં જેવું નીજપટપણું તથા માન આવકાર આવે.

અવસ્તા—ઉશનું અંધહાધ વીશે જમ્યાત અવેમ્ય ક્ષત્રેમ્યા

સવસ્થા ખરેનસ્થ આગ્રેમ્ય ! દરેવો ફંતેમથ્વેમ્ય અંધહાઓ દઝે-  
નયાઓયતે આહૂરેધશ જરતોશ્ત્રોધશ !

અર્થ—હવે આ કપીલાને માટે અશોઈ, હકુમત, આબાદી, તુર, કીર્તિ ઉત્પન્ન થાવો, માજદમસની જરતોસ્તી દીનની લાંબા વખત સુધી શ્રેષ્ઠ થાવો !

અવસ્તા—અસિસ્તેમ અંધહુત હુચ વીસ્ત ગાઉશ છુયાત, અસિસ્તેમ અષેમ, અસિસ્તેમ નરશ અષઓનો અઓજો, અસિ-  
સ્તો આહુધરિશ તઝેવો.

અર્થ—હવે આ ખાનદાનમાં હમેશાં ગાયગોસ્પદોની જીઆદતી જથુક થાવો ! આઝે ખાનદાનમાં હમેશાં રાસ્તી, હમેશાં અશો માણુસોનું કૈવલ, અને હમેશાં અહુરમજ્દી તરીકા ચાલુ રહે !

અવસ્તા—જમ્યાન ઈશ્ર અષઓનામ વંધુહીશ મુરાઓ રૂપેનતાઓ ફંવશીઓ, અષોધશ અઝેષજ હુચિમનાઓ, જેમ ફંચંધહ, દાનું-દ્રાજંધહ, હવરે-ખરેજંધહ, ઇશ્તેએવંધહંધહામ, પઝેતિશતાતે આતરનામ, ફંષ-વદ્યાધરયામય ખરેનંધહામય.

અર્થ—અશો લોકોનાં ધણું જોરાવર અને દુનિયાને આબાદ કરનારાં શ્રોહરો, નેક માણુસોની મુરાદ ખર લાવવાને માટે, તથા બદ માણુસોની સામે થવાને તથા ખોરેહ અને તુરના વધારાને માટે જમીનની પોહોળાઇ જેટલા, નદીની લંબાઈ જેટલા, અને ખુરશેદની ઉંચાઇ જેટલા, અશોધના ઉપાયો પોતાની સાથે લઇને આય મકાનમાં આવો !

અવસ્તા—વધનીત અહમી નમાને સ્ત્રઓશો અસ્તુસ્તિમ, આખશતીશ, અના ખશતીશ, રાઇતીશ અરાઇતીમ, આરમઇતીશ તરોમઇતીમ, અર્ધુખધે-વાક્ષ, મિથઓખતેમ, વાઝેમ અષ દુજેમ.

અર્થ—આ મકાનમાં તામેદારી, નાદરમાનખરદારીને મારી હઠાવો, સલાહ સંપજ, કજીઆ કંકાશને દુર કરો, સખાવત બખીલીને દુર કરે તમનતાઇ તકોખરીને હઠાવે. જુઠાઇપર સચ્ચાઇ કાવે, અને અશોઈ દરજને મારી હઠાવો.

અવસ્તા—યથ અહમ્ય અમેષાઓ રૂપેન્ત, સ્ત્રઓસાત અખાત પઇતિષાંત વંધહુશ યસ્નાંસ્થ વહમાંસ્થ, વોહુ યસ્નેમ્ય, વહમેમ્ય, હુખેરેતીમ્ય, ઉશ્ત યેરેતીમ્ય, વન્તયેરેતીમ્ય.

અર્થ—કે જેથી કરીને આ મકાનમાં અપર વૃદ્ધિ કરનારાં અશોઈ સાથેની તામેદારીની મારફતે, બલી યજ્ઞને અને આરાધના, સારી યજ્ઞને

અને આરાધના, તથા સારી ભેટ, તનદરોરતી આપનારી ભેટ, અને મોહો-  
ખત ભરેલી ભેટ મોકલે.

અવસ્તા—આ દરેકાત ખાખધરીઆત, આ થવે ઇમત તમા-  
નેમ ખાધવત ખરેનોફજહીત, આ ખાધવધતિ ધરિતશ, આ ખા-  
ધવધતિ આસ્ત ફજધનતિશ, ખ યો દિસ્યેહે પધતિ અષોધશ્ય  
વંધલુ યાઓ દરેકેમ હજમ.

અર્થ—આએ કખીલો લાંબા વખત સુધી પોતાનું રક્ષણ કરો ! હવે  
આ મકાનને આસાનીવાળું ખોરેહ, આસાનીવાળું સુખ, આસાનીવાળું જાતી  
અક્ષલનાં ફરજંદ કદી પણ છોડો નહીં ! તથા સુખ આપનારી ઝીજેની અને  
અશીશવંધની લાંબી દોસ્તી આએ મકાનને કદી છોડો નહીં. ( યજ્ઞને હા  
૬૦, ૧કરો ૨ થી ૭ )

## પોતાના પાદશાહ તરફ વફાદારી બતાવવા

### અવસ્તાની રાજકુઆ.

અવસ્તા—હુક્ષધા ક્ષેન્તાંમ ! મા ને હુશ ક્ષધા ક્ષેન્તા !

અર્થ—એક ભલો પાદશાહ હમારીપર રાજ કરો ! બુરા પાદશાહો  
હમારીપર રાજ નહીં કરો ! ( યજ્ઞને હા ૪૮ ક. ૫ )

અલખત ઉપલા ફકરાનો હેતુ ખરોખર છે. આપણી, આપણાં કુટુંબ  
કખીલાની, અને આપણા દેશની આખાદી, દેશના ઇનસારી અને દયાલુ પાદ-  
શાહ ઉપર આધાર રાખે છે, દેશના પાદશાહના હકમાં અને રાજ્યના હકમાં  
આપણુ જરોતોસ્તીઓ જે હુવા ગુજરીએ છીએ તે કટલી અગત્યની છે તેનું  
વાજખીપણું આપણે સેહેલાધથી જ્ઞેધ શકીએ છીએ. એક ભલા રાજકર્તા  
ઉપર દેશની આખાદીનો મોટો આધાર છે. અને દેશની સંપુર્ણ આખાદી  
સાથે આપણે આપણાં ધરનો પણ સુખી કારોબાર નિભાવીએ છીએ, આપ-  
ણામાં દરેક આક્રીનગાન ભણતી વખતે છેવટ ભલા પાદશાહને માટે નીચે  
મુજબ કુઆ ગુજરવામાં આવે છે. અલખતે અસલ કરતાં હાલના વખતમાં  
હુનઆં આગળ વધેલી છે તે મુજબ રાજકર્તાઓ પણ કેળવણી હોય છે  
ત્યાં ઉંચી રાજનિતી સાથે આખાદીનો વધારો થાય છે અને રૈયત સુખી  
થાય છે. હાલ આપણે પણ ઉંચી રાજનિતીમાં જન્મી, સારી કેલવણીના  
પ્રતાપે આનંદમાં છીએ. ઇમેજી રાજ્યમાં સર્વેને પોતાનો ધર્મ પાળવાની છુટ  
છે તેા ઉંચ કેલવણી સાથે સ્વધર્મ પાળવાથી આવંદ પોતાનેજ લાભ છે.

(પ્રગટ કર્તા.)

## અવસ્તાઈ રાજ હું આનો ? તરજુમો.

(૧) દાદાર અહુરમજ્દ જે તુરમંદ અને ખોરેહવાલો, તેની નજદીક દેશના દેશપતીને હું દુઆ ગુમઈ છું, કે તેની હીમત જાહે થાવો ! તેની ફતેહ જાહે થાવો ! તથા તેની પાદશાહી જાહે થાવો ! વળી હું દુઆ માગું છું કે તેની સત્તા, તેની તરફ હમારી ફરમાન બરદારી, તેની શેહેનશાહતની લાંબા વખત સુધીની હકુમત, તેના જીવની લાંબી જીંદગી, તથા તેના તનની તનદરોસ્તી, એ સર્વ જાહે થાવો.

(૨) હું દુવા માગું છું કે હમારીપર રાજ કરનાર પાદશાહને અહુરમજ્દની તરફની ફતેહ, ફતેહમંદ સરસાઈ, અદેખાઓને પુરતી રીતે જરૂર કરવું, દુસ્મનોને મારી હઠાવવું, અદેખા અને પુરા દુસ્મનોને નીચે તોડી પાડવાનું જોર એ સધળું હાંસલ થાવો.

(૩) હું દુવા માગું છું કે હમારાપર રાજ કરનાર પાદશાહ, બદ-વિચાર, બદસજીન, બદકામ કરનારને, દરેક પાપી માણસને, દરેક કીનાખોર દુસ્મનને, અને પુરા કપી શમ્સને (એટલાને) ફતેહમંદ લડાઈમાં જીતનારો થાય !

(૪) વળી હમારાપર રાજ કરનાર પાદશાહ નેક વિચારથી, સાચા સખુંતથી, તથા કાયદેસરના કામથી, પોતાની સુરાઈમાં ફતેહમંદ થાય ! તે તમામ દુસ્મનોને અને તમામ દેવપરસ્તોને તોડે ! અને એ સધળું બધા બદલામાં, બધી કીર્તિના અવેજમાં અને પોતાના રવાનને માટે લાંબા વખતની પવિત્રાઈના અવેજમાં તે મેળવે !

(૫) વળી હું તુંને (પાદશાહને) દુવા ચાહું છું કે રાસ્ત માણુ-સોની મદદને માટે, તથા દુષ્ટ કામ કરનારાઓની શેકસ્તને માટે, તું લાંબો વખત સુધી જીવતો રહેજે ! આમાદી સાથે તું જીવતો રહેજે ! અને અશો લોકોનું રોશન અને તમામ સુખાકારીવાળું બેહેસ્ત તું હાંસલ કરજે ! જેમ હું દુવા માગું છું તેમ થાઓ ! આમીન !!!

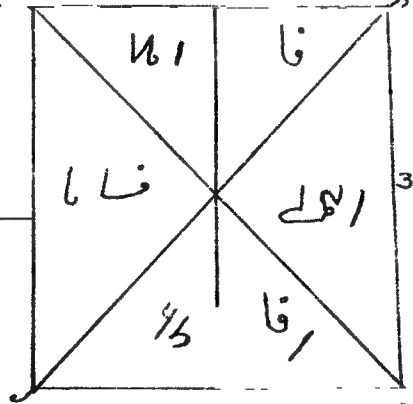
(દરેક આફરમાનને ઉઠે લાણુવામાં આવતા અવસ્તાનો તરજુમો.)

۲

نیمه ۲

۴۹	۱۰۵	۳۹۵
۴۲	۱۶	۲۰
۱۳۷	۱۷	۱۰۵

نیمه ۳



نیمه ۲

•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲
•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲
•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲
•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲
•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲	•۲۱۲

۴. ۴

۴	۱۴۹	۴	۳
۶	۱۱	۴	۷
۱۲	۴۵	۳	۷۰
۷۷	۳	۱	۳

۴. ۴

۱۱ ۴۷ ۱۱ ۴۷ ۱۱ ۴۷ ۱۱ ۴۷

۳	۳
۳	۳

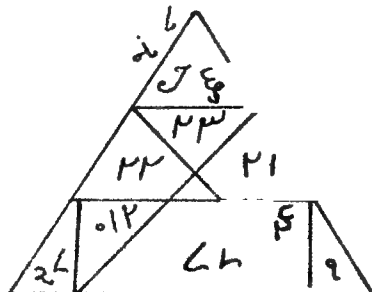
۱۱ ۴۷ ۱۱ ۴۷ ۱۱ ۴۷ ۱۱ ۴۷

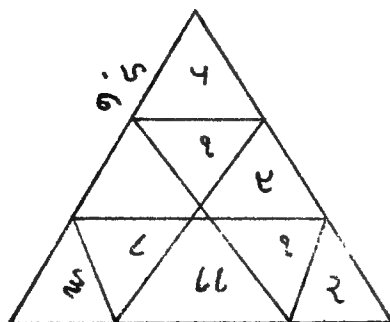
۴. ۴

۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴

۴. ۴

۴	۷	۷۴	۷۷
۷۴	۱۲	۴۵	۴
۴	۴۵	۳	۴
۳	۷	۱۰	۱۳





11	14	2	9
2	3	23	13
7	2	9	19
2	10	2	13

ਜਾਂ. ੧੧			
1	11	11	1
11	2	4	11
11	11	7	4
10	3	8	8

ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ
ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ
ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ
ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ	ਮੰਦਰ

ॐ १२

٧ ٣ ٢ ١ ٤ ٥ ٦

۵: دد د یو ت دا ل ح ر و  
ی ی ی ی ی ی ی ی ی ی

4160 7 D<sub>3</sub>

2nd 11/10/82.

634



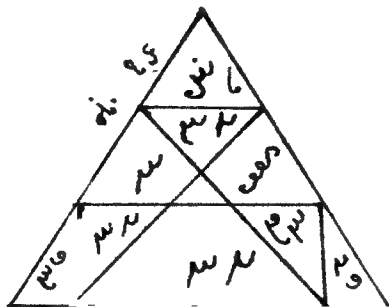
سر  
سو

سورہ سورہ

۱۶۷۸ و ۱۶۵۰ م فی با یس

vi. 98

٥٠	٥٠	٥٠	٥٠
٥٠	٥٠	٥٠	٥٠
٥٠	٥٠	٥٠	٥٠
٥٠	٥٠	٥٠	٥٠



५१

۲...۴	۱۱۵۶	۲۰۳
۳۰۰۶	شش	۲۰۵
۶۲	۲۵	۲۵

i. 96

سور	سور
•	•
سور	۶۶۶۶۶

۲

ن. ۲۵

ع	۵	۶ ۳
۶	۲	۵ ۴
۲	۶	۴ ۳ ۶
ع	۳	۲ ۶

ن. ۲۰

۶	۶	۲
۳	۵	۷
۳	۶	۲

ن. ۲۹

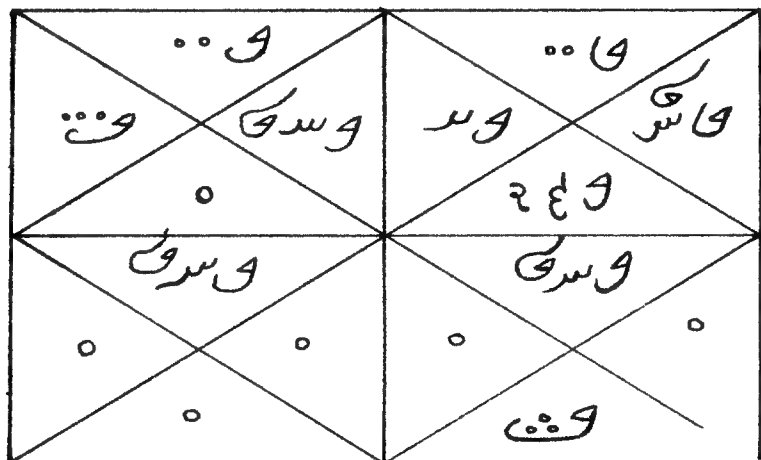
۲ ۱ ۲	۳	۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹
۶	۱ ۰ ۱ ۰	۰
۳ ۰ ۶		۰

ن. ۲۲

۶	۱ ۲	۶	۳
۳	۳ ۲	۲	۱ ۱
۱ ۲	۳	۶	۴
۳	۴	۱ ۴	۴ ۳ ۳

ن. ۲۳

۱ ۶	۶	۲	ع
۲ ۲	ع	۶ ۵ ۵	۲
۲	ع	۱ ۶	۶ ۵ ۶
۴	۶ ۵	۶ ۵	ع



۱۵	۳۵	۷۵	۲۰	د
۰۲	۲	۱	۲۱	۳۳
۳۳	۰	۰	۱۹۶	۳
د	د	د	۲	۱۰
۱۲۳	۰	۱۲	د	۷۱

6

ନି. 25

୧୧	୧୪୧୧	୧୪୧୧	୪
୧୨୧୧	୫୧୧	୭୧୧	୯୧୧
୮୧୧	୧୦୧୧	୧୧୧୧	୧୧୧୧
୧୩୧୧	୩୧୧	୨୧୧	୧୫

ନି. 30

୪୪	୪	୧୧	୪
୪୪	୪୧	୪୪	୪୧
୪୪	୪	୪୪	୪୪
୪୧	୪୧	୪୪	୪୪

ନି. 20

୭	୭	୦୧୧	୭୧	୭୧	୭	୭
୪	୪	୪୧	୭୧	୭	୪୧	୭
୪	୭	୪	୪	୪	୪	୭୧

ନି. 21

୭	୭	୭	୪	୪	୭	୪
୪	୭	୭	୭	୭	୪	୭
୦	୭	୭	୭	୭	୭	୭

6

ن. ۲۷

۹۹	۶۹	۹۷۱۱	۷۱۱
۷۱	۹۷۱۱	۷۱۱	۷۱
۹۷۱۱	۷۱	۷۱	۷۱
۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۷۱	۷۱	۷۱	۷۱

ن. ۳۹

۶۹	۷۱۰۷	۷۶	۰
۷۷	۷۷	۰۱۷	۰
۷۷	۷۷	۱۷	۰



## જ્યોતીશ શાસ્ત્ર.

આરે રાશીઓનો કોઠો. ગુજરાતી, ઇંગ્રેજી, ફારસીમાં, તેઓને શા નામે ઓળખવામાં આવે છે તેમજ રાશીઓના આકાર, રાશીઓનું રહેવાનું સ્થાન, ગુણ સ્વરૂપ, જાતી, રંગ, કામ વિગેરેનો સમજવાર કોઠો. જ્યોતીશ શાસ્ત્ર આખું એટલું મોટું છે કે આ જેવાં દજન ઉપર પુસ્તક થાય પણ હયાં દરેકજાના દરેક માનુસના ઉપયોગમાં આવતી બાબદોજ આપી છે. દરેક શાસ્ત્રમાં જ્યોતીશ શાસ્ત્ર આંખ બરાબર છે.

રાશીનાં નામ.		ત્રણે ભાષામાં.	રાશીઓ ઉપર-થી નામનાઅક્ષર.	રાશીઓમાં નર અને નારી
ગુજરાતીમાં.	ઇંગ્રેજીમાં.	ફારસીમાં.		
૧. મેષ	=airs	=હમલ	=અ. લ. ધ.	=નર
૨. વૃષભ	=taurus	=શીર	=બ. વ. ઉ.	=નારી
૩. મીથુન	=gemini	=ગુળ	=ક. છ. ધ.	=નર
૪. કર્ક	=cancer	=શરતા	=ડ. હ.	=નારી
૫. સિંહ	=leo	=અશદ	=મ. ટ.	=નર
૬. કન્યા	=virgeo	=શંભયુક્તે	=પ. ઈ. જી.	=નારી
૭. તુલા	=libra	=મીજાન	=ર. ત.	=નર
૮. વૃશ્ચિક	=scorpio	=અકરબ	=ન. ય.	=નારી
૯. ધન	=sagittariug	=કુશ	=મ. ધ. ડ. ફ.	=નર
૧૦. મકર	=cupricor-nus	=જદી	=જ. ખ.	=નારી
૧૧. કુંભ	=aquarius	=હલ્લે	=ગ. ઝ.	=નર
૧૨. મીન	=pisces	=હુત	=દ. ચ. ઝ. ધ.	=નારી

જ્યોતીશ શાસ્ત્રપરથી ઉપલો કોઠો મેં જાતે ઉપજાવી કાઢ્યો છે તેમાં આરે રાશીઓનાં નામ ગુજરાતી, ઇંગ્રેજી અને ફારસીમાં તેઓને શા નામે ઓળખે છે તે, તેમજ જે દીવસે બચ્ચાના જન્મ થાય છે તે દીવસના અંદાજ

જેઘ તે ચંદ્રમાની રાશી ઉપરથી નામ પાડવામાં આવે છે તે નામના અક્ષરો આપેલા છે. હાખલો—જે આશામીનું નામ બરજેરજી તથા બાનુબાઈ વિગેરે હોય તો આ કોઠામાં જેનું અને માલમ પડશે કે બે નામપરથી વૃષભ રાશી થઈ. તે મુજબ પોતાના નામનો અક્ષર જેઘ તેપરથી પોતાની રાશી સમજવી. તેમજ બે નામે નારી રાશી ગણાઈ. એ મુજબ દરેકનું સમજ લેવું.

દરેક રાશીઓનો આકાર—મેશ બકરાંના જેવી. વૃષભ=બળદ, મીથુન=ત્રી પુરૂષનું જેડું જેઓના હાથમાં વીના નામનું વાજીનું અને ગદા છે. કર્ક=કાચખો. સિંહ=સીંહ જનવર જેવી. કન્યા=નાવમાં ખેડેલી, ને હાથમાં અગ્નિ ને અનાજ પકડેલું છે એવી ઐરીની આકૃતી. તુલા=હાથમાં જેખવાનો કાંટો-ત્રાજવાં પકડેલાં છે એવો પુરૂષ. વૃશ્ચિક=ચીંછી. ધન=કંમરથી પગ લગી ઘોડાનો આકાર અને કંમરથી માથા લગી ઉપલો ભાગ માણસના આકાર છે ને હાથમાં ધનુષ્યાણુ ખેંચેલો છે. મકર=મધર જેવી. કુંભ=ખે હાથમાં ધડો પકડેલો એવી પુરૂષની આકૃતી છે. મીન=ખે માછલાં છે તેઓ એકના પુછડામાં બીજનું મોહોડું છે.

રાશીઓનું રહેવાનું સ્થાન—૧ મેશ=જ્યાં ખનીજ પદાર્થો નીકળે છે, ત્યાં તેમજ પૃથ્વીની સપાટી કે જ્યાં રત્ન જવાહીર હોય છે ત્યાં. વૃષભ =જ્યા પહાડોપર, ખેતી કરવાની જગ્યા જ્યાં ખેતર છે ત્યાં. મીથુન=જુગારખાનું, ત્રી પુરૂષનું એકાંત વિહાર સ્થાન, મેળ શોખને બગીચા જેવી રમણીક જગ્યામાં. કર્ક=વાવ, તળાવ, તેમજ કીનારા આગળ જમીનમાં. સિંહ =મોટા પર્વત, મોટી ગુફાઓ, ગીચ વન ( જંગલ )માં. કન્યા=લીંછુ ઘાસ, વનસ્પતી ઉગેલી જગ્યા, અગ્નિને ગમત કરવાનું સ્થાન, ( ને શિષ્ય સુતારની કરેલી કારીગરી વાળી ) જગ્યામાં. તુલા=અમુલ્ય વસ્તુઓવાળા શેઢેરમાં, ને બજારોની દુકાનોમાં. વૃશ્ચિક=પથરોમાં, બપોલોમાં. ધન=ઘોડા બાંધવાની જગ્યા, રથ હાથીવાળી જગ્યામાં, લકાઈની છાવણીમાં. મકર=નદી, જલાશય, ને વન-જંગલ પ્રદેશમાં. કુંભ=પાણીની જગ્યા, પાણીનો ધડો, પાણીનાં વાસણો, પાણી ભરી મુકવાની જગ્યાના ઠેકાણામાં. મીન=નદી, સમુદ્ર, યા પાણીના ધરાઓમાં રહે છે.

મેષ રાશીની અનુક્રમે કુર ( પાપ ) અને સૌમ્ય ( શુભ ) રાશી બન્યુની. એટલે મેષ=પાપ રાશી. વૃષભ=શુભ રાશી. એમ દરેક રાશી સમજવી. તેમજ મેથ=એકી અને વૃષભ એકી એમ દરેક એકી એકી રાશી સમજવી. નીચેના કોઠા રાશીઓના રંગ, મહનાં નંગ, રાશીઓનું દ્રવ્ય, રાશીઓના ઉપરી મહ, વિગેરેનો છે.

રાશીઓ.	રાશીઓના સ્વામી.	રંગ.	દ્રવ્ય.	મહાનાં નંગ	ચર, સ્થીર દીસ્વભાવ.
૧. મેષ	=મંગલ	=લાલ	=ત્રણ	=પરવાલું	=ચર
૨. વરુણ	=શુક્ર	=સફેદ	=ચોખા	=હીરો	=સ્થીર
૩. મીથુન	=બુધ	=પોપટીઓ લીલો	=મંગલનાં ફળનો સમુદ	=પાચ	=દીસ્વભાવ
૪. કર્ક	=ચંદ્ર	=ગુલાબી	=કેળાં	=મોતી	=ચર
૫. સિંહ	=સુર્ય	=સફેદ	=વાંશ	=માણુક	=સ્થીર
૬. કન્યા	=બુધ તથા રાહુ	=ચીતારી	=મગ	=પાચ	=દીસ્વભાવ
૭. તુલા	=શુક્ર	=કાળો	=વેપારીની ચીજો તલ	=હીરો	=ચર
૮. વૃશ્ચિક	=મંગલ	=પીળો	=શરદી, ધાતુઓ	=પરવાલું	=સ્થીર
૯. ધન	=બેસપતી	=પીળો	=શસ્ત્ર ઘોડા	=પોખરાજ	=દીસ્વભાવ
૧૦. મકર	=શની	=કાળરો	=સોનું, જવાહીર	=લીલમ	=ચર
૧૧. કુંભ	=શની	=નોલોઓ	=પાણીમાં થતા કુલો	=લીલમ	=સ્થીર
૧૨. મીન	=બેસપતી	=આસમાની	=પાણીમાં થતી વસ્તુઓ	=પોખરાજ	=દીસ્વભાવ

**ખુલાસો**—ઉપલા કોઠાની સમજ. ૧૨ રાશીઓના ઉપરી મહો છે તેની સમજ એ છે કે મેષ રાશીનો સ્વામી ( ઉપરી ) મંગલ છે અને અ. લ. ઇ. ત્રણ અક્ષરોપર જેઓનાં નામો હોય તેઓનો ઉપરી (યાને ટપકાનો પણ સ્વામી) મંગલ થયો. એટલે પોતાનો શુર મહ મંગલ ગણાયો. ( તે મહ ટપકામાં જેવાં સ્થાનમાં ખેડો હોય તેવું ફળ આપે. ) રંગની સમજ પણ એજ મુજબ છે કે દરેક રાશીએ જે જે રંગ હોય તે લખ્યા છે. અર્થાત્-મેષનો રંગ લાલ છે તે મુજબ દરેક ઇનશાને પોતાના નામના અક્ષરે રાશી મુજબ રંગ સમજવા. દરેક રાશીનું દ્રવ્ય=(દોલત ) લખેલું છે. જેમકે “વૃષભ રાશીનું” દ્રવ્ય ચોખા છે ” એ મુજબ દરેક રાશીનું તેની પાસે લખેલી ચીજો મુજબ સમજવું. એની સમજ એ છે કે બ. વ. ઉ. અક્ષરપર નામ હોય તો તેની વૃષભ રાશી ગણાય. તે આ-સામીઓ ચોખાનો વેપાર કરે તો પોતે લાભ દેખે અથવા ચોખાનું દાન કરે તો પોતાની રાશીની નડત ફર થાય. એમ દરેક રાશીનું સમજવું.

**મહાનાં નંગ** માટે લખેલું છે. એટલે અ. લ. ઇ. અક્ષરપર નામ હોય



તો મેષના ચંદ્રમાં એ પોતાનો જન્મ થયો, અને પોતાના નામની મેષ રાશી ગણાઈ. હવે મેષ રાશીએ રંગ લાલ છે. અને મંગલ મહનો પણ રંગ લાલ છે. એટલે અ. લ. ધ. (આવાંબાઈ, અરદેસર, લવજાબાઈ, વિગેરે) અક્ષરપર જેવું નામ હોય તેને લાલ રંગ પેહેરવો વધારે ફળે. એ મુજબ દરેક રંગનું સમજવું. હવે ચર, સ્થીર, દીસ્વભાવ લખેલું છે તેની સમજ એ છે કે ચર રાશી (લગ્ન) ઉત્તમ છે તેમાં ધારેલું કે કરેલું કામ સીધું થાય. સ્થીર લગ્નો ટાઢાં છે તેમાં કરેલું કામ ઘણું કરીને વાયદાસર નહીં થતાં ટાઢે ચડે. દીસ્વભાવ, પેહેલા ભાગમાં ચર જેવું ને બીજા માને પાછલા ભાગમાં સ્થીર જેવું છે. તે લગ્ને આદરેલાં કાંમો સફલ અફલ થાય છે. પણ સ્થીર લગ્નો કરતાં એ ઉત્તમ છે.

આ લગ્નો માટે વધારે સમજ એ છે કે લગ્ન શબ્દ રાશીને માટેજ વપરાય છે. દીવસ અને રાત મલી ૧૨ લગ્ન (એટલે રાશી) ભાગવાય છે. સહવારે દીવસ ઉમે ત્યારથી બન્ને કક્ષાનું એક એક લગ્ન ગણવું એટલે ૨૪ કલાકનાં ૧૨ લગ્નો પુરાં થશે. હવે એની ગણતરી એ મુજબ છે કે સૂર્ય જે રાશીના હોય તે સહવારમાં પેહેલું લગ્ન ગણવું તે પછી બે કલાકે બીજું ત્યાર પછી બે કલાકે ત્રીજું. એમ અનુક્રમે ગણવું.

**ગણવાની રીત**—દર જાનેવારી મહીનામાં જ્યારે મકરસંક્રાંતિ આવે છે ત્યારે સૂર્ય મકર રાશીનો થાય છે. તે દર મહીને એકઠી રાશી બદલે છે લગ્નો મેષ વૃષભ અનુક્રમે ૧૨ છે અને વરસના મહીના પણ ૧૨ છે. દર જાનેવારી મહીનામાં મકરસંક્રાંતિ થઈ કે તેજ દીવસે મકર રાશીના સૂર્ય થાય છે. તે મુજબ ૩૦ દીવસ અને ચોક્કસ કલાકો ઉપર જતાં બીજી રાશી બદલી સૂર્ય ફેરવેના થાય છે. (ફેબ્રુઆરીમાં) તે મુજબ દર મહીનાનું સૂર્યનું રાશી-ઓમાં ફરવું સમજવું. હવે દર જાનેવારીની ૧૩ થા ૧૪ વારીબે મકરસંક્રાંતિ થાય છે. તે દીવસથી સહવારમાં સૂર્ય ઉગતાં સાથે મકર લગ્ન સમજવું. અને બે કલાકે કુંભ લગ્ન સમજવું એમ અનુક્રમે દીવસનાં અને રાતનાં લગ્નો સમજવાં અગ્રે જે લગ્ન હોય તેને રાશી સમજવી તે તે રાશીમાં જે ચર સ્થીર દીસ્વભાવ લખેલું હોય (જુવો ઉપર કોઠો) તે મુજબ તે લગ્ન સમજવું. અને તે રાશી મુજબ તે વખતનો ઉપરી મહ સમજવો. હવે ૧૩ જાનેવારીથી ૧૩ ફેબ્રુઆરી સુધી મકર લગ્ન ગણાય, પણ ફેબ્રુઆરીથી મકરને બદલે સહવારમાં પેહેલું કુંભ ગણાય અને તે પછીના બે કલાકે બીજું મીન લગ્ન એમ અનુક્રમે ગણવું. હવે દરરોજ સહવારના ફક્ત પેહેલાજ લગ્નમાં ૪ મીનીટ ઘટાડતા જવું. કેમકે સૂર્યને એક રાશીમાં ફરતાં ૧ માસ

ધાય છે તેટલાં દરરોજ ૪ મીનીટ તે લગ્ન કરી થતું સમજવું (યાને સૂર્ય પોતે જે લગ્નમાં હોય તે લગ્નમાં દરરોજ આગળ વધે છે તેથી જે લગ્નમાં હોય તે રાશી છોડતો જાય તેથી ૪ મીનીટ દરરોજ કરી ગણવી.)

**દાખલો-૧૩** મી જાનેવારીએ સહવારમાં સૂર્ય રેન્ડર્ડ ટાઇમ કલાક ૭-૧૫ મીનીટ ઉગશે તેથી સહવારનું લગ્ન મકર જે કલાક રહેતાં તે પછી કુંભ લગ્ન તેજ દીવસે સહવારમાં કલાક ૯-૧૫ મીનીટ શરૂ થશે. તે મુજબ દર બે કલાકે આખા દીવસનાં લગ્નો ગણાશે. હવે બીજે દીવસે યાને તા. ૧૪મી જાનેવારીએ તે મકર લગ્ન ૪ મીનીટ ઝોડું ગણવું. એટલે સહવારથી મકર લગ્ન સૂર્ય હોય તે કલાક મીનીટથી ગણવું (દરરોજનો સૂર્ય ઉગવાના ટાઈમમાં ફરક છે તે મુજબ સૂર્યના વખતથી શરૂ કરવું) અને પેહેલું મકર લગ્ન (યા જે લગ્ન હોય તે) જે કલાકે પુરૂં ગણવા બદલ જે કલાકમાં ૪ મીનીટ ઝોડીએ પુરૂં ગણવું અને તે પછીનું બીજું લગ્ન શરૂ ગણવું. હવે બીજે દીવસે જે કલાકમાં ૮ મીનીટ ઝોડું ગણવું, ત્રીજે દીવસે ૧૨ મીનીટ ઝોડું, એમ દરરોજ ચાર ચાર મીનીટ ઘટાડતા જવું. તે ફક્ત સૂર્યોદયના (પેહેલાં) લગ્નમાંજ તેમ ગણવું ને બાકીનાં આખા દીવસનાં લગ્નો બે કલાકનાં ગણવાં. એમ સહવારના દરેક લગ્નમાં દરરોજ ગણવું આખે મહીને એમ ગણતાં બીજે મહીને સહવારમાં બીજું લગ્ન શરૂ થતું દેખીતુંજ ગણાશે. નર લગ્ન ઉત્તમ અને નારી લગ્નનું પ્રમાણ પુરૂં નથી. એટલે તે લગ્નમાં આદરેલું સફલ કે અફલ થાય.

**દરેક કામ શરૂ કરતાં વખત જોવાની રીત**—ઉપર મુજબ લગ્ન જોતાં આવડે કે જે ધડીએ કાંમ કરવું હોય તે દીવસના સહવારમાં કયું લગ્ન છે તે જોવું, પછી દર બે કલાકે બીજું લગ્ન ગણવું; એમ જે ધડીએ કામ આરંભવું હોય તે વખતનું લગ્ન જે આવે તે જોવું કે નર અથવા નારી કયું છે જે નર લગ્ન હોય તો ઉત્તમ સમજવું ને નારી હોય તો સાધારણ સમજવું, હવે જે લગ્ન આવે તેનો ઉપરી શુભ ગ્રહ (ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર, શુક્ર એટલા ચાર શુભ ગ્રહ) હોય તો સાફ જાણવું. પાપ ગ્રહ (રવી, મંગલ, રાહુ, કેતુ એટલા પાપ ગ્રહ) સમજવા. તે આકર્ષક મ સમજવું એટલે કે ૧-૮-૫-૧૦-૧૧-એટલી રાશીઝો (લગ્ન) આવે તો પાપ ગ્રહની સમજવી. તે સાધારણ જાણવી ને ૨-૩-૪-૬-૭-૮-૧૨ એટલી આવે તો શુભ ગ્રહની અને ઉત્તમ સમજવી. (યાને ચોધડીઆં જોવાં, જુઝો ચોધડીઆં કાઠો.)

## દીવસનાં ચોધડીઆં.

રવી.	સોમ.	મંગલ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શની.
ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
લાભ	શુભ	ચલ	કાલ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાલ	ઉદવેગ
કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત
ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ

## રાતનાં ચોધડીઆં.

રવી.	સોમ.	મંગલ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શની.
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ
ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત
કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ
ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદવેગ	અમૃત	રોગ	લાભ

ચોધડીઆં માટે સમજ—સહવારમાં સૂર્ય ઉગે ત્યારથી દર દોઢ કલાકનું ચોધડીયું ગણવું અથવા બીજી રીત એ છે કે સૂર્યોદયથી ( સૂર્ય ઉગે ત્યારથી ) સૂર્ય અસ્ત ( સૂર્ય આયમે ) સુધી કલાક ગણવા; તેને આઠે ભાગવા અને જે ભાગ આવે તે એક ચોધડીઆંનો અમલ સમજવો. એ મુજબ રાતનાં ચોધડીઆં પણ ગણવાં. દરરોજ સૂર્ય વેહેશે મોડો ઉગવાના સમયને લીધે આ બીજી રીત ગણવામાં આવે છે. સારાં ચોધડીઆં—લાભ, અમૃત, શુભ, ચલ. નબળાં ચોધડીઆં—રોગ, ઉદવેગ, કાળ. સારા ચોધડીએ દરેક કામ આરંભવું. નબળા ચોધડીઆમાં તેમ નહિ કરવું. દુઃખનો સતકો કરવા (આપવા) થકી માઠાં ચોધડીઆં લેવાં. કોઈ ધર્મજન બીખાર હોય.તો કાળ ચોધડીએ દુઃખના સતકાની ચીજો આપવી. જે વારતું જે પહેલું ચોધડીયું હોય તે સાંજનું પણ હોય. વળી ‘એમ છે કે બુધવારે પહેલું લાભ

ચોષ્ઠીયું છે તો બુધવાર હાલ દીવસ ગણાય, તેમ ગુરુ શુભ દીવસ ગણાય એમ સમજી લેવું, અને દરેક કામો કરતાં વીચારી કરવું રાતનાં ચોષ્ઠીયાં મુજબ રાત ગણાય જેમકે મંગળવારનું રાતનું પહેલું ચોષ્ઠીયું કાળ છે તો મંગળવારનો દીવસ, રોગ દીવસ ગણાય અને રાત, કાળ રાત ગણાય.

પૃથ્વી, સૂર્ય, ચંદ્ર, સેતારા, ગ્રહ, તારાઓ—આ માટે અશો શક્તિ તરફનો ખુલાસો શરૂઆતમાં વાંચી ગયા તેથી અત્રે પાછું દર્શાવ્યું નથી. ગ્રહોને ગુજરાતી, ઇંગ્રેજી, ફારસીમાં શું શું નામે ઓળખે છે તથા નબળા ગ્રહનાં બળુતર, અને દરેક કેટલો વખત એક રાશીમાં રહે છે વિગેરે કોઠો નીચે મુજબ છે. (વધુ માટે આ કેતાબને પાને ૩૭૫ ગ્રહોનું લખાણ વાંચો અને ગ્રહના નંગ માટે ઉપરના ખીજ કોઠામાં વાંચો.)

ગ્રહોનાં નામ.			દરેક ગ્રહની ચાલ. કેટલી મુદતે એક રાશી બદલે છે ?	દરેક ગ્રહનાં લખવાના અવસ્થા.
ગુજરાતીમાં.	ઇંગ્રેજીમાં	ફારસીમાં		
રવી	Sun	સમશત	માસ ૧ ની	ખુરશેદ મેહેરની નીઆએશ
સોમ	Moon	કમર	દહાડા ૨ની	માહાની નીઆએશ
મંગળ	Mars	પરીખ	માસ ૧૧ની	આતશ નીઆએશ અને બેહેરામ યસ્ત
બુધ	Murcury	આતરદ	માસ ૧ ની	ખોરદાદ યસ્ત
બ્રહસ્પતી	Jupitur	મુસ્તરી	માસ ૧૩ની	અહુરમઝદ યસ્ત
શુક્ર	Vanis	જેહોરે	માસ ૧ની	તીર યસ્ત
શની	Saturn	જહાલ	માસ ૩૦ની	આવાં, અને મોટી હપતંગ યસ્ત
રાહુ	Eclipsed	રાશ	માસ ૧૮ની	મોટી હપતંગ યસ્ત
કેતુ	Comet	જનમખ	માસ ૧૮ની	મોટી હપતંગ યસ્ત

ઉપરો કોઠો મેં પોતે અત્રે આપેલો છે. સાત આસમાનના સાત ગ્રહો સાથે સંબંધ નીચે મુજબ છે.

પેહેલા આસમાને ચંદ્ર છે તેને હાય ખલ્લની રોજી અને આવરદા છે અને ફનિયાનો માલીક છે. (માટે રોજી યકી અને આવરદા યકી અરજ માહ બોખતારને (ચંદ્રને) કરવી.) બીજા આસમાને બુધ છે જેને હાય લખવાની કલમ છે. ચાને વિદ્યાનો આપનાર છે, આસમાનની કુલ્લે તેહેરીર (બ્યાંન) લખનારો એ સેતારો છે. ત્રીજા આસમાને શુક્ર છે.

સરદારી આપવી અને ગાયનકળાની શક્તિ આપવાની એને હાથ છે. ( તે માટેની અરજ એને કરવી. ) ચોથા આસમાને સૂર્ય છે તે સાતે આસમાનનો પાદશાહ છે. એનાપર રોસ્નીનો પ્રકાશ છે તેને ખુરશૈદ કહે છે. પાંચમા આસમાને મગળ છે એ સાતે આસમાનોનું વજરાતપણું ચલાવે છે. છઠ્ઠા આસમાને બ્રહ્મપતી છે એ આસમાનોનો કાજ છે. સાતમા આસમાનપર શનીશ્વર છે તે આસમાનોનો તેમજ કુલ ખલગતનો ખજાનગી છે. એ શિવાય બીજા બે આસમાન છે જે દરતા નથી તે આગળ ધણા તારા અને સેતારાઓ રહે છે.

સૂર્ય-પુર્વ દીશાનો સ્વામી છે. મંગલ-દક્ષિણ દીશાનો સ્વામી છે. શની-પશ્ચિમ દીશાનો સ્વામી છે. યુધ્ધ-ઉત્તર દીશાનો સ્વામી છે. શુક્ર-અગ્નિપુણ્યનો સ્વામી છે. રાહુ-નૈરત્ય પુણ્યનો સ્વામી છે. ચંદ્ર-વાયવ્ય પુણ્યનો સ્વામી છે. ગુરુ-ઈશાન પુણ્યનો સ્વામી છે. એટલે જે જે દીશા અને પુણ્યોપર જે જે શહેરો આવેલાં હોય ત્યાંના દરેક દેશ તથા શહેરનો ઉપરી તે મહા ગણાય. અને પોતાની ચાલુ રિયતિમાં જેવી જેવી રાશીપર રહેલો હોય તેવાં તેવાં ફળ તે દેશને-શહેરને આપે.

નહાની માટી પનોતી જાણવાની રીત—જ્યારે પોતાની રાશી યકી એટલે જ્યારે જેવું હોય ત્યારે હાલ શની કઈ રાશીનો છે એ પેહેલું જોવું અને પોતાની રાશીથી ગણતાં જવું. જે મીન રાશીએ જોવું છે અને શની ચાલુ વખતમાં મીથુનનો છે તો ( મીન, મેષ, વરખ, મીથુન ) મીથુન સુધી ગણતાં ચોથો શની થયો, જેથી ૨૥ વરસની પનોતી યકી. જે ૮ મો શની આવે તો પછી ૨૥ વરસની પનોતી જાણવી. અને જ્યારે ૧૨ મો શની થાય તો જા ૧૨ વરસની પનોતી સમજવી. ૨૥ વરસની પનોતી કરતાં જા ૧૨ વરસની પનોતી ધણું તુકશાન કરનારી છે. ૨૥ વરસની એસે તો ૧૦ મહીના માથે, ૧૦ મહીના છાતીએ ને ૧૦ મહીના પગે ભાર ગણાય. જે જા ૧૨ વરસની એસે તો ૨૥ વરસ માથે, ૨૥ વરસ છાતીએ ને ૨૥ વરસ પગે ભાર ગણાય. માથે હોય તેટલો વખત સ્ત્રીરજનને, ધંધા નોકરી વિગેરેની હાડમારી સમજવી. છાતીએ આવે તો જીવ સંબંધી શીકર, છાતીમાં ગભરામણ થાય જેથી પોતાનું કામ ધણીવેલા પોતાનેજ હાથે બગડે. પગે આવે તો બહુ ચલાવે યાને પોતાની નોકરી, ધંધા, વિગેરે બહાલ્ય. દેશ પ્રદેશ જવું થાય વિગેરે. હવે નમળા તથા સારા જેવા પાયાથી હોય તેવું ફલ આપે છે. નમળા પાયા માટે એટલું કરવું કે દર શનીવારે મુઠી અડદ ને ૧ પૈસો રોકડ ખેરાત કરવી.

**પનોતી ફલની સમજ**—જે દીવસે પોતાને પનોતી બેસે તે દીવસનો ચંદ્ર જોવો કે ચંદ્ર કેઈ રાશીનો છે. જે ચંદ્ર પેહેલો, છઠ્ઠો, અગ્નિચારમો હોય તો સોનાને પાયે જાણવી. બીજો, પાંચમો, નવમો હોય તો રૂપાને પાયે જાણવી. ત્રીજો, સાતમો, દસમો હોય તો પનોતી લાંબાને પાયે જાણવી. ન ચોથો, આઠમો, બારમો હોય તો લોઢાને પાયે જાણવી.

**સોનાને પાયે પનોતી ચીંતા પરીતાપ રખાવે.** રૂપાને પાયે પનોતી હોય તો ધન મળે. તાંબાને પાયે હોય તો સુખ સંપત્તિ મળે, ને લોઢાને પાયે હોય તો મહા દુઃખ પડે. હવે પોતાનું જન્મ વરસ બદલાય તથા માસ બદલાય તેની પણ સમજ એવી છે કે તે દીવસનો ચંદ્ર જોવો, ( એટલે પાંચાંગમાં જોવું કે તે દીવસે ચંદ્ર કેઈ રાશીનો છે. )

**દાખલો**—કારતક શુદ્ધ ૧ ને દીવસે વૃશ્ચિક રાશીનો ચંદ્ર છે તો મેષ રાશીને ૮ મો ચંદ્ર થયો તે માટે લોઢાને પાયે વરસ તથા માસ બેઠાં તે મહાદુઃખ આપે, એમ સમજવું. તેને માટે ઉપાય એ કે તે દીવસે દરીએ તથા નદીએ જવું ને સાકર તથા ફુલ ( ગુલાબ યા ચબેલીનાંજ લેવાં બીજાં નહીં લેવાં ) નદીએ વધાવવાં અને મુશ્કેલી ટળવા મુસદ્દા ચાહવી. સાંઈ થયા બાદ આવાં અરદવીસુરનાં યજ્ઞથાને, દરન બાજ આદરગાન કરાવવું. એમ દરેક માટે સમજવું.

**નક્ષત્રો માટે અને ચાંદરાતે ચંદ્ર સામું જોઈ સગન કરવા માટે** વાંચો આ કેતાબને પાને ૩૬૩-૩૬૪. ચાંદરાતે ચંદ્ર સામું જોઈ સગન કરવા માટેનો વધુ ખુલાસો એ છે કે આ કેતાબને પાને ૩૬૪ મે લખેલું છે કે મેષ રાશીવાળાએ આતશની જોત જોવી. યાને “અ. લ. ઈ.” આ ત્રણ અક્ષરપર જેનું નામ હોય તેની મેષરાશી સમજવી અને તે આસામીએ ચાંદરાતના દીવસે ઉગતો ચંદ્ર જોઈને આતશની જોત જોવી. હવે દરેક રાશીનું લખેલું છે તે સુજબ દરેક નામપરથી આ પુસ્તકમાં પોતાના નામનાં અક્ષર પરથી પોતાની રાશી જોવી. (આ પુસ્તકમાં ૪૨૧ મે પાને) અને જે રાશી આવે તે રાશીએ જે ચીજો જોઈ સગન કરવા (આ પુસ્તકમાં પાને ૩૬૪મે) લખેલું છે તે સુજબ કરવું.

**રાશીઓના સ્વામી ગ્રહો મિત્ર, સમ, કે શત્રુ હોય છે તે જોવાની સમજ**—આ નીચે આપેલા કોઠાના ગ્રહો એકબીજા સાથે સમ શત્રુ કે મિત્ર કયારે હોય છે ? એનો ખુલાસો એજ કે બ્યારે મિત્ર મિત્રના ધરમાં, સમ સમના ધરમાં, ને શત્રુ શત્રુના ધરમાં જાય છે ત્યારે તેવો જોગ બને છે તે સુજબ ગ્રહોની તેવી અસર નીચેનાં માણસો એકબીજાના મિત્ર

હોવા છતાં સહેજનારમાં શત્રુ બને છે. દાખલો—લઘ્વે કે શની, ચંદ્રમાના ધરમાં અથવા ચંદ્રમા શનીના ધરમાં હોય તો એકબીજાના શત્રુ મહો છે. તેમજ મકર અને કુંભ રાશીનો સ્વામી શની છે જેઓનાં નામો ખ. જ. ગ. સ. નામપર હોય તો તેઓનો ઉપરી શની છે. હવે ચંદ્રમા કર્ક રાશીનો સ્વામી છે તો ડ. હ. અક્ષરો ઉપર જેઓનું નામ હોય તેઓનો ઉપરી ચંદ્રમા થયો. જે ઇનયાનનું નામ ખ. જ. ગ. સ. અક્ષરોપર છે તેઓ ને ડ. હ. અક્ષરોવાળા આસામીઓ સાથે કામ પાડવા માગે તો ચાલુ સ્થિતિમાં કર્કનો શની હોય અથવા મકર અને કુંભ રાશીનો ચંદ્રમા હોય તેટલા સમયમાં આમન સામન કામ નહિ કરવું, કરે તો ક્ષેષ થાય. બીજી રીત—એ છે કે હાલ આપણને સામા માણસ સાથે કામ છે હવે આપણે નામ અ. અક્ષર પર હોય તો, આપણી રાશી મેષ છે તેનો ઉપરી મંગલ થયો. ( રાશીઓ અને તેના સ્વામીવાળા કોઠો જોવો ) અને જે સામાવાળાનું નામ મ. ડ. અક્ષર પર હોય તો તેની સીંહ રાશી થઇ અને રવી ઉપરી થયો. હવે રવી અને મંગલ બન્ને એકબીજાના મિત્ર છે તેથી જેની સાથે કામ છે તે નીવડશે એમ જાણવું. બાબદ એજ ધરવી કે પોતાનું નામ અને જેની સાથે કામ છે તેના નામનો અક્ષર ઉપરના કોઠામાં સરખાવવો. પછી અક્ષર પરથી રાશી પારખવી, અને પછી રાશીઓના સ્વામી મહ જોવા. તે મહોને નીચલા કોઠામાં સરખાવવા. ઉપલા દાખલા પ્રમાણે રવી અને મંગલ બન્ને મિત્ર છે. એટલે ઉપર કહેલા અક્ષરોવાળા આસામીઓ એકબીજાના મિત્ર છે. સરખાવો નીચલા કોઠામાં. ( સમ=એકમાર્ગી પોતપોતાને રાહે રહેનારા ) રાશી જેતી વખતે લગનની બાબતમાં પણ એમજ નેવાય છે.

ક્રં.	રવી	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શુક્ર	શની	રાહુ
મિત્ર.	ચંદ્ર મંગળ શુક્ર	રવી બુધ	રવી ચંદ્ર શુક્ર	રવી શુક્ર રાહુ	રવી ચંદ્ર રાહુ	બુધ શની રાહુ	બુધ શુક્ર રાહુ	બુધ શુક્ર શની
સમ.	બુધ	મંગળ શુક્ર શની	શુક્ર શની	મંગળ શુક્ર શની	શની રાહુ	મંગળ શુક્ર	શુક્ર	શુક્ર
શત્રુ.	શુક્ર શની રાહુ	રાહુ	બુધ રાહુ	ચંદ્ર	બુધ શુક્ર	રવી ચંદ્ર	રવી ચંદ્ર મંગળ	રવી ચંદ્ર મંગળ

વર કન્યાની રાશી જોતી વખતે અથવા સાધારણ એક ખીજાં માણસોએ એકબીજા સાથે કામ પાડવાની બાબતમાં ઉપલી રીતીની ખાસ અગત્ય છે. વળી ગુણ અને નાડી પણ જોવામાં આવે છે. તેની પણ સમજણ એ છે કે ગુણમાં ત્રણ જાતી માણસ, દેવ અને રાક્ષસ, આ જાતીઓ હોય છે. જાતીએ જાતી હોય અને માણસે માણસ, દેવે દેવ, રાક્ષસે રાક્ષસ યુદ્ધો હોય તો સાફ છે. પણ માણસને દેવ હોય તો મધ્યમ છે. દેવ ને રાક્ષસ હોય તો લડવાડ આણુજ રહે અને માણસને રાક્ષસ હોય તો રાક્ષસ માણસનો ભક્ષ કરે છે અને રાક્ષસ ગુણવાળાનું લોહી તપેલું અને વીકાળ રહે છે અને માણસ ગુણવાળાનું લોહી સાધારણ રહે છે જેથી આપદે વિકાસ લોહીથી સાધારણ લોહીવાલાનો નાશ થાય છે. (વર કન્યાના બાબમાં અને છે) અને ધંધાદારીઓ તથા મિત્રોના બાબમાં ગુણનું પરિણામ ઉપર કદાચ મુજબ થાય છે એટલે ધંધામાં હરકત ચર્ધ કંઈપણ નુકશાની મલે છે. તેથી તે વેળા સખાળી કામ પાડવું. કોઈ વર કન્યાનું વેચવાળ કરવાની અગાઉ, તેઓનો એક ખીજાની સાથે રનેહ રહેશે કે નહીં, તે જોવાને તેઓ બંનેના ગણ જન્મ નક્ષત્રો ઉપરથી નીચે મુજબ શોધી કહડાય છે. અને તે મેળવતાં જો મળતા આવે છે, તોજ પછી વીવાહ કરવાની સંમતી અપાય છે. તે ગણ જોવાની રીત નીચે મુજબ છે.—

દેવ ગણ.	મનુષ્ય ગણ.	રાક્ષસ ગણ.
અશ્વીની.	બરણી.	કૃત્તિકા.
મૃગશીર્ષ.	રોહિણી.	આશ્લેષા.
પુનર્વસુ.	આર્દ્રા.	મધા.
પુષ્ય.	પુર્વફાલગુની.	ચીત્રા.
હરત.	પુર્વાષાઢા.	વીશાખા.
સ્વાતી.	ઉત્તરાષાઢા.	જ્યેષ્ઠા.
અનુરાધા.	પુર્વાભાદ્રપદા.	મુળ.
મગધુ.	ઉત્તરાભાદ્રપદા.	ધનેષ્ટા.
રેવતી.		જ્યેષ્ઠાર્દ્રા.

ખુલાસો—ઉપલા ગણ કોઠા ઉપરથી ખુલ્લું છે કે, જે માણસોનો, વર કન્યાનો, અશ્વીની નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય, તો તેનો દેવગણ છે; અને બરણી તથા કૃત્તિકામાં થયો હોય, તો અનુક્રમે મનુષ્ય અને રાક્ષસ ગણ છે. હવે વર તથા વહુની જન્મપત્રિકાઓમાં જન્મ સમયનું જો નક્ષત્ર હોય, તે ઉપરથી તે બંનેનો કયો ગણ છે, તે નક્કી કરવો. જે વર કન્યાનો એ-



કજ ગણુ આવે, તો તેઓ ઉભય સુખી થાય. પણ જો એકનો દેવ ગણુ અને બીજાનો મનુષ્ય ગણુ હોય, તો તેઓની રાશી મધ્યમ જાણવી. પણ એકનો દેવ ગણુ અને બીજાનો રાક્ષસ ગણુ હોય તો ઉભયમાં રાત દિવસ વદવાક જરી રહે, અને જો એકનો મનુષ્ય ગણુ અને બીજાનો રાક્ષસ ગણુ હોય, તો જોનો મનુષ્ય ગણુ હોય તેનું લગ્ન થયા પછી મૃત્યુ થાય.

**દરેક માણસની દીનદશાની ગણતરી કરવાની રીત—**હાલ ચાલુ હાલતમાં કોઈ પણ માણસની “દીનદશા” એટલે ચાલુ ઝડોની હાલત કવી છે તે જોવાની રીત એવી છે કે દીનદશા ઝડોથીજ ગણાય છે. સૂર્યની દીનદશા ૨૦ દીવસની, ચંદ્રની ૫૦ દીવસની, મંગળની ૨૮ દીવસની, બુધની ૫૬ દીવસની, શનિની ૩૬ દીવસની, બૈસપતીની ૫૮ દીવસની, રાહુની ૪૨ દીવસની અને શુક્રની ૭૦ દીવસની આવે છે. આ મુજબ ઉપલા દરેક આંકનો સંસ્વારો કરવો જોનો ટોટલ આંક ૩૬૦ આવ્યો. હવે જે આસામીની રાશીએ જોવું હોય તેની રાશીથી સૂર્યની ચાલતી રાશી હોય ત્યાં સુધી ગણવું ને જે આંક આવે તેમાંથી ૧ બાદ કરવો બાકી રહે તેને ૩૦ થી ગુણવા.

**દાખલો—**હાલ સૂર્ય કર્ક રાશીનો ચાલે છે. અને મીન રાશીએ (દ. ચ. ઝ. થ. નામે) જોવું છે તો મીન રાશીથી મણતાં સૂર્ય પાંચમો થયો (મીન, મેષ, વરુણ, મીથુન, કર્ક) તેમાંથી ૧ બાદ કરતાં ૪ રહ્યા તેને ૩૦ થી ગુણતાં ૧૨૦ થયા, તેમાં ચાલતા સૂર્યના જોટલા દીવસ હોય એટલા નાંખવા (એટલે કર્ક રાશીના સૂર્ય થયા ને જોટલા દીવસ થયા હોય તે ગણવા) હાલ ૧૪ દીવસ સૂર્યના ગયા છે તે ૧૨૦માં નાંખ્યા એટલે ૧૩૪ થયા, હવે સૂર્ય, ચંદ્ર વિગેરેનો સર્વ દીવસોનો સરવાળો ગણવો, તે ઉપલી ૧૩૪ ની રકમમાંથી બાદ થાય ત્યાં સુધી કરવા, જે ન બાદ થાય તેની દશા ચાલુ કહેવાય.

હવે સૂર્યના ૨૦ દીવસ, ચંદ્રના ૫૦ દીવસ, મંગળના ૨૮ દીવસ મળી એકંદર સરવાળો ૯૮ થયો. (બુધના જે ૫૬ ઉમેરીએ તો ૧૩૪ થી આંક વધી જશે ને બાદ નહીં જશે તેથી ૯૮ આંક સુધી ગણ્યું). ઉપલા ૧૩૪ માંથી આ ૯૮ બાદ બતાં બાકી ૩૬ રહ્યા. ત્યારે સમજવું કે મીન રાશીએ ૩૬ દીવસ થયા મુજબ દીન-દશા ચાલુ છે, એ મુજબ બધી ગણતરી કરી લેવી.

**દીનદશાની સમજણ—**દરેક માણસને ટપકામાં મહાદશા અને તેમાં અંતરદશા, અને અંતરદશામાં ઉપદશા કહેવાય છે. અને તે દરેક આદમીના ટપકા ખરોખરજ ગણાય છે. પણ દીનદશા જે ગણાય છે તે દરેક રાશીએ ગણાય છે, એટલે દુનિઆમાં જોટલા જીવો હશે, જોઓની રાશી એક આવશે તે બધાની રાશી એકઠી વખતેજ દીનદશા શરૂ થશે. ઉપલો

જે મીન રાશીનો દાખલો બતાવ્યો છે તેમાં સમજવાનું કે મીન રાશી એ ૬. અ. ૪. થ. અક્ષરોપર દીનદશા જોઈ છે. હવે આખી દુનિઆમાં જો-  
ટલા એ ચાર અક્ષરોપર નામવાલા આસામીઓ હશે તેઓની દરેકની એક્ટી  
વખતેજ દીન-દશા શરૂ થાયશે. એમ દરેક જુદી જુદી રાશીનું જુદું સમજવું.

દીનદશાની ગણતરી કરવાથી પોતાનાં ચાલુ સ્થિતીના ઝડો કેવા છે તે જોવાય  
છે. તે માટે પંચાંગમાં કોઠો આપેલો હોય છે, પણ આ ગણતરી કરવાની રીત  
બતાવેલી નહીં હોવાથી મારા અભ્યાસ મુજબ આ ગણતરી કરવાની રીત ઉપર  
બતાવી છે. શુભ ઝડો સારા સમજવા. તે સારી દીનદશા સમજવી. અને પાપઝડ  
નબળા સમજવા. અને તે દીનદશામાં મધ્યમ તથા જેવો ઝડ તેવું ક્લ સમજવું.

**ખુલાસો**—આ પુસ્તકમાં જ્યોતિષના વિષયમાં આપેલી બાબત, દર-  
રોજનાં દરેક માણસના ઉપયોગની થોડી બાબતો આપી છે. હાલના ચાલુ વખતમાં  
ગુજરાતી પંચાંગમાં સાધારણ જ્યોતિષનું બ્યાન આવે છે. તે અત્રે અહીંયાં  
લીધું નયાં. શરૂઆતમાં રાશીઓના કોઠા અને રાશીઓની દરેક સમજણ  
જ્યોતિષ શાસ્ત્રને આધારે આપી છે. દીનદશા ગણવાની રીતની ગણતરી  
કરવાની રીટી ( વિગેરે સંબંધ ) મારા પોતાના શીખવામાં આવેલા અભ્યાસ  
મુજબ લીધું છે. એ બાબત પંચાંગમાં આવતી નથી તોપણ માણસ ગુણ,  
દેવ ગુણ, રાક્ષસ ગુણ વિગેરે ગુણો ( પંચાંગમાં આવે છે છતાં ) અત્રે ખુ-  
લાસા થકી આ પુસ્તકમાં લીધું છે. ટપકો જેતાં શીખવું એ ઓછામાં  
ઓછો પાંચ વરસનો જ્યોતિષનો અભ્યાસ જોઈએ. જ્યારે ટપકો બના-  
વવા શીખતાં ફક્ત એકથી ત્રણ માસમાં શીખી શકાય છે.

**રેખાશાસ્ત્ર શીખતાં** છ માસથી એક વરસ સુધીમાં (રેખાશાસ્ત્ર)  
શીખી શકાય છે. મારા પોતાના દશ વરસનાં જ્યોતિષનાં અભ્યાસથી જે જે  
મારા શીખનામાં આવેલી બાબતો તે દરેક અત્રે દરજાવતાં આ પુસ્તક જેવાં  
એક કઝન પુસ્તકો થાય. તેથી થોડીક રોજના વપરાસ જોગી બાબતો તારવીને  
આપી છે. ટપકો જેવા શીખવેા યા બનાવવા શીખવેા એમાં નથી. આ  
સહેજ લખાણપરથી દરેક પારસી બાનુઓ અને મુસ્લિમો જોઈ લેશે કે જ્યો-  
તિષ શાસ્ત્ર કેવું અને કેટલું ઉપયોગી છે. તે શાસ્ત્ર માટે એમ નથી સાબેત  
બેબેલું કે એકજ કામ શીખી શકે. યા તે કંઈ હોઈએનીજ ( બ્રાહ્મણોની )  
મતા છે અને પારસીઓ તથા બીજી કામો નહીં શીખે એમ શાસ્ત્રોમાં  
લખેલું મળતું નથી. જે બહે એની વિદ્યા છે. વિદ્યાને કોઈ ગળવે મુકી  
ફરતાં નથી કે કંઈ ગળવેથી કાઢી બીજાને આપી દઈએ ? કે ખે પાંચ દી-  
નસ ઉછીની વાપરવા આપીએ ? જે બહે શીખે તેજ તેને સાંધી શકે છે.

અને વિદ્યા એવી ચીજ છે કે થોડે થોડે પણ ધ્યાન લગાડી, ક્ષાંત મગને તેનો ઉપયોગ કરે તો તે જલદી હાંસલ થાય છે. જ્યોતીશ શાસ્ત્ર=Astrology છે એમાં ફક્ત ગણતરી કરવાની છે. જે ગણતરી એવી ઠીસમની છે કે ધડીઆળનો કાટો જેમ દીવસનો વખત બતાવે છે, તેમ ખુરશીદ (સૂર્યપરનો પ્રકાશ) દીવસની રાસની આપે છે અને મહીના તથા વરસની ગણતરી કરવાની એનાપરથી ચાલે છે. તેમ જ્યોતીશ હવાની ગણતરી છે. તારાઓ સંબંધી વિદ્યા આપણને ખગોળશાસ્ત્ર=Astronomy પુરી પાડે છે. અસલ ધરના શહેરમાં પણ સેતારેશનાસોએ કરેલી શોધ હાલની નવી શોધ સાથે તપાસી જોતાં કેટલી-એક બાબતો હજી સુધી નવી શોધમાં બાહાર પડેલી નથી. યુરોપીયન શોધકોએ હજી બીજા ત્રણ ગ્રહોની શોધ કરી છે હરસલ=Herschel, નેપ્ચ્યુન=Neptun તથા યુરેનસ=Urenas. આ ગ્રહો આપણી પૃથ્વીથી ઘણા ઉચાકાએ છે અને આપણી પૃથ્વીને તેઓની અસર ઘણી પુગતી નથી. જ્યાંની ધરતી હંચી હોય ત્યાં તેઓની અસર છે. મજબૂર ત્રણ સેતારાઓ માટે કહે છે કે જે યુરોપીયનોએ તેની શોધ કરી તેઓએ પોતાનાં નામપરથી તે તારાઓનાં નામ રાખ્યાં. જેમ કે હરસલ યુરોપીયને શોધ કરી તેથી તેનું નામ પોતે હરસલ પાડ્યું વિગેરે. હવે ગ્રહ તારા અને સેતારામાં ઘણો ફરક હોય છે, તે શરૂઆતમાં વાંચી ગયા. અશી શક્તિ તરફથી જે જે ખુલાસાઓ મારી જાણમાં આવેલા તે મેં ઘટતે ઠેકાણે આપેલા છે. તેમ જ્યોતિષ માટે પણ તેવજી તરફથી જે વધારે ખુલાસો મળ્યો તે લખ્યો છે. ખુરશીદ (સૂર્યપરનો પ્રકાશ) અને ચંદ્રથી આપણી પૃથ્વીને અત્યંત શાયદો છે દુનિઆની આબાદીનો આધાર તેઓપર ટકી રહેલો છે. કે જે વગર આપણને એક ધડી પણ ચાલે નહીં. ખુરશીદથી આ પૃથ્વીની ગતીનો આધાર છે તેમાં જે ખુરશીદમાં ફેરફાર થાય તો તુરત આપણી પૃથ્વીને તુકશાન પુગે. તેમજ ચંદ્રમાં ચંદ્ર કંઈ ફેરફાર થાય તો તુરત પૃથ્વી સાથે પાણી (દરીઆ, નદીઓ,) વિગેરેમાં તુકશાન થાય ચાને રેલાંરેલ થઈ સડી નાશ પામે. ચંદ્રની અસર પાણીપર વધારે છે. તેમજ બીજા ગ્રહોથી જેમ પીડા થાય છે તેમ સેતારાઓથી શાયદો છે. અને તારાઓ છે તેની સમજ એમ છે, કે જેમ એક ઝાડનાં બીજથી બીજાં ઝાડો છે તેમ શરૂઆતમાં દરેક બાબત હવા અને સેતારામાં છે. સેતારાઓ હવા અને પાણીથી ટકેલા છે તેઓ જ્યારે વધારે પ્રમાણમાં ભરાય કે તેમાંની હવા આસપાસ પથરાઈ તેમાંથી બીજા તારાઓ થાય અને તેમાંથી જીવનાં બૌદ્ધ બંધાય, અને પછી જીવ આ દુનિઆમાં જન્મે છે. તેથીજ દરેક જીવ ઉપર ચંદ્ર, સૂર્ય, ગ્રહની અસર રહે છે. માટે દરેક ધર્મ

શાને આ જ્યોતિષ વિદ્યા તથા સૂર્ય, ચંદ્ર, ગ્રહો વિગેરેની બાબદોનો અ-  
ભ્યાસ કરવોજ જોઈએ અને “ દુનિયાની ઉત્પત્તી ” ની બાબતે જાણી  
માહેર થવાથી આ દુનિયામાં ચાલતા તથા વર્તવાનો માર્ગ ધણે સહેલો  
થઈ પડે છે. અશોશકિત તરફથી દનિયાની ઉત્પત્તિની બાબત મારા જાણ-  
વામાં આવી છે. કાષ્ઠપિણ્ય પુસ્તકના તે માટે મને ઇશારો કે ખુલ્લુ લખાણ  
મળ્યું નથી. આંગળીના વેદાપર મેષ, વરખ, ગણતાં અધુરું શીખેલા થોડાક  
બ્રાહ્મણો જેઓ તંત્ર-મંત્ર શીખી હુતી ખાવાનું લઈ ખેડા છે, તેઓના  
સખએ જ્યોતીશ શાસ્ત્ર, અને જ્યોતીશ શાસ્ત્ર પુરેપુરું શીખેલો માનીવર્ગ, પણ  
વગોવાય છે. અને અકડકુ ઇનસાનો એમ કહે છે કે જ્યોતિષ શીખવું એ  
વેહેમ છે. પણ મારા અભ્યાસથી જે શીખવામાં આવ્યું છે તેપરથી કહી  
શકું છું કે આ જ્યોતિષ વિદ્યા શીખવી જોઈ જવીજ્યની આબાદી તથા  
ખરબાદીના રસ્તા માટે આપણે જાણીતા થઈએ છીએ. એક દાખલો લઈએ  
કે દાકતરો છે તેઓ આપણને આપણી તખીયતને માટે આગાહી આપશે  
કે “ હમણાં ચાલુ સ્થીતીમાં આ દર્દ છે તે નહીં સાચવો તો વધી જશે ”  
વિગેરે. તો આપણને તેથી જાણીતા થવાનું મલશે અને આપણી જીંદગી  
માટે આપણે સાવચેત રહીશું. તેમ જ્યોતિષ પણ એવી એક ગણતરી છે કે  
જોઈ આપણને અગમચેતી મળે છે. મકશફ કે શીખવું-જાણવું પણ ચીખા-  
વલા નહીં થવું, તેમજ જે જે દાન પુન ગ્રહનાં કરવાનાં છે તેની સમજ એવી  
છે કે નડતી બદલવાનો કર છે જે કયાંથી નડતર દુર રહે છે. કેટલાક  
એમ જાણે છે કે વાર, ગ્રહ, સૂર્ય, ચંદ્ર બધું એકજ છે પણ વારની હવા જુદી  
છે. રવી, સોમ, મંગલ, બુધ, શુક્ર, શની, રાહુ, કેતુ જુદા છે. અને આપણી  
નજરે દેખીએ છીએ તે (સૂર્ય) ખુરશદ તથા ચંદ્ર જે રોજ ઉગે છે, આયત્રે છે તે  
જુદા છે. આ લખાણ જ્યોતિષ શાસ્ત્રને આધારે લઈ અશો શકિતને સવાલ  
કરી મળતા સંપૂર્ણ જવાબોનો ટુંક સાર લીધો છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

### વર્ષના ૩૬૫ દહાડા અને સૂર્યની ગણતરી.

આપણામાં જમશેદી નારોજ એ “ ખુરશદની સાલગીરી ”  
નો દીવસ છે તેથી તે અખંડ સૃષ્ટિનો તેહેવાર ગણાય. અશો શકિત કહે  
છે કે ખુરશદ ઉત્પન્ન થયા તે દીવસ એ છે. હોશખામની ઉત્પત્તિનો પણ  
એજ દીવસ છે. વસંત ઋતુની શરૂઆત પણ આ વખતથી થાય છે. મહા-  
માની સાહેબે સર્વ પેદાયસ સરજી તેની આબાદી હસ્તી અને સખળી સુખ  
જરેવી જીંદગીનો આધાર ખુરશદના પ્રકાશવાપર અને તેની ગરમીપર છે.

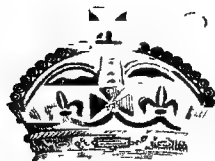
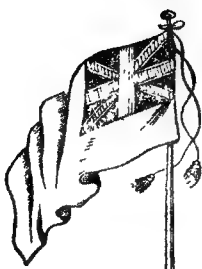
પુરશેહ યશત રકરો ડ જમમાં લખાણ મળે છે કે “કારણ કે જો પુરશેહ નહીં ઉગે તો અહાત્યાં હુપત કેશવર િ જે તમામ ચીજો છે તેઓનો નાશ કેવો કરે.” આ ઉપરથી તેમજ અવસ્તાનાં બીજાં લખાણો-પરથી સિદ્ધ થાય છે કે પુરશેહની ગરમી એજ તમામ હસ્તી અને છંદગીનું મૂળ છે. રોશની અને ગરમી નહીં હોય તો આખાદી તથા હસ્તી પણ નહીં હોય. આવાં દુનિયાની આખાદી ચાહનાર પાક પુરશેહની સાલગિરીનો દીવસ તે જમશેદી નારોજ છે. આપણે સર્વે જણાં વરસ ગણીએ છીએ અને તેના દાહાડા ૩૬૫ ગણીએ છીએ તેની પુરશેહની ચાલ સાથે સરખામણી કરીએ છીએ.

આગલા જમાનામાં જે જે જુદી પ્રજાઓએ વખતની બહેનણી કરી છે તે સુરજ અને ચંદ્રની ચાલ પરથી છે. પુરશેહના ઉગવા-આથમવા પરથી દીવસ અને રાત નક્કી કર્યું અને ૧૨ માસની ગણતરી કરી તે પુરશેહ ૧૨ રાશી ફરે છે તેના ૧૨ માસ ગણ્યા પણ ખુદશેને ૧૨ રાશી ફરી પાછું મેષ રાશીમાં આવતાં ૩૬૫ દીવસ ૫ કલાક, ૪૮ મીનીટ, ૪૮ સેકંડ થાય છે જેને આપણે “આફતાબી વરસ” કહીએ છીએ. આપણાં નેઆગાંનો ૩૬૫ દીવસનું વરસ ગણતા હતા અને બાકીનાં ૫ કલાક ૪૮ મીનીટ, ૪૮ સેકંડ માટે તેઓએ એવો ઠરાવ કરેલો હતો કે ૧૨૦ વરસે એક મહીનો ઉમેરી કબીસો કરતા હતા. પણ ઇરાનીઓનું રાજ ગયું અને હાંદુસ્થાન આવ્યા ત્યારથી કબીસો કરવાનો ચાલ બંધ પડ્યો અને તેની તકરારમાં “કદીમ અને શહેનશાહી” બે તડાં થયાં, ખરી રીતે જોતાં જો પુરશેહની ચાલ-પરજ ગણવા માંજે તો કબીસાની રીત ફસલો (શુઓ)ને બર આવે નહી. વર્ષનાં બે પ્રકારો આફતાબી અને આહાતાબી વર્ષ કહેવાય છે. આહાતાબી વર્ષ ૩૫૪ દહાડા ૮ કલાક, ૪૮ મીનીટ, ૩૪ સેકંડનું છે. તે ૧૨ આહાતાબી મહીનાઓનું (એક આંદરાતથી બીજી સુધીનો એક માસ એવી ગણતરીનો મહીનો તે આહાતાબી મહીનો) બનેલું છે પણ તેની સરખામણી ફસલ સાથે થતી નથી. હાંદુઓ આહાતાબી વરસ (ચંદ્ર વરસ) ગણે છે અને ચોક્કસ વર્ષે એક મહીનો ઉમેરી આફતાબી વર્ષ સાથે મેળવી નાંખે છે. કે મોસમો બંરોબર મળતી આવે. હવે પારસીઓનો હેલ્લો પાદશાહ યઝ્દેઝરદ શેહેરી-ચાર તખ્તે બેઠો તે એ જમશેદી નારોજનો દીવસ હતો અને જરતોસ્તીઓ તેને તખ્તે બેઠાનો દીવસ ગણે તો તે યુજબજ યઝ્દેઝરદ પાદશાહને તખ્તે બેસવાનો દીવસ છે તે દીવસની ગણતરી કરી તે યુજબજનું જ ગણવું વારતચીક છે. આ યુજબ વર્ષ શરૂ કરવાથી ફરેક શુઓ સાથે પણ તેના બર વખતે સર-

ખામણી થઇ શકે છે. અને પેદાયસની સરખામણી મુજબ તેના બર વખતે બંદગી થાય તો તે વધારે ફલ આપનારી છે, જરતોસ્તીઓનું વર્ષ ફસલી ( યાને રૂતુઓને બરતું ઐટલે રૂતુઓ મુજબ મહીનાઓની ગોઠવણ ) છે. આશતાબી વર્ષની શરૂઆતનો દીવસ જમશેદી નારોજ છે. ખુરશેદ એક વર્ષમાં બે વાર વિષુવવૃત્ત=Equator ઉપર આવે છે ત્યારે દીવસ અને રાત બંન્ને સરખાં થાય છે. એમાંના એક દીવસ બાહારની મોસમની શરૂઆતે અને બીજો દીવસ પાનખર ઋતુની શરૂઆતે આવે છે. જમશેદી નારોજને આપણા નેઆગાન પાદશાહ જમશેદ વરસનો નવો દીવસ તરીકે જાહેર કર્યો છે. હાલ પશુ ધરાનમાં એજ દીવસથી નવું વર્ષ બદલાય છે. આપણે પશુ એજ દીવસને નવા વરસનો દીવસ ગણવો જોઈએ. કેમકે રાત અને દીવસ સરખો થયો અને ખુરશેદ સાથે જે વર્ષના દીવસોની સરખામણી કરીએ છીએ તેથી આ કુદરતી નવા વર્ષનો દીવસ એ મુકરર થવો જોઈએ. વંદીદાદની પેહેલી પરગરદ પ્રમાણે વર્ષના પેહેલા સાત મહીના હામીનના ઐટલે ગરમીના, અને છેલ્લા પાંચ મહીના જમશેતાનના યાને સરદીની રૂતુના છે. જમશેતાનની રૂતુ બ્યારે પુરજોરમાં આવે ત્યારે ધરાનમાં તે મજબબીજા ઠંડા મુલકોમાં બમંકર દેખાવ થાય છે. ઝાડપાનો સુકાઈ જાય છે. જેથી બાગ બગીચા વેરાન જેવા દેખાય છે. નહીં નાળાં બરફથી ફરી જાય છે. જનવરો પાહાડની કંઠણમાં ભરાય છે. અને મુસાફરીના રસ્તાઓ બરફને લીધે બંધ થઈ જાય છે તેથી વેપાર વણજ અટકી પડે છે. તેવા વખતમાં રવાન થયું હોય તેને અવલમંજલ લઇ જવાતું પશુ નહીં બની શકે તેથી ધરમાંજ એલામદી જગ્યા કરી થોડા દીવસ રાખે છે. આ પ્રમાણે જમશેતાનની ઠંડીથી કંટાળેલા હામીન રૂતુને આવકાર દેવા અને સુખારકબાદી ઇચ્છવા જે દીવસ નક્કી કરેલો તે સુખારક રોજ જમશેદી નારોજ છે. આગલા ધરાની પાદશાહો જલુસી વર્ષ ઐટલે પાદશાહીની શરૂઆતને લમતું વરસ ગણતા તે એજ સુખારક રોજથી શરૂ થતું ગણતા હતા. પારસીઓનો છેલ્લો પાદશાહ યઝ્દેઝરદ શહેરીઆર ઇ. સ. ૬૩૨માં ધરાનમાં તખ્તનશીન થયો તે એજ સુખારક રોજ હતો. અને આપણે પશુ એજ સને પાળીએ છીએ, હવે દર વર્ષની સરખામણી ખુરશેદની ચાલ સાથે કરીએ છીએ, ખુરશેદથી બધી દુનીઆની આબાદી છે. ત્યારે આ સુખારક રોજ જમશેદી નારોજથી વર્ષનો નવો રોજ યાને નવું વર્ષ શરૂ થાય છે. જેથી દરેક રૂતુઓ ગાહબારોના જશનો, વિજેરે બરોબર વખતે બહાવ થો તેનો લાભ ભેવડો ફળે. હજુ પશુ ધરાનમાં આ તેહેવારો મણી ધામધુમથી

પળાય છે. જમશેદી નારોજ કુલ પેદાયસની ખુશી ખુરશીનો દી-  
વસ છે. એ દીવસથી શીયાળાની શાંતી થઈ વસંતનો બહાર શરૂ થાય  
છે જ્યારે ખુદરત પોતાનો પોશાક લીલો પેહેરે છે અને ઝાડપાન લીલાં ખીલી  
નીકળે છે. જમશે અને બાગોમાંનાં સુકાઇ ગયલાં ઝાડો, રોપાઓ લીલા સખજ  
રંગમાં ખીલી રહેલાં માલમ પડે છે. સખજે લીલોતરી પથરાય છે. બાંધ થ  
યલાં નદી નાળાં હવે પાછાં વેહવા માટે છે. પક્ષીઓ પોતાનાં ગાયનોથી  
લીલા જમજને ગળતી મેલે છે. સખજે વેપાર રોજગાર બધ પડેલો આવે  
છે. ઘરોમાં સુસ્ત થઇ બેઠેલાં માણસો હવે ઉમંગથી પોતાના કામમાં રોકાય  
છે. અને ઇરાનના તથા ઉત્તર તરફના લોકો આ તેહેવાર સાત દીવસ સુધી  
ધણીજ ખુશાલીમાં પસાર કરે છે. કારણ ધણી સખત ઇંડીમાં તેઓ આતુરતાથી  
આ દીવસ નજદીક આવવાની રાહ જોય છે. અને તમામ જનદાર પેદાયસો  
ખુદરતના ખાવીંદ આગળ સર નમાવી, બહારની મોસમના આ મોટી ખુશાલીના  
જશનમાં સામેલ થાય છે. આવો કુલ પેદાયસની ખુશી ખુશાલીનો  
દીવસ તે જમશેદી નારોજ છે. આપણે વરસ બરોબર ૩૬૫ દીવસનું  
ગણતું જોઇએ. મહીનાઓ ફેરવવા જોઇએ. કે જેથી કરીને આપણાં ગાહ-  
બારો અને ખીજાં જશનો તેમના નીમેલે વખતે આવી શકે, ઇંજનેની વર-  
સની ગણતરી આશતાબી વર્ષ (=Solar Tropical year) પ્રમાણેનું  
બરોબર ૩૬૫ ની દીવસની ગણતરી કરે છે (યાને ૩૬૫ દીવસનું વર્ષ,  
ત્રણ વર્ષ સુધી ગણી ચોથે વર્ષે એક દીવસ ઉમેરે છે) તેથી તેઓનાં માર્ચ  
મહીનાની ૨૧ મી તારીખે જમશેદી નારોજ પડે છે. વલી યજ્ઞને  
હા ૩૬ મો ૪ કરે ૬ થો તેમાં લખાણ મલે છે કે “અએ અહુરમજ્દ!  
યુલંદ રોશનીઓમાંની આ સૌથી યુલંદ રોશની, કે જેને ખુરશેદ કહે છે  
તેને, શરીરોમાંનાં તારાં સૌથી સોહામણાં શરીર તરીકે હમો જાહેર કરીએ  
છીએ.” અલખતે ખુરશેદ, ચંદ્ર, આતશ પાણી, વિગેરે ચીજો ખુદરતની  
નુરી પેદાયસો છે અને ઉપયોગી સાધનો છે. તેવી પેદાયસો સતસુખ ઉમા  
રહી બંદગી કરીએ છીએ તે ખોટું નથી. તેમ કરવાથી તે સાહેબની બેહદ  
શક્તિનો ખ્યાલ આપણા મનમાં આપણે વધારે લાવીએ છીએ. તે નુરાંની  
પેદાયસો સતસુખ ઉમા રહી બંદગીથી થતા ફાયદા વર્ણવીને તે સાહેબની  
બંદગી કરવાથી બંદગી વધારે ફાયદેમંદ અને અસરકારક થાય છે. ખુર-  
શેદ તથા આતશ એ તમામ પેદાયસોનું મૂળ છે. (પ્રગટ કર્તા.)

તમામ શુદ્ધ.



GOD SAVE THE KING.

ખુદા રાજને સલામત રાખે.

- ( I )      God save Our Gra-cious King;  
Long live our No-ble King;  
God save the King;  
Send him vic-to-ri-ous.  
Happy and glori-ous;  
Long to re-ign o-ver us,  
God save the King.
- ( II )      O' Lord our God a-rise,  
Sca-tter his en-e-mies,  
And make them fall,  
Con-found their po-li-ticks.  
Frus-trate their kna-vish tricks,  
On him o-ur hopes we fix,  
God save us all.
- ( III )      Thy choi-ci-est gifts in store,  
On him be pleased to pour;  
Long may he reign,  
May he de-fend o-ur lodge,  
And e-ver give us cause  
To sing with hearts and voice,  
God save the King.



ઉપલા રાજગીતની સા રી ગ મ હારમોનીઅમ તથા પીઆ-  
નામાં વગાડવા માટે નીચે મુજબ આપી છે. સાથે ગુજરાતી ગાયન પણ  
લખેલું છે. જર્હા આ મુજબ સૌ. હોય ( માથે ચંદ્ર આકૃતી ) તે તે તીવ્ર-  
સુર સમજવો. વાજામાં સરખાતનો સા. મધ્યમ સ્પટકથી શરૂ કરવો.  
છત્રેજી ગાયન સાથે ગુજરાતી ગાયન પણ આપેલું છે.

રાગ શંકરાભરણ. તાલ દાદરો, આત્રા ૬.

સા સા રી | ની સ રી | ગ ગ મ | ગ રી સા  
૧. ગોડ સેઠ અવર | શે શસ કોંગ | કોંગ લીવ અવર | નો બલ કોંગ  
૧. રક્ષ દેવ તું મહા રા જ બહુ જીવ જો પ્રાદ રા જ

રી સા ની | સા  
૨. ગોડ સેઠ ધી | કોંગ  
૨. રક્ષ દેવ રા જ

પ પ પ | પ મ ગ | મ મ મ | મ ગ રી  
૧. સેંડ હિમ વક | ટો રિ અસ | હેપ પી એડ | ગો ૧૨ અસ  
૧. એમને કર જય વં ત મસ સુખ કી તિ નો દે યશ

ગ મ ગ રી સા | ગ મ પ | ધ મ ગ રી | સા  
કોંગ હુ ૦ રે ધન | ગો વર અસ | ગો ૩ સેઠ ધી | કોંગ  
૧ લં આ વ રાજ બહુ વ રસ ર ક્ષ દેવ રા જ



આ ઉપર લખ્યા મુજબ બીજી કડીની સા રી ગ મ ગોઠવી વગા-  
ડવું. રાજગીતની આ પેહેલી કડીની ( વાજામાં ગાઈ ) સા રી ગ મ  
જે મારા શીખવામાં આવી છે તે મુજબ શરૂઆતી છે. ( પ્રગટ કર્તા. )

## છેવટ બે બોલ.

દીનદાર હમદીન બસતે કુસ્તેઆનો ! બાનુઓ અને શુહસ્થો, મારી વર્ષોની જેહેમત, અને આ પુસ્તક માટે મહીનાઓ સુધીની મારી રાત દીવસની મેહેનતનું આ પરીણામ ( આ અથ ) તમામ કરી તમારી સેવામાં રજુ કર્યું છે. હવે હું પાક રેહેમી ખુદાવંદ આગળ સર નમાવી છેવટ બે બોલ અરજ ગુજાઈ છું કે તે કીરતાર સર્વે આદત ટાળો. અને માલેકની દુનિઆ સુખી અને આબાદ રહે. સધળો ટટો શીસાદ મટીને સલાહ સંપ્રસરે.

કુલ જરતોસ્તી આલમ તેમજ અખંડ દુનિઆનું સર્વે દુઃખ, દર્દ, આ-ક્રમ, સંકટ, બલા, અશીબત, દલદર ટળે. આબાદી વધે. નેકી બ્યાપે તેમજ સર્વે હમદીનોનું ચકીન ધર્મ ઉપર ચુસ્ત થાવો. અને ખાનગી તેમજ જાહેરમાં જે બદીનાં નાશવંત સડાઓ જડ ઘાલી બેઠા છે અને કામની કીર્તિની પાય-માલી કરે છે તે સધળું દુર થાવો. આસાનીથી સધળું નેક કામ પાર પડો.

દુનિઆના ભાગમાં કેટ્ટું પણ પારસી ટોલો વસ્તો હોય તેઓનાં દીલ ધર્મપર વધારે મજબુત થજે. અને તેઓની તથા આખી કામની કીર્તિ ને આબાદી વધો. સર્વની ધારેલી નેક સુરાહો પાર પડો. રાજ અને રૈયત વચ્ચે એખલાસ વધો. આબાદ ! આબાદ ! આમીન !

સુર વાંચનાર ! આપને પણ બલાંઓની બલાઇ હોજે ખુરાંઓથી ખુરાઇ નહી પુજે. તેમજ મને પણ બલાંઓથી બલાઇ હોજે. મને જે પુ-સ્તકથી પચરંગી કામની સેવા બળવવાની ઉમેદ છે તેની તો મેં શરૂઆત પણ નથી કરી. તે સધળું કરવાને જીંદગી ચારી આપો, અને ખુદરત મદદ થાવો, તો સર્વની સેવામાં તે પુસ્તક રજુ કરીશ. ખુદા સર્વે કામની નેક સુરાહો પાર પડો.

હમદીન બાઇઓ અને બહેનો, તમારે માટે બીજો કંઈ મગજ શક્તિ થકો વાચ્યુનો ખોરાક તૈયાર થાય તેટલા હાલ સાહેબજી. રેહેમી ખુદાવંદ મદદગાર. આમીન !!!

---

આ પુસ્તક અક્ષરે અક્ષર હાથથી લખી પોતાની ગાંઠની ગીરોથી

છપાવી પ્રગટ કર્તા,

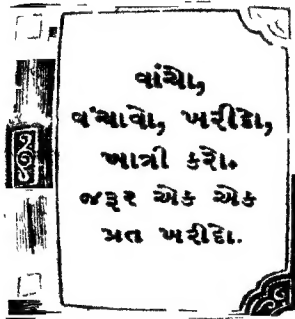
મીસ દીનબાઇ સોરાબજી એન્જનીયર—અમદાવાદ.

( જાનેવારી સને ૧૯૧૪. )

---

## સર્વ ઉપયોગી નવી છપાતી ચોપડીઓ.

“અહેવાલે નૌશીરવાંન આદેલ વ મજદક બા મહેમુદશાહ.”



ધરાનમાં ( પારસીઓનો ) સાસાની-અન વંશનો ૨૦ મો પાદશાહ કોબાદ ઇ. સ. ૪૯૦ ની સાલમાં ધરાનના તખ્તે બેઠો અને ઇ. સ. ૫૩૨ માં મરણ પામ્યો. એના રાજ્યમાં મજદક નામના એક આસામીએ પેગમખરીનો દાવો કર્યો, અને એવો ફતવો આપ્યો કે એક બીજાનો માલ એક બીજા સાથે સરખે હીસ્સે વેહેંચી લેવો, પારકી સ્ત્રી સાથે સબંધ રાખવો, પોતાની બેટી સાથે પરણવું, વિગેરે શતવાઓથી ધણાકોને પોતાના પંથમાં દાખલ કર્યા. તેમાં

કોબાદ પાદશાહ અને તેનાં હમસરીકો પણ મજદકનાં શાદામાં પેહેલાં તો ફર્યા. પણ આખરે કોબાદના બેટા નૌશીરવાંને મજદકને અને તેના અનુયાયીઓને શીકશત આપી, અને ધરાનમાં શ્રી શાંતિ ફેલાઇ વિગેરે. રાજસંબંધી બાબદોનો વાંચવા લાયક રસીક હેવાલ (અસલ હાથથી લખાયેલો) આ પુસ્તકમાં છે. બીજી અલફાતુ વાર્તાઓ કરતાં આ એક ખરો બનેલો ઇતીહાસીક હેવાલ છે અને દરેક જરતોસ્તીએ વાંચવા લાયક છે. દરેક કોમને ઉપયોગી આ પુસ્તક છે. દરેક વાંચનારે જરૂર આ પુસ્તકની એક એક પ્રત ખરીદવી. આ પુસ્તકમાં મહેમુદશાહનો પણ હેવાલ આપેલો છે. પાકું પુઠું કીમત ફક્ત રૂ. ૧-૪-૦ પોસ્ટેજ જુદું પડશે.

આહકોએ પોતાનાં સરનામાં બરોબર કરવાં. તુરત નામ નોંધાવો પછીથી કીમત વધારે પડશે.

લખી પ્રગટ કર્તા—મીસ દીનબાઇ સોરાબજી એન્જનીયર

કાલુપુર-અમદાવાદ.

## જામારૂપીનું હકીમું અને મોટું ખ્વાબનામું.

આ પુસ્તક પણ સર્વ ઉપયોગી છે. દરેક ઇનજિનને ચતા શુભ દરેક રોગ અને તેની દવા, બનાવવાની તરખીબ, વિગેરેનું જામારૂપીનું હકીમું આ પુસ્તકમાં છે. અને મોટું ખ્વાબનામું (સ્વપ્ન ફલ) જે જે ખ્વાબ



ચાય તેની તાસીર, ખ્વાબમાં દરેક ફલ ફલ, ઝાડ, પૃથ્વી, આસમાન, વાદળ, વીજ, તારા, સેતારા, ગ્રહ, તથા દરેક જાતનાં વન તથા પહાડ, શુદ્ધ, દીવો, સુર્ય, ચંદ્ર, ધાતુઓ ખનીજ પદાર્થો, હીરા, મોતી, માણિક, ખાવા પીવાની દરેક ચીજો, વસ્ત્ર વિગેરે જે કંઈ દુનિયાની પેદાવસ છે તે તમામ દરેક ચીજોમાંની કોઈ પણ ચીજ કોઈ પણ આસામી રાત્રે ખ્વાબમાં જુને તેનું ફલ શું છે, અને ફટલા કલાકે ખ્વાબ જોયો ને ક્યારે ફલશે વિગેરે બાબદો જાણવા માગતાં હોય તેઓને તથા દરેક ઇનજિનને આ ગ્રંથ ઉપયોગી છે. સોજ કામલ, સુંદર છપાઈ, સોનેરી પાક પુઠું. કી-મત રૂ. ૨-૦-૦ પોસ્ટેજ જુદું પડશે. આ બન્ને નવી કેતાઓનું પોસ્ટેજ કેતાઓ છપાઈ તૈયાર થયા પછી કહેવામાં આવશે. તાકીદે નામ નોંધાવો પછીથી કીમત વધારે પડશે.

મારાં દરેક સુઝ વાંચનારાઓને મારી ખાસ બલામણુ છે કે આ કેતા બની જરૂર જોગી તથા એક એક નકલ જરૂર ખરીદવી. આ બન્ને નવાં છપાતાં પુસ્તકો દરેક કામમાં ઉપયોગી છે.

લખી છપાવી પ્રગટ કર્તા—

મીસ દીનબાઈ સોરાબજી એન્જનીયર.

કાલુપુર—અમદાવાદ.

## અત્યાર આગમ્ય છપાયલી ચોપડીઓ.

તમામ પાક ખોરદેહ અવસ્તાએ શેહેનશાહી,—આ કેતાબ લગભગ ૧૦૨૫ સફાની છે. કે જેમાં—અશેમ, અહુનવર, નાની મોટી પાંચે ગેહ, સધળી નીઆએસો, સધલી યસ્તો, ( બેહેમન યસ્ત સુદાં ) છ પતેતો, નેમાળે, બાળે, અવસ્તાની નીરંગો, ત્રીસે રોજની સેતાએસો, ૨૫ મોનાં-બત સાથે છે. તેમજ પાક પુઠું, સાધજ ડીમી ૧૬ પેજ દ્વદાર દ્વતર કીમત ફક્ત રૂ. ૧૧. પોસ્ટેજ રૂ. ૦૧ જુદુ પડશે. જરૂર ખરીદો, ફક્ત ચોડીજ પ્રતો બાકી રહી છે. જેઓને “તમામ પાક ખોરદેહ અવસ્તાએ શેહેનશાહી બા એજમતી નીરંગ” વાળી કેતાબ માટે નીરાશ થયું પડ્યું છે તેઓને મારી ખાસ ભલામણ છે કે આ રૂ. ૧૧) વાલું પુસ્તક ખરીદવું. અને “પાક મહજબે જરતોશત વ હાસતે જરતોશતીઆને ઇં જમાન” કેતાબ ખરીદવી જેમાં એજમતી નીરંગો તાનીએ વિગેરે છે.

ગાથાનાં હા—આ કેતાબમાં “ છ પતેતો, ૧રામરોદનો હા, પાંચે ગાથાનાં હા, બાજ અશેમ વોહુ ૧૨૦૦ ની, બાજ અહુનવર ૧૨૦૦ ની, વિગેરે બાબદો, ૨૧૦ સફા, કીમત ફક્ત રૂ. ૦૧- પોસ્ટેજ રૂ. ૦)-

ત્રીસે રોજની સેતાએસો—આ કેતાબમાં ૩૦ રોજની સેતાએસો છે. કીમત ફક્ત બે આના, પોસ્ટેજ અરધો આનો. દરેક ઘરમાં રાખવા લાયક આ કેતાબો છે. આ ઉપલી કેતાબોની.

પ્રગટ કર્તા—મીસ દીનબાઈ સોરાબજી એનજનીયર અમદાવાદ.

### THE GUJRAT BANK LIMITED.

ધી ગુજરાત બેંક લીમીટેડ (સ્થાપન ૧૮૯૯).

વધારેલી ચાપણુ રૂ. પાંચ લાખ શેર ૧૦,૦૦૦ દરેક રૂ. ૫૦ નો શેર દીઠ રૂ. ૨૫ લીધા છે. લાંબી તથા ટુંકી સુદતની ડીપોઝીટ રાા થી પ ટકા સુધીનાં જુદા જુદા દરથી રાખે છે. સેવીંગ બેંકનાં ખાતાં દર વરસમાં રૂ. ૧૦૦૦) સુધીનાં એક કરતાં વધુ નામથી પણુ ઉધારે છે; નેનું વ્યાજ દર પાંચ રૂપીએ એક પધસે છે. તેમાં ખીજ સેવીંગ બેંક કરતાં કેટલાક ખાસ ફાયદા સમાએલા છે. નાની રકમો તથા પક્ષાના રૂપીઆ સાડ ખાસ સવડ છે. રીઝર્વ પણુ રહે છે. ખાસ ગોઠવણુ માટે નીચેને ઠેકાણે મળો.

હેડ ઓફીસ—પંચલાઇની પોળ, અમદાવાદ.

શાખા—મુંબઇ નંબર ૪, મોહનભીલ્ડીગઢ ઝીરગામ મુંબઇ.  
મેનેજંગ એજન્ટ.

Madhawrao Govindlal & Co.

